SURETE ȘI IZVOADE

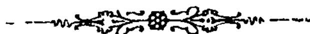
(*Documente slavo-române*)

PUBLICATE

de

GH. GHIBĂNESCU

Profesor, Membru corespondent al Academiei Române

VOLUMUL VII

Publicațiune făcută sub auspiciile Ministrului Cultelor și Instrucțiunii

IAȘI

TIPOGRAFIA „DACIA" P. & D. ILIESCU

1912

Prețul lei

SURETE ŞI IZVOADE

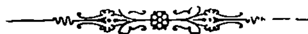
(*Documente slavo-romăne*)

PUBLICATE

de

GH. GHIBĂNESCU

Profesor, Membru corespondent al Academiei Române

VOLUMUL VII

Publicaţiune făcută sub auspiciile Ministrului Cultelor şi Instrucţiunii

IAŞI

— TIPOGRAFIA „DACIA“ P. & D. ILIESCU —

1912.

Volumul acesta s'a pus îu vânzare în afară de colecţie supt numele **„Cuzeşti“**

Volumul VIII supt presă

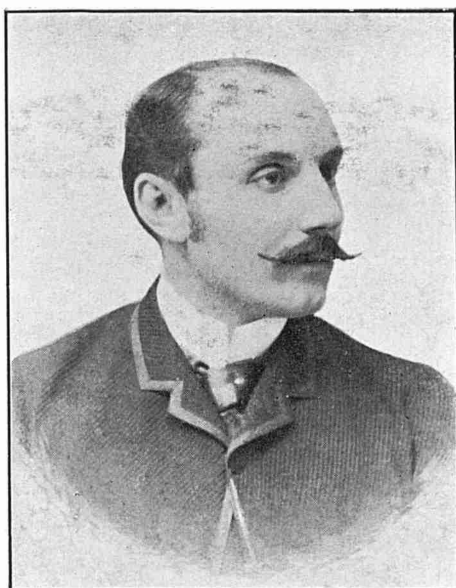
Alexandru Ioan I Cuza Voda

Doamna Elena Cuza (nascuta Roseti)

Alexandru A. Cuza şi Dimitrie A. Cuza
(1863—1890) (1864—1888)

Alexandru A. Cuza

IN LOC DE PREFAȚĂ

A). Apa Elanului

1), Căutând a scrie despre *Cuzești* în istorie, ne interesează a stărui în deosebi asupra ramurei Cuzeștilor de la Fălciu, din care a eșit **Alexandru Ion I Cuza Vodă**, Domnul Principatelor-Unite. Cum însă istoria acestei familii se leagă de istoria moșiei Bărboșii, sat așezat pe valea Moisiei, un afluente al Elanului, vom schița desvoltarea vieții românești pe această vale a Elanului, după date exacte istorice, culese din actele de proprietate ale moșiilor, ce vin pe această apă, atâtea câte până azi ne-au căzut în mână.

Interesul de a lega povestea acestei familii de moșiile de pe valea Elanului este cu atât mai vădit, cu cât de pe această vale au eșit două case domnitoare, una a Cantemireștilor, răzeși băștinași în dispărutul sat Siliștenі, pe Elan, spre obârșie, și alta a Cuzeștilor, stăpâni în Bărboșii de la Fălciu.

2) *Elanul* izvorăște din codrii merei, ce acopăr podișul Dobrinei, și anume de supt dealul Fagădăului, cel mai înalt punct în tot podișul acoperit cu codri seculari, având 378 m. înălțime asupra Mării Negre. In înfundătura dealurilor Grumezoaei și ai Elanului se deschide o mică poeniță, de unde iese izvorul foarte mic al Elanului, la o înălțime de 237 m. Apa șerpuește la vale, și după o distanță de 6 km. primește pe stânga apa *Recea*, și așa unite udă satul *Urlați*, cel întâiu sat, actualminte în ființă, de la obârșia Elanului.

Mergând tot spre mează-zi Elanul lovește mai mult

în dealul despre răsărit, zis Mutul și Porceana, primește apoi pe dreapta la o distanță de 5 km. în jos de Urlați, apa *Grumezoaei* ce vine de pe valea cu acelaș nume, lungă de 12 km. și trecând prin dreptul locului numit *Dăneşti,* fost sat, udă satul *Hurdugi*—din vechiu *Iteşti*—tăindu-l în două, în dreptul căruia se unește apa *Sacăi,* formată din torentele ce curg pe podișul înclinat al dealurilor *Saca* și *Dumbrava.* In Hurdugi apa Sacăi are maluri adânci.

De la Hurdugi Elanul face în jos 2 coturi din cauza dealurilor, ce-i stau în față spre stânga, Ghibenii și Căpsași; cum și din cauza dealurilor ce cad perpendicular dinspre nord și se isprăvesc în valea Elanului, ca dealul Săcuții, și al Hodorcăi tăiate de apa *Săcuții.* De la doi km. în jos de Hurdugi Elanul apucă aproape direcțiunea E.-V. pe o distanță de un km. cât ține dealul Săcuței apoi își reia direcțiunaa N-S. pe altă distanță de 2 km. în direcția dealului Hodorcăi ca să apuce o nouă direcție E-V. pe o distanță de $1^1/_2$ km. până în dreptul satului *Guşiței,* zis din vechiu *Hăndreştii* și *Ciocanii,* al treilea sat ce udă ape Elanului. La dreapta satului Gușiței spre nord Elanul primește pe dreapta apa *Çâşlei,* formată din 2 afluenți: *Larga,* pe care vin așezate satele *Şişcanii, Tomşa* și *Hocenii;* și apa *Bujorului,* pe care sînt aşezate satele *Oţelenii, Deleni, Golăşei* și *Talaba,* fie care din aceste apa primind alte pârauașe în spre obârșia lor, Larga primind apa *Mănăstirei* și *Uscata.* iar Bujorul apa *Recea* și *Răgoaza.* Valea Șișcanilor are o lungime de 12 km. iar valea Oțelenilor are o lungime de 11 km., ca mai apoi apele unite în pârâul Câşlei să mai meargăo lungime de 5 km. până la vărsătura lor în Elan, în sus de satul Gușiței.

De la Guşiței Elanul apucă direcțiunea N.-S. și dupa o distanță de 3 km. primeşte pe dreapta apa *Moisiei,* pe care sînt așezați *Bărboşii,* Tăetura Bărboși, *Bagău* și *Zgura*; apoi la 2 km. în jos în dreptul satului Poșta Elanului, primește tot pe dreapta apa Mălăeștilor, pe care vine satul *Mălăeşti,* Poşta Elanului este al patrulea sat, ce-l udă apa Elanului. Valea Bărboşilor are o lungime de 15 km., până la Zgura; iar valea Mălăeștilor are o lungime de 12 km. până în codri.

De la Poșta Elanului, apa Elanului merge tot spre Sud și tocmai la 9 km. distanța în jos este satul *Găgești*, al 5-a sat ce-l udă Elanul în drumul său. La 3 klm. în jos de Posta Elanuluĭ, Elanul primește pârâul Vutcanilor, ce se unește cù pârâul Văii lui Darie, pe care sînt așezate satele cu același nume, având Valea Vutcanilor o lungime de 12 km. iar Valea lui Darie o lungime de 7 klm. La altă distanță de 4 klm. în jos Elanul mai primește în dreptul Popenilor apa *Săcii* și *Hulubățului* de pe văile Tupilaților şi a Pogăcenilor cu Hulubățul, amândouă fiind mult mai scurte.

De la Găgești Elanul merge tot spre Sud și după o distanță de 3 km. pe stânga satul udă Peicani, iar după alți 3 km. udă pe dreapta satul *Giurcani*, primind încă 2 pârae tot pe dreapta: pârâul Urdeștilor, pe care vin așezate satele *Urdeşti* și în fund *Băseşti*, cum și Jigălia cu afluenții săi, pe cari vin așezate satele *Jigălia*, *Miclești*, *Rășcani*, *Țiful*, *Dodeşti* și *Tămăşeni*. Valea Urdeștilor are o lungime de 13 km., iar valea Jigăliei o lungime de 11 km.

De la Giurcani, apa Elanului merge îngustându-se între 2 dealuri, Giurcanii în continuare cu Murgenii, pe dreapta și pe stânga dealul *Peicanilor* cu al *Raiului* și după ce primește la 3 km. în jos pe stânga apa *Hulubățului*, singurul afluent, de pe o vale mai mult sacă, lasă în stânga satul *Raiul*, așezat pe marginea dealurilor ce stăpânesc satul, și după o distanță de 9 km. atinge *Murgenii*, ce se află așezat pe *Mihoanea*, un afluente, ce se varsă în Elan mai jos la o distanță de 2 km. în dreptul satului *Hănăseni*, al 8-a și ultimul sat ce-l udă apa Elanului. Giurcanii e cel mai de jos sat pe partea Elanului, ce udă județul Fălciului; în dreptul Raiului sîntem intrați în județul Tutova.

In dreptul târgușorului Murgeni se deschide valea Mihoanei, o vale largă ce vine de la apus, din fundătura schitului Bursuci, a Bărlăleștilor, a Epurenilor, cu Horga și Fedeștii și a *Şuletei*, singurul sat ce cade în județul Fălciu. Lungimea acestor văi e de peste 15 km., având alte deschizături spre Nord — Epurenii şi Șuletea, iar spre Sud,—Bărlăleștii.

De la Murgeni în jos Elanul merge între 2 dealuri,

formând un şes mai îngust de un kilometru, şi prezentând în terase o serie de dealuri pe dreapta, până ce după o curgere de 12 km. şi mai primind 4 mici afluenţi pe drepta, ca apa Ţarinei şi a Sărăţei, pe care vin satele Schineni, Sărăţenii de sus şi de jos şi Laţeştii, apa Creţanei şi a Frasinului, se varsă în Prut, în dreptul bălţii Radeanu, la o înălţime numai de 17 m. deasupra mării Negre.

In tot drumul său Elanul are o lungime de peste 70 km. primind pe stânga un singur afluente, iar pe dreapta 12 afluenţi cu alte pârăuaşe secundare. In tot acest drum de 70 km. el scoboară o terasă de 220 metri diferenţa de nivel de la izvor până la vărsatura lui în Prut.

Dacă am socoti în mijlocie numai 10 km. lărgimea basinului apei Elanului de la cele mai înalte culmi ale dealurilor, ce despart cursul văilor ce merg în Elan de alte văi, pe o distanţă de 70 km., am avea că toată cuprinderea văii Elanului ar fi între 80—100.000 Ha., cu păduri, şeşuri, locuri de fînaţ, arături, vetrele satelor, cursul apelor, şi tot felul de aşezări şi locuri roditoare şi neroditoare.

Aspectul acestei văi a Elanului e din cele mai pitoreşti. Mergând cu trăsura de la Nord la Sud, drum în parte obositor de rarîştea aşezărilor, şi a satelor relativ mici ce se află pe cursul lui, e cu îndestulare răsplătit prin varietatea priveliştei, ce ţi se desfăşură pe dreapta drumului. In timp ce pe stânga ai coaste de dealuri răpoase şi în loc, ce fac se cadă drept asupra apei Elanului, pe dreapta ai o serie de deschizături de văi în care s'au descălecat din cele mai vechi timpuri sate nenumărate de răzeşi şi de mari proprietari lăsând tocmai cursul principal al Elanului gol de sate, din cauza impreJurărilor istorice petrecute pe această vale.

Suit însă pe dealul ce stăpâneşte Urlaţii, dealul Şchiopenilor, 266 m. înălţime, ţi se desfăşura o privelişte încântătoare. Ai în faţă un lanţ de dealuri, ce merg în terase, din ce în ce mai înalte, muchea orizonului spre apus fiind acoperită cu păduri; satele se văd, presărate pe costişa dealurilor; Delenii cu viile lor, Băseştii cu biserica lor albă, iar în jos şi în sus, apa şer-

puind prin locuri nelocuite, semn vădit al nestatorniciei vieţii pe această vale, ce era drumul deschis al Căşlelor Turceşti şi Tatarăşti din faţa Bugeacului, cum şi o urmare fatală a schimbarilor dese de proprietate.

Pamântul e negru vegetal, caci abia în timpurile noastre s'au desfundat pădurile, care în vechime se ţineau lanţ, formând codri merei până în ravarsarea Elanului. Dacă valea Elanului n'a fost nici când loc tare şi cu adăpost pentru aşezări de sate, în schimb pe afluenţii săi au fost văgăune, unde s'a aciuat viaţa românească imediat dupa descălecătoare.

Izvorul Elanului e cam în faţă ca şi a multora din afluenţii săi, căci numai aşa ne explicăm de ce în fie-care vară apa Elanului sacă de la izvorul său mai până în dreptul Vutcanilor, daca nu şi ceva mai în jos; căci foarte multe văi au ape seci, torente din ploi; tot pămîntul de pe Elan pare flămând şi însetat de apă, In vara lui 1909 pe la 7 August eram în Deleni; ploua cu cofa în spre direcţia Hurdugilor şi a Grumezoaei; se rupea pământul; spre Guşiţei şi dealul Strâmptura din faţă era soare. Intre Grumezoae şi Hurdugi a fost chiar rupere de nouri; s'au luat semănăturile; apa Elanului s'a fost revarsat, mai-mai să înece Hurdugii. Ce-mi fu mirarea, când a doua zi trecând spre Hurdugi, cum veniam din jos dinspre Muşata, am văzut Elanul sec, la podul ce vine dinspre Guşiţei, iar ceva mai încolo şesul plin de apă, care fusese înghiţită de pământ. In Hurdugi înec; până la Grumezoaea prăpădenie; şi cu toate acestea torentul cel mare nu putuse curge mai mult de 2 km. în jos de Hurdugi; şesul înghiţise apa. Numai spre toamnă şi primavară Elanul curge pe toată întinderea lui, de la Maiu până la Sept. Elanul e secat, aducând secetă în jur, cu toate pădurile ce zac spre apus.

3). *Denumirea.* Numele *Elan* e slavonul Іеленъ, cervus, Ἔλαφος, cerb. Deci apa Elanului e apa Cerbului, dovadă că în pădurile şi codrii merei din înfundăturile văilor ce dau în Elan trăiau Cerbi—*Elani*—de care nu se mai găsesc azi urme nu numai în codrii Dobrinei, dar nici în Europa de mijloc. Numirea i-a fost dată de pe când trăiau aici vechi Goţi şi Slavi, căci nici Ruşii nici Ruteni nu zic curat Elan, ci Олень, Іелен Serbii,

Polonii şi Cehii, рогач Bulgarii; *elnis* Lituanii, însă *elan* Scandinavii, unde *elanul* e renul lor, cum îi zic Ruşii la ren: сѣверный Олень=Cerbul de Nord.

Iată etimologia complectă dată după Heyne, Kluge şi Weigand: ahd *Elch, elaho* (pănă la 1100), mhd. *elhe, elch* (pănă la 1500), anglosaxon *eolh*, nordic vechiu *elgr* (din germ. *algiz, alkis*) sued. dan. *elg;* celto-latin *alces* (Caesar de B. G.) grec *ἄλκη*; idgerm *alki.* scand. norvegian *brind*=eland. messapic βρένδος, cerb; lit. *bredis*, elan.

In Germană elenn, elentier, Elend, au de bază pe lituanul *Elnis (*vechiu *Ellenis*), cerb, vsl. *olnia*, de unde *lani*, ciută, apoi іелень; cerb.

Forma *Elend* (Luther 5 mos. 14.5), Ellend şi *Elendthier*, nederlandez *eland*; vechiu bulgar іелень e grecul ἐλλός, din ελνος, pui de cerb, kymr elain, ciută.

Elanul a fost cunoscut şi Germanilor, fiind amintit în marea lor poemă Niebelungenlied. ed. Lachmann 1. 2. „Dar nach sluor er schiere einem wisent und einen elch, 4 starker ure viere und eïnen grimmen schelch=după aceia a ucis repede un bison şi *un elan*, patru zimbri puternici şi un şelc (cerb). De la Germani a trecut la Francezi.

Astăzi el se găseşte în pădurile Tilsitului, păstrat mai mult în păduri împrejmuite. De altfel el trăeşte în codrii mlăstinoşi din Nordul Europei, Asiei şi Americei. Corpul lui e mai mare ca al cerbului, cu picioarele dedinainte mai înalte; capul stufos şi cu coarne late în greutate de peste 20 kgr. Gâtul e scurt. Botul e mare şi buza de deasupra mai mare de cât cea de jos, din cauză că el rupe coaja cu incisivii de sus şi apoi o despoae cu buza de sus; sub barbă are un moţ de păr ca la ţapi. Copitele cele mari sînt legate cu o membrană, iar celelelte 2 dinapoi sînt mai late, aşa că-l înlesneşte a merge peste smârcuri fără să se cufunde.

Pădurile pe unde trăeşte Elanul sînt ţigloase şi smârcoase. S'au găsit coarne de Elan şi la noi în ţară prin regiunea Prahovei; e animal din epoca quaternară şi de sigur că trăia şi prin regiunea Prutului, de unde s'a putut da nume văii de azi a Elanului de popoarele vechi slavone.

4) *Elanul* e o apă proprie judeţului Fălciu, căci dacă azi udă parte şi din judeţul Tutova, asta nu e de mult, ci

de la Reglementul organic. Mai din vechiu toată valea Elanului cu toţi afluenţii săi aparţinea Fălciului, ca dovadă că chiar satele Blăgeşti, Igeşti, Bursuci şi Epureni atârnau de isprăvnicia Fălciului în 1803.

Desfăşurarea dar a vieţii pe această vale priveşte trecutul judeţului Fălciu, şi ne interesează în special, căci pe această vale a Elanului avem astăzi cele mai vechi şi mai interesante aşezări răzăşeşti, din care apoi s'a desvoltat o viaţă intensă boerească, care a putut da ţării 2 familii domnitoare: C*antemir* şi C*uza*.

Şi dacă azi se vorbeşte de o decăzută soartă a judeţului Fălciu, de o peire a boerimei din acest judeţ, răzăşimea şi-a păstrat neatinsă vlaga. In prefacerile pământului şi ale stăpânirii stau prefacerile claselor diriguitoare şi dacă statul prin a tot puternicia sa a putut să ridice unele familii, creşterea lor a stat în vădită atingere cu pământul.

5) *Populaţia.* Pe toată valea Elanului cu afluenţii săi se află următoarele sate, a căror populaţie e precum urmează, după datele luate din marele dicţionar geografic al României din 1901.

1). *Urlaţi* 490 suflete. 2) *Grumezoaia* 1383 suflete. 3). *Hurdugi* 740. 4). *Guşiţei* 406. 5). *Hoçeni* cu Tomşa şi Şişcani clacaşi 730. 6). *Şişcanii* 750. 7). *Oţeleni* cu Bagău, 830, din cari Bagău 41. 8.) *Deleni* cu Golăşei şi Talaba 956. 9). *Bărboşi* cu Zgura şi Tăetura Bărboşi 293, din care Zgura 40. 10). *Mălăeşti* cu Poşta Elanului şi Tupilaţi 763, din cari 303 Tupilaţi, 380 Mălăeşti şi 80 Elanul. 11). *Vutcani* 2502. 12). *Valea lui Darie* 311. 13). *Urdeşti* cu Pogăceni, Cărpeşti, Popeni şi Odaia Sârbilor 303, din cari Pogăcenii 35, Cărpeşti 100, şi Popeni 61. 14). *Băseşti* 928. 15). *Tămăşeni* 760. 16) *Dodeşti* 1180. 17). *Ţiful* cu Micleştii, 552, din care Micleştii 52. 18). *Jigălia* cu Răşcanii 697, din care Răşcanii 274 şi Jigălia 423. 19). *Şuletea* 932. 20). *Găgeştii* cu Peicanii şi Giurcani, 738. din cari Giurcanii 339, Peicani 205, 21). *Murgeni* cu Hănăseni şi Raiu 1830 suflete. 22). *Epureni* cu Bursuci, Horga şi Bărlăleşti 1883 suflete. 23). *Lăţeşti* cu Skineni, Sărăţenii de sus şi de jos 734.

Totalul pentru toate satele pe Elan din județul Fălciu și Tutova ar fi 20700, locuitori.

In Dicționarul topografic a lui D. Frunzescu din 1872 cetim o altă statistica, care e mai mare ca cea din 1901, cifrele fiind acestea: Urlați 500; Grumezoaea 1425; Hurdugi 885; Gușiței 495; Hoceni 645; Șișcani 990, Oțeleni 1160, Deleni 1370, Bărboși 580; Mălăești 850; Vutcani 2900, Urdești 610; Băsești 860, Tămășeni 695; Dodești 1230, Țiful 545, Jigălia 735; Găgești 705; apoi Murgeni 1985, Epurenii 1830, Spineni 2075. Total 24020 locuitori, ceia ce revine 34 locuitori la un km. p.

Diferența aceasta mare la un interval de 30 ani arată puțina stabilitate a statisticilor noastre, dacă nu și o deslocare de locuitori cu prilejul împroprietăririlor succesive.

In N. Suțu „*Notițe statistice*" din 1849 cetim despre Fălciu că are 122 sate, împărțite în 5 plăși (Fălciu, Crasna, Podoleni, Prut, Mijloc) cu o populație de 85765 suflete, din care 37163 în zona I-a acele 3 plăși dintîiu și 48602 în zona II-a, a plășilor Prut și Mijloc. In această zonă intră 11 sate mănăstirești, (20865 suflete) 10 sate răzășești (12491 suflete) și 29 sate particulare (15246 suflete).

Cifrele din N. Suțu sînt exagerate, căci *Statistica Moldovei* din 1846 (Uricar XV, 369), dă un total de 2387 birnici sau 11935 locuitori pentru toate satele, ce vin pe Valea Ialanului și afluenții săi.

Iar statistica din *Condica liuzilor* pe 1803, dă pentru valea Elanului următoarele liude:

Grumezoaia 3. Hurdugi răzeși 32, Gușiței 8, Hoceni răzeși 75, Șișcani 47, Bărboșii *Căm N. Cuza* 61, Mălăeștii spat. Șerban Negel 80, Vutcanii răzeși 93, *Câșla răzășească* 62, Delenii răzeși 17, Talaba lui Alex. Luca 6, Găgeștii spatar Iordachi Catargi 28, Băseștii răzeși 40 cu 82 liude și breslași, Tămășeni 57, Popeni răzeși 52, Fedești a med. C. Lambrino 27, Șulete răzeși 36, Micleștii a stolnicesei Todosiicăi 29, Bursuci 13, Bărlileștii a vornic. V. Costachi 50, Țiful a stolnicesei Todosiicăi 5, Jigălia a sulg. Iordachi Gafencu 16, Epu-

renii a spătarului Gr. Costachi 45 cu 135 liude și 29 breslaşi, Tupilaţii 30, *Brăiţeni* 10, Lăţeştii a lui M. Costachi spătar 35, Jurcanii ce au fost neferi 95, Spinenii răzeși 52, Raiul a căminarului Iordachi Miclescu 85, Sărăţeni răzeși 55. *Creţana* răzeși 73, Murgeni moldoveni și bulgari 35. Total 1619, ceia ce revine a 5 suflete de liude fac 8100 de locuitori pe aceiași suprafață, adică ar da o densitate de 11 locuitori pe km. p. Dacă socotim însă că mai trăia și altă lume, ce nu intră în liude pentru bir, ce erau ruptaşi sau scutiți de bir, femei văduve, bătrânii, nevolnicii, preuți și alți ţircovnici, apoi slujitorii domnești, boerii, ceia ce ar face cel puţin 1000 de oameni, ar reeşi ca în 1803 populația așezată în satele de pe Elan și afluenţii săi se ridică la 10000 de suflete.

Asupra mărimei satelor putem lua ca bune arătările lui N. Suţu, care în 1849 socotește că în Fălciu erau 127 sate, din care în zona III, ocolul Prut și Mijloc, în care intră și valea Elanului, se numărau 64 sate. Din acestea, 21 sate aveau mai puţini de 50 locuitori; alte 25 sate aveau pînă la 100 suflete; în șepte sate populația era sub 200 suflete, în 5 sate era sub 300 și numai unul era cu populaţie sub 400, cred că *Vâtcanii*. Socotind după aceste date ar reieși că pe valea Elanului erau către 1849 sub 10,000 de locuitori. Arătarea lui N. Suţu consună cu părerea generală că satele noastre mai din vechi erau foarte mici, cu foarte puţine case și că mai ales de la 1830 încoace satele noastre s'au îndoit; după 1864 s'au înmulţit, dar nu pe regiunea Elanului, unde așezările sînt vechi răzășesti şi boerești. Sate noi s'au creat în Fălciu pe regiunea Prutului cu noile împroprietăriri de la 1864, și 1878.

Toate satele și cătunele se se află așezate pe valea Elanului cu afluenţii săi sînt azi în număr de 48, din care 37 sate vin în judeţul Fălciu, iar 11 sate în judeţul Tutova, toate aceste sate figurând până la Regulamentul organic în judeţul Fălciu, cum ne dovedește condica liuzilor din 1803 și actele administrative de mai apoi până la 1838.

Pentru a încadra și mai bine populaţiunea de pe valea Elanului, vom da tot după Nec. Suţu catagrafia

populației județului Falciu, din care reiese felul proprietății răzeșești al acestei vai.

Fălciu; boeri 209, amploianți fară ranguri 15, cliros, 513, profesori și medici 4, streini 192, vatavi și slugi boerești 779, privilegiați 172, slujbași 797, țigani mănăstirești 146, țigani particulari 300, soldați —; slujitori 93, nevolnici 1899, ***mazilo ruptași 2701*** (al patrulea după Tutova cu 3603, Tecuci cu 3561 și Vaslui cu 2759), săteni muncitori 755, oameni fară căpătaiu 271, hrisovoliți 133, *jidovi 219*, streini 130, țigani ai statului 145. Totalul 17153.

6). ***Proprietatea pe Elan.*** Apa Elanului în mică măsură a slujit ca hotar de moșii, și aceasta numai în a doua și a treia generație după ce proprietatea s'a fost împărțit prin succesiune și prin vindere. Mai toate moșiile mergeau din zarea dealurilor cu pădure, ce formează opcina despărțitoare a cursului apelor ce dau în Elan, de cele ce dau în valea Bârladului și mergeau unele până peste Prut, altele se opreau în Prut, puține în Elan, iar altele se opreau în afluenții Prutului ori ai Elanului. Cum mai din vechi locurile acestea erau socotite tari prin codrii seculari, ce le acopereau, numai cursurile apelor erau proprii pentru fânațe, iar prin curăturile făcute în codri s'au așezat prisăci, apoi s'au făcut așezări de sate, și așa s'a întins și cultura pământului.

Inceputurile proprietății pe această vale a Elanului cad o dată cu descălecarea Moldovei, și dacă din vechiu au fost populațiuni pe această vale—lucru de netăgăduit—nu știm nici natura proprietății, nici nu putem admite stabilitatea ei. Cum valea aceasta venia în țara de jos, drum deschis spre Bugeacul tătărăsc și în șleahul cel mare al mersului popoarelor năvălitoare, nu s'a putut fixa o proprietate, care nu putea începe de cât atunci, când începea și puterea legală, care să recunoască titlul de proprietate.

Neapărat ca a trebuit să fie așezată pe aici o populație slavă, care a dat numele văii, după apa principală, apa *Elanului*, fără înțeles pentru noi; pe când mai toți afluenții Elanului poartă numiri românești: Sărata, Larga, Saca, Bujorul, Moisiia, Hulubăț, Recea etc. Și apoi n'avem a ne uita numai la această vale ca să judecăm natura

așezărilor străvechi de proprietate. In regiunile Daciei Traiane avem așezări așa de vechi de popoare pe cursurile apelor mari, că însuși denumirile date acestor ape ne stau dovadă. Ape ca Dunărea, Prut, Nistru, Nipru, Siret, Buzeu, Olt, trec cu sute de ani epoca Romană. Cu toate deplasările de popoare, ce s'au făcut pe aceste văi mari și largi, a trebuit să fie o continuitate de populație, care a făcut să se păstreze numele și să cășuneze numelor schimbările fonetice necesare.

Popoarele străvechi s'au mișcat cu așezările lor dinspre mare spre uscat, locuind cursul apelor mari, fluvii și rîuri de mărimea întâia. Aici întră și valea Prutului, care a putut vedea așezările Cimerienilor, Sciților, *Taifalilor* etc., fără a se încumeta să se afunde pe cursul apelor mai mici, unde și locurile erau tari, fiind păduroase și folosul ce ar fi putut trage din asemenea locuri era foarte neînsemnat, fiindu-le cu îndestulare sprehrana lor, vânatul sălbătăciunilor, imașul șesurilor pentru vitele lor și vânatul peștelui din apă.

După sute de ani de scurgere a vremei, venind dinspre răsărit alte soiuri de oameni, *Slavii*, ca popor stabil și agricol, ei au ocupat în țările Române și cursurile apelor mai mici, afluenții râurilor mari, și potrivit graiului lor și nevoilor lor le-au dat nume cu înțeles pe limba lor. Dacă Prutul e străvechiu și fără înțeles etimologic, *Elanul* din contra e slav, nici rusesc, nici rutean, nici bulgar, nici sîrb, ci paleoslovenic, adică de prin secol. al VI-a încoace, când au început a roi cete de Slavi și pe valea aceasta îngustă și tare la gura ei, ca și alte văi: Prahova (colbos), Bistrița (repede), Moldova, Ialomița, dând numele apei *Elanul*, după felul animalului de vânat, ce se găsea prin codrii acestei văi.

Noi Românii am venit cu așezările noastre, după ce s'a constituit statul Moldovei, și toate văile ce le-am ocupat mai apoi, le-am poreclit după înțelesul limbii noastre, ca *Saca*, *Larga*, *Bujor*, *Moisia*, *Mihoane*, *Răgoaza*, *Recea*, pentru a vorbi numai de afluenții Elanului.

Pentru a ne face o idee complectă de curgerea proprietății pe valea Elanului trebue s'o luăm de la obârșie și rând pe rând cum curge apa, de la izvor spre vărsătura lui în Prut, căci numai după ce vom vedea

mersul desvoltării vieţii româneşti pe aceasta vale, vom putea face încheerea cuvenită, în ceia ce ne priveşte ca povestire vieţii familiilor domnitoare *Cantemir Vodă* şi *Cuza-Vodă.*

7). *Urlaţii.* Astăzi cel întâiu sat ce-l udă Elanul e Urlaţii cu 490 suflete. Condica Liuzilor din 1803 nu ne pomeneşte nimic de Urlaţi, ceia ce nu ne putem explica, de cât că aşezările de liude din acest sat să fie mai nouă, cu provenienţă din alte sate vecine, întru cât Urlaţii e sat boeresc şi alcătuit din sfarmăturile a o mulţime de sate vechi, ce au fost mai de demult spre obârşia Elanului, distanţa de 6—7 km. In 1846 Urlaţii aveau 56 birnici. La un klm. mai în sus de Urlaţi, se deschid 2 văi, una pe dreapta: valea Recei, îngustă şi păduroasă, alta spre stânga, dinspre Grumezoaia, valea Elanului. care duce la fundul văii Elanului. Dealul din mijloc e mai jos, şi azi a început a fi despădurit şi dat culturei, facând un tapşan frumos, care merge ridicându-se spre Nord, până când se leagă de opcina dealurilor, ce merg spre Dobrina, nodul principal al dealurilor ce stăpânesc Huşii. Din pântecele acestor dealuri păduroase, cari trebue să cuprindă câte-va mii de Ha de pădure izvorăsc 3 ape: Drislaveţul, pe care e aşezat Huşii, cu direcţiunea de la N.-VV spre S-EE; Sărata, cu direcţia de la NN-V. spre SS-E; şi Elanul cu direcţia de la N, S.

Pe distanţa aceasta de 6—7 km. de la Urlaţi în sus spre obârşia Elanului au stătut din vechi 3 aşezări de sate: *Măneştii, Plăvăţeştii* şi *Silişlenii*, toate azi dispărute.

8). *Măneştii.* Acest sat e pomenit în uricul lui Ştefan cel Mare din 6999 Oct. 15 (1490), scris în Suceava de Toader diac. Numele si-l trage de la *Manea*, boer traitor către 1450 tocmai la izvorul Elanului. In 1490 trăiau acești urmaşi: *Duma* fiul său şi 2 nepoţi de fată, *Dragotă Cremene* şi *Ţintă.* Ne mai având ce face cu moşia lor de la obârşia Elanului, ei o vând cu 75 zloţi tătaraşti lui *Pătru* Silişteanul.

Uricul zice: „слꙋга наш Дꙋма снь Манев ѡт верхо Іаланѣ и сестричичи его Драготѣ Крѣмене и Цинтѣ... продали ...едно село на верхо Іаланѣ наимѣ Мѫнещїи, где бил ꙋдѡм ѡтца их Ман и Монастир. где поток ꙋдарѣет ѡт дѣла ꙋ

ижже лѣса... слѹзѣ нашемѹ Пѣтрѹ Ѳелищѣнѹлѹ за ѻѥ злат татарских“, „a venit sluga noastră Duma fiul Manei de la vârful Ialanului și nepoții săi de soră Dragotă Cremene și Țintă de a lor bună voe de nimeni siliți nici învăluiți și au vândut a lor dreaptă ocină din a lor drept uric, un sat la vârful Ialanului anume Măneștii, ***unde a fost casa tatălui lor Man*** și mănăstirea, unde apa izvorăște din dealul cu pădure, deci a vândut cel sat si cea mănăstire slugii noastre lui Pătru Silișteanul cu 75 zloți tatarăști“. (Uricar XVIII, 53).

Urzită viața în fundul Elanului către 1400, Man a avut prilejul să facă o mică mănăstire, cum și așezări pentru el și să descalece acel loc, făcându-și case. Boer de țară sub Alexandru cel Bun, el a dăinuit acolo cu traiul până sub Ștefan cel Mare. Urmașii săi 3 la număr, fiul său Duma și 2 nepoți de fată Dragotă Cremene și Țintă văzându-și prea anevoiasă viața și căutarea unei ocini numai de păduri, își vând ocina lor lui Pătru Silișteanul, proprietarul unei alte ocini cu 5—6 chilometri mai jos tot pe acea văiugă a Elanului spre obârșia lui.

După cunoașterea locurilor de acolo, batrânul Man n'a putut să-și facă așezarea de cât ceva mai la deal de izvorul Elanului „de unde iese pârăul din dealul cu pădure“ și unde și azi e o mică poiana, făcută de mână de om, cred, o veche curătură de loc pentru așezarea unei case și a unei mănăstioare ceva mai la deal.

După obiceul vechiu ***și nou*** al țăranilor noștri așezările de casă și livadă se făceau pe hliza sau delnița, ce o aveau în proprietate, și cum moșiile vechi veniau din zare în zare, erau mai mult lungi de cât late, și așezările de sate „село, селище“ puteau veni dese chiar pe cursul îngust al unei vai de ape, siliștea veche netrebuind să cuprinză de cât o casă două, atât cât avea nevoe primul descălecător.

In anul 1490, cumpărându-se ocina lui Man de către Petru Silișteanul, s'a surpat așezarea cea veche din 1400 și au disparut urmele satului Măneștii, cari n'au putut cuprinde de cât pe Man cu soția lui, cei doi copii ai lui, Duma și o fată, care măritându-se a avut doi băeți pe Cremene și pe Țintă, în total vre-o 10 suflete,

punând în socoteală și câți-va argați pentru slujba lor, la vite ori la vre-o prisacă. Cu acești primi însădituri s'a urzit viața la obârşia Elanului între 1400—1490, pentru a se muta viața ceva mai jos la Plăvițești și Siliștenі. In 1490 nu mai era nici o așezare de casă în Mănești ci era locul gol, căci se zice în uric „unde a fost casa lui Man".

9)) *Plăvățeștii.* Ceva mai în jos de Mănești, şi tot pe cursul îngust al văii Elanului spre vârf „на верхь Ѧлана", dăm de un al doilea sat „един село", Plăvițeștii „Плъвъцещїи", pe care Stefan Vodă cel Mare îl dăruеşte lui Coste Grasul pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă în 1487 Mart 5 (6995).

Uricul spune: „слꙋга наш Косте Грасꙋль ѿт Плъвъцещїи слꙋжил нам право и вѣрно... дали... есми... его правалѫ штнина един село наимѣ Плъвъцещїи на верхь Ѧлана", iată că aceasta adevărată a noastră slugă Costea Grasul din Plavațești a slujit noao cu dreptate și credință; drept aceia și domnia mea n'am milostivit spre dânsul cu osebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit lui în al nostru pământ al Moldovei a lui dreaptă ocină un sat anume Plăvățeştii la vârful Ialanului... Iar hotarul „селꙋ Плъвъцещилорꙋ" să fie dinspre toate părțile pe unde din veac au umblat". (Uricar XVIII, 44).

Iată dar că în 1487 era al doilea sat pe Ialan, spre vârf, Plavățeștii, întemeiat nu se știe când și de cine, probabil de un strămoș a lui Coste Grasul, de oare ce satul își avea denumirea în plural „Плъвъцещїи", ceia ce arată că au trecut 2 sau 3 generații de urmaşi ai lui *Plăvaț* (Bălan). Pe când în Mănești nu mai erau așezări de case în 1490; in Plăvățești din contra era sat ceva mai întemeiat, valea mai lărgindu-se către gura ei, unde Elanul se întâlnește cu apa Recei pe stânga. Uricul uită să determine locul prin „где бил дом", sau prin „где ест дом", căci erau mai multe case ale urmașilor lui Plăvaț.

Numele de Plăvaț îl avem și azi în graiu cu specificare de animale „bou *plăvan*, oae *plăvіță*, vacă *plăvană*" „крав плаванjа (serbește), cuvântul fiind vechiul slav плавъ, albus, плаванъ, flavus, плавекъ, плаванjа" și a venit de la Jugo-Slavi. In părțile noastre ale Moldovii a bătut cuvântul *bălan*, ca poreclă dată la oameni, rămі-

nând vechiul *plăv* cu referință la animale, întru cât noi am avut aicea mulți Ruteni și Ruşi, de la care am luat pe Balan. (sl бѣлъ, rus бѣлыи). Deci Plavățeștii sînt în loc de *Bălăneşti*. Nu greșim când bănuim că porecla adevărată a familiei vechilor proprietari a fost *Grasul* (lat. Crasus), dar că potrivit' onomasticii vechi s'a slavizat porecla în *Plăv*, fiind un raport foarte strâns între *grăsime* şi coloarea *albă* ori *bălae* a feței.

Satul Plăvățeşti a durat aproape 300 de ani la vârful Ialanului. Din istoria acestui sat cunoaștem ceva, din pachetul de acte Bereşti din Huși.

In 1641 Sept. 2 (7150). Vasile Vodă Lupul judecă un proces de hotară între răzeșii din Plăvățeşti „село Плъвъцѣни“ și cei din Silișteni. In Plăvățeni trăiau acești răzeși: *Pavăl Foltea*, *Neagul* și *Aftanasie* călugărul și alte rude ale lor. Ei încălcase o bucată de loc din hotarul satului Siliștení, ce venea mai în jos „ради една бѹкатѹ за земли аже ест межи до ними, рѣкъще аже естъ та бѹкатѹ за земле ѿт хотар село Ѳилищѣн“. Răzeșii din Silișteni *Vapie*, *Romaşco*, *Crăciun* și Popa *Silion* ziceau că bucata de pamânt nu ține de Plăvițeni, ci de Siliștení și judecata dă câștig de cauză Siliștenenilor, și dând rămași pe Plăvițeneni. Ca să se curme procesul răzeșii din Siliștení pun *ferăe* 24 zloți tătarăști în visteria domnească. (Uricar XXIII, 176).

Intre primul uric din 1487 și a doua carte de judecată din 1641 e un interval de 154 de ani, în care timp s'au scurs cel puțin 5 generații de proprietari în Plăvățești, cu stăpânire pașnică din tată în fiu de la bunicii lui Costea Grasul până la cei 4 răzeși căuzași. Satul a mai durat 50 ani după aceia, când C. Cantemir Vodă intră ca cumpărător în Plăvițeni și surpă răzeșiile acestui sat. Iată ce cumpărături face Vodă C. Cantemir în 1690 vara.

Satul Plăvățeștii îmbla pe 3 bătrîni: *Pavăl*, *Foltea* și popa *Platon*. In 4 Mart 1690 (7198), C. Cantemir Vodă cumpără cu 2 lei a patra parte din jumătate de bătrân din bătrânul lui Pavăl Hurjui de la Paraschiva, fata'Neculii, nepoata lui Pavăl.

Tot de la această Paraschiva mai cumpărase în 28 Februarie același an a patra parte dintr'un bătrîn, cu

4 lei, partea ei din bătrânul Foltei, zapisul ne spune că întinderea delniții vândute era 7 pământuri lat de 3 pași cu un pas de 6 palme. Socotind în metri ar eși că un bătrân în Plăvițeni, dat fiind că era loc îngust, avea 160 metri lățime, și cum tot satul îmbla pe 3 bătrîni, toată lărgimea moșiei ar fi fost de cel mult jumătate chilometru.

In 13 Iulie acelaş an Vodă Cantemir cumpără cu 3 galbeni a patra parte din jumătate de bătrân de la Safta, fata Mariei, nepoata lui Ioniță și de la vara ei Sofronia, fata Rochiței, nepoata lui Ioniță.

In 8 August, Vodă C. Cantemir cumpără cu 8 galbeni două părţi din trei, din bătrânul lui Popa Platon, de la Gheorghe Țăforde şi de la vară-sa Parasca, şi cu 6 galbeni cumpără jumătate de bătrân de la Vasile, ficiorul lui Andreiu, nepot lui Borilă.

Insumând toate aceste cumpărături vedem că Vodă C. Cantemir cumpărase un bătrân și $^{2}/_{3}$ din al doilea, mai rămîind răzeșilor din Plăvițeni numai 1 bătrân și $^{1}/_{3}$; cumpărătorul dăduse peste tot 19 Galbeni; socotind galbănul a 2 lei în 1690, tot satul Plăvițeni, cu vatră de sat, cu țarini, cu pădure s'ar fi putut cumpăra de Vodă Cantemir cu 33 galbeni, ceia ce arată că întinderea acestui de al doilea sat era cu mult mai mică de cât a Maneştilor, care s'a fost vândut cu 75 zloți tătărăști cu două sute de ani mai înainte.[1])

Incă din 15 Dec. 1689 (7198). Vodă Cantemir își scosese uric de la divanul Măriei Sale asupra tuturor moșiilor sale de la Fălciu; în lista lor nu vedem figurând și Plăvițenii, căci nu intrase cumpărător de cât în Februarie 1690 (7188), expropiind prin cumpărături pe toţi răzeşii de mai bine de jumătate de sat, rămîind proprietar *Frone* cu fiul său Gliginco şi ginerele său Ioniță, cum reeiese din iscăliturile marturilor.

---

1) Zapisele le-am luat în regeste din arhiva Berea, încă din vara lui 1890. Toate zapisele sînt scrise de Gh. Trelea, un foarte prost caligraf și scriitor: marturisesco, loi, asoprit, avot, ținotol, Fălcioloi, zapisol: Iar ca marturi iscălesc cele 5 zapise următoarele persoane: Arhire Andronache *ot* Șișcani; Egumenul Ghedeon ot Siliştení, păr. Macarie ot Siliştení, Pricopie ot Silişteni, Gligore Frone ot Plăviţeni, Neculai Țurche Groza ot Silişteni, Timofte Vreame ot Guzari, Aga Mihail, Varlaam Episcop Huşilor, Gliginco ot Grumezoae, Cârstiisan vornic, Ioniță zet (ginere) Froni ot Plăviţeni, Stefan Bodescul, Groza ot Siliştenl, Şenghire;

In 1716, după ducerea lui D. Cantemir în Rusia se face un izvod de toate moșiile Cantemirești din Moldova; în acel izvod vedem figurând Plăvițenii sat *întreg*; tot așa îl mai găsim trecut și în izvodul lui C. Cantemir comis din 1733 Ghenar 17 (7241), dat surorii sale Anița Pâlădoae.

Către sfârșitul secol. XVIII se uită cu totul de Plăvițeni; răzeșii mutându-se în Urlați, ca acel Frone, și ai lui, așa că boerul hotarnic ce a râdicat harta Siliștenilor către 1780 nu arată locul Plăvățeștilor, ci pune numai Siliștenii în sus de Urlați.

9). *Siliștenii.* · Cum te scobori astăzi pe drumul șoseluit, ce duce de la Șchiopeni peste deal și dai în valea Elanului, ai în dreapta ta valea Răcii, care se împreună cu apa Elanului, aproape 2 km. în sus de Urlați, dealul care desparte aceste 2 văi pierzâdu-se în șesul ce se deschide. Atât despre Recea cât și despre Elan se deschide un șes destul de lărguț, ca să fie azi un câmp bun de arătură pe tăpșanul dealului mijlociu dintre cele două ape, azi mai tot dat culturii cerealelor, și din ce în ce despădurindu-se, iar în vale șesul bun pentru imaș și fânețe.

Ceva mai la deal de îmbinarea celor 2 văi, pe deschizătura văii Elanului, era așezat satul Siliștenі, veche descălecare Cantemirească, încă din secol. al XV-a; tot acolo, ceva mai în sus, era ridicat un schit zis al Siliștenilor. Acolo și-a văzut lumina zilei către 1612, bătrânul serdar C. Cantemir, ajuns apoi Vodă, acolo și-au petrecut copilăria și tinerețele Antioh Vodă și Dimitrie Vodă Cantemir, înălțîndu-și pe creasta dealului un foișor zis al Beizadelei, pentru a avea vedere mai deschisă în jos pe Elan spre Hurdugi și a lăsa în amintirea oamenilor cum și în zapisele de mai apoi că a fost loc domnesc, călcat de Vodă și Beizadele și că dar ungherul acesta de loc n'a fost nici atât de uitat și blăstămat de D-zeu, ci a hrănit, născut și crescut fețe domnești, cari au înscris frumoase și însemnate pagini în istoria Moldovei. Azi nimic nu spune ochiului de această veche viață, căci nici mănăstire, nici sat, nici foișor, totul, dar absolut totul a fost dărîmat de vreme, care distruge to-

tul, pentru că vîntul care bate, ploaea care cade, viscolul care şueră, lapoviţa care plesneşte în faţă, plugul care răstoarnă brazda, ciobanul care paşte oile stăpânului locului. vitele cari pasc iarba din văi, să nu întimpine nici de cât amintirea unor vieţi stânse în acest fund al Elanului, spre acest vârf şi obârşie, care a văzut perîndându-se de la anii 1400 încoace atâtea vieţi, înălţinduse cătră Domnul atâtea rugi din cărţi cu slove chirilice şi din vechea mănăstire a lui Man din 1400 şi din schitul lui Cantemir de la Silişteni cătră 1680. Vorbind de Măneşti am văzut că Petre Silişteanul cumpără cu 75 zloţi tătărăşti ocina lui Duma fiul lui Mane din fundul Elanului, unde a fost casa lui Man. Uricul din 1490 nu ne spune nimic cine a fost acel Petre Silişteanul, şi nici în actele Siliştenilor nu cetim ceva de acest Petre Silişteanul, căci cel mai vechiu act din pachetul Siliştenilor, aşa cum se păstrau în arhiva Berea la 1890. este cartea de judecată a lui Vasile Vodă din 1641 Septemb. 2 (7150). Ca o fi fost vre-un uric mai vechiu al Siliştenilor se prea poate; el s'a pierdut însă, şi proprietarii mai noi n'au căpătat în pachetul cu acte al Siliştenilor de cât cartea din 1641 Sept. 2.

In jurul acestui Silişteanul Petru şi a stabilirii proprietăţii în acest sat, prinţul D. Cantemir în „Scrisoarea Moldovei“ (Ediţia Iaşi 1851. pag. 217) scrie următoarele:

„Fiind că Teodor Cantemir parcalabul de la Chilia şi de la Smil, s'au arătat întru apărarea acestor cetăţi ca o slugă credincioasă şi ca un ostaş viteaz al crucii lui Hristos în potriva năvălirilor Turceşti şi Tătărăşti, însă pe urmă cu voia lui Dumnezeu, pustiind şi luînd Turcii toate locurile acestea, şi el prin purtarea lor fiind silit ca să-şi părăsască moşiile părinteşti, cari au fost dăruite moşului şi strămoşulul său, de domnii cari au fost mai înainte de noi, pentru slujbele lor cele credincioase, pentru aceea din mila şi din dragostea creştinească dăruim mai sus numitului Teodor Cantemir, trei sate în ţinutul Fălciului cu toate ale lor, pădure, câmp, ape şi păscării, şi îl facem mai mare peste tot codrul Tigheciului şi căpitan mare preste călărimea de Tigheciu“.

Iar mai jos: „Şí pentru aceasta nici un neam boe-

resc nu este în Moldova, care să nu-şi aibă numele său împrumutat de pe numele satului, *pe care l'au făcut el întăiu*, fiindu-i dăruit de domnie, precum s'au numit şi Cantemir după aceia *Silişteanul*, despre satul cu asemenea nume";

Nu vom face critica acestui uric domnesc, nici ca redactare, nici ca cuprins, căci ni se pare că totul e făurit anume pentru o cauză ca să dovedească că cel mai vechiu stăpân al acestor locuri n'a fost numai un oare care Silişteanul, ci că a fost parcalab de Chilia şi luptător al Crucii. Vodă Cantemir a născocit pe deantregul şi cuprinsul actului şi redactarea a uitat s'o dea cea adevărată a uricelor lui Stefan Vodă.

Uricul din 1490 numeşte pe Silişteanul, Petre, nu Toader cum zice Cantemir Vodă Dimitrie, şi despre care iată ce mai spune în „Vita Costantini Cantemyrii cognomento senis, Moldaviae principis". (Buc. 1883 pg. 1).

„Costantin Cantemir s'a născut la anul 1612 de la naşterea Mântuitorului, luna lui Noembre 8, din părinţi Teodor Cantemir şi Maria, *în satul părinţesc zis Silişteniii* [1]) din ţinutul Fălciului, aşezat deasupra apei Elanului. Insă părintele acestui Teodor s'a fost tras din vechea tulpină a Cantemiriştilor, fiul lui Nestor Cantemir, nepotul lui Vasile Cantemir, strănepotul lui Ivan Cantemir din strămoşii Gregorie şi *Teodor Cantemir poreclit din nou Silişteanul* [2]), care cel dintăiu dintre Cantemireştii din Crimeia la credinţa creştină s'a fost convertit către anul 6951 sub Voevodul Stefan zis cel Mare".

Ceia ce a urzit D. Cantemir cu origina strămoşilor săi, e o frumoasă poveste, dar cu foarte multe anacronisme. Stefan cel Mare creştinează pe T. Cantemir din Crimeia în 1443, după ce a luat parte la războiul Chiliei în 1484!! Şi Voevozii greşesc scriind, când vor!

---

1) „in paterno pago Silistenii dicto in districtu Falcziensi, super fluvium Ilan sito.

2) „et Theodoro Cantemyr novo cognomine Silistanul".

In pomelnicul Bisericanilor (Uricar XXIII, 310), găsim această spiţă a Cantemireştilor, adausă de un contemporan la vechiul pomelnic scris cătră 1620. „Io Costantin Voevod şi fii lui, Io Antioh Voevod, Io Dimitrie Voevod şi părintele său Tudor, Macrina monahia, domniţa Aniţa, Maria, Alexandra, domniţa Ecaterina şi copii lor".

Ceia ce putem reține din D. Cantemir e spița ce o dă urmașilor lui Petre Siliișteanul, că a avut de fiu pe Grigorie, de nepot pe Ivan, strănepot pe Vasile, acesta pe Nestor, acesta pe Teodor Cantemir, care naște pe C. Cantemir la 1612 Noemvre 8, de și e cam mult a îngrămădi 7 generații în răstimp de 123 de ani.

In 1641 Sept. 2, se judecă cu răzeșii de Plăvățești pentru pământ acești răzeși din Siliișteni: Vapie, Romașco, Crăciun și popa Silion, urmași de-ai lui Petru Siliișteanul, nepoți din nepoți. Ei dovedesc la divan că satul Siliișteni li este ocină și moșie pe hotare vechi, pe unde din veac au îmblat „како да имает дръжати свои правїи ѡтнина и дѣдина вес село Силищѣнїи съ въсем хотаром постарими хотари покꙋда из вѣка ѡживали“ (Uricar XXIII, 176).

Tot pe atunci găsim proprietar în Siliișteni pe un Chiță (de unde *Chițivoeștii)*, a cărui fată Anița, vinde lui Popa Ionașco partea sa din Siliișteni, la *obârșia Elanului*, pentru o vacă cu vițel, 2 capre cu ezi, și un leu ban bun. (Uricar XXIII, 184).

In 1679 Noembre 12 una Sinica Călugărița femeia lui Mursă, fata lui Roman, împreună cu ficiorii ei Arteni, Zota, Ilinca, Aftimia și Dochița dau danie lui A. Ramandi postelnicul cel mare partea tatălui lor Roman din Siliișteni, jumătate de bătrîn.

In 1685 Dec. 4, Ioan și Gligore călugar, fiii lui Simion Schiopul din Urlați (Ꙋрълаці) dau danie lui Neculai Țurchi părțile lor părintești din Siliișteni.

In 1686 Dec. 10 (7197) Stefana și Prohira fetele lui Ioan Morariul și cu mătușa lor Gabia, cumnata lui Ion Morariul, vînd lui Voda C. Cantemir a treia parte dintr'un bătrîn din satul Siliișteni pe Elan, cum și partea lor de la mănăstire de la Siliișteni pe preț de 20 lei. (Uricar XXIII, 185).

In 1689 Iulie 10 (7197) Gheorghe a lui Cocea vinde lui C. Vodă Cantemir a patra parte din bătrînul lui Petre Siliișteanul, strămoșul său, din vatra satului, din țarină, din câmp cu loc de fânaț, din pădure, din văi de moară pe Elan, din mănăstire și din pomet.

In 1689 Sept. 15 (7198) Petre, Costantin, Savin, Neculai și Dima vînd lui Vodă Cost. Cantemir jumătate

de bătrîn în Silişteni, ceialattă jumătate fiind dată lui Ramandi postelnic.

In 1689 Oct. 9, acelaşi A. Ramandi vornic şi cu femeia lui Maria vînd lui Vodă Cantemir acel jumătate de bătrân, căpătat danie de la Mursoae de acolo.

In 1689 Noemb. 12 (7198) Onciul fiul lui Pătraşco şi cu nepoatele lui Stefana şi Prohira, fetele lui Ioan Morariul vînd lui Vodă Costantin Cantemir un bătrîn întreg; bătrînul Petei, de oare ce Vodă pierzîndu-şi zapisul de la fetele lui Ioan Morariul i s'a dat lui Vodă zapis pe întreg bâtrînul [1]).

Cu aceste zapise Vodă Cantemir rămîne stăpîn pe tot satul Silişteni. Satul îmbla pe 3 bătrîni: Morarul, Petea şi Pătru Silişteanul. Cunoaştem din acte numai pe Petre Silişteanul boerul din 1490, care cumpârase în Măneşti. El fiind proprietar şi în Silişteni, rămasese legat de un bătrân, după care trăgeau moşie şi Cantemireştii. In adevăr judecînd zapisele de vînzare ale bătrânilor, vedem că în bătrînul *Petei* fusese stăpîn A. Ramandi post. prin danie de la Sinica Călugăriţa; Vodă Cantemir cumpără întreg bătrânul, jumătate de la Ramandi, jumătate de la alţi 5 fraţi; în bătrânul Morarul Vodă Cantemir întră cumpărător întreg cu 2 treimi de la Onciul şi ai lui şi cu o treime de la fetele Morarului; în fine în al treilea bătrân Vodă Cantemir era răzeş pe trei părţi şi a patra parte o cumpără de la Gh. Cocea.

Când Vodă Cantemir cumpăra toată ocina din Silişteni era om de 77 ani, deci toţi răzeşii vânzători erau rude pe de parte cu el, căci nici într'un zapis nu se arată că Vodă Cantemir ar cumpăra ca străin, căci s'ar fi pomenit în zapise că şi-au întrebat rudele şi răzeşii; zapisele verifică arătările lui D. Cantemir. Abia ridicat domn, cea întâiu grijă ce avu Domnul fu de a-şi

---

1) Zapisele de cumpărătură ale lui Vodă C. Cantemir sînt adeverite de următorii marturi: Tudose Dubău vel. log. Vas. Costachi vel vornic de ţara de jos, Alexandru vel postelnic, Lupu Bogdan spatar, Lupu medelnicer, Gh. Anghel biv. vel jitnicer, Stefan vel comis, Ioan Costin serdar, Panaite vel sulger. S. Silion vel şatrar, N. Costin 3 log.; Balş vel vornic de ţara de sus, Velicico Costin vel hatman, Iordachi vel vist. St. Cerchez vel comis; apoi răzeşii: Andor Manole şoltuz de Huşi, Apostol pivnicer domnesc, Stefan Tăpceanu butnar domnesc, Zaharia biv şoltuz, Parfenie; Mitrofan Episcop de Huşi, preut Ion de la Episcopie, Enachi Penişoară de Hurdugi, Timofte Vreame de Guzari, Arhirie a lui Gligoriţă otam. Vas. Safir de Rănceni.

mari proprietățile în jurul satului de naștere, și începând a cumpăra încă din 1686, în 1689 de la Iulie 10 până la Noembre 12 a cumparat tot satul.

Odata stăpân pe tot satul dispune a se măsura și trimite pe Crastian vornicul de poartă să măsoare Siliștenii, împreună cu toți răzeșii. Hotarnica Siliștenilor e din 1690 Dec. 27 (7199), și e adeverită de toți răzeșii din jur [1]).

10). *Mănăstirea din Silișteni.* In satul Siliștenì a fost ridicată din pajiște o mănăstire de însuși Costantin Vodă Cantemir. Exista în preajma Urlaților o veche mănăstire, în care la 1677 s'a fost înmormântat calugărița Macrina, sora lui C. Cantemir, și ceva mai mare ca dînsul „filiam unam Constantini natu majorem". Dînsa nu s'a fost măritat, ci s'a călugărit sub numele de Macrina „virginitatum Christo vovens schema monachium accepit. Mortua est haec senectute confecta anno Domini 1677 et în monasterio paterno Urlaczii dicto, a Costantino et Nestorio fratre honorifice est sepulta in majorum suorum coemeteria".

Ar rezulta din cele zise de D. Cantemir că în Urlați exista o veche bisericută a familiei Cantemireștilor, în care au fost îngropați moșii și părinții lui C. Cantemir Vodă. El s'a nevoit din *libovul*, ce a avut cătră D-zeu, de a ridicat o mănăstire, cu hramul sf. Ierarh Neculai, pe care o înzestră cu avere și bucate din *prilejul său.* „Deci miluim Domnia mea și întărim acea sfântă mănăstire Siliștenii să fie în pace de gorștină de oi și de gorștină de mascuri și de desetină de stupi; și să aibă în scuteală 6 posluşnici; nimica nime să nu dea fără cât ce or da o dată într'un an câte 2 ughi de om la vremea birului, iar alt val să nu aibă, care numai să fie de slujbă la trebile sfintei mănăstiri". (Uricar XXIII, 186).

1) Iscălesc hotarnica Siliștenilor, pe care regret că n'am copiat-o în întregime ca s'o dau aici, următorii marturi:

Nechita călugărul de la Siliștenì, Pavăl Romașco ot Vorona, Pătrașco brat (frate) Pavăl, Savin zet (ginere) Godinat ot Vorona, Costandin zet Romașco, ot Vorona. Marco sin Nedelcu ot Vorona, Toader Plotunescu ot Plotunești Groze ot Răzlogi, Gavril ot Schiopeni, Ionașco ot Plotunești, Grigore Frone ot Plăvițeni, Ioniță zet Frone ottam, Tohilat și Gliginco brat ego (frate-său) ot Grumezoae, Ioniță Hurduc ot Plopeni.

Actul de danie e din 1692 Iulie 2 (7200), când Cantemir împlinia 80 de ani. El luă în actul de închinare blagoslovenia celor 4 ierarhi ai ţării: Sava Mitropolitul Moldovei, Mihail Episcopul de Roman, Lavrentie Episcopul de Rădăuţi şi Varlaam Episcopul de Huşi.

In 1696 Febr. 2 (7204), Antioh Vodă Cantemir înscaunându-se reînoeşte privilegiul tatălui său printr'un act indentic, fiind aceiaşi vlădici cari dau blagoslovenia. In 1700 Febr. 25, Antioh Vodă văzînd reaua îngrijire a mănăstirii, şi că preuţii din Silişteni nu caută de dânsa, o închină mănăstirei Mira, supt a căreia privighere o lasă „care va pune pe cine va crede şi va cerca de alausul mănăstirii".

Alte acte despre Silişteni nu mai avem:

Cantemiriştii fiind siliţi a se expatria după 1711 în Rusia, moşiile de pe Elan au fost rău căutate şi în special Siliştenii ameninţaţi să dispară, căci răzeşii din loc vânzîndu-şi lui Cantemir Vodă răzeşiile lor ş'au mutat locuinţile în alte sate, ca Urlaţi şi Grumezoaia, unde şi găsim nume ca Frone, mutat din Plăviţeni, iar Ion şi Gligore Călugărul toţi mutaţi din Silişteni în Urlaţi. Feciorii lui Cantemir nu au mai putut sta în Silişteni, trebile ţării chemându-i a fi ostatici la Poartă, apoi domni la Iaşi şi fugari în Rusia. Aşezările din Silişteni s'au surpat; s'a ruinat şi foişorul Beizadelelor şi toate aşezările caselor lui Cantemir. Chiar Schitul s'a dărăpănat şi nici urme nu se mai văd din el în harta Siliştenilor de după 1780.

In hartă cetim acestea: Apa Elanului e cracul din dreapta, dinspre Grumezoaia, unde cetim „fundul Elanului". Pe stânga primeşte apa *Recea,* cu alt afluent al ei *Măţişoara.* Pe latura de Nord a hărţii stă scris „Broştenii a Episcopiei cu scrisori vechi şi trece peste hotar până în dealul Crasnei". Pe revers stă scris „Fundul Recei şi altor văi". Pe latura din dreapta spre răsărit stă scris „Moşia Episcopiei; poiana Tomii; Şchiopenii lui Vasile Darie şi altor răzeşi". Pe latura despre apus stă scris „Zarea dealului prin codru peste Creţeşti şi peste Silişteni şi Urlaţi". „Creţeştii Episcopiei şi Lunganii, Apa Lohanului." Pe latura de Sud stă scris: „Grumezoaia; Plotuneştii pe Berehoi a d-sale post C.

Lambrino", Liniile de hotar sînt drepte pe tuspatru părțile; afară de colțul N.-E., unde stă scris pe un unghiu drept „hotarul anului trecut" ceia ce arată că se avusese proces cu Episcopia pentru Broșteni și se rectificase hotarul în punctul acela. La mijlocul hărții pe linia tocmai a fundului Elanului și a afluenților Recii sta scris: „stapânește Episcopia din vechiu din 7003". Pe Elan sînt două iazuri, unul zis al Morarului, unul din bătrânii Siliștenilor, chiar pe linia de hotar între Urlați, Grumezoaia și Plotunești, și altul mai sus în dreptul Siliștenilor. La dreapta Elanului, stă scris: *Siliștenii*, la confluența Recei cu Elanul. și ceva mai jos pe aceiași linie *Urlații.*

Pentru istoricul Cartografiei la noi, specimenele de hărți vechi sînt foarte interesante. Cam după 1785, data sobornicescului hrisov, dacă nu și ceva mai înainte, se cerea de către divan la boerii orînduiți cu măsoriștea să facă și *hartă închipuitoare* de starea locului, pentru a se deslușî divanul asupra locului cu pricina. Harta aceasta a Siliștenilor s'a făcut cu prilejul curmării unui proces cu Episcopia pentru Broștenii săi, azi o mahala a Hușilor. Hărțile aceste închipuitoare nu dădeau nici o idee de proporție; distanțele de pe teren lipsesc și harta aceasta de care vorbim, luînd în vedere distanțele după harta statului major ar cuprinde la 10 km. lungime, pe 2 kilometri lărgime, de și laturile sînt date în forma unui patrat.

De Silișteni mai avem amintiri în izvoadele moșiilor Cantemirești din 1716 și 1733. Ghenar 17, când se enumeră între moșiile pe Elan: *Silișleni*, Viltotești și Händreștii.

11). *Urlați.* Dupa o statistica din 1910, aflătoare în dosarul Prefecturii de Fălciu, Urlații au o populație de 385 suflete. Cel mai vechiu uric. care vorbește de Urlați e uricul lui Bogdan Voda din 7015 Mart 1 (1507). Se vorbește acolo de o întărire ce face Vodă *Stanei* și *Anei*, surorile lui Duma ce a fost păharnicel „пахарничел" în satul Urlați (Ꙋрлаци), unde a fost casa fratelui lor Duma fost paharnicel (где был дωм брата их Дꙋмы бывшаго пахарничел), la Elan „на Іаланѣ".

Nu putem ști cine a fost acest Duma; l'am putea lua

aceiaşi persoană cu Duma fiul Manei din Măneşti, căci traesc cam la aceiaşi epocă. Pe când Man îşi avusese aşezările sale tocmai în fund la izvorul Elanului, fiul său Duma şi-a făcut casă mai în jos pe dreptul Urlaţilor de azi şi el era mort deja în 1507, când surorile lui, Stana şi Ana vin şi capătă întărire pământului lor din Urlaţi; satul are deja nume în 1507 „Ȣрлацп, Urlaczi", fără să putem restabili legătura între Duma, ce şi-a avut casă acolo în Urlaţi şi satul Urlaţi.

Proprietatea s'a scurs în mod regulat în Urlaţi din tată în fiu, satul mergând pe 2 bătrâni. Acte de proprietate nu s'au mai făcut până cătră 1682, când Alex. Ramandi postelnicul căpătând danie de la Sinica Călugăriţa. fata lui Roman, în Silişteni, mai capătă danie şi în Urlaţi o jumătate din partea de sus, megieşă cu hliza lui din Silişteni. Ramandi a trecut partea sa din Urlaţi lui Costantin Vodă, ca şi cea din Silişteni.

In 1690 Febr. 28, C. Cantemir Vodă cumpără un bătrîn din cei 2 de la fetele lui Ion Morariul, Stefana, Antimia şi Tudora din Urlaţi cu 12 lei bătuţi. Ion Morariul era bătrîn şi în Silişteni şi în Urlaţi, aici având jumătate de sat, dincolo o treime. El mai avu o fată Prohira, care se vede că murise în 1690 Febr., fiind amintită numai în zapisul din 1686. Ca dovadă că aici Cantemir Vodă nu era răzeş, ci străin, e că vânzătoarele afirmă „că şi-au întrebat răzeşii şi n'au cumpărat nimene".

Tot în acelaş an April 1 (7198), cumpără al 2-lea bătrân din Urlaţi de la Groaza şi fratele ei Ioan şi neamurile lor cu 12 galbeni. Cu 2 zapise Cantemir Vodă s'a făcut deplin stăpân pe întreg satul Urlaţi.

Dacă socotim arătările zapisului Stefanei, că bătrînul ei avea 30 pământuri de câte 30 de paşi în frunte (Ꙃ чєло) şi punând pasul de 6 palme, ca de obiceiu, ar eşi că un bătrîn avea lărgimea de 1.572 metri, şi că dar cei 2 bătrîni din Urlaţi aveau o lărgime de 3 kilometri, mergând în jos de la Silişteni spre Furchişani, a patra moşie, ce atingea Elanul, cum reise din zapisul Groazei, care zice că bătrînul ei merge în jos până în Furchişani, moşie, care de şi venea pe Sarata, dar atingea cu latura de vest şi Elanul.

Tulburările venite în soarta familiei lui C. Cante-

mir, succesiunea la tron a lui Antioh Vodă, şi apoi a lui Dimitrie Vodă, fuga acestuia în Rusia, n'au tulburat întru nimic felul proprietății în Urlați. căci dacă urmaşii lui D. Cantemir au rămas în Rusia, urmaşii lui Antioh Vodă au rămas în Moldova şi ş'au stăpânit moşiile în țară, precum îi vedem figurând în actele de proprietate ale Urlaților. Antioh Vodă şi-a dus traiul la Țarigrad, unde îşi avea palate, dar trăia în strâmtoare cum reiese din scrisoarea din 1733 Ghenar 12, a lui Dumitraşco şi Costantin beizadele, dată surorei lor Anița Paladoaea băneasa „văzându-ne Dumneei şi pe noi la cât ne aflăm". (Uricar XXIII, 276).

Se vede că prin hainia lui D. Cantemir Turcii departe de a-şi însuşi lor moşiile, sau a fi confiscate noul domn N. Mavrocordat, se redau fratelui său Antioh, care trăia retras la Constantinopol, căci în 1716 (7224) gasim în actele Urlaților un izvod, în care se trec toate moşiile lui Antioh Costantin Voevod în seria cum urmează :

Zineştii la ținutul Cohurluiului sat întreg cu 30 vecini ;

Frijenii, Plăvițenii, Timirlenii, Glodenii, Goruneştii, Hurdugi, Căpşeşti la Fălciu pe Sarata ;—Silişteni. Viltoteşti, Hăndreşti (Ițcani), pe Elan ;—Buburuzi, Jidani, Furchişeni, Murariu, Tabăra, Plotuneşti iarăşi pe Sarata ; —Chircani, Berehoeşti tot la Fălcii ; Vlădeştii la Iaşi ;— Totoeştii la Hârlău : Şchee la Neamț, Stețcanii la Roman. In total 23 moşii, din care numai la Fălciu 18 sate şi moşii pe Elan şi Sărata, unde era temeiul aşezărilor Cantemireşti.

Murind Antioh Vodă Cantemir, frații îşi împart moşiile, şi se vede că amândoi frații convin ca să dea toate moşiile lor de la Fălciu surorii lor Aniței, măritată cu ban Th. Paladi. Intr'un izvod scris şi iscălit de C. Cantemir comisul, din 1733 Ghenar 17, se înşiră toate siliştile, ce se dau surorii lor Anița Paladi băneaşa : Goruneştii, Glodenii, Lungenii, Plăvițeştii, Plotuneştii, Furchişenii, Hurdugii, Căpşăştii, Plopenii, Viltoteştii, Silişteniii, Frijenii, Berehoeştii, Jidanii, Buburuzii, Delenii ot Contăş, Chircanii, Timirlenii, Dăneştii, *Ciocanii,* Murariu, Tabăra şi Țopul.

Urlaţii îl dăduse cu un an mai înainte, cum rezultă din scrisoarea ce C. Antioh Cantemir comisul o scrie vornicului Băisan din Urlaţi în 1732 Mart 30 (7240):

„Băisane, sănătate; alta pentru satul Urlaţii; iată că l'am dat cumnatului Paladi banului; deci de acum satul dumnealui la stapâni şi de dumnealui vei asculta şi tu şi oamenii, că aşa am socotit şi lam dat surorii mele Aniţei, şi de acuma înainte dumnealor lor stăpâni; iar pentru prisăcile ce am acolo, aşa mam tocmit cu cumnatul meu, să ste acolo să nu se rădice de acolo până ce leaşi ridica eu şi tot să poarte grija acelor trei prisăci şi a prisăcarilor; iar pentru zapisul Urlaţilor nefiind acum la îndămână nu liam dat, iar mai pe urmă lioi da dumisale; aceasta *cu alte silişte* de penprejur, să fii sănătos". (Uricar XXIII, 275).

Scrisoarea aceasta se incadrează cu multe alte la fel, căci când se schimbă stăpânul unei moşii, fostul stăpân dădea de ştire sătenilor prin vornicul sau vatămanul (ureadnicul) satului că de acum înainte au a asculta de noul stăpân [1]).

Scrisoarei de înştiinţare către Băisan, vornicul satului îi urmează după 10 luni o altă scrisoare de aşezare între fraţi. Domniţa Aniţa sora lor, era căsătorită cu banul Paladi. La 12 Ianuarie 1733 ei scriu că „i-am ales şi i-am dat un sat anume Urlaţii, *cu toate alte* silişte din prejur acestui sat ce sînt la ţinutul Fălciului ca să fie dumisale moşie večnică neavând nici un cuvânt a mai pomeni „pentru aceasta şi fratele nostru cel mare Ioniţă Beizadea, măcar că nici nu s'a întâmplat fiind în ţara Românească, numai nici d-lui la aceasta nu poate să aibă cuvânt de netocmire, din vreme ce dumneei sora noastră Aniţa după diata părintelui nostru de ar fi vrut a cere şi mai mult de cât atâta, i s'ar fi venit ei aşa cu dragoste frăţască şi dumneei primind i-am dat de la noi această încredinţată scrisoare ca să n'avem noi de acum înainte a ne mai amesteca la acest sat numit mai sus Urlaţii şi să avem ai da dumisale şi toate zapisele cele vechi de toate aceste silişti" [2]).

---

1) Scrisoarea lui Gh. Stefan Vodă către vornicul din Popricani că are a asculta de adevăratul său stăpân Iordachi Cantacuzino. Ispis. şi zapise. III, 1. 91.

2). Scrisoarea aceasta ne întregeşte spiţa lui Antioh Vodă Cantemir. El a ţinut în căsătorie pe Catrina, fata lui Dumitraşco Ceaur log. din Va-

Domnița Anița lui Th. Paladi vist. moare cu mult înainte de soțul său, căci în 1745 Mart 22 (7253), Ion Nec. Mavrocordat Vodă scrie o carte către Ilie Costachi biv vel armaș și Negre Apostol biv vel căpitan să mearga să măsoare moșiile lui Teodor Paladi vel vist, de la Fălciu, ce le are de pe femeia sa domnița Anița, fata lui Antioh Vodă (pachet Urlați No. 12).

C. Cantemir cumpărase în Urlați numai 2 bătrîni; pe un batrîn îl stăpânia Ioan calugărul fiul lui Aftanasie, fost egumen la Dobrovăț. Nepoții acestuia, Ioan Horeanul, și cu femeia sa Tudosia, fata lui Simeon, nepoata lui Ioan Călugărul, și cu fiii săi Nastasă, Petre și Ioana îl dau danie lui T. Paladi vist. în 1733 Ghenar 2 (7241)

Iar al 4-a bătrân, a lui Gherman, e dat danie mănăstirei Fătăciuni de Iorest ieromonah fiul lui Pavăl Gherman în 1754 Iulie 1 (7262), oprind pe neamurile sale să se amestece. (plic Urlați No. 13).

Răzeșii din Grumezoae, moșie vecină cu Urlații,

---

lahia (Letopiseți II 2, 42, 257); și soră cu Vasile Ceaur. Are acești copii: Ioniță, Costantin vel comis. Dumitrașco beizade, Maria căsătorită cu Răducanu C. Brâncovanu (Let. II 2, 71) și pe Anița căsătorită cu .T Palade ban, apoi vel. visternic.

Acest Teodor Paladi este unul din cei 5 băeți ai lui Ion Paladi visternic, ginerele lui Ion Racoviță vel vornic, care a fost ținut pe Nastasia sora lui M. Racoviță Vodă. Ion Paladi a avut 10 copii, Teodor, Ion, Dumitrașco; *Neculai și Costantin* (sterpi); Maria Tofaneasa stearpă, Pășcanița stearpă, Bașotească stearpă, Maria logofătului Manolache Costachi, și Safta lui Sandu Sturza.

Teodor Paladi îl găsim comis în 1724, ban în 1733, vist. 1746, 1747. El a avut 6 copii: Zmaragda și Maria, căsătorită cu ban Arghir Bostan-Gioglu, Zoița Roset, Catrina, C. Paladi vel. logofăt și altă fată soția lui Iancu Razu.

Acest T. Paladi vel vist. scrie vestita scrisoare, prin care ia în chizășie pə cumnata sa Maria, soția lui C. Paladi, frate-său, acea jupănescă care căzuse în darul beției și dă soțului ei cunoscuta scrisoare din 1751 Iunie 27 (7259), (Ioan Tanoviceanu, Arhiva de la Iași I, 55). Acest vist. T. Palade moare în 1755 Febr. 1 și e îngropat la biserica sf. Sava din Iași' alăturea cu fiul său Cost. Paladi vel log. mort în 1798 Dec. 18 (Episc. Melhisedec „Notițe"; N. Iorga Inscripția II, 139, 272). Spița lui Ion Paladi vist. o am copiată în colecția mea inedită de (Surete și Izvoade IV. 272, Ion Paladi vist. e fiul lui T. Paladi stolnic și a Asprei, are de frați pe Preda Paladi, Costantin Paladi de la Bacău și pe Enache, iar de soră pe Anița căsătorită cu Velicico Costin vornic. El e nepot lui Paladi; are de moș pe Gavril Paladi sulger, ginere al Cantacuziniștilor. (N. Iorga. Doc. Cantacuzinești și actele Pălădești XVI. 189).

Posed un manuscript grecesc din ҂αωγ Maiu, asupra familiei Paladi scris de Gh. Machidon „Καταγραφὴ συνοπτικὴ τȣ̃ βίȣ τȣ̃ Μακαρίτȣ πατρὸς μου Ιοάννȣ Παλλάδη.

peste deal pe apa satului, se amesteca în Urlați, fac moară, iazuri, cosesc fân, și intră în proces cu Maria Arghiroaea postelniceasa, proces care durează câți-va ani se fac câteva înfățișeri la divan și se discută cursul proprietății.

Dreptul Grumezenilor rezultă din aceia că Timircăneștii, Lupul și Ionița, nepoții lui Tohilat, ficior lui Frone din Urlați de pe la 1670, ziceau că în trupul Urlaților e un loc numit ***rediul lui Frone***, care nu s'ar fi cumpărat de Cantemir Vodă, că s'ar fi lăsat moștenire la urmași din neam în neam până la ei. Ce-i dreptul procesul se deschide cam târziu, prin 1778, Mart 9 (plic Urlați No. 41) dupa ce atât Cantemir Costachi, cât și Cantemir Antioh, cât și fiii săi Costantin, Dimitrie, apoi și sora lor Anița T. Paladi, visterniceasa l'au stăpânit fără întrerupere, ba și-au mărit prin danie trupul moșiei cu al 3-a bătrîn a lui Aftanasie egumenul de la Dobrovăț. A se deschide un proces după 88 de ani de stăpînire pașnică nu dădea mulți sorți de izbândă, de aceia în judecarea procesului s'au cetit uricile, s'au adus mărturiile bătrînilor sub carte de blăstăm și Andrei Angheriu om bătrân, care ținea minte de pe vremea lui Patru împărat mărturisește că fiind vatav 50 de ani pe Urlați stăpânirea locului celor 3 prisaci, ***la rediul lui Frone*** a fost a lui T. Paladi, iar nu a Timircăneștilor (plic Urlații No. 14).

In acest proces bătăile nu lipsesc; Lupu și Ionița Timircan pândesc pe vatavul Apostol al postelnicesei Maria Arghiroaea, și pe când venea de la Huși îl svântă în bătae tocmai în mijlocul satului Urlați. In timpul bătăii răzeșii începură a face glume pe sama bătutului, îndemnînd unul din ei, Gavril Romașco, să-l bată că le dă 100 lei, iar altul mai zgârie-brânză zicea că mai mult de 70 lei nu face *un mojic*! In judecarea procesului s'au târîit la Iași toți răzeșii, în cartea de judecată înșiră mărturiile fiecăruia și felul cum a curs bataia [1]).

---

1). Iată numele celor chemați în proces: Lupu și Ioniță Timircan, Neculai Timircan, Gavril Romașcu veri, Danachi, Șt. Miron, Gh. Cerchez, C. Ghiban, nepoți; V. Grapă și N. Olteneseu gineri;—marturi Lupu Hârzoban, T. Graur, Iancu, Ifrosie, Vasile Bernevig, Solomon, Ioniță Babăiu; 15 Mart 1779 (plic Urlați 15).

Un vătav boeresc era mojic pentru răzeşii mazili din Grumezoaia! Aceasta în 1779.

Strânşi cu uşa, fraţii Lupu şi Ion Timircan la 13 Mart 1781 dau scrisoare la mâna postelnicesei Maria Arghiroaea că nici unul din ei n'au stăpânit în Urlaţi, şi că nimene din neamul lor și nici chiar unchiul lor Gavril Bănariul nu le-a spus că ar avea moşie în Urlaţi. (plic Urlaţi 16).

Tot atunci Maria Arghiroae postelniceasa câștigă 2 procese: unul cu Gh. Cerchez, nepotul Timircăneştilor, îndemnat de moşii săi să se ridice cu proces. Stăpâna îl iartă, nu-i strică casa ce făcuse pe pământ străin, îl iartă de dijmă, cât despre moară va da dijmă, iar după un an s'o strice; procesul se stînge în 15 Mart 1778 (plic Urlaţi 17). Iar după 3 zile (20 Mart 1778) postelniceasa cîștigă procesul cu fraţii Timircănești pentru rediul lui Frone din Urlaţi. In Cartea de judecată se înșiră toate actele vechi. Cei 2 răzeşi aveau în stăpînire uricele Măneştilor și ale Urlaților din 6995 și 7015 și divanul le ia și le dă Arghiroaei post., iar Arghiroaea aduse de față zapisele lui C. Cantemir, pomenite mai sus.

Ce-o fi fost pe sub mână în judecarea acestui proces, nu se ştie; răzeşii din Grumezoaea au păstrat o vie amintire de această Cucoană Maria Arghiroae, care i-a cam zvîntat cu procesele, şi ca să le ia răzeşilor Timircăneşti uricele străvechi, foaste oare când ale lui Frone din Urlaţi, însamnă că nu erau așa de străini de dreptul de proprietate în Urlaţi.

Cu Gh. Cerchez buclucul nu s'a isprăvit așa de ușor. El avea 2 mori, una de cai în rediul lui Frone, și alta de apă pe Elan în Furchişeni. Arghiroaea postelniceasa îi strica în tărie moara de cai și judecata îl dă rămas în 21 Mart 1782 (plic Urlaţi 19).

Scăpată din procesele cu Timircăneştii, Maria Paladoia posteln. cere de la domn carte de stăpinire asupra moșiilor de la Fălciu, și domnul îi dă carte de stăpânire în 30 Iulie 1784, să ia de a zecea din ţarinile cu pâne, din fânețe, din bălţile cu pește, din prisăcile cu stupi la 50 stupi unul, iar fiind mai puţin câte o para de stup, din grădinile cu legume pentru negoț, iar

fiind pentru trebuințele lor să nu li se ia nimic, din aceste moșii: Silișteni, Urlați, Furchișeni, Plotunești, Porciana, Glodeni, Plopeni, Frijeni, Jidani, Lungani, și Tabăra (plic Urlați 21); iar în 12 Iulie 1796 capătă altă carte de stăpânire de la A. I. Calimah pe Urlați și Gușiței. (plic Urlați 22).

Hârtiile mai nouă ale Urlaților vorbesc de întâmplările de mai apoi; In izvodul de împărțeală a averii lui Th. Paladi vist. din 1766 Mart, cetim că Maria ia 18500 lei cu Bârlești, Băcanii și *Urlații* (1000 lei) cu părțile de prin prejur. (N. Iorga Studii și doc. XVI, 214). Maria Paladi, foastă băneasa Arghiroaea lui Bostangioglu, n'a avut copii; ea a înfiat pe C. Sturza „că nevrând D-zeu ca să-mi dea copii din păcatele mele. am luat pe Costachi drept fecior și clironom". (Idem XVI, 216).

Moșia Urlați a trecut de la Maria Paladi postelniceasa la nora ei Maria Sturzoaea „*Μαριορα μπανιασα Στουρζόγια*", apoi la Stefan Catargi, apoi la D. Berea, M. Marta și azi proprietar este d. Adam Mitachi, răzeș din Șișcani.

12). ***Furchișenii*** ca moșie a atins și Elanul, căci satul Furchișeni ce era pe Sărata. In zapisele Urlaților se pomenește că în 1690 bătrînul Groazei din Urlați se megieșia pe din jos cu Furchișenii. Moșia Furchișenilor e dată în izvodul moșiilor Cantemirești pe Sărata; se vede însă că fundul moșiei spre apus atingea Elanul, de oare ce se amintește de Furchișeni ca de pe Elan. Inca din 1658 (7166), una Lie cu frații și feciorii ei vând lui Toader Frone din Urlați a patra parte din Furchișeni de pe Elan. Acest Toader a fost frate cu Tohilat și cu Gliginco, căci și ei erau partași în moșia Furchișenilor, dar ei și-au pierdut părțile din cauza unui furtișag ce se făcuse lui C. Cantemir serdarul în 1674. Toader își vinde partea lui tot serdarului C. Cantemir în 1675. Iată dar pe Cantemir stapân pe valea Elanului ceva mai în jos de Urlați cu 443 st. in jos, adică cu aproape un chilometru, ***cum*** reiese din hotarnica Furchișenilor din 1688 făcută de Bută vornic de poartă și de Varlaam Episcop de Huși (Arhiva, Iași I, 411 „Istoria unei moșii, Plotuneștii").

13). *Sacoteștii* ca moșie ating Elanul cu fundul,

iar ca aşezare erau tot pe apa Sărăţii şi a suferit mai multe schimbări în cursul vremurilor. Iată o mărturie a unui Dima Safir, care spune că „am apucat acel loc zicându-i Hârtopul lui *Cenghiri* [1]) câtă-va vreme; dar apoi mai pe urmă s'a făcut un sat pe acel loc şi i-a zis Negrii multă vreme, iar de la o vreme încoace am auzit zicându-le *Sacoteştii*, iar acum de la o vreme încoace am auzit zicându-le şi Eţcanii, şi eu Dima fiind copil învăţam carte..." (Uricar XXIII, 376).

Că Sacoteştii erau ca moşie nu ca sat, pe Elan, reiese din zapisul din 1777 Ianuar 10 prin care Ion Cantacuzin vel vist. cumpără cu 101 lei de la C. Ghibanul şi de la fraţii săi Carp Ghibanul şi Gligoraşcu Ghibanul, „precum ca să se ştie că având noi ***moşie*** la Eţcani ce este la ţinutul Fălciului ***pe apa Elanului***". (Uricar XXIII, 284).

Tot atunci în 1777 Dec. 7, dau zapis de mărturie 7 răzeşi din vecinătatea Sacoteştilor, şi anume Chirilă de 80 ani, Ion Done de 50 ani. Nestor Ghindar, Stefan Brenevig şi Nec. Ciobanu, că „această moşie ce se cheamă Sacoteştii, şi le zic şi Eţcani". (Uricar XXIII, 285).

Negreşit că mărturia lui Dima Safir cuprinde în sine ceva unic în felul său, căci numai într'o viaţă de om s'au făcut atâtea schimbări, de nume: Hârtopul lui Cenghiri, apoi Negrii (Curi Negri), apoi Sacoteşti, apoi Eţcani. Eţcani sînt Ivăneştii, de azi, foastă proprietate a Episcopiei de Huşi. Tot Eţcani erau şi Hăndreştii de lângă Guşiţei.

Din aceste variaţiuni de nume date aceleiaşi moşii, după satele ce se urziau pe cele trei văi, ce se numără din Elan până în apa Sărăţei despre răsarit, credem că Sacoteştii de pe Elan, trebuesc puşi imediat după Furchişeni şi înainte de a se împreuna apa Grumezoaei cu apa Elanului.

Sacoteştii a fost sat foarte vechiu, căci în actele Berea din Huşi, găsim uricul lui Alexandru Lăpuşneanu din 7066 April 1 (1558), în care ni se spune acestea: că trei fraţi Petre, Dragoş şi Marica cumpără cu 140 zloţi tătărăşti 2 părţi din jumătatea satului Sacoteşti pe Ialan, pe îmbe malurile Ialanului „ѿт половина село наимѣ Сакотещїи на Іаланѣ по wба сторони Іаланѣ два част", de la

1). Шангнри Costandin a fost vornic în Urlaţi către 1686 (pag. 117).

Marcu Beareş, i Stana, copiii lui Toader, cari îl cumpărase acest sat încă de pe vremea lui Stefan cel bătrîn, „стараго" bunul lui Alex. Lăpuşneanu „ωт дѣда нашег". (Uricar XVIII, 154).

Rezultă dar că satul Sacotestii exislà pe la 1450, căci sub Stefan cel Mare Toader Beareş îl avea şi el de cumpărătură. Cu vremea satul s'a mutat de pe apa Elanului, unde era aşezat pe îmbele maluri, spre Sărata, schimbându-şi după văi şi numele în Curi-Negri, Eţcani, Hârtopul lui Cenghiri şi Ivăneşti, după curgerea proprietății în aceste văi.

14). *Jidanii.* In izvoadele de moşii ale Cantemireştilor, din 1716 şi 1733, se înşiră şi satul *Jidani*, ca venind pe Sărata; moşia însă Jidanii atingea şi Elanul. Prin 1672 există satul Jidanii, despre care găsim în actele Plotuneştilor următoarele ştiri: în 1672 April 26 (7180) unul Toader Jidan din satul Jidani, vinde cu 50 lei serdarului Cantemir părţile sale din satul Jidanii „cari sînt pe valea Sărăţii în ţinutul Fălciului" o jumatate de bătrîn din partea din jos, şi alta jumatate de batrîn din partea din sus *„unde a şăzut Husul"*. Zapisul lui Toader Jidan mai spune că partea din jos a satului îmbla pe 3 bătrîni, iar partea din sus pe 5 bătrîni.

Cu un an mai târziu, 1673 April (7181), un Dumitru şi cu femeia sa Nastasia şi copiii lor Ion şi Ene, neavând cu ce plăti cele 2 vaci cu viţei luate de la capitan Vreame, îşi vînd părţile lor de răzeşie „parte din doo sate, ***unde a fost Roman Blândul*** la Sărata a treia parte dintr'un bătrîn, iar alt sat, ***unde a fost Husul***, aşijdere a treia parte dintr'un batrîn, cu aceste hotare: „Din matca Sărăţii la apus peste valea Berehoesăi, până în matca Porcenei, şi în jos la vale până la împreunarea văilor Futeleasa şi Porceana şi spre soare răsare prin mijlocul Vartopului spre Sărata şi în dreapta fântâna Porcului şi de aici până unde da Berehoeasa în Sarata". (vezi „Istoria unei moşii" Arhiva—Iaşi I, 405 seq.).

Fiul căpitanului Vreame, Timofte, dărueşte serdarului Cantemir în 1677 Noemb. 4 (7186) partea tatălui său din Jidani, luată de la Dumitru pentru datorie.

Iar în 1686 Mai 25 (7194). Vodă C. Cantemir mai

cumpara câte o treime din cele 2 sate, unde a stat Roman Blândul pe Sarată, și *unde a stat Husul*, cu 18 lei, fixându-i și mărimea că erau 6 pol funii, și funia de 16 stânjeni. Luind aceste măsuri, reiese că o treime dintr'un batrîn era 230 m., iar un sat întreg era de 700 m. latul; iar cei 2 bătrîni veniau 1384 m. latul lor pe Elan.

Toate aceste arătări ale zapiselor din 1673 și 1686 se verifică prin zisele uricului slavon dat de Alexandru Lapușneanu Vodă în 1561 Iunie 23, din Vaslui, în cuprinderea următoare:

Ioan și femeia lui Sara și sora lui Dumitra cumpără cu 100 zloți de la Sava, Mușa și Buna, copiii lui Clinciu a treia parte din satul, unde a fost Roman Blândul, și-a 5-a parte din satul *unde a fost Husul* „ѡт третои част ѡт двѣ села на Йлане где бил Роман Блъндꙋл на Сърато и дрꙋго село где бил Хꙋсꙋл петаа част". (Uricar XVIII, 159).

In 1561 se păstră încă în amintirea stăpînilor celor 2 sate pe Elan, lui Sava și surorilor lui, că de mult trăise acolo 2 vechi stapâni, Roman Blândul și Husul, cari avusese așezări acolo „где бил" dar că în 1561 nu mai erau sate.

15) *Siliștea lui Berevoiu.* In marele uric ce Patru Voevod dă în 1448 Iulie 15 (6956) din Suceava lui Cernat Ploscarul, și fratelui său Steful, mari latifundiari ai secol. al XV-a în țara de jos, se pomenește și de siliștea lui Berevoi pe Elan. Cum Berehoiasa este apa, pe care venea moșia Jidanii, unde a stat Husul, credem că Berevoi cu seliștea lui atingea Elanul în această parte între Grumezoaia și Hurdugi, poate chiar pe locul Jidanilor. (Ziarul Galații 1908 Iulie 2; Surete și Izv. ms. IV, 324). Steful Cernătescul vinde satul Berivoestii, mutați acum pe Sărata, în jos de Plotunești, lui Ivul Parava și Tatul Berivoescul cu 37 zloți, în 1484 Mai 14 (6992). (Uricar XVIII, 43). Trupul moșiei atingea Elanul și în 1448, și în 1484.

Berivoeştii ca familie s'au menționat și în batrînii Grumezoaei și în ai Şchiopenilor; dar numele de Berivoescu se întâlnește des în onomastica Munteniei și a Făgărașului, unde-i găsim nobili încă prin sec. al XII-a.

16). *Husul*. Iată un nume, care ne interesează foarte mult, întru cât de acest nume se leagă târgul *Huşi*.

Din arătările uricilor aduse mai sus, reiese că Husul a trăit ceva mai în jos de Plotuneşti pe Sărata şi că moşia lui se întindea până în Elan, alăturea cu Furchişenii, pe îmbe laturile Elanului, mai în jos de Urlaţi. Hotarăle Jidanilor din 1693 ne deslușesc cât de mare era moșia lui Husul pe Sărata și Elan, distanță de cel puţin 15 km. în jos de locul, unde s'au aşezat mai apoi Huşii. Nu putem preciza din acte întru cât moșia Husului s'ar fi fost întins și pe Dreslăvăţ, a treia apă care izvorăşte din coastele dealurilor Dobrinei dinspre răsărit. Dacă pe coasta spre Elan, găsim proprietar pe Man, către 1400; pe coasta despre Sărata și Dreslaveţ, găsim proprietară Episcopia Huşilor, donaţie domnească, încă din 1495, data zidirii bisericii de către Stefan Vodă; se prea poate ca înainte de 1495 tot locul păduros din fundul Sărăţii şi al Dreslavăţului să fi fost al Husului, bunul sau tatăl Husului de la 1490. In adevăr din textul uricului din 1489, Mart 13 (Arh. istorică 1, 154) reiese că trăia pe atunci Stanciul Hus, fiul lui Jurj, nepot lui Husul, care vinde odată cu nepoţii lui Oană vornicul lui Lupe armaşul o selişte peste Prut, unde a fost târgul Sărăţii cu 80 zloţi tătărăşti.

Primul Hus a stat în înrudire cu Oană vornicul, de oare ce Marina, fata lui Stanciul Husul, nepot lui Husul, era nepoată Nastei, fata lui Costea, nepoată lui Oană vornicul.

Persoana lui Oană vornicul de Suceava e foarte cunoscută între boerii lui Alexandru cel Bun, şi urmează lui Vlad vornicul din 1410 până la 1424, urmându-i în vornicia Sucevei Cupcici. Oană e Ioan, cum vine des în multe documente ale timpului. Acest Oană era unul din marii proprietari pe Prut de la gura Sărăţii în sus până spre Huşi, distanţa de 30 chilometri, cum reiese din actele de proprietate ale satelor de pe valea Prutului şi în special actele satului istoric ***Lunca Banului***, din vechiu zis Păuleştii.

Oană vornicul a avut 2 copii: ***Costea*** şi ***Lazăr***. *Costea* a avut 3 copii: Nastea, Toma şi Ilea; ***Lazăr***

avu 2 copii, Ana și Sima, trăitori pe la 1489, când își vând moșia lor de pe Sărata lui Lupe Armașul. Nepoții lui Oană vornicul sînt rude cu M. Buzea și cu Husul, căci Nastea, fata Costei e nepoată lui Mihaila Buzea, care ținea, dar, în căsătorie o fată a lui Oană vornicul; dar avea de nepoată pe Marina fata Husului, nepot lui Husul cel bătrîn, toți înrudiți cu Oană vornicul.

De la Mihăilă Buzea avem satul Buzeștii de sus și de jos, pomeniți pe Sărata; Husul își avea moșia pe Sarata, Elan și Dreslaveț, hotarul spre Nord-Vest făcându-l coama dealurilor Lohanului, culmea cea mai înaltă și opcina între văile Prutului și ale Bârladului, ce curge în Siret.

Batrînul Hus a trăit pe Elan și Sărata, în jos de Plotuneștii de azi; iar marele Stefan Voevod zidind biserica în 1495, pe locul moșiei lui Hus pe Dreslaveț, a înzestrat biserica cu moșie, luînd'o pentru sine ca domnească și a pus temeiul unui târg, pe care l'a numit după moșia lui Husul „Huș“; „въ Гѹсо на Дриславец“ pentru a deveni mai apoi târgul Hușilor, „ѹ χѹсоχ, ѹ χѹсѣχ“ cum și zice uricul din 1502, Ghenar 23 „din hotarul târgului nostru al Hușilor“. (Cr. Hușilor 16).

Nu continuitatea neamurilor de pe Husul, de pe locul unde a trait Husul, s'a născut târgul Hușilor, ci pe moșia lui Husul de pe Drislaveț, nu de pe Sărata sau Elan, Vodă Stefan zidind mănăstire a prilejit înființarea târgului Hușilor în răstimp de la 1495—1502, dând loc de așezare la colonia de Husiți, veniți fugari în Moldova, cum și altor Ungureni, cari se găsesc ființând în Huși de la finele secl. al XV-a și până azi, întâiu ca schismatici și apoi convertiți la catolicism după 1572. (B. P. Hajdeu „Ion Vodă cel cumplit“ pag. 131, 248).

Pe unde a trăit Husul nu s'a întemeiat sat, căci de și se vorbește de 2 sate pe Elan, dar nici unul nu se pomenește ca sat întemeiat și cu durată, ci *locul* de sat se determină prin „unde a fost Roman Blândul“ și *„unde a fost Husul“* (гдѣ бил Хѹсѹл).

O altă cauză, care explică de ce pe locul, unde a a trăit Husul, nu s'a întemeiat sat, e că însăși fata lui, Marina, vinde în 1502 fraților *Petre* și *Leoa* partea lor de ocină de pe Sărata, și pe Elan cu 40 zloți tătărăști,

și astfel s'a surpat continuitatea. Cumpărătorii si-au mutat așezarea pe altă vale a Sărății, întemeind satul *Leoşti*, ce și azi există (pag. 183. Cr. Hușilor 240).

Altă înstrăinare ce fac în 1527 Mart 15 urmașii lui Oană vornicul, e că atât Toma fiul Costei, cu nepoatele sale Sorea şi Mărina, cât și copiii lui Stan (Husul), Oană, Isac, Nastasia, Maria, Tudora și Magdalina, vînd cu 400 zloți tătărești lui Nică, Soltan și lui Andrei, satul Bărbești pe Prut, ce l'a avut bunul lor Oană vornicul de la Alexandru cel Bun. (Surete şi Izvoade I, 223).

Oana vornicul a mai avut și o fată *Ilca*, care are de fică pe Marușca; In 1581 trăiau aceşti urmaşi: Obretina fata lui Gavril; și verii săi Ilieş, Mărica, Todosia. Licea, copii Sofroniei; toți nepoți Mărușcai, stranepoți Oanei vornicului (Surete și Izvoade ms. XVIII, 523).

Iar în 1583 April 23 cetim acești urmași ai Ilcăi: Odochia și Greaca copii Olencăi, Iliaş, Dochia, Marica și Licea, copii Sofroniei, Ion Hearlic, Condrea și Marica, copii Gaftonei, Anton și Ignat, copii Stancai, Samuel, Alexa, Ionașco și Hilip copii Parascăi, toți strănepoți lui Oană vornicul (Surete ms. XXI, 161, Acad. Rom. pac. 53).

17). *Grumezoaea*. Din Urlați ridicând dealul la jumătate chilometru întri în Grumezoaea, sat frumos răzăşesc, cu case bine durate și curate, cu gospodari vrednici și cu o viață rurală mai intensă. Satul se află așezat pe amândouă malurile pârăului zis al *Grumezoaei* care izvorăște din fundătura văii, din sus de schit, și se formează din 2 ape mai mici, și se varsă în Elan pe dreapta, la 2 chilometri în sus de Hurdugi.

Satul Grumezoaea e format din unirea a mai multor sate, ce s'au așezat pe această vale, de oare ce vechii bătrîni, făcându-și case pe hlizele lor de pământ, s'a dat numirea satelor, după numele vechilor stăpâni: *Berevoeşti*, *Ochiteşti*, *Grumezeşti*, *Plopeni*, toate unite azi într'un sat mare Grumezoaea, cu 1390 locuitori făcându-se a se uita celelalte numiri străvechi, cari se pastrează însă îngura sătenilor din loc, ca Plopeni în partea din jos, și chiar constituind o deosebire economică și deconsiderație socială între mahalagii din jos (Plopenii) și cei din sus (Grumezenii). In margina din sus a satului se zice și azi *fântâna*

lui Berehoi; iar mai în sus de sat, ca la 1 chilometru e schitul, ridicat cătră 1800 de răzeşii satului.

Cu istoricul satului şi a moşiei Grumezenilor, se ocupă cu multă stăruinţă prietenul meu D. Lascar, econom şi fost protoereu, de la cari am luat spre copiere câteva sute de acte vechi, căci nu e sat mai bogat în hârtii vechi ca Grumezoaia. Un sac de hârtie şi un petec de moşie!

Cel mai vechiu uric al satului Grumezoae e din 1445 August 11, de la Stefan Vodă, fiul lui Alexandru cel Bun, prin care întăreşte lui pan Toader Gănescul câteva sate pe Elan spre vârf şi alte văi, unde au trăit socrul său popa Oană, Vlad fiul Oanei şi Toma socru-său, cum şi o cumpărătura ce a făcut cu 60 zloţi de la Stan Posadnicul în satul *Grumăzeştii.*

Socotind văile, ar urma că aşezările lui Toma, lui Vlad Oană şi a socrului lui popa Oană veniau în fundul văii satului de azi spre schit în sus, atingând Elanul spre obârşie „на верхъ Иланѣ", pe dreapta în faţa Măneştilor, Plăviţeştilor şi a Silişteuilor, aşezările lui Man, a lui Plăvăţ şi a lui Pătru Silişteanul fiind pe stânga, iar a celorlalţi trei pe dreapta spre Grumezoea de azi.

Toţi răzeşii din Grumezoaea îşi ştiu începuturile lor, şi-ţi spun de Toader Gănescul, — fiul lui Ganea — ginerele lui popa Oană, care ar fi cumpărat cu 60 zloţi toată moşia de la Stan Posadnicul. Faptul acesta se explică prin aceia că Grumezenii au fost frământaţi ani întregi de un proces cu un Alex. Tutovin, ostavnoi poruşnic, strănepot a lui Ioniţă Hurduc, şi care a silit pe răzeşi să-şi ducă zapisele şi uricile des la divan la Iaşi.

Dacă în 1445 Toader Gănescul capătă întărire domnească pe 3 aşezări de sate la vârful Elanului, denumite numai după „gde bil, gde osil" al primilor descălicători; în schimb Grumăzeştii existau ca sat, încă în forma pluralului, adică satul fiilor lui Grumazu, şi că Stan Posadnic, boer şi mare proprietar al Lăleştilor (Sculenii de azi) era stăpânul şi acelui sat.

Răzeşii din Grumezoaea au uitat de urmaşii lui Stan Posadnicul şi ai lui Toader Gănescul; şi dau acestuia de urmaş pe Frone din Urlaţi, despre cari însă judecata divanului din 1832 se pronunţă astfel: „şi ei, ra-

zeșii, iarăşi au vrut a se ajuta cu pomenita spiță, ce zice că acel Gănescul ar fi făcut pe Frone..., asupra căruia... ne-am lămurit că acel Frone se vede iscălit de martur în zapisul... din 7197 (1689) zicându-și Frone de Urlați. iar uricul pe numele Gănescului fiind din 6953 și făcând socoteala anilor de la 6953 la 7197, se găsesc 244 ani, o vreme foarte îndelungată, când negreșit Frone n'a putut fi nici nepot Gănescului, dar mai vârtos fecior, precum spița îl arată". (Surete și Izvoade I. 143).

Se vede ca urmașii lui Toader Gănescul au stăpînit în mod liniștit moșia, dar fiind multe generații la mijloc, cel puțin 7, răzeșii au uitat succesiunea lor și se opresc la Frone părintele lui Tohilat, Gliginco și al Prodanei, bătrînii de mai sus ai satului.

Stan posadnicul mai avea moșie pe valea satului zisă din vechiu „*Neagră*" și dacă vânduse lui Toader Gănescul în 1445 cu 60 galbeni Grumezeştii, urmașii săi vînd în 1558 unui alt Toader — poate nepot de al Gănescului, cu 450 zloți o a patra parte din satul de pe valea Neagra, mai spre gura văii, „чорна долина." Și iată pe Grumăzeni întinși în jos pînă la gura văii, unde își dădeau coate spre Elan cu Urlații, apoi cu Furchișenii, cu Sacoteştii, cu Jidanii, cu Husul și Roman Blândul, (Surete și Izvoade I, 144). Cu această cumpărătură se scot din moşie toți urmașii lui Stan Posadnicul, nepoți lui Coste Posadnic: Craciun, Nicoara și Dragna.

Satul Grumăzeştii din 1445 începuse a lua nume și de Ochiteştii „ѡт село Ѡкитещїи иже зовется Гржмжзещїи". cum ne spune uricul lui Stefan cel Mare din 1497 Mart. 15. (Surete şi Izvoade II, 331), probabil că aşezarea lui *Ochită* era pe altă hliză de cât cea a lui Grumazu, dar fiind de scurtă durată n'a rămas, încorporîndu-se tot în a lui Grumazu. Cărarea, (стъзъ) care mergea de la Ochițeşti sau Grumăzești spre Hotceni, a slujit de hotar între Șișcani și Hoceni tocmai de la 1497 încoace până azi. Se mai știa că Grumezoae a fost Ochiteşti încă pe la 1721 Iulie 29. (Sur. III, 337). Din secol. al XVI-a n'avem hârtii despre Grumezoaea, ceia ce arată că s'a succedat proprietatea în mod pașnic. Cu secolul XVII încep a se înmulți hârtiile și a lua formă tulpina proprietății de

azi a Grumezoaei, căci toţi răzeşii de azi îşi urcă spiţa lor de proprietate către sfârşitul secol. al XVII cu *Tohilat.*

Acest Tohilat a trăit peste 90 de ani şi a lăsat cele mai multe urme în proprietatea Grumezoaei. El vine des ca martur, ca boer hotarnic al moşiilor din jur şi el singur ne dă lămurire de cum a curs proprietatea în Grumezoia, cu cel puţin 120 de ani înaintea datei zapisului său, ce e din 1715 Mart 30 (7223), deci către 1600.

„Iată că scriem ficiorilor şi nepoţilor şi altor moşneni cari au în Grumezoae şi cine cu cine ţine să se ştie şi precum ştim că au ţinut din bătrînii noştri. Locul Grumezoaei îmblă pe 2 bătrîni: un bătrîn este a lui Berehoi, şi unul este a lui Sprânceană. Bătrînul Plopenilor se face 4 părţi; a patra parte ţine Enachi, o parte ţine Tudor; iar cele 2 părţi se fac 3 părţi; o parte ţine Petre Moisăi cu Andrei Călugărul, o parte ţine Gliginco, Tohilat şi Hurdug şi împart cu fraţii lor. Din partea lui Tudor se împarte cu Urdoae şi cu Cerna; din bătrînul lui Berehoi giumătate de bătrîn a lui Berehoi o ţine Tohilat de pe femeia lui Prodana; iar din fraţii lui Berehoi cine s'ar afla la acea giumătate de bătrîn de or întoarce lui Tohilat boii ce i-au perit cînd au plătit moartea de om pe ficiorul lui Jalobă, atunci or ţinea cu Tohilat; iar pe ce giumătate de bătrîn ce ţine Sprânceană s'au sculat Văriţii cu zapise mincinoase... am scris la bătrîneţele mele pe cum ştiu cu sufletul meu. Tohilat 7223 Iunie 10. (Surete şi Izvoade ms. III, 335).

Tohilat nu ştie de *Ochiţeşti,* ci numai de *Grumezoea,* formă care a bătut şi pe *Grumăzeşti* şi pe *Grumăzeni* şi pe *Ochiţeşti.* In Grumezoaia erau de pe la 1600 doi bătrîni: *Berehoi* şi *Sprânceană.* Berehoi e cunoscut ca mare proprietar în văile acestea. Şi azi se păstrează numele lui în apa Berehoiasa, şi cu fântâna lui Berehoi, chiar la poarta ţarinei în partea de sus a satului, unde era bătrînul lui. (vezi § 15) Socrul lui Tohilat, Berehoi, tatăl Prodanei e un vechiu urmaş al lui Tatul Berevoescul din 1483. şi acesta un urmaş al primului Berivoiu, care a dat nume satului *Berivoeştii,* ce era selişte în 1448.

Răzeşii de Şchiopeni îşi leagă tulpina spiţei lor de *Berehoiu*, care a avut 4 ficiori: *Gligore* sulgerul, *Ilie Şchiopul* (de la care ş'a luat nume satul Şchiopeni, pe moşia Făureştilor) *Dumitraşco* stărp şi *Dolachi* bătrînul. Berehoiu ar fi avut la început 1191 stânjeni în moşia Făureşti. (Surete şi Izvoade ms. VIII, 297).

Al doilea bătrân a lui *Sprinceană* e adeverit prin zapisele vechi ale satului ca mai vechiu de cât Tohilat. Cel mai vechiu e Gavril Sprinceană şi Vasilca Sprincenoae (pag. 106) care are de ficior pe Ionaşco Sprânceană; acesta are de ficior pe Simion Sprinceană. Incă de pe la 1600 se descălecase o prisacă cu pomet în jur, cât se cade unei priseci, care după obiceiul timpului se făcea atât de mare cît ar putea arunca omul cu măciuca în toate părţile; aceasta pe partea de loc ce i se venea din Grumezoaea, bătrînul lui Sprinceană. Prisaca a fost vândută de Simion Sprinceană lui Herie căpitanul, cu livadă de perji şi cu o chiuă. (Surete III, 53). Nu trecu mult şi Herie Căpitanul vinde prisaca sulgerului Strătulat, ce se întîlneşte prin 1639 (Surete III, 45), cînd mai cumpără de la alte neamuri ale lui Herie şi ale lui Simeon Sprinceană, de la V. Dieniş a patra parte de bătrân din Plopeni şi Grumăzoaia cu 14 galbeni.

Ori cum o fi curs proprietatea în Grumezoaie de la 1445 încoace, după 1600 găsim tot satul împărţit în cei 2 bătrini: Berevoiu şi Sprinceană. Berehoi, socrul lui Tohilat avusese mai mulţi fraţi, dar de oare ce se plătise de Tohilat o moarte de om cu boii săi, ei n'aveau parte; iar cumnaţii lui Tohilat, Paşco, popa Iosip stăpînesc cealaltă jumătate de bătrîn. După cum Tohilat a întrat în Grumezoaia răzeş după femee, aşa cred că şi de la Găneşti, moşia a trecut la Berevoi şi Sprinceană tot prin linie femenină; aceasta în secl. al XVII-a.

Tohilat era răzeş în Plopeni, ce venea în jos de Grumezoaea, azi uniţi în acelaşi sat mare şi frumos.

In Plopeni Tohilat cu fraţii săi, avea drept la a treia parte din giumătate de sat, celelalte două treimi stăpînindu-le Petre Moiseiu şi Costachi, iar ceialaltă giumătate o stăpîneau în două, *Enachi Penişoară* şi Tudor.

In 1710 Mart 6 Tohilat şi cu fii săi Clima şi Tolontan dau danie lui Antiohie Jora hatman pentru mult

bine şi îndămănare ce i-a făcut un batrîn şi jumătate din Plopeni, la ţinutul Fălciului pe apa Elanului, unde se împreună Grumăzoaia cu Elanul, care moşie îmi este de pe tată-meu Frone şi în viaţa mea am şi cumpărat partea lor Tudor şi a Cernei şi a Cocii şi a preutesei a popii lui Gheorghe, şi a Stratului ginerele lui Hurdug, care îmblă în doi bătrîni şi jumătate.

Actul de danie e iscălit de Ghedeon Mitropolitul Sucevei şi Ion Buhuş vel log. şi de Nec. Costin vel vornic. (Surete şi Izvoade ms. XVII, 223).

Tohilat era ficior lui Frone din Urlati şi frate cu Toader Gliginco; şi pe numele lui Frone am văzut deschis proces mai apoi pentru un rediu în Urlaţi către 1820 de Timircăneşti, curgători din Tohilat.

In jurul bătrînilor din Grumezoaea, vedem o serie de zapise legate de numele lui Enache Penişoară, ginerele agăi Strătulat, fost sulgeriu, care ar fi cumpărat părţi de la un Simeon Codău, feciorul Ţigancei, nepot Ilei lui Grumazu. In 1648 Mai 1 Simeon Codău vinde a treia parte dintr'un bătrîn din Grumezoaea cu 8 galbeni lui Vasile Strătulat fratele Agăi Strătulat. (Surete III, 51). Indată după aceia acest Vasile Stratulat dărueşte acea a treia parte dintr'un bătrîn lui Enache Penişoară, ginerele fratelui său Aga Strătulat. (Surete III, 46).

Luînd arătările acestor 2 zapise reiese că dintre urmaşii lui Toader Gănescul a fost în suta a XVI-a unul Grumazu, care păstra încă porecla răstramoşilor săi. Socotind în mijlocie, acest Grumazu a trăit între 1500—1550. Fiul său Ilea a trăit între 1530-1580; fata lui Ţiganca a trăit între 1560—1610; iar Simeon Codău, ficiorul ei, a trăit între 1590—1650, cînd se şi face vînzarea către Vasile Strătulat.

In jurul acestor 2 zapise s'a provocat un proces în 1691 Iulie 20 între Tohilat cu Gliginco fraţi şi între Mihăilă Penişioara, ficiorul lui Enache Penişoară, ginerele agăi Strătulat. Tohilat tăgăduia dreptul Penişoreştilor de a fi stăpănit cândva pămînt în Grumezoaea. Cantemir Vodă punând la îndoială arătările părţilor îi trimete să dovedească lucrul cu juraţi, şi Tohilat n'a găsit jurători, nici 24 şi nici chiar 6 răzeşi, şi deci a pierdut procesul. Şi aşa a rămas bun răzeş în Gru-

mezoaea Penişoreştii pe bătrânul lui Sprînceană după 1691.

De la Tohilat proprietatea răzeşilor din Grumezoae curge după spiţă. Intinderea moşiei răzeşeşti după spiţele Penişoreşti şi Tohilat ar fi fost aceasta.

Enachi Penişoară stăpânea 670 stânjini, din care 227 selişte şi 443 pădure.

Tohilat cu Prodana stăpâneau 2131 stânjeni din care 522 st, selişte şi 1608 pădure.

Unind măsurile urmează că toată moşia Grumezoaea, cei 2 bătrîni Sprînceană şi Berevoi, şi Plopeni cu cei 4 bătrîni, aveau o întindere pe cursul văii satului de 2800 stânjini, adică 6224 metri, tocmai cât e lungimea văii Grumezoaei.

După măsoriştea făcută în 1832 de V. Tenie vornic de poartă, ginerele lui Bădros, reiese că moşia Grumezoaea de la fântâna lui Berehoi „ce este în marginea satului Grumezoae din sus" cuprinde 750 stânjini curmeziş câmp, şi 2460 stânjini pădure în sus până în hotarul Creţeştilor şi al Urlaţilor.

Enachi Penişoară a avut 4 ficiori : Maria, Alexandru, Mihalachi şi Neculai, fie-care moştenind câte 167 stânjini. Spiţa arată urmaşii numai ai lui Mihalachi Penişoară.

Tohilat a avut aceşti feciori: *Vlasie Timircan* şi *Ion Tolontan*, cum singur ne spune în notiţa dictată de el în 1676 Mai 20 (Surete V, 164). Spiţele răzăşeşti ne mai dau alţi 3 copii : *Climă*, *Vasile Romaşco* şi *Nastasia Hărnăgioaia*.—Spiţele întocmite în 1858 dau aceste numere: 170 urmaşi din Nastasia Harnăgeoaia 89 urmaşi din Vlasie Timircan, 59 urmaşi din Clima, 73 urmaşi din V. Romaşco.

In actele Grumăzenilor cetim că răzeşii de aici aveau moşie în 12 hotară, în 11 hotară, în 10 hotară. Iată numele acelor hotară, după cum reiese din actele Penişoreştilor. Aşa Cristea şi Sanda Iorguleasa, ficiorii lui M. Penişoară, nepoţi Măricăi, strănepoţi agăi lui Stratulat posedau fie-care câte aceşti stânjini în: Grumezoaea 9, Futeleasa 17, Hurduci 52. Däneşti 17, Păuleşti 39, Schee 30, Ciortova 26, Căpoteşti 17, Şujde 50, Oţeleni 15, Piţigoeşti 8, total câte 284 stânjeni. (Surete şi Izvoade ms. XVIII, 177, 399).

In fundul văii Grumezoaia, pe sprinceana dealului ce desparte valea mănăstirei de valea Saca, se înalță un schit (mănastire) de lemn cu hramul Vovedeniei, zidit de răzeşi înainte de 1800, cum reiese dintr'un act al răzeşilor din 1802, Aug. 29 în care se zice: „Adec noi oamenii din satul Grumezoaea, ce *sîntem titori* la schitul nostru din fundul văi... venind maica Elisaveta au cerut să se așeze aice la schit și noi am primit-o, să stăpînească atât schitul cum și toți pomii, cum și poiana de la schit în jos și sau dat voe săşi facă și ceair pentru fân... și ori ce fel de hrană vom face noi sau cei străini să aibă voe maica a ne lua dijmă."

Zapisul îl dau ca chizăşie la mâna protopopului de Huşi Iane, și-l iscălesc acești răzeși: N. Giurcăneanu, N. Olteneseul, Gh. Tolontan, Andrei Romaşco, Matei Idriceanu, C. Romaşco, C. Timirean, Enachi Romaşco, Erei One, Erei Mihalachi, Alex. Vasilachi (Surete și Izvoade ms. IV, 519).

Pentru întreținerea schitului se lăsase 150 stînjini din curmezișul moșiei Grumezoaei, cum reiese din cartea de judecată din 1832 Aug. 12 (Idem IV. 528).

18. *Dăneştii.* De la Urlați în jos, cu 3 km., cum și de la Grumezoaia în jos cu 2 km, văile se unesc, și părăul Grumezoaei se varsă în Elan și așa mărit Elanul atinge Hurdugii, după o curgere de alți 2 km. Pe stânga dealul domină valea Elanului, iar pe dreapta se ridică un podiș, ce merge tot micșurîndu-se spre S-E, și se prelungeşte după o mică scurgere de apă—*Saca*— spre Hurdugi, care e aşezat pe isprăvitul acestor 2 coame de dealuri, ce vin din sus dinspre Hoceni și Grumezoaia și se supțiază în Elan.

Pe coasta dealului din stânga, cam la jumătatea drumului spre Hurdugi era așezat satul Dănești, care ca bliză și azi își păstreaza numele.

Proprietatea în Dănești se ridica în sel. al XVI-a, când a trăit pah. Gavril Sprânceană și cu sora lui Vasilca. Fiind aceiaşi proprietari ca și în Grumezoaea, unde găsim bătrînul Sprinceană, Dăneştii au avut aceiaşi soartă ca și Grumăzoaia, atîta numai că n'a mai fost nevoe de 2 așezări pentru acelaşi proprietari și vatra satului s'a surpat fiind și așezați la loc rău și

îngust prea pe costişă de deal. Şi Sprănceană cu ai lui şi Penişoreştii cu ai lor s'au tras spre Grumezoaia şi Hurdugi.

In 1640 Febr. 28 aga Strătulat cumpără de la Simion Sprinceană, ficior lui Ionaşco Sprinceană, nepot lui Gavril Sprinceană şi al Vasilcăi Sprincenoaei cu 15 ughi o jumătate din a patra parte din satul Dăneştii pe Elan, adică a opta parte din tot satul. Cu câţi-va ani mai înainte acelaşi Simion Sprinceană îşi înstrăinase o prisacă din Grumezoaea către Herie căpitanul, care în 1639 o vinde tot agăi Stratulat. (pag. 126).

In 1686 Iuni 5, Enache Penişoară, ginerele agăi Strătulat. cumpără cu 5 lei o altă jumătate din a patra parte din Dăneşti, cu vatră de sat, cu vad de moară în Elan, cu ţarină de amîndouă părţile de Elan, de la alte neamuri a lui Simion Sprinceană, de la Varvara, o nepoată de soră, şi de la alţi 3 nepoţi de fată,

Tot acest Enache Penişoară mai întrase în 1682 April 8 stăpîn pe altă parte din Dăneşti, partea Stefanei femeia lui T. Dobăndă, căci soţul ei cu alţi 3 săteni luase o iapă de la Enachi să-şi plătească capul lor, şi să-i dea iapa într'un an, sau 6 lei. Trec 2 ani şi ei nu pot plăti iapa, atunci Enachi îi apucă la strîmtoare şi ia părţile din Dăneşti ale Stefanei, pentru cei 6 orţi (60 parale) cât i se venise partea bărbatului ei (pag. 126).

Tocmai în 1762 Aug. 1, Postu Penişoară, ficiorul lui M. Penişoară şi nepot lui Enache Penişoară, ginerele agăi Stratulat, cumpără în Dăneşti o jumatate de bătrîn de la M. Cojan, ficior Chelsiei, nepot Drăgaei (pag. 127). Deci în 3 generaţii de Penişoreşti s'au fost cumpărat delniţe în Dăneşti de la vechii moşneni de acolo.

In 1794 Sept. 5 se face hotarnica Dăneştilor de N. Bădros şi Gligore vornic de poartă (pag. 128). Reiese că moşia Dăneştilor îmbla pe 4 bătrâni, şi că Maria Păladoaie postelniceasa, proprietara Urlaţilor stăpânea $2^1/_2$ bătrâni în Daneşti, iar Penişoreştii $1^1/_2$ bătrân. Daneştii se întindeau pe valea Saca în sus, „ce vine între delniţe şi dispart Hocenii de Grumezoaia."

In jos Dăneştii dădeau coaste cu Hurdugii, în sus dădeau coaste cu Plopenii mahalaua din jos a Grumezoaei.

Latura dinspre apus pe Saca, din Hurdugi la Plopeni s'a găsit de 26½ funii. funia de 30 pași și pasul de 6 palme (adică 1170 m.); latura dinspre răsărit pe Porceana s'a găsit de 45 funii (adică 2025 m.). Lungimea Dăneștilor din Porceana până în Saca pe latura dinspre Hurdugi s'a găsit 62 funii (adică 2790 m.) iar latura dinspre nord s'a găsit 50 funii (adică 2250 m.). Adică toți cei 4 bătrîni din Dănești cuprindeau 402 Ha.

28) *Hurdugii.* E al doilea sat ce-l udă azi Elanul venind de la obârșie, după o curgere de 12 k. în jos. Satul și-a schimbat numele în cursul vremii, fără a ști bine împrejurările, cari au provocat aceste schimbări. Răzeșii din Hurdugi n'au hârtii vechi, sau nu mi-au parvenit direct de la ei decât foarte puține și relativ nouă. Din actele satelor și moșiilor învecinate am putut ceti ceva și de Hurdugi, întrucât moșia d-nei Moruzi-Cuza, Beldiman, merge până în poarta țarinei Hurdugilor, iar spițele răzeșilor din Hurdugi sînt comune cu ale Grumazenilor.

Asupra persoanei lui Hurduc, frate sau nu cu Tohilat, stăpân sau nu în Hurdugi și în Grumezoaea, s'a născut un proces îndelung la începutul secl. XIX, cu dosare—delle—multe, și nu cu puține culise. Tocmai în 1832 s'a isprăvit acest lung proces, cu deplin câștig urmașului zis a lui Hurduc în persoana lui Alex. Tutovin, sudit rosienesc, ostavnoi poručnic.

Despre vechiul sat *Itești* nu știm de cine și când a fost descălecat. Pe la 1630 satul intră prin cumpărătură în mâna lui Alexa Arapul postelnic, care l'a ținut în stăpânire dându-l de zestre ginerelui său Ionașco Jora biv dvornic, care i-a luat în căsătorie pe *Sîmina.* In 1638 Iunie 27 Ionașco Jora cu femeia lui Simina Arapu își vînd cu 45 ughi ocina lor Iteștii „care se numește acum Hurdugii pe Elan“ (єдно село наимѣ Итєщи, єже мѣнєтсѧ нинѣ Хꙋрдꙋщіи на Єланѣ) lui Stratulat sulger (Surete III, 48).

Pe Arăpeștii îi găsim proprietari în Petrești la Bacau, în câmpul lui Dragoș Arapul apare prin 1600; și găsim înainte de 1650 pe Gh. Arapul, Alexa Arapul postelnic, C. Arapul, Ilie Arapul spatar și parcalab de Neamț, (Surete III, 48, IV, 42, V, 168); Ispisoace și Za-

pise, sub vocabulo. De Arăpeşti în secl, al XVIII, vezi N. Iorga (Studii şi doc. XVI, 85 seq.)

Pe Stratulat sulger, devenit apoi agă, cum şi pe fratele său Vasile Stratulat i-am găsit cumpărători în Plopeni, în Grumezoaea, răzăşi fiind, de oarece cumpără după dreptul vechiu răzăşesc, nu ca străini.

Stratulat sulgerul dă Iteştii de zestre fetei sale Maricuţa, măritată cu Enachi Penişoară către 1640. Se păstrează izvodul lui Stratulat biv agă, prin care arată ce zestre a dat fetei sale Maricuţa :

10 boi de plug
3 boi tineri,
10 vaci cu viţei,
3 vaci tinere,
7 iepe cu mânzi,
10 mascurì,
150 matce cu stupi,
200 oi,
O vie la Manţu în dric, cu cramă,
Satul Hurdugi cu curţi, iazuri şi cu vecini.
O parte din Dăneşti,
Prisaca din Hurdugi,
A patra parte din Futileşti,
Jumătate din Pojorani pe Prut,
din ţigani jumătate,
Povijia casei, argintării, o sabie, o şarvana, un ilic (pag. 124).

Din acestea se vede cam în ce consista averea unui boerinaş de pe Elan, ca aga Stratulat. Intâiu erau vitele : boi, vaci, cai, porci, oi; apoi priseci cu stupi ; vecini, ţigani; moşii, iazuri ; iar în casă foarte mică pojijie. Şi era singura fată la părinţi.

Zapisele lui Enachi Penişoară ne mai lămuresc asupra vecinilor din Hurdugi. Se vede că Stratulat sulgerul îşi făcuse în sat mai mulţi vecini din oameni străini, ori aduşi de peste hotară, ori din oameni fără căpătâiu din ţară. Dând moşia de zestre ginerelui său lui Enachi Penişoară, se vede că vecinii s'au folosit de acest prilej şi au şterpelit'o din sat, părăsindu-şi cisla satului sau vatra veche, dând bir cu fugiţii. Enachi Penişoară întrând stăpân capătă carte de la domnul Va-

sile Vodă în 1642 să-şi cerce şi să-şi aducă, de pe unde-i va găsi, pe ai săi drepţi vecini, ce au fugit din sat din Hurdugi şi şi-au lăsat cisla în Hurdugi. Erau 50 de vecini, a căror nume se dă complect în cartea domnească din 7150 (vezi pag. 125).

Intrată odată moşia Hurdugi pe mâna Penişoreştilor a urmat schimbările acestei familii, prin vinderi şi cumpărări, formându-se 2 aşezări, una a Hurdugilor răzeşi, coborîtori din Enachi Penişoară, şi alta a Hurdugilor clăcaşi. din vecinii vechilor proprietari; şi după cartea din 1642 trăiau 50 de vecini pe lângă aga Stratulat.

Intrat stăpân Enachi Penişoară prin însurătoare în Hurdugi, Dăneşti, Futileşti şi Pojorăni pe Prut, moşii Stratulăteşti, vedem după spiţă că întinderea acestor moşii ce erau un trup, aşezate pe mai multe văi, începind din valea Saca, peste Elan, Berehoiasa, Sărata şi apoi Prutul, era de 488 stânţini faţa. Urmaşi ai acestui Enache Penişoară de pe fiul său Mihalachi Penişoară, ni se dau în 1863 un mai puţin de cât 141 ţifre (Suiete şi Izvoade ms. III, 328).

Partea boerească s'a încorporat mai apoi în moşiile Beldimăneşti, devenite apoi Cuza-Moruzi, unde se şi găsesc o parte din vechile zapise Penişoreşti.

20) *Ioniţă Hurduc—Hurdugii.* Numele de Hurdugi stă în legătură cu porecla de Hurduc, nume care se găseşte între răzeşii din Plopeni şi Grumezoae. Documentele ne vorbesc de un Hurduc, cumnat de a lui Tohilat, trăitor în Plopeni, unde stăpânea o treime din giumătate de Plopeni împreună cu Tohilat şi Gligineo, ficiorii lui Frone de Urlaţi. Dar acest Ioniţă Hurduc, cumnatul lui Tohilat, cum îl atesta el în mărturia lui din 1715 trebue să fie un nepot de a lui Hurduc, care stăpânia o parte din Iteşti, ca să poată da după sine numele satului Hurdugi în loc de Iteşti. „Satul Iteşti care *acum* se numeşte Hurdugi" zice zapisul lui Jora din 1638.

Răzeşii din Grumezoaea au avut către 1832 un mare proces cu Alex. Tutovin, ostavnoi poručnic, supus rusesc, şi au trebuit să-i dea loc în trupul Grumezoaei pe zapisele, ce a arătat că le-ar fi avut strabunul său Ioniţă Hurduc, tatăl lui Simion Hurduc, zis şi

Tutovin. Ioniţă Hurduc era din Plopeni şi încă din 1652 Mart 21 capătă învoire de la Vasile Haciul fratele jupânesei lui aga Stratulat să-şi aducă nişte stupi de la Prut pe hliza sa de pământ.

In spiţele întocmite cu prilejul procesului din 1832 să arată aceste înrudiri:

A) a) Toader Gănescul, b) Froni, c) fii săi: Gligin-co, Tohilat, Tanasă, Savina şi Ioniţă Hurduc, fraţi. d) Sămilaşco Hurduc, e) Dumitru şi Costandin Hurduc, f) Simion a lui Cost. Hurduc, zis şi Tutovin (Surete ms. XVII, 741).

B) Altă spiţă întocmită în 1844 după alte spiţe mai vechi din 1758 dă toţi urmaşii lui Ioniţă Hurduc, care stăpâneau 680 stînjeni. Ionaşco, Crucianu, *Sămilaşco*, Ileana şi Toader; Din Sămilaşco Hurduc se trag 3 copii: Catrina, Dumitru şi *Costantin.* Din Costantin Hurduc avem 9 copii, între care e şi post. Simion Tutovin, tatăl poruşnicului Alexandru Tutovin Hurduc, şi bunul d-lor Gh. şi Alecu Tutoveanu de astăzi.

C) După altă spiţă tot din 1832 cetim această filiaţiune: a) Toader Gănescul, b) Sprînceana şi Berehoi, c) din Berehoi ies: Maria, Ileana şi Varvara călugăriţa, d) din Maria iese Ileana şi Ioniţă Hurduc; din Varvara iese Prodana lui Tohilat. Deci după această spiţă Ioniţă Hurduc nu e nici frate cu Tohilat, nici cumnat de soră, ci văr primar cu Prodana, nevasta lui Tohilat. (Surete ms. XVII, 743).

Răzeşii au voit să confunde persoana lui Ioniţă Hurduc cu a lui Vasile Sprinceană, zicînd că au fost una şi aceiaşi persoană. Înşelăciunea era evidentă, şi boerilor judecători din 1832, Gavril Haciul člen şi V. Tenie vornic de poartă, le-a fost lesne să dovedească că cele 2 persoane au fost deosebite una de alta, şi că dar spiţa lui Hurduc e alta de cât a lui Sprinceană. Pe baza acestora i se deosebeşte lui Alex. Tutoviu 98 stânjini în cânıp de la fântâna lui Berehoi în sus şi 580 stânjeni pădure sau peste tot 678 stânjeni din tot trupul Grumezoaei.

Daca Hurduc a dispărut din tulpina răzeşilor, numele însă al primului descălecător Hurduc către 1630 pe locul din preajma Iteştilor a rămas legat de satul ce-i

poartă azi numele *Hurducii*. a cărui viață e legată de familia Arapul, Jora, Strătulat și Penișoară.

21) *Futeleştii*. Pe îmbe laturile Elanului se afla așezat un sat Futeleștii încă din secl. al XV-a, sub Stefan cel Mare, cînd trăia pe acolo un boerinaş poreclit *Mic Futilă*. In actele secl. al XV-a găsim mai mulți boeri purtînd nume ca *mic Craiu*, *mic Pojar*, *mic Gălescul*, *mic Futilă*, precum tot atunci trăiau boerinași cu porecla Marele, ca Toader Marele, proprietarul Călugărenilor de la Vaslui (Surete I, 154).

Strămoșii noștri erau mai realişti în darea poreclelor la oameni, nu așa subțiri ca cei de astăzi. Tocmai pe Sărata era satul *Curi Negri*; apoi la Vaslui găsim satul *Curi Seci* (azi Cursești); tot în Vaslui e satul Puleni pe Racova; apoi mai găsim un boer *Coiliță*.

Uricul de danie și întărire a lui Stefan Vodă pe satul lui Mic Futilă s'a pierdut, dar din uricul lui Petru Vodă Rareș din 1546 April 2 cetim curgerea proprietății. Satul Futeleștii îmbla pe 2 bătrîni, din care unul îl ținea *Tîntea*, ficiorul lui Mic Futilă. Țintea avu de fată pe Măriica. Aceasta ne mai avînd ce face cu partea ei de moșie de la bunul ei Mic Futilă, o vinde cu 200 zloți tătarăști *Mușei Frijoaei*, după a cărui nume s'a și dat locului nume de Frijeni, pe Sărata. Trebue să ne închipuim ce mutră o fi facut Vodă Rareș in Bârlad, cînd au venit cele două jupânese, una să vânză și alta să cumpere o moșie cu așa nume şi așa de scumpă! (Surete II. 341).

In 1639 April 1 sulgerul Strătulat cumpără jumatate din Futelești cu 20 ughi de la Medelean („„половина село Фѹтелищїи на Єлан что ест ѹ власт Фалчїю на ѡбои сторонѣ Єлановѣ; Surete III, 329).

In 1673 Ghenar 17 Duca Vodă judecă un proces pentru Futelești în împrejurările acestea. Urmașii lui Medelean călugărul, Vasile, Mărica și nepoții lor, Varlam şi Ion, deschid proces Nastasiei Păvăloaei de la Pojoreni, sora Varvarei, soția lui Strătulat sulgerul, zicînd că Medelean călugărul n'a vîndut o jumătate de sat de Futelești ci mai puțin, de și ispisocul lui Vasile Vodă spune de jumătate. Negăsind însă jurători ei pierd procesul. (Surete V, 318).

Se vede că știau ceva copiii lui Medelean de au pornit'o cu pâra; și în adevăr în foaea de zestre a lui Stratulat sulgerul, dota fetii sale Marica, măritată cu Enachi Penișoară, vedem trecut „a patra parte din Futelești" dar actul fusese făcut mai cu economie fară știrea lui Medelean.

Odată încorporat satul la alte moșii, cum erau pe atunci așezările mici de case, noii proprietari n'au mai avut interes să păstreze casele de pe Elan, pe îmbe laturile, ci s'au desființat, mutându-se pe alte văi ca Sărata, Prut sau chiar în Hurdugi. care vine astăzi așezat pe îmbe laturile Elanului. Nu dar numele urît al satului i-a grăbit moartea, ci schimburile de proprietate.

22) *Șișcanii.* Trecînd de la Hurdugi în jos spre Gușitei, se isprăvește valea Sacăi, și în jos de podișul, care se află așezat azi satul Gușitei, se deschide o altă vale mai largă, formată din confluența a 2 ape cu nume de *Larga* și *Bujorul*, pe care se află așezate astăzi mai multe sate răzeșești, între cari cu vremea s'a format marele domeniu Cuzesc, unit din 3 trupuri de moșie: Bărboși, Hoceni și Gușitei. Nici într'o parte proprietatea răzeșească n'a fost hrentuită mai tare ca în aceste văi, unde actele de vînzări sînt foarte dese, procesele la divan nesfârșite, și proprietatea a fost pururi teatrul tuturor prefacerilor.

Cu istoricul acestor sate de pe aceste 2 văi, ce se varsă unite în Elan întrăm în istoria moșiilor Cuzești, întru cât mai toate actele vechi au fost luate odată cu cumpărăturile lui D. Beldiman.

Șișcanii sînt așezați în fundul văii Larga, de unde si moșia s'a numit Larga „am măsurat toată moșia Șișcanii, ce s'a chemat mai înainte Larga". De aici drumul îndată apucă la deal spre Făgădău, iar de acolo se dă în valea Lohanului, la gara Crețești. Pe acest drum se scurg cerealele la Crețești, și drumul ca și așezările de sate nu sunt așa de vechi. ca mai în jos la Hoceni. Tustrele satele Tomșa. Șișcanii clacași și Șișcanii răzeși sînt formațiuni mai nouă, desprinse din trupul Hocenilor, care la început a format o singură moșie.

Inceputul proprietății aici se leagă de uricul Hoce-

nilor din 1497 (Surete II, 331). Pe valea Largăi trăia din vechiu un boer de țară, Stan Coliban, căci uricul din 1497 zice de Hotceni, unde a fost Stan Coliban (єдно село ла Ларзѣ чонимѣ Хотчанїи гдє была Стан Колибан). Daca așezarea lui Stan Coliban ar fi fost statornică s'ar fi dat nume locului de *Stănești*; se vede însă că un alt urmaș a lui Stan, Hotco (Hodco) Coliban, a legat numele său de așezarea satului. Acel Hodco a avut 2 copii, pe Mihail Cupcici și al doilea copil, de la care se pomenesc ficiori pe Vlad și Mihail. Boerul hotarnic Oțel miedarul le împarte moșia în două, punându-le hotar *Cărările Grumăzeștilor* (ѡт стъзъ иже приходит ѿт село Ѿкитєщї, иже зѹветсѣ Грѹмъзєщїи) și zice uricul, „însa de la drum în sus să fie nepoților lui de frate lui Mihail și lui Vlad pe îmbe laturile matcei cu toate veniturile" (али ѿт стъзъ вишни да бѹдет братичинїє єго Михаила и Влада по ѡбѣ сторонѣ матки Ларги).

Cu această împărțală soarta celor 2 trupuri din aceiași moșie e deosebită. In actele Șișcanilor se gasește un uric așa de rupt că abia se poate lega ceva din el. Data lui pare a fi din 1531, luîndu-ne după boerii din el, și se vorbește de urmașii lui Mihail și Vlad. Mihail a avut o fată Ana, cu acești ficiori, Danciul, Vlad, Anușca și Dragalina; iar Vlad a avut de ficior pe Limpede și acesta pe Ghedeon. Uricul ne mai spune că acești doi frați Mihail și Vlad și-au așezat casele lor pe partea dată lor de Stefan Vodă (гдє им бил домовє их). (Surete ms. XIII, 440). Deci în 1531 trăiau în Șișcani ficiorii și nepoții primilor proprietari, avîndu-și fie-care așezările sale. După 15 ani, unul din urmașii Anei, și anume Ghedeon își vinde cu 30 taleri lui Lazor „un loc de prisacă din hotarul Șișcanilor despre apus, anume de la fântâna Oaea" (єдно мѣсто ѡт пасикоу ѡт хотара Шишканилор ѡткъ запада нанмѣ оу кръницитъ Ѿаѧ).

Vorbind de hotarul acelei priseci zice că să fie din toate părțile cât poate asvîrli un om cu măciuca în toate părțile din mijlocul prisecii (а хотар тои пасичѣ що оу хотара Шишканилѡр. ѡткь запада оу кръницитъ Ѿаꙗ, да єсть колико можєть мєтнѫти єдин члкъ кїєм на ѹси сторони ѡт посрѣдѣ пасикоу).

Intre 1490 și 1546 locul din sus de cărările Gru-

mezeştilor a luat nume de Şişcani „care Şişcani nu este altă de cât o jumătate din trupul Hocenilor, ce iarăşi după vreme s'au poreclit de pe numele unui răzeş şi că jumătăţire eşită din Hoceni a luat în urmă numele de Şişcani." Din actele trupului Şişcanilor boereşti ar reieşi că Sişcă a fost ficior Anei şi nepot lui Mihail.

Asupra prisecii de mai sus ni se mai spune că în 1692 a fost vândută lui Istratie Vrabie de către nepoţii lui Lazor, Sandul ficiorul popei lui Ionaşco „cu loc în lături din mijlocul prisecii cât zvârleşte cu măciuca în toate părţile." (Surete ms. XIII, 600). Lazor cumpărătorul din 1546 a avut 3 copii: Crăciun Curiac, Ilca şi Gata, după care se împarte satul. In două jumătăţi din a treia parte intră stăpân Mierăuţă Coşescul în 1638 Ghenar 26, în una prin moştenire de la mama sa Dumitra, fata Oanei, nepoata Ilcăii şi a Gatei, în alta prin cumpărătură de la nepoţii lui Crăciun Curiac, de la Măleştean şi Ştefan şi Alexandra preuteasa popei Fene, feciorii Anghelinei Frijoaei, cum şi de la Chirvasie fiul Maricăi, nepot lui Crăciun Curiac, cari şi-au fost pus zălog pământul pentru 25 taleri încă de pe vremea lui Ieremie Vodă Moghilă (Surete ms. XIII, 507).

Răzeşii din Şişcani începuse a se amesteca în hotarele Hocenilor şi în 1642 Iulie 10 Vasile Vodă prin cercetarea ce a făcut'o Dumitraşco Oţel din Oţeleni dă rămaşi pe Sişcăneni în persoana lui Simpetru, Sava, Dumitru şi Dănăilă.

Mierăuţă Coşescul a stăpânit 50 de ani moşia lui. căci reînoeşte dreptul lui de proprietate tocmai în 1688 Maiu 18 la Costantin Vodă Cantemir (Surete ms. XIII, 508). Fiul său Toader Coşescu şi cu feciorii săi îşi vînd jumătate din bătrân lui Mihail Cămărăşul — apoi al 3 logofăt – cari deveni unul din marii cumpărători de la răzeşi, formînd trupul Sişcanilor boereşti, care a întrat în stăpânirea Beldimăneştilor, pentru a întra mai apoi în trupul moşiilor Cuzeşti de la Bărboşi.

Intre răzeşi se aminteşte şi de unul *Tomşa*, după care s'a dat numele satului Tomşa, în jos de Sişcani, ca făcând parte tot din trupul Sişcanilor. In 1690 Sept. 15 era o poiană a *Tomşii*, care se vinde lui Mihăilă 3 logofăt de Stefan Rotompan cu ai lui ficiori, după ce

și lor le-a fost cumpărătură de la Mardarie cu ai lui ficiori, și acestuia iarăși cumpărătură de la Costandin, ficior Fendei, *nepot Tomșii.* Deci Tomșa a trăit pe la 1600, și și-a deschis o poiană, pe locul căreia s'a întemeiat satul Tomșa (Surete ms. XIII, 596).

Proprietatea răzeșască a curs în mod normal în Sișcani cu începere de la 1490, și că atît satele Sișcani cât și Tomșa încep abia în suta a XVII.

Hotarnica Sișcanilor e din 1783 Sept. 20, rădicată de N. Agarici și N. Penișoara. Hotarnicii arată că Sișcanii se împărțeau pe 3 batrîni: Mihail, Vlad și Curiac; cei doi dintăiu prin împărțala de la Stefan Voda, iar Curiac prin cumpărături mai apoi. Lărgimea moșiei era de 88 funii, ceia ce venea de bătrîn 29 pol funii. Lungimea moșiei venia din apa Largăi, zisă a Sișcanilor, până în apa Bujorului, zisă a Oțelenilor (Surete ms. XVIII, 168).

23) *Hocenii.* Azi e sat și târg. Satul e plin de țigani lăutari, ce-ți iese înainte la pod și te sue în cântări tot dealul înalt spre Grumezoaea pentru un gologan doi. Cu lăutarii din Hoceni se urnesc nunțile fetelor din 7 sate, și precum și Fâstâcii din Vaslui se bucură de acest nume, că are lăutari mulți, așa și Hocenii la Fălciu te atrag prin cântările lor. De ai prilej să treci prin satul din sus de târgușor, auzi la fiecare casă băziind lăutarii, cari din clarinete, care din dible, care din tromboane, de crezi că te afli într'un conservator filarmonic, așa de lipsite de armonie le sînt cîntecele lor.

Iar târgușorul e așa de mare că legea electorală cu zona de votare până la 200 metri, nu se poate aplica la Hoceni, întru cât tăblițele cu zona de votare 200 metri ies dincolo de marginile târgușorului în afară. Azi târgul e în dărăpanare ca și biserica cea mare și frumoasă a lui Beldiman, cu frumoase picturi și odăjdii, ce se strică văzînd cu ochii, din cauza greutăților de a repara și întreținea o biserică mare boierească pentru un târg de țigani și de negustorași.

Istoria Hocenilor începe din secl al XV-a, cînd pe aici s'a fost așezat acel Stan Coliban, (гдѣ била Стан Колибан) de ai cărui urmași vorbește uricul din 1497 Mart 15, prin care M. Cupcici își imparte trupul Hocenilor

în 2 parți, partea de sus—azi Sișcanii—dând'o nepoților săi de frate, lui Mihailă și lui Vlad, și păstrîndu-și pentru sine partea din jos de la cărările Grumăzeștilor cu acest hotar: „Iar hotarul acelui sat Hotceni pe Larga, unde a fost Stan Coliban, se începe din Larga, din drumul ce pleacă din satul Ochiteștii, ce se numește Grumăzeștii, de la o fântână la Obocia, și de acolo drept spre apus peste matca Largii, și de aci în jos pe îmbe laturile matcii Largii pănă la fântâna Mogăi, și de acolo se întoarce spre răsărit tot pe drumul lui Cocarțală pănă la gura văii săci, *unde se varsă în Elan*, și de acolo în sus pe matca văii Săci la marele chedru (nuc), la un semn într'un stejar, care este însemnat cu bour, unde se întîlnește cu hotarul Turburei, și de acolo se întoarce în valea Largăi, la un stejar care este în gura văii, ce vine din susul drumului și este însemnat cu buor, și de aici în jos pe sub pădure la o piatră în sus de fântâna împuțită și de acolo pe sub pădure prin cărările Grumăzeștilor de unde s'a început primul hotar; astfel s'au împarțit de la cărare în jos, însă așa s'a împărțit să fie lui M. Cupcici pe îmbe laturile Largii în jos, iar în sus să fie ale nepoților săi de frate" (Surete II, 332).

Uricul lui Stefan Voda e foarte lămurit; căutînd să facă o împarțală, o specifică atît de tare, în cât au rămas aceste hotare bune pentru urmași pănă cătră finele secl. al XVIII, cînd au slujit în judecata divanului domnesc ca orientare.

Numele de Hotco era des întrebuințat în onomastica veche, cînd găsim în secl. al XV pe Hodco Știbor, Hodco Mamurinski, Hodco Crețeanul, Hodco Țeaținschi, la care trebue să punem și pe acel *Hodco Coliban*, urmașul lui Stan de pe la 1400. Cât despre *Cupcici* se știe că era una din acele mai mari familii boerești din secl. al XV-a, căci găsim pe Cupcici logofăt supt Alexandru cel Bun și apoi vornic mare supt Stefan Voda, rămănînd în urma boer de divan fară boerie. Credem că acest Mihail Cupcici este fiul lui Cupcici dvornicul, care trebue să fi fost ginere lui Hodco Coliban, ficior lui Stan Coliban.

Intre 1497 și 1546 au murit stapânii Hocenilor, M.

Cupcici cum și Mihail și Vlad, nepoții lui. In 1546 Mai 8 ficiorii lui Mihail Cupcici, și anume. Fatul Tatar, Anghelina și Titiana își vând părțile lor din Hoceni cu 370 zloți tătărăști la 3 frați: Pașco Răzlog, Marco și Petre Beareș. Petru Rareș are grija ca să le împartă prin uricul său de întăritură și moșia în 2 parți: o jumătate s'o ia Pașco Răzlog singur, iar altă jumătate s'o ia Marcu cu Petre Beareș (али да ест имь тое село... на двѫ части половина да есть слоуѕѣ нашемѹ Пашкови Ръзлогѹ самомѹ, а паки тота дрѹга половина да есть слоугам нашим Маркови и Петри Бѣрешѹ Surete II, 344).

Hocenii au îmblat pe 2 bătrîni și soarta lor n'a fost aceiași. In bătrînul lui Pașco Răzlog vedem întrat ca stăpân pe Gligore Beldiman încă din 1699, cum reiese din cartea lui Antiohie Vodă din 7207 Iunie 21 (Surete ms. XIII, 631) prin care întărește lui Beldiman „sluga domniei sale iubitului nostru frate Iѡ Dumitru Costantin Voevod," partea lui Pașco din Hoceni, pe care parte o ține el zălogită pentru niște bani ce au plătit la o moarte de om, cât s'a venit pe partea lui Pașco."

După numele lui Pașco Răzlog s'a fost urzit chiar un sat pe bătrînul său, *Răzlogii*, cum găsim citați pe Hariton din *Răzlogi,* Toader de acolo și Efrim ottam, în zapisul din 1669 (Surete ms. XIII, 511).

Cum însă au intrat Beldimăneștii în stăpânirea trupului lui Marco nu se știe, căci la judecata din 1787 cu banul Gh. Beldiman, nu s'a putut dovedi dacă popa Fene și Bârlădeanul au fost urmașii lui Marco sau ai lui Petru Beareș, căci urmașii acestora nu se țin minte de răzeși cine au fost. Numai din Marco se dau urmași după cei 2 copii ai săi: Mihăilă Mânja și Maria lui Ion Sișcanul. Urmașii acestor 2 copii ai lui Marco își vînd ocinile lor banului Gh. Beldiman înainte de 1787, așa că la acest an banul își ridică hotarul moșiei. folosindu-se de hotarnica lui Stefan cel Mare din 1497 pentru hotarul cu cărările Grumăzeștilor dinspre Sișcani, ceia ce arată că semnele lui Stefan Vodă au fost ținute în samă 300 de ani de răzășii din loc.

Venind însă la cumpărăturile făcute de pe la răzeși și anume: 1) de la Alexandru și Ionită Cavalerul din 1763, Maiu 4; 2) de la Carp Chičoroagă din 1764 Iuli

4 în sumă de 80 de pămînturi, hotărîte și alese de Gr. Agarici și Stratulat Oltenescu în 1760 Noem. 29. ca proprietate a lui Gligoraș și a Siminei, bunii vînzătorilor, care și ei le aveau de pe Bârlădean și popa Fene, și neputându-se elucida adevărul prin zapise s'a recurs la un compromis și anume: „și pentru ca să nu lipsim tot blăstămul și jurămintele și alte pricini de giudecată dintre dînșii i-am învoit ca vechilul dnsale banului Gh. Beldiman cu toate scrisorile ce trage de pe Bârlădean și de pe popa Fene, afară de ce are de la neamul Mânjei și a Sișcăniței, să ia de pe Petru Beareș cu a patra parte din Hoceni, ca cum ar fi fost acel Bârlădeanu și cu acei vînzători toți din Petre Beareș, și strănepoții Mânjei și ai Sișcăniței să tragă pe Marcu cu a 4 parte din Hoceni, ca cum ar fi fost Mânje și Sișcănița feciorii lui Marcu și așa cu aceasta invoială și hotărîre s'au învoit" (Surete ms. XIII, 533).

In planul rîdicat „hartă închipuitoare de starea locului" se vede măsura lungimilor din Hoceni, și găsim 4720 st. latura spre răsărit pe Saca, fundul moșiei spre nord, din lac la gura prihodiștii 400 st., capatul moșiei în jos spre sud din apa Largăi în Saca și Elan 1480 stânjini, iar laturea în lung spre apus 3594 st. din cari fac 2440 din capul prihodiștei până în cărările Grumezoaei, și 1154 până la Curieci.

Din aceștia s'au scos banului Gh. Beldiman 2599 stânjeni din siliște, din câmp și din pădure, mijlocul moșiei, dînd Mânjeștilor partea din jos dinspre Curieci și Sișcăniței partea din sus despre Sișcani. Satul Hoceni venia pe trupul lui Pașco Răzlog, cum și zice hotarnica: „din care am scos 577 pol stânjeni partea lui Pașco Răzlog din locul seliștei vechi, unde este și acmu satul dumisale" (Surete ms. XIII, 524).

24) *Tulburea.* In trupul moșiei Hocenilor dăm în documentele vechi de nume de sate azi disparute și rămase ca trupuri de moșie, între care cel întâiu e *Tulbure*, moșie ce venia în sus pe apa Largăi, din sus de casa lui Trifan și din sus de lac, în capul prihodiștei. In sus de Tulburea venia o mănăstire, azi disparută, sau poate vechea biserică din Tomșa, refăcută mai apoi. Numele s'a dat după mănăstirea Tulburea „începîndu-se

cu masura Sişcanilor din locul sfintei mănăstiri Tulbure, ce este dată și închinată sfintei Mitropolii Romanului" (Surete ms. XVIII, 169).

25) *Răzlogii.* Prin 1669 exista satul Răzlogi. după numele lui Paşco Răzlog, unul din cumpărătorii Hotcenilor de la ficiorii lui Cupcici. Pe locul Răzlogilor s'a întemeiat satul Hocenii, sau mai drept așezările lui Pașco Răzlog și ale urmaşilor săi s'au unit cu aşezările de case din Hotceni şi a bătut cu vremea numele de Hoceni pe acel de Răzlogi, cum la Grumezoaia s'a contopit numele de Plopeni și Ochițești cu acel de Grumezoaea.

26) *Curiecii.* Pe harta lucrată în 1787 se arată că Curiecii venian în jos de Hurdugi, şi anume plecau din Larga și dădeau în capete cu Futeleștii de pe Elan. Curiecii au făcut parte din trupul Hocenilor, și numele s'a dat după Crăciun Curiac, răzăş din Hoceni pe la 1580. El a avut de fată pe Anghelina Frijoae, care are de ficior pe Meleștean, ce vinde în 1638 lui Merăuță Coșescul partea sa din Sişcani. Curiac Crăciun nu și-a legat numele de un sat, ci de un trup de moşie, incorporat azi în Hoceni.

Măsurile moșiei Curiecii in 1783 erau acestea: capătul despre apus pe Larga din Hoceni până în Talaba 36 funii, iar capatul de răsarit 34 funii din Hoceni pân în Micşinești, ceia ce face în metri 1440. Pe harta statului major stau însemnați Curiecii pe aceste locuri.

27) *Micşineşti.* Intre Hurdugi şi Guşiţeii de azi erau din vechi mai multe sate, Micşineşti, Gulieni, Grozeşti și Ghibeni, cari au rămas numai trupuri de moșii fără așezări, din cauza mutării locuitorilor in satul de azi Guşiţei, cum şi prin alte sate din jur.

In capătul de răsarit al trupului de moşie *Curiecii*, care făcea parte din Hoceni în marginea de jos, după acel Crăciun Curiac, venia trupul *Micşineştilor*, zis şi Futeleşti, ca unul ce făcea parte din moșia lui Petre Micşin din Deleni, care moşie se întindea din dealul Bărboșilor, trecea apa Bujorului, dădea în apa Largăi, şi atingea Elanul, în partea Futeleştilor. Cu vremea partea Micşineştilor dinspre Elan s'a încorporat în moşia Futeleştilor, cum reiese din cartea de înștiințare, ce a scris logofeției celei mari în 1824

Noem. 10 spatarul Ion Cuza și Meletie Episcopul Hușilor: „Dumnealui post D. Beldiman după jaloba ce au lat Măriei Sale lui Vodă că în trupul moșiei d-msale *Hoceni* la capul moșiei din jos rămăind loc de 100 stânjini sub stapînirea răzeșilor, ce se megieșesc cu o altă moșie răzășască cu *Futeleştii* sau *Micșineştii*" (Surete ms. XV, 195).

Trupul acesta de 100 stânjeni latul a fost cumpărat de D. Beldiman post. în 1810 și încorporat la Hoceni.

Pe aceastâ hliză îngustă de 223 metri nu s'a putut așeza sat. de oare-ce era capătul despre răsărit al bătrînului Micșin din *Deleni*—sat compus din 2 alte sate: Micșinești și Căpșeștii, sau venia capătul dinspre apus al satului Futelești, încorporat în satul de azi Hurdugi, mahalaua de peste Elan.

Hotarnica din 1777 Aug. 1 (pag. 153) dă Micșineștilor aceste laturi; capătul dinspre apus pe Saca 29 funii (1191 m.) și capatul dinspre răsărit pe valea Toderesei 16 funii (500 m.). Spre nord se megieșia cu Frijenii și Futeleștii; iar spre sud cu Guzarii și Grozeștii.

Lungul moșiei din Todereasa la Saca era de 132 funii sau 2640 stânjini (5280 m.).

28) *Gulienii* sînt amintiți ca sat în actele Grozeștilor și anume în cumpăraturile ce a făcut izbașe, apoi hotnogul Darie—de la care avem azi *Valea* lui Darie, peste deal de Vutcani—prin 1687, de la Stefan Panovskie, Vasile a lui Ion Lobodă, frate lui Panovskie, și de la Profira Lohănaș „din Grozești, din *Gulieni* și din Chițivoești" (pag. 140). Gulienii s'au încorporat cu vremea în Grozești.

29) *Grozeştii* de sus și de jos ca sat existau în secl. al XVII-a, căci în 1680 se zice în sat în Grozești pe apa Elanului". (pg. 139). El se marginia la nord cu Micșineștii.

In Grozești avem o serie de danii și cumpărături făcute de izbașa Darie, apoi hotnog, cum și de Mihail 3 logofăt. Satul îmbla pe 3 bătrâni, „din saat din Grozești de pe Elan în ținutul Fălciului din 3 bătrâni ce se împarte satul". (pg. 143). Mihail 3 log. își scoate ispisoc de la Costantin Vodă Cantemir în 1691 pe toate cumpărăturile sale din Grozești.

In 1707 cămăraşul Gligore Beldiman, omul de casă a lui D. Cantemir Vodă, intră cumpărător în Grozeşti şi în scurt timp el încorporează în trupul moşiilor sale 8 hotare a 8 moşii megieşe: „Curiecii, Grozeştii, Căpşeştii, Viltoteştii, Chiţivoeştii, Delenii, Lungenii şi Ghibenii" cuprinse toate în hotarnica generală a Grozeştilor din 1783 rîdicată de banul Gh. Beldiman.

Din această hotarnică reiese că trupul Grozeştilor de sus mergea pe 3 bătrâni, avînd 25 fune capătul moşiei despre apus de Saca. Erau 2 stăpâni: N. Sava cu 2 bătrâni şi St. Ganţul cu un bătrân. Capătul dinspre răsărit mergea până în Răcămuş şi valea Todereasii dincolo de Elan. Latul acestui trup de moşie avea 300 m., întru cât funea avea 9 stânjeni a 8 palme.

Grozeştii de jos plecau tot din Saca dinspre apus cu o lărgime de 30 funii pe 3 bătrâni: Panoski. Ioan şi Lohănaş şi mergeau alăturea cu Ghibenii pe din jos până deasupra Muşatii, răsăritul de iarnă. Lărgimea Grozeştilor de jos era de 1250 m. şi pe Elan venia satul Grozeştii, care exista în 1783, cum spune hotarnica. „pe malul Elanului despre apus prin satul Grozeştii".

30) *Poniceştii.* In uricul din 1532 Mart 12 se pomeneşte de satul *Poniceştii* pe Elan, îmbe laturile. Rareş Vodă întăreşte stăpânirea şi împărţala în satele Deleni pe Bujor şi Poniceştii pe Elan, dând Malinei şi Maruşcăi a treia parte din mijloc din Deleni şi Poniceşti pe Elan, Malei dându-i a treia parte din Delenii de jos şi Poniceşti de sus, şi lui Petre Micşiu cu surorile sale Alba şi Maruşca a treia parte din Delenii de sus şi Poniceştii de jos. Cum se vede Poniceştii pe Elan răspundeau în capăt Delenilor, şi erau aceiaşi proprietari, unindu-se în mâna seminţeniei lui Petre Micşiu cele 2 trupuri Delenii şi Poniceştii. (Surete I, 131).

Poniceştii se leagă de numele Ponici, des cunoscut în lista boerilor secl. al XV-a: Stanciul Ponici boer fără titlu prin 1427, 1443; Petre Ponici boer fără titlu prin 1462; Cozma Ponici prin 1490, strămoşul Poniceştilor din Dorohoi. (Surete V, 173). Poniceştii erau înrudiţi cu cele mai mari familii din secol. al XV-a, ca Tăutul, Toločco şi alţii. Aşezările lor pe Elan erau mai vechi de anii 1500, căci nici o urmă nu se mai păstrează de ei în ac-

tele posterioare, întru cât stăpânirea locului a trecut în alte mâni, și deci și locul și-a luat nume după urmași. Fără a greși credem că Petru Micșin a fost în ceva legături de înrudire cu Ponicești, întru cât neamurile lui stăpânesc câte o treime și din Deleni și din Ponicești.

31) *Ghibenii*. Vechea așezare a Poniceştilor pe Elan a luat cu vremea numele de Ghibeni, după numele stăpînilor ce au curs pe aceste locuri, Ghibanii, urmaşi din Mălina şi Maruşca, verele lui Petre Micşin şi rude de aproape cu Poniceștii din secol. al XV-a: Stanciul, Petre şi Cozma Ponici, boeri supt Alexandru cel Bun și Stefan cel Mare. Din Poniceştii, ramura bărbătească prin încuscriri cu Tăutuleștii şi Toločco s'a tras mai apoi în țara de sus, iar moșiile Poniceștilor din țara de jos — Poniceștii pe Elan — au rămas la gineri, între care trebue să socotim pe Micşin, bunul proprietarilor din 1532 a Delenilor şi a Poniceştilor.

Numele de Ghibeni arată că moșia fost a lui *Ghiban*, care a avut mai mulți copii *Ghibani*, formă de plural mai veche și mai obișnuită de cât *Ghibăneştii*. Ghiban ca familie apare întâi în Deleni, din vechi Micşinești. și din spița de neamuri a răzășiler din Deleni, urmași Mălinei din 1532 găsim că dintre urmașii ei apare în a 5-a generație Ion Ghiban, cel dintâiu Ghiban cunoscut din actele de proprietate în Deleni.

Mălina a făcut pe Chetran, pe Ursu și pe Șotropa. Șotropeștii intră apoi proprietari în Zabuliceni-Goești (*Câşla* Șamașirului), ca moștenind pe Costandin Leon. Chetran a făcut pe Ion; Ion a născut pe Buzelan, pe Titiana *Ghiban*, Mârza, Țiganaş și pe Bugeac. Din Titiana Ghiban se naște ***Anton Ghiban***, tatăl lui ***Ion Ghiban*** și al Nastasiei *Corovancă.*

Acest Ion Ghibanul e tulpina tuturor Ghibanilor din Deleni, Schiopeni, Pojoreni și Zgura. In toate procesele de pământ ce se nasc mai apoi între răzeșii Ghibani, toți se ridică la Ion Ghibanul. Câți copii au avut Ion Ghibanul, ce incuscriri a făcut nu ştim; în ori ce caz copii lui și-au împărțit averea din moșii și vite și urmașii săi din Deleni curg din ***Lupul Ghiban*** și Tudora; pe când cei din Zgura curg din Apostol Ghiban.

Iată în ce împrejurări Ion Ghibanul a sporit moșia.

lui și a putut da naștere la trupul de moșie poreclit mai apoi *Ghibenii*. Supt Duca Vodă, către 1676 se întâmplă o moarte de om pe locurile păduroase ale Delenilor „s'au făcut o moarte de om în zilele Ducăi Vodă la ținutul Fălciului". Vornic de Bârlad era Gavriliță Costachi. După legile vechi deșugubinele formau venitul vorniciei; și vornicul Gavriliță făcu mare strînsoare satelor din 7 hotare să plătească moartea aceia de om. Gloaba deșugubinei a fost că vornicul Gavriliță a luat 9 galbeni de sat, deci 63 de galbeni, iar vornicia de Bârlad a luat câte 2 galbeni de sat, adică 14 galbeni.

Se vede că răzeșii n'au avut cu ce împlini plata deșugubinei, căci întâmplându-se moartea în pădure, vornicia a lovit cu gloaba pe cele 7 sate, pădurea fiind a tuturor în obște și a nimărui în parte, deci ne hlizită; Ion Ghibanul a dat dar pentru toți răzeșii săi, un bou și 2 vaci cu viței și 2 ughi. Ca să se despăgubească de darea deșugubinei Vodă C. Cantemir scrie o carte domnească la Stefan Boul hotnog să cerceteze pricina jalbei lui Ion Ghibanul *mazil*, și povestind pricina pomenește că de la toți răzeșii din valea Moisiei, pe Pruna, din Pruna în sus în fundul Bagăului și până la poiana Zgurii, din vadul lui Frățilă, să sechestreze moșiile pentru Ion Ghibanul.

Stefan Boul hotnogul cercetează pricina în Dec. 5 anul 1692, și află că partea ce a dat Ion Ghibanul pentru răzeșii lui e de 11 galbeni, din care boul 6 galbeni, vaca cu vițel 3 galbeni și 2 ughi bani gata. Domnul pe baza scrisorii de cercetare a lui St. Boul hotnog întărește lui Ion Ghibanul în 1693 Iunie 26 stăpânire pe următoarea întindere: „a ținea și a opri toată partea de ocină și de moșie ce iaste pe valea lui Frățilă și pe valea Moisiei până în poiana Racilor și să oprească și valea Bagăului din poenile Măcnei pe vale în jos până în fântâna Neagră cu pomăt și cu fânaț și cu toate a tuturor răzeșilor și să oprească și prisaca Prunii și tot pomătul lui Vărnă a Șărbăcanilor". (Surete I, 137).

Iată-l dar pe Ion Ghiban întrat stăpân în 7 sate din poiana Zgurii și fundul Bagăului, deasupra Delenilor, Pruna, Șărbăcani și întinzindu-i-se hliza până peste Elan, în valea Racămușului și a Mușatei, pe unde s'a

păstrat numele de *Ghibeni*. Soarta acestui trup n'a fost aceiaşi: o parte s'a încorporat în trupul Guşiţeilor supt Beldimăneşti, alt trup s'a întrupat acum în Muşata d-lui I. Pivniceriu; aşa că nu putem da de cât hotarnica Ghibenilor, cunoscută din actele Curiecilor.

Capătul Ghibenilor dinspre apus, între Grozeşii de jos şi Căpşeşti – alt trup din Deleni—coastă cu Talaba, pe matca Elanului. era de 31 funii în 1777, mijlocul moşiei pe coasta dealului Rupturii 22 funii, iar capătul dinspre răsarit 26 fune, în urma rectificării cu Grozeştii.

Lărgimea dar a Ghibenilor a trebuit să fie de 1.300 m. (pg. 157), şi în cursul vremii nu numai că au fost împărţiţi pe curmeziş ci şi pe lungul moşiei, rămânînd a se încorpora în Gusiţei, partea Ghibenilor din Elan în Răcamuş, peste dealul Rupturii.

In actele lui M. Gr. Ghiban din Deleni (Surete ms. II, 531) găsim aceste cifre pentru hliza lui din trupul Ghibenilor. Lungul moşiei Ghibenii din Elan în Răcămuş 1900 stânjeni (4237 m.), iar în lat stăpînea în medie 37 stânjeni (47 st. în Elan, 32 în dealul Rupturii, 36 pe coastă, 34 în apa Răcanuşului).

32) *Guşiţeii*. Guşiţeii este astăzi al treilea sat ce-l udă Elanul în drumul său de la izvor spre gură, şi am văzut ce aşezări multe au fost din vechi pe această apă de la Micşineşti din fund, până la Ghibenii din coasta Guşiţeilor. De aceste schimbări n'a scăpat nici aşezările, ce au dat naştere Guşiţeilor, pomeniţi ca sat încă din 1640 Iunie 13 (pg. 133), căci nu aşezarea de azi a satului e cea mai veche. ci au fost altele, cari prin încorporare în acelaş trup de moşie, s'au pierdut, iar vechile aşezări prin strămutare s'au închegat în satul Guşiţei de azi.

Guşiţeii s'au format din sfărmăturile a 2 sate, unul Hăndreştii zis şi Ciocanii, şi altul Vitolţii din Gura Bujorului, după cum se mai ceteşte încă în actele de stăpânire de la 1840 încoace.

Din 1835 April 15 zapisul lui Gh. Dumitriu cătră răzeşii de pe hliza Vitolţii, ce-i zic Guşiţei—; în 1840 Dec. 30 zapisul căpitanului V. Corovancă pentru 24 stânjeni din hliza Guşiţei, ce-i zic şi Vitolţii;— în 1844 Mart 2, adresa judecătoriei de Fălciu cătră răzeşii de moşie Vil-

totești prin care îi înștiințează că s'a însărcinat inginerul Iosif Baiardi să cerceteze pricina de împresurare între vechilul Bălașei Catargiul și răzeșii de moșie Viltoteștii, ce-i zic și Gușiței, și Hăndreștii ce-i zic și Ciocanii." (Surete II ms. 530). Corovanca posedă asupra Viltoților o carte a lui Duca Vodă din 1681, Oct. 28 (7190); Gușiteii era parte și în stăpînirea mănăstirii-Sf. Sava din Iași (pg. 53).

Hăndreștii veniau ceva mai sus de Vitoltești, între apa Bujorului și Saca, iar Vitolții veniau de la gura Bujorului spre Elan, pe îmbe laturile Elanului. Intre așezările celor 2 sate din sus și din jos, s'a închegat Gușiteii de azi, pe cea mai bună poziție de loc, putând cuprinde pe podișul, ce se radică la spatele satului o așezare cât de mare de sat, dacă împrejurările ar înlesni formarea unui sat mare. De la Gușiței Elanul apucă direcția N.—S. și valea se lărgește din ce în ce prin supțiarea dealurilor, ce se pierd în Elan, formând podișuri întinse, bune pentru agricultură, fiind azi toate despădurite.

33) *Hândreştii.* Sub Stefan cel Mare era trăitor pe aici boerul Nicoară Romănescul. Acest Nicoară Romănescul cumpără cu 40 zloți tătărăști în 6998 Ghenar 9 (1490), jumatate de sat din Hăndrești de la Ion Sacșa și de la nepotul său Onea și sora lui Crăstina. (Iwн Сакшà и непот его Ѡне и сестра его Крьстина продал... половина село ѡт Хьндрѣщи межи Бȣжор и межи Сѣка слȣѕѣ нашемȣ Никоарь Ромьнескȣл за м҃ злат татарских...). Acad. Rom, pecetea 85). El a avut 2 fete, de oare ce nepoții săi poartă nume de Berescul și Mănescul, ceia ce arată că pe o fată a sa a fost măritat'o cu Berescul din care s'au născut Trifan Berescul, Ion Ontea și Procop ; iar alta fată a fost măritat'o cu Mănescul Nicoară, din cari trăiau în 1546 nepoții săi Dragoș Mănescul și Dragoș Anușca. Acești nepoți ai lui Nicoară Romănescul stăpâniau jumătate de sat din Hăndrești, între Bujor și Saca (половина село Хьндрещи межи Бȣжор и межи Сѣка).

Ca să găsim satul cu acest nume de Hăndrești, stăpânit încă de prin 1480 de boeri cu nume de Romănescul, Berescul, Mănescul, arată că satul era mai vechiu de cât 1490, când însuși acel Nicoară Romanescul

întra stăpân ca cumpărător, cum reiese din ispisocul lui Vodă C. Cantemir din 1691, care a avut în mână uricul lui Stefan cel Mare (pag. 163). Deci nici Ion Sacşa n'a putut fi întemeietorul satului Hândreştii, ci alt-cineva, un *Hândrea* către 1400.

In 1546 cei 5 nepoţi ai lui Nicoară Romanescul îşi vînd cu 200 zloţi părţile lor, adică toată jumătatea de sat din Hândreşti la 4 inşi: *Stanciul* cu soţia lui Muşa, *Ignat* cu femeia lui Cerna, *Cojoc* şi *Andreică*. Rareş Vodă dispune împărţirea jumătăţii de sat din Hândreşti în 3 părţi: Stanciul o treime, Ignat o treime şi Cojoc cu Andrei, alta treime, aceştia formînd bătrînii satului pe o jumătate de aşezare.

După 1546 stăpânirea a curs liniştit în urmaşii lui Stanciul, Ignat şi Cojoc, bătrînii satului. Trăiau în 1691 aceşti urmaşi: Ion, Gahia, Dochiţa Zbărnei cu bărbatul ei Ion, toţi feciorii Portărescului, curgători din Stanciul şi Muşa ; Margine fiul lui Florea *Ciocan*, urmaş din Ignat şi Cerna, C. Şotropa şi ai lui curgători din Cojoc. Toţi aceşti urmaşi afară de Şotropeşti îşi vând părţile lor lui Cantemir Vodă, care dă carte de stăpânire lui C. Şotropa pe a treia parte din jumătate de sat din Ciocani, ce s'au răspuns la urice Hândreşti. Tocmai în 1706 Iunie 20 Şotropeştii îşi vor vinde părţile lor lui Antioh Vodă Cantemir cu 35 lei bătuţi (pag. 164) Din actul de vânzare al Şotropeştilor, Constantin Şotropa. Lupul Cozma Şotropa, Costantin al Afteniei Şotropa şi Simina Profirei Şotropa, se vede cât de mare a fost toată moşia Hândreşti. O jumătate de sat cuprindea 37 pământuri, deci tot satul cuprindea 74 pământuri. Un pământ avea faţa de 30 de paşi, care a 6 palme pasul, fac 50 metri latul unui pământ, sau toată moşia cuprindea 3700 m. între Saca şi Larga.

Odată întrată moşia Hândreşti în mâna Cantemireştilor, ea a suferit soarta moşiilor Cantemireşti, şi in adevăr în lista acelor moşii găsim şi *Ciocanii*—Ciocanii zis şi *Ceucanii* era un trup de moşie între Bălăneşti zis şi Giurcani şi între Vitolţi, cum reiese din hotarnica Barboşilor din 1782 Mart 25 (pg. 52). Numele şi l'a tras de la Florea Ciocan, trăitor pe la 1600,—care trec prin zestre la Palădeşti, apoi la Maria Sturzoaea băneasa.

35) *Vitolteştii* (*Vitolţii*). Supt nume de Vitolteşti avem şi azi un sat în jud. Falciu; peste deal de Baseşti, pe clina spre apa Bârladului. Parte din trupul acestor Vitolteşti a intrat în moşia Baseştilor, partea boerească, cum reiese din hărtiile moşiei, azi proprietatea d-lui Zane. Vitolteştii, scurtat apoi în Vitolţi, despre care se spune ca erau la gura Bujorului au fost alţii.

In 1490 Ianuarie, Stefan Voda întareşte lui Ivanco şi lui Gavril cumparatura ce au facut cu 105 zloţi tataraşti de la Oanea şi Cristina, ficiorii lui Jurj şi ai Tatarului în satul Vitolteştii în gura Bujorului, pe îmbe laturile Elanului (єдно село на ѹстїє Бѹжора, наимѣ Витолтєщїи по ѡбѣ сторони Єланѣ).

Numele Vitolteşti – prin metateza *Viltoteşti* — sta în legatura cu cel mai vechiu nume din onomastica veche nobilitara, pan *Vitolt*, ce vine des pomenit în actele secl. al XV-a intre 1436—1442.

Proprietatea a curs în Vitolteşti în mod paşnic de la 1490 până în 1640, cînd intervine un procces la divanul lui Vasile Voda. Mihoci cu Arion şi Enache Păruş pretindeau ca stramoşii lor n'ar fi vîndut moşia lor din Vitolteşti şi ca deci Arsanie şi ai lor cu nedrept se acolisesc de razeşia lor. Mihoci se dadea de urmaş a lui Oana Jurj, vînzatorul din 1490, pe cînd Arsenie, Gligore, Negrea, Tanasa erau urmaşii lui Ivanco si Gavril. Mihoci în sprijinul părerii sale aduse un uric de la Iliaş şi Stefan care ar fi daruit stramoşilor sai 2 sate peste Prut pe Salcea şi Vitolteştii din gura Bujorului.

După acest uric stravechiu se vede ca Jurj Oana fusese şi el cumpărator în Vitolteşti de la vechii stăpâni ai Salcei şi ai moşiei de pe Bujor.

Mai aducea Mihoci în sprijinul cererii sale şi un uric de la Petru Vodă de imparţare a celor 2 sate de pe Salcea.

Divanul lui Vasile Vodă ceteşte uricele, judecă faptele şi luând marturia a oameni batrini, cari au marturisit ca stramoşii şi părinţii lui Arsenie au stăpânit nestrămutat în Vitolteşti, judecă că dacă în 1434 cele 3 sate au putut să fie a strămoşilor lui Mihoci, prin vânzare, Vitolteştii au trecut în 1490 în stăpânirea strabunilor lui

Arsănie. și de aceia în actul de împărțală de la Aron Vodă nu se găsește trecut și satul Vitolteștii. Vasile Vodă dă ramas pe Mihoci, iar Arsănie cu ai lui plătesc herăe și rămân buni proprietari în Vitolteștl „în gura Bujorului pe Elan pe îmbe părțile Elanului.“

Dupa 40 de ani începe a cumpăra părți în Vitoltești Serdarui Cantemir, ajuns apoi Vodă, după ce întrase ca razăș prin danii și cumpărături în Ciocani (Hândrești). In cartea de mărturie a divanului marilor boeri din 1686 Iunie 9, se enumeră toate daniile și cumpăraturile lui Vodă Cantemir în Vitoltești. Satul umbla pe 4 bătrâni. Voda Cantemir cumpărase un batrân întreg pe 30 lei, o altă jumătate de bătrân de la nepoții Gradei, două optimi din alt batrân de la ficiorii Petriului din Deleni, dar mai căpătase prin 7 danii, 7 alte hlize.

Pentru toate aceste părți din Vitoltești el își ridică o hotarnică prin Vladica de Huși Mitrofan, Bută vornicul de poartă și Ion Hoibanul biv parcalab. Capătul dinspre apus era în piscul dealului deasupra Bujorului, capătul despre răsărit era peste Elan în obârșia văi Boțasca. Pe din sus se megieșia cu *Goruneștii*, care se vede ocupau locul între Hândrești și Vitoltești. Toate părțile lui Cantemir Vodă din Vitoltești cuprindeau în frunte 46 funii a 12 stânjini funia, ceia ce fac 552 stânjeni (1230 m.).

Și Viltoteștii ca și Ciocanii au luat soarta moșiilor Cantemirești, trecînd la urmași prin măritiș. In lista moșiilor, ce frații Dumitrașco și Costantin beizadele, ficiorii lui Antioh Vodă Cantemir, dau surorii lor Anița la măritișul ei cu Teodor Ion Paladi ban în 1732, se cuprind și *Viltoteștii*.

36) *Goruneștii* sat pe Elan. Existența acestui sat se adeverește în zapisele de vânzare din secl. al XVII, din care reiese că trupul moșiei Goruneștilor cum și satul Goruneștii s'au format din batrînul Petre Micșin, întemeetorul Delenilor de azi, vechiul sat Micșinești, ce veniau până în Elan „din sat din Micșinești din ținutul Fălciului pe apa Elanului.“

Goruneștii îmblau pe 3 bâtrîni, toți trași din bă-

trînul lui Petre Micşin, „din batrînul moşului nostru lui Petre Micşin, ce se împarte în trei părţi."

In 1690 April 22 (7198), Costantin Vodă Cantemir cumpără cu 16 galbeni un batrîn întreg din cei 3 bătrîni ai satului, bătrînul *Alba*, de la Toma și de la femeia sa Dorofteia, fata lui Dragan nepoata Albei în sat în Goruneşti pe apa Elanului, şi această moșie merge din apa Elanului spre răsărit întocmai cu locul Iteștilor, și din apa Elanului spre rasarit până în holarul Hurduzăilor.

In 1690 Iulie 11 (7198) Cantemir Vodă mai cumpără un bătrîn, al *Maruşcăi* cu 20 galbeni de la Ion și Pintilii, ficiorii Aniței, nepoții Marușcăi.

In acelaşi an Iulie 3 tot Cantemir Vodă cumpara 2 părţi din al treilea bătrîn, a lui *Micşin*, de la urmașii lui Petre Micșin, și anume Stefan, ficiorul lui popa Ionaşco, nepot lui Ifrim, și de la Gavril, ficiorul lui Bălan nepot lui Samoil, amîndoi strănepoţi lui Petre Micșin (Surete ms. XIV, 449—452).

Mai rămăsese deci nevîndut o parte din a treia parte dintr'un batrîn. Cantemir Vodă lasă lui Antioh Vodă moștenire satul aşa cu $2^2/_3$ bătrîni din întregul său; așa îl ia de zestre și domnița Anița de la frații săi în 1732. Tocmai în 1768 Noem. 26, T. Paladi visternicul soțul domniței Anița capătă danie şi treimea din al treilea bătrîn cu un zapis de danie, în care cetim: „adică eu M. Cojan diaconul sin N. Cojan, nepot lui Dobânda din Micșinesti... am dat danie dumisale T. Palade vel vist. a mea dreaptă ocină şi moșie din satul Goruneşti pe Elan, ce-i la ţinutul Falciului, care sat a îmblat în 3 batrîni, și 2 bătrîni întregi și dintr'al treilea batrîn ce se împarte în trei părţi doaă părți sînt cumpărătura răposatutui Cantemir Vodă de la razeșii de acolo, adică din tot satul numai a treia parte dintr'un batrîn ce au fost partea noastra au rămas nevîndută, și pe aceia a treia parte dintr'un batrîn, am fost trei frați cu nişte veri primari ai mei, ce am avut, care neamul dintr'un frate nici să știe unde se afla, iar neamul dintr'un frate este faţa, dar ei nu se amesteca, tot eu am stăpânit această moșie, și eu acum dându-mă la sprijinul dumisale vel vist. cunoscând mult folos și socotind eu ca nici un folos nu ne iaste această parte de

moșie, fiind și puțin și încunjurate de alte moșii a dumisale ce are de pe Cantemir Vodă, am socotit de am dat'o danie dumisale." (Surete ms. XIV, 458).

Pentru părțile fraților săi din Gorunești le dă parți în Futelești tot pe Elan.

Din mersul proprietății în Goronești se vede că ea se leagă de persoana lui Petre Micșin și a surorilor sale Alba și Mărușca, despre care vorbește uricul din 1532 a lui Petre Rareș (Surete I, 129). Goruneștii nu existau în 1532, căci Rareș Vodă le întarește numai Delenii pe Bujor și Poniceștii pe Elan. Numele și l'a putut lua ori de la un urmaș ai lui Micșin, *Gorun*, ori de la vre-un copac—gorun—ce se puneau ca semn de hotar pe aceste locuri.

In 1532 traiau pe aceste locuri 6 persoane, veri între ei: Petre Micșin, Alba și Marușca;—Malea;—Mălina și Mărușca.

Răzeșii din Deleni își trag proprietatea lor de pe Malina și Mărușca; răzeșii din Gorunești își trag proprietățile lor de pe Petre Micșin, Alba și Mărușca, care luase la împărțală partea din sus din Deleni, și din Ponicești partea din jos. Pe aceste loturi s'au urzit satele Micșinești și Gorunești pe Elan, din care Goruneștii s'au desființat după 1770, iar Micșineștii s'au tras spre Bujor și au intrat în corpul Delenilor împreună cu Căpșaștii.

Părinții celor 6 veri primari din 1532 erau frați trăitori pe la 1500, iar bunicii lor au trăit pe la 1450, când trăiau acei trei Ponici: Stanciul, Petre și Cozma.

După 160 de ani trăiau în Gorunești acești strănepoți ai celor 3 frați din 1532. Ion și Pintilie curgători din Anița; Dorottea curgătoare din Alba; Ștefan și Gavril curgători din Micșin. Toți se dau de nepoți direcți ai strămoșilor lor din 1532, de și sînt la mijloc 160 de ani, ceia ce arată că ori erau in 1690 oameni bătrâni de peste 80 ani, ori că au sarit 2 generații din străbunii lor.

Alba—Drăgan—Dorofteia.

Marușca—Anița—Ioan și Pintilie.

Petre Micșin: a) Ifrim—popa Ionașco; b) Stefan—Samoil—Balaban; c) Gavril—Dobândă—Cojăneștii.

Către 1800 numele de Gorunești s'a fost pierdut și s'a contopit cu acel de Micșinești, nume care a batut

în viața pe acel de Gorunești, ca stând în legatura cu numele primului boer din 1532. Cum moștenirea era aceiași în Gorunești ca și în Micșinești. măsura acestor 2 hlize era în 1824 urmatoarea după hotarnica lui Stavăr vornic de poartă, împărțindusă în 4 parți : pădure, seliște, sărăturile cu spini, și dumbrava cu câmpia, 15 funii la pădure câte 5 funii pe 3 frați Micșin, Alba și Marușca: 13 funii în sileşte; 8 funii în sărătură, pe locul lui Talabă, 9 funii câmpul (Surete ms. II, 534). Socotind funia a 20 stânjeni și facînd mijlocia reiese că Micșineștii cuprindeau 500 m. în lățime.

37) *Oțelenii.* Râdicându-ne pe apa Bujorului—apa Bujorului s'a numit după unul Bujor, căci se zice în acte apa lui Bujor, valea lui Bujor; după cum și apa *Moisiei* s'a numit tot după unul *Moisie*—în sus, dăm în fundul văii de satul *Oțeleni*, sat mare răzeșesc, fiind așezat cu 2 chilometre mai în sus de Deleni, pe dealul mijlociu al apelor Răgoaza și Recea. ce formează Bujorul și pe coasta dealului dinspre Hoceni. Răzeșii din Oțeleni n'au hârtii, sau chiar de or fi având n'au ajuns la cunoștința mea. Hârtii vechi de ale Oțelenilor se găsesc și în actele Bărboșilor, de oarece trupuri din Oțeleni au intrat cu vremea în moșiile Beldimănești, și apoi în domeniul Cuzesc.

Oțelenii ne duc cu mintea la *Oțel*, nume de boeri vechi, amintiți în uricile slavone ale secl. al XV-a. Așa în 1497 Mart 15 Ștefan Vodă întărind lui Mihail Cupcici moșia sa Hotceni pe Larga spune că moșia a fost hotărîtă și stâlpită de pan *Oțel Miedar*, „пан Оцел Мїедар“ (Surete II, 332). Hocenii sînt așezați pe coasta răsăriteană a dealului, pe a cărui coastă apusană stau așezați Oțelenii. Deci miedarul Oțel pan, adică boer, fiind vecin cu M. Cupcici, a căpătat de la domn poronca de a hotărnici el moșia vecinului său.

După slujba sa de *miedar*, adică boer care strîngea *miedul*, ni se arată că în vremile vechi, cînd vița de vie nu era așa de răspândită, și deci vinul mai rar, țara fiind păduroasă. un articul producător de venit și de pe care domnia strîngea zeciuala era *miedul*, făcut din hostopina de la fagurii de miere. Vădrăritul va fi o zeciuală mai pe urmă; la început cultura albinelor fiind mai răspân-

dită, potrivit situațiunei generale a țarii, și derivatele din miere erau impuse la zeciuială, ca ceara și miedul; de fie-care stup se plătea o para. și la 50 de stupi se putea lua unul pentru domnie, ceia ce arată că un stup cu albine prețaluia 50 parale, până cătră 1750.

Inainlaș acestui Oțel miedar. trebue sa punem pe *Oțel*, boer fara titlu, în uricul lui Bogdan Vodă din 1449 dat și ca vornic tot sub Bogdan în 1451, ca să apară apoi boer fără titlu în primul an de domnie a lui Stefan cel Mare; ceia ce dovedește că Oțel a fost de politica *lui Bogdan și Stefan, și dintre primii* boeri cari au sprijinit *domnia lui Stefan Vodă* contra lui Petre Aron.

Tot acesta cred că e *Oțel* Dragomir pan din uricul lui Stefan Vodă,. fiul lui Alexandru cel Bun, din 1446 Mart. 5, căruia domnul îi întărește cumpărătura ce a făcut cu 120 zloți tătărăști în satul Bozieni, deasupra Aldei și cu mănăstire și cu amîndouă izvoarele, de la rudele lui Stanciul Korbomut și Negrita, ficiorii lui popa Ilieș (Uricar XVI, 3).

De un alt *Oțel* găsim amintiri sub Petru Voda Rareș, până sub Bogdan Voda Alexandrovici, ca proprietar în *Dobroslovești* pe Bârlad (Surete V, 128), a căruia fete: Marica, Ana și Costanda trăiau încă în 1617.

De alți Oțel mai găsim amintire în actele Onceștilor (Ispisoace și Zapise II, 1, 131), unde găsim pe un Andronachi Oțel cu ficiorii săi în 1637. Tot de acest Andronachi Oțel și de frate-său Ghiorghiță Oțel ni se pomenește și în 1660 (Ispisoace și Zapise III, 1, 153); ba acolo se mai vorbește de un călugăr Vasile Oțel și de tatăl lor Ionașco Oțel, care a plătit 360 zloți tătărăști, 12 boi balțați, 7 epe fătăluite, câte 6 galbeni iapa și 3 cai buni a 13 galbeni calul, pentru moartea unui turc întâmplată pe locul numit apoi *Turceștii*.

Și răzeșii din Oțeleni își leagă răzeșiile lor de bătrînul *Moșuleț Oțel*. care a născut pe *Măgdălin Oțel* și acesta a avut 3 ficiori, pe *Dumitrașco* Oțel și 2 fete măritate una cu *Coșăscul* și alta cu *Horja*, cari acești 3 sînt bătrînii satului, stăpânind fie-care câte 627 stânjeni, după cum a întocmit spița de neamuri Gavril Bogza jicnicerul în 1796 Mai 20.

Spița continuă numai urmașii din Dumitrașco Oțel,

care a avut 5 copii : Frone, Marica, Ioan, Ionaşco şi Safta. De urmaşii Coşescului nu pomeneşte spiţa, căci fetele sale Safta şi Anghelușa şi-au vîndut părţile lor lui Adam Luca paharnic în 1703 cu 20 lei (pag. 87).

Intocmitorul spiţei din 1796 n'a putut cunoaşte bine pe toţi înaintaşii lui D. Oţel, căci bătrînul Moşuleţ Oţel, bunicul lui Dumitraşco Oţel din 1700, e departe de a fi primul Oţel, arătat în uricile secl. al XV-a. Despre Oţeleştii urmaşi ai lui Oţel miedar din 1495, până la 1650, spiţa nu spune nimic şi sare aproape 200 de ani până ce se leagă de bătrînul Moşuleţ Oţel, bunul celor 3 bătrîni din Oţeleni. Amintirea răzeşilor din Oţeleni în 1796 se putea rîdica cu 150 de ani în urmă, aşa că primii Oţel din spiţă să fi trăit prin 1600, de oare ce strănepoatele sale, fetele lui Coşescul îşi vînd deja în 1703 părţile lor lui Adam Luca paharnicul. In colo autorul spiţei din 1796 uită cari au fost copii lui Oţel, de şi îi dă 5 copii, şi de şi în 1723 se vorbeşte de Marga fata lui Oţel ; apoi se mai vorbeşte de un Andrei Bogza, care are de ficiori pe Simion Bogza şi pe Ioana, Catrina, Erei Bogza, aceştia în 1699 (pag. 86).

Cel care rupe moştenirea regulată a răzeşilor din Oţeleni e comisul Adam Luca, bunul după soţie a lui Nec. Cuza pitar. El întră cu danie în 1699 Oct. 5, primind părţile lui Simion şi a Ioanei, copii lui Andrei Bogza, şi anume a 5-a parte dintr'un bătrîn din cei 3 bătrîni ce sînt în Oţeleni. Odată întrat răzeş în Oţeleni, Adam Luca, care era proprietar pe aceiaşi vale, la Zabulichi-Goeşti, şi în Barboşii de peste deal. paharnicul Luca mai cumpără în 1703 August a patra parte din alt bătrîn de la Gligorie Macarie cu 25 lei, după ce acesta îşi zălogise pământul cu 11 lei la Tiron vătavul.

De aceşti răzeşi vînduţi spiţa nu mai spune nimic, căci spiţele răzeşeşti nu sînt spiţe genealogice în înţelesul propriu al cuvîntului, ci spiţe cari dovedesc dreptul de moştenire la pământ (pag. 86).

Tot in 1703 Decembrie pah. Adam Luca mai cumpără în Oţeleni părţi din bătrînul lui Coşescul, ginerele lui Dumitraşco Oţel, cu 20 lei de la Anghelușa şi bărbatul ei Iftimie. şi de la Safta, după ce-şi întreabă pe răzeşii lor... „căci am întrebat pe toţi fraţii şi răzeşii

și nime n'au vrut să cumpere și au zis să vînzu cui oi găsi" (pag. 87).

In 1704 April 10 pah. Adam Luca mai cumpără o jumătate de bătrîn cu 25 lei de la Arhirii sin Cărăușul care și el întrase cumpărător în Oțeleni de la fetele lui Gavril Ilie, Nastasia și Gafia, „pentru un bou de negoț ce le-am plătit de la Mihail logofătul și pentru 12 lei ce le-am mai dat bani gata de ș'au scos fetele din foamete, căzînd la mine cu mare rugăminte ca să le scot capitele."

In 1713 Maiu 20 sulgerul Adam Luca își face inventarul părților sale din Oțeleni și reiese că el stăpânea din trei bătrîni 2 părți din batrînul Coșescul cu 20 lei și 8 părți din bătrînul lui Macarie, fără a 9-a parte a lui C. Talger; și 3 parți din batrînul lui Oțel de pe Marga, Bogza și Ioana (pg. 87).

In altă însemnare posterioară găsim aceste părți de danie și cumpărătură: a patra parte dintr'un bătrîn de la Gligorie Macarie; partea Margăi fata lui Oțel; a 5-a parte din bătrîn de la Simion Bogza și Ioana; jumătate de bătrîn de la Nastasia și Gafia (pg. 87).

In 1724 se măsoară moșia Oțelenii pe cei 3 bătrîni și se găsesc 60 de funii capătul despre Șișcani, 37 funii mijlocul și 18 fune fundul spre apus, moșia fiind mai largă spre răsărit și mai îngustă spre apus. Cum funia era de 30 stânjăni, urmează că lărgimea moșiei Oțelenilor era de 4000 m. la răsărit și de 1200 m. la capătul despre apus.

Hatmanul Dumitrașco Racoviță era stăpân pe tot batrînul Horgii, care i se și alege de Gligore Cucoranul vornic de poartă. Iată de ce spița nu mai amintește de urmașii Horgii, căci hatm. Dumitrașco cumpărase de la Simion și Gligore feciorii lui Agapie, nepoți Horgii, tot bătrânul bunului lor Horga.

Cei trei bătrîni și-au fost legat numele lor de câte ceva: Oțel și-a făcut prisacă în partea din sus a dealului din mijloc și un iaz; Horga a făcut și el o prisacă, iar nepoții săi Simion și Grigore au făcut livezi, Coșesaul a iezit un iaz, pe care apoi l'a dres Adam Luca sulgerul.

Adam Luca sulgerul a lăsat părțile sale din Oțe-

leni fiului său Gavril Luca clucer; acesta le-a dat de zestre fetei sale Catrina, măritată înainte de 1805 cu căminarul Andoni Zalotin (Antoni Ziloti), care și acesta la rîndul său le lasă fiicei sale Soltana—Susana monahia—avînd de epitrop după moartea tatălui ei prin 1818 pe N. Hrisoverghi vel vornic, frate cu Alex. Hrisoverghi spatar, ce ţinea în căsătorie pe altă fată a lui A. Ziloti (Surete ms. XIV, 27, 31).

Răzeş în Oţeleni găsim şi pe hatmanul Neculai Strătulat, din tulpina Darieştilor, și stăpânia în 1802 o livadă, pentru care a avut pâră cu Fotachi Arvaz „iar de la o vreme încoace au întrat stăpânitor neamul Darieştilor din care se trage şi d-lui hatmanul Neculai Strătulat (Surete ms. XIV, 19). N. Strătulat a fost mare boer de divan și proprietarul caselor din Iași strada Muzelor, unde a fost școala Centrală de fete.

In 1839 întră proprietar prin cumpărătură D. Iamandi agă, care în acelaş an le revinde post. Iordachi Beldiman din Sișcani. răzeş și vecin cu Oţeleniii.

38) *Delenii.* Sat așezat pe coasta celui mai înalt deal din văile, ce dau în Elan. Suit pe dealul Urlaţilor dinspre Şchiopeni ai în faţă culmi de dealuri din ce în ce mai înalte, dintre care vederea e oprită de satul Deleni, ce se întinde ca o pânză albă pe coasta dealului cu acelaşi nume. Tocmai în fund și mult mai în jos zărești dealul Băseştilor cu biserica lor cea albă, iar mai încolo ceriul se împreună cu pământul prin brîul de dealuri ce fac opcina a 2 mari văi, a Prutului și a Siretului,

Vechimea Delenilor cade în secl al XV-a, şi stă în legătură cu numele de *Micşin.* In 1502 Mart 14 trăia Neaga, fata lui Micșin, căreia i se întăreşte de Vodă Stefan satul *Micşineştii pe Elan.* S: vede că tatăl ei murise pe atunci şi fata îşi reînoește dreptul de proprietate prin moştenire. Vechea aşezare a Micşineştilor pe Elan s'a surpat şi trupul de moşie din Bujor spre Elan şi care trecea peste apa Largăi din valea Hocenilor, a luat apoi numele de Futeleşti, şi s'a încorporat parte la Hoceni, parte în Hurdugi.

Această Neagă a putut fi mătușa după tată a lui Petre Micșin din 1532, cum și a verilor sale Malea,

Malina și Mărușca. Tatăl ei Micșin. bunul lui Petre Micșin din 1532, era mort înainte de 1500, și urmașii săi Micșineștii—erau cel puțin 5 la număr—au întemeiat satul pe Elan, care își avea numele în 1502.

In 1532 exista satul Deleni, care era împărțit în 3 trupuri; partea din sus o iau Petre Micșin, Alba și Marușca, partea din mijloc o iau Malina și Mărușca; iar partea din jos o ia Malea. Despre această împărțire pe trei bătrîni n'au nici o amintire răzășii din Deleni, căci ei s'au oprit la alți bătrîni: *Hurduzăii*, *Căpșești* și *Micșineștii*, probabil după alți moștenitori ai celor de la 1532. Răzeșii din Deleni au hărtii vechi, dar n'am putut să le citesc de cît hărtiile lui C. Bădros, a lui Gr. Ghiban, a lui I. Codreanu și pachetul de acte ce stau la primărie în dosarul No. 1 a unui Popa zis și Ghiban.

Răzeșii din Deleni își leagă răzășia lor de bătrînul Mălinei și Marușcai, care moștenesc trupul din mijloc al Delenilor în 1532. Am văzut că urmașii lui Micșin își înstrăinase părțile lor din Gorunești lui Vodă Cantemir prin 1690. Catra sfîrșitul secl. al XVIII, în cele 3 trupuri erau stăpâni: Badrosești în Hurduzai, Bugecii și Ghibanii răzeși în Micșinești și Corovanca în Căpșești. Ei își rîdică o hotarnică în 1784 prin mazilii Lupul Timircan, V. Idriceanu și Petre Tulbure. Răzeșii afirmă că satul îmblă în 3 trupuri; cunosc uricul din 1532 de și afirmă că „ispisocul cel adevărat nu l'au văzut nefiind la nici unii din răzeșii aceștia, dând samă că ar fi la Eși la alt răzeș a lor. (Surete ms. IX, 13). Ei arată că din Petre Micșin se trag răzeșii din *Micșinești* (Bugeac și Ghiban), din Alba se trag răzeșii din *Hurduzăi*, (Bădros) și din Marușca se trag Catrăneștii ce stăpânesc *Căpșești*. Tot ei afirmă că mai de mult Hurduzăi cât și Căpșeștii și Goruneștii s'au numit *Pogăcenii* [1]) de pe Elan.

Variațiunea asta de nume în diferite trupuri de moșie arată puțina stabilitate în vechile așezări de sate.

---

1) **Pogacenii** sat pe Elan e amintit în 1732 în cartea gospod, ce Gr. Ghica Vodă o scrie lui N. Jora 2 log. ca să cerceteze pricina între Beșleagă ruptaș de camară, ginerele Banului din Șărbăcani, și între Tăbușcă, „pentru o hliză de loc din Pogăceni de pe apa Elanului“ pricina fiind astfel că Tăbușcă pretindea că are drept în Pogăceni după un zapis de danie dela Iacodim călugărul, socrul Banului din Șerbăcani. (Uricar XXI, 264). Azi Pogăcenii vin pe valea Urdeștilor.

Ca dovada avem cazul petrecut cu Simion și Gligorie Agapi, cari au căpătat voe de la Albul, tatăl căpitanului Tofan, să-și facă colibă și să se hrănească pe moșia Delenilor cât a vrea. După o ședere de 12 ani ei se crezură că și de drept sînt moșani în Deleni, ceia ce a provocat proces în divan. Judecata a curmat pricina cu jurămîntul a 8 oameni, cari au declarat că nu știu pe frații Agapi moșeni în Deleni și i-au izgonit cum arată cartea de judecată a lui Gr. Ghica Vodă din 1741 Iune 18 (Uricar XXI, 266).

Dacă am prinde firul tuturor așezărilor ne-am explica în mod practic cum s'au schimbat așezările de sate, alcătuite din câte 5—6 case a membrilor unei familii. Așa ne explicăm cum pe întinderea de loc din jos de Oțeleni și până la gura Bujorului au fost atîtea sate: Micșinești, Terpești, Capșești, Hurduzăi, Deleni, Talaba, Golășei; Bălănești, Giurcani, Chițivoești, Zabulichi, Goești, Cîșla, Vitolți etc. etc.

Răzeșii din Deleni au făcut 2 hotarnice, una în 1784 Mai 1, și alta în 1790 Oct. 5 de Stavar vornic de poartă. După această de a doua hotarnică măsura Delenilor e mai lămurită. Iată laturile: pe linia despre răsărit pe stînga Bujorului s'au găsit 39 funii, câte 13 funii de fiecare bătrîn; Micșinești, Capșești și Hurduzăi, adică în metri 2116, din care 8 funii săraturile ce merg până la Talaba sulgerului Alex. Luca, ficior lui Toma Luca stolnic și nepot lui Stefan Luca visternicul sub Dimitrie Cantemir.

Mergînd pe linia din mijloc s'au găsit 15 funii pădure în sus spre Oțeleni lăsată în devălmășie răzeșilor (670 m.), fără a fi împărțită pe bătrîni, și apoi s'au dispărțit câte 13 funii fiecare bătrîn, iar săraturile aici au fost câte 6 funii de fie-care bătrîn, iar câmpul 23 funii (1025 m.), ceia ce face peste tot 4000 m.

A treia măsură pe deal la apus spre Bărboși, s'a găsit 26 funii pădure lăsată în devălmășie (625 m.), apoi s'au lăsat câte 13 funii seliște de fie-care bătrân (1739 m.), și s'a găsit și o dumbravă în gios de 21 funii (906), și câmpul în jos până în Chițigoești 24 funii (1074 m.) sau peste tot 4374 m.

Fundul moșiei spre apus s'au găsit 87 funii (3880

m.), Iar lungul moşiei din Bărboşi până în apa Bujorului s'a găsit 26 funii (2500 m.) în spre Oţeleni şi 51 funi (2274 m.) în spre Chiţigoeşti.

Suprafaţa moşiei Delenilor era dar în 1790 de 860 Ha. Azi satul Deleni s'a întins cuprinzînd într'un tot cele 3 trupuri, ba s'a unit şi *Golăşei* şi cu *Talaba*, cari fac mahalale din jos şi din vale a Delenilor. Hotarnica Delenilor o iscălesc toţi răzeşii din Deleni in număr de 35 câţi şi erau, căci în statistica lui Moruz la 1803 se dau în Deleni 17 răzăşi şi în Talaba 6.

Iată răzeşii din Deleni: a) în bătrînul Hurduzăi, A. T. Bădros, Pavel Sterian, preut. Gavr. Sterian, pr. Sim. Sterian, V. Sălitră, Gh. Harnagea, Sandul şi Ion A. Savin;—b) bătrînul Micşineşti şi Căpşeşti: monah Silvestru Bugeac, Vasile şi Toma Bugeac, Simeon Ghiban, Zaharia Ghiban, Vas. Ghiban, A. Ghiban. Manole Ghiban, Şarban Ghiban, N. Corovanca, N. Cocâle, C. Romaşco, I. Ţiganaş, V. Codreanu, Andrei Hariton, Damian Ţiganaş, Gavril Ţiganaş, V. Ochiul, Ioniţă Ilie, Antohi Salichi, C. Salichi vornic, diacon V. Salichi, D. Ochiul, I. Gr. Bădros, pr. Toma Romaşco, Ion Buzincu, Andrei Sălitră.

39) *Talaba*. In trupul Delenilor sînt azi 2 sate mici *Golăşei* şi *Talaba* cu foarte puţine case, şi aproape unite cu satul Deleni. De Golăşei nu ştim de unde li se trage numele, căci în 1803 nu-i găsim pomeniţi în condica Liuzilor lui A. C. Moruz Vodă, şi nici pe harta lui Buţă inginerul din 1851 Iulie 20 (Surete ms. IX, 66) nu-i denumeşte, de şi pe locul acesta însamnă vre-o 10 case, ceva mai în sus de *satul Talaba*. în dreptul iazului al 2-le pe Bujor. Cred însă că cei din Golăşăi nu pot fi răzeşi închiaburiţi, ci oameni ca în atîtea sate numite în Muntenia, *Vai de ei!*

De Talaba avem amintiri în actele lui C. Bădros. In 1777 prin Aug. Gr. Ghica Vodă a judecat cu divanul său pricina dintre Iordachi Bădros şi stolnic. C. Negrea, ginerile lui Toma Luca stolnic pentru a cincia parte din Chiţivoeşti numită şi Talaba, şi pe care parte erau 2 iazuri pe apa Bujorului. Iordachi Bădros era aşa de tare pe dreptul lui că a pus la mijloc 100 lei plata boerilor judecători că va dovedi adevărul de partea lui.

Toma stolnic stăpânia aceasla a 5-a parte din Chițivoești prin danie de la Băluța, fata Ursului din 1709 Iulie 16 (Surete ms. IX, 2) întărit apoi de Gr. I. Calimach Vodă în 1763 Noem. 20 (Uricar XXI, 270) și de Gr. A. Ghica în 1765 Iunie 2, după anaforaua boerilor Costachi vel log., Palade vel vornic, și C. Roset hatman din 15 Maiu asupra iazului și din 1 Iunie asupra unei ocini parte din Chițivoești, partea de la Băluța.

In aceasta anafora se spune pe larg istoricul Talabei; sulgerul Talabă a trăit pe la 1692, cînd și-a și hotărît locul prin vornicul de poartă Agarici și Gavril Banariul căpitan la Greceni (Uricar XXI, 200). El a stăpânit locul până la 1704, când îl vinde lui Stefan Luca visternicul. Acesta a mai cumpărat în 1707 două părți din Chițivoești de la Trohin Poroschi. . Pentru toate aceste părți Stefan Luca a căpătat întărire domnească de la Matei Racoviță Vodă în 1709. După aceia și-a făcut iaz și moară „înaintea Moscalilor celor de demult, când au venit Pătru împărat aice în țară, care moară au stăpânit'o tot cu pace trăind părinții acestora și n'au zis Bădroseștii nimic; și după rădicarea Moscalilor viind Tatarii în țară a ars moara și s'a stricat iazul și a șezut pustiu locul cîtăva vreme; pe urmă s'a apucat stol. Toma Luca și de iznoavă a ezit iazul tot într'acel loc și a făcut moară" (Uricar XXI, 198).

Stefan Luca 3-a vist. tatăl lui Toma Luca stolnic, cumpărase încă din 1704 Ianuar 12 de la Sofrone și Ionașco Talabă partea tatălui lor *Talabă sulgerul*, „ce se începe din părăul Sișcanilor despre răsărit și merge până în Saca," și „s'au dovedit că ace bucata de loc este aleasă din Curieci și pe numele sulgerului Talabă se numește acum *Talaba*" (Surete ms. IX, 2 ; Uricar XXI, 154).

La cercetarea făcută s'a mărturisit de bătrîni că Luculeștii, Stefan Luca vist. Toma Luca stolnicul fiul său, au stăpânit locul și vadul de iaz cu moara 68 de ani „și că numai St. Luca au avut moară încă mai înainte cu cîțiva ani de venirea Moscalilor ce au venit cu Petru împărat" (Surete ms. IX, 3).

Judecata boerilor hotărăște că stoln. C. Negre, ginerele lui Toma Luca stolnic să stăpânească tot locul numit

Talaba, compus din partea de Curieci, spre rasarit pan in apa Şişcanilor şi spre apus a 5-a parte din Chiţivoeşti, aşa cum s'au ales de sulgerul Talabă „ce este aleasă şi hotarîtă de sulgerul Talabă între Chiţivoeşti şi între Deleni, şi neavînd alt nume de selişte se numeşte Talaba pe numele sulgerului Talabă" (Surete ms. IX, 4).

Pe planul rîdicat de inginerul G. Buţă în 1851 e însemnat satul Talaba pe apa Bujorului, mai la vale de Micşineşti spre Bujor în hotar pe din jos cu Chiţivoeştii.

39) *Chiţivoeştii* zis şi *Ghiţivoeştii* sînt un trup de moşie din jos de Micşineşti şi Talaba, pe aceiaşi linie ce merge de la răsărit din apa Bujorului spre apus în Saca unde dă coaste cu Bărboşii. Pe planul rîdicat de Gh. Buţa în 1851 se dau Chiţivoeştii lângă Micşineşti. N'am găsit până acum cine a fost Chiţivoe, care a dat nume hlizei din jos de Deleni. De sigur că în vale de satul Talaba a fost mai din vechi o mică aşezare de case, 5—6 la număr, urzite de acel Chiţivoe, urmaş al de Micşin, căci în 1709 Iulie 16, cînd Vintilă şi cu femeia lui Băluţă vînd partea socrului său Ursul din Chiţivoeşti arată ca era sat pe hliza Chiţivoeştilor, căci zapisul de vînzare zice : „a cincea parte din bătrînul Ursului din vatra satului şi din vadul de moară cu tot venitul." (Surete ms. IX, 3).

Această cincime din bătrînul Ursului a fost incorporată de cumpărătorul Stefan Luca vist. la Talaba.

In 1763 Noem. 20 Gr. I. Calimah Vodă întăreşte lui Toma Luca biv stolnic a cincia parte din sat din Chiţivoeşti, partea Ursului din vatra satului" (Uricar XXI, 270).

Satul era mai întemeiat în secl al XVII, căci în 1685 April 5 (Uricar XX, 187). Vicol Pricopie din Hlipiceni îşi vinde cu 20 taleri partea sa „giumătate din a patra parte" lui Tanasă ficiorul Petrului *din* Chiţivoeşti. Cu vremea Tanasă a Petrului a făcut iaz pe partea lui şi nişte nepoţi ai lor Enache Sava şi C. Stegaru vînd în 1758 un bătrîn întreg al Petrului lui Toma Luca stolnic (Surete ms. IX, 3).

In secl. al XVIII intră răzeşi prin însurătoare Bădroseştii cu Iordachi Bădros, —*om rus*—aşa că cu Bădroseştii încep o serie de procese, cari prilejesc tâlmăciri şi ras-

tălmăciri asupra vechilor drepturi de moștenire asupra tuturor hlizelor din trupul Delenilor de azi.

In 1791 Stavăr vornicul de poartă hotărnicește moșia Chițivoeștilor și după hotarnica lui se ia Vasile Tenie vornic de poartă în 1834 Ghenar 7 și face o nouă împărțală răzeșilor din trupul Chițivoeștilor pe numele de Bădrosești, Salitrești, Hărnăgești, Popescul, Sterienești și Alexandrești. După arătările acestei hotarnice (Surete ms. VIII, 735; IX, 20), întinderea acestei moșii era aceasta: pe valea Bujorului spre răsărit erau 405 st. (900 m.), pe coasta rîpii sub deal era 349 st. (780 m.) pe drumul satului erau 302 st. (670 m.) și pe Saca la apus spre Bărboși 252 st. (561 m.). Moșia mergea lărgindu-se spre răsărit din Saca în Bujor.

In *harta închipuitoare* râdicată de Stavăr vornicul de poartă ni se dau aceste însemnări asupra așezării satelor pe Bujor, cum merge cursul lui:

Pe dreapta de la izvor spre gură: 1) Talaba, 2) Chițivoeștii rezeși, 3) Zabulichi-Goeștii ce se cheamă *Câșla*, unde ni se dă și satul cu biserica și cu vre o 35 case, chiar prin dreptul iazului, ce și azi își are iezetura lui ruptă, 4) Giurcanii, 5) Ciocanii, 6) Gușiteii.

Pe *stânga* Bujorului se însamnă: 1) Bălăneștii Lucăi în dreptul Talabei, 2) Bălăneștii în dreptul Chițivoești și Zabulichi-Goești, 3) Giurcanii ce trec peste Bujor, 4) Căpșești drept Ciocani. Spre apus hotar se da Saca ce-i între Deleni și Bărboși (Surete ms. XIV, 66, 67).

40) *Bălănești (Terpeștii, Giurcanii)*. Pe coasta răsăriteană a dealului din Bujor spre Larga, în cap cu Chițivoeștii veneau Bălăneștii nume ce și azi se dă dealului din această parte, cu ceva mai în sus de Câșla.

Avem o hotarnică a Bălăneștilor din 1784 Iulie 20 rîdicată de C. Arhiri mazil și Erei Grigore protopop de Vâtcani. Bălăneștii îmblau pe 3 bătrîni: *Bălan*, *Mihoci* și *Pătrul*.—In spița răzeșilor întocmită de Stavăr vornicul de poartă noi dăm de acești urmași din *Bălan*, care stăpâniau 310 stânjeni: a) Apostol Bălănescul; acesta naște pe Vasile Croitorul; acesta are 7 copii: Apostol, Toader, Cărstea, Todoșca, Alexandra, Sandu și Ileana— Moșia se întindea din apa Bujorului spre răsărit până în Saca și din Talaba în jos până în Giurcani, mergând

paralel cu Chițivoești. Lărgimea acesteia era pe apa Bujorului la apus de 50 funii (2200 m.), pe coasta dealului 44 funii (1700 m.), pe Saca 45 funii (2000 m.), iar lungimea din Bujor în Saca era de 37 funii spre nord (1700 m.). Iar suprafața totală era de 300 Ha. (Surete ms. XIII, 726).

Bălăneștii au purtat 3 nume în cursul timpului. Pe la 1547 sub Iliaş Vodă purta numele de *Terpeşti*, cum cetim într'un opis de documente: „ispisoc de la Iliaș Vodă din 7055, scriind că au întărit lui Lazor și Grecului și lui Maxim pe satul *Terpeștii pe Elan, care se chiamă acum Bălăneştii*" (Surete ms. XIII, 765). Acel *acum* e 1741 Iunie 1. Uricul în original l'a prezentat la judecata din 1768 Andrei diaconul fiul lui Cristea diaconul. Azi nu știm unde o fi originalul.

Că Bălăneștii s'au mai numit și Terpești marturisesc răzeșii de Bălăneşti în procesul lor cu Iordache Bădros din 1779 Iulie 26, cînd zic: „pentru moşia Bălănești, care mai înainte sau numit Terpeștii" (Surete ms. IX, 22). In 1779 Iordache Bădros pierde procesul cu răzeşii din Bălănești, iar în 1782 îl câștigă aducînd noi dovezi scoțind toate actele (Uricar XXII, 200). Procesul nu s'a isprăvit, căci răzeșii se scoală din nou cu proces și Iord. Bădros pierde în 1786 Noem. 6 (Surete ms. IX, 55). Se zicea că moșia Bălăneștilor s'ar fi fost chemat și *Turcul*, pe când răzeşii fură siliți să se mute ceva mai jos cu moșia lor la *Giurcani*.

Bălaneştii ar fi luat numele după Bălan, unul din bătrîni, pe hliza căruia s'a aşezat satul. Ceva mai în jos de bătrînul lui Balan, care trăia pe la 1623, cum reiese din ispisocul lui Stefan Tomșa din acel an, Mart 2 (Surete ms. XIII, 723), își facuse seliște de sat Șandru Giurcan cel orb, despre care ispisocul de mai sus amintește: „adica au venit înaintea noastră și denaintea a tot sfatul nostru sluga noastră Ionașco Buzdugan diiacul și cu frații săi Eremia Agarici și Nechifor din satul *Popeştii* [1]) ot ținutul Fălciului, și au pârît de fața

---

1) **Popeştii**, satul de pe Elan, a fost o aşezare pe unul din bătrînii Bălăneştilor pe Elan, de oare-ce întră în corpul acestei moşii. Tot aşa şi Bălăneştii au înghițit satul Terpeştii; apoi a fosf înghiţit de satul Giurcanii, iar acesta cu Zabulichi şi Goeştii au format satul Căşla către 1800.

In ispisocul lui Vasile Vodă din 1636 Mart 8 se întăreşte nepoţilor lui

pe Balan şi pe Petrul şi pe Mihoci din satul Bălăneştii pentru o selişte unde sau numit cau fost Giurcan Şandru cel orb pe amândoaă părţile Bujorului." S'a adus atunci dovada că locul acesta a fost cumpărat de moşul lor Movilă de la Ivanco piserul din Vaslui sub Stefan Voda cel batrîn. Uricul vechiu lipseşte, ca şi cel din 7055

Deci în 1623 Giurcanii erau alt sat de cât Bălăneştii; în secl al XVI, Bălăneştii se numiau Terpeşti (1547) nume ce-l găsim ca s'a dat mai din vechiu şi Boraştilor de la Vaslui (Ispisoace şi zapise I. 1 s.v.). Bălăneştii au dispărut ca sat încă de pe la 1700, şi au ramas ca moşie; Giurcanii însa au continuat de a fi sat şi după 1790, căci în toate actele de după 1793 cetim: „şi au mai arătat o hotarnica din veleat 7202 Iunie 10 întru care arată că au început a măsura din pârâul Bujorului spre apus până în hotarul Bărboşii şi au făcut în jos până în hotarul Giurcanilor ce s'au numit la hotarnica Bălaneşti" (Surete ms. XIII, 746). De la 1800 încoace Giurcanii s'au confundat cu Bălaneştii: „Dumitrachi Ioan din Iaşi a cumpărat 169 stânjeni din jumătate de sat de Bălăneşti, ce acum se numeşte Giurcanii" (1800 Ghenar 13, Surete ms. XIII, 749), „de pe apa Bujorului pe amândoaă părţile Bujorului" (idem 758).

Lărgimea moşiei Giurcanii nu era mare, căci în 1793 s'au găsit 19 funii, a 20 stânjeni funia (900 m.): „şi am prins a măsura din apa Bujorului înspre apus dintr'o piatră hotar din marginea moşii Ciocanii în sus prin sat până dinaintea bisericei şi am găsit 19 funii 12 stânjini şi 4 palme." (Surete ms. XIII, 745).

Hotarnica din 1799 a iereului Artenie e mai precisă. Proprietarul Goeştilor pe din sus cu Bălăneştii zis şi Gircanii, Dumitrachi Ioan din Iaşi, nepot Şotropii, strănepot Leului cumpără 169 stânjeni din jumătate de Giurcani zis şi Bălaneşti. Se face hotarnica şi se vede că tot trupul Giurcanilor, era de 406 stânjeni, şi că se întindea din Saca la Bărboşi, şi că mergea pe 3 bătrîni: *Mateiaş, Stefana* şi *Solomia* (Surete ms. XIII, 758).

Cristea vel vornic toate satele lor din Moldova, după cum le-a stăpînit Cristea sub Irimia Vodă Movilă şi pomenind satele ce au căzut în sama Măricuţei Cernătoae zice: „...satul *Popeştii* din ţinutul Fălciului cu vad de moară *în apa Elanului* (Uricar XXI, 260).

41) *Zabulichi-Goeşti* (Câşla). Eşind din Deleni pe poarta ţarinei din jos spre răsărit şi ţii drumul drept spre Guşiţei; tai în drum ogoarele din dreapta şi din stânga. Spre dreapta ai podişul încujbat al Săcii, ce desparte Bărboşii de Deleni, iar în stânga ai lanurile de grâu ale răzeşilor, pe locurile unde au fost aşezările lui Terpea—Terpeştii, a lui Bălan—Bălăneşti; a lui Giurcan Şandru cel orb—Giurcanii; a lui Chiţivoe—Chiţivoeştii, toate aceste desfiinţate astazi şi strînse în trupul Delenilor.

Cu cât seliştea dispărută e mai veche cu atâta şi actele sînt mai vechi; şi când deschizi pachetele cu acte ale unor moşii de astăzi, nu satul ce fiinţază astăzi are în plic cele mai vechi acte, ci seliştile ce nu le mai ştim pe unde au fost.

Astăzi între Deleni şi Guşiţei, proprietarul cel mare Beldiman a ras din temelie cu biserică cu tot cel din urma sat, ce se păstreaza în amintirea bătrînilor din Deleni, *Câşla*, atît de cuprinzător prin numele său de *Câşla*, dînd foc şi bisericei şi dărămîndu-se casele, zice-se, în ziua de Paşti.

Pe locul unde azi ferul plugului brăzdează pămîntul ca să rodească înmiit, s'a perîndat un lanţ de vieţi din cele mai vechi timpuri, s'au frământat interese, s'au iscat procese, s'au umplut saci de hârtii pentru nişte răzăşii mici, cu iazuri mari şi livezi şi mai mari, singurele urme vizibile din fostul sat Câşla, aşezat pe amîndouă laturile apei Bujorului, dar mai mult pe coasta dealului din dreapta, unde şi azi se găseşte nearat locul bisericei, iar livezile de nuci seculari se văd pe încujbătura văii Săci, ce merge spre Bărboşi. Când în vara anului 1909 am trecut pe jos iazul Câşlei, aşa secat cum este, fui cuprins nu de puţină mişcare sufletească, căci ştiam din cetite atâtea şi atâtea fapte petrecute pe acel pământ bulgăros şi hleios, care a slujit de vatra de sat la 2 aşezări Zabulichi şi Goeşti, despărţite prin Giurcani şi apoi amîndouă contopite cătră 1780 în Câşla, zisă a Samaşirului, ca să dispară cătră 1840, sub biciul de foc şi interesul economic a lui Beldiman. Vatra satului Câşla era o piedică, un fel de cuiul lui Pepelea în mijlocul imenselor lanuri boereşti,

din Hoceni şi Guşiţei. Incorporarea acestor 2 trupuri de moşie în unul singur al Beldimaneştilor a fost lovitura de moarte data Câşlei.

Nu e sat din împrejurimi, care sa nu aibă sateni din Câşla. In 1803 Câşla numara 63 de liude, cam 300 suflete.

Cel mai vechiu proprietar cunoscut în Zabulichi şi Goeşti se da un Costantin Leoa aprodul „Костантин Леwа апрод." Iancul Voda Sasul îl face „aprod de casa domnii mele „апрод wт дом гсдвми." Pentru serviciile aduse domnului. Iancul Voda Sasul îi întareşte catra 1580 satele Samaileştii şi Maliceani la Ţinutul Tigheciului şi *Goeştii* pe valea Bujorului în ţinutul Falciului и дрвг село наимѣ Гоещїи что ест на долина Бvжорvл (Uricar XVIII, 192).

Dupa 4 ani acelaşi aprod C. Leoa, ce traia acum în Samaileşti la Tigheci „Костантин апрод wт Сѫмѫилещи" capata întarire de la Petru Şchiopul de a-şi stapâni Goeştii şi Zabulichi de la Falciu pe apa Bujorului cu loc de moara în apa Bujorului „wт село Гоещи и Забуличани что ест оу волост фалчїю на долинв Бvжорv сѫ мѣст за млин на долинв Божорв" (Uricar XVIII, 204).

Ca acest Costantin Leoa să fie aprod domnesc în 1580 trebue să fi fost om de 40 de ani, și cum el era proprietar în Tigheciu și Falciu, județe megieşite, el a fost un boer de prin aceste locuri și nu greşim, cînd îl punem în legatură cu acel *Leoa* din 1502, care împreună cu fratele său *Petre* cumpara de la Marina fata Husului cu 40 galbeni „o bucată de pămînt pe Sarata parte ce este despre *Elan* pe din gios de targul Huşului ce este pe Drislavaţ" (Surete I, 71; Cr. Huşilor de Episcop Melhisedec pg. 26).

Am arătat mai sus care a putut fi acea parte, cînd am vorbit de locul unde a trait Husul „gde bil Husul" De fapt *Leoa* şi-a legat numele de satul *Leoştii* de pe Sarata, cari își amintesc în zapisele lor de fraţii Petre și Leoa, și de la cari își trag chiar spița neamului lor toţi răzeșii din satele Cîrligaţi, Capoteşti şi Leoşti.

Răzeşii din Leoşti, ca C. Badarău, cer în 1827 să li se aleagă Leoştii, și aduc atunci această spiță:

1) Lewa și Petru frați ; 2) Petru naşte pe Lazor ;

3) Lazor naşte pe Gherman ; 4) Gherman naşte pe Lupul . 5) Lupul naşte pe Hiloteia, pe Ghervasie Gânscă şi pe Mirăuţ (Surete ms. IX, 471).

In 1758 Iunie 9 Episcopul de Huşi face o cercetare asupra moşiilor Episcopiei „Spărieţii şi Cârligaţii" în procesele sale cu ţăranii. Se rînduesc cercetători 2 boeri: pe Buhăescul pah. şi N. Cogălniceanul b. v. spatar. Răzeşii de Cârligaţi au scos şi au arătat un uric de la Stefan Vodă cel Bun şi alte scrisori făcute tot pe acel uric, în care s'a aflat scriind că strămoşii lor Leoa şi Petru au cumpărat de la Nastea nepoata lui Mihail Buză şi de la Marina fata Husului o bucată de pământ pe Sărata partea ce este despre *Elan*... care după cunoştinţa noastră pe numele acelui *Leoa* s'au numit acea bucată de loc satul *Leoştii*." Iar mai jos continuă : „şi la uric nu să pomeneşte de satul Leoştii fără numai de acea bucată de pământ ce scrie că au cumpărat strămoşii lor Leoa şi Petre drept 47 zloţi tătărăşti; şi tot această bucată de pămînt, au fost din început şezând pe dânsa Leoa s'a numit Leoştii" (Cronica Huşilor 240—244).

Dar hotarnica din 1756 rezuma hotarnica din 1704 Iulie 10, rîdicată de Arhirie Pivniceriul şi Mihalachi Penişoară aprod, din poronca lui Vodă pentru Stefan Luca visternicul, şi zic ei: „au mărturisit oameni buni şi bătrîni că fiind acel loc câmp slobod şi fiind hotărît cu alte moşii a dumisale şi cu a altor moşii, au arătat cine unde i-au fost voe, iar drepţi moşani pe acea selişte n'au ştiut de cât tot pe vist. Stefan, care d-lui au scos şi 2 ispisoace, unul de la Pătru Vodă şi unul de la Iancul Vodă a strămoşilor dumisale Costandin Leoa vatav de aprozi" (Surete ms. IV, 514).

In 1704 hotarul moşiilor Zăbulicenii-Goeşti era acesta: „din apa Bujorului spre apus... şi pe din sus hotar alăturea Chiţivoeştilor... mergînd tot spre apus până unde se întâlneşte cu hotarul Bărboşilor; iar pe din jos merge alăturea cu hotarul Bălăneştilor."

Ceia ce spuneau boerii hotarnici în 1704, şi 1756 cetim în ispisocul lui C. Vodă Cantemir din 1692 Iuni 15 (pag. 183). Se ştia în 1692 că urmaşii lui Leoa şi Petre au fost vîndut părţile lor din Leoşti lui Ionaşco Ghianghia logofăt mare. După moartea lui Ionaşco Gheanghe,

Prăjeştii au scos la vânzare moşia Leoştii, şi o cumpara din nou răzeşii Ghervasie Gănscă, Margine Ciocan şi popa Ifrim şi alţi ai lor. Tot în 1692 se regulează soarta bisericei din sus de Leoşti „din fundul Sărăţii cu loc de grădină şi de pomeţi pe lângă biserică, şi preutul cine ar fi la acea biserică cât va face pâne in hotarul Leoştilor să nu i se ia de a zecea“.

Dar la Fălciu mai este un *Leoşti* pe Crasna în legătura cu *Leoa*, dar frate de a lui Leoa paharnicul.

In 1555 Maiu 11 Alexandru Vodă Lăpuşneanul întăreşte lui Stefan Leoa şi lui Gherasim Leoa, fraţii lui Leoa paharnicul, satul „care acum se numeşte Leoştii;“ „що сѣ тепер именоует Леѡщїи“ (Surele I, 218). unde au fost Slăvescul şi Mihai, „где бил Славескѹлъ и Михаю.“ Tatăl lor a fost Gavril Leoa uşer, iar mama lor era Anghelina.

Am putea dar întregi spiţa celor 2 fraţi:

a) *Leoa*: 1) Gavril Leoa uşier, 2) Steful, Gherasim, Leoa paharnic.

b) *Petru*: 1) Lazor, 2) Gherman, 3) Lupul etc.

Costantin Leoa aprodul trebue să fie un urmaş al Leoştilor din suta XVI-a; El avea de frate pe Vasiliuţă clucer. Răzeşii din Câşla dau aceşti urmaşi lui C. Leoa din 1584 vătavul de aprozi: Ştefania căsătorită cu C. Şotropa şi Soltana Ţigănaş. Ţigănăşeştii au încercat un mare proces asupra Câşlei până către 1795, Tocmai în 1811 moşia se cumpără la mezat de Dim. Beldiman stolnic.

In 1741 Mai 30 slugerul se jălueşte lui Luca Ghica Vodă ca să scrie carte la Vlădica de Huşi Teofil să oprească pe Mihailă din Bărboşi de a lua dijma de pe Zabuliceni şi Goeşti, întru cât stăpânul lor, Luca sulgerul trăeşte în ţara de sus, şi nu-şi poate căuta de moşiile din ţara de jos (pg. 94). La cercetarea ce s'a făcut s'a aflat că preutut Mihaila se acoliseşte de moşie şi că Luculeştii sînt drepţi proprietari; dar se mai arată că şi un C. Şotropa se face moşan într'acele sălişte (pg. 96).

Ar reeşi din scrisori că: „fiind acest loc câmp slobod“ Stefan Luca vist. era stăpân asupra acestor două trupuri de moşii pe lângă C. Şotropa, unul din scobo-

rîtorii lui C. Leoa. Faptul acesta de a găsi 2 proprietari pe aceiaşi moşie, din care unul, Vasile Adam, arată şi scrisori pe Zabulichi şi Goeşti, aruncă o bănuială că deţinătorul actelor se ştia că nu-i proprietar, căci în loc ca el să le ţie în persoană şi să ceară pe baza lor pentru sine moşia, el pah. Vasile Adam predă scrisorile acestor 2 moşii în mânule lui C. Agakie, care pe baza lor a deschis proces contra al de Şotropa şi Ţigănaş.

Apoi pe baza scrisorilor ce a prezentat domniei capătă carte domnească de stăpânit de la Gr. A. Ghica Vodă în 1777 Iunie 11 (pg. 98). In această carte se zice că C. Agachi şi M. Agachi mazili de la ţinutul Fălciului, erau strănepoţii lui Costantin Leul, ceau fost vatav de aprozi şi cluceriului Vasiliuţă Ciorneiu. Domnia nu era ţinută să verifice titlurile celui ce cerea o carte gospod de stăpânit; era însă în procedura veche, că dacă cei izbiţi în drepturile lor prin aceste cărţi veniau cu jalobă la domn, acesta rânduia cercetare la faţa locului.

Aşa s'au petrecut cu aceste 2 moşii Zabulicenii şi Goeştii. Domnul a rînduit în cercetare pe Vlădica de Huşi Iacov şi pe ispravnicul de Fălciu stoln. Ianacachi, şi în 1783 Mai ei descopăr următoarele: Grigore Ţigănaş bunul Ţigănăşeştilor din 1780 fiind bolnav de vătămătură a dat la moşul lui Vasile Adam pah. la Axinte uricarul să prefacă scrisorile. Scrisorile au rămas apoi la Adam Luca, tatăl pah. V. Adam; toţi răzeşii au mărturisit astfel că ei au apucat stăpânind în Goeşti numai pe Ţigănăşeşti.

Iar ceia ce spune N. Cuza „că răposatul socrul său Vasile Adam pah. n'a stăpânit moşia din pricina Turcilor, fiind că era un om fricos, şi să afla Câşla turcească pe aceste moşii" era o rea legătură de fapte. Episcopul de Huşi sub carte de blăstăm află că pe lângă Ţiganaş mai stăpânea Agaki 30 paşi de moşie în Zabulichii danie şi că şi pah. V. Adam ar fi stăpânit moşie acolo în Goeşti", şi nu putea s'o stăpânească din cauza Turcilor, fiind cu Câşla pe acolo." (I. 100).

Era greu de stabilit adevărul cu marturi când lipsau actele şi moşiile erau prinse cu Câşla Turcească a Şamaşirului adică cu aşezările lor pentru iernatul şi păşunatul cailor. In jurul acestui fapt că încă de demult era

aşezata Câşla aici pe moşia Zabulichi şi Goeşti şi marturii se cam încurcă şi spun adevarul din auzitele altora, nu din cunostinţa lor. Iată un fapt curios: ruptaşul Manole chelar om de 50 ani mărturiseşte că ştie pe Gavril Agaki că ar fi venit cu 2 poloboace de vin şi le-a fost pus spre vânzare pe hliza Goeştilor, cerându-şi voe de la Turci, şi din aceasta scoate că Gavril Agachi era şi stăpânul locului. Ţigănăşeştii traiau în Deleni şi dijmuiau locul Câşlei.

Toţi răzeşii atestă în mod statornic că pe Ţigănăşeşti i-au apucat stăpânitori, luându-le dijmă de pe malaiu şi altele. Ba mai atestă că atâta ştiu pe Agachi că într'o zi a băut 4 ocă de vin de la un Istrate şi nu le-a plătit ***până a nu se strică Câşla*** " (pg. 102).

Deci Câşla turcească era stricată înainte de 1783, când se depun mărturisirile răzeşilor; dar lunga şedere a Câşlei turceşti, amestecul de lume acolo a înlesnit formarea unui sat nou, pe câmpul slobod ce era prin 1742; satul era deja întemeiat în 1791 Mart 18 „părţi de moşie a noastre Zabulichi şi Goeştii ce sînt pe apa Bujorului în ţinutul Fălciului, ***unde este şi satul ce se numeşte Câşla*** " (Surete ms. XIV, 123).

Procesul de desbatere a celor 2 moşii a ţinut de la 1783 până la 1794, şi din actele prezentate, mărturisirile depuse, confruntările făcute, analiza faptelor reiese ca cu toată stăruinţa dumisale Nec. Cuza Pitar şi a altora, răzeşii au câştigat procesul, făcându-se dovada că de şi pitarul Nec. Cuza are hârtiile, dar nici el nici socrul său, nici neamul Luca n'au stăpânit efectiv în Goeşti şi Zabulichi, surpîndu-se vechea zicală că cine are carte are parte. Dar ca să se desbată dreptatea s'a judecat procesul peste 10 ani.

Procesul a luat sfârşit în 1787 Iunie 30 şi sînt foarte instructive concluziile cărţii de judecată, dată de Veisa vel logofăt (pg. 108).

Preîntimpinarea unui aşa de lung proces a costat mult şi răzăşii cari au purtat procesul, îşi încheie izvodul de cheltueli în 1794 Mai 14, după ce s'a rîdicat şi hotarnica definitivă a moşiei:

14 lei mâncaţi, băuţi.

21 lei la pusul pietrelor hotar, facerea hotarnicei şi

osteneala hotarnicilor N. Bădros și Acsinte Lupan.
3 lei la facerea cărței gospod.
23 lei ispravnicului de au iscălit hotarnica.
Total 67 lei (pg, 115).

Iar pentru desbătutul moșiei s'au cheltuit 308 lei (pg. 114).

Hotarnica e rîdicată în 1794 Mai 12 şi dă aceste întinderi : Zabulichi şi Goeștii formau un trup împărțit în două; la nord se megieşiau cu Chițivoeştii pe tot lungul lor, iar la sud cu Bălăneștii pe tot lungul lor din Bujor în Saca. Pe latura Bujorului s'au găsit 14 funii, pe latura Sacii 17 funii, mijlocia fiind 15 jum. funii care a 10 stânjeni funia fac 151 stânjeni (340 m.) lățimea Zabulicenilor. Iar a Goeștilor s'a găsit pe laturea Bujorului 18 funii și 17 funii la capătul despre Saca, deci 389 m.

Lungimea moşiei din Saca în Bujor a fost de 73 funii adică 730 stânjeni (1639 m.). Suprafața totală fiind 120 Ha.

Cinci ani după dezbătutul și hotărâtul moșiei se cumpără toate părțile de Dumitrache, fiul lui Ion Șotropa, șlicar în Iași, răzeș de Goești. In 1799 Mart 7 el capătă carte de stăpânire prin mezat.

După 12 ani, murind Dumitrache Ion Şotropa șlicarul, nevasta lui Safta vinde la mezat cu 12000 lei lui D. Beldiman stolnic prin vechilul seu Nec. Hrisoverghi vel vornic (pg. 120). Și așa locul Cășlei a întrat în trupul moșiilor Beldimănești, iar mai apoi domeniul Cuzesc.

Numele *Câşla*, vine foarte rar în toponimia țării. Nu se cunosc de cât 6 Câșle de alungul Prutului. Cășla-Boiului, Câșla-Costangaliei, Câşla-Tălpizului, câte-trele în județul Cahulului ;—Câșla-Chioi, Câșla-Dere în județul Bolgradului, și Câşla-Taplai în Cohurlui. Toate aceste Câșle vin pe linia de dispărțire a vechiului Bugeac, pe unde era şleahul cel mare al oștirilor turcești. In drumul lor armatele turceşti—ciamburarile—își alegeau locuri de popas, unde se aşezau la ernatic cu caii lor și dacă locul era bun pentru așa ceva cartierul lor dura mai mulți ani, cum s'a petrecut pe apa Bujorului, ceva mai sus de vărsatura lui în Larga.

Ernatul Tatarilor în țară era o pacoste mare pe ca-

pul Moldovei și cu ce accente jalnice nu descrie Neculcea ultimul ernatic al Tatarilor sub Dumitrașco Vodă Cantacuzino! Dar Câșlele aceste turcești n'au durat mult, ca și ernaticul lor, și nici n'aveau nevoe de stabilitate. căci ei poposiau pe la casele oamenilor, le mâncau boul și porcul lor, le mânca ovăsul pentru cai și îi aducea la sapă de lemn.

Turcii din contra au avut motive de facut așezări statornice, mai ales după ce se țineau lanț războaele cu Rușii. Cel mai din nord punct unde Turcii și-au așezat *Câșla* lor a fost pe valea Bujorului spre Elan, celelalte fiind tot pe linia Prutului în Cahul, Bolgrad și Covurlui. In frământările dese dintre Ruși și Turci după 1711. și mai ales după 1769, Moldova a fost des calcată de armatele Turcești și Rusești, iar în special valea Prutului era drumul oștirilor și în luptele cu Tatarii.

Probabil că aceste neorîndueli din țară au avut ca umare că mai toți răzeșii de pe valea Elanului s'au fost tras în văile dosnice în sate mai mari și au lăsat simple moșii vechile sate ca Curiecii, Vitolteștii, Ciocanii, Goruneștii, Grozeștii, Chițivoeștii, Balaneștii, Zabnlicenii, Goeștii, și altele.

In jurul Câșlei turcești s'au așezat diferiți oameni, neguslori, crîșmari, căci chiar răzeșii afirmă că acel Gavril Agachi, om de casa lui Vasile Adam, a desfăcut 2 poloboace de vin la oamenii din Câșla, ba în altă zi a băut 4 oca de vin în Câșla fără să le plătească. Câșla turcească s'a stricat, dar satul format în megieșia Câșlei turcești a rămas mulți ani după aceasta. Așa Câșla turcească era stricată în 1783; iar satul Câșla în 1803 avea 63 liuzi; iar proprietarii răzeși ai Câșlei cei mai mulți trăiau în Deleni și vedem că pe o lățime de 120 Ha. nu se putea croi nici sat mare, nici să fie mulți proprietari. In 1811 Câșla nu are de cât un singur proprietar, pe Safta, jupâneasa lui Dumitrache Ion Șotropa șlicar, iar stolnicul D. Beldiman cumpără Câșla cu 12000 lei în 1811 [1]).

42) *Salcea*, sat dispărut și greu de precizat, dacă

---

1) *Câșla*, turc. qyșla—qyșlaq=cartier de iarnă, ernatic, casarmă de la *câș*=iarnă.

a fost pe apa Bujorului, pe Moisiia sau tocmai pe Jigălia. La 1495 trăia pe Elan un Toma Salce, fiul lui Ivaşco Tricolescul. Toma şi-a luat numele de *Salce,* după satul ce-l stăpânea, căci în Febr. 4 anul 1495 (7003) Toma Salce cumpără cu 70 de zloţi tătărăşti satul *Salcea pe Elan* de la Ion Buz şi sora lui Drăgălina, nepoata popei Scolofendia, cum şi de la ruda lui Ion, fiul lui Vasile, nepoţi popei lui Dragomir.

Deci cu trei generaţii mai înainte se stabilise o aşezare cu numele de *Salcea* pe Elan de către cei 2 popi, popa Scolofendia şi popa Dragomir, probabil fraţi şi bătrînii celui dintâi proprietar de pe la 1400. Uricul nu uită a pomeni că *„satul Salcea venia pe Elan între Ionaş Tricolescul şi între Găfoane“* едно село на Иланѣ нанмѣ Салче межи Iωаныш Триколескꙋл и межи Гъфоане (Uricar XVIII, 71).

Aceşti 2 preuţi, Scolofendia şi Dragomir, au mai avut proprietăţi şi pe Jigălia, şi anume *Dodeştii*, şi urmaşii lor Ion Buz şi Drăgălina nepoţi lui popa Scolofendie, Ion a lui Vasile, cum şi Petru Ghilţ şi Muşa, nepoţi lui popa Dragomir vînd la 4 Febr. 1495, tot în Iaşi fiind domnul pentru târnosirea lui Sf. Neculai gospod, cu 100 zloţi tătăraşti satul lor Dodeşti pe Jigălia.

Deci iată că aceşti 2 preuţi şi-au făcut aşezări din valea Jigăliei până în Elan, urmând de aici că aşezarea satului Salcea ar cădea cu mult mai jos de cât valea Bujorului, spre gura Jigăliei în Elan. Uitându-ne pe hartă, vedem că Dodeştii de pe Jigălia vin în direcţia Urdeştilor, unde avem valea *Gheltenilor,* după Ghilţ Patru, unul din urmaşii lui popa Dragomir; iar spre Elan ar răsbate la Popeni.

In 7043 Mart 2 (1535) Ion ficiorul lui Toma Salce vinde lui Savin Lungul satul Salcea „за Иланъ“ cu 2000 (?) zloţi tătărăşti (N. Iorga. Doc. VII, 73).

In 1789 în luptele Ruşilor cu Turcii, Suvarov, care înlocuia la comandă pe Rumienţov, mută teatrul luptelor pe Prut şi Elan. La Movila Rabâi stătea Repnin. iar Koburg se ciocniră cu trupele lui Hasan la *Salcea.* (N. Iorga „ocupaţia austriacă“ din 1789 Anal. Acad. Rom. XXXIII, b, 219).

Uricul ne spune că Salcea, venia între Ionaş Trico-

lescul şi între Gafoane; unde era dar Tricolescul Ionaş?

43) *Tricoleştii* sat disparut astăzi, dar venia așezat și el pe Elan lângă *Salcea* și lângă *Găfoane*. In uricul din 7003 Febr. 3 (1495) ni se vorbește de Toma Salce, ficiorul lui Ionaş *Tricolescul*, trăitor către 1450 pe valea Elanului. Cât a trăit bătrînul Ionaș Tricolescul şi-a facut așezări pe moșioara lui, și cum s'a întâmplat ca fiul său Toma Tricolescul să cumpere în 1495 satul Salcea din vecinătate de la nepoţii primilor proprietari, s'au unit cele 2 trupuri de moșie Salcea și Tricoleștii într'un trup mai mare, unul prin moştenire de la tatăl său Ionaş Tricolescul şi altul prin cumpărătură cu 70 zloţi tătărăşti de la nepoţii popei Scolofendia.

Nici Salcea nici Găfoane nu ș'au mai păstrat numele lor. întru cât prin cumpărături s'au întrunit în trupul Tricoleştilor care cu vremea a intrat în stăpânirea Gorieştilor şi a Luculeştilor de la străbunii lor. In 1721 Mai 22 Gorieștii și Luculeștii își împart moşiile, venind în partea fraţilor Ilie şi Antiohie Gorie și satul Tricoleştii pe Elan.

Deci la 1721 exista satul Tricolești pe Elan. Satul a stat și pe la 1758, când se scoate de la C. M. Cehan Racoviță Vodă o carte către Ilie Costachi biv vel stolnic să cerceteze pricina cu Tricoleştii de pe Elan între Ilie Gorie paharnic și între Costachi și Gavril Plăcintă, care a făcut 15 clăi de păne pe Tricolești și n'au voit să dea dijmă lui Gorie. Costachi Gorie arată pe Tricoleşti uricul din 7003 de la Stefan Vodă, zapisul de împărţală din 7229, și cartea de stăpânit de la Mihai Vodă Racoviță. Plăcinteştii şi ei aratau cu gura „că văzînd moşia fără stăpân și știindu-se că se trag şi ei din Ionaș Tricolescul, a cui a fost moșia mai înainte de la Stefan Vodă cel Bun" (Surete ms. VIII, 551). In baza acestor drepturi nedovedite cu acte Plăcinteștii au alungat cu paliţele pe vechilul lui C. I. Goria pah., pe Ion Soronarul din Băseşti, când venise să rădice dijma.

Acum întru cât Tricoleștii vin pomeniţi în actele Barboşilor, și cartea domnească de la C. M. Racoviță Vodă e între hartiile Berea din Huşi deducem că și Tricoleștii ca și Salcea au fost sate pe Elan spre gura

Bujorului și că în 1495 nu se puteau preciza satele de cât prin apa Elanului, de oare-ce nici *Bujor* nici Moisie nu traise spre a da numele lor celor două ape: Bujorul și Moisia.

44) *Bărboşii.* De la vărsatura apei Moisiia în Elan și pân la isvorul său e distanța de aproape 18 chilometre. Pe toată această întindere n'avem astazi de cât o singură aşezare în satul *Bărboşii,* iar spre nord avem *Tăetura Bărboşilor,* unde avem țigani lingurari, iar în fund pe valea Zgurei avem satul Zgura cu ale lui 2 mahalale, locul vechiului schit al Zugrii, întemeiat de verii primari Sava și Irimia Arhip Ghiban, hagii, iar pe stînga avem Bagăul, o veche așezare incă de prin secl. al XVII.

Nu tot astfel au stat lucrurile mai de mult, caci și aici ca și pe celelalte văi s'au fost făcut mai multe așezări de sate cu case puține, cari însă din cauza schimbărilor de proprietate s'au surpat, o dată cu disparitia micii proprietăți răzeşești în mâna boerilor Gorie și Luca predecesorii Cuzeştilor. Dacă pe celelalte văi răzeșimea s'a pastrat, pe valea Moisiei și a Mălăeştilor a cedat pasul proprietății mari, caci cu cât înaintăm spre sud răzeşimea din loc a avut de concurent pe puternica familie a Costăchestilor din Bârlad, care s'a întins pe tot lungul culmei de dealuri din valea Bârladului spre Roșiești, Stoișești, Murgeni și până la Fălciu în Prut.

Procesul dispariției răzeşiilor mai mici de pe aceste 2 văi a Moisiei și a Mălăeștilor s'a început din suta a XVII, căci din întâmplare Bărboșii n'au acte mai vechi de cât secl al XVII, de și urme de așezări mai vechi se găsesc. Se vede că și locurile erau mai păduroase pe aici, căci și azi se zic codrii Bărboșilor. cari acoperiau văile pân hăt departe în jos și înlesniau Vutcănenilor ca din desișul codrilor merei să se coboare în vale spre Docolina, prin Tălhărești și să lese urmașilor acea faimă mare, ca și despre răzeșii din Pocreaca, ca și împrăștieților din Sparieți de supt Bordea, sau de la Strâmtura de lângă Bărlad, locuri tari și cari au dat mult de furcă stăpânirii de după vremuri ca să asigure liniștea drumurilor. In jumătate de ceas un haidău din Vutcani, din Bagău ori din Zgura era călare în Docolina și putea pândi la drumul mare. De aceia și găsim că

aici stapânirea se leagă în jurul unei morți de om, despre care am vorbit mai sus la § 33, și în urmarea căreia Ion Ghibanul Calaraş capată pentru 11 galbeni plata deşugubinei în 7 hotară următoarea întindere de loc: „valea lui Fratilă toată şi pe valea Moisiei pana în poiana Răcilor, *valea Bagăului* din poenile Macnei pe vale în jos până în fântâna Negri, poiana prunei și pământul lui Vârnă a Şărbacanilor. (Surete și Izvoade I, 137).

Acestea în 1693.

Şi Bagău și Zgura sunt nume românești, ceia ce arată că stabilirea proprietății pe aceste fundături de văi e târzielnică. In codrii merii ce stăpâniau Olteneștii, Tarzii şi Docolina veche, nu putea să nu fie o așezare a Talhăreştilor și alta a Bagăului, iar cât de Zgura viața acestui sat să leagă de schitul descălecat în pădure către 1835, și pe locul căruia se află o cruce ridicată de fostul proprietar dr. Şerbănescu; astăzi moșia Zgurii a întrat în posesiunea lui Gheorghe Ghiban din Deleni.

Proprietatea aici să leagă de Ion Ghibanul, căci din însuşi faptul că vornicia de Bârlad a pus la gloaba deşugubinei răzeşii din 7 hotară arată că pe locurile acestea erau codri, fără așezare de seliști, țarini și prisăci, ci erau ale tuturor, în devălmășie și numai așa au fost globite 7 sate din jur, cu drepturi asupra codrilor din înfundăturile Zgurei și ale Bagăului. Acestea reiese din hotarnica Zgurii din 1820 Iuli 10 de Ionița Florescu polcovnic și de Costin Gângă vornic de poartă, cari atestă că Zgura şi Moisia se țineau de Deleni și erau a curgătorilor din Ion Ghibanul, avînd în aceasta scrisori de proprietate „cari scrisori au dat răspuns că toate se află la unul din răzășii lor, polcovnicul Balan, care se află la Eși“ (Surete ms. II, 555). Iar mai departe acești doi hotarnici arată că Vârlăneștii din Deleni pretindeau că aveau și ei drept în pădurile Zgurii și a Moisiei alăturea cu Ghibăneştii.

Iată de pildă o spiță Ghibănească din Zgura: „Eu ğos iscălitul Gh. Codreanul dau acest înscris la mâna nepoților mei Mihalache și Gheorghe, cari se trag din Nastasia, fata lui Gh. Codreanu, care Gh. Codreanu se trage din o fiică a lui Toader Hariton, trăgându-se neam

din Ion Ghibanu, de pe carele avea răzăşie în Zgura.“ (Surete ms. II, 545).

Ion Ghibanul era frate cu Andrei Ghibanul; are de copii pe Apostol Ghiban şi o fată, nevasta lui Hariton Toader. Acest T. Hariton are de copil pe Lupul Ghiban şi o fată măritată cu Gh. Codreanul. Din Nastasia se trag M. şi Gh. Codreanul, cari la 1850 Mart 10 cereau părţi în Zgura din bătrînul Hariton (Uricar XXII, 282, Surete ms. II, 545).

Bărboşii aveau în 1803, după condica liuzilor, 61 liude; în 1846 ni se dau a avea 98 locuitori; după marele dicţionar geografic Bărboşii au 293 suflete, din care Bagăul 38, Zgura 40; iar după statistica prefecturei de Fălciu din 1910 Bărboşi au 318, Taetura Bărboşi 81, Bagău 44. Toţi locuitorii acestor văi sînt azi clăcaşi, ceia ce arată că proprietatea pe valea lui Moisei a devenit proprietate mare.

In adevăr n'avem nici o urmă că pe aici să fi fost însădită proprietate în secl. al XV. Codrii merei ce acoperiau văile şi dealurile Bărboşilor, Mălăeştilor şi a Vutcanilor a făcut că abia în secl. al XVI, se găsiau aici începuturi de aşezări, iar în secl. al XV, să le găsim pe apa Idriciului, unde şi găsim vechi pergamente şi aşezări preistorice, ca pe locul Vladnicului, zis la *Cetăţuia*. Nu putem şti din acte cine a fost acel Moisă care a dat numele apei, căci negreşit că valea Moisei, arată un vechiu proprietar, care a dat numele apei, ca şi valea lui Bujor, valea lui Darie, valea Dumitrei, după care şi apele au luat numele.

Numele de Bărboşi ne duce cu mintea la *Bărbosul* şi în adevăr că în actele Crăstinicilor găsim expresia : *„unde a fost casa Bărbosului“* (pg. 9). In 1621 satul Bărboşi îşi avea numele său, căci în acel an Magdalena Zaharioae dă danie nepoatei sale Nastasia ğupăneasa lui Dragan vornicul partea ei din Bărboşi cu *piuă* pentru 20 saracuste (pg. 1). Zapisul la care se referă M. Racoviţă Vodă in 1721 Iunie 15 despre Crăstinici e publicat de noi la pag. 207, fără dată, slavon şi spune că Chifanie şi fratele său Crăstian, fii lui Macovei, nepoţi Lungului, au vândut lui Gavril şi femeii sale Nastasiei partea lor din *Măţeşti,* de pe bunul lor Crăstinici, *unde*

a fost Bărbosul „гдє бил Бърбосѹл“ pe apa Moisăi[1]).

Iată 3 nume: Mățești „Мъцєщи“ „unde a trăit Crăstianici“ bunul vânzătorilor de prin 1620, și „unde a fost casa Bărbosului.“ Dacă cele 3 denumiri s'au suprapus în cursul timpurilor, așezările lor n'au fost în acelaș loc. S'au chemat în secl. al XVI spre început Mățeștii, după *Măță*; pe acel loc și-a făcut așezări Bărbosul. Așezările din Mățești surpîndu-se a luat numele de Bărboși, după urmașii Bărbosului; căci pe locul satului Mățăști a trăit Bărbosul „гдє бил Бърбосѹл.“ Stăpân în Mățești a mai fost și Crăstinici; el a dat nume satului Crăstinici, care e pomenit în izvodul Păladesc din 1766 (N. Iorga „acte și documente XVI, 216) sub nume de *Popeşti,* „*Crăstinici* la Fălciu ce o ține Bădros Iordachi (Popești).“ Crăstinici are de ficior pe Lungul, de la care vin *Lungenii*. Lungul are de ficior pe Macovei; acesta pe Chifanie și pe Cristian din 1620.

Urmează dar că toți acești proprietari în serie și-au mutat așezările lor pe tot cursul văi lui Moise. și au dat nume diferitelor lor așezări, din care azi n'au rămas de cât trupuri de moșie, fără sate. Schimbările aduse în cursul vremurilor în trupurile acestor moșii au înlesnit așezările în Bărboși, satul de azi, din care s'au închegat așezări în Taetura Bărboșilor, apoi în Bagău și Zgura.

Aici în Bărboși și-au avut așezări Gorieștii, apoi Luculeștii și mai apoi Cuzeștii, și biserica râdicată din temelie de Vasile Adam pah. arată că închegarea satului cam tot pe atuncia a urmat. Deși biserica din Bărboși n'are iscripție, clopotul ne spune data înființării: „ачєсть клопоть сау фъкут кѹ келтѹіала дѹм. Василє Адам ши а цюпънесеи дум. Сафта || ↑ анѹл дє ла хс. ҂аѱод.

Pitarul N. Cuza a mai înzestrat biserica cu cărți și cu un potir de argint suflat cu aur: „Ion, Teodosia, Vasile, Sofronia, Neculai, Nastasia, 1797 Mart 12“

---

1) In Ispisocul lui Ion Vodă din 1573 Dec. 21 (7082) asupra Bărboșilor se pomenește despre Micul Barbosul că a avut 2 fete, pe Cristina și Anghelina, iar de nepoți pe Lazor Comișel și pe Toader ficiorul Cristinei (Uricar XIV, 152). Satul acesta Bărboși a devenit apoi a lui Nestor Ureche vel vornic de țara de jos dat danie de Ieremia Movilă Vodă, luat în hitlenie de la Tintul, care venise cu Razvan asupra domniei. Bărboșii veniau pe Ialpuh (Uricar XIV, 161).

Biserica mai are un antimis din 1803 Sept. 8 a Episcopului de Huși Meletie: „Antimis, adică sfințita masă spre aducerea jertfei ceia fără de sânge la sfânta și dumnezeiasca leturghie; s'au sfințit cu darul și puterea a prea sfântului Duh și Preosfințitul Kirio Kir Meletie Episcop Hușilor, pentru aceia s'au dat voe și putere a se săvîrși cele sfinte pe dânsa în biserica din (Valea Ra) unde este hramul sfânta adormire, la satul Barboși la anul 1803 luna Săpt. 8."

Biserica într'un sat arată o așezare mai temeinică de oameni. Cu așezările răzlețe, unde stăteau cutare sau cutare proprietari, nu se puteau zidi biserici, căci nu le puteau satisface nici o trebuință. Dacă găsim pe la 1620 amintiri de „chilia Călugăriții," biserică temeinică nu avem de cât în 1774, când s'au înturlucat într'un trup toate moșiile și s'au concentrat așezările din următoarele sate, ce erau pe valea Moisiei încă pe la 1680: *Hultureşti, Drăgăneşti, Mățăşti, Pirlueşti, Ciocăneşti, Drăguşeni, Lungeni, Bărboşi, Stefeni, Cărăuşul, Crăstinici, Voroveni, Țepeni* etc. 13 sate vechi, devenite trupuri de moșie reduse la o singură așezare de sat astăzi, cu 318 suflete. Cel mai despre nord sat era Hultureștii. „Hultureștii la sfârșitul văii Moisiia" (pg. 3), și cel mai din jos era Țepenii. pe Elan lângă Moisia, nume care s'a păstrat și azi la trupul dinspre Mușata pe Suhuleț.

45) *Hultureştii* au fost cumpărați de Drăgan Armașul în 2 rînduri sub Stefan Tomșa Vodă și supt Vasile Vodă Lupul. In zapisul întâiu de prin 1620 Dragan aramșul a fost cumparat trei sferturi din Hulturești de la acești răzeși: Lupul și soacra lui Catrina, Vasile al Teclei, Anghelina cu frate-său Buzilă, Stefan Guriș, Bălan, Florea Gligore. In zapisul al doilea Dragan mai cumpără sfertul rămas nevîndut de la Loghin fiul lui Pavăl a lui Ion, diacul. In total Drăgan armașul răscumpără moșia toată de la 8 răzeși, și rămâne el singur proprietar către 1650. Parte din răzeșii vînduți s'au mutat în alte părți, cum găsim pe Chirilă a lui Gavril și pe Ion Leonte, Mihail al Bălănesei trăind tocmai în Tăoşti pe Crasna la Vaslui. Aceștia făcând proces la urmașii lui Drăgan armașul, capătă putere și drept de a stăpâni în

Hultureşti numai un loc de prisacă „şi din prisacă în lături loc cât aruncă cu toporul în toate părţile“ (pg. 4).

Iată dar că pe la 1700 satul Hultureşti dispare, căci prin vînzări eşind răzeşii de pe moşie, casele lor li s'au surpat şi a rămas trup de moşie, ce răpede s'a uitat pentru hotarnicii de mai apoi.

46) *Drăgăneştii* a trebuit să fie satul urzit în jurul curţilor lui Drăgan vornicul. Din actele Bărboşilor ştim că acest Drăgan vornic a ţinut în căsătorie pe Nastasia nepoata Magdalinei Zaharioae, care în 1620 Dec. 18 face danie nepoatei sale Nastasia femeia lui Drăgan vornicul partea sa din Bărboşi.

După ce acest Drăgan armaşul cuprinse tot satul Hultureşti, răzeşii fiind siliţi să se mute, s'au surpat aşezările Hultureştilor, şi atunci după 1630 s'au întemeiat satul Drăgăneşti pe locul Hultureştilor, care a trăit până către 1681, cînd e pomenit nu ca sat aparte, ci mai mult ca moşie. Drăgan îşi întinsese proprietăţile prin cumpărături şi în Lungeni, aceasta prin 1620—1630 (pg. 197–199). In 1680 Drăgan vel armaş era mort, căci în 1681 Febr. 18 ni se vorbeşte de urmaşii săi: Gorie şătrar şi Tofana Răcleşoae, care are de ficiori pe Ion Racleş şi pe Angheluşa.

Ar urma că Dragan armaşul e tot *Gorie*, fiul lui Gorie Leωa, nepot lui Costandin Leoa aprodul din 1582, sau că Gorie şetrarul e ginerele lui Drăgan armaş

Cu succesiunea moşiilor lui Drăgan s'a surpat aşezarea sa şi prin 1700 nu se mai vorbeşte de Drăgăneşti ca sat, ci numai ca trup de moşie.

47) *Măţeşti* e pomenit ca sat „ѡт сило Мъцъщїє“ în zapisul slavon fără dată (pg. 207), prin care Gavril şi cu Nastasia cumpără de la Chifanie „късфанїи, киффанїє“ satul Măţeşti, unde a fost Bărbosul. De după 1620 numele de Măţeşti a dispărut şi i-a luat locul acela de Bărboşi „где бил Бърбосѹл“. In Măţeşti era şi o biserică, căci înainte de 1620 găsim pe popa Grigore din Măţeşti „ерее поп Григорїе ѡт сило Мъцещїє.“

48) De *Pirlueşti* n'avem nici o ştire până acum. Pomenit satul în 1691, el nu mai figurează mai apoi nicăirea ca sat.

49) *Ciolăneştii* a fost sat pe Moisiia din jos de

Bărboşi (pg. 201). Un singur zapis vorbeşte de Ciolăneşti, anume în 1680 Sept. 20, cînd Ion a lui Tanasă Petrul vinde cu 45 lei şi un cal satul Ciolăneşti, lui Gavril Luca căpitan. Primul proprietar a fost Petru Ciolan, care a avut 2 copii: Tănasă Petrul şi nevasta lui Hanski din Codru. Tănase Petrul naşte pe Ioniţă Tanasă, iar Hănschioae naşte pe Tiron şi Costanda Lefteroae, mama lui Sava.

După 1680 nu se mai vorbeşte de satul Ciolăneşti ci de un trup Ciolăneşti în moşia Bărboşi, cum îl şi ia de zestre pitarul Nic. Cuza ginerele lui Vasile Adam. „Moşia Bărboşii cu ale sale trupuri Ciolăneştii, Cărăuşul şi Stefanii" (pg. 30).

50) *Drăguşenii* sat pe Moisiia mergea pe 2 bătrîni, el venea de la fântâna rece în sus şi mai la deal avea loc de vie. Numele şi l'a tras de la *Drăguş*, care are de fecior pe Giurgea Ţicşa, iar de nepot pe Gavril. Acesta vînduse satul Drăguşani lui Gabăr parcalab încă de supt A. Iliaş Vodă şi Moisă Moghilă Vodă din 1630. Vasile Lupul îi întăreşte lui Gabăr parcalab stăpînirea pe Drăguşeni şi alte sate şi seliştele de pe apa Moisiia şi pe Lohan şi Crasna (pg. 199). In actele Vutcanilor ni se vorbeşte că în 1647 (recte 1643) un Gh. Cărăuşul cumpără cu 60 taleri un batrîn din Draguşani pe Moisia de la nepoţii Răşcovanului (Ispisoace şi Zapise. II, 2, 121). Cred că Drăguşenii s'a încorporat în Bărboşi, avînd aşezare în partea din sus de azi a satului pe unde vine via boerească din sus de Curte. In 1776 nu se mai ştia nimic de Drăguşani, nici ca trup de moşie în Bărboşi.

51) *Lungenii* îşi trag numele de la Lungul pitar, care a trăit cred pe la 1550 pe valea Moisiei. Lungul a avut numai un ficior pe Caba, care avu aceşti ficiori: Drăghici, Toader şi Sora. Drăghici naşte pe Simeon, Toader Caba pe Anisia, iar Sora naşte pe Ionaşco, Maria şi Irina. Toţi aceşti 5 strănepoţi ai Lungului vînd în 1622 partea lor din Lungeni lui Drăgan armaşul cu 40 taleri de argint (pg. 197).

Tot în 1622 Aug. 4 Drăgan b. v. armaş mai cumpără cu 30 galbeni un alt bătrîn din Lungeni de la Stefan al Anei, fata Tudorei fata lui Stănilă, nepoată Negritei.

Lungul era stăpîn şi în Maţeşti, căci aici găsim pe

Nicoară fiul său şi de nepoţi pe Chifanie şi pe Crastian.

Deci Lungul a avut 3 copii: *Caba, Macovei* şi pe *Negrita*, cu urmaşii lor daţi mai sus. Drăgan nu întrase stapân în tot satul Lungeni, şi unii din urmaşii Lungului au continuat de a stăpâni până cătră sfârşitul secl. al XVII-a, cînd găsim în 1687 Iunie 19 pe Arhirie cumpărînd de la Arvintie şi femeia lui Prohira părţi în Lungeni pe pe Lohănaş, urmaşi de ai Căbeştilor (pg. 202). Dupa 14 ani acelaşi Arhirie nepot lui Gh. Cărăuşul vinde lui Adam Luca camaraş cu 25 lei un bătrîn întreg din Lungeni, din cei 3 bătrîni, care umbla satul. In acelaşi an 1701 Iulie 30 Adam Luca mai cumpără un bătrîn tot din Lungeni cu 30 lei de la cei 4 ficiori ai lui C. Iki din Gurbăneşti cu 30 lei. Iar alte hlize mai mici, ce rămăsese în cuprinsul celor 3 bătrîni din Lungeni acelaş Adam Luca le cumpără între 1702—1710, aşa că de la 1710 Mai 20 Adam Luca sulgerul rămîne aproape singur proprietar în Lungeni, după ce a expropriat prin cumpăraturi pe cei 12 răzeşi, câţi stăpâniau părţi în cei 3 bătrîni ai Lungenilor.

Tocmai în 1765 Iulie, Vasile Adam jicnicer mai cumpără restul din Lungeni, şi în izvodul de bătrînii Lungenilor se arată că Lungenii umblau pe trei bătrîni: Cărăuşul, Ikeştii şi Ursul din Deleni. Din acest al 3-a batrîn, care îmbla în 7 părţi, 5 părţi erau cumpărate, iar din cele 2 parţi rămase nevîndute şi împărţite iarăşi în 7 părţi au rămas numai 2 nevîndute (pg. 209).

In 1765 Iulie Inochentie Episc. de Huşi şi Nicola spatar măsură între alte moşii şi Lungenii şi găsesc că la capătul despre răsărit şi apus cuprind 23 funii, funia de 20 stînjeni gospod, (1125 m.) care împărţindu-se pe 3 bătrîni vine câte 7 funii 13 st. şi 2 palme de bătrîn (375 m.).

52) *Cărăuşul* e un trup de moşie din Lungeni, şi anume un bătrîn numit după *Cărăučul.* Acest Cărăučul îşi avea case în Lungeni, cum ne spune izvodul de batrîni din Lungeni : Cărăuşul, Ike şi Ursul din Deleni. „Trei bătrîni ce sînt în Lungeni, unde a fost casa Cărauşului“ (pg. 208). Pe acest Cărăuşul îl chema Gheorghe. Acest Gh. Cărăuşul a trait pe la 1647 şi a cumparat un bătrîn în Drăguşani cu 60 taleri de la nepoţii

Râşcovanului, jumătate din bătrînul lui Gheorghe din Vătcani cu 15 taleri, jumătate din bătrînul Borcea cu 15 galbeni, şi a patra parte din bătrînul lui Guralată cu 5 taleri (Ispisoace şi Zapise II, 2, 122). El a avut de ficiori pe Stratul, care în 7210 [1]) dă danie finei sale Nastasiei, fetei lui Păcurar din Stefeni un bătrîn de la Pârvul.

Acest Gh. Cărăuşul trăitor între 1622 şi 1646 e un urmaş al Lungului din 1550, întrat prin căsătorie în familia Lungului. Nepotul său Arhirie, ficior Stratului vinde în 1701 lui Adam Luca cămăraş partea sa din Lungeni, poreclită Cărăuşul, după numele bunului său cum e şi cunoscut bătrînul Cărăuşului ca un trup deosebit de moşie.

Intrînd trupul bătrînului Cărăuşul în stăpînirea lui V. Adam s'a pierdut şi numele de Cărăuşul, prin surparea aşezărilor lui Arhirie, nepot Cărăuşului.

53) *Vorovenii* e un alt trup de moşie, care a fost sat pe Moisia. El venia mai în jos de Lungeni şi Cărăuşul fiind amintite alăture. In 1765 hotarnicii măsură şi Vorovenii „capul Vorovenilor din gios, *din hotarul Stefenilor în sus* zarea dealului." (pg. 217). In curmeziş Vorovenii aveau 15 funii, 6 st. 3 palme coasta spre răsărit; 12 fune 4 st. prin mijloc matca apei Moisiei, şi 10 fune zarea dealului Mălăeştilor ; adică în medie 12 fune 6 st. 5 palme (525 m. 20), mai mică ca jumătate din Lungeni.

Cu toate acestea, pe această făşie de pămînt largă de 535 m. găsim o serie de stăpîni, pe cari îi răscumpără Adam Luca paharnicul între 1702–1721, cu 147 lei ; iată aceşti răzeşi : *Gorie* şi Safta, fata lui Panoski, Ion şi Andrei Ghibanul fraţi, Ifrim Poruski şi fraţii lui Simion Oţel, Sim. Bogza şi Nastasia, Gr. Gheuca. Vărlan şi Irina; în total 15 răzeşi trăiau pe un trup de 12 funii în curmeziş.

Acest trup de moşie şi-a luat numele de la unul *Vorovanul*, care a avut de urmaşi pe Filip Vorovanul.

---

1) Data doc. e greşit pusă ca din 7120 (pg. 196), el e din 7210 (pg. 215). Iar hotarnica din 1765 e şi mai precisă : „măcar că în scrisori arată numai în spre apus, iar nu şi despre răsărit, unde a fost casa Cărăuşului" (pg. 216).

Acest Filip a avut 2 fete: Parasca și Chelsia. Chelsia are de urmașă pe Nastasia, iar Parasca pe Sim. Bogza, Nastasia și Catrina. Urmează dar că dacă strănepoții trăiau pe la 1710, Vorovanul a trebuit să trăiască pe la 1600.

Vorovenii veniau în gura Moisiei „că fiind Vorovenii în gura Moisiei" și „pentru o moșie ce are în gura Moisiei anume Voroveni" (pg. 215, 216). Aici găsim proprietar răzeș pe Gh. Jiverdeanul, vornicul de poartă, care face proces de revendicare și câștigă în 1765; iar în 1803 unele din neamurile Juverdeanului vînzându-și părțile lor din Voroveni căminarului N. Cuza, se iscă proces și câștigă Gh. Juverdean. In 1809 se dă zapis la mâna lui Gh. și Ion Cuza frați, că în caz de vînd, Gh. Jiverdeanu și N. Munteanu moșia Voroveni „întăi pe d-lor să-i întrebe, și cu ce preț s'or împaca s'o ia d-lor" (pg. 219).

Și așa s'au încorporat Vorovenii în trupul Bărboșilor.

54) *Stefenii.* In actele de mai apoi ale Bărboșilor se pomenește că între cele 4 trupuri de moșie ce alcătuiau domeniul Bărboșilor e și „Stefenii" zis și Stefănenii. „Ștefănenii și Ciolăneștii și Cărăușul, carele fiind toate într'un hotar s'au făcut una" (pg. 37) sau „că din 4 seliște anume Bărboșii, Ștefăneștii, Ciolăneștii și Cărăușul, ce sînt toate într'un hotar la ținutul Fălciului și se numesc Bărboșii" (pg. 57). Ștefenii veniau mai în jos de Voroveni, căci se zice în hotarnică „din hotarul Ștefenilor în sus zarea dealului se încep Vorovenii de jos" (pg. 207). Ștefenii veniau „de la apa Moisiei la apus în ceia parte" (pg. 49) și erau 2 Ștefeni, unii întrați în trupul Bărboșilor, „au arătat răzeșii marturi că Ștefenii nu sînt cuprinși toți în hotarul Barboșilor," ci „este o parte a Ștefenilor care e a lui Juverdian și altor răzeși" (pg. 49). Tot în hotarnica Bărboșilor mai cetim că Ștefenii lui Juverdian și a celorlalți răzeși se megieșiau în cap cu Țepenii, unde erau proprietari Gavril Adam și Toma Luca stolnic și că Stefenii treceau și spre răsărit de Moisia (pg. 44).

In marturia hotarnică dată de Episc. Inochentie al Hușilor și de Niculi b. v. ușier, ispravnic de Fălciu în 1765 Iulie, în urma cărții domnești a lui Gr. Alex. Ghica Vodă din 22 Dec. 1764, cetim toate lămuririle despre

Stefeni, iscându-se proces între Vasile Adam biv vel jitn. viitorul socru a lui N. Cuza pitar și între Gh. Juverdian mazil[1]), Juverdian atestă celor 2 judecători că „el are Stefenii pe Moisia" despre moașă-sa Nastasia fata lui Păcurar din Stefeni. Această Nastasie era fiică lui Stratul ficior Cărăușului (de la care satul *Cărăușul* —Lungenii—) și că Stratul al Cărăușului îi cumpărase de la Pârvul înainte de 7210 (1702). La întîmpinarea că actul lui Stratul Cărăușul nu pomenește de numele moșiei că e sau nu e Stefenii, ci zice că „am dat partea mea de moșie ce mi s'a veni din moșie de la Pârvul despre soare apune dintr'un bătrîn cumpărătura" (pg. 196) și că zice numai „de seliște de pe Moisie, și Moisia este o vale, pe care vale sînt multe moșii cu numele lor, iar nu că este Moisia vre-o moșie" (pg. 215), jitnicerul V. Adam a răspuns că „Stefenii nu sînt pe valea Moisiei ci sînt pe *Elan* și trece peste gura Moisiei păn în zarea dealului Mălăeștilor" (pg. 215). Gh. Juverdeanul a arătat că are 2 Stefeni „Stefenii de pe Elan îi are de baștină de pe moașă-sa Nastasia. iar pe Moisia are alți Stefeni, ce i-au avut moașă-sa Nastasia de la Stratul Cărăușul" (pg. 215). De fapt Stefenii de pe Moisia erau un bătrîn din Lungeni, zis și Cărăușul și că adevărații Stefeni veniau pe Elan, mai în jos de Voroveni, cari aceștia veniau în Gura Moisiei. Soarta Stefenilor a fost legată de soarta celorlalte trupuri din Bărboși întrînd apoi la Cuzești în urma actului din 1809, pomenit mai sus. Copii lui Gh. Juverdian și anume Gavril, Vasile și Ioniță Juverdeanu dau danie în 1782 lui N. Cuza pitar iazul de pe Stefeni „ce venia în gura văii Moisiei pe apa Bărboșilor" fost lor danie de la Stratul Cărăușul de pe moașa lor Nastasia fata lui Păcurar de Stefeni" (pg. 224) așa că o dată cu iazul a intrat în stăpînirea lui Cuza și satul.

55) *Țepenii* n'au intrat nici odată în trupul Bărboșilor. Și azi se zice *Țipeni* sau *Țepeni* la dealul ce stă-

---

1) Gh. Juverdean mazil stăpînea la Fălciu pe Elan mai multe moșii, cum cetim în cartea din 7268 Iunie 8 (1760): Răncenii, Lungenii, Hănăsenii Scorțenii, Copăceni, Stefeni, Voroveni, Țepeni, Gușițel, Deleni, Căpșăști, Vutcani și Fauri. (Uricar XX, 94). Răncenii în 1800 Mai 19 erau proprietatea stolnicului Toma Luca (Uricar XXIII, 292).

pâneşte „iazul lui Ralet“ pe drumul ce duce la Stuhuleț moșia d-lui I. Ralet din Iași. Reiese că Țepenii vechi veniau în partea spre răsărit peste Moisia și Elan. In hotarnica Bărboșilor din 1781 Iunie 4, întărită apoi de domnul C. D. Moruzi Vodă în 1782 Mart 28, se pomenește de Țăpeni, că aparţineau Luculeştilor: Gavril Adam și Toma Luca stolnicul şi că aveau în lărgime 27 funii a 20 stânjini una (1204 m.) „și de acolo în gios pe câmp zarea dealului între Saca şi Moisia alăture cu altă moşie Țăpenii despre răsărit a lui Gavril Adam până la o piatră hotar s'au găsit 10 fune şi 5 pol stînjeni. Și de acolo tot în gios alături cu Țapenii stolnicului Toma Lucăi... despărțire de Bărboși unde se lovesc cu Stefenii lui Juverdian“ s'au gasit 17 fune și s'au pus 2 pietre hotar“ (pg. 52).

In 1637 Țapenii aparţineau lui Gabăr parcalab, cum cetim în ispisocul lui Vasile Vodă din acel an, care întăreşte lui Gabăr satele Pănzătureştii pe Lohan, Cordenii şi Cordărenii pe Crasna, Vulturești și Drăgușeni pe Moisia și Țăpenii ce este pe Elan cu vad de moară şi cu livezi lângă Moisia la ținutul Fălciului, ce-i iaste și lui (Gabăr parcalab) cumpărătură de la Simion Ciujde, ficiorul Nacului, strănepot lui Dobroslov *Țepeanul*“ (pg. 200). Deci Țepenii își trag numele de la acel Dobroslov Țepean, care a trăit pe la 1550 cel puțin pe locul ce domină Elanul dinspre Stuhuleț.

56) Și acum să ne întoarcem cu povestirea faptelor la Bărboşi. Bărboşii n'au zapise vechi, și nu ştim ce a putut fi pe aici în secl. XV-a, de sigur că lipsind actele, se arată că locul era păduros și nelocuit. Abia în secl. XVI-a s'au stabilit pe aici aşezări cu acele dese schimbări de nume, după mutarea așezărilor primilor stăpîni. Bărbosul a trăit în Mațeşti, unde îşi avea casa pe la 1550. In 1620 Dec. 18 Măgdălina Zaharioaea dă danie nepoatei sale Nastasia, jupăneasa lui Dragan vornicul ocina și piua sa din Bărboși.

Toată proprietatea în Bărboşi se leagă de această jupăneasă, care însă n'are toată moșia [1]) Tot pe atunci

---

1) In adevăr cu pretenţii de stăpîni în Bărboşi se găsesc că se scoală în 1721 Iunie 16 unul Arhirie Plăcintă, care cerea a treia parte din Bărboși de pe un ispisoc de la Simion Movilă din 1607 Iunie 1, dat stră-

unul Onacă Chiotoare punînd zalog pentru un galban partea sa din Bărboşi lui Gorie „din fundatura Moisiei până în chilia călugăriţei şi în jos până la aluniş şi la vale până în gura izvorului“ (pg. 1), moşia lui îi rămâne lui Gorie. Onacă avea moşia de cumpărătura de la alte rude ale Magdălinei Zaharioae, urmaşi ai lui Mâţă din satul Maţăşti.

Nastasia lui Dragan vornicul a avut 2 urmaşi: pe Gorie şetrar şi pe Tofana Răcleşoae. Moştenirea de la Drăgan în Bărboşi a fost sporită cu zălogul de la Onacă Cheotoare, aşa ca în 1684 Tofana Racleşoae cu fii săi Ion şi Anghelușa îşi vînd părţile lor „din tot hotarul Bărboşilor“ pe jumătate de câtă cumpărătura a avut tatăl ei Dragan cu 120 lei bătuţi nepoţilor ei de soră lui Gavril Luca căpitan şi Toderaşco Gorie, unul ginere şi altul ficior lui Gorie Leoa, cumnatul ei. Indată după aceia un alt cumnat a lui Toader Gorie, anume Andrei Cujbă, ce ţinea în căsătorie pe Sanda Goriasa, întorcînd lui Gorie 23 lei şi un tult îşi împart în două jumătatea lor de cumpărătură de la Tofana Răcleşoae (pag. 2).

Gorie şătrar a avut 4 copii: Safta, căsătorită cu Gavril Luca; Sanda, căsătorită cu Andrei Cujbă vornic; Maria, căsătorită cu Ilie căpitan şi pe Toderaşco Gorie. Toţi aceşti 4 copii stăpâniau jumătate din Bărboşi de pe tatăl lor Gorie şatrar şi anume 231 pămînturi, câte 57 pămînturi şi 6 paşi de fiecare copil; ceialaltă jumătate fiind a Tofanei Racleşoaei (231 pămînturi) care a trecut-o prin vînzare la nepoţii săi de soră, Gavril Luca şi Toderaşco Gorie.

Dintre fetele lui Gorie şetrar, Maria lui Ilie căpitanul iese din Bărboşi avînd mai multe nevoi; aşa în 1704 Ion, fiul Mariei, soţia lui Ilie căpitanul îşi înstrăinează partea lui din Bărboşi pentru un cal luat de la vărul său Ştefan Luca 2 vist. şi s'a fost dus în ţara

moşului său Damian parcalab pentru 8 boi furaţi lui de către Nechifor sin Herman şi fratele său Răfei din Crăstinici, cum şi prisaca cumpărată de la Mărica Simoae.

Se mai găsesc amintiţi proprietari pe a 4-a parte din Bărboşi Petre Ştirbul, Cozma, ficiorii Nestri; cum şi Nestor ficior Nicăi, nepot Danciului, cumpăraţi toţi de Gavril Luca căpitan (pg. 9). Pe Arhirie Plăcintă îl dă ramas M. Racoviţă Vodă în 1721, ispisocul lui Simion Moghilă Vodă fiind vechiu şi răsuflat, iar el nestăpînind nici o dată cu el în Bărboşi.

leşască. Calul s'a preţeluit 35 lei ; tot acest Ion furase şi o iapă a Spanului din Lapuşna (pg. 4) preţeluită cu 10 lei (pg. 6). Iar Ilinca, fata Mariei şi sora lui Ion, fiind măritată cu unul Oprea slujbaş domnesc a fost mâncat 15 lei, bani domneşti apoi au mai luat de la vărul ei Stefan Luca 8 ughi, un postav supţire şi aşa şi-a vîndut partea ei din Bărboşi.

La răfuiala verilor între ei Luculeştii au arătat că toată partea Mariei li s'a venit lor pentru 90 lei în bani, cai şi odoare.

Mersul proprietăţii din Bărboşi a atârnat de soarta războiului de la 1711, cu pacea de la Stănileşti, întru cât atât Stefan Luca vist. cât şi Ilie cu Antiohie Gorie au luat o parte activă la acest războiu, cum cetim în I. Neculcea cronicarul şi cum reiese din actele de proprietate ale moşiei Bărboşilor care se înmulţesc după 1721, anul de întoarcere al Luculeştilor în Moldova sub domnia lui M. Racoviţă Vodă.

Şi scrie cronicarul I. Neculcea : „Dumitraşco Vodă a trimis sol pre Luca visternicul la Moscali, zicînd că-l trimite în iscoadă şi a scris la Turci, făcîndu-le de ştire. Deci Luca vist. a găsit pre împăratul Moscalilor aproape în ţara leşască la Iaroslav la o nuntă leşască a unui domn mare şi aşa au aşezat cu împăratul de a făcut legătură." (Let. II², 306).

Războiul de la Prut eşind rău, atât Dumitraşco Vodă cât şi o samă de boeri au trecut Nistrul şi s'au aşezat la Harcov în Rusia. Intre boerii pribegi este şi Stefan Luca vist. cum îl dă în listă N. Costin (Let II². 110) ; iar Ion Neculce scrie aceste : „Ion Luca vist. şi cu Sandul Sturza stolnic venise mai pe urmă în ţara leşască după noi la Kiov, şi nevoind ei să meargă cu Dumitraşco vodă, nu i-a putut lua, nici comandantul nu i-a dat, nefiind şi în izvodul Impăratului, şi gândind că-i va lăsa Moscalii să să întoarcă înapoi... Şi s'au ispitit într'un rînd să fugă şi i-au prins şi i-au ţinut închişi o lună... Şi au stat apoi un an acolo în Kiov, până au cheltuit ce au avut, şi apoi cu fuga au scăpat din Kiov încoace de au venit în Moldova (Let. II², 334).

Arătările cronicarului se întregesc cu cele din actele Bărboşilor. Cei 2 fraţi Luca, Stefan vist. şi Adam

sulger, au lipsit 10 ani din căutarea moșii Bărboșilor, căci toate afacerile de moșii se limpezesc în cursul anului 1721 în primăvară, și M. Racoviță Vodă spune în Cartea sa domnească. vorbind de frații Luculești „au cu voi (Ilie și Antohie Gore) moșii depreună neîmpărțite în satul Bărboși și altele pe aiure *acmu dumnelor tămplăndu-să ședere pe la alte moșii,* iar voi stăpâniți satul Bărboșii tot locul și părțile dumilorsale“ (pg. 4).

Cronicarul Neculcea știa foarte bine pașii cumnatului său Stefan Luca visternicul, căci Maria, soția lui Stefan Luca, era sora lui Ion Neculcea Cronicarul. In 26 April 1721, Stefan și Adam Luca întroduc acțiune de diviziunea moșiilor de la Fălciu. In acest scop se rîndueşte de domnie 2 hotarnici pe T. Lambrino medelnicer și pe Axinte Uricarul. Cei doi hotarnici se duc la fața locului și la 12 Maiu fac izvodul de cum curge proprietatea în Bărboși, „peste toate hotarăle Bărboșilor.“ Hotarnicii stabilesc că tot trupul Bărboșilor cuprinde 462 pămînturi, un pămînt avînd 24 pași fața și pasul 6 palme proaste, ceia ce ar face circa 15 klm. lungul moșiei din fundătura văi Moisia până la gura ei. Toată această moșie o atestă că era proprietatea lui Dragan vornic, danie de la mătușă-sa Magdalina Zaharioaei. Mai întrau în trupul Bărboșilor alte 49 de pămînturi: partea Danciului al patrulea bătrîn din Bărboși, pe care îl pretindea Nestor, ficior Nicăi, nepot Danciului, și pe care s'au arătat zapise că le-ar fi cumpărat Gavril Luca în osebi (pg. 9); deci aceste pămînturi nu le-au fost pus hotarnicii la socoteală. Tot trupul moșiei Bărboșilor l'au împărțit în două, după cei 2 copii ai lui Dragan vornic și ai Nastasiei, și anume 231 pămînturi s'au dat lui Gorie șetrar și 231 pămînturi s'au dat Tofanei Racleșoaei. Jumătatea lui Gorie șetrar s'a împărțit în 4, pe cei 4 ficiori. venind de fie-care câte 57½, pămînturi și 6 pași. Din jumatatea a 2-a a Tofanei Racleșoaei hotarnicii mai aleseră 2 părți (115½ pămînturi) Saftei, mama celor 2 frați Luculești; o parte (51½ păm. și 6 pași) lui T. Gorie, și o parte (57½ păm. și 6 pași) Sandei Cujbuleasa. Odată împărțirea aceasta făcută, boerii hotarnici le repartizează pe nume: Safta

Luca avea 3 părţi (173 pămînturi), Sanda Cujbuleasă 2 părţi ($115^1/_2$ pămînturi), T. Gorie 2 părţi ($115^1/_2$ păm.), iar Maria a lui Ilie căpitan o parte ($57^1/_2$ păm. şi 6 paşi).

La toate aceste părţi din trupul moşiei Bărboşi „din tot hotarul," erau aceşti stapîni: Stefan Luca sulgerul, după Safta lui Gavril Luca, născută Gorie. Postolachi Cujbă, Nic. Cujbă şi Măriuţa după Sanda lui Andrei Cujbă vorniceasa; Antiohie Gorie, Ilie Gorie şi Catrina Ceapă după Toader Gorie; Ion şi Ilinca Oprea după Maria lui Ilie căpitan, în total 10 stapîni. Acum boerii hotarnici mai răfuesc unele socoteli între dînşii şi anume că Ion a Mariei şi-a vîndut partea sa $28^1/_2$ păm. lui Stefan Luca pentru un cal luat în ţara leşască şi o iapă furată; că Ilinca Opreoae şi-a vîndut partea sa ($28^1/_2$ pămînturi) lui Adam Luca pentru 8 ughi de aur şi un postav; şi că dar cei 2 fraţi Luca au întrat în stapânire a $57^1/_2$ pămînturi pentru 90 lei (pg. 6). Tot Stefan Luca mai capătă danie de la mătuşa-sa Sanda Cujboae toată partea ei din Bărboşi, adică alte $57^1/_2$ pămînturi; la această danie fraţii Gorieşti: Ilie şi Antiohie întîmpinară că Sanda Cujboae, mătuşa lor le-a rămas datoare cu 66 vedre miere, cum însă n'avea zapis a ramas să dovedească şi Stefan Luca să plătească.

Astfel părţile răfuite, în Bărboşi nu erau proprietari buni în 1721 de cât cei 2 fraţi Luca şi cei 2 fraţi Gorie, întru cât verii lor de pe Andrei Cujbă şi de pe Ilie căpitan, unii îşi vînduse, alţii îşi dăruise părţile lor; şi stăpîniau dar: Stefan Luca şi Adam Luca $346^1/_2$ pămînturi, iar Ilie şi Antiohie Gorie $115^1/_2$ pămînturi. Cum pe Bărboşi erau 5 iazuri, boerii hotarnici le împart şi pe ele luînd Luculeştii 4 iazuri şi Gorieştii un iaz.

După 3 zile, la 15 Maiu 1721, Stefan Luca dă scrisoare la mâna cumnatului său Savin Cujbă pentru zapisul fără veleat (pg. 1), prin care Andrei Cujbă a întors 23 lei şi 4 potronici[1]) lui T. Gorie (pg. 7). La 23 Maiu verii Gorieşti şi Luculeşti îşi împart moşiile. Gorieştii iau: *o pătrime din Bărboşi*, Delenii din codrii Kigheciului,

1) Zapisul în original zice: 23 de lei şi un *tiultu*, ceia ce arată că un tult valora *4 potronici*, şi cum erau 20 de potronici într'un leu, deci tultul umbla 8. parale, şi eru a 5-a parte dintr'un leu vechiu. Vezi şi la Episc. Melhisedec. în Cronica Huşilor.

Tricoleștii pe Elan, un vad de moară pe Elan la Benești, o prisacă la Coropceni (Vaslui) „aceste ce scriu mai sus ni s'au venit nouă și a surorilor noastre, iar la alte mo-ii să nu mai avem treabă nici surorile noastre“ (pg. 8).

După ce apoi își desbat procesul cu Arhirie Plăcintă și cu bătrînul Danciului, în 15 Iunie 1721, cei 2 frați Luca își scot carte de la Racoviță Vodă prin care opresc pre toți grădinarii boerești, care mergu la Bărboși de fac grădini și moșia n'au „anume pe grădinarii dumisale hatmanului și a dumisale lui C. Costachi vel spatar și a lui Iamandi și a toți boiarii... și mergînd zlotașii acolo văd atîția oameni și pun bani și s'au sărăcit câte un sărac de om ce au avut dumnealui visternicul"(pg. 30).

In vara anului 1722 cei 2 frați Gorie nu s'au liniștit, ci folosindu-se de faptul că „nefiindu-le traiul acolo la Bărboși ei de și aveau numai o pătrime ($115^1/_2$ pamînturi) stăpâniau tot locul, și atunci la 17 Aug. 1722 Racoviță Vodă le scrie că trebue să li se aleagă de o parte acea pătrime a lor, iar nu să umble pe toată moșia; ba Vodă îi și amenință, „că neprimind se va trimite un boer mare acolo și... bine să știe căta cheltuială se va face toată de la casele voastre să va plini și veți petrece și rușine“ (pg. 11).

Pe cînd cei 2 frați Gorie se arătau îndărătnici, iată că le vine pe cap o urgie, care îi siliră să-și desfacă pătrimea lor de moșie din Bărboși. Iată care fu acea urgie:

In vremea războiului de la Prut în 1711 vara, în Iulie, Ilie Gorie, luă parte activă la desfășurarea evenimentelor. Văr cu Stefan Luca vist. care era cumnat cu I. Neculcea hatmanul lui D. Cantemir Vodă, Ilie Gorie ca unul care era stăpân în văile Elanului, tocmai în gura Moisiei, unde Turcii își aveau *Câșla* lor, care a dat naștere la satul *Câșla*, din Câșla Șimașirului (pg. 225) ce era la început, cunoscînd bine locurile izbuti a trage în cursă pe un agă *Ali*, aga a Ceamașirului, nepot vestitului Celebi (pg. 12). Fapta acestui omor n'a putut fi tăinuită mult timp și după multe cercetări, mai ales după ce boerii pribegi ai lui D. Vodă Cantemir 'aus

întors în ţară, ca Neculcea, Stefan Luca, Gorieştii, s'a cercetat cazul omorului acelui Turc mare şi s'a aflat că omorîtor a fost Ilie Gorie. Şi zice cartea lui Mihalachi Racoviţă: „viind Ilie la mare urgie din necuviincioasa fapta lui ce au fostu făcut în vremea Muscalilor, omorînd pe Ali agă a Cemaşirului, şi viind ceauş Impărătesc pentru acea faptă a lui cerşind divan de la Impărăţie Celebi răscumpărarea sîngelui nepotului său Ali aga, neavînd Ilie cu ce să plătească ciobotele treapădul ceauşului împărătesc, scoase partea lui de moşie Bărboşii vânzătoare" (pg. 13).

Nu greşim când identificăm pe acest Ali agă a Čamaşirului cu întemeetorul Câşlei turceşti de pe moşia Zabulicenii-Goeşti, după cum afirma în 1784 bătrânul I. Chiriţă, om de peste 80 ani, când zice: „iar, din sat nam luat nimic dijmă, *fiind Câşlă turcească ce să numea a Şimaşirului*, ci numai din câmp care şi acea dijmă ce se lua iarăşi cu voia *agâi Şimaşirului*" (pg. 225).

Tot aşa nu greşim, când apropiem tot aici denumirea ce se dă şi azi la *drumul Paşei*, ce pleacă din faţa satului Guşiţei, rîdică dealul Căpşeştilor, trece dealul Ghibenilor, tae valea şi dealul Futileasa şi trece spre Guzari, fiind un drum ascuns, ce lega şesul Prutului spre Elan în direcţia Câşlei. Se prea poate ca pe acest drum, pe care, probabil, Ali aga Şamaşirului, a vrut să ia pe la spate armatele Ruseşti şi Moldoveneşti din 1711, a fost asasinat acel agă Ali, întemeetorul aşezărei Câşlei din gura Moisiei, în jos pe Bărboşi, pe locul Goeştilor, de către Ilie Gorie şi cumnatul său Haugaş (pg. 17);

După 10 ani de la săvârşirea omorului lui Ali agă a Şamaşirului, Celebi a izbutit să scoată afacerea în judecata divanului şi atunci Ilie Gorie pentru a scăpa de acea mare urgie şi-a plătit capul cu partea lui de moşie din Bărboşi; „scosau partea lui de moşie din Bărboşi vânzătoare ca să să poată plăti de ciobotele ciauşului împărătesc".

Cumpărător s'a găsit numai de cât D. Racoviţă hatmanul, fratele Domnului Mihalachi Racoviţă, dând 65 lei pentru acea jumătate de loc din a patra parte din Bărboşi cu iazul pe jumătate şi cu seliştea, *unde a fost casa lui T. Gorie şatrarul*. Stefan Luca vist. n'a îngăduit

să între stăpân în Bărboşi un străin, de şi D. Racoviţă hatmanul era de departe rudă prin alianţa cu Luculeştii, mama lui I. Neculcea hatman cumnat Luculeştilor, fiind o Cantacuzineasca ca şi mama lui M. Racoviţă Vodă. — Şi în adevăr se face uz de legea protimisului şi St. Luca vist. ca văr primare întoarse cei 65 lei lui Dumitraşco Racoviţă hatm. şi ia cele 56 jum. pământuri din Bărboşi, partea lui Ilie Gorie, după ce a avut grijă a lua şi voia fratelui său Antiohie Gorie, după următoarele îndreptări: „aşa au socotit Domnia mea împreună cu tot sfatul nostru cum din vreme că nu sau tâmplat Antohii Gorie să dea banii în graba purcesului ceauşului împărătesc şau luat banii cu dobândă dmlui Stefan Luca vist. de-au dat de lau mântuit din nevoe de acmu înainte să nu mai fie a lui Antiohie Gorie a mai zice ceva sau a mai întoarce, ce să stăpânească dmlui Stefan Luca vist. pecum au dat bani, căci şi Antiohie bine au auzit de urgie ce trage fratesău de către ceauşul împărătesc, dar nau vrut să vie să caute la nevoia lui, sau să dea bani săl plătească de ceauş" (pg. 13).

Iată dar cum în cursul lui 1724 cei doi fraţi Stefan şi Adam Luca rămân singuri stăpâni în Bărboşi pe cele 462 de pământuri. In vara lui 1725, August 12, Stefan Luca vinde fratelui său mai mic Adam Luca sulgerul cu 250 lei toată partea lui din Bărboşi „şi au ramas tot satul Bărboşi deplin a frăţinimeu Adam" (pg. 15), afară de a 8-a parte a lui Antiohie Gorie, care o cumpără tocmai în 1746 Oct. 31 Vasile Adam post., fiul lui Adam Luca sulgerul cu 40 lei, de la nepoţii lui Antiohie, Ioniţă Ceapă şi preutul Trohin, ficiorii Catrinii, fata lui A. Gorie; După ce mai întimpină un proces cu verii lor Cujbuleştii, Vasile Adam, *acum mare căpitan de Codru*[1]), rămâne deplin stăpân pe Bărboşi în 1748, după ce mai plăteşte Cujbuleştilor 33 lei şi 10 bani cheltueli de judecată (pg. 17).

Vasile Adam s'a însurat de 2 ori, întâi cu mama Zoiţei Gioneasa, şi al doilea cu Safta fata lui Nec. Jora

---

1) Prin cartea gospod a lui C. N. Mavrocordat Voevod din 1748 Mart 30 Vasile Adam e făcut căpitan mare la Codru Tighiaci, a cărui autoritate se întindea şi pe valea Elanului, aşa că Vodă aduce la cunoştinţa căpitanilor, slujitorilor şi tuturor locuitorilor din Fălciu de această numire (pg. 206).

stoln. și a Ilincăi cum ne spune scrisoarea lui Alex. Jora șatrar din 1762 Mai 17 (pg. 206) cumnat lui Vasile Adam jicnicer, cu care face pe Naslasia soția pitarului Neculai Cuza.

In pomelnicul Doljeștilor, făcut de Hudici în 1759 cetim trecuți între donatori și pe Luculești: 1) Gavril Luca și jupăneasa lui Safta și copii lor, 2) Stefan Luca vel vist. și jupăneasa lui Maria și copii lor. Mihalache Luca cu jupăneasa lui Ecaterina fata lui Ioniță Sturza vel vornic și cu copilul lor Stefan Luca, și Toader Luca v. stol. și jupăneasa lui Maria, cari dau moșia Șirăței, 3) Enachi Luca gramatic (frate cu Stefan) și jupăneasa lui Ecaterina fata lui Gligoraș Plotei și a Iordosiei lui popa Dumitrașco și copii lor Ioan; și Dafina sora Ecaterinei, 4) Adam Luca vel sluger și copii lui Vasile Luca vel ban. Costantin Luca vel stolnic, Gavril Luca vel clucer și Grigoraș Luca vel clucer (Surete ms. XIX, 23).

Povestirea mai departe a moșiei Barboșilor se leagă de o serie de procese iscate între fetele lui Vasile Adam pah. și privesc afacerile familiei Cuza, pe care le vom povesti la rîndul lor.

57) *Mălăeştii.* Valea Mălăeștilor începe din dealul ce stăpânește „groapa Cuzei" la o înălțime de 315 m., și scoboară dealu la vale tot în clină dulce, între dealul Barboșii spre răsarit, și acoperit cu păduri seculare și între dealul *Vladnicul,* pe sprînceana căruia e așezat schitul cu asemenea nume, cu înălțimi de la 378 m. la 327 m. Valea e îngustă și pustie de sate, căci abia, după 8 kilm. de la izvor se află așezat satul Mălăești, ca apoi iarăşi alți 6 kilm. până la vărsătura apei în Elan să nu mai fie alt sat. La gură vine *Poşta Elanului.*

Mălăeştiii e mai însemnat prin prezentul său de cît prin trecutul îndepărtat; are 368 locuitori; avem aici un spital rural fondația C. Corbu, proprietarul cel din urmă al Mălăeştilor; este o frumoasă biserică în zid una din cele mai alese din județ după Bazga. Despre trecutul Mălăeştilor am putut prinde ceva știri din opisul de documente al siliştelor din trupul moşiei Mălăeștilor, aflător azi la grefa Trib. secția I Iași, cu alte acte depuse şi neridicate încă tocmai de la 1865.

După acest opis Mălăeştii au avut aceste seliște:

Tupilaţii, Serbii zis şi Hulubăţul, Paşcanii, Lungenii şi Bălăneştii, Vorovenii, Scorţenii şi Stefenii, Ţepenii, Stuhuleţul, Hănăsenii, Bogdăneştii, Copăceana. Am greşi de am lua aceste nume de moşii, cari au intrat în alcătuirea moşiei şi satului Mălăeştilor ca venind pe aceiaşi vale. Aşa Tupilaţii vin sat 4 klm. mai jos de Poşta Elanului ; Sărbii zis şi Hulubăţul vine sătucean peste Elan, pe singurul afluente din stînga Elanului, Hulubăţul; Hănăsenii vin sat în jos de Murgeni; Bogdăneştii vin sat pe Prut; Copăceana vine pe hotarul dintre Găgeşti şi Bozia de la Prut; iar celelalte hlize le găsim amintite şi în trupul Bărboşilor ca: Lungenii, Vorovenii, Stefenii, Ţepenii, iar altele la Deleni, ca Bălăneştii; toate aceste selişte sînt amintite în opisul Mălăeştilor, pentru că au fost moşii Costăcheşti, cum de altfel erau şi alte trupuri de moşii din Roşieşti până la Falciu. Dar nu numai boerii aveau moşii răzleţe pe văi deosebite la distanţe de zeci de chilometre una de alta, ci erau şi răzeşi ca Gh. Juverdeanu, sau ca răzeşii din Grumezoae, care aveau moşii în 12 hotară până în Prut.

Prin 1637 Mălăeştii erau ai Lupului Prăjescului. In 1692 îi găsim a lui Iordache Rusăt, apoi îi găsim ai lui Matei Costachi. In 1804 stăpîn era vornicul Şarban Costache Negel, fratele mitropolitului Veniamin Costache, iar în 1846 erau ai fiului său post. Iancu Costachi Negel.

58) *Paşcanii* sat pe Elan, intrat în trupul Mălăeştilor prin dania, ce în 1790 April 5, o face Ion Ochilă Vârlan şi Damian către Matei Costache sluger.

Prin 1779 Ghenar 12 găsim că pah. C. Paladi voia să se acolisască de moşia Paşcani, şi răzeşii se împotriviră. Incă din 1679 Iuli 14 pah. St. Cerchez cumpărase părţi din Paşcani de la Ştefana Edoaea.

In 1777 Aug. 19 Gr. A. Ghica Vodă porunceşte să se hotărască părţile preutului Dumitraşco din Paşcani şi Munteni.

59) *Lungenii* de pe Moisiia au intrat parte şi în trupul Mălăeştilor, căci încă din 1677 Mart 4 răzeşul Solomon vinde pah. Stefan Cerchez 19 pămînturi din Lungeni, iar în 1702 Sept. 9 unul Aftodor, nepot popei Edului şi Iftimie vînd tot comisului Stefan Cerchez părţile lor din Lungeni. Moşiile lui Stefan Cerchez au devenit Costăcheşti.

60) *Poşta Elanului*, e trup rupt din Vătcani. Nu cunosc trecutul acestui loc; cred însă că numele şi l'a luat de la aceia, că aici era staţie de poştă din drumul Brăilei şi al Galaţilor, cînd s'a organizat serviciul poştelor în Moldova. In condica menzilurilor lui Scarlat A. Calimach Vodă, scrisă de Ţigara în 1812 Oct. 2 se pomeneşte şi de Elan ca centru de poştă, între punctele: Galaţi, Corni, Elan, Fălciu, Epureni, cu nota că aici se găsiau deposit de 4 stoguri: „δ στόγουρα Ελαν." Aici erau grajdiuri de cai, stoguri de fân şi surugii, a căror lefuri le însamnă Condica menzilurilor astfel: „180.6 Elan, 210.7 Fălciu" pe Ianuarie, „120.4 Elan, 150.5 Fălciu," lefi pe Maiu (N. Iorga, Studii şi documente XIX, 107).

61) *Vorovenii* aparţineau lui Gh. Juverdeanu, vornic de poartă. Aici cumparase şi Nec. Cuza căminar ceva părţi, dar în procesul iscat câştigă Juverdeanu; şi de şi în 1808 se făcuse o transacţie între Gh. Juverdeanu şi N. Cuza că vînzîndu-şi părţile lui să întrebe întâiu pe căminar N. Cuza, din actele Mălăeştilor însă vedem că Gh. Juverdeanu a vîndut în 1811 moşia sa din Voroveni spat. Şerban Negel. Toate actele de vânzare sînt la Mălăeşti. In Dec. 18, 1811 Gh. Juverdeanu şi Iordachi Munteanu cer vînzarea, în 4 April se scrie căpitanului de Huşi se facă publicaţia; la 7 April se face publicaţia; la 10 Maiu se face ţidulă de hareciu a mezatului; iar la 1 Iulie 1811 se face hotarnica Vorovenilor vînduţi lui Şerban Negel spatar.

62) *Odaia Sărbilor* zisă şi Hulubăţul, împreună cu Fastăcii pe Elan erau ai polcovnicului Gh. Gociu în 1812 Aug. 12, cînd li se rădică hotarnica de Ion Vărgolici vornic de poartă, după hotarnica lui Bădros din 7284 Iunie 9 (1776).

63) *Scorţenii* şi *Stefenii*, trupurile lui Juverdeanu s'au încorporat în trupul Mălăeştilor cu vînzarea din 1811 către Şerban Negel spatar. Despre celelalte părţi răzeşeşti din Stefeni şi Scorţeni avem amintiri încă din 1624 cînd toată puterea moşiei sta într'un iaz, cu vad de moară. In 1651 Avg. 25 se iscă proces pentru iaz şi se taie iazul. In 1676 Iuli 4 tot afaceri cu mori înecate de iazul Stefenilor şi a Scorţenilor. Părţile răzeşeşti au fost vîndute în 1808 Mai 25 lui Şerban Negel spatar şi aşa au intrat în trupul Mălăeştilor.

64) Țepenii și Stuhulețul au hotarnică din 1751 Sept. 18.

65) *Vutcanii.* E cel mai mare sat din județul Fălciu. Așezat pe valea cu același nume, așezările aici au sporit în atîta ca astăzi are 3010 suflete. Satul așezat pe amândouă malurile cu ponoare ale pârăului cuprinde o rază de $3^1/_2$ klm. Viața economică a Vutcanilor poate pildui tuturor celorlalte sate. Aici inițiativa particulară și spiritul de asociare în obștie au făcut ca răzeșii din loc, de și au avut a suferi ciuntiri mai mult de jumătate din moșia lor, să-și crească ocina în atâta, că astăzi se găsesc stăpâni pe un domeniu de aproape 5000 fălci, cu tendința de a se întinde la toate moșiile din jur. Numele cel rău ce și-au scornit în județ Vutcănenii, este pe deplin răsplătit prin hărnicia și obșteasca lor asociare.

Vutcanii n'au hârtii vechi, cum singuri ei spun încă din 1804 „și cerînd la răzeși ca să-și arăte scrisorile ei au dat răspuns că scrisorile ce au avut din întâmplările vremurilor s'au prăpădit" (Sf. Spiridon din Iași, Roșiești, Vătcani III, 21).

In adevăr obștia răzeșilor din Vutcani nu păstrează decât un țidular general al împărțirei moșiei pe 312 nume de răzeși din 1859, și foarte puține acte vechi (Surete ms. XVI, 173—240). In schimb cele câteva acte vechi ale Vutcanilor se găsesc la Epitropia Sf. Spiridon (Roșiești, Vutcani III) și la urmașii lui Gh. Săulescu zis și Papadopol, de la cari am căpătat spre copiare mai multe dosare.

Toată valea Vutcanilor de azi era loc pustiu în secl. al XV-a; nu era pe aici nici o așezare, cum încă cetim în ispisocul lui Iilieș Vodă Rareș din 1548 April 7 „dintr'un loc de pustiu ce se numește acum *Ceretеoaia*" (Ispisoace și Zapise I, 1. 90). Iar dacă ar fi să luăm arătările unui suret de pe uricul lui Stefan Vodă cel Mare. scris de Matei în Vaslui la anii 7005 Mart 14 (1497), vechia așezare, care a dat naștere Vutcanilor era pe Idrici, căci în acel an vine Vlasie, fiul lui Scoarță și vinde cu 60 zloți tătărăști la 3 surori : Anușca, Negrita și Maria satul Bezărecenii pe Idrici (Surete ms. XXI, 129).

In secl, XVI-a valea Vutcanilor se chema Ceretoaea, „pârâul ce acum se numeşte Cereteoaea“ şi In 1548, cu 51 ani în urma uricului marelui Stefan, Ilieş Rareş vine şi întareşte lui Ilie Tarpici şi soţiei sale Ileana fata lui Cojoc stapânire „pe o jumatate loc din pustiu, de pe pârâul ce acum se numeşte Cereteoaea, la coşarul lui Mrăstată, în capul dumbravii la fântână,“ cumparat cu 70 zloţi tătărăşti de la Mihociu paharnicul ficiorul lui Ghedeon, cari şi acesta Mihociu l'a avut de pe moşul său Ghedeon cel batrîn, danie şi întăritura de la Bogdan Vodă. (Ispisoace şi Zapise I, 89). Un Ghedeon diac e amintit între 6940—6967 (Uricar XVIII, 527).

Ar urma că stăpânirea lui Ghedeon *star* a venit după cea a celor 3 surori, ce au cumpărat în Bezereceni de la Vlaicu sin Scoarţă, mutîndu-şi aşezarea de pe Iadrici—erau 2 Idriciuri: sec şi cu apă—pe pârâul Cereteoaei.

In jurul acestui uric de la Ilieş Vodă, răzeşii de mai apoi ai Vutcanilor au avut interes să mai rotunzască ceva hotarăle, căci către 1804, cînd se înteţise procesele între obştea răzeşilor şi spat. Matei Costachi pentru jumătate din Vutcani, un tălmaciu puţin iscusit dascalul Alexandru din satul Simineşti (Vetrişoaia), face o traducere mincinoasă cum o califică Paval Debrici polcovnic, tălmacitorul oficial al Episcopiei Huşilor şi apoi al departamentului pricinilor straine.

Acest dascal Alexandru dă aceste hotară : „a vândut a sa dreaptă ocină, ce este o danie mică a moşului Ghedeon cel bătrân partea din sus din pârău ce se cheamă acum Cereteoaea i o câşlă de bucate mari cu câmpu şi cu păduri... lui Ilei şi Ilenii fetii Pojaca ot Vatcani, osabit o danie din pârăul Vatcanilor spre răsărit în zarea dealului Malavu din marginea dumbrăvii din Graneşti şi cu mai mult pădure.“ Iar venind la hotară în loc de a pune pur şi simplu formula veche „după vechiul hotar pe unde din veac au apucat,“ dascalul Alexandru se deda la o precizare interesată : „şi le-am pus hotar din marginea dumbrăvii de Grăneşti, zarea dalului Malaeştilor, al doilea hotar în deal despre Târzii se pogoara în pârăul Idrici cu apă, merge spre amiazazi pâră unde îi va sta împotriva acestui uric al nos-

stru altul mai mare, osăbit 2 pietre ce sau rânduit de am pus hotar, una piatră spre amiazazi la câmpu, capul moşiei, al doilea piatră la miazănoapte în codru, la apus pustietate" (Ispisoace şi Zapise I, 1, 90).

Nu mai avem nici o ştire de urmarea proprietăţii pe valea Ceretoaei, în secl. al XVI-a. Probabil că acest Ilie Tărpiciu a avut de urmaş pe Borcea, Mănăilă, Gurălată şi Gheorghe Vătcă, căci la pragul secl. al XVII se dă moşia Vutcanilor împărţită pe 4 bătrîni, cu aceşti urmaşi: Andonie Vătcă, fiul lui Toader Vatcă, nepot lui Gh. Vătcă, ca unul ce stăpânea jumătate de batrîn din a lui Gheorghe Vătca; Ghiorghiţă, Antonie, Dahina şi Coiliţă, urmaşii lui Borcea iarăşi jumătate de bătrân; Magdalina fata Micai, nepoata lui Gurălată, pe a patra parte de bătrîn, şi Istrate Mănăilă nepot lui Mănăilă pe a patra parte din a treia parte.

Pe toţi aceşti 6 răzeşi din Vătcani îi expropiază Gh. Cărăuşul din Bărboşi cu 35 galbeni şi un bou bun cumpărîndu-le 5/12 părţi din toată moşia, şi mai rămânînd răzeşilor restul de 7/12 din cei 3 bătrîni.

Acest ispisoc a lui Vasile Vodă e talpa tuturor arătărilor în procesele boerilor Costăchesti cu răzeşii, ceia ce arătă că trupul cumpărat de Gh. Cărăuşul a trecut apoi în stapînirea Costăcheştilor. Dar în ceia ce priveşte numărul bătrînilor, boerii de mai apoi şi părţile interesate sau dedat la tot felul de îmbinări, cari de care mai interesate şi mai departe de adevăr.

Iată de pildă cum tălmăceşte stoln. T. Burada în 1838 bătrânii Vutcanilor dupa ispisocul lui Vasile Vodă. El scoate 4 batrîni: „Borcea, Gurălată, Gheorghe, pe care îl numeşte Moga şi pe Mănăilă. Pe Andonie Vătcă îl face nepot lui Gh. Moga; din Gurălată ne dă 4 copii: Gavril Colun, Macrina, Sandul şi Mica, cu fiica ei Magdalina; din Borcea ne dă pe Toader şi pe Iftodie Măţă, cu aceşti urmaşi, Bosie şi Toader Borcea, cu copilul său Istratie Borcea din 7225; apoi Gheorghiţă, Dahina, Antonia şi Coiliţă din Iftode Măţă; din Mănăilă scoate pe Mereuţă tatăl lui Istratie din 7175, pe Damaschin tatăl lui Nec. Damaschin din 7250 şi pe Avrămia, mama preut. Misăilă, care face pe Vasile şi acesta pe Ioniţă din 1804 (Surete ms. XXI, 156). Ori cât ar fi vrut bo-

erii în judecata divanului să forţeze textul unui ispisoc domnesc, nu puteau scoate, ceia ce uricul nu spunea.

In adevăr, în procesele Vutcănenilor s'a făcut nu puţin caz în jurul zapisului de danie, ce Istrate ficior lui Mereuţă şi a Catrinei, nepot lui Misăilă şi lui Berdilă a făcut în Vutcani, a patra parte din a treia parte din bătrînul lui Misăilă, către Chirilă Bojian; zapisul e din 7175 Oct. 16 (1667) şi e întărit de Vodă Iliaş în 7175 Iuli 15 (Surete ms. XXI, 157, 159). Istrate aminteşte că în 1667 trăiau aceşti răzeşi în Vâtcani, pe care îi aduce ca marturi: Ţicul, Pavăl, Chirilă, Ilodie sin Pavăl, toţi aceştia fiind răzeşi nevînduţi. Acum dacă punem în legătură ispisocul lui V. Lupu cu zapisul lui Istratie din 7175, la 20 ani interval, reiesă că Istratie nu putea vinde din aceiaşi bătrîni, în care cumpărase Gh. Cărăuşul, căci din bătrînul Borcea şi Gheorghe cumpărase jumătate, iar din bătrînul Guralată numai o pătrime; pe cînd Istratie face danie a patra parte din a treia parte din bătrînul Mănăilă. Vasile Vodă a întărit pe cât a cumpărat Cărăuşul, şi ispisocul lui nu face dovadă pe *câţi* bătrâni umbla Vătcanii, ci *din câţi* bătrâni a cumpărat Gh. Cărăuşul şi *câte cât* anume. Şi apoi încă nu se putea ca în răstimp de 20 ani să fie încăput Mănăilă să aibă nepot pe Istratie.

66) Ce era un *bătrân?* Ceia ce se ceteşte în zapisele munteneşti de *moş mare* şi *moş mic*, se zice în Moldova *bătrân*. Cum proprietatea veche răzeşască nu era divizată pe teren, de cât cel mult în vatra satului şi în jirebiile ce vineau în dosul caselor, răzeşii îşi ştiau dreptul lor la pămînt după spiţă.

Primul descălecător al unui sat, a cărui nume de multe ori se prinde în arătările uricilor vechi, sau se găseşte în denumirea satului, stăpânea la început toată moşia. El îşi făcea aşezare şi case pentru copii lui pe cari îi însura ori îşi mărita fetele. Iar dacă urmaşii primilor stăpâni, ori cumpărătorii acelei moşii erau mai mulţi fraţi, veri, ori alte rude, aceştia toţi formau bătrânii satului. Stabilitatea bătrînilor nu era fixată. Se suprapun mai multe rânduri de bătrîni, dacă în viaţa economică a acelui sat mijlociau fapte de acele, cari tulburau paşnica stăpânire. In ori ce caz în

mintea răzeşilor s'a făcut foarte adesea confuzie cu numărul şi vechimea bătrînilor, amestecând bătrânii mai noi cu bătrânii mai vechi şi uitându-le chiar numărul câţi erau. Şi cum în procesele de pămînt de după 1780 s'a cerut în mod imperios prezentarea la divan a spiţelor de răzeşi, am avut prilejul de a ceti sute de asemenea spiţe, care n'au valoare istorică de cât pentru 3—4 generaţii anterioare, nu însă şi pentru începutul lor. Nimică nu împedeca pe atunci ca cu asemenea spiţe schiloade să se câştige dreptate, divanul judecând şi el după dovezile aduse în instanţă.

Aşa şi la Vâtcani. Către sfîrşitul secl. al XVI s'au fixat bătrînii cei 4: *Mănăilă*, *Gurălată*, *Borcea*, şi *Gheorghe Vâtcă*. In secl. al XVII proprietatea răzăşască se tulbură prin cumpărăturile mari ce a făcut Gh. Cărăuşul, care a luat din 4 bătrîni un bătrân şi un sfert, iar răzeşilor le-a rămas 2 bătrîni şi trei şferturi. In 1699 April 28 Arhire, ficior Stratului, nepot Cărăuşului vinde vel vorn. V. Costachi cumpărăturile bunului său din Vâtcani (Roşieşti, Vâtcani, III). In 1706 Iunie 1 Antioh Vodă dă o carte gospod în pricina acestei vînzari fiind pâră la divan rădicată de preutul Juverdian (Surete ms. XXI 405). Odată intraţi Costăcheştii în Vâtcani au urmat o sumă de procese, cari s'au încheiat tocmai în 1805 Mart 20 prin o transacţie. Intre 1699 şi 1805 au fost stăpâni aceştia: V. Costachi vornicul, C. Costachi log. Gligoraş Costachi clucer şi Matei Costachi spatar. Pe când Costăcheştii cumpărau de la urmaşii lui Gh. Cărăuşul moşie în Vâtcani, Luculeştii cumpărau tot de la aceiaşi în Bărboşi cu hlizele sale, aşa că de la acest Arhirie Cărăuşul avem mai multe zapise de vânzare a moşiilor sale de pe Elan (pg. 202).

In secl. al XVIII se fac mai multe hotarnice ale Vâtcanilor şi reiese aceste întinderi: coasta despre răsărit, spre Bărboşii pit. N. Cuza şi Mălăeştii spat Şerban Costachi 6260 stânjeni; coasta despre apus spre Roşieşti 6258 stânjeni; fundul spre miază noapte la Târzii a log. C. Greceanu 836 stânjeni; capătul din jos 684 st. spre Bancovici şi Fauri. Reiese dar că moşia Vâtcanilor avea o lungime de 14 klm. din creasta dea-

lului Vladnicului spre Târzii până în Bancovici, și de 1500 m. din zare în zare.

Chestia pusă era acum la măsurătoare, câtă parte avea a lua spat. Matei Costachi? El a izbutit să dovedească că avea drept la jumătate din Vâtcani, socotind Vâtcanii că îmblau pe 3 bătrîni, după ispisocul lui V. Lupul și că dar avea de luat 7 klm. în lung. Cum însă moșia sa Roșiecii era vecină pe lungul coastei spre răsărit cu Vâtcani, divanul i-a încuviințat să ia jumătate pe curmeziș, adică din coama dealului de la apus spre Roșiești până în matca apei Vâtcanilor, lăsând răzeșilor partea din pârau spre răsărit până în hotarul Mălăeștilor. Asemenea împărțire pe latul moșiei, nu pe lungul ei, strică așezarea satului, de oare ce vatra satului era mai mult pe malul drept al părăului; și atunci se face o transacție în 1805 Mart 20, dând lui Matei Costachi tot Bancovicii, și partea din sus. „Iar celalalt hotar ce este în sus până în capul moșiei Vâtcani cum și întreg hotarul moșiei noastre Bancovici, ce este pe pâraul Vâtcani, care pe din sus să hotărăște cu partea aceasta a noastră de moșie, iar despre apus să hotărăște cu Puțenii cu apa a d-sale spatar, ce o are luată cu schimb iar pe din jos cu moșia Faurii iarăși a d-sale spatar ce o are luată cu cumpărătură“ (Roșiești, Vâtcani III, 26). Transacția o iscălesc 65 de răzeși, obștea tuturor răzeșilor de Vâtcani din acel an.

67) *Schitul Vladnicului.* Din trupul Vâtcanilor, capătul de la nord spre Târzii s'a desprins o parte, care a trecut mai apoi prin vânzare în mâna lui Gh. Papadopol, răzeș din Vâtcani și pe care soarta și vecinătatea de moșie cu Veniamin Costachi, proprietar în Roșiești, l'a înlesnit să învețe carte în Grecia și să ajungă profesorul Săulescu, atât de cunoscut în mișcarea noastră culturală din Moldova, de la 1828 încoace.

Pe creasta dealului ce domină valea Idricilor, se înălță mănăstirea de lemn, zisă schitul Vladnicului, loc tare și bine ales de ochiul primului ctitor al lăcașului, logofătul Costantin Costachi. Azi schitul e dărăpănat, nu nu se mai slujește în el, catapiteasma e luată și în curând se va ruina, ducînd cu el o pagină frumoasă din viața veche religioasă a marilor noștri boeri. Râdicat

Schitul în stilul bisericilor rusești cu 3 turnuri, nu poartă de cât o mică inscripție săpată în stâlpul de lemn în cuprinderea: „La 7246 (1738) nau durat aceastâ biserică | la 1846 sau acoperit a treia oară || de căminar Gh. Saulescu.

Aici e îngropat Gh. Săulescu, care a murit în Sept. 1864, pe mormânt n'are nici o piatră, ci e un grilaj de lemn, rădicat acum în urma de nepoții săi copii lui Casian Leca, cari cultivăcu multă îngrijire moșia Vladnicului. Mai este și o altă piatră mormântală a unui egumen grec mort în 1776 scrisă grecește și românește.

Data zidirei Schitului din 1738, se potrivește cu arătările boerilor din 1804 în anaforaoa dată către C. A. Vodă Moruz, cari aducând scrisorile răzeșilor spre întimpinare la arătările spat. Matei Costachi, zic : „Pentru *Schitul* ce este făcut pe hotarul acestei moșii de *moșul* dmsale spatarului, cu livezi și vii ce sînt împrejurul lui că sau stăpânit de strămoșii, moșii și părinții dmsale cum și de dmsa și dijmuește livezile ce sînt acolo." Iar la puntul 9 se aduce o scrisoare din 1797 Mai 6 a lui Chesarie Costachi ierodiacon, prin care dă danie averea sa fratelui său spat. Matei Costachi și-l îndatorește „ca mai întâi pentru un schit anume Vladnicul ce este pe moșia Vâtcanii și se află cam stricat săl tocmească, având și călugări cât vor fi de trebuința schitului și cu toate cele trebuincioase și făcând pe fieștecare an de doaă ori praznic, unul la hramul schitului la 15 a lui August, și altul la ziua sfinților Impărați Costandin și Elena." După care scrisori au arătat d-lui spatar Matei Costache că cât pentru schitul ce se pomenește prin scrisoarea de danie a fratelui dmsale „carele iaste făcut de logofătul Costandin Costache strămoșul d-sale" cu livezi, cu vii și de la vremea răzmeriței trecute au rămas paragină" (Sf. Spiridon Roșiești, Vâtcani III, 21).

Gh. Săulescu a întrat stăpân în Vătcani pe partea spat. Matei Costachi în 1838 prin hrisov domnesc.

68) ***Bancovici și Fauri.*** Aceste 2 trupuri de moșie au avut aceiași soartă ca și Vâtcani. Bancovici a fost trup din Vâtcani și toți răzeșii din Vâtcani aveau părți și în Bancovici, care era partea de câmp. In 1805 ei dau întreg Bancovicii lui Matei Costachi, numai ca să

scape cu vatra satului. In Fauri Matei Costachi era stăpân prin cumpărătură.

In planurile rîdicate ale Vâtcanilor, ca cel al lui Baiardi din 1843 cetim aceste hotară. Faurii la gura văii Vutcanilor în Elan, în fața locului Poșta Elanului; mai sus vine Bancovicii, ce să märginesc la răsărit cu Mălaeștii, la Sud cu Faurii, la vest cu Scorțenii Puțeni cu apă, la nord cu Vâtcanii.

La 1647 Mart 16 satul Faurii era împărțit în 3 părți: Maria, Răspopul Mihail și Dămian Cioroiul; Crăstian, ficiorul Mariei dă danie partea lui din Fauri „ce iaste pe apa Bancovicilor mai sus de Pășcani“ Mariei din Bancovici (Ispisoace și Zapise II, 2, 77).

In 7268 Iunie 8 Gh. Juverdeanul, mazil capătă carte de la Vodă să-și stăpânească părțile din moșiile sale de pe Elan, și anume: Răncenii, Lungenii, Hanăsceni, Scorțeni, Copăceni, Stefenii, Voroveni, Țepeni, Gușițel, Deleni, Căpșaștii, Vâtcani și Fauri (Uricar XX, 94).

69) *Tupilații* sat foarte interesant ca alcătuire etnică, căci e locuit de turcomani ortodoxi, colonie adusă de boerii Costăchești în secl. al XVIII-a; Tupilații au fost la început răzeși, căci încă de prin 1672 Iuli 1, găsim pe Lazăr Moșuleț dînd danie Comis. Stefan Cerchez părțile sale din Tupilați; în 1673 Iulie 15 face danie Grozava către Stefan Cerchez; în 1674 Iunie 4 vînd Nastasia și Cristina lui Stefan Cerchez, în 1676 Mart 30 vînd comis. Stefan Cerchez Pavăl, Maria și Gliga; în 1679 Mart 17 vinde Stefana Edoaea tot comis. Stefan Cerchez. In 1690 Mart 3 Stefan Cherhez comis cumpărase tot satul și ia de la domnul Cantimir Vodă hrisov de întăritură [1]). In 1765 Iulie 20 se râdică hotarnica Tupilaților, care fusese dăruită de Stefan Cerchez hinei sale Ancuța. Se iscă un proces pentru Tupilați în 1765 între Stefan Ruset, Manolachi Costachi și Ion Paladi. La împarțeala frățească moșia Costăchească Tupilații a venit în partea Călugăriții Elisaveta, sora lui Veniamin Costache Mitropolitul. Ca amintire a acestei stăpâniri ai unei călugarițe, și azi se păstrează denumirea

---

1) De comis Stefan Cerchez cf. Surete IV, 56, 232, cu doc. din 7177 și 7179, cumpărând în Turbătești la Cărligătura și in Uscați la Fălciu lângă Târzii.

„la Călugăriţa“ via „Călugăriţei“ pe locul din faţa gurii Mălăeştilor. In 1793 Oct. 15 călugăriţa Elisaveta face danie fratelui său de curînd numit Episcop al Huşilor, satul Tupilaţii ; iar în 1796 Iunie 6, Veniamin acum Episcop al Romanului dărueşte Tupilaţii fratelui său vornic Şerban Costachi Negel.

70) *Băseşti.* Băseştii vin aşezaţi pe colina cea mai înaltă a dealurilor ce despart basinul Prutului de al Siretului spre Bârlad. La spatele satului se întinde un podiş cu păduri de câţiva klm. patraţi, care are 383 m. înnălţime, în piscul cel mai înalt, ca să se scoboare la 260 m. înălţime; iar satul vine el singur la 248 m. înnălţime, ceia ce face că biserica albă. mare şi frumoasă a Băseştilor să se vază de departe, din dealul Schiopenilor, al Stănileştilor, în zarea orizonului spre sud, ochiul trecînd iute peste 14 dealuri şi mai bine, ce zac între Băseşti şi dealurile de la Prut. Pe cât de locuită e valea Jigăliei, pe atâta e de pustie toată regiunea cuprinsă între valea lui Darie la nord, Tupilaţii la Răsărit, Găgeştii la sud, Urdeştii sat şi târg şi Băseştii la apus. In toată această regiune de peste 15000 H. nu avem ca populaţie de cât 2225 suflete. ceia ce revine cam 16 loc. pe klm.

Din podişul Băseştilor pleacă pâraile Plopul şi Ghilteni, cari se unesc în dreptul satului Urdeşti; apoi ceva mai jos primesc pe stânga Pelmoşeni şi formează pâraul şesului care se varsă în Elan puţin mai jos de Paşcani, şi cu un klm. mai în sus de vărsarea Jigăliei în Elan.

Cea mai veche amintire despre Băseşti o avem în uricul lui Stefan Vodă din 1484 Ianuar 9 (pg. 231), prin care întăreşte lui Neagu şi lui Stoica armaş fraţi cumpăraturile ce le-a făcut ei cu 120 zloţi în satul Băseşti, jumătatea din sus de la *Bâlco Băsescul.* Deci în 1488 satul Băseşti era întemeiat şi pare că Bâlco îşi avea numele după sat, nu satul după proprietar. Schimbările de mai apoi făcute în trupul Băseştilor vor sta în legătură cu această vânzare din 1484, Partea de sus din Băseşti va rămânea a fi boerească, iar partea din jos răzeşască, suferind urmările unei atingeri aşa de aproape cu boerii proprietari. Către finele secl. al XVI-a jumă-

tatea din sus a Băseştilor întră în mâna lui Nestor Ureche vornicul „precum uric şi zapisul acelor răzeşi că l'a dat Benco Băsescul lui Nestor Ureche vornicul" aşa scrie V. Ursache în 1732 (Surete ms. XX, 784). In marele uric ce şi-a scos Nestor Ureche de la Radul Vodă în 1617 April 16 se vede trecut la Fălciu: „parte de sat din Vlădeşti pe Idrici şi din Băseşti în ţinutul Fălciului" (Surete şi Izvoade II, 170).

Băseştii jumătatea din sus a trecut apoi la Nec. Ureche spatar; apoi a trecut ca zestre la măritatul fetei sale cu A. Buhuş hatm; de la acesta prin zestre a trecut la Maria Ureche stolniceasa; de la care a moştenit'o Vasile Ursache, care în 1732 Mart 20 o dă danie lui N. Jora 2 log. cumnatul său. In zapisul de danie V. Ursache face istoricul moşiei Băseşti; „care acea jumatate de sat de Băseşti îmi este şi mie de la moşii şi strămoşii mei de la Nestor Ureche ce au fost vornic mare precum scrie şi uricul acelor răzeşi de aice Benco Băsăscul, care lau dat lui Nestor Ureche vornicul, care se adivereşte şi dintr'un ispisoc ce are de la Radul Vodă tot pe acea jumătate de sat de Basăşti precum au fost dreapta moşie a lui Nestor Ureche vornic precum arată şi izvodul de împărţală a fraţilor, cându sau împărţit ei în de ei, cu moşii şi cu altele au pus şi acea jumatate de sat Băseşti în rându cu alte moşii a Urecheştilor... că într'acel izvodu de împărţare fraţilor săntu şi iscăliturile fraţilor dmlui Grigore Ureche, vornicul şi Neculai Ureche vel spatar, i Nestor Ureche vornic" (Surete ms. XX, 784).

După aceia V. Ursache se călugăreşte şi îşi ia numele de Varlam Ursache, şi îl găsim în 1736 Oct. 20 că schimbă şi strică dania din 1732, făcută cumnatului său N. Jora. şi o dă lui Scarlatachi Costachi biv vel comis vărul lui, pentru motivele ce le arată, că Jora N, pentru a scăpa de sarcinile puse d: a-l căuta pe el şi a-i servi ceva din venitul moşiei, l'a înşelat ca pe unul ce trăia departe la Râşca, că răzeşii s'au rîdicat cu jalbă că strămoşii lor au rămas pe Nestor Ureche şi i-au stricat dania. Mai mult încă N. Jora căutând moşia Băseştii pentru sine au rîdicat pâră la răzeşi că pe nedrept caută el moşia, nefiind răzăş cu ei, şi că dar ei

au să întoarcă ceia ce a dat lui V. Ursache. Și cum pe atunci numai prin danie putea întra un strein în căutarea și stăpânirea unei moșii, N. Jora a îndemnat pe V. Ursache să-i facă zapis de danie, şi dânsul i-a da ce-a fi prețul moşiei „și mi-a trimes și zapisul scris de acolo ce văzându că se apucă de plată i-am dat zapisul de danie și cerându-mi iarăși ca să iscălesc de cînd eu am fost mirean și să pui valeatul de când trăia sora dmsale" (Surete ms. XIX, 168).

In asemenea împrejurări Varlam Ursache egumenul de la Râșca schimbă dania către Scarl. Costachi comis în fața Mitropolitului Antonie.

Costăcheștii întrase stăpâni și în Băsești încă din 1676 Mai 9, cînd Gavril Costache capătă danie jumătate din bătrînul Herîe ; dar această parte a fost dată danie unui ficior al său Iațco ; și tocmai în 1729 Iunie 15 Iordache, fiul lui Iațco, vinde dmsale lui Scarlatachi Costachi fiul Lupului Costachi, nepot lui Gavrîliță Costachi vornic. Dania lui Varlam Ursachi a mărit partea lui Sc. Costachi cu jumătate din Bășești. Stăpân pe Băsești el își face o hotarnică în 1742 Iulie 1, rîdicată de Apostol Negrea căpitan şi scoate că Băseştii în curmeziș latura de răsărit din hotarul Șarbăcanilor până la Ghilteni cuprinde 1240 st.; curmezișul prin mijlocul moşiei cuprinde 1715 st., iar latura despre apus din hotarul Petricanilor (Gura Idricilor) până în Cărpești 1361 st. și i se alege partea boerească pe jumătate adică 680 st. la apus, 858 st. la mijloc și 620 st. la răsărit (Surete ms. XIX, 173).

După 9 ani, în 1751 Iulie 15, Scarlatachi Costachi clucer mai cumpără cu 10 lei 10 pămînturi din Băseşti din partea de jos de la ficiorii popei lui Ion Calul, nepot Cărnianului p(pg. 238). In zapisul de vînzare se face amintire de uricul lui Alex. Lăpușneanu din 1560 Mart 8 (pg. 233), în care Vodă întărește lui Vitolt comis 3 cumpărături, una facută cu 160 zloți la Gura Salcii în pustiu să-și facă sat, alta la Buhuşeni la Tigheciu a 5-a parte cu 60 zloți și o vie cu a patra parte din Băsești de la Dragoman de la Băseşti cu 73 zloți „care acea vie a facuto singur Dragoman cu mânule sale," o altă vie cumpărată de la Petre cu 90 zloți și un țigan rob Ghimon cu 73 zloți. A patra parte din Băseşti, din ju-

mătatea din jos, cuprindea 40 de pămînturi a 24 stânj. pământul, adică 960 st. (2140 m.). Răzeşii văzîndu-se strîmtoraţi încep procesele şi scot diferite zapise şi urice, ca să arăte că li s'au luat pe nedrept trupuri de moşie ca *Detcani*, *Ruseşti*. In acest timp moşia boerească trece prin zestre la Iamandachi serdar, care mai cumpără între 1760—1762 cu diferite zapise, aşa că în 1764 îşi face o nouă hotarnică, verificând pe a lui Apostul Negrea din 1742. Răzeşii încep proces, dar pierd cauza în 1767, şi zapisele lor se rup, găsindu-se unele plastografii, altele drese. Iar în anul 1824 boerul hotarnic Andronachi Donici log. hlizind partea răzeşască, a găsit că cele 394 falci rămase răzeşilor cuprindeau spre apus 525 st. spre răsărit 200 st., din hotarul Cărpeştilor pe. din jos până în hotarul lui Costin Catargiul, iar alte 2 măsuri prin mijlocul moşiei 334 st. şi 268 st.; sau în mijlociu partea răzeşască avea 332 st. (740 m.). Ea mergea pe 2 batrîni *Buste* şi *Bălan*. Batrînul Bustea se împărţea în alţi 3 bătrîni Coatu, Chichiţă şi Roman; iar batrânul lui Balan în alţi 2 bătrâni *Bălan* şi *Lazor*. In Băseşti găsim stăpânind mulţi răzeşi din Harbuzi şi Şulete (Surete ms. XII, 493). Andronachi Donici log. a fost dat ţidularul pe nume de răzăşii lui Gavril Chichiţă, care murind fară veste n'a apucat a le da răzeşilor ţidulele, ce formau pentru ei titlu de proprietate; şi de aceia în 1829 Maiu 27 acelaşi Andronachi Donici log. scrie isprăvniciei de Fălciu să oblige pe clironomii lui G. Chichiţă să le dea ţidulele la răzeşi (Idem 500).

Băseştii au trecut apoi la Alex. Ghica, tatăl lui Gr. Ghica Vodă, şi azi e proprietatea d-lui Emil Zane, care cu atâta bună-voinţă mi-a pus la dispoziţie toate actele spre copiare şi consultaţie. Dl Zane este primul vinovat, care încă din 1886 a crescut în mine curiositatea studierii l. slavone şi indirect a contribuit la tot ce am publicat până acum pe terenul istoriografiei româneşti.

71) ***Chiricea***. Moşie fără sat, întrînd azi în trupul moşiei Băseştilor. Chiricea s'a numit înainte ***Beneştii***, şi şi-a luat nume de Chiricea de pe Chirice căpit. tatăl lui Stratul Chirice din Bogheni, sat pe Idrici, care în 1716 Iulie 5 (Surete ms. XIX, 111) s'a judecat cu Darie

cel Negru Curleanul pentru părţi din Bogheni, Şerbăcani şi Puţeni. In 1640 April 8 Chirice capătă danie de la Paraschiva 12 prăjini loc de prisacă şi vie în Drăguşani din pădurea meree; tot odată cumpără de la Nica nepot Hrinei un alt loc de prisacă şi vie în Drăguşani în pădurea meree (Surete ms. XIX, 425). Chiricea cuprinde podişul ce pleacă de la Şerbacani în sus, fundul văii; se coboară apoi în apa Idriciului şi trece încă dincolo de Idrici. Hliza aceasta de pămînt „mai multă cuprindere nu are de cât o coastă de dumbravă, ce este despre răsărit, care se pogoară cu linia în apa Idriciului şi e trecătoare de vite (Surete ms XIX. 102).

In 1773 Noem. 10 Gh. Costachi prin scrisoare dă danie nepotului său Iordachie, zapisele Chiricei cu dumbrava şi cu vad de moară în apa Idriciului „precum că eu de a mea bună voe şi mare bucurie cu care D-zeu ne-a învrednicit a ne bucura cu uşurarea cu care au uşurat D-zeu pe dumneai sora noastră Ileana, cu un cocon şi primind d-lor ca să botez pe iubitul fiul dumilorsale“ (Surete ms. XIX, 159).

La hotarnica rîdicată în 1794 Iuni 24, se arată această întindere, care cade cu lungul în sus şi în jos; latura de răsărit se megieşeşte cu Tupilaţii şi cu Dumeştii şi are 101 fune (2020 st.), fundul spre nord la Idrici 25 fune (480 st.), latura despre apus alăturea cu Bogheni 86 fune (1720 st.), latura de sud alăturea cu Şarbăcani 31 fune (620 st.). Socotit Chiricea cuprindea în 1794 o întindere de 51 Ha.. In hotarnica din 1785 Noem. 7 (Surete ms. XIX, 177) se schimbă în ceva marginile.

72) *Şărbăcani.* Azi moşie fără sat pe valea Şarbacani, formată din văile Bogheni şi Chiricea, mai în vale de fântâna lui Gh. Popa ia numele de *râpa lată*, iar mai în jos de valea Pelmoasei şi se uneşte cu părăul Băseştilor în jos de Urdeşti.

Şărbăcanii a fost sat, a cărui hotarnică rîdicată de Iord. Lambrior b. v. pah. în 1784 Noem. 1 îi dă aceşti locuitori: Lupul Slivneanu, Gavril Bratociveanu, V. Zotei, C. Zotei, D. Iorga, T. Foce, Pr, Stefan, Ilie Diaconul, Pahomie Focea, I. Vlasă, I. Rotaru diac, N. Să-

vescu, D. Bocman, pr. C. Săvescu, Gh. Soronarul, în total 15 locuitori. Satul și moșia îmblau pe 3 bătrîni: Tomșa, Doda și Onacă, cuprinzînd fiecare bătrân câte 463 stânjeni. La răsarit moșia se lovia cu *Hărciogenii*, la apus cu Băseștii, la sud cu *Pelmișana*, iar la nord cu Beneștii ziși și Chirice. Curmezișul moșiei capătul de răsărit era de 1631 st., capătul despre apus 1252. Cumpărător în aceasta moșie la 1784 era Costin Catargiu b. v. spatar, căruia pe zapise i s'au ales 496 stânjeni (Surete ms. XIX, 117).

Șerbăcanii au și o hotarnică mai veche din 1731 April 29 (Surete ms. XIX, 174) făcută de A. Talpeș vornic de poartă, care arată că din trupul Șărbăcanilor s'a disprins Chiricea. Latura de răsărit pe drumul nou al Brăilei până în Pelmeșani 90 funii, 11 stânj. 5 palme (1811 st.), iar capătul dinspre apus din Pelmeșani pe lângă Basești până la Rădiul Boghiului 87 fune 15 st. 4 palme (1755 st.). Hotarnicii atestă că îmbla tot pe 3 bătrîni, dar numele lor e Onacă, Tomșa și Arsenie (în loc de Doda) avînd fiecare bătrân câte 603 stânjeni.

73) *Ploeștii* sat dispărut; își avea case acolo pe la 1731 Stefan Bâzgul și formau același trup cu Chirice, umblând pe 2 bătrâni; Darie și Obreja; din Darie se trag al de Chiricea, cari au dat naștere la trupul Chiricei, iar din Obreja se trag al de Benea, cari au dat naștere la trupul Benești,

In 1731 hotarnicul Talpeș dă aceste hotară Ploeștilor: „Ploeștii merg în sus până se lovesc cu hotarul Vâlcanilor și spre răsărit până în zare și în jos până în Rădiul Breazului, unde este casa lui Ștefan Bâzgul și livezile lui, adică 117 stânjeni de-a curmezișul moșiei" (Surete ms. XIX, 174).

74) *Pogăcenii*. Nu cunosc începuturile acestui sat, care s'au surpat de mult, rămânînd moșie fără acaret și stearpă. Asupra acestei moșii a fost o lungă debatație la divan prin 1814 sau 1820 în următoarele împrejurări; Proprietari în Pogăceni erau frații Bușilă, iar după 1812 au ramas în Basarabia. Ei împrumutase de la căminar Gh. Șarban lăsând vichil al său pe V. Coroi pah. care avea se încaseze peste 10000 lei de la drepți debitori. Murind Gh. Șarban, ginerele lui *ban Gh. Cuza* silește

încasarea banilor și vinde prin licitație moşia Pogăceni și Ploeștii cu 5025 lei vorn. Iordachi Catargiu în 1815 Dec. 8. Din desbaterea procesului se vede că Pogăcenii se mai chemau și Aldeşti și că toată moșia avea 255 st. în curmeziş (Surete ms. XIX, 121, 413).

Se vorbeşte de Pogăceni într'un ispisoc a lui Stefan Vodă Tomșa din 7125 (1617) întăritură pe a treia parte din Aldeşti, ce se chiamă și Pogăcenii (Surete ms. XIX, 428).

75) *Fâstâci.* In hotarnica lui St. Popăscu vornic de poartă din 1761 se alege trupul Fâstâcilor și al Cărămboaei despre Pogăceni, cari erau ai lui C. Talpeş vornic de poartă; amândouă acestea erau într'un hotar pe valea Elanului; la apus se megieșiau cu Şarbăcanii, la sud cu Săpoteștii, la nord cu Pogăcenii, la răsărit cu Tricoleștii şi Sârbii avînd în curmeziş 1177 st. la apus, și 1190 st. la răsărit. Hotarnica lui St. Popăscu e verificată în 1776 Iunie 9 de Ursachi Porcescul, care găsește 62 funii la amîndouă capetele (1240 st.), stăpân acum fiind Iord. Bădros. Divanul crede în 1776 Noem. 1 că Fâstâcii nu e sat deosebit de Cărămboaia, ci este tot din Făstâci. In 1814 găsim stăpân în Făstâci pe Iorgu Gociul, care în Iuli 6 îl vind lui Iordachi Catargi vornicul cum şi o parte din Pogăceni. Incă din 1786, cînd moşia a trecut la Buşilă, prin hotarnica lui C. Stăncescu vornic de poartă se fac amândouă aceste moşii Fâstâcii și Pogăcenii un trup sub numele de Pogăceni şi dă aceste laturi: capătul despre răsărit 1881 st., mijlocul 1776, capătull despre apus 1060 st. In Pogăceni erau răzeşi Focea, Iorest dichiul Episcopiei de Huși, Gociul şi Buşilă.

76) *Valea Jigăliei.* Cel mai frumos afluent al Elanului şi cel mai însemnat prin așezările de sate este negreşit apa Jigăliei. Pe cât valea Elanului e pustie de sate prin această regiune, căci satele sunt departe unul de altul și mici, pe atâta valea Jigăliei e stup de oameni, căci sînt nu mai puţin de 7 sate, toate răzeşeşti, pe această vale şi văiugile, ce dau în ea. In fund de tot Tămăşenii cu 760 suflete; la 300 m. distanţă în jos vin Dodeştii cu 1180 suflete, cel mai des sat în case ; pe coasta apusană vine apoi Țiful (Scripţăneştii) cu 500 suflete. Micleştii pe altă văiugă cu 52 suflete; tot pe

aceiaşi coastă vin Răşcanii cu 274 suflete; în vale de tot vine Jigălia cu 423 sufiete, iar la gura Jigăliei pe dreapta vin Giurcanii cu 339 suflete. In total astazi traesc pe această vale 3528 suflete, cu vădită creştere pe fie-care an pe o suprafaţă de circa 36 klm. p. luînd că valea Jigăliei are o lungime de 12 klm. şi o lărgime în medie de 3 klm. cu văiugile sale, ceia ce revine la o densitate de 98 locuitori pe klm. p.

Nu putem da etimologia cuvîntului Jigălia, căci ori e numele unui om, care a dat nume văii, ca şi Moisiia, Dumitra, Bujor, etc., ori e o poreclă cu înţeles în slavonă, tulpina fiind жиг de la жечь, жигати, a arde, жигкии, arzător, жигало, ascuţit; deci Jigălia ar însemna *Arsura* cum avem tot în judeţul Fălciu în partea de nord spre Râpile lui M. Cogălniceanu. Iar жигалинница înseamnă maşina de ars (prăjit) cafea. In adevăr nu e lucru rar ca pe asemenea vale a Elanului, unde întâlnim atîtea „văi seci“ să se fi dat şi un nume de Jigalie la o localitate, dupa care să se fi denumit apoi şi apa (Surete I, 244). Numirea e stravechie şi apare în cele mai vechi acte slavone.

Aspectul văii e încîntător. De te scobori cu trasura din dealul Băseştilor în Tamaşeni, ai vederea oprită de cotul văii spre Giurcani, şi spre Ţiful; cel mai frumos colţ de văzut valea e din dealul Harbuzăilor deasupra Jigăliei, venind dinspre Şuletea. De acolo ai vederea asupra întregei văi, cu toate coturile sale. Satele stau presarate ca livezi şi poene, între care apar brazdate acoperişurile cu stuh, astazi împestriţate cu tablă roşie; iar dealurile din faţă sînt ca nişte covoare în fel de fel de culori, dupa vrednicia şi hărnicia omului, care le-a cultivat şi a lui D-zeu care a dat sau nu ploae la vreme. Când e seceta te prinde jalea de atîta hirosală de munca omenească, iar cînd e belşug e mai mare dragul să priveşti ogoarele zmălţate de darul lui D zeu căzut pe munca istovitoare a omului.

77) ***Tămăşenii.*** Existau ca sat înainte de 1495. sub numele de Tămăşel, cum cetim în uricul Dodeştilor: „un sat pe Jigălia, anume Dodeştii mai în jos de Tămaşel (поныже тъмъшела, pg. 184). Deci forma veche a fost Tămăşel, de la care a luat naştere satul de

azi Tămăşeni. Răzeşii şi-au urmat stăpânirea din neam în neam, cum le arată spiţele lor, întocmite mai târziu cu prilejul proceselor la divan, ca acela a neamului Tălăbir, avînd de tulpină pe Ioniţă Talabir, stapân pe 250 stânjeni din Tămaşeni, partea răzeşască, întru cât prin hotarnica satului Tămaşeni din 1766 Noembre 20, rădicată de Lupul Costachi vornic şi de Antohi Luţă vornic de poartă, moşia Tămăşenilor se împărţia astfel: în partea din sus de la Cărpiţi – sat în jos de Băseşti pe altă vale, — în jos spre Tămăşeni 330 stânjeni s'au scos a ban. Scarlatachi Costachi, cumpărătură de la răzeşi; de aici în jos s'au scos 250 stânjeni partea răzăşască a lui Enachi Talaghir până în hotarul mănăstirei Floreştii de la Tutova, care parte a mănăstirei Floreştilor era tocmai jumătate de moşia Tămaşenilor după ispisocul de danie de la Vasile Vodă Lupul, adică tocmai 580 stânjeni (Surete ms. IX, 141)

Nu posedăm actele Floreştilor spre a vedea mersul proprietăţei; din hotarnica însă din 7251 Oct. 20 (1742), rădicată de Apostol Negrea b. v. căpitan, şi din mărturiile răzeşilor bătrîni la acea vreme, ca Arhirie Plăcintă, Timofti Chichiţă şi alţii, cari „aşa au dat samă cu sufletele lor, cum aşa au apucat din părinţii lor că acel Enachi să fi fost şăzător în Tămaşeni, cari ni-au arătat şi locul unde i-au fost casa şi via în Tamăşeni, şi că acel Enachi ne mai putând purta nevoia pământului, având în potrivă pe Crăstea vornicul care a căzut cu nişte slujbe asupra Tămăşenilor au cuprins satul, şi au fugit în ţinutul Hotinului, unde au şi murit." Iar mai pe urmă cu scrisorile lui Enachi a eşit un Corlat la divan cu Crăstea vornicul şi l'a rămas pe Crăstea vornicul şi l'a scos din Tămăşeni, dar o bucăţică de loc tot a rămas a Crăstei, care acum o ţine mănăstirea Floreştii aleasă şi stâlpită" pg. (238); din toate acestea reiese că înainte de Vasile Vodă a trebuit să fie pricina între Corlat uricarul şi Crăstea vornicul, întru cât mai apoi partea lui a fost afierosită mân. Floreştilor supt Vasile Vodă.

In trupul Tămăşenilor mai erau aceste selişte: Huriţi, Ţefeşti, Urdeşti, Borşani şi Burleşti, dar proprietatea în ele era nealeasă, toţi fiind traitori în Tămă-

șeni „iar celelalte silește le-am tras și acelea, dar nici o alegere nu am putut face, că încă siliștile cari unde se împreună, nu au putut fi, nici câte câți batrâni sînt într'o seliște. căci aceste seliște merg tot una de altă printre dînsele iar hotar nu-i până unde să sfârșesc toate" (pg. 237).

In toate aceste seliște era proprietar Crăstea vornicul, care le-a luat din cauza neplații darilor la vreme. Cumpărător a intrat apoi vornicul Lupu Costachi, care a zeciuit pe săteni „atâta s'au putut adeveri că după ce au cumparat vornicul Lupul acele părți din acele sate au trimes în acel an de au zeciuit pe toți. iar după aceia dmlui nu au mai zeciuit fiind toți oamenii dmsale și ei încă au fost a dumisale (pg. 236). De la Lupul Costachi vornicul moșia a trecut prin moștenire la banul Scarlatachi Costachi.

Cumpărător în Tămășeni a mai fost un Tatar Iorga Gelepul, care fiind silit a merge la pamântul său a lasat hărtiile pământului la o mănăstire și supt M. Vodă Racoviță în domnia dintâiu le-a fost cumpărat de la călugări vornicul Lupul Costachi; dar în toate aceste timpuri și răzeșii și-au urmat stăpînirea pe partea din mijloc în lărgime de 250 st. (557 m.), cum afirmă răzeșii supt jurămînt „iar ei au dat samă c'au stăpânit și au avut vie și pomi din moși din strămoșii lor și o biserică foarte veche de la strămoșii lor;" tot așa și Baltag nepot lui Corlat afirmă că-i știe moșinași din neam în neam.

Tămășenii îmblau pe 2 batrâni a 125 stânjeni fiecare, cum arată spița Tălăgireștilor: Vasile Zorilă zis și Șchiopul și Ioan Tălăghir (Surete ms. IX, 525). Despre Ianachi Talaghir batrînii spun în arătările lor că, cumpărînd vornicul Lupul Costachi pe la 1705 jumătate din Tămășeni de la calugări după zapisele lui Iorga Gelepul tătarul „au trimes de au adus pe Ianachi Tălăbir, știind că-i răzeș dintr'aceste seliște și au mers de i-au aratat locul și din poronca vorn. Lupul să-i zăciuiască în acel an; ar fi zis acel Tălăbir către vornicul Lupul: „da-i-ar și lui au nu i a da? Ar fi zis vornicul Lupul să șază și i-a da cu banița ce are. căci acel Tălăbir atunci era trăitor peste Prut, arătându-i și aceasta că el aici nici

caru nici boii nu are „dar nici el n'a mai statut să ia dijma și s'a dus la casa lui ; care acest Talabir dau samă toți că aceștia sînt neam și cu dînsul“ (pg. 237).

78) *Dodeştii.* Satul exista în 1495, căci în acel an Stefan Vodă dă din Iași 2 urice, din cari unul vorbeşte şi de Dodeştii pe Jigălia. La 4 Febr. 1493 Stefan Vodă întărise lui Toma Salce, fiul lui Ivașco Tricolescul, cumpărătura ce a făcut cu 70 zloți tătărăşti în satul Salcea pe Elan, între Găfoane și Ionaş Tricolescul de la nepoții popei Scolofendia şi Dragomir (Uricar XVIII, 71). Tot aceşti urmași ai celor 2 popi, Ion Buz și sora lui Dragalina, nepoții popei Scolofendia, cum și Ion fiul lui Vasilie împreună cu verii lor Petre Ghilțu[1]) şi Muşa, nepoții lui popa Dragomir, vînduse la 3 Febr. pentru 100 zloți satul Dodeşti pe Jigălia la urmatorii cumpărători : Pitiul, Petre, Drăgalina, frați; Toader şi Nicoară veri, şi lui Negrilă Medeleanul unchiu (pg. 185) „єдно село на жигълїє нанмѣ Додєщїи, гдє бывл Щєфань понижє Тъмъшєл.“

Ca să existe un sat Dodeşti cu forma în plural în 1495, arata că a trebuit să treacă cel puțin 2 generații sau trei, între acel Stefan, care a trăit pe acolo, „гдє бывл Щєфань „şi vânzătorii din 1495. Cum însă vînzătorii din 1495, erau nepoți celor 2 preuți : Scolofendie şi Dragomir dacă ei n'au întrat aici ca cumpăratori, urmează că Ştefan a fost părintele, ori socrul celor 2 preuți și deci străbunicul „прѣпрѣдѣдъ“ vînzătorilor din 1495, și că dar a trăit pe valea Jigăliei ceva înainte de 1400. Cumpărători în Dodeşti intră de odată 6 persoane, cari toate dau 100 zloți. Vodă are grijă să împartă satul Dodești pe părți „али да єст им тоє село на четири част“ iară să le fie lor acel sat pe 4 părți.“ Aceste părți așa împărțite de Stefan Vodă vor forma pentru urmași bătrînii Dodeştilor : o parte „єдна част“ să fie celor 3 frați Pitiul, Petre și Drăgalina ; altă parte „дрѹгаа част“ să fie lui Toader singur „самомѹ“; a treia parte „третаа

---

1) Numele *Ghelțu* se păstrează şi azi în denumirea văii *Ghelțeni*, ce vine la răsărit de Băseşti şi se uneşte cu valea Plopului pe care e așezat satul Băsești, în dreptul satului Urdești. Pe dealul dinspre răsărit vine drumul vechiu al *Brăilei*, de care se vorbeşte și în actele Băseştiior şi în ale Blăgeştilor din Tutova.

част“ să fie lui Nicoară singur „самомѹ“ iar a patra parte „четвръταа част“ să fie lui Negrilă Medeleanul, unchiul lor.

Urmează dar că Negrilă Medeleanul a mai avut 2 frați, pe părinții nepoților săi, ce erau veri între ei, și că dar Medelean bătrînul era bunul tuturor cumpărătorilor. Medeleni se găsesc în arhondologia veche încă de prin veacul al XV-a, și și-au legat numele de atâte sate Medeleni în Moldova.

Dintr'un perilipsis de acte ale Țifului și Dodeștilor. ce le-a arătat la 1773 Scarlatachi Costachi fiul banului Scarlatachi Costachi reiese că cu vremea proprietatea s'a amestecat foarte tare în aceste seliște, și că chiar Dodeștii nu erau socotiți de cât ca o seliște pentru hotarnica Tămășenilor din 1766 „și osăbit pe din jos de Tămășeni mai este o seliște ce-i zic Dodeștii, care nu-i în pricinile acestea“ (pg. 237). In acest perilipsis cetim că în 1677 Aug. 11. Armășoaea jupăneasa lui Caraiman Armașul cumpără din trei batrîni unul, de la Floarea și Chirvăsia, featele Magdei, nepoate lui Andrieș, strănepoate Drăgălinei, sora lui Pitiul și Petrea din 1495. Deci proprietatea a curs liniștit și că pentru urmași a 4-a parte din Dodeștii din 1495 ce a fost dată în sama celor 3 frați, a devenit 3 batrîni ; Pitiul, Petre și Drăgălina. In 1687 Febr. 25, fetele lui Caraiman armaș, vînd lui Lupul Costache vel spatar partea cumpărată de la Floarea și așa întră Costăcheștii și în Dodești (Surete ms. IX, 177).

Răzeșii din Dodești păstrează o spiță de neamuri, legându-se toți răzeșia de Andrieș, urmașul Drăgălinei. El ar fi stăpânit 794 stânjeni, cât cuprindea moșia Dodeștilor, de la Tămășel în ğos pe Jigălia. Andrieș a avut 3 copii : pr. Mereuță, Boboc și Stahi stărp, fiecare stăpânind câte 264 st. 5 palme pol. Boboc a avut la rîndul lui trei copii, Vasile, Irodia și Artene, stăpânind fiecare câte 176 st. 3 palme și 2 palmace, întru cât tatal lor Boboc a cumpărat și partea lui Stahi. Preutul Mereuță din contra a avut 7 copii, împărțindu-și pămîntul la toți li s'a venit numai câte 37 st. 6 palme și 5 parmace (Surete ms. IX, 12).

Unind măsurile Tămășenilor cu ale Dodeștilor

reiesă că din fundul văi, din hotarul Cârpeştilor în jos aceste 2 moşii cuprindeau 1954 st. (1160 Dodeştii şi 794 Tămăşeni) sau 4357 metri în jos spre gura Jigăliei.

79) *Ţiful* (Scripţaneşti). In hotar pe lungul moşiei adică din zare în zare moşia Ţifului îşi dă coaste cu moşia Dodeştii. Răzeşii din Ţiful n'au acte vechi, ci toţi se sprijină în stăpânirea lor pe hotarnica lui Vidraşcu Canţir vornic de poartă din 1783 Febr. 2 (pg. 187). Şi răzeşii şi boerul Scarlatachi Costachi chemaţi faţă la hotărît afirmă că scrisori nu sînt „dar de or şi fi fost s'or fi prăpădit de întâmplările vremurilor" iar răzeşii au zis „scrisori nau căci sau prăpădit din pricinile robiilor şi a răzmeriţelor."

Atâta a putut arata Scarlatachi, un suret făcut de Evloghie Gh. dascal de pe un ispisoc a lui Gaşpar Vodă din 7128 Ghenar 27 (1620), care ne spune că înainte de 1600 stăpânia în Scripţaneşti unul Borcea, a cărui ficior Mihăilă vinde în 1620 cu 20 taleri partea sa de moşie lui Păcurar diac, nepot Sărbului. La 1783 originalul ispisocului nu exista, nici alte acte mai vechi. Razăşii s'au pus dinpotrivă aratărilor acestui ispisoc, zicând că acel Mihalache Borcea n'a stăpânit în Scripţăneşti. Evloghie dascalul era un traducător prea serios, era oficial, şi nu putea tălmăci nici in mod fals, nici urice răsuflate. Dar răzeşii voiau să jure asupra acestui fapt şi Vidraşco Canţir i-a oprit şi i-a silit să se împace „ca să nu se facă vre-o încărcare de suflet".

Nu putem şti dar cine a fost acel *Scripţan*, care a dat nume satului Sripţăneşti. Costăcheştii întră însă în 1701 Mart 19 (7209) stăpâni în Ţiful prin cumpărătura ce face Lupul Costache vel spatar de la Andrei, ficiorul Cristioaei din Ţiful (Surete ms. IV, 510). Se zicea dar pe la 1701 Ţiful unei alte hlize, pe care şi-a făcut case Ţiful, tatăl Condrei, bun lui Gligorie, căci îşi vinde şi el în 1704 Ghenar 27 partea sa din Ţiful „ce să numesc din vechime Scripţăneştii," tot Lupului Costache vel spatar. O sută de ani s'a luptat în gura traitorilor pe acolo numele de Ţiful cu acel de Scripţăneşti, căci dacă în 1704 nepotul lui Ţiful Gligore zice Ţiful, care din vechime se numeşte Scripţăneştii, hotarnicii din 1783 încă zic „moşia Scripţăneştii, ce-i zice acum Ţiful."

Hotarele Ţifului în 1783 erau acestea: curmezişul moşiei plecând din marginea din jos a Dodeştilor la răsărit până la casa Beşleagăi 18 funii sau 360 stânjini (802 m.); iar de aici în jos până în hotarul Micleştilor 7 funi sau 140 stânjeni (312 m.); iar lărgimea Micleştilor este de 14 funii adică stânjeni 280 (624 m.). In total dar Scripţăneştii cu „valea ce se numeşte Ţiful“ şi cu Micleştii cuprindeau 780 st. (1738 m.).

Lungul moşiei mergea coaste în jos cu Răşcanii, până la Biserica lui Scarlatachi la capul tălpei din sus 267 st. apoi spre pădure în fund 1060 st. ; sau peste tot lungul Ţifului cu Micleştii 1320 st. (2948 m.) Fundul moşiei spre apus prin pădure despre Stoişeştii lui Matei Costachi 620 st. (1382 m.). Iar lungul moşiei spre nord alăturea cu Dodeştii 740 st. (1650 m.). Curmezişul prin mijloc a eşit 810 st. (1806 m.).

Socotind suprafaţa vedem că Tiful şi Micleştii cuprindeau în 1738 o întindere de 376 Ha. 4958. Din aceastâ întindere acelaşi boer hotarnic a scos partea lui Scarlatachi Costachi 100 stânjeni în curmeziş pe 4 puncte pe o lungime de 1327 stânjeni, adică 51 Ha. 2677, şi de oare ce el era şi proprietarul Râşcanilor i s'au dat partea la marginea din jos, aşa că s'a lărgit curmezişul Răşcanilor cu 100 st. din Ţiful, a căreia lărgime s'a îngustat tot cu atîta.

Costacheştii stăpâniau în partea aceasta a Elanului următoarele moşii: Micleştii, Ţiful, Tămăşenii, Baseştii, Jigălia, Broştenii, Râşcanii şi Dodeştii, în care a întrat ca cumpărător spatarul Lupu Costachi, apoi banul Scarlatachi şi mai pe urmă fiul său Scarlatachi Costachi. (Opisul Ţifului, Surete ms IX, 177).

80) *Micleştii* au fost încorporaţi în hotarnica Ţifului (Scripţăneştii) şi deci nici ei n'au hârtii altele de cât ale Ţifului. Cum Micleştii vin în jos de Ţiful, şi cum banului Scarlatachi Costachi i s'au dat 100 stânjeni din marginea din jos a Ţifului, urmează că trupul Micleştilor din Scripţăneşti a fost supţiat cu 100 st. alaturată la Răşcanii lui Costachi, rămînând din Micleşti numai 180 st. partea răzeşilor din Ţifu. Scripţan, Ţiful şi Miclea a trebuit să fie 3 bătrîni stăpâni pe văiugile unde şi au aşezat casele lor.

In nişte însemnări nedatate cetim câte părţi a căpătat Costachi Scarlatachi în Miclești de la răzeși. Cum Micleştii umblau tot în 4 bătrîni ca și Raşcanii fiind un trup la început, Costachi Scarlatachi a capatat bătrînul Dridu danie, bătrânul lui Varlam Călugărul cumpărătură, trei şferturi din bătrânul Sergiu cumpărătură de la ficiorii lui Nohit, și de la alţii, iar din bătrînul lui popa Râşcanu a cumpărat o treime de la Caraiman ; iar din partea popei Râşcanul fiul, a cumparat 2 părţi a lui V. Munteanu şi a Ţigancei, rămanînd răzeşilor partea Focei (a treia parte din a patra parte) şi 2 părţi din 4 părţi din a treia parte din a patra parte, toţi urmaşi ai popei Râșcanului celui bătrân. Şi faptul acesta a contribuit ca din trupurile Raşcăneşti rămase nevândute, ei urmând a-și avea așezare pe blizele lor, să se dea nume satului de Râşcani (Surete ms. XII, 568).

In 1803 Micleștii erau ai stolnicesei Todosiica.

81) *Râșcanii*. Nu cunosc începuturile vieţii în acest sat. Dar el era intrat în stăpânirea Costacheştilor încă din 1688 Sept. cînd unul Dumitrașco Sitarul a vîndut'o vornicului Lupul Costachi (Surete ms. IV, 509). Iar nepoţii acestui Sitarul dau zapis la mâna lui Scarlatachi Costachi „să aibă a-și stăpâni moşia Râșcanii în bună pace despre noi care noi mai gios ne vom iscăli, iar dmlui să aibă a o stăpâni dupa hotarnica ce o are de la vornicul Lupu Costachi și după scrisoarea ce avea dmlui“ (Surete ms. IV 509).

Dupa nişte însemnări făcute în 1832 Ghenar 30 reiese că Micleștii şi Râșcanii mergeau pe 4 bătrâni : Dridu, Călugărul Varlam, Sergie, popa Râşcanu, care a dat naştere apoi satului Râșcanilor împărţîndu-şi bătrânul său pe trei părţi : Caraiman, Foca şi popa Râșcanu fiul. Popa Râșcanul fiul la rândul lui şi-a împărţit partea sa pe 4 copii : Unguroaica. Hulpășoaia. Băntășoaia și V. Teacă. Deși ginerii popei Raşcanul aveau atâtea nume ca Hulpeş, Goia. Bantăş, toţi însă fiind din bătrânul Râșcanului, au luat nume în forma satului de Râşcani, sau mai nou de Râşcăneşti. (Surete ms. XII, 568). Stefan Goia din 1830 era ginere lui Vasilachi Râşcanul; acesta era ficior Unguroaicei, fata luipopa Râşcanul, ficiorul popei Raşcanului, care cred că a trăit pe la 1700, pe când

și Lupul Costachi vornicul intră cumpărător în Râșcani și Miclești și alte moșii din jur. Moșia Râșcanii în lung avea 1613 stânjeni, iar curmezișul erau în medie 110 stânjeni (Surete ms. XII, 487) avînd în sus Micleștii iar în jos Rânzeștii, capătul despre apus Ghermăneștii din Tutova a lui C. Lambrino vornic, iar capătul despre răsărit Pencestii a lui Lascarachi Costachi agă (Surete ms. XII, 487).

82) *Ivăşcani.* Intr'un zapis de învoială din 1853 Mai 16 între Ruxanda soția răposatului Grigoraș Potcoavă și aga Lascarachi Costachi, acesta dă Ruxandei 10 st. 4 palme din moșia Ivășcani de pe apa Jigăliei, ce-i are și dmlui cumpărătură de la M. Tupilă, cum și 20 galbeni, luînd în schimb părțile ei din Dodești și din Scripțănești, ce le avea „de pe Sofia fata popei lui Mierăuța din bătrânul lui Potcoavă“ (Surete ms. IX, 124).

Ar reeși dar că Ivășcanii fiind izolați dintrupul moșiilor Râșcani și Miclești și netrebuindu-i banului Lasc. Costachi acesta i-a schimbat luând părțile din Dodești. Dar în legătură cu schimbul cetim în spița de neamuri a răzeșilor din Dodești urmatoarele despre filiațiunea preutului Mereuță. El a avut 7 copii: pr. Costandin, I. Cocuș, Ilinca, Malahia, Stratina, Safta și Sofia care această Sofie a avut 8 copii, din care una e Maria Potcoavă, soacra Ruxandei femeia lui Gligoraș Potcoavă. In 1830 April 19 (Surete ms. IX, 129), când s'a întocmit spița, cea mai bătrînă femee, care să spună de înrudirea bătrânilor era Ileana fata Tudosiicăi, nepoata Saftei strănepoata popei lui Mereuță.

In actele Harbujilor proprietatea d-lui V. Caraivan din Șulete se vorbește că se învecinau pe din jos cu Ivășcanii în lungul moșiei, căci zice hotarnica din 1790 „și măsurându-se capătul moșiei Harbujilor despre răsărit din hotarul Ivășcanilor ce desparte Harbuji de Ivășcani“ (Surete ms. XII, 492), iar în altă parte: „iar despre apus negăsindu-să alte hotară s'au măsurat din hotarale Ivășcanilor în sus de curmeziș pe malul râpei Broscășoaei și în sus prin hotarul Rânzeștilor într'o carare“ (Surete ms. XII, 491).

83) *Jigălia.* Cea mai veche amintire de satul Jigă-

lia o avem în uricul lui Petru Rareș din 1546 Mart 30 (Surele și Izvoade I, 240, Uricarul II, 251). In acel an Vodă Rareș întărește satul Jigăliei la doi boeri bătrâni Sima și Fetigane, cari cumpărase încă sub Stefan Lăcustă, fratele său îndușmănit, dar că venind Sultanul Soliman cu Tatari în prădarea țării au pierdut privilegiul vechiu „а тота привилїа ѡни изгꙋбили... тꙋрецки царь и съ татари и плѣнишѣ нашѣ землѣ.“ Bătrînii boeri erau fideli politicei lui Petru Rareș Vodă, ca vechi boeri de ai lui Stefan cel Mare, de la cari țineau moșia. Nu știu ce soartă a avut Jigălia, moșia celor 2 boeri bătrîni, dar se vede că Stefan Lăcustă, frate vitreg cu Rareș Vodă, nu nepot de frate lui, cum îi zic alte izvoare, a sechestrat pentru sine moșia, ori a dat'o la alți boeri partizani politicei lui Stefan Lăcustă, întărind dania cu hrisov. Faptul acesta s'a fost petrecut astfel, căci Vodă Rareș după arătările celor doi boeri bătrîni zice în uricul lui: „Iar de se vor afla nescariva direse date de acel Stefan Voevod poreclit Lăcustă, iar acele privilegii să n'aibă nici o lege înaintea a lui nostru privilegiu „и пак аще ли сѣ изнаидꙋть ѿт привилїе томꙋ Ѳтефаноу воеводи реколїи Лъкꙋстъ, а тоти привилїи да не имает ни един законь прѣд нашим привилїам.“

Tonul acesta amenințător și plin de aversiune politică, ce și-l ia chiar în actele oficiale Vodă Rareș față de fratele său uzurpator, aruncă o lumină vie asupra politicei interne, în care rol mare au jucat boerii de divan, cum și asupra firei violente a lui Petru Rareș, din osul lui Stefan Vodă cel bătrîn (cf. Surete și Izvoade I, 184, 188, 210).

Prădăciunile Turcilor și ale Tatarilor din 1538 au fost așa de mari că uricile pomenesc foarte des de acestea, cînd e vorba de a reînoi privilegiile de proprietate; de aceia și ultimii ani de domnie ai lui Petru Rareș sînt foarte bogați în acte de donație, milă și întăritură și în foarte multe din asemenea acte se amintește de perderea uricelor. Așa s'au pierdut actele Țifului, ale Tămășenilor și răzeșii spun că s'au pierdut din cauza răzmeriților și a prădăciunilor. Toate aceste pierderi trebue referate la anul 1538. Nu știm dar de primii proprietari, căci uricul lui Stefan Vodă s'a pierdut, iar cel de la

Lăcustă Vodă s'a surpat, nerecunoscându-i-se legalitatea lui de către următorul domn; iar după obiceiul timpului stăpânul uzurpator neîntrînd în stăpânire, proprietatea a curs la urmaşii lui Sima şi Fetigane.

Răzeşii din Jigălia n'au hărtii vechi, și în scurtul timp de cercetare, ce am consacrat satului am dat de 7 acte vechi la d. Bularda, unul din fruntaşii satului şi vechiu răzeş din loc. In adevăr răzeşii din Jigălia se trag toți din Sima și Fetigane, împărţindu-și moșia pe 4 bătrâni: Done, Dănăilă, Mortaza și Toader Moteciu. Autorul spiței, vornicul de poartă Gh. Miereuța, știe atata să însemne că de pe bătrânul Done trag moşie Bulardeştii; de pe Dănăilă trag moşie Beghiu; de pe Mortază trag pămînt Morăreştii, iar de pe T. Moteciu trag parte Carapancea și Roiu. Spița e întocmită în 1797 pentru Gr. Costachi și copia întregită a fost dată lui Ion Bularda căpitan în procesul dintre Alex. Popovici zis Chițibașa și răzeșii din loc.

84) *Rânzeştii.* Satul Rânzeștii vine azi pe Prut. Moşia însă Rânzeştii atingea Elanul și mergea dealungul moşiei Harbuji pe din sus. Asupra satului Rânzești cetim astăzi în actele mănăstirei Aroneanu aflătoare la Acad. Română pachet 77—78—79. Şi noi am publicat în Surete și Izvoade II, 309—316 un ispisoc slavon de la Stefan Vodă Tomşa din 1623, în care se spune că a fost pîră la divanul Mariei Sale lui Voda între cneaghinea Mihalcei Meleștan și soborul măn. Aron Vodă pentru satul Rănzeștii „едно село наимѣ Ръизещїи на Прѹтѣ что v Болост фалчїю". Cneaghina zicea că satul Rânzeștii a fost făcut danie de Petru Vodă lui Meleștan paharnic. Cum însă Meleştean a fost hain contra lui Aron Vodă, venind cu Loboda hatmanul i s'a fost luat satul pentru viclenie și Aron Vodă l'a dat călugărilor de la Aroneanul cu alte 5 bălți de peşte: Ratundul. Cârligul, Cărligăţelul, Valicul și Herbeantele, mai ales că Rânzeştii fusese loc domnesc înainte de Petru Şchiopul atârnător de ocolul Târgului Bârladului „еще бил селото прàво господарскои прислѹшно къ ѡколѹ тръг Брълад." Calugării de la Aroneanu căștigă procesul şi pun ferăe 24 zloți. (Surete ms. VII, 35).

In hotarul ce se dă acestui sat se amintește de Elan „și de acolo în gârla Vrabiei, la marele Topolea în marginea Prutului, și de acole înainte pe șes la apa Măcești și din Măcești drept la apa Mihălceni, și apoi în sus, unde se întâlnește cu hotarul Elanului“ „и потоком горѣ гдѣ сѣ стрѣчает хотар Єланѹлѹ.“

Trupul dar al Rânzeștilor atingea și valea Jigăliei căci în procesul încins la 1840 între răzeșii de Harbuji, Ivășcani și Rânzești, cetim aceste lămuriri: că în 1546 Mart 20 Petru Rareș întărește lui Oancea, Neagu, Sora, și Catalina frați satul Rănzești partea despre Elan, după uricul ce l'au avut de la Stefan Vodă moșul lor Danciul Horga de cumpărătură.

Iar în 1766 Sept. 25 (7275) Antohi Luță vornic de poartă măsurând moșia Rănzeștii au găsit'o în lărgime 81 funi și jumătate a 10 st. funia adică 815 stânjeni (1817 m.). In sus Rănzeștii se întâlniau cu Râșcanii, iar în jos cu Harbujii. Capătul despre apus se lovia cu Jigălia, iar cel despre răsărit cu Busteștii a lui N. Greceanu agă, în părăul Sacii (Surete ms. XII, 496, 554, 565).

85) *Harbujii.* Din pachetul de acte al d-lui N. Caraivan din Șulete, stăpânul de astăzi al Harbujilor, cetim despre începutul vieții în acest loc, azi seliște, dar care a fost sat de prin secl. al XV-a încoace. In 1497 Mart 11 Stefan Vodă cel Mare întărește stăpânirea peste satul Harbuji pe Jigâlia unde a fost Bădioae „где бил Бъдїωає“ lui Ghedeon Harbuz și fratelui său Fatu și la 3 nepoți Ivașco, Dragoș și Andreica. Fiind 5 stăpâni Voda Stefan are grija să le imparta satul în 3 părți: o parte o ia Ghedeon Harbuz și Fătu; a doua parte o iau Ivașco și Dragoș; iar a treia parte o ia Andreica. Din aceasta impărțală se arată că au fost 4 frați Harbuji, ficiori sau nepoți Bădioaei Harbuz și că dar încă din secl. al XV satul a căpătat forma pluralului, fiind 4 frați urmași din primul stăpîn (Surete și Izvoade I, 274).

Din actele Harbujilor de mai apoi răzeșii în 1797 știu că satul cu moșia lui a îmblat pe 3 bătrîni — tocmai împărțala lui Stefan Vodă, — dar la acei 3 bătrâni le dă numele de Bustea, Moaleș și Tanvăi. Incurcala aceasta de nume ne-o explica singuri răzeșii, cînd de-

clară boerilor judecători în 1797 „că fiind un lucru vechiu de 300 ani nu pot ca să știe de atuncea, ci numai după stăpânire ce au avut din vechi“ (Surete ms. XII, 481). In 1797 erau aceşti stăpâni în Harbuji: Dumbravă un bătrân, Durac jumătate din bătrânul Moaleș, bătrânul Buste întreg al răzeșilor; iar jumătate de bătrân din Moaleș fără neam (idem 483). Iar marginele moşiei Harbuji erau acestea în 1790, cum arată hotarnica din acel an luna Noem. 27, după hotarnica lui Stefan Popăscul vornic de poartă din 1761 Sept. 10 „alăturea pe din sus să mărgineşte cu moșia Rânzeştii; în capăt despre apus se loveşte cu Bustenii, iar despre răsărit se loveşte cu Busteștii și apucă pârâul Săcii și trece în ceia parte pân în zarea dealului Elanului și se loveşte în capete cu Peicanii, iar Busteştii rămân pe din sus, iar pe din gios cu Ivaşcanii. Măsurile erau acestea: capătul despre răsărit $61^1/_2$ fune a 10 stânjeni funea (615 st.); capătul despre apus din hotarul Ivășcanilor în sus pe râpa Broscașoaei pân în marginea Rânzeştilor tot $61^1/_2$ funi. Iar lungul moşiei e de 1610 stânjeni, sau un total de 492 H. 3737 m. p.

86) *Busteştii* sat cu moșie, iar azi moșie fără sat, tăiată din trupul Harbujilor, întru cât numele și l'a tras de la urmașii lui Buste, unul din bătrânii Harbujilor. Buşteștii veniau în capătul spre răsărit al Harbujilor, coate, și mergea spre Elan până în Peicani. Aga N. Greceanu proprietarul Busteştilor în 1840 a arătat aceste acte, că în 1643 Mart 30 Vasile Vodă Lupu dărueşte lui Corlat biv camaraș seliștea Busteştii cu loc de heleșteu în Elan şi mori la sfârşitul piscului văii Săci. Judecata stărue asupra văii Săci, ce pleacă din sus de Tămăşeni şi se prelungeşte trecând moșiile agăi N. Greceanu și alte rînduri de moșii straine până unde dă Jigalia în pârâul Urdești și acesta în Elan.“

Cilenul judecătoriei de Fălciu greșește cînd afirmă că pârâul Jigăliei se varsă în pârâul Urdeştilor, căci amândouă se varsă deosebit în Elan, la o departare de aproape un km., ceva mai sus de satul Giurcani.

In 1743 Iunie 16 proprietară Buşteștilor era Todosiica, care se dă proprietară și în Țifu și în Micleşti, și se vede că aga N. Greceanu mai apoi făcuse încal-

care cu moșia Busteștii în alte hotare, locurile pe aici fiind numai selişte ; de aceia judecătorul afirmă „și de-a ajunge cu seliștea Busteştilor la sfârșitul zarii, care să închee în Elan, ar trebui a se desființa toate moşiile ce merg în gios până în Elan, iar nu numai Ivăşcanii și Harbujii.“ (Surete ms. XII, 556).

87) *Găgeştii*. Mergând de la Poşta Elanului în jos pe Elan, treci după o distanță de 7 klm. prin satul Popenii, și apoi după alți 4 dai de satul Găgeşti. Toată partea asta a Elanului e pustie, satele fiind așezate pe afluenții Elanului ca Vătcanii, valea lui Darie, Tupilații, iar de aice satele se răresc și pe aceşti afluenți, până în Băsești și Urdești. Cea mai veche amintire o avem de Găgești în uricul lui Stefăniță Vodă din 1518, cînd întărește lui Gaja și surorii sale Parasca, copiii lui Ignat, cum și verilor lor Tecla, Varvara și Nastea fetele lui Ivan „un sat pe Elan anume Găjeştii : „єдно село на Єланѣ наимѣ Гажещи.“ Uricul ne mai dă și hotarăle, așa cum le-au fost hotărît Cristea Negrul și Plotun „din heleșteul lui Bancov la vale“ ѹ ставоу Банкова аздолѹ доинѣ (Acad. Rom. pec. 20).

Mai găsim un Gaja ureadnic de Vaslui, căruia acelaș Stefăniță Vodă îi dă în 1521 Iunie 1 pentru slujbele sale „un loc în pustiu la Sohului mai sus de Beachea să-și așeze acolo sat“ єдно мѣсто ѡт пѹстини на Сохѹлѹѧ повыше Бѣка да ѡсадѣт соби село“ (Ac. Rom. LXVI, 87).

Gageștii au mers pe 3 batrîni, cum atestă hotarnica din 1744 (7252) Aug. 26 (Ac. Rom. LXXII, 120. Surete ms. XXI, 292) „că acel sat Găgești fiind trei bătrîni îmbla pe 3 hlize, și fiecare hliză ar fi cuprins cîte 40 de fune, și funea de 12 stânjeni și stânjenul de 8 palme, peste tot 120 de fune“ (3211 m.). Din aceste 120 fune Lupu Costachi vornicul a cumparat cătră 7214 (1706) 6 Mai 49 fune de la razeșii arătați în izvodul publicat la pg. 239 de la Ilinca pah. mama pah. Gavril Lambrino. (Surete ms. XXI, 291). Acest izvod l'a aratat clucerul Scarlatachi Costachi în 1744 la boerii hotarnici, că au cuprins 49 fune afară de un batrîn și jumătate al Horgăi partea din sus ce merge până în hotarul Lieştilor. Tot la acea hotarnică a mai arătat un Plăcintă că hotarul

Găgeştilor se întâlneşte cu al Peicanilor la o piatră ce este pe dâlma dealului Elanului despre apus. Iar spre răsărit sub dealul Elanului în gura văii Găgioae din jos de seliştea lui Vlasă Peicanul vândută lui pah. Costachi odată cu Peicanii.

Curmezişul Găgeştilor a fost de 87 fune capătul spre apus tot atât cât şi hotarul Peicanilor până în hotarul Ivăşcanilor; iar mijlocul în capătul despre răsărit s'au aflat câte 72 pol fune. (Surete ms. XXI, 292, Ac. Rom. LXXII ' 120). De la Costăcheşti moşia a trecut la Gavril Lambrino. In 1803 Găgeştii erau a spatar. Iordachi Catargiul.

88) *Lieştii.* In hotarnica Găgeştilor se aminteşte că pe din sus Găgeştii se hotărniceau cu Lieştii „iar tot în acel izvod se arată un bătrân şi jumatate partea de jos din movila Ilenei în sus până în hotarul Lieştilor." Nu ştiu pentru moment nimic de hliza Lieştilor; sate Lieşti se găsesc azi în Tutova şi în Tecuci. Se găseşte un Lieşti vechiu în Iaşi pe la 1636 (Ispisoace şi Zapise II, 1, 214). De un alt Lieşti se vorbeşte în ispisocul de schimbul ce a dat Vasile Vodă Lupul în 1634 Iuni 25 lui Dumitru biv vornic de gloată, schimbînd prisaca de la Coropceni (Vaslui) cu altă prisacă din Lieşti (Surete şi Izvoade III, 115). Numele de Lieşti stă în legătură cu *Lie* nume ce se întâlneşte în onomastica veche, ca acel Lie pomenit în zapisul din 1644 Aug. bunul rezeşilor din Boräşti, Vaslui (Isp. şi Zapise II, 2, 169).

89) *Peicanii.* Numele satului ne arată întemeierea lui. Paic era un curier pedestru, uşier la saraiul Sultanului.[1]) In Cronicile ţării se pomenesc des de paici, slujbaşi ai ţării, ca de acel Paic, care în lupta de la Hinta a sărit în ajutorul lui Matei Vodă să nu cază de pe cal, fiind rănit la glezne (Miron Costin Let. 1[2]). Peicanii au avut acelaş proprietar ca şi Găgeştii, pe Gavril Lambrino paharnicul, şi la hotarnica rădicată Găgeştilor în 1744 s'a rîdicat o hotarnică şi Peicanilor, Ele mergeau paralel în curmezişul lor pe apa Elanului, Găgeştii având 87 fune, iar Peicanii tot 87 fune capătul

---

1) Turc. Peïk, suliţa, suliţaş, curier, lacheu; pol. pajak, pajuk. Valet de cameră al Sultanului; serb. *peik*, curier.

despre apus; și că la sud Peicanii se învecinau cu Ivășcanii; iar coate își dădeau cu Harbujii, lasând pe Ivășcani în sus, la părăul văii Săci.

Peicanii au fost dăruiți Episcopiei Romanului, așa că actele sale se află la Arh. Statului. Azi satul Peicani e format din clacași și crește satul pe fie-care zi.

90) *Valea Mihoanei* In dreptul târgușorului Murgeni se deschide spre apus o vale largă cu alte văi mai mici ce dau în ea. Aceasta e valea Mihoanei după numele de azi al apei Mihoanei, din vechiu apa Dumitrei. Cel întâiu afluent al Mihoanei pe stânga e apa Fedeștilor, care curge de la o înălțime de 280 m., după ce podișul se rădică până la 325 m. în punctul de hotar între Ghermănești și Fedești. După o curgere de 4 klm. la vale se unește cu părăul ce merge din valea lui Neagu în sus de satul Horga; apoi după o distanță de 4 klm. după ce primește părăul Budoca udă satul Epureni și se varsă în apa Florenței în dreptul satului Bărlilești, așezat pe apa cu același nume. Satele de pe valea Fedeștilor vin azi în jud. Tutova, dar au aparținut Fălciului până la 1838.

91) *Fedeștii.* Așezarea Fedeștilor e străveche. Incă pe la 1400 sub Alexandru cel Bun trăia pe aici în înfundătura văii unul Ivan Drocici, care a avut 2 copii: Ivan și Toader Ciumală. Copiii acestora Lazea și Mihul ai lui Ivan; Sima, Ivan și Maria ai lui Toader vînd în 1489 Ghenar 16 (6997) cu 50 zloți tătărăști lui Mihul Ciocan jumătate din satul Fedești, parte de câmp „половина село ѡт федещи част ѡт поле."

Ciocan și-a păstrat numele în înfundătura văi Florenței, unde în 1682 a ridicat vornicul Gavriliță Costachi mănăstirea Bursuci, pe valea Ciocăneștilor; iar în harta din 1780 ni se însamnă chiar Ciocănești Slugeroaei (Surete ms. XIX, 720).

Atât am putut căpăta de copiat în graba trecerei mele prin Țiful de la moș Obreja, care are o ladă mare de Brașov plină cu hârtii vechi și de la care cu mare ce am putut copia uricul lui Stefan cel Mare. (pg. 165).

In 1674 Dec. 1, Gavril Costache vornicul cel mare capată danie de la Iordache și Mereuță ginerele lui Iosip din Horgești jumătate de bătrân din Fedești, bătrânul lui Iosup (Surete ms. XIX, 101).

92) *Horga*. Supt Stefan cel Mare a trait boerul Stan Horga, a cărui nepoţi apucă domnia lui Ieremia Vodă Movilă; şi anumea aceştia Cehan, Nechifor, Neculai, Maruşca şi Anuşca. Pe aceştia îi gasim stapânind în gura Lapuşnei (Surete ms. XXI, 147). In ce legătură or fi stînd aceşti Horgeşti cu stăpânii locului, pe care stă astăzi satul Horga, zis şi Horgeşti, nu ştim, caci actele Horgeştilor sînt mai nouă. Aşa în 1661 April 12, ne spune un zapis rupt, în urma unei foamete mari, nepoata Nastasiei Cruce dărueşte partea ei din Horgeşti jupânului Gavril Costachi; dania cuprinde „din vatra satului şi din câmpu şi din pădure şi din tot locul cu tot venitul . . . pentru caci că de la multe foamete şi nevoe ne-au scos dmlui pre noi" (Surete şi Izvoade IV, 131).

In 1675 April 25 vornicul cel mare Gavril Costache cumpără cu 15 lei jumătate de bătrân din Horgeşti din sus şi din jos de la nepoţii Ciuciului, ficiorii Tudosii: Anghel, Balan, Petre şi Străfenie (Surete ms. IV, 508). In 1691 Mart 8 Lupul Costachi vel medelnicer şi fiul vornicului Gavriliţa Costachi cumpără cu 8 lei a treia parte din jumătate de bătrân al Baliţeştilor, din Horgeşti de la C. Gavril Vârtej. (Surete ms. IV, 511). Costacheştii îşi sporesc moşia în Horgeşti prin dania ce a capătat spat. Lupul Costachi în 1700 Sept. 9 de la T. Câuea, din batrînul lui Baliţă (Surete ms. IV, 513), cum şi dania lui Darie hotnogul din 1720 Mai 1 către Iordachi Lupul Costachi (Surete ms. IV, 512). Costacheştii fiind stapâni peste Epureni şi-au întîns stapînirea în toate direcţiunile, avînduşi domeniul din apa Bârladului de la Roşieşti până la Fălciu şi peste Prut chiar [1]).

93) *Epureni*. Nu cunosc trecutul acestui sat; cum însa el a fost în stapânirea familiei Costache încă din secl: al XVII-a sub Gavriliţă Costachi, istoria satului se leagă de istoria familiei Costachi, ramura Epureanu, care a dat atâţia bărbaţi însemnaţi ţării.

---

1) Iscălusc aceste zapise Costăcheşti următorii marturi: din Horjeşti Malcoci, Mereuţă, Andrei, Iordachi. Gh. Cârlan, Hilohie Oeş; apoi Ionaşco Florea de Brăiţeni, Nec. Stoian otam, C. Vârtej şi T. Focşa din Giurcani, Arsănie Păcurar ot Sărăţeni. Eni Focşa, Ion Hoştil, St. Raşcanul, D. Sitarul, Neculcea, aga Costachi, Costantin vel paharnic, Iord. Goe, Sandul Beldiman, N. Vârgolici, Postul Harnagea, Arhirie Plăcintă, C. Beşleaga, Nechita Strat, Iacob mortasipul de Focşani, Onosie Bută de Blăgeşti, Istrate pe Horăiata, *Solomon* Şatrar.

94) *Socii* veniau la obârşia Dumitrei „на керхъ Дѹмитри“ Socii în secl. XV-a au fost proprietatea lui Boldur dvornic lui Stefan cel Mare şi a soţiei sale Muşa Bolduroae. Acest Boldur a avut fată pe Marica, care vinde Socii lui Andruşca cu 140 zloţi. Andruşca era tot Boldur, şi fiul său Jurj Boldur lui I. Hâra moşia Sărăţenî (N. Iorga, Doc. V. 211).

95) *Bursucii.* E cel mai îndepărtat sat astazi dinspre apus pe afluentele Dumitrei. E punct însemnat prin mănăstirea Bursucii ridicată în 1682 Mai 6 de catră Gavril Costachi vel vornic, cum cetim în ispisocul de fundare şi închinare a mănăstirii Bursucilor catră mănăstirea Esfegomenì din muntele Atos: „Robul... lui D-zeu eu Gavril Costachi marele vornic de ţara de jos, zidiiu o mănăstire în obârşia văii Ciocăneştilor, unde iaste hramul slaviţilor verhovnici Apostoli Petru şi Pavel şi am închinat'o la sfânta slavita Stefagora la mănăstirea ce se cheamă Esfegomeni, hărăzîndo pentru sufletul părinţilor noştri ca să ne scrie la sfântul jartvelnic... şi din cât ne-au fost puterea o am miluit şi avem gând... tot s'o miluim... şi de acolo de la mănăstire să nu dodăcească întru nimic de acum 8 ani pană se va întări.. să fie ca alte mănăstiri“ (Făt Frumos, Bârlad I, 307, pr. I. Antonovici).

Primul egumen al mănăstirei Bursuci a fost Teona despre care iată ce spune ctitorul în cartea sa de închinare „Pentru acest părinte Teona, care iaste acmu a ce igumen, să nu aibă schimbare de aici pană când îl va trăi D-zeu, caci l'am cunoscut că iaste un părinte creştin şi om bun şi rugător la sfânta rugă.“

Aici la Bursuci a fost un punct strategic ales de vornicul Lupul Costachi sin Gavriliţă Costachi, în războiul Turcilor cu Ruşii la 1711. Nec. Costin atâta spune:: „Iară Lupul vornicul cel mare şi cu nepoţii săi au luat'o în gios şi s'au bejenit la mănăstire la Bursuci“ (Let. II^2, 100). Cronicarul I. Neculcea însa, din motive personale, povesteşte mai pre larg toate împrejurările, cari l'au facut pe vornicul Lupul Costachi să se închidă la Bursuci: „Atuncea era un boer anume Lupul Costachi, fiul lui Gavriliţă Costachi vornicul şi era dator lui Dumitraşco Vodă din gorştină cu 3000 de galbeni

și-i mai dăduse și 800 de galbeni să cumpere pâne de la Bârlad ca să se afle la vreme de trebuință în ori ce parte i-ar trebui. Iară acest boer auzind de Dumitrașco Vodă că s'a închinat la Moscali au strîns cîteva rude de ale lui și și-au facut tabăra la mănăstire la Bursuci și s'au închis cu câteva gloate acolo; și la Dumitrașco Vodă nu mergea nici bani sau pâne nu trimetea, și scria cărți la Șeremet de-și făcea obraz, adică vești de la Turci, iar pre Dumitrașco Vodă în loc de laudă îl clevetia cătră Șeremet. Iară la Turci scria într'altfel, cu alt obraz, că sînt Muscalii puțini și este oastea flămândă. ci să treacă Vizirul Dunarea fără de grijă, că-i bate pe Muscali" (Let. II², 313).

Urmarea politicei lui Lupul Costachi a fost că sub Mavrocordat Nic. s'a bucurat de toată cinstea și i s'au dat în căutare moșiile Luculeștilor de la Fălciu și ale lui I. Neculcea (Let. II² 344). Același lucru îl povestește și N. Mustea (Let. III², 48).

96) *Brăițenii.* Sat disparut astăzi, dar locul se vede și astăzi, unde a trebuit să fie vatra satului, prin păstrarea a câtorva nuci seculari, ce și azi rodesc pe coasta delului din stânga, cum te rîdici spre Șuletea. Valea Șuletei are o lungime de 11 klm. din vârful dealului, dinspre Fedești, unde e o altitudine de 244 m. și pogoară la vale primind mai multe părăuașe, luînd numele de valea Brăițenilor. Satul Brăițeni venia cu 4 klm. mai în jos de satul Șuletea, așa că aici nu s'a suprapus sat peste sat, ci a fost o schimbare de vatră din împrejurări, ce le vom povesti la vale.

In harta rădicată la 1828 de Fotache Fulger vornic se dă pe pârâul Brăițenilor aceste sate: Șoldeni, Sârbi, Seliște, Brăițenii, megieșite la Nord de Jigălia și Rânzești, la Est de Harbuji, Ivașcani, Giurcani, Grozești și Lalești, iar la Vest de Horjești și Epureni. Autorul hotarnicei nu cunoaște încă Șuletea, care a purtat și numele de Brăițenii de sus; iar Sârbii vin ceva mai jos pe locul vechilor Brăițeni, pe coasta dealului Șoldeni. Și azi se zice Valea Șoldeni la părăuașul ce curge între cele 2 dealuri, ce vin între Epureni și vechii Brăițeni. Numirea Șoldeni ne duce la numele Șolda, jupâneasa care a trăit pe la 1400, și despre care vorbește uricul lui Stefan

cel Mare din 1493 Mart 5 (Surete ms. XVII, 68). Şolda a avut de ficor pe Dragomir Iuban, care are 2 fete Mărina şi Stana. Deja în 1493 era satul Şoldeni pe apa Dumitrei. Satul a dispărut de mult, păstrându-se denumirea în pârâul Şoldeni, ce curge pe valea, unde era aşezat la 1500 satul Şoldeni.

In ispisocul lui Ioan Vodă Despot din 1563 April 23 se vorbeşte de Şoldeni, ce începeau din matca pârăului Dumitrii, valea în sus până în hotarul satului Solomoni, şi de acole dialul în jos până în hotarul Ciorănilor (Surete ms. XIX, 725). Hârtiile satului Şoldenii s'au pierdut în vremea tulburării Tatarilor. Şoldenii au fost cumpăraţi de Gavriliţă Costachi vornicul în 1675 Iulie 4, iar în 1764 April 19 au fost măsuraţi de Ştefan Popăscu vornic de poartă. Pierzîndu-se holarnica s'a rîdicat alta nouă în 1816 Aug. 20 de spat. P. Sturza cu gheometru „Şoldeni mergând din pârăul Dumitrei până în marginea Brăiţenilor de sus, ce-i zic şi Şuletea dinspre Fedeşti."

Cât despre Sărbii numiţi şi Brăiţeni până către 1840, găsim într'un perilipsis că cel mai vechiu act ce vorbeşte de Sârbi e un ispisoc domnesc a lui Petru Vodă Şchiopul din 1575 Mart 12, prin care întăreşte lui Maldăr partea Romei din Sărbi. In 1576 Mart 12 Murgul vel vornic de ţara de jos întăreşte tot lui Maldăr partea Solomiei din Sărbi. Deci Sârbii erau sat în secl. al XVI; dar deja după 50 de ani numele de Sârbi se uită şi apare în acte numele de Braiţeni, căci în 1639 April 8 Anghelina capătă întaritură de la Vasile Vodă Lupul pe satul Brăiţeni; şi în 1644 Iulie, răzeşii din Sârbi dau lui Apostolachi un bătrân din satul Brăiţeni.

In pricina încinsă în 1820 între răzeşii din Sârbi şi Brăiţeni şi între spat. Iordachi Costachi cetim tot istoricul acestor aşezări. In vale la gura Dumitrii veniau Şoldenii; peste deal veniau Solomonii, în capul Şoldenilor, şi Sărbii veniau în capul Solomonilor. Toate aceste sate azi nu mai sînt. Mutarea şi surparea acestor sate se datoreşte schimbării de proprietari şi micilor aşezări a primilor proprietari, mai ales după ce Gavriliţă Costachi a întrat stăpân în 1675, el ne mai avînd nevoe de aşezările primilor stăpâni din Şoldeni şi

Solomoni, a surpat casele şi locul a rămas bun pentru fânaţe şi arătură. Inceputâ viaţa pe valea Şoldeni de azi, ea a trecut apoi în valea Brăiţenilor către sfârşitul veacului al XVI-a, locurile fiind păduroase. Aici dăm de Sârbi în 1574, şi tocmai sub Vasile Lupu vine amintire de Brăiţeni, cari şi-au întins aşezarea în 2 părţi: Brăiţenii de jos zişi şi Sârbii şi Brăiţenii de sus zişi şi Şutetea, distanţa de 3–4 klm. unul de altul.

Asupra Brăiţenilor ispisocul lui Vasile Vodă Lupul din 7147 April 8 ne spune mai multe: Anghelina a stăpînit Brăiţenii până către 1660, sub Ştefăniţă Lupul, venit ei la împărţala cu cumnatul său Cernat logofătul, căruia i-a rămas satul Cândeşti de la Suceava. Dar barbatul ei Vasile a perdut satul Brăiţenii pentru o greşală a lui către domnie. Către 1687 Brăiţenii începuse a se desparţi în două, prin aşezarea nouă pe locul Şuletei de azi, unde mai apoi un Ion Şulete prin neamurile sale a reuşit după 1700 să dea numele lui, satului Brăiţeni de sus; nume care s'a luptat o sută de ani, până ce a răpus, disparînd Brăiţenii din jos (Sârbii) în împrejurările acestea. Divanul din 1820 văzind hârtiile răzeşilor şi ale lui Iordachi Costachi spatar, şi nefiind hotarnică, au hotărît după a pămîntului obiceiu să se dea în analogie, şi cum aşezarea satului Brăiţenii din jos venea pe partea de moşie a boerului, dându-i-se lui drept după ispisoc partea Şoldenii, Solomonii şi Sârbii, divanul a dat termen de 2—3 ani răzeşilor să-şi mute casele. Şi zice Vodă Suţu în întăritura lui „Şi fiind că cu această întrupare aşezările răzeşilor rămîn pe locul dumisale spatarului hotărîm şi le slobozim vadea de trei ani spre mutarea acelor aşezări pe drept locul lor şi îndatorim pe dmlui boeriul ca spre înlesnirea mutatului să le dea câte . . . lei de fieştecare casă, în care vadea până la mutat să nu facă boeresc“ (Surete ms. XIX, 724).

Se vede că răzeşii s'au împotrivit, căci zic boerii în anafora „dmlui spatarul primeşte iar răzeşii nici aşa nu se mulţumesc“ şi spatar Iordachi Costachi a forţat lucrurile în primăvara lui 1823 dînd foc satului şi silind pe răzeşi să se mute la deal în Şuletea. Odată disparut Brăiţenii ca sat şi Brăiţenii de sus au cedat locul Şuletei, cum începuse a se denumi mai cu temeiu încă din 1793 în hotarnica râdicată atuncea.

97) Ș*uletea* e un sat frumos așezat pe un cap de deal, ce stăpânește valea Brăițenilor și se întinde pe îmbe văile acestui cap de deal, avînd în dreapta dealul cu vii la apus spre Horja, și la răsărit cimitirul cu locul vechii seliște a Brăițenilor din sus. Numele și l'a tras de la un Ion Șulete traitor pe la 1700, și despre cari localnicii au mai multe amintiri ca ar fi fost prisecar și păzitor la pădure. Apoi în Șulete avem pe lângă răzeși și parte boerească pe podișul din spatele satului, proprietate Juvăreasca. In 1793 s'a rîdicat hotarnica Șuletei, și ne dă aceste margini: Lungul moșiei, latura spre apus din colțul Fedeștilor lui C. Lambrino, alăturea cu Horga pah. Gr. Scarlat Costachi 1090 stânjăni (2420 m.). Latura lungul dinspre ameazăzi prin valea Săcii peste dealuri și valea Brăițenilor, valea Glodului 1660 stânj. (3700 m.) până la Giurcani. Latura spre răsărit curmeziș da coate cu Giurcanii, apoi cu Ivășcanii și cu Harbujii până în movila roșie 900 stânjeni (2007 m.) unde încep Rânzeștii, de la care ia rădiul lui Borș, dat pe nedrept de Antohi Luța vornic de poartă și răzeș de Rânzești în hotarnica sa din 1766 Sept. 26. Latura dinspre mează noapte între Rânzești și Fedești prin rădiul Braei s'a găsit 1600 stânjeni (3567 m.). Curmezișul moșiei prin mijloc, valea Brăițenilor s'a găsit 1080 st. (2400 m.) In total Șuletea avea în 1793 întindere de 826 Ha.

Șuletea sau Brăițenii din sus, după cartea de judecată din 1786 Mai 28 (pg. 240) se împărțiau în 3 batrîni: Orbul, Tălceana și popa Triimis. Răzeși în Șulete erau atunci aceștia: Stefan Coat. Gh. Guzgan, N. Tuchilă, St. Druga, V. Groapă, Ilea Dumbravă și V. Sandul. Toți cei trei bătrâni au fost copii lui Nistor, zis și Braia, de loc din Sarbi. Pentru 2 batrâni: Orbul și popa Triimes răzeșii s'au primit între dînșii, pentru bătrânul Talceana însă răzeșii s'au pricit încă din 1779 Febr. 9 înaintea boerului Gr. Costachi pah. Ei au arătat după mărturia dată în 1734 de un Chirica om bătrîn de 110 ani și de călugărul Calistru că Nistor Braie pe care ei l'au apucat—deci a trăit pe la 1640—la darea sufletului a lăsat cu limbă de moarte danie fiastrului său Ionașco să stăpânească Tălceana în jumătate. Cei doi bă-

trîni jurînd în biserică pe sf. Evanghelie, judecata a primit ca bătrînul al treilea Tulceana a fetii lui Nistor Brae să se împartă cu Ionaşco zis Şuletea, cum i s'a şi făcut la hotarnica din 1778 Oct. 28. Şi aşa s'a născut satul Şuletea din jumătatea celui de al treilea bătrîn, care măsurîndu-se în 1793 s'au găsit circa 826 Ha. Deci toată moşia Brăiţenilor de jos şi de sus cu toate trupurile sale ce au fost în stăpânirea lui Nistor Brae între 1600—1680 era de aproape 3000 Ha.

98) *Murgenii*, pe Elan e târguşor cu hrisov domnesc dat lui A. Sturza de la Bârlad în 1845. Cea mai veche amintire de Murgeni o avem în uricul lui Stefan cel Mare din 7008 April 5 (1500) a cărui suret l'am găsit în lada de documente a Petreştilor de la Vaslui, proprietatea d-lui Gh. Teodoru, inspector agricol. Se spune în acest uric că Sima Bene şi cu nepoţii săi Bude şi cu Avraam, şi Stana, toţi nepoţii lui Murgu de pe Elan. vînd cu 70 zloţi tătărăşti un sat pe Elan anume Murgeniii lui Dragoş Murgul şi lui Toader Murgul (Surete ms. XX, 273). Stăpânirea a curs din neam în neam în Murgeni până către secl. al XVIII, cum dovedeşte un izvod de neamuri cules după spusele din gura celui mai bătrân răzeş din sat.* Şi spiţa sună că Dragoş Murgu a făcut pe Mardare Izbaşa; acesta a avut doi feţi, pe Anton şi Todosia. Din Todosia a eşit Ioana; din Ioana a eşit Nica. Din Anton a eşit Corne. Corne a făcut pe Pavăl şi Nastasia. Nastasia a născut pe Negru; iar Pavăl a născut pe Anca, Stefan şi pe Ioana. Din Ioana iese Dochiţa, din aceasta Iftode şi din Iftode iese Maria. Anica naşte pe Sandu, Stefan şi Maria; iar Stefan naşte pe Iordache, Ovedenie şi Alexandru. Din Ovedenie iese Aniţa, din Aniţa iese Dănilă, iar Iordachi naşte pe Stoica Gligoraş, Sandu, Vasile şi Ion (Surete ms. XXI, 426). Pentru Murgul şi Murgeşti în secl. al XV cf. doc. slave publicate în Surete I, 92 seq. cum şi în Surete ms. XX, 533 şi 572. Spiţa răzeşilor ne dă 8 generaţii, adică priveşte un răstimp de cel puţin 240 de ani, e greu de admis însă că Izbaşa Mardare a fost copilul lui Dragoş Murgul; aici trebue să fie săritură de cel puţin un secul şi jumătate.

Satul vechiu Murgeni era aşezat spre răsărit de

târguşorul de azi, dincolo de Elan, cam între apa Elanului și părăul Oiță ; şi azi se cunosc urmele vechiului sat. Târguşorul s'a populat degrabă cu lume venită din toate părțile, până de pe la Focșani, creștini și Evrei. Târgoveții așezați aici aveau a plăti bezmăn 10 lei pentru stânjenul, fața casei, şi dreptul de 3 vite la imaș.

După 1856 arzînd târgul, s'a rîdicat dreptul la imaș plătind bezmăn și pentru *harmane* şi curături. In trupul moșii Murgenilor au întrat satele Lungeni din trupul Schinenilor, între Raiu și Murgeni ; apoi Hănăsenii cu Bujorănii și valea Ursului ; iar hotarul despre Schineni, și Sărățeni s'a rîdicat în zarea dealului Mihoanei, de unde era drept pe locul uliței principale a târgului (după arătările preotului P. Stratilescu).

99) *Hănăsenii* vin pe Elan în jos de Murgeni. Avem și un alt Hănăseni peste Prut, proprietatea bis. Talpalarilor din Iaşi în ale cării hărtii citim hotarele acestei moșii pe Ialpuh. In 1637 Dec. 24 Vasile Vodă Lupul întăreşte Lupului Prăjescul clucer cumpărătura ce a făcut cu un cal bun și 20 taleri în satul Hănăseni și seliștea Știubeiul pe Elan (ѡт сило хънъсѣни и ѡт сълищп щюбею ...на потоцѣ Єланѣ) de la Stavăr biv vornic și de la fata lui Anghelina, o jumătate dintr'un batrîn (половина ѡт єдин стар), danie de la Petre Peptănar (даанїє ѡт Петрѣ Пиптънар) și altă jumătate dintr'un bătrîn cu loc de fânațe în țarina şi cu loc de moară în apa Elanului, cumpărătură de la Magda fata Gorei, nepoata Răbăei (Surete ms. XXI, 163, Acad. Rom. 150/LXXVII).

100) *Cercaşa*, sat pe Elan, a cărui aşezare nu o putem precisa astazi, neavînd la îndămînă alte acte de proprietate de cât uricul lui Petru Vodă Rareş din 1546, prin care întăreşte copiilor și ginerelui lui Dan Bărlad : Batin, Trif, Danciul, Gavril şi Bura cumpărătură ce a făcut de la Lupul și Toader Gorj 2 părţi din jumătate de sat din Cercaşa pe Elan „половина села на Єланѣ наимѣ Черкашѣ ѡт нижнаа половина двѫ части“ (Uricar XVIII, 129).

101) *Valea Sărăței*. Pe afluentele Elanului, Sărata, se află azi aşezate aceste sate : Lațești, Sarațenii de jos și de sus, și Spinenii, iar pe coasta nordică a dealurilor stau Bârlăleștii, pe apa cu acelaș nume ce se varsă în Florența, și apoi în apa Mihoanei.

Pentru aceste sate posed 3 urice vechi din secl. al XV şi al XVI-a, cari spun despre începuturile proprietăţii pe aceste văi, cari formau un trup de moşie şi care sînt compleclarea celor ce spune un uric a lui Alexandru Vodă din 6960 Sept. 10 (1451), care întăreşte lui Ignat Postelnic satele Şoldeni pe Dumitra, Cioraştii şi Bărlăleştii şi Şoltăneştii şi Socii cu mănăstire... (N. Iorga Studii şi documente VII, 284).

In 1493 Mart 5 Stefan Vodă întăreşte împărţala, ce şi-au făcut în moşiile lor la două surori, fetele lui Dragomir Iuban, ficiorul Şoldei pe apa Dumitrei. Aceasta Şoldă a trăit acolo pe la 1400; fetele lui Iuban au fost Marina şi Stana; Stana s'a fost căsătorit cu I. Hăra.

Mărina a luat în partea ei : Şoldenii pe apa Dumitrei, Bărlăleştii, fântâna lui Zaeţ şi fântâna lui Solomon; Stana Hăra a luat în partea ei : Spinenii, Drăgmăneştii, Lăzeştii, Săracineştii şi jumătate din Ozer (Surete ms. XVII, 65).

In 1546 Mai 14, Petru Vodă întăreşte lui Ion Hăra cumpărătura ce a făcut cu 500 zloţi tătărăşti în satul Sărăţenii de îmbe laturile Elanului. de la Jurj Boldur aprod, ficiorul lui Andruşca Boldur (Episc. Melhisedec Cronica Huşilor, pg. 21). Sărăţenii vin în apropiere de Spineni, şi toate aceste 4 sate pe apa Sărăţii, aproape se cunosc astăzi; numai că el şi-a schimbat vatra. din valea Elanului de pe amîndouă laturile în susul văii Saratei, între Spineni şi Laţeşti.

După 6 ani, 1552 April 1, Stefan Vodă fiul lui Pătru Vodă Rareş întăreşte o nouă împărţală între copii Stanei, care murise—se vede—şi dă în partea Stanei satul Laţeştii şi Săracineştii, iar lui Petrea Hâra, fratele ei, îi dă Spinenii şi Dărmăneştii (Surete ms. XVII, 65).

Numele Hâra vine pomenit des în documentele secl. al XVI. Aşa un Hăra e comis în 2 April 1552 (Surete I, 108). Alt Hâra îl găsim parcalab de Neamţ în 1550; şi parcalab de Hotin în 1552, 1555 (Surete I, 399).

In 1589 Apr. 24, Petru Vodă Şchiopul întăreşte cumpărătura ce trei fraţi Simion, Gavril şi Ion au făcut cu 180 zloţi tătărăşti în satul Drăgumăneşti pe Sarata, din a treia parte jumătate, de la Frateiu Hăra, fiul lui

Petre Hăra, nepot Stanei Hăra (Surete şi Izvoade, II, 212).
In 1622 se pomeneşte că un Ionaşco, ficior Mariei, nepot lui M. Pulbaruş vinde cu 50 taleri lui Dragan biv armaş un bătrân din Lăţeşti, pe Elan, împărţind malurile iazului de pe Elan, pănă la Hăuseni (Hănăseni) trecînd Dragan malul despre apus şi Paşcanul cu Bosie malul despre răsărit (pag. 198).
Acest Dragan armaş era proprietar şi în Bărboşi şi hlizele de pe valea Moisiei.
102) *Sărăţenii*. Asupra acestei moşii am găsit mai multe pachete de acte în grefa Trib. Iaşi secţia I. Cea mai veche hârtie pomeneşte de Paşcani, pe care îl dă în stăpânire Vasile Vodă Lupul în 1638 Aug. 9 (7146) lui Boldur din Negreşti şi nepoţilor săi Ursul şi Costantin (Surete ms. XXI, 502). Răzeşii de Sărăţeni n'aveau nici o hârtie de pămînt în 1810 Avg. 10, cînd se rîdică hotarnica Sărăţenilor de Teodor Vârgolici vornic de poarta. Se găseşte că în 1810 Sărăţenii aveau o lungime de 1230 stânjeni (2742.90 m.) mergînd din zarea dealului Sărăţenilor despre apus pănă în părăul Bujorului, iar pe din jos se megieşia cu Lăţeştii spatar. M. Costachi, iar pe din sus cu Dragomăneştii şi hliza Gărniţoaei, iar în lăţime moşia mergea pe 3 bătrâni, din care $1^1/_2$ bătrân stăpâneau Costăcheştii de pe Mărina, fata lui Dragomir banul din 7001 iar $1^1/_2$ stăpâneau răzeşii de pe Stana, sora Mărinei şi anume 1 bătrîn Costăcheştii, $^1/_2$ bătrîn Năsoeştii 1 bătrîn C. Ţicău sulger şi $^1/_2$ bătrîn I. Dobre.
In trupul Sărăţenilor mai intrau alte 3 selişte: Lungenii, Mihoanele şi balta Hârceata ; şi din înrudirile ce Costăcheştii au cu răzeşii din Sărăţeni, arată că ei se trăgeau din banul Dragomir din 1493. (Surete ms. XXI, 520). In judecata care a fost în 7258 Ghenar 2 (1750) înaintea lui Iordache Canta vel log. între Ion Dobre răzeş şi ai lui pe de o parte şi între Scarlatachi Costachi biv clucer şi Iordachi Costachi b. v. jitnicer, se stabileşte înrudirea răzăşească a Costăcheştilor cu răzeşii din balta Hărceata şi Sărăţeni.
Intre răzeşii din Sărăţeni se rîdică neamul Ţicău, cari a dat Moldovei pe St. Ţicău scriitorul de la Iaşi a letopiseţului lui Nestor Ureche scris după copia lui Var-

tolomei Măzăreanul în 1783 (Surete ms. II, 442). El e dat ca gramatic în 1791, jitnicer între 1803—1806, apoi stolnic şi moare după 1810, cînd se găseşte în afaceri femeia sa Marioara Ţicăoae stolniceasa până după 1820. Stefan Ţicău era frate cu căpitanul de Falciu Dimachi Ţicău, şezător apoi în Botoşani, între 1780—1790, cînd îl găsim stând în judecăţi la Iaşi cu răzeşii lui din Sărăţeni, neamul Ion Dobrea. Ţicău Dimachi şi Stefan erau ficiorii lui C. Ţicău sulger, frate cu Ilie Ţicău, ce ţinea pe Domnica, şi care Ilie Ţicău vinde în 1766 cu 50 lei partea lui din cele 4 moşii lui Stefan Ţicău, nepot de frate (Surete ms. XXI, 491). C. Ţicău[1]) era ficior lui C. Chiriţa care îşi împarte Sărăţenii pe din două cu I. Dobre, răzeş de pe Stana din 7001. Aceşti 2 răzeşi C. Chiriţă şi I. Dobre au câte 104 stânjeni la capul moşiei despre apus, câte 83 stânjeni pe matca Sărăţii, câte 88 stajeni prin mijlocul câmpului şi câte $49^1/_2$ stânjeni la capul despre răsărit din matca văii Ţarchii; aceasta în 1759 Iulie 20 (Surete ms. XXI, 503).

In acest timp Ţicău îşi mai sporeşte moşia, iar St. Ţicău gramatic cumpără în 1791 Ghenar 23 cu 60 lei de la Antohi Ion Negri părţile lui din Sărăţeni, Lungeni, Mihoane şi balta Hărceata (Surete ms. XXI, 485), aşa C. Chiriţa cumpără în 1760 Sept. 24 de la Ion Dobrea partea pr. Ion Lefoi 53 st. capul la apus şi 38 st. capul la răsărit.

Dimachi Ţicău face şi biserică pe hliza lui, şi iată ce cetim despre biserica din Sărăţeni „Sfânta biserică să rămâie a tuturor răzeşilor de obşte, însă să avem purtare de grijă cu toţii ca să fie îngrădită totdeauna, şi când se vor strica orice din lucrurile bisericeşti să a-

---

1) In o spiţă de neamuri din Sărăţeni, întocmită în 1794 Mart 5 cetim că C. Ţicău sulger a avut 7 copii, şi anume: *Stefan* Ţicău gramaticul, *Alexandru*, (Dinachi) căpitan, *Ioniţă*, *Ioader*, *Feteliţa*, Urâta şi Nec. Apostol. Din aceştia ni se dau: *Alexandru*—popa Apostu, diaconu Andronachi, Lupul diac, popa Gavril Cociorvă, popa Vasile şi Alexandra ce a ţinut'o popa Iordachi Corovan;—din *Fetiliţa* Ghevrincea Plesnicuţa, Ion Negrul, Gheorghe şi Stefan; din *Ioniţă*—Solomon, Maria. Paraschiva, Ion Dobre, popa Costandin şi Grigore; din *Ioader*—Stefan, Paşcanu, Safta, Vasile, Criste şi popa Anton; din *Urîta*—Irimia Băcuţii, Merică, Apostul Cioban, Neculai, Ioniţă.

Mai cetim în acea spiţă că mama lui C. Chiriţa, tatăl lui C. Ţicău sulger, era sora preut. Ion Lefoi; şi că C. Chiriţă a avut de fraţi pe Tanasă şi Lupul şi 3 surori.

vem a le tocmi; cât şi pentru cărţile bisericei să avem a le lega; cum şi pomii ce sînt în ograda bisericii ori să fie zestre bisericii, ori să se împartă roada pomilor între preoţi, diaconi şi dascali." (Şurete ms. XXI, 497).

Iată pentru ce găsim că în hotărnicia din 1810, Maria Ţicăoaea stolniceasa ia 159 st. capul despre apus, 105 st. matca Sărăţii şi 121 capul de răsărit în apa Bujoranilor. (Surete ms. XXI, 506).

Murind Stefan Ţicău, femeia lui Mărioara stolniceasa vinde orînda moşiei cu anul, după ce a căutat să ia venit de la răzeşii din loc, dar a avut pâră cu dînşii timp de vre-o 5—6 ani, până când vinde venitul moşiei la străini; aşa C. Vasiliu o ia în 1816, cu datoria de a-i trimete la Iaşi 6 stânjeni lemne: după 1820 ia venitul Hriste Cambur cu 50 lei, apoi 30 lei (1828—1831); după 1831 ia în arendă Gh. Carp, cu 145 lei, apoi Stoian după 1834 cu 150 lei pe an; apoi Gr. Rizu spatar cu 280 lei pe an după 1839.

103) *Gura Elanului.* Elanul se varsă în Prut în dreptul bălţii Rădeanul, foastă a mănăstirii Dobrovăţului cu moşia având acelaş nume. Aşezări de sate pe aici de la gura Elanului până la Murgeni, nu avem de cât satul Hănasenii, pe Mihoanea, un chilometru în jos de Murgeni. Ca au fost însă aşezări pe toată această întindere de 11 klm. rezultă din actele Igeştilor, în care cetim următoarele ştiri despre vechile sate ce veneau mai multe spre Elan din Prut până în drumul Brăilei, ce mergea pe deasupra Blăgeştilor.

Pentru regiunea de la gura Elanului până spre Hănăseni avem ştiri multe în cartea de judecată din 1785 Dec. 20, a divanului domnesc (N. Roset vel log., Iordachi Canta vel vornic, Ion Canta vel vornic, C. Başotă vel ban, Lascarachi Roset vel vornic, în care se judeca pricina între C. şi V. Banariu cu I. Novac. Andronachi Cârjă, Andrei Iancul, C. Vrabie, Grig. şi Nec. Carp, pentru moşiile Chilienii, Judecii, bliza lui Cernat, Hrăniceni, Cărhăneşti, blizită în 4: Butestii, Vrăbieştii, Ţăruşeştii şi Golăeştii, toate ale lor vechi baştine „la ţinutul Fălciului" pe Elan, blizite din vechime una lângă alta şi merg cu stăpânirile lor în lung din Prut peste Elan şi până în drumul Brăilei, şi că peste Elan au sa-

tul Crețana tot din hotarul acestor moșii, cari moșii li-au stăpânit și le stăpânesc în pace de la moșii și strămoșii lor, și nimene nu i-au împins din hotarăle lor cât de puțin până în anul trecut“ (Surete ms. XVIII, 735).

In 1784 V. Banariu, ginerele Vergăi, stăpân în Berezana, în Bârsănești și în Gurești, își scoate hotarnic pe Vidrașco Canțir vornic de poarta și pe C. Bosii biv. 2 logofăt, încălcând blizele de pe Elan în trupul Bârsăneștilor.

Moșia Rădeanului de la gura Elanului „a mănăstirei Dobrovățului ce este alăturea cu Berezenii pe din jos asemenea trece peste Elan din Prut până în drumul Brăilei.“ Berezana avea în curmezișul ei la mijloc 589 stânjeni (1300 m.), iar capătul pe Prut 640 stânjeni (1420 m.). Rădeanu era mult mai lat, lățimea moșiei Rădeanu iarăși ar fi mult mai lată de cât Berezana, ceia ce ar reveni la 1000 stânjeni curmezișul pe Elan (2230 m.); iar celelalte blize Cărbănești, Chilienii, Judecii, Cernat, Hrăniceni, veniau 1732 stânjeni (3862 m.) curmezișul prin mijloc și 1884 stânjeni (4200 m.) latul lor la Prut.

Deci toate aceste trupuri de moșii din gura Elanului în sus ocupau pe Prut o lărgime de 9 kilometri, iar pe Elan până la 6 kilometre, până în sus de gura Crețanei, unde a fost vechiul sat Crețana, azi dispărut.

In Berezana stăpânea pe la 1530 una Neagra, care avù de fată pe Tudora, și copii ei Bălanul și Ioan Surda, cari vînd sub Irimia Movilă în 1603 April lui Ilie Vrabie biv vornic de Bârlad părțile lor din Berezana, pe deamândouă părțile Elanului cu loc de moară și de baltă. Tot I. Vrabie cumpără în acelaşi an și alte blize din Berezeni de la Macovei Burlag din Benești. In 1607 Ilie Vrabie, acum mare vătav de Fălciu, cumpără în Berezeni cu 120 taleri și 2 cai buni părțile lui Crăciun și a surorii sale Măgdălinei, ficiori popii Lupului, nepoți Bălăoaei, strănepoți lui Drăgșan Berezanul. In 1609 Costantin Movilă întărește lui Ilie Vrabie, acum vornic de poartă, stăpânirea pe Berezana „pe deamândouă părțile Elanului cu loc de moară în Elan și cu bălți de peşte și cu loc de grădină.“

Ilie Vrabie moare către 1628, în urma pribegirei

sub Stefan Tomşa Vodă. Sub pretext de hainie Ion Comisul sub Tomşa Vodă îşi însuşeşte luişi moşia Berezenii, ceia ce ridică pâra jupanesei Nastasii, văduva lui Ilie Vrabie, şi atunci Miron Vodă Barnovski judecă pricina şi află viclean ispisocul dat de Tomşa Vodă lui Ion comisul „de vreme ce atunci sub Tomşa Vodă nu sa luat nici un sat pentru viclenie“ (id. 737) Nastasia caştigă procesul, pune ferăe 12 zloţi ca să închidă judecata.

Cu toată taxa herăei, procesul se deschide sub Vasile Vodă, când Ion, acum vornic, împreună cu soţia lui Ioana, zic că moşia o au de pe mătuşa lor Dragaia. Pentru a se afla adevărul, divanul cere juratori 24 oameni. La soroc Ion vornicul nu se prezintă şi pierde procesul, iar Nastasia Vrabie mai pune o altă ferăe de 12 zloţi (anul 1634 Aug. 26).

Berezenii „pe gura Elanului“, vin în conflict cu călugării de la Dobrovaţ, stăpâni pe Rădeanul cu balta din Prut. Vasile Vodă trimete spre cercetare şi se restabilesc hotarele îndepărtînd pe călugări de la balta Mâţa mai în sus de Radeanu. In 1669 Aug 16 sătenii ce şedeau pe Berezeni ca vecini nu plăteau dijme, Ilieş Alexandru Vodă trimete spre cercetare să să dijmuiască pe săteni Pe temeiul acesta C. Benescul cerea ca moşia Berezănii să mergă din Prut peste Elan până în drumul Brăilei.

Din gura Elanului pănă în apa Creţanei sînt tocmai 4 klm.; din aceştia Berezenii ocupau 1300 m. pe Elan, Radeanul 2500, iar răzeşi din Cărhăneşti veniau ceva mai în sus cu hlizele lor, drept în gura Creţanei. Cărhăneştii erau sat răzeşesc ca şi Creţana. Răzeşii aveau hărtii de la Pătru Vodă din 1527 Mart 24, prin care se arată că Lupu şi soţia lui Dobruşa au cumpărat Chilienii, deasupra Prutului încă sub Stefan Vodă cel Mare. Proprietatea a urmat liniştit în Chilieni, prin Tudoran Lupu, şi nepotul acestuia Gheorghiţă, care stăpânia el Chilienii, alungând de pe moşie pe Ion Irimia Porcarul, fecior în casă, şi care se acolisise pe moşie, sub cuvînt că ar fi îngrijit de pametele lui Tudoran (1659 Iunie 17)

Aici în Cărhăneşti—Carhan cumpără cu 66 zloţi

jumatate de sat din Mușata la Fălciu pe Răcămuș de la Filip și Nechifor, ficiorii Horgăi (Uricar V, 214) — se rîdică la suprafață neamul Vrăbiesc, căci Dumitru al Toporoaei, luîndu-și de copil de suflet pe Ionașco Vrabie îi lasă la moarte toată partea lui d'n Cărhănești cu vad de moară în apa Elanului, cum cetim într'un document fără veleat scris în slavonește „взѧхом снь на дше на Іонашко Врабїе„ „am luat fiu de suflet pe Ionașco Vrabie." и вздадихом емѵ всѣ част мои ѿт село крѫхънеши. что сѣ изберет. съ ѩзыре и съ брод за млен въ вода Еланови„ și am dat lui toată partea mea din satul Cărhănești, ce se va alege cu vad de moară în apa Elanului." (Surete ms. XIV, 730).

Acest Ionașco Vrabie începe a cumpăra în Cărhănești părțile celorlalți răzeși: Toma Barta, Craciun, Dumitru, T. Coastafan, Petre Andrievici, V. Francea și Pavăl că unul Bene ucigând un om, Ionașco Vrabie plătește pentru el 27 taleri și-i ia moșia, ce venea din apa Prutului în apa Elanului „продал... ѿт село Кърхънещи. что был възѧл та ѿтнею ѿт Бенѣ за еж быст плат ѡни. вѣка съмрът. ѿт чл҃къ иж быст ѵбїет Бенѣ тот члкъ. та кѹпил Іѡньшкѵ Врабїе и дал ради нїи҃ кз тал. за серебро ѿт водѵ Прѵтови до вода Еланови съ мѣст за млен и съ болота и съ ѩзыре" a vîndut din satul Cărhănești, ce a fost luat cea ocină de la Benea, căci că i-a fost făcut lui plata pentru o moarte de om, ce a fost omorît Benea acel om; aceia a cumpărat'o Ionașco Vrabie și dat-a pentru ea 27 taleri de argint, din apa Prutului până în apa Elanului cu loc de moară și cu bâlți și cu iazuri." — (Surete ms. XIV, 729).

Tot Ionașco Vrabie mai cumpără cu 100 taleri bătuți de la surorile lui Dumitru a Toporoaei; și așa Ionașco Vrabie în 1623 Mart 28. își scoate uric de întăritură de Cărhănești de la Stefan Tomșa Vodă, după ce alege hotarăle cu 2 oameni bătrîni ce iau brazdă în cap. Iată ce cetim în uricul slavon din 7131 Mart 28 Iași (Surete ms. XIV, 712): „всѣ част их колико изберет ѿт вода Прѵтови и черeз Еланови. и съ болотами и съ ѩзере" toată partea lor câtă li se va alege din apa Prutului și prespre Elan și cu bâlți și cu iazure". Măsurîndu-se apoi blizele pe Elan iese aceste întinderi din Beze-

reni în sus, după măsurătoarea lui Ilie Costachi vornic și a lui Negre căpitan din 1745 Oct. 10: hliza Butești pe din jos lângă Berezeni 212 stânjeni; hliza Vrăbiești 366 stânjeni și hliza Țărușeștilor 326 stânjeni, hliza Cârjeștilor (Chilieni) 463 stânj., hliza lui Cernat 210 st., Hrănicenii a Vrăbieștilor 333 stânjeni; peste tot 1950 st. curmeziș (4500 m.) din Berezeni până în hotarul moșiei Bârsăneștii pe din sus.

In aceste hotară, ce mergeau din Prut în drumul Brăilei, se cuprindea și satul Crețana, tot a acestor răzeși. Crețana azi nu mai e sat; a rămas amintire însă pe valea cu același nume, valea Crețanei, mai în jos de apa Sărății, ce dă în Elan, și mai în sus de văile Frasinului, a Țarinei și a Orbului, ce dau tot în Elan. Crețana venia în șesul Elanului, cam în dreptul Blăgeștilor de azi, de pe apa Lișcovului.

Pentru Hrăniceni și Carhanești, Vrăbieștii au arătat aceste acte, în care se vorbește și de Crețana. In 1528 Mart 25 Petru Vodă Rareș întărește a treia parte din Hrăniceni de pe Elan ficiorilor Ilincăi Vrăbieasca: Vrabie, Neagu și Maria. Tot în acel an Mart 28, Petru Vodă întărește stăpânire pe 4 moșii: Drugii, Murgenii, Bârsăneștii și Crețana pe Elan nepoților Creții de pe Elan anume: Barta, Bene, Magda, Neacșa, Preuteasa și Magdalina, ficiorii Siminei: și Neagra, Capotă, Dumșa, Paraschiva și Dolca, ficiorii Stanei.

Prin acest uric se pomenește de toate moșiile, ce veniau de la Murgeni în jos până în Crețana, așa că complectăm știrile despre mersul proprietății în suta a XV-a și a XVI-a spre gura Elanului, pe unde azi nu e nici un sat, căci toți răzeșii de aici s'au tras spre Prut, unde avem satele Bârsănești, Hrănicenii și apoi Cârja.

Despre puțina stabilitate a așezărilor pe această vale și despre schimbările de case, ne spun hotarnicii din 1745 Oct. 11 următoarele: „iar la malul Prutului nu s'au hotărât, căci întâmplânduse de sau așezat oamenii cu case pe acele moșii și-au pus vii și livezi unde lea fost voia, iar răzeșii cerînd să li se hlizască moșiile și la Prut, căpitanul Apostu Negre hotarnicul a dat tuturor hlizele pe vale, nerămînînd casele, viile și livezile a unora pe locul altora, și să fie nesupărați de

cei cu moșiile și să și le stăpânească în pace, însă și ei să nu le mai mărească.“ (Surete ms. XVIII, 740).

101) *Crețana* venea la capătul despre apus a moșiei Cărhăneștilor, și mergea în 3 hlize: a Vrăbieștilor, a lui Stefan Onceanul și a Buleștilor; toate aceste hlize mergeau până în drumul Brăilei „unde este capătul moșiei dinspre apus și că acolo este sat Crețana.“ Cărhăneștii aveau în curmeziș 1005 stânjeni pe latura spre apus pe drumul Brăilei „și așa a rămas satul Crețana să-l stăpânească fie ce răzeș pe cât li-i hliza pe dealul Elanului.“

Pentru răzeșii din 1784 se știa că în trupul moșiei Cărhăneștilor întră hliza Buteștilor, din vechiu Boteștii. Asupra satului Boteștilor avem un uric sarbesc de la Stefan cel Mare, din 1500 Mart 25 (7008), în care se întărește lui Sima și lui Onică, fiii Botei (снѡм Ботиним) cumpărătura ce a făcut cu 70 zloți tătărăști în satul Boteștii pe Elan „едно село на Иланѣ наимѣ Ботещїи“ de la nepoții Creții „ѹнѹкове Крећа“ anume Sima, Benea, Mușa, nepotul lor Buda, verii lor Avraam și Stana (Uricar XVIII, 433).

Creața a trebuit să trăească pe la 1400 spre gura Elanului, și de numele său s'a legat satul Crețana, care în 1803 avea 73 de liude.

B) Cuzeştii

1) In istoricul aşezărilor din vechiu de pe apa Elanului cu toate văile, ce dau în această apă, am dat pentru întâişi dată de pitarul Nec. Cuza, care ia în căsătorie pe Naslasia, fata lui Vasile Adam paharnicul şi ia zestre satul Bărboşi cu toate hlizele, ce intrau în alcătuirea lui. In jurul zestrelor lui Nec. Cuza pitar s'a încins un lung proces şi cetim în actele acelui proces atât starea socrului său V. Adam pah. cât şi a ginerelui său Nec. Cuza.

Dar nu se spune în actele Bărboşilor, cine erà acel Nec. Cuza pitar, a cui fiu erà; fost-a el boer din loc, adică de pe valea Elanului, ori venit din altă parte? Pentru a lega acum povestea moşiei Bărboşilor, cu cea a noului pitar N. Cuza. să vedem cine a fost acest tînăr şi zglobiu mire, căruia socrul său îi dădea ca dar de nuntă un rădvan cu 6 cai, un cal de mire şi altele arătate în izvodul de zestre (pg. 18).

Dar cu această povestea merge despre începuturile familiei Cuza.

2) E greu a spune cine a fost cel dintăiu Cuza, şi din ce parte de loc a fost el. Numele *Cuza*, apare din vechiu sub forma *Cuze* (кꙋзе) şi *Cuzea* (кꙋзѣ, кꙋзꙗ). Vedem aici o adaptare românească a formelor mai vechi din secl. al XVII şi al XVIII-a, tot aşa cum numele *Balş* a fost *Balşe*, iar *Sturza* a fost *Sturze* şi mai din vechiu *Sturzea* (стꙋрза, стꙋрзе, стꙋрзѣ), iar prin secl. al XVI, când apar pentru întâiaşi oară potrivit influenţelor culturale ale timpului, *Sturzescul* şi *Sturzevici* (cf. N. Iorga, Doc, VI, 533).

3) In actele Roşieştilor (Arh. Sf. Spir.; Roşieşti XII, 3) se vorbeşte că Aron Vodă în 1593 (7101) Aug. 7, în-

tăreşte lui Florea vătah dreptul de stăpânire pe a treia parte din jumătatea din jos a satului Roșiecii pe Iadrici, căci diresele vechi de proprietate le-a fost pierdut, când a fost venit acel tâlhar *Câzo*(тот лотръ Кѫза) asupra țării domniei mele (Ispisoace şi Zapise vol. I, partea I. 212).

Evident aici avem a face cu o săritură de consoană, căci Irimia Băisanul uricarul a uitat să scrie к de-asupra lui а de la finele cuvîntului: кѫза(к), fraza sunînd „acel tâlhar Cazac," de oare ce se știe că pe acea vreme îmblau o sumă de pretendenți la domnie dintre Cazaci. Iară dacă numele talharului Cazac a fost în adevăr кѫза n'ar fi greu de bănuit că aici ѫ a putut avea și valoarea de *u* nu numai de *ă*, și deci a putut fi „acel talhar *Cuza*, pretendent la domnie în 1593 contra lui Aron Vodă.

Aceasta amintire de *Câza* nu spune nimic de înaintașii lui Dumitrașco Cuzea, ci o luăm numai ca o simplă potriveală de nume.

4) A doua amintire o avem în *perilipsis* de acte înfățoșate de răzeșii de moșia Medeleni, la Tecuci, în procesul lor cu Arghire Cuza ban în 1810 Ghenar 17, și unde după hotarnica ridicată de M. Iamandi sardar și șatrarul Ion Lupul se vede că Arghir Cuza stăpânea 1383 stînjeni. D. Luchian 1037 stînjeni, iar răzeșii din Medeleni 345 stînjeni ; toată moșia avînd dar în curmeziș 2868 stînjeni (6394 m.) Moșia aceasta Medelemi fusese din vechiu a lui Bucium vornic, care a avut acești copii : Vasile, Grigore, Anghelina, Nastasia, Cărstina, Acsinia, Lupașco din Năneşti și Tofana, măritată cu Vitolt logofătul. Vitolt a avut 2 copii, pe Lupașco și Dănaila. Lupașco are 3 copii: Maria, măritată cu Ioniță Băisan, Gavrilaș și Stefan, vîndut în 7220 (1712). Din Ioniță Băisan se nasc 2 copii : Sanda, măritată cu Stefan Ungurul și n'are copii, și Anghelachi Băisan, care își dă partea lui din Medeleni spatarului Ioniță Cuza după 1774. Și așa au intrat Cuzeștii stăpâni în Medeleni. Iar din Dănăila Vitolt se nasc 3 copii ; Gheorghe sterp, Vasile știr tij, și Costandin. Din Costandin se naște Iftimie și alt Costantin știr. Din Iftimie se nasc Grigoraș și Toader, către 1771, iar în 1810 trăia Andrei ficiorul lui Toader și care face proces lui Arghir Cuza ban pentru Medeleni (Surete ms. XXV, 89).

In actele înfăţoşate în acest proces se aduc şi nişte cărţi de judecată şi hotarnice din secl. al XVII-a în care ni se pomeneşte de un *Coza* visternicel, hotarnic Medelenilor. Iată acele acte: a) 7144 Iunie 28 (1636). Carte de la Vasile Vodă dată Tofanei Vitoltoaii arătătoare de hotărâtura părţilor ei de Coza visternicel, după ispisoace şi diresă cercetând şi că i sau ales 3 parţi şi jumătate din sat din Medeleni.

b) 7146 Aug. 9 (1638) Carte de giudecată a boerilor divanului dată Tofanei pe cum acei răzeşi au trecut cu stăpânirea peste hotarâtura ce iau făcut mai sus *visternicelul Coza*.

c) 7168 Iuli 10 (1660). Cartea lui Stefan Vodă dată ficiorilor lui Vitolt... să ţie hotărâtura lui Coza visternicelului, nu pe a Neaniului vornicul.

4) 7177 Oct. 1 (1668). Ispisoc de la Iliiaş Alexandru Vodă, prin care întăreşte lui Lupaşco şi lui Danăilă, feciorii lui Vitolt, satul Medeleni după hotarâtura *Cozei visternicelul.* (Acad. Rom. ms. 2812 fila 87; Surete ms. XXV, 88).

Nu putem stabili de o camdată nici o înrudire între acest visternicel *Coza* din 1636 şi Dumitraşco Cuza comisul din 1676, întru cât nicăiri şi nici odată D. Cuza nu pomeneşte de părinţii sei în atâtea acte de proprietate, ci numai de neamurile de pe jupăneasa sa Safta Joroaea.

5) *Dumitraşco Cuza spatarul.* Cel întăi *Cuza* pomenit în documentele timpului este *Dumitraşco Cuza* care ia parte ca boer în diferite divanuri ale lui C. Duca tînărul, ale lui N. Mavrocordat şi M Racoviţă Vodă. Acest Dumitraşco Cuza se găseşte în boerie de comis în 7185 (1677) sub Antonie Vodă Rusel, cînd e dăruit de Vodă cu satul Vlăiceni. Ar urma că D. Cuza a venit cu boeria sub Antonie Rusel, şi răsplătit pentru serviciile sale cu o moşie Vlăicenii (apud. A. D. Xenopol „Cuza Vodă“ I, 16).

In ale mele Surete şi Izvoade (V. 40) găsim pe Dumitraşco Cuza ca *biv comis* în 7186 Iunie 18 (1678), iscălind şi adeverind alăture cu alţi boeri ca A. Crupenski, Ioniţă Şeptelici, Dumitraşco Gherghel diac, cum Grigoraş Jora treti spatar, fiul lui C. Jora sardar,

a cumpărat cu 25 lei partea lui Vicol din Mărgineni. Faptul că pe Dumitrașco Cuza îl găsim iscălind și adeverind un zapis de cumpărătură a unui Gr. C. Jora încă din 1678, arată că în acel an el era deja intrat în alianță prin căsătorie cu Jorăștii, deoarece știm că Dumitrașco Cuza a ținut în căsătorie pe Safta, fata lui Toderașco Jora sulger. Deci și Dumitrașco Cuza comisul de sub Antonie Ruset, urmând vechiului obiceiu de a se însura cu fete de boeri din țară și a se româniza prin însurătoare, spori astfel și el protipendada țării cu un nume, care va ajunge să fie cel mai iubit poporului nostru. Obiceiul vechiu era că prin însurătoare un străin, care lua o fată de român, devenia român bărbatul, dacă el se așeza în țara, neîntrînd în mintea celor de pe atunci că ar fi alt chip mai puternic de a face pe un străin român de cât însurătoarea cu o romîncă. Dacă prin încrucișare intra în trupul neamului românesc ceva sînge străin, prin puterea înrudirei de sînge, sufletul se româniza în urmași, mai ales dacă împrejurările vieții făceau pe noul însurățel să se poarte ca *român* la trebile din lăuntru ale țării noastre românești. Nicăiri în actele secl. al XVII, nu se vorbește de părinții lui Dumitrașco Cuza, ci de înrudirile sale după femee. El a venit dar om format, ș a căpătat boeriile, care pe atunci se dădeau la străini: *comisul* și *postelnicul*. Postelnicul fiind un fel de ministru al trebilor din afară, trebuia să știe mai multe limbi străine: turcește, grecește, latinește, italienește, iar acum în urmă și franțuzește. Boerii noștri de țară cam nu erau cărturari, și erau buni de alte slujbe, ca visternici, spătari, vornici, dar nu miniștri de externe. Tot așa cu comisul. El era mai mare peste grajdurile domnești și știa să rânduiască alaiurile domnești, ceremonialele la curte, primirile fețelor mari străine, și cum boerii de țară erau în meșini și cu viața locală nu puteau orîndui fastul curței Țarigrădene, ca un grec deprins de mic a vedea asemenea alaiuri la fiecare cap de luna. Și Dumitrașco Cuza a fost rânduit comis de Antonie Ruset prin 1676, în care boerie se însura cu fata lui T. Jora sulger. Comișii cei mari ai lui Antonie Ruset în scurta lui domnie de 2 ani și jumatate au fost Velicico (Uricar, X, 73,

XIX, 50) și Constantin (V. A. Ureche „Miron Costin“ I, 122, 704).

Ce aducea acum lui D. Cuza comis soția lui prin familia în care întrase? Pe lângă zestrele jupanesei Saftei, ea mai aducea soțului ei vaza neamului său, căci Joraștii au fost boeri cu vază în secl. al XVII, până când am avut și un vel logofăt în persoana lui Antiohie Jora, moș de al Saftei Joroaei.

Ca zestre Safta Joroaea aducea soțului ei comisul Dumitrașco Cuza următoarele ocine și moșii: sate întregi Micleștii la Dorohoi, Predouceni la Soroca, Căpotenii și Zealina la Hotin; jumătăți de sate, Todirenii la Hârlău, Buticiul și Rujavinții la Hotin; sferturi de sate: Cuzlăul și Ihnătenii la Dorohoi, Glodenii, Scânteești și Birceștii la Vaslui, Razina la Orhei, Bazdăgeni la Hotin, și Trăbujenii la Iași. (pg. 269). Toate aceste moșii erau de pe Toderașco Jora sulgerul, căci la împărțală iau parte ginerii și nurorile cum și urmașii din ei în 1721 Febr. 15, cînd se vede că a murit bătrîna de tot Vasilca Joroaea, foasta soacră lui D. Cuza. Ca rude, Safta Joroaea aducea încuscrirea cu Ioan Sturza vel vornic, cu Solomon Botez șatrar și cu Saudul Silion; dar aducea puternicul sprijin al familiei Jora.

Toderașco Jora sulgerul era fiul parcalabului de Hotin Gh. Jora, de prin 1630, însurat cu Anghelina fata lui Irimia Băisan uricarul sub Movilești și nepot lui Ionașco Jora de sub Gașpar Grațian, 1620, a carui jupaneasă Ana, e fata Maricăi, nepoata Soficăi, fata lui Zberea parcalabul lui Rareș Vodă. Se mai amintesc Isac Jora (7149). C. Jora orujnic (armaș) (7166). Grigoraș Jora sin Gh. Jora (7149). Gavrilașco Jora sin Ionașco Jora (7149) Iar Antiohie Jora e frate cu Gligoraș Jora și ficior Todosiicăi Costachi soră cu Gavrilița Costachi și cu Safta mama lui M. Racovița Voda. Iar mama Saftei, Vasilca Joroaea, era fiica lui Vasile Vartic, nepot și strănepot de al Varticeștilor de supt Rareș Vodă și sub domnii de mai apoi. Mătușa Vasilcăi Vartic a fost Antonia Vartic, doamna lui Miron Moghila Barnovschi Vodă, și fata lui Gavrilașco Vartic vornicul țarei de jos, ficior lui Petru Varticovici hatman și parcalab Sucevei sub Rareș Vodă. Ca *comis* Dumitrașco Cuze

cumpără în 7190 Sept. 9 (1681) cu 33 lei și 30 merțe de mălaiu o falce și jumătate vie la Șorogari lânga Iași de la Curbet armaș, vie care a fost a lui Alexandru Ruset beizadea, cumpărătură de la Papuc (pg. 268).

Ca *biv comis* îl întâlnim pe Dumitrașco Cuza și în 7192 Oct. 1 (1683), când iscălește ca martur cu alți boeri zapisul de vînzare, prin care Alexandra spătăroaia a vândut doamnei Anastasia a lui Duca Vodă locul său din Iași și care a intrat mai apoi în ograda Mitropoliei de Iași (N. Iorga Doc. V, 92). Tot ca comis Dumitrașco *Cuzea* cumpără în 7196 Fevr. 4 (1688) jumătate de sat din Tăutești, la Iași, de la urmașii lui Gligore Hermeziu cu 134 lei (pag. 264) sporind cu aceasta averile în moșii și sate. Supt lunga domnie a lui C. Duca bătranul în a treia domnie, și Const. Cantemir Vodă, între 7187—7200 (1679—1692) Dumitrașco Cuzea rămîne tot comis, cu epitetul de *biv* adică eșit din slujbă.

In acest timp nici Jorăștii nici Dumitrașco Cuzea nu-i vedem figurând în divanurile veliților boeri, ceea ce arată că în politica timpului ei se arătară protivnici domnilor. Trăind din greu Dumitrașco Cuzea abia putu cumpara cu 134 lei jumătate din Tăutești.

Venind C. Duca, tînărul, cu întăia domnie a lui la Moldova, în 17 Martie 7199, vedem pe Dumilrașco Cuzea rînduit *clucer,* cum îl găsim în mărturia hotarnică din 7200 Iuli 11 (1692), rîdicată de Mardare vornic de poartă pentru jumătate de sat Băloseștii a lui Irimia Jora, cumnatul său. Supt C. Duca Vodă, Antiohie Jora rîdică stepenele boeriei din vel paharnic la hatman și parcalab Sucevei și câștigă izbândă în lupta contra lui Turculeț reimentarul hătmanului leșesc Iablonovski, supt cetatea Neamțului. Fu însă silit să fugă în București la curtea lui C. Brancovanul Vodă. Și scrie cronicarul: „Iară boerii lui C. Duca Vodă pană a venire Dubău logofătul de-l puse Capegi bașa caimacam, au eșit despre doamna și au fugit în țara Muntenească. că nu avea cine-i goni, că slujitorii erau cu Antioh Jora hatmanul în oaste; și au fugit anume Neculai Costin hatmanul, și frate-său Ioniță Serdarul și frate-său Pătrașco logofătul al treilea, și Vasilașco Cantantacuzin vel spatar și alți mulți mai de gios; și mai pe urma după ce a ve-

nit în scaun Antioh Vodă Cantemir, a fugit și hatmanul Antioh Jora şi Mavrodin, de se făcuse o ceată mare în țara Muntenească de boeri din Moldova, de au șezut vre-o 4 ani în țara Muntenească-" (Ioan Neculcea Let. 2[2], 253).

In aceste amestecături politice ale boerilor pribegi la curtea lui C. Brancovanul Vodă, a trebuit să ia parte și Dumitrașco Cuzea, căci cum vine în scaun, la 14 Sept. 7209 (1700) îl pune pe Dumitrașco Cuzea vel spatar (Let. II[2], 269). Ca vel spatar e trimis Cuzea în delegația de la margine împreună cu Mitropolitul Misail, N. Donici vel. log, și I. Costin hatman, ca nu va strica nimic C. Duca Vodă boerilor pribegi la curtea lui Brancovanul (N. Mustea Let. II[2], 28).

Ca vel spatar îl găsim iscalit în 7210 Aug. 27 (1702) în cartea de judecată a divanului ce dau veliţii boeri la mâna jupânesei Arhonda, a lui Miron vameș, nepoata lui Iorga postelnic, în pîra ce a avut cu ginerele ei Toma cupeț din Iași pentru Ciureștii din gura Delii în Prut (Surete ms. XIII, 171). Tot ca vel spatar îl găsim pe Dumitrașco Cuze în cartea divanului pentru hotărnicia moșiei Hușii pe Șomuz, la Suceava, proprietate a lui C. Duca Vodă (Uricar XVI, 44).

Venind cu domnia Mihai Racoviță Vodă în 7211 vara, (1703), rîndui la spătărie pe cumnatul său Ilie Frige Vacă, sau Ilie Enache Ţifescul ca vel spatar în locul lui Dumitrașco Cuze; cum însă Antiohie Jora moșul femeii sale, jupâneasa Safta Joroaea, veni vel logofăt, pe Dumitrașco Cuze îl vedem figurînd în divanurile mari ale lui Racoviță Vodă ca biv vel spatar. Așa în 7212 (1704) Mart 4 (Iorga, Doc. V. 405) D. Cuze iscălește ca biv vel spatar alăturea cu Ilie Enachi vel spatar. In 7213 Sept. (1704), iscălește tot ca biv vel spatar în hrisovul cel mare ce-l dă Mihai Racoviță Vodă celor 6 mănăstiri închinate sf. mormânt, urmând a da la visterie numai 223 ughi pe an, și să scutească numai 477 oameni, cari vor da cîte 2½ ughi pe an la visterie (Uricar II, 104). Tot ca fost mare spatar Dumitrașco Cuze schimbă după 7210 un țigan, dînd pe Gaia Sulă în schimb pentru Anicuța lui Adam, ficiorul lui Vasile postelnicul (pg 269).

In spătăria țării trecuse Ion Neculcea sub Antioh Cantemir cu a 2-a domnie, iar mai apoi Dediul Codreanul de la Bârlad, socrul domnului Mihail Racoviță cu a doua a lui domnie. Cu toate acestea Dumitrașco Cuzea tot îl vedem iscălind ca biv vel spatar în hrisovul cel mare, prin care face milă și așezare cu Episcopia de Huși, după ce arsese de foc, dându-i voe a ținea 20 de poslușnici, cari vor da câte 3 ughi pe an visteriei în 4 sferturi (Episc. Melhisedec, cronica Hușilor, 175). In acest timp moșul de pe femee, Antioh Jora îl vedem slujind ca vel logofăt și hatman la toți domnii și lui Nec. Mavrocordat, cînd mai găsim pe Dumitrașco Cuza ca biv vel spatar în țidula ce marii boeri dau lui Iordachi Ruset biv vel vornic că a dat 10000 lei în slujba țarii în bir și baiaramlîc, și că „este datoria noastră și a țării ca să i se plătească dumisale pe încetul de țară ca să nu fie stînsă casa dumisale“ (N. Iorga, Doc. VI, 418).

6) Supt domnia a treia a lui Mihalachi Racoviță Vodă, își găsi tristul sfarșit Dumitrașco Cuze biv vel spatar, în urmatoarele împrejurări: In amestecăturile ce erau atunci în țară cu Nemții și catanele din cetatea Neamțului, și cu navala năprasnica a lui Frență căpitanul cu cele 300 catane ca să prinză pe Mihai Vodă, se zice că între cei bănuiți ca ar fi adus pe Frenta căpitanul ar fi fost pe lângă V. Ceaur stolnicul, și Dumitrașco Cuze spatarul. Și Neculce și N. Mustea și Alex. Amiras pomenesc de tristul sfârșit a lui Dumitrașco Cuzea.

„Atunci Mihai Vodă mîniindu-se, în grabă au spînzurat pe Cuza spatarul, nepricestuit, încălțat, îmbracat, dîndu-i vina că a scris el la ficiorii lui, avînd acolo la catane ca să vie să prinză pe Mihai Vodă din Iași, ce nu se știe întru adevăr, au ba, numai în pizmă l'au omorît că i-a fost năpaste, că n'a scris.“ (I. Neculcea Let. II[2], 354). Iar A. Amiras spune mai lămurit: „Atunci era un boer numit Cuza, ce fusese spatar mare, și ziceau unii că au fost și el într'un sfat și într'o legătură cu acei nepriiateni, căci ficiorii lui aeve au mers la catane și umbla tâlhuind. Și de multe ori i-au poroncit Mihai Vodă ca să tragă pe ficiorii lui încoace, să nu se afle la Nemți cu catanele; iar el aducea pricini ca să îndrepteze pe ficiorii lui și i-au închis și au șezut până

au venit catanele, şi Cuza fiind în Iaşi au trimes prin mijlocul catanelor şi au slobozit ficiorii de unde erau închişi. Ce prepuind domnul şi zicîndu-i şi alţii, cum acel Cuza au avut *răspondenţie* cu catanele, şi i-ar fi îmblat scrisorile la dînşii, dîndu-le ştire de starea domnului, îndată ce au poposit domnul de la Cetăţue au pus de l'au spînzurat pe Cuza. Trupurile spînzuraţilor şi a înţepaţilor, pe toţi i-au strîns la un loc în marginea Cetăţuei, unde a fost bătalia, pe drumul cel mare al Ţarigradului, şi au pus pămînt peste dânsele şi au făcut movilă şi lângă aceasta cerdac de piatră şi au îngropat şi un stîlp de piatră în mijlocul cerdacului pe care au scris toată această poveste precum se vede.“ (Let. III², 129).

Iar Nec. Mustea diac de divan scrie: „iar până a tăia pe Franţ capitanul, Cuza spatarul era spînzurat de furca scrînciobului ce era înaintea curţei domneşti, îmbrăcat, încălţat, cum l'au găsit. Zic să fie chemat el pe catane în Iaşi să ia pe Mihai Vodă“ (Let. III², 61).

Deci Dumitraşco Cuza biv vel spatar a fost spînzurat Joi 8 Ianuarie 7225 (1717) la 12 oare din zi (6 p.m.) plătind prin sîngele său botezul de român, după ce s'a bucurat foarte puţin de vâlva puterii lumeşti, ca comis supt Antonie Ruset şi ca spatar supt C. Duca tînărul, pentru a pribegi 13 ani înainte de spătărie şi a rămîne alţi 15 ani ca biv vel spatar, până când plăteşte cu capul amestecul în politica ţării.

7) Pe cât de crud s'a purtat Racoviţă cu Dumitraşco Cuza, spînzurîndu-l, pe atît de blajin se arătă cu averile sale şi urmaşii săi. Aceasta cu atât mai mult, cu cât asupra lui Vasile Ceaur stolnicul furia domnului merse confiscîndu-i averile sale. Aşa în 7225 Iulie 25 (1717) Vodă Racoviţă dă lui Apostol Leca serdarul moşia Racovăţul la Soroca pentru multă pagubă ce i-a făcut Tatarii viind peste ţară împotriva Nemţilor şi a Catanelor. Iată cum îndreptăţeşte Vodă această confiscare: „deci domnia me am socotit împreună cu tot sfatul nostru că şi în vremile domnilor celor bătrâni de demult, cari s'au rîdicat din boerii ţării haini cu sabia asupra Domnului şi a ţării lipsind şi din ţară îşi pierde toate moşiile şi bucatele ce le rămîne în ţară în viclenie de se lua de la domnie“ (Surete ms. VIII, 253). Tot aşa

îi confiscă moşiile Buciuleştii la Neamţ, Hălăuceştii la Suceava şi Spinoasa la Hârlău şi le dă lui C. Costachi v. vist. (Surele ms. XVIII, 372; bibl. Univ. Iaşi ms. IV, 21, cf. Uricar IV).

Nimic din toate acestea contra urmaşilor lui D. Cuza spatar. De ce? să fie oare înduplecarea domnului că pe nedrept a fost spînzurat spatarul Cuza? să fie mila de urmaşii ucisului spatar? Eu cred că mai degrabă a fost intervenirea marelui vornic Ioan Sturza, cumnatul spatarului Cuza, căci şi el ţinea pe o altă fată a lui Toderaşco Jora sulgerul, dacă nu chiar înrudirea de sînge ce era între Joraşti şi Racoviţeşti; Safta Costachi, mama lui Mihalachi Racoviţă, şi soţia lui Ion Racoviţă, era soră cu Todosiica mama lui Antiohie Jora marele logofăt. Unind toate aceste împrejurări vedem că jupâneasa Safta Cuzoaia îşi împarte în linişte zestrele sale după fraţi şi surori în 7229 Fevr. 15. Era aceasta un semn de mare strîmtorare materială, după cum reiese şi din zapisul de vînzare din 7226 Septemb. 25 prin care „Safta spătăroaea răposatului Cuza ce au fost spatar şi cu fii mei anume Miron ce au fost al doilea logofăt, şi cu Toader şi cu Velişco“ vînd lui Gheorghiţă jumătate de sat de Tăuteşti drept o sută de lei (pg. 266). Nu trecuse de cât 8 luni de la moartea soţului şi jupâneasa Safta îşi vindea ociuile şi cumpărăturile lui D. Cuza. Zapisele moşiilor le luase Tofana Iurăşceasa şi Ioniţă Băisan, cari cred de cuviinţă să-i dea zapis la mână în 7229 Fevr. 16 (1721) „că au luat nişte acte de moşie de la spătăroaea Cuzii spatar, ca să n'aibă dumneaei nici un calabalîc pentru aceste zapise, câte le-am luat noi la mâna noastră.“ (N. Iorga Doc. VI, 143).

8) *Feciorii lui Dumitraşco Cuza* spatarul. Dupa zapisul de vînzare din 7226 Sept. 25 (1717) Dumitraşco Cuza spatarul a avut 3 feciori: Miron Cuza, Toader Cuza şi Velicico Cuza.

A) *Miron Cuzea* logofătul. a fost fiul cel mai mare, a lui D. Cuza. S'a nascut catra 1680, căci îl găsim deja ca postelnic în 7213 Ghenar 30 (1705), când capată danie un loc de prisacă în Armeneşti, Vaslui, de la Trifan şi de la femeia lui Sohiica cu fiii lor Ioan şi Irimia. Zapisul mai scrie: „să-şi faca din pădure din întreg acest

loc de prisacă“ (pg. 268). El era deja însurat la această dată, căci în 7216 Avg. 18 (1708) Miron Cuza postelnic cumpără o ţiganca de la Dumitraşco Drăguşescul biv comis „am vîndut o ţiganca dumisale lui Miron Cuze postelnic şi giupânesei şi cuconilor dumisale.“

Miron Cuza se rîdica până la vtori logofăt, adică un director în cancelaria Domnească, şi în 7226 Sept. 25 (1717) îl găsim biv vtori logofăt în zapisul de vînzare al Tăuteştilor.

Tot ca logofăt îl gasim şi în 7240 Sept. 24 (1731). cînd capătă carte de la Grigore Ghica „a cerca ce-ar găsi ori din ţigani. ori din moşii, ori din bucate“ din rămâşiţurile vornicesei Aniţa Sturzoaia ...de vreme că şi el este nepot... şi lui parte nu iau facut (N. Iorga Doc. VI, 157).

In 1742 Aug. 9 (7250) Miron Cuza era deja mort, căci în acel an se vorbeşte de Ioniţă Cuza post. fiul răposatului Cuza ce a fost logofat al doilea“ (N. Iorga doc. VI, 157) Miron Cuza a ţinut în căsătorie pe Ilinca, fata lui Ion Costin hatman, fecior log. Miron Costin. El s'a fost însurat cătră 1706, căci în 1708 are şi copii. Ca zestre ia aceste moşii de la socrul său: Dumenii şi Săpotenii pol sat la Dorohoi, Romăneştii la Cârligătura, 13 vecini şi 7 ţigani robi. Aşa cetim în izvodul de împarţală din 7238 Ghenar 20 (1730) după cel făcut de Darie Donici vel logofăt (N. Iorga, doc. VI, 155). Contra acestei împărţiri a lui Darie Donici avem jalba îndreptată cătră domn de Miron Cuze. şi ne datată (Acad. Rom. ms. No. 2812 fila 13) „Milostive şi luminate Doamne să fii Măria tă sănătos. Jaluesc Marii tale ca domnului milostiv pe cumnatul meu Neculai Costin; în trecuţii ani am fost mai jaluit Marii tale precum sînt vreo 20 ani de când am luat pe sorusa şi nimic din moşii, din vecini şi din ţigani parte nu mi sau dat, şi stăpâneşte numai el toate. Maria ta ca un domn milostiv mai orânduit la răposatul Catargiul logofăt şi la dmlui Donici logofăt să ne împarţă şi nau împărţit şi moşii ce au fost mai bune au dat cumnatumeu, şi ce a fost mai prost miau dat mie. Din 19 sate ce sînt *miau dat mie un sat şi giumătate* şi miau mai dat un sat anume Bărboşii. Eto az. (Surete ms. XXV, 81).

Arătările acestui izvod n'ar corespunde cu alt izvod de împărţală de mai apoi, făcut între Ion Costin hatman, Safta stolniceasa şi Tudosiica a spatarului Zmuncilă de moşiile ce li se vin de pe Miron Costin logofătul şi de pe Ileana fata lui Vodă Movilă, făcut în 7250 (1742). 12 ani în urma izvodului lui Darie Donici vel logofăt. In partea lui Costin hatman vin 24 de sate şi moşii, între care şi cele 3 de mai sus: Dumenii, Săpotenii şi Romăneştii, ceea ce arată că ele au întrat în zestrea lui Miron Cuzea (V. A. Ureche „Miron Costin I, 251).

In partea Saftei stolniceasa s'au venit 32 sate şi moşii şi în partea Tudosiicăi spătareasa a lui Zmăncilă 33 sate şi moşii. Copia aceasta este scoasă de Arghire Cuza spatar în 1819 Sept. 10, ca unul ce era urmaş direct din Ileana Costin, jupăneasa lui Miron Cuze, bunul lui Arghir Cuza. In altă copie a aceluiaşi izvod de împărţeală, scoasă în 7270 (1762) Mai 22 „de pe împărţala lui N. Costin jicnicer, Ioniţă Zosin Başotă sulger şi Ilie Zmăncilă făcută la veleat 7253 Dec. 28. (1744) de pe izvodul boerilor, în urma pârei lui Ion Zosim sulger contra lui Iordachi Canta b. v. spatar la Mitropolitul Gavril că n'ar fi fost iscălit de dînsul acea împărţeală. Copia din 7270 e scoasă pentru „vărul Dinul Creţulescul b. v. vornic" (Surete ms. VI, 573). Cercetând spiţa lui D. Costin din 1789, Dec. 20, găsim că acest Dinu Creţulescu vornic în Muntenia este fiul Saftei Creţulescu, născută N. Costin Brănişteanu, nepoata lui Ion Costin, strănepoata lui Miron Costin logofăt. (V. A. Ureche „Miron Costin I, ad-finem).

Pe lîngă acest izvod stă scrisă şi o spiţă de neam, care arată că Ion a lui Miron Costin hatman a avut pe Neculai Costin jicnicer şi pe Ilinca Cuzoaea, ce a ţinut'o Miron Cuza şi spiţa aceasta din 7252 a slujit arborelui genealogic a lui D. Costin din 1789 Dec. 20.

Pe Miron Cuza îl găsim proprietar în *Cuzlău*, stăpînind încă în 7235 Iulie 30 (1727), două părţi din jumătate de sat de pe bunul său Toderaşco Jora, iar o parte din jumătate de sat era a lui Simion Şatrariul; în această a doua jumătate de sat erau stăpâni Teodor vel căpitan, Gh. Hermeziu clucer, T. Soroceanul postelnic,

T. Stârce vornic de poartă și Patrașco căpitan (N. Iorga Doc. V, 539).

B. *Toader Cuze* spatar a fost al doilea ficior a lui Dumitrașco Cuze spatarul, căci așa îl pomenește îmăsa Safta în zapisul din 7226 Sept. 25 (1717), prin care vinde cu 100 lei partea ei din Tăutești lui Gheorghiță; „și cu fii mei anume Miron ce au fost al doilea logofăt și cu Toader și cu Velișco" (pag. 266). Aceasta arată că în 1717 Toader Cuza n'avea încă nici o boerie.

In 7236 Iunie 28 (1728) T. Cuza vinde rudei sale lui T. Gheuca ot visterie partea sa din Craciunești la Vaslui, care a fost de pe Toderașco Jora b. v. sulger, bunul său de pe mamă. (N. Iorga, Doc. V, 155).

Tot fără boerie e pomenit și în 7244 April 6 (1736) cînd își împarte cu Ilie Portarul niște țigani, luîndu-și el trei feciori și jumătate (pg. 271). Tot fără boerie e pomenit și în 7253 Iulie 7 (1745), ca martur în zapisul de împrumut a 7 lei a lui I. Baisan de la Ioniță Cuze post. (pg. 273). După 1750 nu mai avem amintiri de T. Cuza.

In spița Cuzască copiată în 1832 Aug. 1, de Stefan sin Simeon Picioroagă se arată că Toderașco Cuza a ținut în căsătorie pe Simina, fata vatavului Gheuca ; asta ne explică vînzarea sa către T. Gheuca ot visterie a unei părți din Craciunești. Ei erau cumnați.

Toader Cuza e pomenit că a fost postelnic, boerie mică pe vremuri, și cu care se începea cinul boeresc. Așa îl pomenesc boerii judecători din 1803 Febr 27. în anaforaua, ce au înaintat domnului în pricina pentru Baloșești. Boerii atestă că T. Cuza postelnicul își avea așezarea lui la Șofrănești în Vaslui, după ce cumpărase părțile fratelui său Velicico după 1720 (pg. 247). In 1767 era deja mort, cînd e amintit de fiii săi ca biv vel spatar (pg. 275).

Asupra lui Toader Cuze am găsit mai multe acte și o spiță complectă în actele Șofrăneștilor, după opisul ce se află în Arhiva Statului din Iași, lit. III, 47, și aduse mai jos la pag. 251—254.

C) *Velicico Cuzea* postelnic e al treilea copil a lui D. Cuza spatar, și iscălește și dînsul zapisul de vînzare al Tăuteștilor din 1717 Sept. In 7227 Mart 20 (1719)

Velicico Cuza cumpără în Şofrăneşti cu 50 lei doi bătrîni şi jumătate de la Baisăneşti, Ioniţă sin Gavrilaş Baisan şi Nistor sin Tofan Baisan rude prin alianţa[1]). In 7236 Iunie 24 (1728) Velicico Cuza vinde frăţine-său Toader Cuza a patra parte din Crăciuneşti, pe Răbricea, la Vaslui din jos de Scânteia. Tot atunci îi dă în partea lui din Năvărneţ, ce se hotărăşte cu Crăciuneştii, cumpărătura tatălui său Dumitraşco Cuza spatar de la Armaşul. (N. Iorga, Doc. VI, 154).

Ca martur iscăleşte în zapisul prin care Aniţa Joroaea, a lui Irimia Jora, vinde în 7228 Fevr. 11 (1720) cu 50 lei a patra parte din Tăuteşti lui St. Hermeziu. El iscăleşte ca nepot de soră, întru cît Safta Cuza, era soră cu Irimia Jora, barbatul Aniţei (pg. 267), In 1722 Iulie 30 (7230), Velicico Cuza ia un ţigan, pe Apostol Ţuvrilă, de la mama sa Ruxanda spatăreasa (pg. 271).

In condica lui C. N. Mavrocordat Vodă se găseşte sub No. 242 un ordin de la hotarnici către Velicico Cuza biv postelnic şi către Carp Rusul biv vel căpitan." (Iorga, Doc. VI, 239); aceasta în 7250 Maiu (1742). Tot în acea condică sub No. 515, din 4 Fevr. 7250 (1717), găsim o listă de oameni, cari după dovedire să se scoată la *niamuri* „adică să se scoată de la dajdie si să se pue la rîndul boerilor", în care citim nume ca acestea: Andrei Balsovici 2 spatar, T. Buhuş, Gavril Miclescu, Ilie Zmăncilă, N. Brăescu post., C. Ciudin, 2 med. T. Başotă vatav za stolnicei, Lupul Crupenski 2 pitar. Gh. Canano post., T. Darie, C. Savinel, Toader post. Cuza, Velicico brat ego Cuza. Ion sin Miron vnuc Cuzea" (N. Iorga, Doc. VI, 277).

Nu cunoaştem cine a fost jupăneasa lui Velicico Cuza, şi nici Stef. Picioroagă nu o însamnă. In ori ce caz situaţia lor era modestă, căci ridicaţi la rangul de postelnici şi Toader Cuza şi Velicico Cuza se silesc a-şi dovedi neamul prin tatăl lor, spatarul Dumitraşco Cuza, dar şi slujbele lor şi înemurirea lor nu înlesnesc rădi-

1) Safta Cuzoaea spătăreasa era nepoată de văr lui Tofan şi Gavrilaşco Băisan fraţi, copii lui Simion Baisan, frate cu Anghelina, mama lui Todiraşco Jora, tatăl Saftei socrul lui D. Cuza spatar şi bun celor 3 fraţi Cuzeşti.

carea neamului lor; ei alcătuesc ramurile trunchiului Cuzesc. cari s'au scoborît în rîndul boerilor de țară.

9) *Urmașii lui Velicico Cuze.* In spița lui Stef. Picioroagă din 1832 ni se dau aceşti urmaşi. Velicico Cuza a avut un singur ficior pe *Ion Cuza* log. căsătorit cu Ancuța; Ion Cuza log. are de fată pe *Ileana Cuza* măritată cu ban Iordachi Milu, aşa că se pierde ramura Cuzească cu descendenții din Velicico Cuze.

10) *Urmașii lui Toader Cuze.* Stefan Picioroagă dă numai 3 copii lui T. Cuza post.: Safta, Costachi Cuza post. şi Vasile Cuza. Pe Safta o însamnă a fi măritată cu Sandu Roşca; iar lui Vasile Cuza îi dă aceşti urmaşi: Safta, Ioniță Cuza, Mihail Cuza, Nastasia și Smaranda. Inca din 7264 Ianuar 16 (1756) Costandin Cuza și frații săi se învoesc cu vărul lor Petre Miclescul pentru părți din Pătrășcani „rămasă lor de la unchiul lor Gavriliță Miclescul" (Acad. Rom. CXXXI, 29). Cum Toader Cuza ținea în căsatorie pe Simina Gheuculeasa, urmează că Vasile Miclescu jicnicer, tatăl lui Petre Miclescu, a ținut pe altă soră de-a Siminei Gheuculeasa, ca copii din 2 surori, C. T. Cuza și Petre V. Miclescu să fie veri.

In 1767 Iunie 15 frații Costantin Cuza post. Vasile Cuza și Safta Cuza, ficiorii răposatului T. Cuza b. v. spatar, din 3 țigani ce-au împărțit cu badea Ioniță Cuza b. v. stolnic, vărul lor primar, își ia Ioniță Cuza pe Stefan, frații își iau pe Gheorghe, iar pe Iordachi îl împart în jumătate, din care dăruesc jumătatea lor lui Ioniță Cuza (pg. 275).

In arborele genealogic al familiei găsim trecut și al patrulea copil a lui Toader Cuza, pe Ştefan Cuza, iar pe Safta o dă măritată cu un Mitre. Intregim toate aceste arătări cu cele ce ne spune dosarul III, 47, din Arhiva Statului de la Iași, care pe lângă opisul Şofrăneştilor ne dă și o spiță deslușitoare a celor cuprinse în opis.

Toader Cuza a avut moșia Şofrăneşti „unde își avea aşezare;" El a avut patru baeți și o fată: Safta, Radul Cuza sterp, care se împarte pe ceilalți 3 frați, Stefan Cuza cumpărat de frații săi Vasile Cuza și Costantin Cuza cu zapis din 7268 April 28 (1760), Costan-

tin Cuza și Vasile Cuza, care răscumpără în 1792 jumătate din cumpărătura fraților săi. Acești doi frați trăiau în Olășei, Vaslui prin 1776 (N. Iorga, Doc. VI, 106).

A) *Radu Cuza* este amintit în actele Alexeştilor de la Vaslui, căci perde un proces ce l'au avut cu I. Featiş în 1748 Noembre 25, neputînd dovedi stăpînirea sa, ci numai cu gura (pg. 213). El moare fără urmaşi. In 1767 era mort.

B) *Costantin Cuza* postelnic are 7 copii: Gheorghe Cuza sterp, Grigore Cuza sterp, Ioan Cuza jitnicer, Costandin Cuza, Ioana, Anisia jicnicerița, ce a ținut'o jitnicerul Gavril Buzdugan, și Maria jitnicerița, ce a ținut'o Matei Turcul jitnicer.

C) *Stefan Cuza* are un singur copil pe Ioan Cuza (arh. st. Iași, trans. 1765 fila 94 pe anul 1786).

D) *Vasile Cuza*, postelnic are 5 copii: Mihail Cuza stolnic, Ionită Cuza, Safta, Nastasia ce a ținut'o sulgerul Ilie Vîrnav și Zmaranda ce a ținut'o Vasile Popa. Acest Vasile Cuza în 1781 Sept. 1 hotărăşte împreună cu ispravnicul de Vaslui, Vasilachi b. v. pitar şi cu 2 vornici de poartă moşia Tatomireștilor, partea mănăstirei Golia, despre partea Nastasiicăi Covrigesei iscălindu-se „postelnicul Vasilachi nepot Cuzei" (N. Iorga, Doc. VI, 166); iar în 1802 April 2 dă danie nepotului său de văr primare, lui Arghire Cuza ban jumătate de sat, Costeștii. Vasile Cuza a murit după 1802 (pg. 292).

La urmaşii lui Teodor Cuza se referă actele din dosarul Șofrăneştilor, ce se închee cu anul 1830, când stolnicul Mihail Cuza e chemat în judecată de verii săi Costandin și Ion Cuza.

In 1806 April 16 surorile Nastasiica Vîrnav și Smaranda Popa, schimbă cu vărul lor Grigore Cuza, dîndu-i părțile lor din Șofrănești pe apa Sacovățului la Vaslui, pentru partea lui din Coroeşti la Tutova pe apa Bogdanei, mai dând bani 20000 lei. Ca să plătească banii verișoarelor sale, el pune moșia sa amanet la C. Carp căminar. In acest timp Grigore Cuza moare, și C. Carp apucă pe frați să-i plătească datoria. In 1814 Iulie 26, căminarul C. Carp dă zapis la mîna celor 3 frați Cuzești: Costantin C. Cuza, Ioan C. Cuza post. și Gheorhge C. Cuza că a primit 452 lei de la postelnicul Ioan

C. Cuza în sama amanetului fratelui lor Grigore. Nu trece mult şi moare şi Gheorghe Cuza; iar în 1825 April 5, cei doi fraţi Cuzeşti: Costantin Cuza şi Ion Cuza pun amanet partea fratelui lor Grigore Cuza pentru 505 lei la nepotul lor Hristea Turculeţ, îndatorindu-se a plăti şi dobîndă pe un an cîte $7^1/_2$ lei pe lună. In 1821 fusese proces la divan pentru Şofrăneşti; Hristea Turculeţ, cheltuise cu scoaterea cărţii de judecată 50 lei, şi primeşte o adeverinţă (1821 Martie 10) de la serdarul Grigore pentru 50 lei ca să-şi caute dreptate cu moşii săi. Pentru limpezirea daraverelor cu Şofrăneştii se scoate inginer hotarnic în 1826 Mai 10 de cei 4 urmaşi a lui C. Cuza: Ion Cuza, C. Cuza, Matei Turculeţ şi Gavril Buzdugan post. In 1827 cei doi fraţi Costandin şi Ion Cuza dau în arendă partea lui Grigore Cuza cu 200 lei pe an- nepotului lor Hriste Turculeţ pe termen de 5 ani de la 1827—1832; Hriste însă neputînd căuta moşia de cât un an o trece în arendă moşului său de văr stolnicului *M. Cuza* pe restul de 4 ani cîte 412 lei şi jumătate pe an, pentru primii doi ani, şi cîte 200 lei pe restul de alţi 2 ani. In timpul arenzei sale de 4 ani. stoln. M. Cuza cumpără 50 de stânjini din Şofrăneşti cîte 30 lei stînjinul de la Gheorghe Cuza.

11) Spiţa din 1830 nu ne dă mai departe de cât aceşti urmaşi Cuzeşti:

a) *Ion S. Cuza* are 2 copii Gheorghe Cuza şi Alecu Cuza. Leg de acest Alecu Cuza din Şofrăneşti descendenţa d-lui *Pandele Cuza* din Piatra, care mi-a dat această înrudire. Bunul său a fost Alexandru Cuza, care a avut 2 copii, pe Gheorghe Cuza şi pe Catinca Teodoru, moartă fără urmaşi. Gheorghe Cuza a avut 4 copii: Elena căsătorită cu Gh. Cuparencu (are 5 copii Gheorghe, Margareta, Maria, Ionel şi Adela); Maria căsătorită cu dr. Gh. Balăceanu din Buzeu (are 3 copii); Adela Economu, stearpă şi Pandelea Cuza, (care are pe) Elena Gh. Bădareu din prima căsătorie cu Elena Gribincea (azi Vezibeanu) şi Constanţa din a 2-a căsătorie,.

b) *Anisia* Gavril Buzdugan post. are 5 copii, Sandulachi, Alecu, Zoiţa, Safta şi Catinca.

c) *Maria Matei Turcul* are 5 copii: Gheorghe-

Vasile, Neculai, Frăsina și Catinca, ce o ține Hristea.

d) Stolnicul *Mihai V. Cuza* are pe Neculai Cuza, Safta și Grigore Cuza.

e) *Ioniță Cuza* are de ficior pe Ion Cuza.

f) *Safta* are doi băeți: Ion și altul nenumit.

g) *Nastasia* lui Ilie Vîrnav sulger are pe Ion și 2 fete nenumite.

h) *Smaranda* Popa are pe Ion, Pavăl, Costachi și o fată nenumită.

De la Ion Cuza fiul lui Ioniță V. Cuza legăm înrudirea Cuzeștilor de la Tecuci, cari după aratarile verbale facute de Gh. Cuza fostul deputat de Tecuci, acum răposat, înrudirea sa era aceasta: Bunul său a fost Ioniță Cuza, care a avut de copii pe Costantin Cuza. Costantin Cuza negutitorul a avut 4 copii: Dimitrie Cuza, Iancu Cuza, Gh Cuza și Profira căsătorită cu căminarul Ion Măcărescu, răzăș din Lungești, socrul lui C. Chirița fost revizor școlar. Gh. Cuza a avut un singur fiu pe Toader Cuza, care a lăsat după el 9 copii (Surete ms. XXII, 435).

12) *Urmașii lui Miron Cuza logofătul*. Ori-cât de modeste să fi fost zestrele luate cu soția lui, dumneaei jupăneasa Ilinca fata lui Ion Costin hatman, dînsa aducea bărbatului ei strălucirea neamului Costineștilor, așa de mari și străluciți în istoria politică și culturală a Moldovei între 1670—1713. De aceasta Ilinca logofeteasa Cuzoaea se amintește în 7253 Iulie 13 (1645) că era vară cu C. Razul hatman, era soră cu Neculai Costin biv vel jicnicer (pg. 273). In 1750 April 20 (7258) dăruește fiului sau Ioniță pe Trifan țiganul și iscălește Ilinca, iar de pecete se slujește cu pecetea bunului ei Todirașco Jora, o pasere (pg. 274). In 1754 Iunie 20 (7262) "Ἀνῆτζα Στυρζα, vara Ilincăi Cuzoae, îi dă zapis că și-a plătit datoria ce o avea către bărbatul seu, dar că zapisul de amanet s'a răsarit (N. Iorga, Doc. VI, 160),

Se dau acești urmași lui Miron Cuza și Ilincăi Cuzoaea logofeteasa: „pe trei feciori a log. Miron Cuza, adică spatar Ion Cuza, tatăl boerilor Cuzești de acum, Safta ce au ținut'o Lupu Crupenski, din care se trag boerii Crupenskești, raposat vornic Iordachi Crupenschi și vornic Costandin Crupenschi și Maria, ce au ținut'o Moisei Cocoranul, din cari se trag boerii Lambrinești, (pg. 192).

Această spiță o dau boerii rînduiți în cercetarea și împărțirea moșiilor de peste Prut în 1829 Iulie 17, pe când autorul spiței din 1832 Ștefan Picioroagă mai dă o fată pe Catrina măritată cu Teodor Donici (Surete ms. XXV, 193). Miron Cuza a mai avut un băet pe Mihalache Cuza, care a murit fără urmași, de nu se mai vorbește de el, și colateralii săi își împart averile în 1829. Despre acest Mihalachi Cuza ne vorbește spatarul Ioniță Cuza în catastivul său „Banii ce am cheltuit cu grijile răposatului fratelui meu Mihalache, care s-au săvîrșit la vlt. 7268 Aug. 19 (1760).

Grija dintăi, 6 lei 10 bani pe o vacă ; 3 lei 51 bani pe 3 pol ocă ceară ; 60 bani unei femei care a făcut pomenile ; 60 bani smochine, strafide și poliială, 1 leu 60 bani preoților la griji, 5 lei 75 pe 2 merțe de grâu pentru coliva, 2 lei 75 pe 2 merțe de grâu mai prost, 7 lei pe 7 vedre vin, 10 lei un sarindar la Glodeni. Fac peste tot 37 lei și 23 bani; — ce-am dat dascalului Apostu : 5 lei pentru conduri, tulpan ; 1 leu și 7 potronici pentru horilcă și papuci (catastif, Acad. Rom. ms. No. 2776 fila 61-a, Surete ms. XXI, 527).

De Maria ce a ținut'o Moise Cocoranul cămăraș vorbește zapisul de danie a lui Toader Cuza ce dă vii, se vede, la nuntă, în 7247 Mai 17 (1739) „Zestre de socrul dumisale de dumnelui fratele meu cel mai mare, de dumnealui badea Miron Cuze biv 2 logofat, care acele vii sînt de la tatăl nostru Dumitrașco Cuze ce-au fost spatar mare“ (N. Iorga, Doc. V, 106).

Cele 2 fete Safta și Maria au sporit spița neamumului, în care au intrat : iar arborele genealogic urmărește pe toți urmașii în familia Crupenski și Iordachi Râșcanu.

Safta Cuzoae a ținut'o stolnicul Crupenski, și a avut acești urmași : Catrina, Iordachi Crupenski vornic, Vasile Crupenski spatar și Costandin Crupenski vornic, Safta Crupenski stolniceasa a murit la anul 1775, cum cetim în inscripția de pe piatra mormîntală de la biserica Feredeeni : „supt această piatră sânt oasele robilor lui Dumnezeu Lupul Crupenski stolnic și a soției sale *Safta Cuzoae*, care a răpousat la veleat 1775 Ghenar 2, iar răposatul la 1770 April 28, cum și viața sa

a fost de 73 ani, a căror oase s'au adus de la alte biserici de mine Iordachi Crupenski fiul lor" (Nădejde Dicționarul jud. Botoşni pag. 119).

13) *Ioan Cuza spătarul.* Incrângătura ramurei mari a Cuzeştilor o face Ioniţă Cuza, fiul lui Miron Cuza, care şi prin lunga sa carieră politică de peste 36 ani, prin ridicarea şi vaza sa materială şi prin sfârşitul tragic al vieţii sale şi mai ales prin copii săi s'a împlântat mai adânc în legătura dintre stăpâni şi pământ şi a slujit de trunchiu aceluia, pe care soarta l'a sorocit să fie alesul ţărilor noastre, 80 ani după tăerea capului străbunului său.

Cea întâi amintire de Ioniţă Cuza o avem în condica lui C. N. Mavrocordat Vodă, când în 7250 Ianuar 30 (1742) întocmind lista boerilor rînduiţi la neamuri, ca să fie scutiţi de bir, pomeneşte pe „Ion săn Miron vnuc Cuza" „Ion fiul lui Miron nepot Cuzai" (N. Iorga, Doc. VI, 277). Indată după această rânduire la neamuri i se dete rangul de postelnic, supt care titlu îl vedem în acelaşi an jăluindu-se lui Vodă „Ioniţe Cuze postelnic" contra lui Şendrea biv ftori sluger că făcând el un pod îmblător pe moşia sa Păţăştii îi strică fâneţele. El cere ori să-i dea venitul locului ori să-şi rădice podul (N. Iorga, doc. VI, 246). El trebue să fi avut în 1742 cel puţin 25 de ani, deci urmează a fi născut înainte de 1720, întru cât tatăl său Miron Cuze logofătul era însurat încă din 1706, dar n'a fost copilul cel mai mare la părinţi.

Ca postelnic Ioniţe Cuze dă jalbă la divan în afacerea moşiei Crăciuneşti, la Vaslui. Jalba e trecută în Condica lui C. N. Mavrocordat la No. 284, pe ziua de 7250 (1742) Aug. 9 (Iorga, Doc. VI, 243), iar poronca domnească dată către Stefan Ruset b. vel hotarnic e din aceiaşi zi 9 Aug. (idem VI, 157), prin care Vodă orânduește să se cerceteze plângerea lui Ioniţă Cuze postelnic, fiul răposatului Miron Cuze ce a fost logofat al doilea, pentru Crăciuneşti a patra parte, Glodeni o parte şi părţi în Grauri; toate aceste părţi le are de la unchiul său Toader Cuzea şi de la Băisan. Pentru alegerea părţilor de moşie a lui Ioniţă Cuze postelnic, despre răzeşul Fărâma, fusese orânduit Sandu Sturza log., apoi N. Racoviţă comis şi clucerul Mardari.

Tot ca postelnic întâlnim pe Ioniţă Cuza şi în 1747 Iulie 7 (7253) când el împrumută cu 7 lei pe Ion Băisan ca să ia în schimb un ţigan (pg. 273). Deci sub C. N. Mavrocordat (Sept. 1741—Iunie 1743); I. Nec. Mavrocordat (Iunie 1743—Mai 1747) Gr. Matei Ghica (Mai 1747—April 1748) Ioniţă Cuza a rămas postelnic; iar C. N. Mavrocordat (April 1748—Aug. 1749) îl rădică la rangul de pitar, cum îl găsim iscălit în actul de desrobire ai vecinilor din 1749 (Conv. lit. XXI, 7).

Sub C. Mihai Cehan Racoviţă (Aug. 1749—Iulie 1753). Ioniţe Cuze rămâne tot pitar, după cum cetim în zapisele din 7260 Mart 13 (1752), prin care Ioniţe Cuze pitar plăteşte 100 lei şi scoate amanetul de la Irina Sturza: „o păreche de sărgi, o păreche de paftale, un lighean cu ibric, o tingire, un rădvan cu lanţuh şi cu cal" şi le dă lui Sturza pah. cumnatul ei (pg. 274). Tot atunci, 7260 Febr. 5 (1752) Ioniţe Cuze ca biv vel pitar primeşte danie din partea lui Ion Iuraşco din Filimoneşti „fiindu-mi dumnialui neam de pe *moaşămea Antonica* [1])" (N. Iorga, Doc. VI, 159). Tot biv vel pitar îl găsim în 7263 Sept. 7 (1754), cînd se însărcinează a dezbate la divan 12 pământuri din Grauri a lui Anghelachi Băisan, o rudă îndepărtată ca şi Ion Iuraşco, despre Golăeşti, şi căştigând pricina să-i rămâe lui pămîntul plătind lui Băisan câte 6 potronici pămîntul, adică câte 20 parale (pg. 274). Iar în 28 Febr. 7263 (1755) el judecă pricina între Nec. Tiron vornic de poartă[2]) şi Cap. V. Bărzescul pentru Bârzeşti şi Liudeşti (pg. 296). Tot ca biv vel pitar îl găsim şi în 7262 Mart 31 (1757), cînd se judecă cu nepoţii lui Davidel de Zaluce pentru Cuzlău, anume Negoiţă, Vasile şi Tanasă Flondoreşti. Iar în 7266 April 11 (1758), când se râdică hotarnica Cuzlăului iscaleşte şi Ioniţe Cuze biv vel pitar (N. Iorga, Doc. V, 540 No. 13—14). Moşia

1) *Antonica* e fata lui Irimia Băisan uricar, şi soră cu Anghelina Joroaea, soacra lui Dumitraşco Cuzea spatar. La aceasta face amintire Ion Iuraşco de zice că e neam cu Ioniţă Cuza, nepotul lui Dumitraşco Cuzea spatar, deci răstrănepot (prapraştur) Antonicăi Băisan (pg. 244).

2) Nec. Tiron vornic de poartă era ficior ori gineri lui Vasile Banul, nepot lui Ion Banul, ginere lui Mihăilă pisăr. Moşul săn de pe tată, Ursul Banul a avut 2 ficiori: pe Vasile Banu şi pe Paraschiva. Vasile are copii pe Lupu şi pe Nec. bulucbaş, căruia îi dă N. Tiron toată averea lui (Surete ms. XXV, 93, Acad. Rom. ms. 2821, pg. 304).

Cuzlăul i s'a venit de pe tatăl său Miron Cuze logofătul, care încă din 1727 se arată că avea moșie acolo: „și pe urmă ne veni un răvaș de la Miron Cuze cum are din jumătate de sat doaă părți, și o parte are Simion Șătrariul" (N. Iorga, Doc. V, 539). Cuzlăul fusese stăpânire a lui Toderașco Jora, străbunul după mamă a lui Ionită Cuze, care îl răscumpărase cu 112 lei și un cal de la Dumitrașco vel pitar în 1680, care și acesta îl cumpărase în 1670 tot cu 100 lei de la unii răzeși.

Partea lui Ionită Cuzea mai crescu în Cuzlău și prin zestrea dată de socrul său Toader Rășcanul pitar, cum zice hotarnica Cuzlăului din 7266 April 11: „partea dmsale Ioniţe Cuze biv vel pitar zestre dată de la socrul dumisale, de la Toader Râșcanul pitar; iar pitarului Toader i-a fost de pe moșusău Manea și Manei iar i-a fost cumpărătură veache și mai cumpărând Toader pitar și alte părți din Cuzlău" (N. lorga, Doc. V, 540).

In 1645 Dec. 24 (7154) stăpânea în Cuzlău David de Zaluce și Manea, cărora Vasile Vodă le întărește stăpânire (Idem V, 537); în 1660 Mai 27 (7168). Manea cumpărând de la alți razeși părți în Cuzlau fără știrea lui David, face pe acesta să se jăluiască lui Stefăniță Vodă „având moșie ei depreună la Cuzlău." Acest Manea e moșul lui T. Râșcanul pitar din 1760.

Prin aceste cumpărături, baștini și zestre Ioniță Cuza stăpânea șepte bătrîni, din 8 bătrîni, pe câți umbla Cuzlăul, cum arată boerii ce au judecat pricina între Ioniță Cuza și Fliondorești în 7268 Iuni 7 (1760) (N. Iorga „Doc. Calimachi" I, 432).

Ioniță Cuza s'a însurat cu Todosiica, fata pitarului Toader Râșcanu[1]) cătră 1753, în boerie de pitar, căci copii săi încep a se naște în anul 1755, după cum el singur a însemnat în catastiful său de venituri și cheltueli (Acad. Rom. Ms. 2776).

Inrudirea între familia Rășcanu și Cuza s'a mai înoit prin căsătoria Paraschivei, fata Aniței nepoata Mariei Cuza, măritată cu Moise Cucoranul, după Iordachi

---

1) Toader Râșcan se găsește vel căpitan în 7235 Mai 23 (1727), și e martur la cumpărătura ce St. Hermeziu ot visterie o face în satul Tăutești de la Pandele Frangole (Surete ms. XIII, 259). Tot aici ca martur iscălește un *Gavril Cuzea*, despre a căruia prezență în Iași în 1727 și în ce grad de înredire era cu Cuzeștii nu putem ști (pg. 268).

Râşcanul căminar, boerul care a luat parte activă la mişcarea din 1821, şi cari împreună cu Gh. Cuza a plecat în delegaţie la Silistra pentru rînduirea unui domn pămîntean. Arburele genealogic ne dă ramura Râşcănească de la Vaslui, hultuită pe trunchiul Miron Cuze, după cum ramura Cuzască majoră s'a hultuit pe un trunchiu Râşcănesc.

Iordachi Raşcanu a avut 5 copii: Alexandru Râşcanu, Zamfira Bastachi, Teodor, Elena Niculescu şi arhiereul Iosif. Alex. Răşcanu are de copii pe Iordachi Răşcanu, Elena Gorgos, Dumitru, Paraschiva Grădinescu, Nicu şi Sandu Răşcanu. Iar T. Răşcanu are pe Iulia Şendre, August şi Aurel Răşcanu (Surete ms. XX, 319).

Cu venirea în scaun a lui Ioan Teodor Calimach Vodă (Aug. 1758—Iunie 1761), Ioniţă Cuza pitarul e înaintat în rang de stolnic în Sept. 1759, căci în 24 Oct. 1759 (7268) Ioniţă Cuze biv vel stolnic cumpără 4 pogoane vie de la Catrina din Lieşti „cu cramă gata, cu două căzi, cu călcător, cu deje şi ciubere“ în preţ de 100 lei (Surete ms. VIII, 461), iar în 7 Ianuar 1760 (7268) el tot ca biv vel stolnic, face un schimb de ţigani cu Catrina stolniceasa a stoln. C. Lazul (pg. 274).

Inaintarea lui Ioniţe Cuze la stolnicie are un mare cântec. Visternic mare fusese adus în Moldova doctorul Stavarachi, contra căruia îndată a început „a murmura“ boerii. Pentru a se mântui de boerii cârtitori Stavarachi a scos într'ascuns ferman de la poartă pentru 12 boeri, pe care i-a înşelat şi i-a trimes la Căuşani la Hanul sub formă că ei—în calitate de boeri ai ţării—să aducă prăzile făcute de Tatari în toamna lui 1758 Sept. 14. Enachi Cogălniceanu enumeră aceşti boeri: Ion Bogdan vel log., Man. Costachi biv vel log., C. Balş vornic, D. Paladi vornic, Lupul Balş vornic, Filip Catargiul spatar, C. Banul, I. Sturza vornic, V. Negel stolnic, C. Râşcanu stolnic, N. Buhuş şi *Ioniţă Cuza* (Let. III², 236). Fapta lui Stavarachi a adus răscoala din Iaşi, după care Stavarachi a fugit la Ţarigrad, iar boerimea cu Mitropolitul în frunte a cerut de la Domn să mijlocească la Han ca să se aducă boerii înapoi. Hanul avea ordin să ducă pe boeri în surgun în Anadol la Sampsoncalisi; Hanul însă i-a trimis la Enicalisi.

Ca urmare a aceştei mişcări contra lui Stavarachi, boerii surguniţi nu peste multă vreme s'au întors, iar Domnul îi primi cu mare cinste şi blândeţe (Let. III², 242). In acest timp s'a făcut înaintarea în rang de boerie a pitarului Ioniţă Cuze, ca semn de „mare cinste" dîndu-i volnicie, fără a fi boer de divan. Supt I. Vodă T. Calimach vel stolnic în divan a fost C. Cogălniceanul, apoi Gh. Sturza, sub Gr. Calimah Vodă.

De aici înainte vom găsi pe Ioniţă Cuze ca biv vel stolnic până cătră 1770. Aşa în 1760 Mai 17 (7268) Ioniţe Cuze biv vel stolnic capătă o carte hotarnică în judecata sa cu nepoţii lui Davidel pentru Cuzlău (N. Iorga Doc. V, 541). La 2 Iunie acelaşi an I. Teodor Calimach Vodă scrie mitropolitului să cerceteze pricina între Ioniţe Cuze biv v. stolnic şi nepoţii lui Davidel, iar la 7 Iunie boerii înaintează anaforaua către domn în pricina Cuzlaului (N. Iorga, Doc. Cal. I, 432). Ion T. Calimach Vodă rîndueşte pe Ioniţe Cuze judecător la Vaslui, în care calitate judecă la 6 Mai 1761 (7269) împreună cu ispravnicul de Vaslui Gheorghie biv vtore visternic pricina unui furt de desagi cu scrisori de la Iuraşco bătrînul, tatăl lui Grigoraş Iuraşco, de cătră nişte nepoţi de soră ai lui Iuraşco, Vărlan, Ion Scîntee şi Ioniţă Călăraş de Ţarigrad (Iorga Doc. VI, 161). Tot ca judecător e chemat să judece pe St. Moscul, în pretenţiile sale asupra Boldeştilor, în pâra ce avea cu I. Miclescul stolnic, aducându-şi jurători (7270 Dec. 1 (1761); Surete ms. VIII, 524).

Ioniţă Cuze îşi avea case şi în Iaşi, luate cu zălog de la Andrunachi, călăraş de Ţarigrad, pentru 21 lei ce-i împrumutase şi pentru care Andrunachi îi dăduse zapisele vechi. Murind Andrunachi, femeea lui Maria eşi cu pâră la divan, şi Vodă Calimach rînduind vornici de poartă să cerceteze, constatară că Maria „îmblă rău," şi de oare ce casa îi era de zestre, se hotărăşte ca să dea banii îndărăt şi să-şi ia casa. Aceasta în 7270 Dec. 12 (1761). Casele acestea veniau spre Beilic (pg. 270) „cât şi la Barnovskii cînd şedea" (Iorga, Doc. VI, 169).

In 1762 Ghenar 1 Ioniţă Cuza biv vel stolnic capătă danie „pentru multe faceri de bine şi mile ce au făcut cu casa noastră" de la Safta Racleşoae, fata lui

Nec. Tiron, vornic de poartă, toate părţile ei din Bârzeşti, din Liudeşti, din Băneşti, din Tăcmăneşti, dinPo - deni, cu case, livezi, priseci, vaduri de moară, cu balţi de peşte, căci „lam dat danie ca să fie moşie în veci neclătită, di vreme ce la neputinţa mea nime din neamurile mele nu miau ajutorat, numai de dumnealui am avut parte şi folos, puindune şi la pomelnicul bisericii dumisale ca să ne pomenească în veci“ (pg. 283). Tot ca ispravnic de Vaslui cercetează pricina răzeşilor de Albeşti la Vaslui şi le hlizeşte moşia 7271 în 2 Dec. (1762) (Surete ms. XIII, 305).

O mare împrejurare ajută pe Ioniţe Cuze biv vel stolnic sa-şi sporească averile sale părinţeşti. Moşul său Serafim Silion călugărul îi darui lui în 7272 Oct. 2 (1763) toate moşiile sale de la Hotin, ce erau supt Turci „cînd s'a întâmpla sa iasă de sub stăpânirea Turcilor, şi anume: Căzăčcanii, Rucşinul, Soloneţul, Grumăzeni şi Măndăcăuţii acesle moşii le avea Serafim Silion de la maica lui Măriuţa, fata lui Toderaşco Jora vel sulger (pg. 275). Serafim Silion venea văr primar cu Miron Cuze log. tatăl lui Ioniţe Cuze, iar el îi venia nepot de văr primare.

Ioniţă Cuze stolnic se găseşte figurînd în sama visteriei ţării Moldovei de sub Grigore Ion Calimah Vodă din 1763. El se găseşte cu rangul de boerie ca stolnic, fiind alţi 17 boeri cu acest rang. După rînduiala de atunci stolnicii aveau dreptul la 7 liude, cum e şi trecut Ioniţă Cuze stolnicul. In sama visterii ni se mai spune că toată boerimea ţării de atunci avea în dritul său 2205 liude, care socotite a 2 lei noi pe sfert fac 4410 lei. Deci înlesnirea le era de 14 lei la sfert sau cum erau 6 sferturi, de 84 lei pe an din oamenii de serviciu aduşi pe lîngă sine.

Ioniţă Cuza avea stupi mulţi şi-l vedem căpătînd danii de priseci şi locuri de priseci. Domnia putea scuti pe boeri de o samă de stupi. După obiceiul ţării un stăpân de moşie, când avea a-şi trage dijma din veniturile moşiei, ave drept să ia din 50 stupi unul sau altfel o para de stup. Izvoadele în care erau trecuţi boerii cu numărul de stupi scutiţi de dajdia desetinei se chemà ***izvod de rădicătură,*** adică se rîdică de pe spetele

boerului darea, Din sama rămășiților de încasat pentru 5 luni din urmă ale anului 1763 se însumă 95483 lei; în această samă figurează și stolnicul Ionița Cuze cu 33 lei „desetina pe 300 stupi, nefiind la izvod de rădicătura 1763“ (Surete ms. III, 572, 595; apud N. Iorga, Doc. Calimachi II, 82). Socotind reiese că desetina pentru stupi era de 4 bani la sfert pe stup, sau 24 bani pe an. Il mai găsim că pe luna Sept. 7272 mai e scutit cu 6 lei pentru 3 liude scutelnici stolnic Ion Cuze (Surete ms. III, 602).

Insușirea sa de judecător la Vaslui, unde fusese rânduit de Vodă I. Theodor Calimach, era atribuția celui de al 2-le ispravnic, căci pe atunci se începuse a se rândui câte 2 ispravnici de fiecare ținut. Tot ca ispravnic judecător îl găsim în 1763 Mai 4 că cercetează o moșie (Ac. Rom. LXX, 238). Slujba de ispravnic o păstrează sub Grigore Ion Calimah (Iune 1761—Mart 1764) și sub Grig. Alexandru Ghica (Mart 1764—Febr. 1767), căci tocmai în 1766 Aug. 21 în calitate de ispravnic, avînd rangul de biv vel stolnic își rîdică hotărnica moșiei Crăciunești (Iorga, Doc. VI, 162), unde căpătase danie în 1764 (7272) Mart 14, de la Lupașco Pușcașu și de la femeia sa Acsinia Farâmă toate părțile lor din Crăciunești, Grauri, Hilimonești și Perieni, căci că „oameni săraci au avut și au multă milă și socotință“. Asupra daniilor primite de Ionița Cuze stolnicul, Ionița Iurașco capătă carte de la Gr. A. Ghica Vodă că sînt rău făcute, de oare ce el a cheltuit cu dezbătutul moșiei și răzeșii nu pot să-și vânză sau să-și dea danie părțile lor altora, până ce nu-și vor da partea lor de cheltuială; 1765 Ghenar 2 (Surete ms. VII, 113).

Ionița Cuza era ispravnic judecător la Vaslui și putea în calitatea lui să dea mare ocrotire, să ajute și să facă mile cu văduve și răzeși scăpătați. De aceia îl vom vedea în acest răstîmp de 5—6 ani primind danii și cuprinzînd diferite trupuri de moșie, case, priseci și locuri de imaș.

Ca *biv vel stolnic* Ionița Cuza cumpără în 1765 Iuli 11 un loc de prisacă la Bănești pe Teleajen cu 20 lei de la Racleș și Safta, fata lui N. Tiron, vornic de

poartă (pg. 254).[1]) In 1766 capătă danie de la Ursachi Buhăescul şi soţia lui Nastasia un loc de prisacă la Buhaeşti, unde a stat Pulişlan „pentru mult ajutor ce a avut de la dânsul.“ In 20 Iunie 1766 capătă danie de la Donosă Furcoi partea sa din Cotârleşti „să ne pue dumnealui şi la pomelnicul bisericei ca să ne pomenească cât a fi biserica.“ Ioniţă Cuze făcuse biserica sa în Bârzeşti şi capătă danii pentru pomenire la pomelnicul nouei sale biserici (N. Iorga, Doc. VI. 162). Iar Gr. Alex. Ghica Vodă îi dărueşte în 1 Iuli 1766 din vatra târgului Vaslui un loc de casă în lungiş şi curmeziş avînd 23 stânjeni (Surete ms. VIII. 951). In 1766 Aug. 1 Ioniţă Cuze *biv vel stolnic* capătă danie un loc de casă în Bârzeşti de la Kirilă Poroski (pag. 255). In 1767 Mart 16 mai capătă danie un loc de prisacă în Ciofeni la Vaslui de la Ursul Poponeţ din Zăpodeni. Amîndoi donatorii arată motivele daniei: „fiind că mult bine la neputinţa mea am avut de la dumnealui“ sau „că mult bine şi ajutor mi-o făcut dumnealui la nevoe şi la neputinţa mea“ (pg. 255).

Daniile şi cumpărăturile curg încă. La 1767 Mai 1 Ioniţe Cuze biv vel stolnic cumpără de la Gavril Furcoi părţile sale din Cotărleşti, lângă Hilimoneşti. La 8 Mai acelaşi Gavril Furcoi diacon pentru multe binefaceri primite de la Ioniţe Cuze îi dă partea sa din Golăeşti, lângă Grauri, moşia lui Ioniţe Cuza. La 15 Iunie el îşi împarte 3 ţigani cu verii sei Costandin Cuze, Vasile Cuze şi Safta Cuza, feciorii lui T. Cuza, luând el pe ţiganul Ştefan, iar pe al 3-a ţigan Iordachi l'au împărţit pe din două (pg. 277). In 10 Ianuarie 1768 mai capătă danie de la Iordachi Pârvul un alt loc de prisaca la Buhăeşti, pentru multe faceri de bine, la care Cuza însamnă „pentru acest dar i-am dăruit şi eu un cal.“ La 1 April acelaşi an el cumpără părţi din Crăciuneşti şi Grauri de la alţi răzeşi, cărora le-a plătit birul: „văzându-ne dumealui la câtă sărăcie şi lipsă ne aflam, şi ne mai putând să plătim birul visteriei, au făcut dumnelui milă şi ni-au scutit birul din sat din Crăciuneşti, cât m'au călcat cisla,

1) Asupra acestei danii cf. mărturia lui Şerban Gândul din 1785 Aug. 14 (pag. 270).

adică doi lei şi patru parale, şi s'au încărcat aceşti bani în satul dumisale, făgăduindu-ne dumnealui că va face pomană şi va plăti dumnealui acest bir al nostru doi ani noi supăraţi nu vom fi de čferturi." La 1 Maiu 1768 Ioniţe Cuze biv vel stolnic schimbă cu Ioniţă Fărâmă partea Axiniei din Hilimoneşti.

In sfârşit însuşi Evloghie dascal face danie lui Ioniţă Cuza vel stolnic, a cărui zapis spune acestea. „Adică eu Evloghie dascalul ot şcoala gospod, datam adevărat zapisul mieu la mâna dumisale cinstitului şi de Dumnezeu ales binecredincios dumnealui Ioniţă Cuzea vel stolnic, pentru ca să se ştie că având eu o danie din satul Hilimoneşti pre Rebricioara sacă, de la Angheloae fata Teclii, iam dat dumisale de a mea bună voe, şi după zapisul cel de danie cel am de la Anghelina şi de la feciorii ei, ce leam dat în mânule dumisale să aibă dumnealui cu pace dania mea, dumnealui şi cuconi dumisale, nepoţi şi strănepoţi dumisale, şi pentru credinţă mam iscălit. Evloghie 1768 Iunie 22. Tot la această danie se referă o altă scrisoare a lui Evloghie dascal, nedatată (Acad. Rom. ms. 2765 pg. 59; Surete ms. XXV, 72), în cuprinsul următor:

Părinte Alexandre, sănătate,

Mă rog sfinţiei tale să faci osteneală pentru voe me să duci la dmlui bunul mieu făcător de bine dmlui Cuze Ioniţă vel stolnic aceste 2 zapise şi se le închini dmisale, şi încă să-l rogi ca pentru voe sfinţii tale şi a mea să facă dmlui bine să le priimească şi să stăpânească cu pace şi doară nu ma uita pre mine precum şi până acum şi să fii sfinţia ta sănătos. Al sfinţiei tale, Evloghie dascal. Iunie 12.

Iar în anul 1769 Ianuar 18 (7277) Ioniţe Cuze stolnic mai capătă danie o parte în Hilimoneşti de la Anghelina peaveţoae (N. Iorga, Doc. V, 163 No. 75—84).

Din acest şir de 7—8 acte reiese că Ioniţa Cuze biv vel stolnic a stat în ţară, şi-a rotunzit moşiile, şi-a sporit ocina cu danii şi cumpărături, folosind pentru sine puterea de ispravnic în a împărţi mile şi binefaceri la cei nevoieşi, ca mai apoi prin întinderea moşioarei să sporească fondul politic al persoanei sale şi apoi a ramurei Cuzeşti ieşită din el.

Ioniță Cuza a avut toată atenția din partea lui Gr. I. Calimah Vodă, când veni cu domnia a 2-a la Moldova (Ianuar 1767—Iuni 1769) căci cum se înscăună boerì pe Ioniță Cuza ca vel stolnic în divan (Enaki Cogălniceaanu Let. III², 255). Ca boer divanist îl întâlnim în țară în tot timpul lui 1767 cumpărând și căpătând danii de la diferiți răzeși. Ca vel stolnic în divan n'a stat mult, căci din cauza purtării aspre și ofensătoare a domnului 18 boeri fug la Tătari în toamna lui 1767 (N. Iorga, acte și fragmente I, 396) și fac arz la sultan, pe care îl trimet cu Iordachi Costachi Venin vist. Enachi Cogălniceanu dă aceste 9 nume: Enachi Costachi vornic, Iordachi Costachi Venin vist., Ilie Costachi spatar, Filip Catargiu vist.. Sandu Sturza pah., Arghir stolnic, Buhuș stolnic, Miclescu pah. și Ioniță Cuza stolnic (Let. III², 256). Lucrurile se împacă cu bine și boerii se reîntorc în țară, iar Domnul „cu mare cinste i-a primit începând a-i pune la slujbe pe la ținuturi."

Supt ocupația Moldovei de Ruși cu Generalul Galitzin, și ocârmuirea țării de către divanul Cnejiei între 1769 și 1774, îl vedem pe Ioniță Cuza rădicând treptele boeriei de la stolnic la *paharnic* și apoi *spatar*. Intre boerii de divan fiind și Sturzești, Ioniță Cuze capătă înaintarea. Ca vel paharnic îl întâlnim în 1770 Aug. 30, în zapisul de împrumut ce face lui I. Gheuca spatar pentru 100 lei cu dobândă din zece doisprezece. Cu tot termenul prelungit cu un an I. Gheuca murind, soția sa Ilinca Gheuculeasa nu putù plăti banii, cari acum se rîdicase la 140 lei și în 1772 Dec. 15 îi dă moșia pentru datorie (N. Iorga, Doc. VI, 164, No. 85, 87).

In 1771 Noem. 1, Ioniţe Cuze biv vel paharnic mai capătă danie în Tatomirești de la preutul Goian „pentru mult ajutor și facere de bine, căzând și în greșala Arhiereului și iarăși prin mijlocirea dumisale m'am mântuit" (pg. 297) Ioniță Cuza mai stăpânea și Condreștii despre Canțirești la Vaslui (Surete ms. XXI, 471).

Ceia ce-l interesa pe Ioniţe Cuze în mersul războiului dintre Ruși și Turci, era situația Hotinului, căci de la soarta armelor urma să intre sau nu în stăpânirea averii moșului său de văr Serafim Silion a moșiilor dăruite de el prin zapis încă din 1763. In adevăr arma-

tele Rusești bat cumplit pe Turci la Nistru în preajma Hotinului în zilele de 17 și 18 Sept. 1769. Armata întreagă a lui Moldovanski Ali Pașa e sfarmată. Hotinul e luat de Ruși și ocupația Moldovei începe. In 26 Sept. armatele rusești erau în Iași și baronul Elmpt ocupă Iașii luând jurământul țării. Cât timp au ținut Turcii Hotinul, toate moșiile ce cădeau în raiaoa Hotinului au fost luate în stăpânire pentru hrana armatelor Turcești din cetate, așa că stăpânii au fost loviți în interesele și veniturile lor prin această sechestrare. Unul din boerii atinși de ocupațiunea Hotinului prin Turci a fost și Toderașco Jora sulgerul, cum și urmașii săi, băeți și fete, gineri și nurori. Din izvodul moșiilor Jorăști din 1721 iată ce moșii erau la Hotin: Șandrenii, Culisauca, Brânzăni, Nilipăuți (partea vornicului Sturza) Căpoteni, Zelina. Buticiul, Rujivinți, Bazdăgeni (partea lui Dumitrașco Cuze spatar) Hăncăuți, Varatic, Tuliteni, (partea Aniței Joroaea), Săucăuții, Miteștii, Grumazenii, Negrinții, Trăistenii (partea lui Sol. Boțez șatrar), Voloscovul, Căzăčeanii, Mândăuții (partea lui Sandu Silion). In total izvodul Joresc ne dă 20 de moșii numai la Hotin.

Ioniţe Cuze paharnicul avea tot interesul să le dezbată și să le scoată de sub impresurare. Impărăția rusască rîndui o comisiune pentru cercetarea titlurilor de proprietate. Prezidentul comitetului rânduit cu cercetarea și dezbaterea moșiilor a fost T. Balș vornic. Acesta s'a folosit de situația sa și și-a insușit mai multe moșii, și le-a împărțit apoi la copii săi; așa a fost moșia Rucșinul, după cum atestă boerii Cuzești în jalba lor de mai apoi (1825 Mart 10), arătând că „slăbăciunea stării noastre către puterea răposaților boeri Balșești din vremea aceia au fost pricina de nu ne-am putut afla atunci îndestularea dreptății (Surețe ms. XXI, 300).

Ioniță Cuza pah. cu neamurile sale cerea pentru sine aceste moșii din raiaoa Hotinului. ce le trag ei de pe strămoșul lor Toderașco Jora vel sulger: Căpotenii, Zelina, Buticiul, Rujavinții, Bazdăgenii, Voloscovul. Căzășcani, Mândăcăuți, Grumăzești, Cristești, Doljocul, Conceștii, Vărtecăuții, Lucăcenii, Costești, Barlilești, Rucșinul, Solonețul, Tribăcăuții și Șișcăuții (pg. 297); în total tot 20 moșii, de și nu cu aceleași nume, de-

oarece izvodul din 1721 Febr. 15 luase schimbări în izvodul din 1745 Mai 29 (7253), prin care îşi împart moşiile log. Sandul Sturza, şătrar Solomon Botez, Toader Cuze sin Cuze Miron log, Iliana fata lui Irimia Jora, şi Sandul Răşcanul ficior Mariei, fata lui Toderaşco Jora sulgerul (Surete ms. VI, 543). Pentru fie-care moşie a trebuit să se înainteze actele de proprietate, în număr cât se poate de mare. Cererea lui Ioniţă Cuze pah. şi cu actele de proprietate sînt verificate de Lupul Balş log. în 2 Iulie 1771. Ştim de aceste acte din opisul întocmit în 1810 Mart 11 de Arghire Cuza ban, care pentru a-şi îndreptăţi titlurile sale de proprietate aduce în regeste actele următoarelor moşii: Voloscovul (12 zapise), Costeştii (16 zapis), Buticiul (6 zapise), Capotenii (4 zapise), Rujavinţii (25 zapise), Mandăcăuţii (4 zapise), Zălina (5 zapise), Solonețul (7 zapise), Rucşinul (8 zapise), Burlăneşti (9 zapise), Cristeştii (6 zapise), Grumăzenii (4 zapise), Doljocul (7 zapise), Lucăcenii (16 zapise) Voiticăuţii (2 zapise), Prebicăuţi (8 zapise), Şişcăuţi (8 zapise). In total 17 moşii erau în desbatere la 1810 şi Arghire Cuza prezintă în procesul lui cu Balşeştii 147 zapise, urice şi mărturii (Surete ms. VI, 533—552).

Intru cât boerul interesat prin puterea lui politică de care dispunea, căci era prezidentul divanului Cnejiei Moldovei, era pus să verifice cererea şi titlurile de proprietate ale moşiilor Cuzeşti; aceasta ne explică de ce mai bine de 50 de ani a curs procese între Cuzeşti şi casa Balş, de oarece încă în 1825 boerii Cuzeşti se jăluesc divanului pentru moşiile din Basarabia. Incă din Dec. 1771 „cănţălăria“ a vîndut orânzile la jidovi şi armeni; aşa Rujavinţul se vinde cu 130 ruble, Voloscovul şi Ojovul cu 45 ruble; Costeştii, Doljocul şi Birceştii cu 90 ruble, Rucşinul, Prihodorocea şi Nădabauţii cu 150 ruble. Toate acestea la jidovi, iar Vărlăcăuţii şi Vornoviţa la arnăutul Andrei Caraoman cu 60 ruble. Iată deja jidovii orândari intraţi în circulaţia economică a ţării din 1771 prin cancelaria Holinului, pentru moşiile scoase din raia, dar în proces de desbatere.

Pentru moşiile pomenite se încasau 475 de ruble din venitul pămîntului şi a morilor de la „jidovii orândari“.

Dar canțileria de Hotin nu se arată grăbită a da dreptate pah. Ionița Cuze. In timp ce el își cerea moșiile părintești și de danie, canțeleria dădea în 1772 Iuni 9 moșiile la alții; așa Voloscovul îl dă vist. Ionița Canta, Burlăneștii îi dá log. Lupul Balș, Zălina o dă lui A. Davidel, Peribicăuții îi dă căp. M. Talpă[1]), Rucșinul îl dă lui Iordachi Canta spătar, care se și grăbește a-l vinde în orândă lui M. Popovici neguțitor din Hotin, cu 60 ruble pe an (pg. 299).

In 1773 Ianuar 30 aceiași cancelarie dădea Costeștii sulgeroaei Ilinca Buhușoaea: și ea îndată în 30 Mart dădea aceiași moșie lui I. Gh. Munteanul căpitan „pentru slujba ce a făcut de a scos alte moșii cu osteneala și cheltuiala sa“ (Surete ms. VI, 536). In 1773 Oct. 3 canțelaria dă Cristeștii „din poronca comandantului“ lui Ilie Stroici (idem VI, 547).

Desbaterea moșiilor mergea greu. Trecuse vreme îndelungată la mijloc; satele se pustiise unele, cum ne afirmă Andrei Rașcăvici „pisev perevodcesc ot comandațescă al Hotinului Canțelerie“ ca moșia Zălina „care moșie este părăsită de locuința locuitorilor.“ De aceia se cerea de sârg. prezența lui Ionița Cuza acolo la Hotin, ceia ce aducea nu puțină cheltuială de bani. In acest senz vorbește scrisoarea lui Andrei pitar către pah. Ionița Cuza, care zice:

„Cu multă plecăciune sărut mâna dumital arhon. pah.

„După poronca dumitale iată am făcut însămnările ce au trebuit și le trimesăi dumitale; dumn. comandantul se închină dmtale de sănătate și încredințază inimă bună și priietenească către dmla, pe dmlui ofițărul sau trimis ca să umble împreună cu dmta pe la moșii, tocmală au dat voe să faci dmta cu cine sa întâmpla numai pentru orânzi în afară de alte venituri pentru čfeitul viitor măcar că au făgăduit să rămâe al dmtale, dar la datul biletului să alege pentru Hațkal ot Mandăcăuți, atâta rămâne ca săl sorocești dmla mergând cu sănătate la Eși. cu toată priința me aș zăce să mai vii dmta la Hotin cu ofițerul pentru luare biletului după primblare

---

1) In 1772 Mai 8 parcalabul de Hotin scrie ravaș la vornicul și sătenii din Peribicăuți „că din poronca Feldmareșalului s'au dat în stăpânire căp. M. Talpă“ (Surete ms. VI, 551).

pe la moşii iar mie sămi ajute, Dzeu a împlini pururi în toată viaţa me nastavul cel curat după slujba dumitale după cum mam făgăduit.

„Şi sănt al dmtale prea plecată driaptă slugă, Andrei pitar“ (pg. 298).

Se vede că Ioniţă Cuza a făcut mai multe drumuri la Hotin, dar ca unul ce nu cunoştea bine locurile şi ţăranii din loc n'aveau interes să arăte dreple hotarăle, el statu de capul moşului său Serafim Silion, ca om mai bătrîn şi întăiu îi reînoeşte dania. apoi se duce cu el pe la Hotin, vede moşiile, cercetează hotarăle şi noua diată a călugărului Silion din 31 Mai 1774, după ce arată că a dat o parte din averile sale schitului de la Boteşti, făcut de Ilinca păharniceasa fata lui Radu Racoviță vel log, povesteşte toate împrejurările cu moşiile de la Hotin:

„Incă mai înainte sau fost dat dmsale cu diiată toate moşiile mele de la Hotin, încă mai înainte până a nu veni Moscalii, de pe când stăpânia Turcii hotarul şi pe urmă vrând Dmzeu de au venit Moscalii şi au luat Hotinul de supt stăpânirea Turcului văzând că se dau alte moşii altor boeri fieştecare la stăpânire stăpânului său, am îndemnat şi eu pe nepotul meu Ion ca să mă ia şi pe mine să mergem împreună la Hotin ca să dezbatem aceste moşii şi să le ia supt stăpânirea dmsale ca drepte moşiile sale, şi aşa ducândune la Hotin şi luănd şi un ofiţer de la comandantul de Hotin am umblat 7 săptămâni căutând şi dezbătând moşiile până ce liam dezbătut toate. şi până a să dezbate aceste moşii cu făcutul orderilor de la mărie sa şi preînălţatul feldmareşal cu altă cheltuială în câtă vreme am umblat la Hotin au cheltuit nepotumeu Ion spatar 600 lei şi mergând de iznoavă împreună cu ofiţerul la Hotin şi spunând ofiţerul comandantului precum că sau găsit toate moşiile care le cer eu şi iam dovedit că sunt a mele şi au zis comandantul ca săi arăt scrisorile pe aceste moşii, şi să le iau la stăpânire me“ (pg. 300).

Acum Ioniţă Cuza e înaintat spătar, probabil de serbătorile Paştelui în 1773, căci pe când la Ianuar 1773 era paharnic, la 2 Iulie acelaşi an îl găsim spatar, cînd mai capătă danie o parte din câmp din Golăeşti dela N.

Romaşco mazil, nepot lui Andrei Mogâldea. Odată intrat răzeş în Golăeşti, sat care venea în drumul mare al Vasluiului el mai cumpără cu 50 lei în 1774 Iulie 5 părţile Paraschivei Bănariul (N. Iorga, Doc. VI, 164, No. 88, 89). Tot în 1774 Ioniţă Cuza biv vel spatar are pricini de judecată cu Safta fata lui Ion Zmăul (Ghenar 16) şi cu Toma Cozma şătrarul pentru moşiile din vadul Bârladului la Liudeşti în 1 Febr. (pg. 256, 257). Ioniţă Cuza spătarul se interesa de mersul trebilor ţării, căci în 1774 August se găsía în Focşani pe lângă mareşalul Rumeanzow, în delegaţie cu alţi boeri Moldoveni şi Munteni, cari erau gata să ceară la Poartă aducerea de domni pământeni. Delegaţia plecând abia la 9 Septembrie, aflară din drumul Silistrii spre Constantinopol că Poarta a rînduit tot domni Greci, cari pe iarnă şi veniră la scaunul lor. Grigore Ghica era deja numit la 30 Oct, s. n. 1774.

Ioniţă Cuza spatarul între 1774—1778, se vede că a fost ocupat cu dezbătutul moşiilor de la Holin, cu împi'area Balşeştilor care au hrăpit câteva moşii pe zapise, ce n'aveau nici o putere; Ioniţă Cuze se găseşte amintit sub Gr. A. Ghica, că în 1775 Aug. 24 e rânduit de Vodă să cerceteze pricina între Toader Ciohodarul biv vtori comis şi vechilul mănăstirii Floreşti de la Tutova pentru nişte părţi de ocină, ce le-ar fi vândut fetele lui Carabăţ, fără să aibă moşie acolo (Surete ms. VII, 68) Iar în opisul Condrăteştilor (azi Ciofeni) întocmit în 1784 April 17 de Gh. Cuza post. cetim între zapisele cu referinţă la moara din apa Bârladului, din vadul Straţului că în 13 Mart 1778 are proces cu mănăstirea Barnovski pentru o moară de la Liudeşti (Surete ms. VI, 506). Anaforaoa vechilor boeri din aceeaşi zi am publicat'o mai jos pg. 258. Tot atunci se judecă şi pentru moşia Hilimoneşti după care se râdică hotarnica în 16 Maiu 1778 (Iorga, Doc. VI, 165).

14) *Moartea lui Ioniţă Cuza spatarul.* Precum Dumitraşco Cuze—bunul—a plătit cu capul, fiind spânzurat, amestecul în politica ţării când cu cătanele lui Ferenz; asemenea şi Ioniţă Cuza biv vel spatar,—nepotul—prin amestecul său prea aprins în trebile ţării a plătit cu capul, fiind tăiat din ordinul lui Vodă Moruz.

Taierea sa n'a trecut ca un simplu fapt divers, cel mult să fie amintit în o notă prizărită a unui ambasador străin sau să ocupe un rând dintr'un cronicar. Nu; se începuse și la noi o redeșteptare a simțului public; interesele obștești începuse a licări în sufletul unora din boeri, și ideia de domnie pământeana încolți și în capul spatarului Ioniță Cuza, când cu delegația sa moldovenească la Rumeanzow, la Focșani în 1774 August. Un alt semn al trezirei spiritului public, în pătura boerimei de mâna a doua e că întâmplarea unui fapt emoționant a stârnit emoția poetică a scriitorilor timpului și ori cât de rudimentară este forma, supt care s'a redat această emoție artistică, pentru noi e un semn îmbucurător, care va face să răsară zorii secl. al XIX-a. Pe sfârșitul tragic al spatarului Cuza Ioniță avem azi versuri trohaice scurte, în formă populară, versul până la 8 silabe. In 619 stihuri, cronicarul En. Cogalniceanu scrie „stihuri asupra peirii lui Manolachi Bogdan vel vornic și a lui Ion Cuza biv vel spatar, carii cu urgia împărătească și de sabia domniască sau săvârșit în domnia marii sale Costandin Dumitru Moruz Vv. în anul 1778 April 18" (Let. III², 281—295).

Iată cum povestește cronicarul stihuitor întâmplarea: în una din zile s'a adus la curte o samă de boeri, ca să dea samă Domnului de „eftaîele" ce au fost scris și Vodă le-a prins. Eftalele acestea au fost scrise de unul Dărmănescul și le a trimes pe o slugă ticăită la Bender, ca acolo să le pue prin giamii, să le dea la agi să le împrăștie norodului prin cafenele, ca așa pașii și seraskierul de Bender să le cunoască. Sfătuitor la acest act nesocotit avu Dărmănescul pe *Cuza cel destrămat.*

Cuza amăgindu-i a tras în acest sfat și a legat prin jurământ acești 4 boeri: Dărmănescul, Bălănescul, spătarul Canta și căminarul Romano. Intre acești 5 boeri era o veche asociație încă de pe vremea lui Gr. Ghica Vodă, căci s'au dus cu pâră la Hotin contra Domnului că ar fi hain. Aflând Moruz Vodă de aceasta urîtă faptă îi prinse și-i aduse pe toți la Curte și i-a pus la popreală prin beciuri. Luând la batae pe Dărmănescul el îi arătă pe toți, ba și pe Bogdan vornicul. Nu izbuti

să fugă de cât căminarul Romano. Vornicul Bogdan urmărea visuri de domnie, şi pentru ajungerea acestui scop el scrise scrisori de pără la Efendi Soliman că noul domn se încunjură de boeri haini, cari au sfătuit pe Gr. A. Ghica să se hainească la Moscali, iar deşi Moruzi îi are în mare cinste, e că şi acesta se are în debine cu megieşii, adică cu boerii, poftindu-i să vină la Iaşi. Pâra se referea la boerii: logofătul Ion Canta, log. Razul şi vel armaşul Balş. Toată intriga aceasta fu dată la iveală de Dărmănescul, care prin purtarea lui dădu de gol tot planul secret.

Bogdan fu pus la închisoare. Stihurile care descriu jalea jupânesei lui Bogdan, jalea copiilor sînt de un lirism demn de luarea aminte, parcă ar fi din o baladă populără, în versuri scurte de 6 silabe. In închisoare Bogdan vornicul era văzut des de spatarul Caragia, care era chemat să ispitească pe Bogdan, ca doar-doar a spune ceva. Bogdan mărturisi totul şi denunţa că suretul scris de pe arzul dat la Efendi Soliman e acasă pe pat sub postav lângă macat cu şiret şi ţintuit.

In adevăr slujbaşii domneşti căutară în casă şi găsiră suretul. Si când colo ce se vază! Suretul era iscălit de Man. Bogdan şi de Ioniţă Cuza, pe când ceilalţi boeri erau iscăliţi cu mâna altora, şi anume de Cuza şi de Bogdan. Domnul cum văzu suretul se înfurie straşnic pe cei 2 boeri închişi şi poronci să i se aducă la divan, în spătărie pe vornicul Bogdan aşa cu fierele în picioare. După ce-l mustră, el declară că e vinovat, că el a scris arz la Poartă, dar se rugă să-l ierte. Hotărîrea judecăţii a fost tăerea capetelor. Dar Balş vel armaş fiind milos n'a putut executa poronca gospod, pentru care lucru fu dat afară din armăşie. Domnul rândui ca vel armaş pe condicar şi-i poronci să-şi ia dintre cei închişi pe Soroceanul Pavăl căpitan să facă pe gelatul. Pe la miezul nopţii, condicarul se duse la temniţă cu un duhovnic şi spovedui pe închişi. Avusese însă grija să forţeze mâna Soroceanului, îl îmbătă cu un sfert de holercă, apoi îl scoase din butuci şi-i mai dete câteva măciuci să nu se codească aşa de mult.

Pe când se lega de mâni şi de picioare Man. Bogdan,

Ion Cuza sări la bătae asupra celor 3 inşi, ca doar doar ar scăpa. Cum era gelatul aproape, rădică satîrul şi Cuza căzu mort la pământ. După aceia îl legară și pe Bogdan şi-i reteză capul dintr'odata. Aşa cu capetele ratezate lăsându-i jos, i-a dus noapte la Sf. Nicolae și i-a îngropat, iar capetele le-a pus în poarta Curţii ca tot norodul să le privească şi să vază ce pătimesc cei ce pârăsc pe domnul. Naraţiunea se închee cu frumoasa reflecsie:

Inălțatul în veac mult
Coborîtu 'ntr'un minut

Aceasta e versiunea populară a poetului, care ca cel ce s'a inspirat de la faptul văzut cu ochii, a cules motivele din spusele oamenilor, fără să știe alte legături mai adânci ale faptelor. Ca să vină lucrul până acolo și Vodă să răpună capul la 2 boeri, un vornic și un spatar, a trebuit să se petreacă fapte de acele, cari au îndreptăţit pe Vodă, în interesul apărării politicei și persoanei sale ca să răpună pe cei 2 boeri. Se întrevăd în corespondența diplomatícă a timpului cauzele, cari au adus în Moldova acea tulburare de spirite.

Intre Turcia şi Rusia nu se stînsese animozităţile, cu toată pacea încheiată la Cuciuk-Cainargi. Inca din primăvara lui 1778, la 2 April (13 April s. n.), cetim în jurnalul lui Frangopulo, dragoman prusian la Costantinopol, că „Poarta a trimis 5000 soldaţi în Moldova, sub comanda a 2 pași unul cu trei tuiuri şi altul cu două. Asemenea trupe până la 2000 soldaţi trimesese și în Muntenia (N. Iorga „acte şi fragmente III, 147). Turcii aveau ordine de a întări din nou cetăţile de pe Nistru ; din cauza greutăţilor şi a răului tratament în armată, și a salahoriei mari, foarte mulţi soldaţi turci desertară din armată și se împrăştiară prin ţară prădând şi jacuind. Poarta avea nevoe de bani şi ceruse lui Moruzi 160 de pungi de bani peste ceia ce dăduse. Din această cauză se produce un îndoit rău : deștărarea a mii de oameni și supărarea Turcilor contra lui Vodă... Era uşor de aprins focul în asemenea împrejurări, boerii putînd întinde pîrile la Bender contra Domnului, ceia ce în specie s'a întâmplat, cum spune Cronicarul.

Acelaşi dragoman Frangopulo raportează regelui

sau pe ziua de 6 August (17 Aug. 1778 s. n.) următoarele: „In consiliul de miniştri ţinut în această zi s'a reproşat „vivement" şefilor Ianicerilor pentru dezertarea a 8000 de oameni cari s'au împrăştiat în Moldova, făcându-se tâlhari. Şefii au făgăduit Porţii că vor lua măsuri severe ca să nu se mai repete cazul. Poarta începe a fi foarte nemulţămită de Vodă Moruzi. In adevăr Prinţul nu e în stare să plătească sumele de bani ce i s'au cerut de curînd, căci el apucase a plăti pe aproape 2 ani înainte, pentru care lucru a fost nevoit să se împrumute, şi nu va fi în stare să mai plătească 150 pungi de bani ce i se cer în acest moment, mai ales că are de întreţinut o mare armată, ce e lăsată pe sama lui (Iorga, acte şi frag. II, 149). Armata turcească avea să erneze în Moldova, cum a şi primit ordine în 11 Sept. 1778.

In aceiaşi zi, 17 Aug. s. n., D. de Saint-Priest raportează către Ministerul afacerilor streine următoarele: „Prinţul de Moldova (Moruzi) scrie că prezenţa atâtor paşi şi a 10000 soldaţi în ţară, pricinueşte mari dezordini; că el nu mai ştie cum să facă faţă la cererile şefilor armatei şi că ţăranii apasaţi în toate felurile de această oştire nu găseşte alt mijloc de scăpare de cât părăsind ţara." (Hurmuzachi I, 1, 969). Mulţi boeri protestară la domn contra nelegiuirilor oştirilor Turceşti. Se vede că Bogdan Manolache vornicul şi Cuza Ioniţă spătarul au fost sortiţi să plătească cu capul politica plină de duplicitate a Domnului faţă de Poartă. Pe când el scria personal la Poartă contra oştilor turceşti, Vodă Moruzi s'a acăţat de jalba trimeasă prin Darmănescul la Bender şi făcând percheziţie la cei 2 boeri găseşte copia iscălită de mai mulţi boeri, dar scrisă cu mâna lui Cuza şi Bogdan. In nevoia ce avea ca Domnul să evite o catastrofă pentru sine, se grăbi a da vina nemulţumirilor pe boeri şi în aceiaşi noapte rătează capul la cei 2 boeri. Cu această faptă s'a grăbit să se îmbuneze la Poartă şi D. de Saint-Priest scrie pe ziua de 26 Oct. s. n. 1778, după ce venise vestea omorului la Poartă şi luase cunoştinţă ambasadorii străini: „Se vorbeşte de o răscoală a armatei turceşti din Moldova contra şefilor ei; e mare anarhie. S'ar putea oare lăuda armatele

Rusești cu învingerea unei asemenea armate? Este de temut că Prințul Moldovei (Moruzi) în dorința ce are de a se face plăcut Porții și să se pună la adăpostul predecesorului său (Ghica Vodă) să nu-l fi angajat să caute crima unor boeri „n'aist engajè le Prince de Moldavie à chercher des crimes à quelque boyards." (Hurm. I, 1, 970).

Moruzi și-a ajuns scopul. Capul lui Ioniță Cuza a zburat, iar el și-a facut ochi buni la Poartă și a capatat firman de la Sultan în anul Hejirei 1192, prin care îl laudă de pedeapsa ce a dat-o „hainilor boeri Manolache Bogdan și spatarul Cuza" adăugând că „s'a găsit între scrisorile lui Bogdan câteva cuprinzand multe spre facere de turburări, pentru care acești doi facatori de rele, Manole Bogdan și spătarul Cuza au luat căzuta răsplată („Românul" 1862. apud A. D. Xenopol „Cuza Vodă" I, 1, 8).

In aceste împrejurări triste pentru țară și grele pentru familia spatarului Cuza, și-a stîns viața năprasnic în temnițele Curții domnești din Iași, în ziua de 18 Aug. 1778, nepotul, tot acolo unde bunul său Dumitrașco Cuza tot spatar fusese spînzurat îmbrăcat, încălțat, nepricestuit în ziua de Joi 10 Ianuarie 1717—cu 61 ani mai înainte—pentru ca după alți 81 ani din același palat să iasă ales Domn nepotul, și răstrănepotul decapitaților spătari Cuza.

Lealitatea și firea expansivă a bunului și străbunului (prapradead) le-a adus moartea; aceiași lealitate și fire expansivă în strănepot (praprastur), când cu demisia motivată din postul de parcalab al Galaților, care a provocat casarea alegerilor pentru divan, a adus colonelului Cuza corona Moldovei!

15) Ioniță Cuza spatarul a fost un fericit soț și tată. Căsătorit cu Tudosiica fata pitarului, mai apoi jitnicer Teodor Râșcanul, a trăit liniștita viață familiară vre-o 22 de ani, între 1753—1775, dînd naștere la 8 copii, din care 6 băeți și 2 fete, în ordinea cum singur tatăl a însemnat pe tartajii catastifului său (fila I, b.).

„let 7263 Sapt. 22 (în cifre 1755) sau născut fiul nostru Neculachi (botezat de postelnicul Neculachi Sučů)

„let 7266 Mart 5 (1758) sau născut fiul nostru Arghirachi.

„lt 7267 Mart 18 (1759) sau născut fiica noastră Catinca.

„lt 7268 Mai 4 (1760) sau născut fiul nostru A-lexandru.

„lt 7270 Noem. 8 (1762) sau născut fiul nostru Gheorghe.

„lt 7271 Apr. 28 (1763) la 6 pol časuri din noapte sau născut fiul nostru (Costantin şi lau botezat Alexandru Ipsilant vel postelnic cum şi pe fiul nostru Alexandru).

„lt 7274 Oct. 10 (1766) la . . čas sau născut fiica noastră Zoiţa.

„lt 1769 Ap. 7 la 3 časuri de zi sau născut fiul nostru Ion, botezat de Leon Episcopul Romanului (Surete ms. XXI, 524). Cu aceste însemnărî scrise de însuşi Ioniţă Cuza, se îndreaptă arătările tuturor spiţelor. Aşa Ştefan Picioroagă în 1832 nu cunoaşte de cât 5 copii: Neculai, Arghire sardaru, Catrina Negri, Alecsandru pitar şi Ioan; Arborele genealogic al familiei Cuza nu dă de cât 3 nume: Neculai căminar, Arghire post. şi Gheorghe spatar; după acest arbure să ia şi d. A. D. Xenopol când afirmă: „Ioniţă Cuza avu 3 copii, din care doi rămân fară urmaşi barbaţi, iar al treilea este bunul domnitorului Moldovei“ (o. c. pg. 18).

Ioniţă Cuza a fost un foarte chibzuit gospodar; îngrijindu-se de aproape de mişcarea averilor sale, îl urmărim an cu an, însemnându-şi în catastiful său numărul vacilor, a boilor, a cailor, a oilor, a stupilor, fară a uita să facă izvod de ţigani. Incepînd dar însemnările din 7266 April 23 (1758) ele se continuă an cu an până în 1772 în cele 61 file ale catastifului. Se vede că aşezarea şi-o avea la Glodeni în Vaslui, unde îşi zidi biserica şi îngropă pe fratele său Mihalachi Cuza în 1760. Iată, de pildă câteva date de averea sa mişcătoare: *oi* avea 85 la 20 Dec. 1760; la sf. Gheorghe 1761 avea 163; de sf. Dumitru acelaşi an 154; în 1762 April 23 oile erau 189; ca să se rîdice la 352 în 1765 vara, 146 în 1769, 179 în 1770; *boi*, 18 boi mari în 1760; 68 în 1770; epe erau 37 în 1764; stupi 142 în 3 priseci.

Intre 1768 şi 1773 averea sa în vite s'a împatrit, ceia ce corespunde cu râdicarea sa în ranguri de boerie, ca paharnic şi spatar şi moştenirile de la Hotin

care începuse a-i da venituri. Nu uită a trece în catastif la fila 11 b, lista vaselor de gospodărie pe anul 1767 Aug. 12; 12 sahane de tocat, 2 bolduri tij de tocat; 1 chisă de aramă cu bold tij de tocat, 6 tingiri de toc, 6 căpace tij, 8 tingiri turceşti, 8 capace tij, 2 tingiruțe, 40 talgere de costor, 2 căldăruşe de biserică, 1 caldare de rachiu, 1 гнлѕ de aramă, 3 ibrice cu lighean, 1 lighean de bărbierie, etc. (Surete ms. XXI, 525).

Din toate aceste reiese o gospodărie foarte modestă față cu cele izvoade şi catastişe de moşii, scule, ţigani şi vite ale altor boeri mari şi fețe domneşti. Ioniță Cuza n'a avut parte să se bucure de tot venitul moşiilor de la Hotin, daruite lui de moşul său Serafim Silion monah. Intâlnind în cale-i pe Lupul Balş logofatul şi pe toţi Bălşeştii, ei s'au pus stăpâni pe multe din moşiile Cuzeşti şi procesele iscate din 1771 au durat 50—60 ani, târând în certuri frățeşti pe fii şi pe nepoţii lui Ioniță Cuza spatarul.

Ca părinte a căutat să dea creştere copiilor în casă, cum era pe vremea aceia, cînd şcoli publice nu erau, iar Academia de la Mitropolie, când era, când nu era. Ioniță Cuze nu uită a însemna cheltuelile facute cu creşterea celui mai mare al său copil Neculachi; în acest scop el a tocmit pe dascalul Balan de la Golia cu 60 lei pe an, „mâncatul şi toate cheltuelile la copilul lui eu să o port" (fila 60 b). Neculachi implinise 10 ani la Sept.; pe ziua de 8 Noembrie i-a fost tocmit dascal pe Balan ot Golia „60 lei săi dau întâiul an."

„*Ce iam dat*: 10 lei iam dat când lam tocmit; 10 lei iam trimes după Craciun cu Neculachi; 10 lei iam trimes după Paşti tij cu Neculachi, 5 lei tij cu Stefan Ceapă, 5 lei tij iam dat când au venit acasă, 5 lei tij cu Neculachi până la sfârşitul lui Iulie." (fila 60 b.)

Aceiaşi creştere cred că s'a dat şi celorlalți copii, dar nu mai avem însemnări, căci catastiful tace, ocupându-se de mişcarea averii în vite, stupi şi ţigani.

După o căsnicie de 22 de ani îi moare soţia sa Todosiica, cum cetim în catastif:

„In 1775 April 6 la 11 ceasuri din zi (5 p. m.) sau săvârşit pre iubit soţul meu *Todosiica*, care sau îngropat în Eş la sfânta Vineri (Luni April 7 în săptămâna

patimilor) (Surete ms. XXI, 524). Cel mai mare băet, Neculachi n'avea încă 20 ani împliniți, când duse la mormânt pe mama sa, iar cel mai mic copil, Ioan, abia era de 6 ani. Peste 3 ani toți acești copii mici aveau să rămână orfani și de tată, după fulgeratorul lui sfârșit prin descapățînare.

16) *Neculai Cuza căminar.* S'a născut în anul 7263 Sept. 22 (1755), și a fost cel mai mare fiu a lui Ionița Cuza spatar. Educația și-a primit'o în casa părintească la Iași în Beilic, de la dascalul Balan ot Golia, tocmit cu 60 lei pe an și hrana băetului, ce-l avea dascalul. Nu știm nimic despre persoana lui Neculai Cuze în tinerețea sa, ci povestirea lui se leagă de istoricul moșiei Bărboșilor, unde întră ca stăpîn prin însurătoarea lui cu Nastasiica Adam, fata lui Vasile Adam paharnicul. Căsatoria s'a facut prin 1776 (pg. 35) întru cât tata socrul scrie în josul foii de zestre: „acest izvod am dat în mâna lui Neculai fiului dumisale spatarului Cuzii," deci nici Neculai n'avea vre-un rang de boerie, nici spatarul Ionița Cuze nu fusese omorît, ceia ce s'a petrecut în August 1778.

Vasile Adam pah. era mort în Mai 1779 și departe de a lăsa după sine o situație bănească limpede, cliroaomii săi au fost siliți să-și recunoască driturile lor pe calea judecății. Pah. Vasile Adam a fost însurat de două ori. Din întâia căsatorie a avut pe *Zoița*, măritată după med. Gioian, căreia îi dăduse zestre din averea mamei sale și dintr'al său. Cu a doua soție, paharniceasa Safta, paharnicul Vasile Adam a făcut o altă fată, pe *Nastasiica*, pe care o mărită după pitarul N. Cuze, dîndu-i zestre din averea mamei sale și dintr'al său. Zoița Gioneasa văzîndu-se nedreptățită începe judecata și atunci din mersul judecății se văd zestrele și averile, de care dispunea Vasile Adam pah. Cum pentru limpezirea tuturor acestora trebuia să fie puse la mijloc toate zestrele, prețeluite, scoase cheltuelile și datoriile plătite, apoi vîndute prin licitație, avem un șir de acte publicate mai jos (pg. 18—64), cari privesc atât averea mișcătoare cât și cea nemișcătoare, moșia Bărboșii, a cărui hotarnică se făcu din nou. Cu acest prilej observăm că practica legilor era cunoscută divanului înainte de a se

publica Condica lui Andronachi Donici (1814) și a lui Calimah Vodă (1818), și că dar încă din 1781 găsim întrebuințându-se în judecăți terminul *„Sinisfora* [1]) punere la mijloc" (pg. 29).

Zoița Gioneasa cerea de la maștihă-sa Safta Adam păhărniceasa: 50 stupi, un cal de mire, 12 talgere de cositor, 4 tingiri, 4 epe, 20 galbeni darul de nuntă a primului ei logodnic C. Varnav med., lucruri din casa (un raft de argint, un covor, o harșă, o perină, o scatolcă).

Niculache Cuze iscălise și el în izvodul de zestre că a primit urmatoarele: o icoană ferecată cu argint; Barboșii cu siliștele Ciolănestii, Cărăușul și Stefenii, 5 pogoane vie, 12 salașe de țigani; apoi odoare (pg. 18) din care însă de fapt nu le primise pe toate, după cum atestă și soacră-sa (pg. 21) și însuși N. Cuze, când a pus la mijloc zestrele sale. Așa el *n'a* primit: 4 inele, 2 pogoane de vie, o pereche cercei cu smaragd, 6 părechi cuțite, o afumatoare, o tava de cafea de argint, 2 rânduri de strae, un rădvan, un cal de mire, zece boi, 120 stupi, 50 oi, 6 salașe de țigani (pg. 24). In adevăr N. Cuza iscalise că a primit zestre mai mare în odoare, fără să se intereseze dacă socrul le are sau nu. Paharniceasa Safta atestă că soțul ei Vasile Adam avea următoarea avere: Barboșii, moșie; - 6 salașe de țigani (el daduse 12), 6 vaci cu viței și 6 vaci sterpe (el daduse 20); 4 bivolițe, 10 boi mari (el daduse 20), 4 boi tineri (el daduse 10), 20 epe cu mânzii lor, un armasar 6 telegari, 86 stupi (el daduse 200); 50 oi (el daduse 100), 2 sipele, 1 ceasornic și 1 ladă de tiparos (pg. 21).

Prin cele 2 căsatorii Vasile Adam luase de la prima soție moșia Baiceni de la Botoșani, care a dat'o zestre Zoiței; iar cu cea de a doua Safta luase Cealmăuții la Orhei și Ivășcanii la Falciu. Cercetarea zestrelor se

---

1) Codul Andronachi Donici cap. 39, „despre *Sinisfora* al 4 „Frații la Sinifora sînt datori să pue la mijloc toate acele ce nu sînt câștigate de dînșii (profecticia). cum și acelea ce le-au rămas de la părinți și venitu ile, ce au luat din cele părintești."

Codul Calimah cap. XV „despre *Sinisfora* (colație, punere la mijloc)" art. 1017 „Fiul ce voește să între în Sinisfora dator este să pue la mijloc acele de către părinți date lui daruri nuntești sau simple, pentru care n'a poroncit ei ca să nu le pue la mijloc; iar cheltuelile trebuincioase, care au făcut la lucrurile lui dăruite trebue să i se întoarcă din masa moștenirii."

începe de la 30 Mai 1779 prin Iordachi clucerul și D. Balanide preut. In Iulie 14 C. D. Moruz Voevod întărește anaforaoa divanului, hotărînd ca Zoița să-și ia drepte zestrele sale și tot ce a fost a mamei sale: iar la caz de nemulțumire să se facă *sinisfora* de toată *periusia* ce a rămas, la mâna Saftei, după moartea soțului ei.

Potrivit acestei înalte hotărîri divanul rîndueşte o comsie de prețeluire a tuturor averilor lui V. Adam pah. care în 20 Iunie 1780 își înaintează anaforaua către domn, cu prețeluirea tuturor lucrurilor (pg. 28 – 33): Averea toată în moşii (5200 lei), țigani (775 lei), vite (1060 lei), oi (125 lei), stupi (160 lei), și obiecte (155 lei), o prețeluesc la 7830 lei. Din această samă Zoița avînd drept a lua 800 lei, iar grijile mortului fiind de 400 lei n'a ramas avere curată decât 5307 lei, care împărțindu-se în 3 părţi, N. Cuza a luat 1769 lei, Zoița Gioneasa 1769 lei și Safta păharniceasa 1769 lei. Vodă Moruzi întărește anaforaoa la 6 August; dar părțile au rămas neodihnite și mai ales Safta și cu Anastasia Cuza, care se bizuiau pe o diată a pah. V. Adam din 1774 Mai 1, care s'a găsit contra pravilelor, cum și un izvod din 1776 Ghenar 24, iarăși partinitor lui Cuza, care s'a găsit nedrept și contra pravilei. Se face o nouă înfățișare și la 1781 Febr. 24 divanul înaintează o nouă anafora, prin care recunoaşte că Zoița are drept a lua 2569 lei, Vodă prin buiurdiul din 5 Mart hotărăște ca să i se dea jumătate din moșia Bărboșii partea din jos, urmând a fi hotarnicită.

La 4 Iunie 1781 moșia Bărboșii se hotărnicește, iar la 25 Mart 1782 Vodă întăreşte hotarnica, lasînd apa Moisiei hotar între cele 2 trupuri „în sus și în jos din cap în cap." Partea Zoiței avea lungul 4815 stânjeni, iar partea Nastasiei 5560 stânjeni lungul. Judecata a mers până la 1785. când în 30 Noembri Vodă A. I. Mavrocordat întăreşte definitiv dreptul de stăpânire medelniceriței Zoița asupra a giumatate sat Bărboșii.

In 1784 Nec. Cuza pitar stăpân numai pe jumătate de sat Bârboşii mai ia în arendă venitul moșiei Dragoteştii de pe Elan cu 7 lei pe an (pg. 300).

In acest timp Safta păhărniceasa, văduva lui V.

Adam pah., s'a fost dus la călugărie, mai ales că rămăsese singură după măritatul Nastasiei, și mănăstirea de metanie și-a ales-o Socola, unde o găsim proin stariță în 1789 Sept. 28 cu numele de Sofronia (pg. 57). Ea stătea și la țară la Bărboși. și îndemna pe pitarul Cuza să se împotrivească la aducerea întru îndeplinire a hrisovului domnesc din 1785 Noembrie 30, dînd foc morii de pe partea Zoiței Gioneasa, și „cu pușca îi gonește oamenii de acolo de nu se pot apropia de moșie" (pg. 58).

Patru ani au rămas lucrurile încurcate, până când divanul Cnejiei Moldovei de sub prezidenția lui *Serghie Lascarov* întărește din nou dreptul Zoiței medelnicereasa. In acest timp Zoița moare și copii ei Iordachi și Zaharia cer prin divan în 1790 Aug. 21 să se vânză la Soltan mezat moșia Bărboșii, jumătate de sat. In aceiași zi se face de la vornicia de aprozi țidulă către Gheorghe telal-bașa să se vînză moșia. Iar pentru plata telalâcului Zaharia Gioian „Ζαχαρια Ζοαν8" dă scrisoare la mâna lui Gheorghe telal bașa că în caz de se face vânzare să-i dea câte 2 parale pe leu, iar nevânzându-se să-i dea 10 lei pentru osteneală (pg 60). De la 21 August țidula mezatului a stat deschisă în divan până la 24 Ianuarie 1791, când Gr. Cujbă oferă 2225 lei, prețul cel mai mare.

Mușteriul Gr. Cujbă era în rudire de departe cu Safta păhărniceasa, de oarece una din fetele lui Gorie șătrar, *Sanda*, soră cu străbunica Nastasiei, a fost măritată cu Andrei Cujbă vornicul. Fața cu rezultatul licitației, Nastasiica Cuza n'a văzut cu ochi buni intrarea unui străin în Bărboși, și atunci mijlocește către nepoții săi Iordachi și Zaharia Gioian să-i vânză ei moșia, ceia ce se face, rupând prețul la 2000 lei în 1791 Febr. 18 (pg. 60). Din această zi trebue să fie scrisoarea ***fără dată,*** ce Nastasiica Cuza o dă nepoților ei de soră Iordachi Gioian. din care vedem modesta cultură, ce o avea Nastasiica: „petru învoiala ci amu avotu cu ne„potulu me Iodraki, petru moși șau rămasu să dau dou „mii di lei și di a fi să să de împlinelă vornicului di „aprozъ eu să răspodu și amъ datu iscъlitura me. „Nastasăca Cuzui." Frații Gioian trăiau la Botoșani. Nastasiica Cuza pităreasa neavând bani se împrumută

de la bancherul Andrei Pavli cu 2000 lei şi pune jumatate de sat din Bărboşi pe un an de zile, având a plati 5 lei de pungă pe lună, cum spune zapisul ei din 18 Fev. (pg. 62). In trei ani de zile Nastasiica Cuza *medelnicereasa* abia plătise 500 lei, iar pentru restul de 1500 se împrumută de la I. Cristea sulger în 21 Iuni 1794, amanetându-i scrisorile şi toată moşia Bărboşii (pg. 64). In patru ani de zile Nastasiica Cuze n'a putut plati nimic din datorie şi în 20 April 1798 i se dă poruncă domnească de la A. I. Calimah Vodă să se aşeze cu stolnicul Ion Cristea (pg. 64). Se vede că nu s'au plătit datoriile, căci în acest înţeles avem scrisoarea de danie din 1805 Iuli 25 a lui Arghire Cuza ban fratele lui Neculai Cuza căminar, prin care îi dă danie moşia Cucii „dar văzând greutatea casei băditalui Neculai şi privind şi isterisirea ce au avut din moşii părinteşti" (pg. 65).

N. Cuza a murit în 1806[1]). După moarte s'a instituit o comisie Epitropicească, având de epitrop pe Episcopul de Huşi, care a dispus darea în arendă a Bărboşilor pe 5 ani ginerelui său Dumitrache Boudrea, care după un an (1807 Iuli 24) cedează contractul cumnatului său Ion Cuza sulger (pg. 64).

17) Asemuind viaţa lui Nec. Cuza şi a fraţilor săi de la Vaslui, vedem că de şi frate mai mare, Neculai Cuza n'a jucat nici un rol mai însemnat. Boeriile rîdicate abia a fost la căminar, după ce fusese pitar şi medelnicer. S'ar explica aceasta aceia ca el a murit la vrîsta de 50 de ani, pe când Arghire Cuza şi Gh. Cuza au trăit mai mult şi au ajuns unul — Arghire — ban, spatar si postelnic; iar altul — Gheorghe postelnic şi vornic. Dar adevărata cauză a puţinei vaze politice stă în modesta sa stare materială. Stăpân pe o jumatate moşie Bârboşii, care făcea în 1781 abia 2225 lei, apoi luând prin foae de zestre odoare şi avere, care n'o primise toată, pentru a-şi pastra zestrea s'a îndatorat cu 2000 şi în 15 ani n'a fost în stare să plătească acea datorie, până când a trebuit să se milostivească fratele său mai mic, Arghire, acela contra cărora se rădică toţi fraţii

1) In 1806 Sept. 2 era mort (pg. 227).

că i-a păgubit ca un viclean (pg. 66) şi să-i dea danie moşia Cucii, cînd îl vedea în gura morţii.

Despre această modestie în starea materială a căminarului N. Cuza vorbesc toate actele posterioare; aşa vorbindu-se de fetele lui N. Cuza, surorile călugăriţe de la Varatec „petrec cu o mare lipsă de toate cele trebuincioase, nu numai pentru îmbrăcăminte, dar şi pentru hrana vieţii" (pg. 69), iar unul din ficiori, Grigore Cuza, zice: „nici cheltuiala de toate zilele nu putem a o întimpina, atât eu cât şi surorile de la Varatic şi fiind că o moşie atâta fraţi nu o putem stăpâni, doar numai făcându-ne răzeşi ca ţăranii" (pg. 71). De aceia în ochii fraţilor şi a copiilor eşiţi din copiii lui Ioniţă Cuza spatarul, Arghire Cuza a reprezentat ramura majoră din neamul boerilor Cuzeşti. *Bădiţa Arghire* era zis cu respect şi cu ură de toţi fraţii şi nepoţii, a căror avere a fost lăsată sub a sa priveghere. Aşa Gh. I. Cuza căminar face jalbă către divan în 1810 Mai 23 ca să-şi facă izbrănire averilor de Arghire Cuza ban „căci dmlui banul de bună voe nu vrea să dea, depărtat fiind şi de frica lui Dumnezeu şi de ruşine oamenilor." (pg. 278). Neculai Cuza de la Bărboşi era considerat ramură minoră; de aceea în evenimentele de la 1821 bătrînii boeri Cuzeşti de la Borăşti şi Bârzeşti îi vedem amestecaţi, înfruptaţi fiind ca boeri de ţară la ideile nouă ale timpului, dar cu acea nedumerire, care o au şi azi boerinaşii noştri de ţară, cu respectul înăscut către marea boerime, cu aroganţa şi neîncrederea în ciocoii ridicaţi.

18) *Arghire Cuza postelnicul* (1758 Mart 5—25 Dec. 1826). E al doilea fiu al spatarului Ioniţă Cuza; s'a născut la 1758 Mart 5. Creşterea şi-a primit'o în casa părinţască, fiind dat la dascali ca şi fratele său Neculachi. In 1779 Maiu 1, când Arghire Cuza cumpără în Cotârleşti câte 18 parale şi o litrae stânjănul de la răzeşi, nu e pomenit cu nici un titlu de boerie, ci numai „Arghire fiul dmisale răposatului Ion Cuzei spătar." Era tânăr de 21 ani şi nu căpătase nici un titlu de boerie. Fratele său mai mare Neculachi Cuza se căsătorise în acest an la Fălciu cu Nastasia fata lui Vasile Adam paharnicul, aşa că pentru regularea tutu-

ror afacerilor de la Vaslui, procese de moșii, desbătutul moșiilor de la Hotin, toate aceste cad în sarcina lui Arghire Cuza, care astfel a rămas să se îngrijască de frații și surorile sale mai mici.

Arghire Cuza a luat în căsătorie pe Ilinca, fata vornicului Lupul Costachi. Asupra căsătoriei lui avem aceste acte: In 1780 Dec. 7, C. Roset spatar. moșul lui Arghire Cuza îi scrie acest răvaș (Ac. Rom. ms. 2761 fila 4) „...și cât pentru logodna dumitale cu fiica dumisale vornicului Lupul Costachi înțelegând mi-a părut bine, și iată după cum mi-ai scris am scris către dmlui vornicul această carte care am lăsat'o despecetluită ca să o cetești, și apoi pecetluind'o o vei da-o cu cine îi socoti... fără cât întaiu pe prea curatei Maicii, care este agiutorința tuturor ca să fie într'agiutor și fiind voia lui Dumnezeu să se săvîrșească lucrul acesta; pe dmlui Lupul să-l cunoști părinte și din cuvîntul lui dmta să nu eși; în vrîsta în care ești minte ți-au dăruit D-zeu; cele ce sînt de folos le cunoști, și cele ce nu sînt de folos iar le înțelegi și urmează celor bune; vroind să se așeze logodna pe când ați pus și zi de nuntă... Catrinita îți roagă de la bunul Dumnezeu sănătate și norocire;... Grigoraș cu frățască dragoste să închină dmtale“ (Surete ms. XXV. 53).

Se vede că Lupul Costachi nu s'a ținut de cuvînt cu darea zestrelor, căci tocmai în 1800 Oct. 5 avem o altă scrisoare a Arhimandritului Ursachi, prin care declară în fața Mitropolitului Iacov Stamati, cele ce știe despre casătoria lui Arghire Cuza cu Ilinca fata vornic. Lupul Costachi: (Ac. Rom. ms. 2761 fila 52) „...ca să arăt în frica lui D-zeu știința ce am pentru zestrele dmsale. Eu această știință am și aceasta o arăt că la așezarea logodnei dmsale banului eu am fost cu adevărat mijlocitor și în câteva rânduri s'au făcut cerere ca să dea foae de zestre către dmlui vornic Lupul Costachi, mai ales prin mine; dmlui această hotarîre mi-au dat cum că nici o foae de zestre nu-i dă, căci dmlui pe copilul dmisale nu și-l va urgisi și-l va mulțami și pe dmlui, precum au mulțămit pe alți gineri ai dmsale mai denainte“ (Surete ms. XXV, 54). Către 1781 Mai 1 vine o socoteală între cei 4 frați Cuzești: Neculai, Gheorghe,

Ion și Arghire Cuza, pentru sumele ce au a lua și a da. După moartea lui Cuza spătarul au ramas datorii de a se plâti în sama moștenirii, care trebuia să cază asupra celor 4 frați Cuzești, cari trăiau în 1781. Datoria rămasă era în sumă de 2987 lei, desfacută în 1000 lei de platit surorii lor Catrina, și 1897 lei moșului lor Vasile Cuza, care dăduse „în trebuințele casei noastre“ și 90 lei bacul preuților și dascalilor.—Se cercetează sinetele răposatului lor părinte și se găsesc sinete în valoare de 1269 lei; atunci frații pentru a înlesni fratelui lor Arghire putința plății i-au dat lui toată averea mișcatoare, prețeluită în 1289 lei, și care consistă din următoarele lucruri: un rădvan (100 lei), o leftică (145), o cămara (32), un car mocănesc (28), 2 telegari (70), doi boi mari (30), o vacă mânzată (3), doi armăsari mari (110), trei bivoli mânzați (27), 2 berbeci mari (6), 2 capre mari (3), 2 țapi mari (4), un țap ed (60 bani), 2 țapi mari (2), 2 cârlani (2), o mioară (1 leu), un cal tretin (20) un armăsar turcesc (110), 3 parechi cuțite de argint cu lingurițele lor (8) un ceasornic mare de masă (70), un ceasornic de sin mic (60), un capot roș (35), locul caselor din Iași (408 lei), o butea (25 lei). Ne mai ajungînd pentru plata tutaror datoriilor 427 lei, cei 4 frați se obligă a le plăti, dând lui Arghire Cuza câte 106 lei și 90 bani; tot așa se obligă dacă de la debitori nu se vor putea încasa alți 692 lei, tot ei să-i răspundă (pg. 284).

Acest izvod de răfuială arată modesta stare a fiilor lui Ioniță Cuza. Moșiile de la Hotin se desbăteau, dar venituri nu puteau produce, iar datoriile relativ mici nu se puteau plăti de toți frații. Dar mai reiese din acest izvod că Arghire Cuza și-a căpătat asupra fraților săi acea întâietate în răfuiala tuturor socotelelor de familie. Și cum unii din frații lui erau minori, Arghire Cuza a ridicat proteste contră-i pentru lăcomia și acăpărarea lucrului frățesc.

In 1781 Mai 1 el tot n'avea încă un titlu de boerie; dar în același an capătă titlul de *pitar*, cum îl găsim în cartea gospod a lui C. D. Moruz Vodă din 1781 Noem. 4, prin care se pune soroc pitarului Arghire Cuza ca la 17 Noemb. să vină la divan cu scrisori în prici-

na cu Zoiţa lui Stefan Anastasă pentru Canţireşti (Uricar XXII, 250). Procesul se judecă de domn la 1 Dec. 1781 şi pitarul Arghire pierde procesul „iar în hotarul Canţireştilor să nu se amestece“ (Surete ms. XXI, 451). Când i se dă caftanul de *pitar*, Arghire Cuza avea 23 de ani, şi-i dă rangul acelaşi domn, care cu 3 ani înnainte descăpăţinase pe tatăl său. De aici încolo Arghire Cuza va fi găsit îmbrăcând diferite caftane de boerie până la 1826 cînd moare, în vrîstă de 68 ani. In 1783 April 12 Arghir Cuza e tot biv vel pitar, când capătă danie în Buhăeşti de la Lefter Ciujde, el şi femeia lui Ilinca, „pentru multă facere de bine scutindu-ne de bir şi puindu-ne la dajde“ (Iorga, Doc. VI, 167).

Supt domnul următor, Alex. C. Mavrocordat (1782 Iune—1785 Ianuar) Arghire Cuza e înaintat *stolnic*, şi-l găsim ca biv vel stolnic în 1786 Noem. 13, când capătă de la A. I. Mavrocordat dreptul de dijmă în Crăciuneşti. (Idem VI, 167, aici cf. scrisoarea acusă sub No. 95 ca din 1780).

In ocupaţia Rusască şi Austriacă dintre 1788—1792, divanul Cnejiei Moldovei rădică pe Arghire Cuza la rangul de *sărdar*, în care rang fiind capătă o danie în 1789 Febr. 15 în Crăciuneşti de la ficiorii Anastasiei, ce lăsase cu limbă de moarte ca să dea danie la ficiorii lui Ioniţă Cuza spatarul, având multe faceri de bine de la dânsul, iar tatăl donatorilor fiind îngropat la Glodeni la biserica lui Ioniţă Cuza (Iorga, Doc. VI, 168). Tot din 1789 Mart 6 este sinetul lui Arghire Cuza sărdar (idem VI, 168). *Sărdar* îl întîlnim şi în 1791 Febr. 6, când cumpără câte un leu stânjenul de pamînt în Cotârleşti şi Golăeşti de la Ioniţă Agarici. In 1792 Iulie 3 sardarul Arghire Cuza cere judecată la divan cu Sturzeşti pentru ţigani rămaşi moştenire de la Ilinca Cuzoae strămoaşăsa, jupaneasa lui Miron Cuzea logofătul cum şi pentru moşia Todereni, ce voesc Sturzeşti a o vinde la Soltan mezat. Todireni, pol sat, venise la împărţală în partea Saftei Cuzoaea spatareasa, „rău să acolisise Sturzeştii s'o vînză“ (pg. 270)

Supt Alex. Moruz găsim pe Arghire Cuza tot sărdar. Supt Mihail Suţu (1793 Ianuar—Mai 1795) Arghire Cuza se rândueşte ispravnic la Vaslui, în care calitate judecă.

pricina pentru Crăciunești între niște răzeși, la 8 Martie (idem VI, 171), în care moșie era și el proprietar si mai căpătase de la fratele sau mai mic Ioan — era de 25 ani — pentru 250 lei partea sa de ocină din Crăciunești. Tot atunci, la 15 Febr. 1793. Arghire Cuza biv vel sardar capătă danie un loc de crâșmă de 22 stânjeni lung și lat la Oncești de la preutul Neculai din Călugăreni (pg. 286). Tot ca ispravnic de Vaslui, având coleg pe C. Roset biv vel clucer, sînt rânduiți de Vodă în 10 April 1793 să cerceteze pricina de hotară între Miclești și Popești de la Vaslui (Surete ms. VIII, 468) și după serviciile făcute îl caftanește *căminar* în 1794 cum il și întâlnim în scrisoarea lui Gherasim Canta către Arghire Cuza *căminar* pentru dezbătutul moșiei Bărboșii de la Neamț, unde fusese așezarea lui Miron Costin logofătul.

In 1795 Mai 12 *căminarul* Arghiri Cuza cumpără părți în Crăciunești de la urmașii lui Fărâmă. In același an Mai 17 se cercetează hotarăle moșiei Scheia de la Vaslui a Zoiței Ciurea despre Tatomirești a căminarului Arghire Cuza (Uricar XXI, 220); iar în 7 Aug. 1795 Arghire Cuza căminar și cu ispravnicii de Vaslui e rînduit să delimiteze vatra târgului și moșia Vasluiului, daruită de Suțu Vodă lui C. Ghica (Surete ms. XII, 175). Despre hotarnica veche a moșiei Vasluiului avem Uricul lui Stefan cel Mare din 6999 Avg. 15 (Surete ms. XXV. 99). In 1796 Mart 13 Alex. I. Calimah rîndueşte pe ispravnicii de la Vaslui sa hotărască părțile lui Arghire Cuza biv vel căminar de lă Căuești, Golăești și Crăciunești.

In 1799 Maiu 15 Arghire Cuza e tot căminar când cumpără de la Radul Handoca din Borăști părți în Crăciunești (Iorga, doc. VI, 171). Abia în 1800 îl întâlnim *ban* supt C. A. Ipsilanti Vodă, cum cetim în cartea de judecată din 1800 Sept. 18 prin care banul Arghire Cuza e dat rămas în procesul avut cu răzeșii de Poeni, Medeleni, Cuibărești și Godicești, de la Tecuci, unde banul le luase în tarie veniturile. In desbaterea acestui proces, boerii divaniști au cercetat 36 acte vechi de proprietate[1]) (Surete ms. VII, 427).

---

1) De aceia socotim greșit anul la doc. de sub No. 119, cu data de 19 Iulie 1798, când e pus Arghire Cuza ban; cred a fi 1799 (N. Iorga, doc. VI, 172), cînd Arghire Cuza face schimb cu Ruset I. serdar luând Rohoteștii pentru un loc de casă din Iași, Muntenimea de sus (Copoul).

Arghire Cuza a stat ban între 1800—1816, când e râdicat la rangul de *vel spatar*.

In 1801 Mai 22, banul Arghire Cuza capătă danie în Golăești de la T. Carp călugăr; (Iorga doc. VI, 171). In 1802 April 1 Arghire Cuza ban își împarte țiganii cu frații săi (pg. 304). Asupra rîdicării lui Arghire Cuza la rangul de ban avem scrisoarea lui Ionița Canta din 29 Ghenar 1805, în care cetim: (Acad. Rom. ms. 2761 fila 75) „Luând buna vestire cu înștiințare pentru dmta că în trecutele zile te-au cinstit Măria sa Vodă iarăși cu caftanul băniei celei mari *hale* (actual) pentru care foarte m'am bucurat și nu lipsim a nu heretisi pe dumneta zicând să miluiască mult milostivul Dmzeu a fi cu ceas bun norocit să te învrednicească și la stepena părințască. Să trăiască Măria sa Vodă; vă poftesc să nu fiu dat uitării de către dragostea cea frățască a dmitale“ (Surete ms. XXV, 55). In 1805 Mart 19 Arghire Cuza ban se judecă cu mănăstirea Fastâcii pentru un iaz, ce-i înecă fânațul de pe moșia Călugăreni (p. 286). In 15 Dec. 1805 frații Ilie și Ion Vârnav dau vechilime lui Arghire Cuza ban ca el să desbată procesele ce le au pentru țigani și moșii, avînd a trage pentru sine din moșii a treia parte, iar din țigani pe jumătate (Iorga doc. VI, 172).

In 1806 Ianuar 31 și Febr. 15 avem cerceiările făcute la Călugăreni (Vaslui) în pricina dintre Arghire Cuza ban și Gh. Cuza căminar frați (pg. 277, 278); în 27 Mart 1806, Alex. Moruzi rânduește să deosabească părțile răzeșilor de ale lui Arghire Cuza ban în Crăciunești Răvașul lui Balș către Arghire Cuza ban e din 9 Aug.

In 1807 banul Arghire Cuza cumpără în Golăești, câte 10 lei pămîntul; în 4 Ianuarie de la Gligori Gândul, în 10 Febr. de la urmașii lui Petre Golai, și el fiind răzeș vechiu și mai având toate celelalte părți ale Golăeștilor (Iorga, Doc. VI, 173).

Arghire Cuza sè îndeletnicea și cu cetitul cărților și a letopisețelor. Așa în 1808 Iulie 14 el răspunde la scrisoarea lui Agapie, arhimandritul de la Dobrovăț, care ceruse dosloșire banului Arghire „că să cercetez pentru ce domn a fost la veleat 7116?“ ...„Deci cu amărunt mult am cercetat pentru hatîrul dumitale, și nu

numai în pomelnic, ci și într'alte scrisori și am aflat pentru domnul Simion Movilă Voevod că au fost la veleat 7115, iarăși alt Mihail Movilă nu s'au mai găsit aici cu scrisoare." (Ac. Rom. ms. 2761 fila 111; Surete XXV, 56).

Despre raporturile rele dintre frații Arghire și Gh. Cuza vorbește scrisoarea lui Arghire Cuza ban către Iordachi Canta vel log. din 18 Iulie 1808, prin care se tânguește că Gh. Cuza fratele său a rupt un zapis, a trimis pe țigani să-i fure din țiganii săi și să dea foc caselor din Tatomirești (Surete ms. XXV, 56).

Cât despre ținuta lui față cu alte neamuri Cuzești, a căror moșii au fost vîndute și luate de Arghire Cuza ban și Gh. Cuza spătar, iată ce cetim în scrisoarea lui C. Leondari sulger din 1814 August 15 (Acad. Rom. ms. 2761, fila 197): „Către cinstiți dmv. verii mei, fii răposatului Costandin Cuza postelnicul. Fiind că dmv. aveți a clironomisi pe răposat vărul Grigore Cuza post. fratele dmv. (vezi mai sus pag. 178) murindu stărpu, îndată să luați sipițelul cu scrisorile pecetluit cum se află și să veniți aici ca să le cercetăm și să se pună în lucrare ca să nu apuce a întra în scrisori dmlui ban Arghire Cuza, că apoi se stînge lumina tuturor. Deci dmv. cu toții ca niște clironomi, mergeți și stricați pecețile și aduceți un izvod de toate averile și sipit cu scrisorile aici, și cercetându-le eu voiu pune la cale și voi și împărți fără să vă mai zmulgă străinii. Acum frați Cuzești dmlui spătar și dmlui ban. după ce au vîndut toate moșiile de la ținutul Hotinului: acum au scos la mezat și părțile dmv. din Grauri de le vându și dmv. dormiți și țineți scrisorile acole și pe lângă dmv. ne păgubim și noi de dreptul nostru: și dacă dmv. nu-ți viui să aduceți scrisorile acum, și s'a apuca de s'a sfârși mezatul și a Graurilor, apoi n'aveți de ce mai veni și nu ne mai rămîne nici un cuvânt da cerere. Eu stau aice și prăvasc cum vînd dmlor și neavînd nici o lumină de scrisori, nu pot să zic nimic și rămâne și drumul nostru închis pe lângă dmv." (Surete ms. XXV, 57).

In 1809 Arghire Cuza banul tot mai cumpără, în 26 Iunie la Cotărlești, câte 6 lei stânjenul, în 20 Iulie la Crăciunești câte 8 lei stânjenul.

In 1810 Iunie 14 îl găsim pe Arghire Cuza ban chemat la divan în pricina de judecată ce are cu fratele său căminar Gh. Cuza pentru Călugăreni, amenințându-l „că divanul bine va răportui curgere pricinii către Excelența sa d. Senator“ (pg. 287).

In 1811 banul Arghire Cuza se judecă cu vornic T. Balş pentru 5 moşii de la Vaslui, părinteşti ale sale, Băloşeştii, Golăeştii, Cotârleştii, Crăciuneştii şi Cononov (23 Febr.); schimbă pămînt cu Timofte Mogăldea, luînd din Alexeşti „fiind mai aproape de casele noastre, unde trăim cu aşezările în satul Boraşti“ (16 April); se cercetează de banul Andronachi Donici pricina pentru Golăeşti, cînd se aduc uricile vechi de la Stefan cel Mare din 1488 Ghenar 9 (19 April); scrisoarea Zoiţei Balş către boerul hotarnic ban Andronachi Donici în chestia hotarelor cu Arghire Cuza ban e din 6 Sept. (Iorga, Doc. VI, 175 No. 136, 139).

In 1812 Oct. 14 avem scrisoarea lui Petre stolnicul în afacerea moşiilor cu vorniceasa Zoiţa Balş.

Venind în scaun Scarlat Alex. Calimah, îl vedem pe Arghire Cuza radicat la rangul de *spatar*, în care boerie îl găsim figurând până la 1823, în care timp cumpără în Golăeşti de la Simina Popa (26 April 1816); se judecă cu locuitorii din Golăeşti şi Cotârleşti pentru nişte sămănături (24 Iunie 1816); judecă împreună cu Iordachi Râşcanu căminar pricina dintre Iliana Climentoaea pităreasa şi Catrina Ciolăniţa (20 Iuli 1816; Uricar XXI, 333); iar la 20 Sept. 1816 i se dă întăritură domnească în pricina cu răzeşii pentru moşia Albeşti (Surete ms. XV, 207, 303), mai cumpără în Golăeşti câte 20 lei stânjinul de la pr. Gh. Ciurbă (6 Mart 1817); se judecă pentru Todireşti (17 Ianuar 1816; pg. 289); schimbă cu răzeşii, dîndu-le din Pungeşti, Luceşti şi Groseşti, şi luînd stânjăn pentru stânjăn în Golăeşti şi Negreşti (12 Mai 1817); e amenințat cu plată de čobote şi „râdicat pe sus“ în pricina cu Zoiţa Balş (12 Iulie 1817); dă vechilime împreună cu fraţii şi nepoţii săi spatarului rosienesc Gh. Duca să descopere adevărul în pricina moşiei Costeşti din Basarabia, luată danie cu înşălăciune de med. Lupu Rusu ginerele său (6 Noem. 1823, pg. 289).

Pentru căutarea moșiilor din Basarabia și mai ales pentru cercetarea și aflarea moșiei Costești, care a dat mai mult de furcă, Arghire Cuza spatar a trebuit să stea mai mult timp în Basarabia, în Chișinău sau la țară și din scrisorile trimese fiului său Iordachi Cuza, vedem că el a stat timp îndelungat. El a plecat din iarna lui 1817 și în scrisoarea trimesă fiului său din 1818 Ghenar 3 el scrie. „într'un ceas ași veni, dar ce se fac, dacă abia am început a descoperi moșiile și să numi rămîe osteneala și cheltuelile zadarnice" (Surete ms. XXV, 62, Acad. Rom. ms. 2762).

In 22 April 1838 era în carantină.

In Costești era prin Noembre 26, cînd scrie tot fiului său Iordachi Cuza comis „și fiind că acum nu am putut face răspuns tuturor, căci și această carte am trecut'o noaptea, cu al doile, după ce mai îngheța să vie cineva" (Surete ms. XXV, 65).

In 1819 Mart 11. Arghire Cuza spatar era în Chișinău, găzduit la vărul său mareșalul Dumitru Râșcanu (idem 65). In 1820 e la Sculeni în 18 Ghenar; la Costești în 21 Februar, la Bălți în 21 Mai, la Sculeni în 4 Iunie, la Chișinău în 20 Iunie. La 1821 Ghenar 28 e la Hotin; de Paști (April 17) 1821 e la Sculeni; în 16 Septebre toamna e la Costești. Cinci ani de zile a rătăcit prin Basarabia întru căutarea proceselor de moșii din raiaoa Hotinului; de aceia nu găsim pe Arghire Cuza amestecat așa tare și direct, în afacerile politice din 1821—1822, ci mai mult pe Gh. Cuza, fratele său cu ținuta lui așa de șovăelnică în lupta dintre cele 2 partide.

Pe timpul petrecerei lui Arghire Cuza în Basarabia pe vremea bejăniei, Zoița Balș îi încalcă moșiile de la Vaslui. Se vede ca Arghire Cuza a căzut greu bolnav în 1824 toamna, căci în jaloba sa cătră domn din 27 Oct. 1824, el abia se iscălește și din tonul jalobei se văd, sentimentele publice de care era însuflețit bătrînul postelnic—avea acum 66 ani—„Măria ta ești domn patriot și știut este Mării tale că cei tari pe cei slabi îi împilează. Destul este de când se lănțuește această pricină."

In 1825 Ghenar 18 Arghire Cuza post. e chemat în judecată de alți boeri Cuzești, frați și nepoți că ar

fi luat pentru sine moşia Costeştii de la Holin, dînd'o zestre unei fete a sale măritată cu un ofiţer rosienesc (pg. 290).

In 13 Mai 1825 are proces cu Iordachi Cumpănă porușnic pentru Borăşti (pg. 29), în Mart 10 acelaş an Arghire Cuza post. împreună cu fraţii şi nepoţii săi deschid proces Balşeştilor pentru Kucşinul de la Hotin (pg. 290); în 30 Avg. 1826 post. Arghire Cuza e chemat la divan de sf. Dumitru în pricina a 100 stânjeni din Trohani, Tutova (pg. 291).

Arghire Cuza se găseşte postelnic între 1824 şi 1826 Dec. 25, cînd moare, cum afirmă fiul său Iordachi Cuza agă în jaloba către domn din 11 Martie 1827 „părintele meu, postelnic Arghire Cuza în trecuta lună Dechv. în 25 zile întâmplânduisă grabnică săvărşirea vieţii“ (Iorga, Doc. VI, 179).

In afară de legătura cu pămîntul, în care am urmărit persoana lui Arghire Cuza, batrînul vel postelnic s'a interesat şi de trebile publice, însuflându-se de acel duh de reformă al veacului, de iubire de redeşteptare şi înălţare a tării, fiind partizan al domnilor pămînteni, şi avînd credinţa ca la vremi nouă trebuesc oameni, noi care să surpe nedreptăţile, cum scrie din jaloba dată lui Ioniţă Sturza în 1824.

In raporturile sale cu familia, de şi Neculai Cuza de la Bărboşii Fălciului era frate mai mare, dar stând mai departe de Iaşi, apoi răzleţit de cuibul Cuzeştilor, socotindu-se de cei ai lui ca un exilat acolo în codrii Bărboşilor, Arghire Cuza a luat pe sama lui desbaterea şi alegerea moşiilor părinteşti de la Hotin, a purtat procese, a preîntimpinat cheltuelile, aşa ca a strîns în juru-i şi dragostea familiei dar şi învinuirile frăţeşti; vorba ceia umblând cu miere şi-a lins mai mult degetele pentru sine.

Arghire Cuza moare în ziua de Crăciun 1826, înconjurat de dragostea şi respectul a 6 copii, şi a unei duzini de nepoţi.

19) *Gheorghe Cuza vornicul.* Este al 5-a copil a lui Ioniţă Cuza şi al Tudosiicăi Cuza; născut în 1762 Noem. 8, creşterea şi-a primit-o în casa părintească cu dascali tocmiţi, ca şi pentru fratele său mai mare Ne-

culachi. Cea întâiu amintire de la el o avem în 1781 Oct. 20 când cumpără cu 23 lei vii la Vicoleni de la Cozma Calcaiu; atunci era postelnic; n'avea încă 20 de ani, și fusese distins cu postelnicia, întru cât frații săi aveau deja titluri de boerii mai mari și se putea grăbi lui Gheorghe Cuza primul rang—postelnicia. Ca postelnic Gheorghe Cuza își întocmește o condică de zapise, hotarnice pe Bârzești din 1784 Mart 14 (Surete. ms. VI, 635), și altă condică de zapise ce are pe moara din apa Bârladului, ce este în vadul Stratului Bârzescului și de moșia Condrateștii ce se numește acmu Ciofeni cu locuri de prisăci cum arată în launtru acest ispisoc de la răposatul părintele meu dumnelui spatar Ioan Cuza. Veleat 1784 April 17 (Surete ms. VI, 505, cf. Uricar XX. 353, cătră dmlui A. C. Mavrocordat Vodă din 1784 Noem. 24, pentru moara din Liudești). Tot din acest timp e jaloba Mariuței nepoata lui N. Tiron vornic de poartă contra post. Gh. Cuza că de $2^1/_2$ ani se judecă și nu poate căpata dreptate „căci dmnelui este ficior de boer și toți boerii îl părtăluesc și mam vândut cu cheltuiala“ (Surete ms. I, 93). Ca pildă de asemenea părtăluire avem scrisoarea particulară a lui Canta din 1785 Avg. 7 în pricina cu N. Bulubașa:

„Cinstit Dumneta postelnice Gheorghe Cuza fericită sănătate poftesc săți dee de la Dumnezeu; am văzut răspunsul ce faci pe carte ce am scris Dumitale pentru pricina ce ai cu Neculai Bulucbașa și cerere ce faci ca să nu fii supărat cu venire acum la această vreme până după *Sânta Mărie aflândute și bolnav* și în potrivă cerere facem și Dumnevoastră: după atâte de multe jalbe ce au dat acest Neculai Bulucbașa care cu unele au fost rânduit la Dumnealor veliții boeri, cu altele au fost rânduit la mine și până acum tot am economisit de nu team supărat cu aducere de oameni domnești ca să vii singur să te îndreptezi; iar acum după de iznoavă jalbă čau dat către Măriasa și după porunca ce face Măriasa nu mai rămâne economie, ce numai ca *săți vie om gospod* să te aducă neputând ajuta nici cu boala ce arăți că ai (avea), căci el arată că aceasta este prelungire iar nu cu (dreptul) cu toate aceste întîmplânduse aice de față și Dumnealui (Costan)tin Negre și apucânduse

că mergând el cu Dumnelui acolo înapoi unde aflându-te și dumneta de față cu toată înlesnirea îl va împăca cu dumneta atât pentru bătae cât și pentru cheltuiala ce i sau pricinuit; lam silit și eu și au primit ca să mearga cu dumnealui *stolnic Costin*; deci iată și răvașul de jalbă čau dat către Măria sa acum mai pe urmă lam trimis ca săl vezi și nam lipsit și eu ați scrie ca să cauți și dupa dreptate să te așezi cu dînsul și să învoești ca să nu mai vie să supere cu jalbe pe Măria sa înștiințândumă și pe mine îndată ce te ai învoit ca să arăt Mariei sale lui Vodă; ori de nu te vei putea învoi zabavă încă mai mult să nu faci, ci îndată să te scoli și să vii împreună aice ca să vi se cerceteze pricina cu judecata și după cum va da dreptate; deci veți lua hotarîre căci de nu te vei învoi cu dînsul nici vei veni ca să te giudeci și el va veni, să știi că atunce alt raspuns nu vei mai lua numai îndată îți *va veni om gospod* de te va aduce dând prepus cu prelungirea ce faci dumneta că arătările lui sunt adevărate și eu ca unul ce voesc folosul Dumitale, te înștiințez. 1785 August 12 zile. Al d-tale Panaite Canta.

Adresa Cinstit Dmsale postelnic Gh. Cuza cu fericită sănătate să se deie. (Surete, ms. I, 109).

In 1785 Avg. 14 Gh. Cuza era tot postelnic, când i se dă mărturia lui Șerban Sandul în privința unei danii la Glodeni din partea Saftei Racleșoaei (pg. 276). Tînăr postelnic, fire impulsivă, el se manifestă ca un harțagos vecin cu răzeșii, ba sare la bătae, cum cetim în jaloba lui I. Munteanu căpitan de mazili din Vaslui (1785 Avg. 10) și a lui Nec. Bulubaș tot de atunci (pg. 295). Era deja însurat la această dată, căci N. Bulubașa în tanguirea lui zice: „tâmplându-se a veni postelnicul Gh. Cuza cu ğupaneasa dumisale din gos, cum mau văzut au trimes slugile de mau luat și ducândumă la dumnelui au zis că de mult dorește săi cad în mînă și au poroncit slugilor să mă bată, și neplăcândui cum mă bătea slugile au sarit dmnelui gios din radvan, zicând dumnealui că va fi și *ispravnic* și *domn*, și ținîndumă slugile dsale gios în drum ma batut cu mânule dmsale cu biciul la cur“ (pg. 296). Tînăra jupaneasă care vedea cu ochii bataea strașnică ce i-o dădea soțul său

lui N. Bulubașă din Bărzeşti era *Ana* din Rusia, cu care' se vede că n'a trăit mult și s'au despărțit (pg. 279), avînd din căsătoria lor o singură fată, *Zoița*.

De la aceasta Ana Gligorovna Savina avem scrisoarea de aşezare cu fostul ei soț Gh. Cuza spatar din 1814 Oct. 14, prin care îi cere 3750 lei din moșia Laurii, partea fetei lor Zoița Culbasunov, soția lui Iacov Danilovici Culbasun" (pg. 279). Vechilmeaoa dată de Zinovia Iacov Culbasun către maică-sa Ana Egorovna e din 1814 Oct. 6 (pg. 287).

Tot hărțagos se arată Gh. Cuza căminarul și către fratele său Arghire care în scrisoarea sa din 18 Iulie 1808 se jăluește că Gheorghe Cuza i-a rupt un zapis, a trimes țiganii săi să dea foc caselor de la Tatomirești, și în fine a încercat să-i fure țiganii (Surete ms. XXV, 56).

Insurat a doua-oară cu Ralu, are o fată Catrina, pe care o mărită cu C. Vârnav spatar; după moartea lui, Ralu Cuza s'a călugărit sub nume de Elisabeta către 1839 (pg. 283). Aceasta Elisaveta pare a fi din neamul Alhaz, caci în rafuiala ce și-a făcut'o Gh. Cuza „cu dumneei cumnată-mea Elena Alhaz, soția răposatului D. Alhaz, în 1825 Dec. 26, reiesă că Gh. Cuza se recunoaște dator pentru 9678 lei 48 bani (Surete ms. XXI, 353), punîndu-i amanet pana la plata peste un an, țiganii săi de la Bărzești, și 10 pogoane vie de la Liești.

In 1792 Gh. Cuza îl găsim sulger, trăitor în Bărzești, unde își are casa, face biserică cu hramul sf. Dumitru și capătă 2 danii, una de la Paraschiva și Ion Munteanul — unul din bătuții lui Cuza — și alta de la baba Ghinia (pg. 277).

De la 1796—1805 Gh. Cuza e serdar; în acest timp îl găsim făcînd un schimb de țigani cu fratele său Ion Cuza pitar în 1796 April 1 (pg. 302); schimbă în 1799 Ghenar 14 tot ca sardar cu fratele său N. Cuza nişte țigani ce fusese a fratelui lor acum răposat Alexandru Cuza medelnicer, pentru părți de moşie din Cuci, Bozieni, Sacăleni, Marmureni şi Ivăneşti, la Vaslui pe apa Bârladului (pg. 303); între 1800 şi 1805 îl găsim cumpărând în Băneşti, Tăcmăneşti și Buhăeşti (pg.

277). în 1803 are pricină cu fratele său Arghire pentru înapoitul averii părintești, pe motiv că la 1781 Mai 4 era nevrîsnic (Surete ms. XXI, 383).

Gh. Cuza se rădică apoi la cinul de căminar între 1805 Noem 25 și 1811 Iuni 14 (pg. 278, 286); Surete ms. XV, 385).

Supt Calimah Scarlat el e ridicat la rangul de *spătar*, în care cin îl găsim între 1813—1821. In 1822 el era postelnic (A. D. Xenopol, Istoria partidelor politice pg. 101).

In 1813 murind Ion Cuza fratele lui Gh. Cuza spatar el a pus stăpînire pe averea fratelui său, ceea ce-i atrage asupră-i însărcinarea de a plăti datoriile fratelui său de 1720 lei către Șerban Negel Costachi spătar (1813 Noem. 1; pg. 264). Ionița Sturza Vodă îl rădică la rangul de *vornic*, în care slujbă îl găsim până către 1830 (pg. 282), după care-dată nu mai avem știri de el, probabil că moare înainte de 1839. Soția sa s'a călugărit sub numele de *Elisabeta* (pg. 283).

20) Gh. Cuza vornicul e ctitorul bisericii din Bârzești, Vaslui, unde și astăzi sînt curțile proprietății. In Sinodicul bisericei scris în 1882 Mai 4 de Gh. Maxim iconom să scrie că „biserica cu hramul Nașterea Maicei Domnului s'a zidit în 1847 de C. Vârnav și soția sa Ecaterina născută Cuza; iar mai apoi s'a întreținut de fiul său Iorgu Vârnav și soția sa Natalia."

Acelaş lucru îl spun și clopotele, cel mare și mijlociu, ce au data de 1846 Mai 21: „acest clopot s'a făcut la 1846 Mai 21 pentru biserica din satul Bârzeşti de către dumnealui vornicul Costache Vârnav și soția sa Ecaterina născută Cuza."

Pentru biserica zidită de C. Vârnav s'a cumpărat în 1847 Dec. 1, un Mineu, în care Mineu pe luna lui April cetim notița: „acest mineu în 12 Iuni s'au cumparat de mine eu vornicul C. Vârnav cu 10 galbeni de la mănăstirea Neamțului la anul 1847 pentru biserica din Bârzeşti, țin. Vasluiului cu hramul Naşterea Maicei Domnului spre pomenirea mea și a soțului meu Ecaterina născută Cuza."

Pe Apostolul din 1835 Iași, Mitropolie, cetim notița: Acest Apostol s'au cumparat la 1845 Oct. de către mine marele vornic C. Vârnav împreună cu soția mea Ecaterina născută Cuza, în preț de 35 lei 20 pa-

rale pentru biserica cu hramul Naşterea Maicii Domnului de la moșia noastră Bârzeștii, ***care biserică s'au zidit acum din nou*** de către mine și soția mea Ecaterina Cuza 1845 Noemv. 4.

Se vede că după reparație biserica și-a schimbat hramul, de oare ce pentru aceiași biserică, acelaşi C. Vârnav spatar cumpărase în 1834 Ghenar 6 un ***Triodion*** ediția Neamț, 1839, unde boerul Vârnav își dă spița neamului în notița scrisă pe josul filelor: „acest Triodion l'am cumpărat eu de la sfânta mănăstire Neamțului pentru biserica din satul meu Bârzeştii, unde se prăznuește hramul sf. marelui mucenic Dimitrie, izvorîtorul de mir, cumpărîndu'l cu 75 lei, eu spatarul Costandin Vârnav, fiul răposatului întru pomenire Ioan Vârnav, marele postelnic, nepot fericitului întru pomenire Costandin Vârnav marele ban, și strănepot răposatului boer Ioan Vârnav marele medelnicer și a celor de mai înainte întru pomenire săvîrșiți boeri ai neamului meu ce este de două sute de ani izvorîți în pămîntul acesta al Moldovei ; şi am afierosit acest Triodion la această biserică din satul Bârzeştii ce este al meu prin zestre a soției meale Ecaterina fiica săvârșitului întru pomenire boer Gheorghe Cuza marele vornic de țara de gios ; și am cumparat această carte la leatul de la mântuitorul Hristos 1834 Ghenar 6, în vremea ocupației pamîntului acestuia de către pre puternicele împărăteşti rosieneşti oști"...

Tot C. Vârnav vornic cumpără în 1845 Noem. 4 un Octoih, ediția Neamț 1836 pentru biserica din Bârzești.

Biserica însă mai veche a fost zidită de Ioniță Cuza ; și apoi restaurată de Gh. Cuza. Despre ctitoria lui Gh. Cuza avem știri în notițile scrise cu mâna lui pe 2 cărți: Ilie Miniat (predică) din 7250, și Evanghelia de Neamț 7329 (1821).

„Această sfântă cuvânt, ce se arată prin cartea aceasta se numeşte *Miniat,* făcută de sfântul Ilie Mineat este a mea robul lui D-zeu Gheorghe Cuza biv vel sărdar, care este ficior lui Ion Cuza biv vel spatar, nepot de ficior lui Miron Cuze biv vel logofat și străneopt lui Dumitrașco Cuze biv vel spatar și strănepot de fată lui Ioniță Costin hatman, strănepot Ceaurului biv vel

logofăt, care spre lauda lui Dumnezeu o am păzit'o şi însămnato la toate cazaniile ce se află înlăuntru, pildele se arată a sfântului, de la care poate lua fieştecine învăţătură ; deci dar a tăgădui nu o am mai mult talant ca să îndemnez mulţi din cetitori a urma cuvintelor învăţatorului, însă şi acela ca să să ferească a nu o lua de la mine, iarăşi zic, să aibă lăcaş lui cu Iuda şi neertat de Domnul să fie amin, 1797.

Gheorghe Cuza biv vel sărdar

Gh. Cuza fu un aşa de asiduu cetitor a lui Ilie Mineat, că exemplarul aflător la biserica din Bărzeşti are file scrise cu mâna lui Gh. Cuza, filele 2—5, 17—20, şi aşa întregit l'a legat în 1797, când a scris notiţa.

Iar pe Evanghelia din 1821 gasim o notiţă foarte interesantă : „această sfinţită şi dumnezeiască Evanghelie *mi sa dăruit* de Preosfinţitul Mitropolit Chirio Chir Veniamin al Moldovei la anul 1823 în zilele lui Sandu Sturza Voevod, după venirea me de la Ţarigrad, pe care am afierosito la sfânta biserică noastră „ce o am pre- „făcut de iznoavă unde se prăznueşte hramul sfântului „marelui mucenic Dumitru izvorîtorul de mir de la sa- „tul Bârzeşti" din ţinutul Vasluiului spre pomenirea me a robului lui D-zeu Gheorghe Cuza biv vel vornic şi al roabei lui D-zeu Ralu, iubit soţul meu şi a ginerelui nostru C. Vârnav biv vel spatar şi al Catincăi iubiţilor noştri fii, la anul 1825 Noem. 1, ce am aduso de la Iaşi."

Se vede că afierosirea Evangheliei pentru Bârzeşti a fost schimbată pentru Dobroslăveşti, căci peste rîndurile puse între semnele de citaţie stau scris mai mare aceste : „ce am să fac de iznoavă. unde are să se prăznuească hramul sfântului marelui mucenic Gheorghe purtătoriul de biruinţe la moşia Dobroslăveştii..."

Tot la ctitoria lui Gh. Cuza alăturăm pomelnicul de lemn al bisericei, mai vechiu de cât marele pomelnic din 1846 Avg. 25 a lui C. Vârnav vornic, dar scris după 1832 :

vii : Schimonaha Sofronia, monahi Elisaveta, Maria cu fii săi; Costantin cu soţia lui Ecaterina şi cu fii lor Elena, Ioan şi Iorgu.

morţii : Miron şi Elisaveta; Ioan, Todosiica; Gheorghe, Matei, Nicolae, Alexandru, Ioan, Ecaterina, Eromonah Serafim, eromonah Atanasie, Neculai, Costantin, Hariton, Anghelina, Zamfira, Maria, Maria, Ecaterina, Anghelina, Smaranda, Stanciul, Miron, Nicolae, Smaranda, Nicolae, Costantin, arhiepiscop Varlaam (Surete ms, XXV, pg. 19, 34).

21) *Rolul lui politic*. Gh. Cuza a luat o parte activă la viaţa politică. Boer de ţară, cu titlurile ce a căpătat n'a fost nici o dată boer divanist, de şi a plecat de la postelnicie până la vornicie. Ca şi fratele său Arghire Cuza s'a adapat la ideile nouă ale veacului al XIX-a, redeşteptarea naţională. Cu umbra de cultură primită de la dascali în casa părintească, fără să fi avut putinţa trecerii peste hotar ca de acolo să primească cultura apusană, neştiind încă limba franceză [1]), care începuse a fi cunoscută de marii boeri, Gh. Cuza vornicul ca şi Arghire Cuza postelnicul îi vedem întraţi în noua mişcare de regenerare a ţării. Trăind la Bârzeşti şi Tatomireşti, precum fratele său Arghire Cuza trăia la Borăşti, amândoi fraţii Cuzeşti se interesează de frământările politice de la Iaşi, unde ori şi când puteau fi în 3—4 ceasuri cu trăsura şi aceasta ne explică de ce mai ales Gh. Cuza de şi boer de ţară, dar aşezat în sleahul cel mare al ţării, e amestecat în luptele anului 1821. Ei aveau între multe altele un resentiment familiar contra Grecilor, întru cât Moruzi Vodă descăpăţinase pe tatăl lor. De aceia îl găsim pe Gh. Cuza luând parte în delegaţiunea ce pleacă la Constantinopol să ceară domn pămîntean şi revenirea la vechile capitulaţiuni, ca ţara să-şi aleagă Domnul.

Şi Arghire şi Gh. Cuza erau de partea boerilor din ţară şi boerimii mici, care a eşit biruitoare în lupta pentru domnie, reuşind ca Ioniţă Sturza să fie ales el domn. In jurnalul mergerii boerilor deputaţi la Ţari-

1) In jurnalul mergerii boerilor se spune că venind la 1 Iulie Dragomanul a întrebat de boerii delegaţi „de ştie vre-unul franţuzeşte sau latineşte„ şi au răspuns că numai Grigore Vodă ştie italieneşte“ (Let. III[2] pg. 445).

grad“(Let. III[2], 435) cetim acestea despre partea lui Gh. Cuza în delegație.

La 23 Mart 1822 a plecat din Iași delegația compusă din log. Ionită Sturza, vornic Gh. Cuza, vornic Iordachi Râșcanu. vornic I. Tăutu și hatm. C. Cerchez. In sara zilei de 23 Mart trei din delegați au mas la poșta de la Oncești, iar vorn. Gh. Cuza și vorn. Iord. Râșcanu au mers la Bârzești „așezarea vorn. Gh. Cuza.“ Vineri delegația a mers la Bârlad, la aga Greceanul, pe care l'a luat și pe dînsul la Țarigrad; Sâmbătă la Focșani, Duminică la Buzeu, Luni la Silistra. Aici s'au întâlnit cu delegații Munteni: ban Gr. Ghica, ban Barbu Văcărescu, vorn. N. Golescul, spat. Sc. Mihailescu, cluc. M. Filipescu, cluc. Filip, căminar I. Cocorescul. In Silistra au zăbăvit o săptămână și la 3 April au plecat în cară mocănești spre Țarigrad, poposind în satele: Balakioi, Carabașlikioi, Șumla, Dragonkioi, Cialăcavac, Carnabat, Beimalikioi, Faki, Saranda eclesia, Burgaz, Ciorlu, Silivia, Buiuk cecmegè, și la 16 April au ajuns la Țarigrad. Gh. Cuza vornicul și vorn. Iordachi Râșcanul le-au dat gazdă la Abdula pașa o odae mai mică despre harem (Let. III[2], 440) cu nota următoare „aicii giurnalistrul laudă tare umblătorile, arătând că sînt tot cu marmură așternute și că *mulți* au căzut pe marmurile acelea. Aici au dat'o pe moldovenește, se vede că prea tare au căzut, de n-au uitat lauda umblătorilor“ (pg. 439 nota).

Delegații boeri ca să facă față formelor își cumpărară papuci și și-au făcut ceacșiri de șal, ceia ce atrage nota din partea giurnalistrului că ei venise numai în izmene și în ciobote după obiceiul vechiu. Ei au stat în Țarigrad de la 16 April, și abia la 26 Iunie li s'a cerut să facă izvod de ce boeri sînt în delegație „și așa au făcut izvod: Ion Sturza sin Sandul Sturza, Gheorghe Cuza sin Ion Cuza iproci“ (pg. 443). „Marți la 1 August Domnul Moldovei cu Gh. Cuza vornicul și vornic. Iordachi Rășcanul și post. I. Greceanul au mers de au hiritisit pe Patriarhul“ (pg. 447). Iar la întoarcere Ioniță Sturza Voda „pentru economia cheltuelilor la drum“ au hotărât a merge pe mare,“ doi din boerii Moldovei „vorn. Cuza și vorn. Râșcanul n'au vrut a merge pe

mare" s'au dus pe uscat până la Silistra unde s'au întâlnit cu domnul Moldovei (11 Aug. 1822).

Din acestea reesă că Gh. Cuza s'a bucurat la Voda Ioniță Sturza de toată atenția, și a avut diferite însărcinări, „rănduiala la Huși și la Vaslui."

Cât a stat în Țarigrad, Gh. Cuza a cheltuit 7800 lei pentru a cărora răfuială el prezintă lui Vodă un cont în 13 Mai 1823, în cuprinderea următoare:

Prea înăltate Doamne

Pricina din vremea când am fost la Țarigrad ce acum am aratato Inălțimei tale că având a lua din visterie 7800 lei adică

2400 lei leafa agăi pe 4 luni câte 600 lei pe lună.
3600 „ leafa vornicului pe 6 luni pănă la Iuli din vremea căimăcămiei.
1800 „ leafa mea pe 3 luni după ce sau făcut domniia, Iuli August, Septembrie.
7800 lei fac, den care am luat acestea adică:
515 „ ce sau dat la mumbașirul turc banii tâlharului Gh. Ungureanul cu spat. Pomir.
285 lei ce miau dat rănduială la Huși.
2500 „ ce au luat satul meu fiind eu la Țarigrad cu rânduiala la Huși și la Vaslui.
2500 „ ce am luat banii căldărăritului după ce am venit,
1100 „ ce am avut să dau spatarului Duca pe un an și giumătate pe moșia Bârzeștii 300 lei pe jumătate an și 800 lei pe un an după răvașul banului Mălăescu.
727 lei ce mi se cer de către visterie, însă
420 lei banii ajutorului, cheltueli pe Iulie, August, Septembrie, după ce sau făcut domnia pentru scutelnicii din Codăești.
200 „ tij pentru Bârzești, pentru breslași.
32 „ banii sulgerului pentru breslași ot Bărzești.
75 „ pentru vieri ot Tecuci.
727
7627 fac și cu toate acestea tot am să mai iau 173 lei.

Deosebit pentru casa, care îmi este dăruită de înălțimea ta, ca să șad întrânsa, spătarul Pomir îmi cere

chiria pe casă, en chip ca să nu dau chirie nu am, ca să mă mut întrănsa nam unde, căci casele mele sănt toate stricate şi nu am chip de a le meremetisi precum îţi este cunoscut Inălţimei tale ; la ţară să mă duc să şăd îmi este cu neputinţă în vremea aceasta pentru apararea vieţei, pentru care mă rog Inălţimei tale ca să fiu rânduit la dmlui vel visternic ca să fiu pus la cale.

1823 Maiu 13.

A înălţimei tale prea plecată slugă

Gheorghe Cuza vornic.

Dta vel visternic pune la cale cererea, vtori log.

In mişcarea pentru Constituţia din 1822, cu toate aratările contradictorii ale actelor, vedem figurând între *Cărvunari* şi pe *Gheorghe Cuza* postelnicul, care e închis la Pângăraţi. Cu toate acestea prin instinct vornicul Gh. Cuza de la Bărzeşti nu vede cu ochi buni rîdicarea la boerie a peste 400 de indivizi de catră Vodă Sturza în 1824 şi protestează alăturea cu marii boeri la Poartă (A. D. Xenopol „Istoria partidelor Politice," 106 nota 45).

Asupra aceloraşi boeri *cărvunari* vorbeşte şi Balş log. în cunoscuta-i scrisoare şi anume: că scriind fratelui său din Cernauţi în 23 Fevr. 1822, Balş se rîdică contra *cărvunarilor* între care se numără şi pe Gh. Cuza „eu sînt atît de pazit în cât cărţile dumitale după ce le cetesc, le arunc apoi în sobă. Acum m'am pliroforisit de *carvunarismos* ce se alcatueşte, unde sînt mulţi: Andronachi Donici, Racoviţă, Vârnav, Stamatiu, V. Miclescu spatar, Gh. Cuza vornic, Lascarachi, Petrachi Sturza, St. Cerchez, Iancu Cananău şi alţii în număr de 37 pănă acum, afară de Braeşti" (C. Erbiceanu, Ist. Mitr. Moldovei 210).

Asupra ducerii lui Gh. Cuza vornicul la Ţarigrad în delegaţia boerilor cu domniile pamîntene, avem interesante destăinuiri într'un sinet din 1824 Ghenar 20, iscălit de 19 feţe de boeri, între care Arghire Cuza, şi în jalba lui Iordachi Cuza dată către Matei Iacovlici Minciachi, cavaler şi adevăratul sfetnic al statului contra lui Stefan Roset vornic.

„Banii ce sînt cuprinşi în acel sinet nu iau numă-

rat dmlui vornicul boerilor precum arată că s'au împrumutat, ci au rămas tot în punga dumisale ai fi de cheltuială în mergerea drumului la Ţarigrad spre tânguirea ţării la Inalta Poartă. Scoposurile dumisale aruncându-le în fală şi cu hulă asupra ocârmuirei, aceasta l'au făcut a fi asvârlit în surgunlîc, de unde cu fuga au scăpat, precum este ştiut de obşte. Apoi dacă dmlui n'au făcut isprava aceia cu care s'au însărcinat pentru folosul ţării, şi purtările i-au fost necuviincioase aducînd şi categoria boerilor patriei, pe care dmlui ocârmuitor de atuncea după puterea dată de Inalta Poartă i-au surgunit, care pravila ar îndatora să plătească aşa nelegiuită somă de galbeni“ (Surete ms. XXV, 96).

Iar în jalba către Minciachi e şi mai explicit asupra sinetului prin care Arghire Cuza era dator lui St. Roset vornic cu 117 galbeni: „Dmlui vornicul (St. Roset) luând asupra lui ca să meargă la Ţarigrad să dee arzmagzar la Poartă pentru jalnica stare a ţării şi să iee milă şi uşurinţă, şi din pricină că nu avea bani ca să dea pe unde s'ar fi căzut, şi într'alt chip nu se putea face acest lucru, au alcătuit acel sinet îndatorind pe unii şi pe alţii ca să contribuiască spre isprăvirea lucrului şi uşurarea ţării; însă dmlui vornicul Stefan Roset încercînd cu totul dimpotrivă şi îndată ce au purces de acasă, ori pe unde au poposit, şi pe la isprăvniciile pe unde au trecut, lăudându-se pe sine, şi pornind răzvrătire şi hulă, împotriva stăpânirei au isprăvit aşa de rău, în cât toate acelea făcîndu-se cunoscute Domnului Sturza, au adus pe mulţi boeri în mare supărare, şi în multe necazuri periorisiţi şi alţii închişi prin mănăstiri fiind toţi căzuţi supt prepus de hailâc împotriva domniei aducând şi pe sineşi şi pe cei întovărăşiţi de dumnealui spre mergere la Ţarigrad în primejdie de viaţă, punîndu-se la închisoare prin cetăţi atât pe dmlui cât şi pe ceilalţi boeri; şi n'au fost destul atâta, ce dmlui au adus încă mai mare groază de primejdie fugind de la închisoarea cetăţii, şi dând prepus de tot feluî de hailâc, şi numai milostivul Dumnezeu au pus mâna de au apărat primejdia cea îngrozitoare (Surete ms. XXV, 92; Ac. Rom. ms. 2821 fila 332).

22) Venind Turcii în ţară contra volintirilor greci,

s'a făcut o pradă mare în toată Moldova și mai ales în Iași. Dupa liniștire lucrurile furate și urmărite au fost strînse și aduse la Mitropolie, și între boerii cari au venit şi și-au luat lucrurile este și Gh. Cuza. Lucrurile primite de la el s'au dat apoi cu izvod Episcopiei de Huşi: 5 candele, 1 potir, 1 sfesdă, 8 coroane de icoane, 1 toc de Evanghelie, 5 coroane mici poleite, 21 mâni, picioare, 1 chivot, 1 disc pentru anaforă, 1 cruce, 1 cadelniță, 1 sac cu hrisoave de a viei (o. c. 218).

Gh. Cuza avea în serviciul său pe I. Kindel la Borăști. Acesta îi scrie o scrisoare în franțuzește la 1819 April 19, de și Gh. Cuza nu știa franțuzește:

1819 Avril 19, Boresty. Votre serviteur I. Kindel.

Monsieur le Comis

Je vous ai attendu Dimanche passé selon votre promesse, mais je n'eu pas l'honneur de vous voir. Votre domestique Sandu est venu chez moi pour lui faire une assurance des biens, que je tennu en ferm; je n'ai pas manqué de lui rendre la réponse en écrite, dont vous tirrez et en comprénant la cose vous lui determinerais par l'Ispravnitsi de faire sortir du votre bien ce paysan.

à Monsieur, Monsieur le comis Gheorge Couza.

(Acad. Rom, ms. No. 2763; Surete ms. XXV, 67).

23) *Alexandru Cuza* medelnicer. Alexandru Ioan Cuza s'a născut în 1760 Mai 4 și a murit în 1799 (pg. 368), în vrîstă de 39 ani. El n'a lăsat urmași, căci în 1802 Mart 31, cînd frații își împart țiganii, iau ei partea din clironomie de la „răposatul fratele nostru Alexandru medelnicer“ (pg. 304). Moşia sa Cucii rămăsese în partea fratelui său Arghire, iar acesta o dă casei lui N. Cuza (pg. 65).

24) *Ioan Cuza* pitar s'a născut la 1761 April 7.

In 1794 Aug. 9 găsim pe Ion Cuza pitar, fratele banului Arghire Cuza, că ținea în arendă în Băloşeşti partea mănăstirei sf. Neculai din Botoșani (pg. 249).

In anaforaoa boerilor veliți din 1803 Mart 15, despre Silineşti, cetim că Ioan Cuza era tot pitar în acel an, şi ni se dă că a ținut în căsătorie pe *Maria* armăşoaea, fiica negutitorului Ioniță Tuduri din Iași, care mai fusese măritată întâiu cu Ștefănache Dimachi biv vel ar-

maş. Ioniţă stăpînea moşia Silineşti la Iaşi pe Prut, lângă Tabăra cu mult înainte de 1786; el a murit în batalia de la 1789; şi apoi soţ'a lui Catinca sora banului Vârnav a stăpânit'o (Surete ms. IX. 159). Acum ne explicăm de ce la 1822 Mart 25 atât Gh. Cuza şi Iordachi Râşcanul, rude şi megieşi cu moşiile poposăsc în Focşani şi mâu la sameşul Tuduri. Iar dacă fraţii îşi împart averea lui, deşi fusese însurat, aşata că n'a avut copii cu văduva Maria Dimachi, născută Tuduri. Ioan Cuza a murit la 1812 Sept. (pg. 62); căci în 2 Febr. 1815, se împarte averea între fraţi, după izvodul făcut de Arghire Cuza, Gh. Cuza spatar şi Arhidiacon Varlaam Cuza Sardeon (pg. 280).

Toată averea lui Ion Ion Cuza a fost preţeluită la 50600 lei, din care 33000 lei Glodeni, vânduţi la mezat, 4850 preţul a 25 suflete ţigani, 2800 venitul pe *2 ani* a Glodenilor pană la vînzare, 715 lei pe 13 vite, 317 lei pentru 3 perechi boi, 200 lei pe 20 mascuri, 400 lei o butcă etc,

Cum însă datoriile erau mari (35060 împlineala prin vornicia obştiei, 397 lei telalîcul, 2343 pogrebania) n'au rămas curatu de cat 12800 lei.

25) *Constantin Cuza* s'a născut la 1763 April 28. Nu ştim nimic despre el; se vede că a murit de mic copil; de oarece nici nu se vorb şte de clironomia lui la ceilalţi fraţi, ci numai de a lui Alexandru şi Ion, morţi unul la vrîsta de 39 ani, iar Ion în vrîstă de 44 ani.

26) *Catrina Cuza* s'a născut la 1759 Mart 18 şi a fost măritată cu A. Luca sulger (pg 77) cu care face 3 copii: *Costachi Luca*, *Dumitrachi Luca* şi *Maria Luca*, cum atestă împărţala din 1802 April 1 (pg, 304).

In 1822 Noemv. 6 era răposată, căci în vechilimeaoa Cuzască se zice „şi răposata sulgeroaea Catrina Cuza (pg. 289).

27) *Urmaşii lui Arghire Cuza.* Arburele genealogic al Cuzeştilor ne dă aceşti urmaşi ai batrînului ban Arghire Cuza: *Safta*, *Marghioala*, *Zoe*, *Profira*, *Dumitru* şi *aga Iordachi Cuza.*

a) *Safta* s'a măritat cu Lupul Roseti—recte Rusu medelniciar- şi are de copil pe Nicolae; acesta naşte

pe Mihai. Ei i-a dat zestre tatăl său Arghire Cuza moşia Costeştii de la Hotin, de şi era şi a altor frați Cuzeşti; lucru care a născut proces şi s'a făcut sinisfora prețeluită moşia la 56600 lei în 1830 Aug. 20 (pg. 262).

b) *Marghioala* s'a măritat cu D. Miclescu stolnic, (pg. 249) şi are de ficior pe Colonelul Miclescu şi 3 fete călugărițe. Aceasta este Mărioara, care scrie răvaşul din 1803 Iuni 6 către tatăl său Arghire în privință ca să dea pe sora ei mai mică *Zoița*, călugărită apoi sub numele de maica Fevronia, la Măria sa Doamna lui Moruz Vodă renumita Zoe Roset (pg. 301 cf. Radu Roseti „Familia Buhuş şi Roset).

c) *Zoe* s'a călugărit sub numele de Maica *Fevronia*.

d) *Profira* s'a călugărit sub numele de *Elisaveta*. De la maicile Fevronia şi Elisabeta Cuza shimonahe la Văratic, avem mai multe scrisori scrise cu slova veche bisericească, prin care cer partea lor în bani de la tatăl lor şi fratele lor Iordachi. Ele au trăit până pe la 1846, şi cele mai multe scrisori de ale lor le avem în dosar No. 2806 de la Academie.

„Schimonahiile Fevronia şi Elisaveta Cuza" primiau pensii încă în 1844 în somă de 1080 lei pe an (Anal. parlamentare XII, b. 539).

e) *Dumitru* s'a călugărit sub numele de *Calistru Cuza*; a fost botezat de naşul său Alex. Cuza şi a primit danie de la el moşia Cucii, pe care apoi tatăl său Arghire a dăruit'o lui Nec. Cuza căminar în 1805 Iuli 25 (pg. 65).

Da ă arborele genealogic zice Calinic, scrisorile însă arată că numele de călugărie i-a fost *Calistru*. De la Calistru Cuza avem o serie de scrisori către tatăl său Arghire Cuza şi mama lui Ilinca Cuza pentru afaceri familiare. Aşa Calistru Cuza arată în scrisoarea din 11 Ian. 1817 că zilnic la rugile sale făcute în mănăstire se roagă pentru sănătatea lor. Cere grâu, candelă pentru icoană; păstrăvi n'a găsit să le trimeată; cât despre boala de care sufere îl sfătueşte să se ungă cu untdelemn de la candela maicii Domnului şi cu mir de la moaştele aduse de la Pecersca. (Acad. Rom, ms. 2762; Surete ms XXV, 59). In altă scrisoare din 13 Oct. 1817 scrie pentru drainiță, ce a făgăduit că va

trimete mănăstirei. In acelaşi timp scrie despre surorile lui, maicile Fevronia și Elisaveta Cuza: „maicile cu fiască plecăciune închinându-se sarută mâna dumv.; să roagă să le trimeteți două chile de grâu şi patru chile de popușoi ca să le fie până la anul; și dmv nu va fi cu îngreuiare ca să le trimeteți la alte vremi, când nu se poate, căci așa urmează și alți boeri le trimet acum toamna, cât să le ajunga preste tot anul fiicilor sale" (Surete ms. XXV, 60).

f) *Iordachi Cuza* aga singurul care continuă ramura lui Arghire Cuza soția sa era Catinca.

28) Nu putem stabili filiațiunea unui *Antohi Cuza* căpitan, ce vine împreună cu Ion Chescu pitar în cartea de hotărîre din 1790 Sept. 7 (18), dată din Roman de la „divanul adunat înaintea domnului Svetnicului Craescului gubernium din Galiție și administratorului a 5 ținuturi, D. D. Ioan Fidel Ergghelet, sfetnic al guberniei Liovului şi administrator" (N. Iorga, Doc. VII. 244). Credem că avem a face cu o greșită lectură. (Idem, Ocupația Austriaca pg. 17)

Tot așa credem că e o greșită cetire facută de C. Erbiceanu în Ist. Mitropoliei Moldovei, când aminteşte de un *Ilie Cuza* hatman în 1787, întru cât în acelaşi act se vorbeşte de Ilie Catargi hatman și s'a cetit rău iscălitura. Ilie Catargiu hatman ca vecin şi megieş cu locul ce-l vinde Gheorghe biv vel pitar lui Ianachi Papaninopulu biv polcovnic postelnicesc cu 400 lei iscăleşte actul de vânzare (C. Erbiceanu Ist. Mitr. Moldovei pg. 308).

29) Arătările arborelui genealogic în privința Saftei le rectificăm prin aceia că această Safta era măritată cu med. Lupul Rusu, supus rosienesc, care a izbutit să se insinueze în sufletul socrului său Arghire Cuza şi să capete danie în 1824 moșia Costești ot Hotin. Pentru dezbaterea acestei moșii Arghire Cuza spătar, iscăleşte în 1823 Noem. 6, o vechilimea contra ginerelui său alăturea cu Gh. Cuza vornic frate. Ioan N. Cuza spatar, Varlaam N. Cuza arhimandrit și Grg. N. Cuza comis, nepoți de frate (pg. 290). Cu toată vechilimeaoa dată în 1825 Ghenar 18 boerii, Cuzeşti se jăluesc divanului contra lui Arghire Cuza şi arată cum dînsul în calitate de

epitrop a vîndut Voloscovul și Costeștii, folosindu-se numai el din prețul Costeștilor. Mijlocind frații el strică vînzarea, ca unul ce de la 1813 încoace, timp de 12 ani, vînduse în arendă veniturile Costeștilor câte 200 galbeni olandezi pe an, iar în 1824 l'a fost dat zestre fetei sale măritată cu med. Lupu Rusu Tot Arghire Cuza a vîndut și Căzășcanii și spatar Alex. Hrisoverghi, vechilul său, i-a dat numai lui Arghire Cuza 26000 lei.

Afacerea nu s'a isprăvit de cât după moartea postelnicului Arghire Cuza şi anume la 1829 Iuli 17, cînd divanul Cnejiei Moldovei dispune ca prețul moșiei Costești cu dobânda lor pe 12 ani să fie de 20000 lei, care împărțită pe 3 ficiori a lui Miron Cuza: Ion, Maria Cocoranul și Safta Crupenski a venit în partea lui Ioniță Cuza spatar 6666 lei și 26 par., iar cei 4 copii ai lui Ioniță Cuzea și urmașilor din ei – câte 1666 lei 26 parale (Arghire Cuza, Gh. Cuza, clironomii lui Neculai Cuza și clironomii sulgerului A. Luca).

Tot atunci divanul răfuește și socoteala cu moșia Căzășcanii prețeluind-o la 50000 lei, venind de fiecare copil a lui Ioniță Cuza câte 12500 lei. Cel care reprezenta interesele casei lui Arghire Cuza era fiul său, aga Iordachi Cuza, care n'a folosit mult cu izvodul de cheltueli al tatălui său, întru cât s'a dovedit că au fost încărcate „covârșitoare peste venit și peste capetele moșiilor."

Astfel dar casa lui Arghire Cuza și-a tras din averile lui Ioniță Cuza numai 14166 lei și 26 parale, iar restul de 42500 lei s'a cuvenit celorlalți frați ai lui Arghire Cuza. După 58 ani luă sfârșit pricina moșiilor din Basarabia, în care lung timp 2 generații de Cuzești s'au purtat prin procese cînd între dînșii, cînd cu casa Balșeștilor, care în tăria lor au pus mâna pe unele moșii ca Rucșinul și altele.

30) In legatură cu viața din mănăstire a celor 3 frați Cuzești, 2 surori și un frate, avem câteva hiritisiri în versuri, făcute lui Iordachi Cuza comis, de Daniil arhimandrit, care ca un binefacator și însarcinat cu purtarea de grijă a surorilor și a fratelui său se răvârsa cu îmbelșugare și asupra mănăstirii. Dam ca exemplu versurile scrise în 1817 Noem. 11 (Ac. Rom. ms. 2762 fila 145).

„Versuri lui Iordachi Cuza comis

Cu dragoste părintească
Rog ca să ne primească
Nu cu neplăcere mare
Plecata mea închinare.
Cum să fac eu mulțemire
De așa milostivire,
Neavând nici o putere
Măcar cât e o părere!
Limbă, mână îmi este proastă,
Rog dar pe Dumneavoastră
Iertați a mea neputință
Care este neștiință;
Iar a ruga milostivire
Celui Nalt cu revenire;
Sânt gata și bucuros
Macar că sînt prea pacătos;
Rog dar cu umilință
Din tot sufletul și putință
Să vă ferească de rele
Pentru rugăciunile mele.
Fericirea cea cerească
Toată se vă dăruiască
Și aceasta pământească
Nici de cum să nu lipsască,
Și cu aceast contenind
Și de cincisprezece lei mulțemind,
Rămîn sufletesc părinte
A cărui place minte
Iar neavînd încă minte
Faci ca un om cuminte
Frunze și mănîncă răbdări
Până ce-i ese pe nări.

Δανιὴλ ἀρχιμανδρίτης

O altă asemenea hiritisire în versuri mai găsim scrisă de acelaşi Daniil în 6 Noemv. 1818, dedicată tot lui Iordachi Cuza, care trimeţind toamna cele trebuincioase surorilor şi fratelui său, mai motiva muza poetică a lui Daniil arhimandrit cu versuuri ca acestea:

Cu dragostea cea părintească
Rog pe cel Inalt să vă dăruiască
Sănătate și fericire
Și sufletească mântuire.

Al Dumitale rugător
Și cu cincisprezece lei dator
Daniil arhimandrit

(Surete ms. XXV, 64)

Iată un poet care face 64 versuri pentru 15 lei!
Şi fiind că e vorba de versuri se păstrează 2 volume de versuri sub No. 2809 şi 2810. Cel dintăiu are 38 pagini şi cuprinde „Poesia tânguirei lui Gr. Ghica Vodă 1778 Aug. 18; tânguirea boerilor Bogdan şi Cuza şi stihuri politiceşti pentru amor pătimaş." Iar în ms. cu No 2810 avem versuri cu subiect moral, acrostihuri iar la urmă „diata pentru bolnavul ce se curariseşte cu hapurile lui Morizon adică ce trebue să bea şi să mănânce ori ce om" (Surete ms. XXV, 79).
Iată câteva versuri:

Frunză verde măr domnesc,
Mă duc să mă prăpădesc
In pustiu să lăcuesc,
Cu hiarăle să trăesc;
Şacolo voiu vieţui,
Dar în lume n'oiu eşi
Destul în lume am trăit
Nimic folos dobândit.
sau
Amorul că este
Lumei povesteşte
Intru a mea vrîstă
Legătură tristă
Stau şi pot să spuiu.
sau
Mâhniciune
Răpejune
De întristare;
Năvăleşte
Stăpâneşte
Pe ori care.
apoi acrostihuri: Profiriţa.
(Aşi muri moartea nu-mi vine)
Elinca, fata lui Gr. Balş aga,
moartă în Ghenar 4, 1819.

Tot în legatură cu viaţa de mănastire a celor 2 surori Cuzeşti, găsim scrisoarea trimeasă lui Arghire Cuza biv vel spatar de către Silvestru arhimandrit şi stareţ sf mănăstiri Neamtul şi Secul din 1817 Noem. 22, din care spicuim acestea: „ajutorindu-ţi Dumnezeu a căsători pe fiica ce-o mai avei în casă... încă şi pre fiul ce-l mai aveai... căci dacă pentru trup, carele iaste de puţină vreame şi trecător şi stricăcios ne îngrădim

atâta, dar pentru suflet carele este nemuritoriu cât se cuvine a ne îngriji, căci viaţa aceasta ne ieste dată ca o zi de neguţitorie, întru care ori pentru bune ri pentru reale, ce vom câştiga avem să luom răsplătire veşnică, iar pentru ceale reale muncile cele fără de sfîrşit şi vecinice." (Ac. Rom. ms. 2762, fila 147; Surete ms. XXV, 62).

31) *Iordachi Cuza agă* e singurul, care din cei 6 copii ai lui Arghire Cuza, continuă ramura Cuzască, întru cât din 4 surori, două s'au călugărit, iar fratele lor Dumitru s'a călugărit sub numele de Calistru. In jurul lui Iordachi Cuza s'a strîns toată acţiunea membrilor din familie, căci şi tatăl său Arghire şi surori şi fraţi şi toate rudele Cuzeşti de la Fălciu, corespund cu Iordachi Cuza, care a avut bunul obiceiu de a strînge toate scrisorile, toate notiţele, toate fiţuicile, ce formează azi la Academia Română vol. 2761—2765 apoi vol. 2805—2827 inclusiv, sau peste tot 28 volume manuscrise. Iordachi Cuza ştia greceşte, căci foarte multe scrisori sînt scrise greceşte. El a râdicat treptele boeriei până la vel ban. Il găsim comis între 1816—1820, apoi îl găsim agă până către 1846, când moare. Ocupând diferite slujbe în stat, îl găsim când la Botoşani, când la Iaşi, în casele spatarului Ioniţă Cuza în Păcurari, cînd la Tatomireşti, Vaslui.

El a avut o foarte numeroasă familie. In jalba ce o scrie Domnului M. Sturza în 1841 Mart 7, el singur atestă că are 5 fete şi 3 feciori, din care cel mai mare era abia de 21 ani; ceia ce arată că el s'a însurat înainte de 1817[1]) cu Ecaterina Dibolu, cu care a făcut de toţi 12 copii: Alexandru Cuza, Toader Cuza, Ruxanda, Elena căs. Iuraşco, Paraschiva căs. Stârcea, Neculai Cuza. Efrosina căs. colonel Gavril Pangrati, Profira căsătorită Ion Ghica, Arghire Cuza, Dumitru

1) In 1817 Mart 8. Safta Cuza scrie fratelui său Iordachi comis pentru cumătrica Catinca şi de te-au bucurat Dumnezeu cu uşurare (Surete ms. XXV, 60). Iordachi Cuza era la Botoşani. Catinca Cuza a născut abia Vineri 24 Maiu, cum cetim în scrisoarea lui Iorgu Cuza comis, din 30 Maiu 1818, care scrie băbacăi Arghirie Cuza: „că cu voia Maicii Domnului şi a tuturor sfinţilor şi a Domnului s'a uşurat Catinca bine Vineri în 14 a curgătoarei luni la 5 ceasuri din zi şi a făcut un ficior şi Duminică dacă a voi milostîvul Dumnezeu gândim să-l botezăm şi nănaş este Kir Ene (Acad. Rom. ms. No. 2762 fila 215; Surete ms. XXV, 63).

Cuza, Maria cās. căpitan Rușescu, și Vasile Cuza... Din aceștia trāiau în 1841 numai 8.

Cu o casă așa de grea Iordachi Cuza scrie însuși Măriei sale lui Vodă, înaintându-i următoarea jalbă: „Plecată sluga Voastră fiind împovorată de o familie de 5 fete și 3 ficiori până acum am venit în desnădăjduire, neavând închipuire nici cu ce mărita fetele, nici ce lăsa ficiorilor; din care doi fiind mai în vrâstă, unul de 20 ani și unul de 21 ani cu jalbă și durelnică inimă vă rog ca să vă milostiviți ai rândui scriitori învreun departament spre a-și putea avea haine și hrana lor“ (Surete ms. XXV, 91).

Pe această cerere Măria sa Vodă a pus încheerea: „Se recomandueşte sfatului nostru spre potrivită întrebuințare“ 11 Mart 1841. Credem a nu greși, când alăturăm că cererea de punere în slujbă se referă la cei 2 ficiori ai săi: Alexandru Cuza și Toader Cuza, cari au urmat cursurile Academiei Mihailene, cum dovedește biletul de voe eliberat de direcția școalei în 1839 Mart spre a merge băeții a casă (Acad. Rom. ms. No. 2807 fila. 57).

„Elevii Academiei Mihaileane, dumnealor ***Alexandru*** și ***Toader Cuza*** se slobod a merge acasă pe serbătorile sfintei Invieri a Domnului, și mântuitorului nostru Is. Hs., având cea mai sfântă datorință a merge împreună cu părinții la sfânta biserică în pomenitele serbători, acasă fiind a repetui și a învăța cele însemnate, iară după sărbători, pe Duminica Tomei a se afla iarăși la institut spre ași urma cursul învățăturilor mai departe“ Eși 25 Mart 839. Director P. I. Câmpeanu profesor de filosofie și inspector la Academie (Surete ms. XXV, 77).

Iordachi Cuza avu grija ca isprăvind băeții Academia să mijlocească punerea lor în slujbele statului. Batrînul n'avu parte mult timp să-și vază copii rîdicați, căci în 1846 toamna el moare, cum cetim în Jurnalul încheiat în 20 Noem. 1846 „a casei răposatului aga Iordachi Cuza“ (Acad. Rom. ms. No. 2820 fila 24).

Soția sa Ecaterina agoaea se dă de spiță ca născută Dibolu, cum însă Iordachi Caramanlău se dă ca socru lui aga Iordachi Cuza ar urma că Dibolu s'a în-

rudit și cu Caramanlău. (Acad. Rom. ms. 2808 pg. 114). Dînsa a trebuit să privigheze la creșterea tuturor copiilor până către 1867, când încă o vedem traind și iscălind grecește Κατήνκα Κȣζα.

Epitrop casei lui Iordachi Cuza agă fu rînduit Miller, care a condus 6 ani afacerile casei, vichil fiind al aceleiași case stolnicul Iancu Caliarhi (Surete ms. XXV, 91. 95). Contra epitropiei lui Miller, cei 2 ficiori mai mari Alecu și Toader Cuza fac întimpinare în 1852, iar mama lor Catinca recomandă comisiei Epitropicești în 7 Ghenar 1852 mai multe nume de rude și prietini casei pentru a fi aleși în sfatul epitropicesc, ce se urma de 6 ani. Catinca Cuza dă aceste nume:

1) Spatar Grigore Cuza moș orfanilor (Grigore N. Cuza era văr primar cu Iordache Arghire Cuza). 2) Cornetul D. Miclescu văr primar cu orfanii (Marghioala sora lui Iordache Cuza o ținea Ion Miclescul tatăl lui D. Miclescul). 3) Spatar Enachi Dragoș, cumnat cu Iordachi Cuza (Dragoș spatar ținea pe o altă soră de a Catincăi Cuza). 4) Postel. Alecu Cuza văr cu orfanii lui Iordachi Cuza (acesta e viitorul Domn fiul lui Ion Cuza var primar cu Iordachi Cuza). 5) Ion Cuza și Costandin Cuza frați, nepoți de frate spătarului Grigore Cuza). 6) Alecu și Toader Cuza frați cu orfanii). 7) Tucididis Darmuzi prieten din copilărie a lui Iordachi Cuza aga. (Acad. Rom. ms. No. 2824 fila 189).

32) Nici unul din băeți n'a avut urmași, și astfel s'a stîns ramura Cuzască descendinte din Arghire Cuza postelnicul, care a reprezentat între 1780—1830 ramura majoră a Cuzeștilor. Toți cei 6 ficiori ai lui Iordachi Cuza n'au avut copii, și cel din urmă care a murit a fost bătrînul Arghire Cuza, fost intendent al spitalului din Negrești, și de la care am copiat 2 pergamente a moșiilor din Vaslui. Iar din cele 6 fete, Ruxanda a murit tânără, iar celelalte 5 s'au măritat: Elena Iurașco, are o fată; Paraschiva Stârcea are 5 copii: Ecaterina, Alecu Stârcea, Lența Vlăhuță, Mihalachi și Mitică Stărcea; Eufrosina colonel Pangrati are 2 copii: Ermil Pangrati și Gheorghe; Profira Ghica are 3 copii: Eufrosina, Ecaterina Ciolac și Maria; Maria căpitan Rușescu, are 5 copii: Costantin, Mitică, Natalia, Tinca și Lucia.

33) *Urmaşii căminarului Neculai Cuza.* Autorul spiţei Baisanilor (Acad. Rom. ms. No. 2823 fila 29) nu cunoaşte pe urmaşii lui Neculai Cuza pitar, căci el nu dă de cât pe copiii lui Ioniţă Cuza. Tot aşa nici Stefan Caracaş, fiul lui Simion Picioroagă dascal, în copia sa din 1832 Aug. 1 nu pomeneşte nimic de copii lui Neculai Cuza, de şi căminarul era mort de 27 ani şi copiii lui acum erau mari şi ocupau demnităţi în stat, prefecţi şi chiar deputaţi în adunarea obştească. Aceasta arată că copietorul spiţei St. Caracaş era străin de cunoştinţele asupra neamului Cuzesc de la Fălciu.

In arburele genealogic cetim că urmaşii lui Neculai Cuza căminar au fost: Gheorghe Cuza spatar, Ion Cuza comis, Varlaam Cuza arhiereu, Grigore Cuza vornic fost ministru, soţia lui Bondrea din Bucovina şi soţia lui Docan. Deci după arburele genealogic N. Cuza a avut 6 copii: 4 băeţi şi 2 fete.

Toate aceste arătări le întregim cu acte de proprietate ale Bărboşilor, care ne vorbesc de aceşti urmaşi:

1. *Maria*, căsătorită cu Dumitrachi Bondrea al 2-a visternicel, şi care era deja măritată în 1805 Iulie, cînd i s'a dat zestre moşia Cucii, de către moşul său Arghire Cuza ban, schimbând destinata daniei; căci moşia Cucii fusese dată danie de Alecsandru I. Cuza, fratele lui Arghire Cuza, nepotului său de frate Dumitru Arghire Cuza la botezul său. Murind D. A. Cuza, tatăl înzestră pe nepoata sa Maria la măritişul ei cu Bondrea „văzând greutatea casei bădiţelui Neculai şi isterisirea ce au avut din moşii părinteşti“ (pg. 65). Maria fiind măritată, trăind părinţii, nu mai ia parte la împărţirea averilor, ce-şi fac ceilalţi fraţi după 1814; ori se vede că ea era deja moartă în 1814 de nu se mai pomeneşte nimic de dînsa.

In 1822 Iulie găsim pe D. Bondrea ban că împrumută cu 3600 lei statul întru întimpinarea cheltuelilor cu întreţinerea armatelor turceşti, din suma de 100000 lei, ce Meletie Episcopul de Huşi şi ţiitor scaunului Mitropolitan, a împrumutat de la 16 boeri în ordinul caimacanului Vogoride. Alăturea cu D. Bondrea mai găsim că împrumută şi cumnatu lui spatar Ion Cuza cu 1400 lei şi comisul Grigore Cuza cu 2600 lei (C. Erbiceanu, Ist. Mitropoliei Moldovei, 399).

In 1825 Ghenar 18 Dumitrachi Bondrea, acum spatar, se jălueşte împreună cu cumnaţii săi Gheorghe şi Grigore Cuza contra lui Arghire Cuza pentru vinderea moşiei Costeştii fără ştirea lor (pg. 299).

Spătarul D. Bondrea era mort în 1833; şi nu i-a rămas de cât un ficior *Toader*. Moşii săi de pe mamă Grig. Cuza spatar şi Ion Cuza post., fiind şi deputaţi în adunarea obştească, fac pe nepotul lor de soră Toader D. Bondrea să-şi ia numele de Cuza. La această schimbare de nume a protestat moşul său, vornicul Bondrea şi vărul său M. Curt sardarul, nepot a răposatului spatar D. Bondrea. Hârtia dată plenipotentului aflător în Iaşi, general Kiselef, la 28 Ghenar 1833, s'a discutat în obşteasca adunare în 7 Fevr. 1834, după care prezidentul adunării Mitropolitul Veniamin, văzînd că însuşi T. D. Bondrea o cere, pune încheerea aceasta: „7 Fevruarie. Fiindcă însuşi d-lor boerii Cuzeşti au cerut a se însuşi nepotului d-lor Toader numirea familiei de Cuza, apoi adunarea încuviinţează aceasta neputând nici cum a urma vre-o împedecare de la protestăluirea altora ce sînt străini de familia Cuzască; pentru care se va face răspuns sfatului scriindu-se ca să publicarisască spre a fi cunoscut de obştie numitul Toader în numirea familiei Cuza, mai ales fiind că şi însuşi o primeşte aceasta şi o cere" (Anal. parl. IV, 147, 511).

2. *Gheorghe Cuza* spatar, frate mai mare; 3. *Ion Cuza* postelnic; 4. Maica *Axenia (Xeni) Cuza*, 5. maica *Eupraxia* (*Catinca*) *Cuza* de la Varatic; 6. arhiereul *Varlaam Cuza* Sardeon; 7. *Grigore Cuza* spatar; 8. *Zoiţa Cuza* măritată Panaite Docan (pg. 73).

Toţi aceşti copii rămân orfani de tată în 1805, şi de mamă în 1806, căci Arghire Cuza ban scrie în 1805 Iulie 25 „nepoata Maria fiica răposatului frate căminarului Neculai Cuza" (pg. 65); iar în 1806 Sept. 2 marturii rînduiţi de isprăvnicia Fălciului pentru moşia Groza a clironomilor răposatului căminar Neculai Cuza, i *„răposata cucoana dumisale"* (pg. 227).

Averea rămasă de la părinţii lor era aşa de mică şi încurcată, căci nu se putea trage folos de cât de pe moşia Bărboşi „cu toate cele mişcătoare şi nemişcătoare" şi de pe viile de la Nărteşti. Epitrop casei fu rân-

duit Episcopul de Huşi Meletie, care crezu că pentru chivernisala averii orfanilor casei răposatului căminar Nec. Cuza să dea în arendă venitul moşiei Bărboşilor ginerelui răposatului boer, visternicului Dumitrache Bondrea cu 3000 lei pe an. In adevăr D. Bondrea a căutat un an moşia Bărboşi de la 23 April 1806—23 April 1807. In acest timp interesele au cerut să-şi ia tovarăş în exploatarea moşiei pe Ioan Cuza sulgerul. cumnatul său şi în adevăr că în 24 Iulie 1807 intervine între cumnaţi un act, care lămureşte afacerea. D. Bondrea primise pe samă arendarea moşiei Bărboşilor, ca să-şi împlinească rămăşiţurile din zestrea soţiei sale Maria. Nevoile însă fiind mari pentru creşterea celorlalţi 7 copii, ia tovarăş pe Ion Cuza, iar după un an „socotindu-mă m'am învoit şi le-am vândut toate cumnatului meu sulger Ioan Cuza cu 3000 lei pe an ca să le stăpânească în curgere de 4 ani până la 23 April 1811." (pg. 65). D. Bondrea îşi reservase lui-şi dreptul de a sta el cu familia lui în casele părinteşti de la Bărboşi, şi cum cedarea şi vinderea contractului de arendă s'a făcut vara după ce se făcuse recoltarea câmpului îşi rezervă dreptul de a lua din moşie 10 chile grău, 15 chile orz, 10 chile păpuşoi, 100 vedre vin pelin, ernatul vitelor, una chilă perjă şi paele necesare vitelor.

Ioan Cuza dar rămâne să poarte de grijă fraţilor şi surorilor minori cu prisosul din venitul moşiei Bărboşilor, întru cât fratele său mai mare Gheorghe Cuza banul se însurase cu *Anica*, fata căminarului Gh. Şerban şi nu mai putea să se ocupe de aproape de creşterea fraţilor şi surorilor sale mai mici. Patru ani Ion Cuza a căutat moşia Bărboşii. Veniturile fiind slabe, copiii lui Nec. Cuza erau în mare strâmtorare materială „petrec cu mare lipsă de toate cele trebuincioase nu numai pentru îmbrăcăminte, dar şi de hrana vieţii" (pg. 69). Averea nu se putea împărţi, întru cât consista în moşie. Ioan Cuza se vede că a mai dus cu arendarea Bărboşilor încă 3 ani, în care timp intervine moartea pitarului Ioan I. Cuza, frate cu tatăl lor Nec. Cuza. Pitarului i-a ramas moştenire moşia *Glodenii* de la Vaslui, unde Ioniţă Cuza spatarul făcuse aşezare şi biserică încă de prin 1770. Asupra acestei averi rămase de

la pitarul I. I. Cuza căutase să pună mâna încă din Oct. 1812,—data morții lui—(pg. 67) banul Arghire Cuza. Contra acestei firi hrăparețe se scoală fratele său spatar Gh. Cuza și în unire cu nepotul său Ion Nec. Cuza b. v. pah. vechil din partea fraților săi deschide proces, rânduind vechil pe C. Cucul. Iar actul ce se încheee între cei 2 moștenitori la averea lui I. I. Cuza, la 25 Iunie 1813 se spune că „bădița Arghire Cuza biv vel ban a viclenit toți frații ca cel mai împotrivitor dușman, păgubind și asuprind pe fieștecare cu feluri de chipuri" (pg. 66); iar „acum ne mai trage prin judecăți cu vechil, cercînd ca toate cele rămase ale răposatului să le risipească;" pentru care „fiind că pravila cu totul gonește pe un așa frate, ce se arată cu acest fel de dușmănie și vicleșug asupra altor frați" (pg. 67). Cei 2 frați se hotărăsc a-l face pe Arghire Cuza *acliros* până la cel mai mic lucru din toată *periusiia* răposatului frate pitar Ion Cuza. Gh. Cuza se întemeia în acest pas pe o danie făcută lui de Ion Cuza pitar, că toata averea sa i-o lasă numai lui; diata era iscălită de 4 marturi și el acum vine s'o împartă cu nepoții săi de frate, ficiorii căminarului N. Cuza, văzîndu-le starea cea proastă. Pentru ca acest act de învoială să aibă valoare, Ioan Cuza pah. capătă vechilime de la frații săi în 27 Iuni 1813, și anume de la Zoița Cuza, Gligore Cuza și D. Bondrea 2 vist. (pg. 67).

Arghire Cuza văzînd că atât fratele său Gheorghe Cuza spătar cât și nepotul său Ion Cuza pah. pleacă proces, cade la pace și prin actul din 25 Dec. 1813 face danie de la sine nepoților săi, ficiorilor lui Nec. Cuza căminar, moșia Voloscovul de la Hotin „ca și dumnealor să o dee zestre surorii dumilorsale Zoiței, nepoatei mele;" dă hârtiile moșiei în mâna lui Gh. N. Cuza ban, nepotului său (pg. 68).

Tocmai în 20 Ghenar 1815 frații Arghire Cuza ban și Gh. Cuza spătar își împart averile rămase de la răposatul fratele lor pitar Ion Cuza, după izvodul din acel an, din care se vede că din toată averea lui Ion Cuza de 50600 lei din care scăzîndu-se datoriile și grijile mortului până la 3 ani în somă de 37800 lei; au

ramas curat de împărțit 12800 lei, din care urmașii căminariului N. Cuza iau 3200 lei (pg. 279).

Rămânea acum de împărțit între frați averea părintească, comisia epitropicească încheindu-și rostul ei legal; atât după îndemnul logofătului Balș, din 22 April 1814 (pg. 69), cât și a Mitropolitului Veniamin din 24 April 1814 (pg. 70), copiii proced la împărțala averii. Mitropolitul le rânduise ca înlesnitor pe kir C. Hrisochefal „carele are nu puțină știința legilor și a pravilelor“ și le scrie „ca adunându-vă toți la un loc în ființa și a vreunuia din moșii dumnevoastră i a câtorva din cinstitele ipochimene megieșile, drept și în frica lui Dumnezeu fără vre-o părtinire sau asuprire să faceți împărțala între dmv. a toată averea părințască după hotarîrea sfintelor pravile.“

Din aceiași zi avem și scrisoarea lui Grigore Cuza care fiind elev „nu putui veni avîndu-mi treabă la școală,“ dar scrie bădiței Ionică că din partea lui face vichil pe fratele său „părintele Varlaam arhidiacon Mitropoliei“ și cere că de oare ce toată averea stă în moșii și „fiind că o moșie atâța frați nu o putem stăpâni, doar numai făcându-ne răzași ca țăranii“ (pg. 71) și fiind că „lucrurile părintești până acum tot cu anul s'au vîndut de unde nici un folos nu avem că nici cheltuiala cea de toate zilele nu putem a o întimpina“ el cere să se vânză la mezat cu protemisirea aceluia din frați, care a vrea să cumpere.

De la 24 April până la 8 Maiu s'a făcut împărțala. Țiganii erau 80 de suflete în 14 sălașe. Ei își împart țiganii luîndu-și fie-care frate câte 15 suflete, afară de cele 2 surori maici care iau 5 suflete. Zapisul de împărțală e din 4 Maiu 1814 (pg. 73). In 3 Maiu se ceruse arbitri pe Aighire Cuza ban, unchiul lor, și pe Iordachi Zorj și frații Cuzești „trei frați mireni ce sîntem, i unul parte bisericească diacon, i doă surori maici și o soră fată mare“ (pg, 72) primesc că tot ce vor hotărî arbitrii – prin *eretocrisie* – să primiască și ei. Ei hotărăsc ca moșia Bărboșii să rămâie fratelui lor Ioan pah. în somă de 60000 lei. „Iară moșia Bărboșii de la țin. Falciului cu toate parțile ei de pe împrejur, i viile 17 pogoane ce sînt în podgoria Nartești la ținutul Tu-

tovii... au rămas asupra fratelui nostru dmlui paharnic Ioan Cuza drept 60000 lei, și dmlui... au răspuns toți banii ce se arată deplin iară împărțindu-se pe 6 frați, adică pe trei frați mireni și pe Varlaam arhidiaconul și pe o soră fată mare și 2 surori maici, însă una sor o parte sau vinit de parte câte 10000 lei, peste cari bani surorilor maici fratele nostru le-au mai dat încă 1000 lei pentru statornicia așezării lor“ (pg. 75).

Ca urmare al acestui act Ioan Cuza dăduse încă de la 1 Maiu 1814 fiecărui frate câte o chitanță de 10000 lei, una lui Grigore Cuza, alta arhidiaconului Varlaam, alta banului Gh. Cuza (pg. 71); în total 30000 lei. Lipsesc chitanțele pentru partea celor 2 surori maici de la Varatic, Xenia și Caterina. Avem însă o chitanță din 1818 Mai 2 a lui D. Paladi stolnic cumnatul lor, prin care atestă că maicile aveau a lua 10000 lei capital rămas la fratele lor Ion Cuza comis plus 1200 lei dobânda pe un an de zile de la 2 Mai 1817—2 Maiu 1818 (pg. 80). Cum însă Ioan Cuza cheltuise 1200 lei cu desbaterea moșiilor de la Hotin—care nefiind scoase din judecată nu s'au fost pus la socoteală—și anume 1000 lei la „advocat“ și 200 lei cheltueli, frații îi dau zapis la 5 Maiu 1814 că are a-i opri la desfacerea socotelilor nefiind puși la socoteala *periusiei* părintești, (pg. 76).

Asupra daraverelor bănești între frați avem o sumă de chitanțe. Așa Gr. Cuza dă chitanță pentru 785 lei dobânda la banii cuveniți pe anul 1814/15; ceia ce arată că primise din capital 3500 lei, dobânda la punga de bani fiind de 5 lei pe lună.—Grigore Cuza primește 400 lei dobânda banilor cuveniți lui pe anul 1815/16;—Varlaam arhimandrit și egumen Dobrovățului dă o serie de chitanțe pentru procentele cuvenite lui și maicilor de la Varatic pe anii 1815—1817 (pg. 79).

28) *Gh. N. Cuza* spătar. Din acte se vede că Gh. N. Cuza s'a însurat cu Anica, fata căminarului Gh. Șarban înainte de 1815, de oare ce în acel an Dec. Scarlat A. Calimah Vodă judecând pricina pentru 5025 lei între căp. Andrei Bușilă supus rosienesc și Gh. Cuza ginerele lui Gh. Șerban, întărește vînzarea la mezat a moșiilor Pogăcenii și Ploeștii de la Fălciu a căp. Bu-

şilă peutru despăgubirea ban. Gh. Cuza, care luase drept zestre sinetele socrului său de la Buşilă (Surete ms. XIX, 109).

Asupra înrudirei lui Gh. Cuza cu căminar Gh. Şerban, avem un frumos arbure genealogic al ramurei Şerban din Moldova, în care cetim că strămoşul acestui căminar Şerban Gh. a fost Paianu vel ban al Craiovii, pe a căreia nepoată Balaşa, fata lui Movilă Paianu, a luat'o în căsătorie I. Şerban clucer. Acesta a avut 7 copii, din care şi pe Gh. Şerban căminarul. Acesta a avut 4 fraţi: Anica măritată cu spatar Gh. N. Cuza, Smaranda măritată cu Emandi, tătăl colonelului N. Iamandi aghiotant lui Cuza Vodă—rudă deci prin alianţa colaterală cu domnul.—Anastasia Manu şi Maria Nec. Sion (Surete ms. XXI, 192).

Spatar Gh. Cuza iscăleşte ca martur în 1821 Mart 20 în zapisul prin care C. Mitul vinde lui Pavăl Duca pah. un loc de dughiană în Bârlad (pr. I. Antonovici, Doc. Bârlădene I. 97).

Post. Gh. Cuza iscăleşte ca membru al divanului Moldovei, alăture cu I. Sturza log. C. Mavrocordat vist. şi Andr. Donici vornic în procesul lui I. Cananău spat. pentru zaherea (N. Iorga doc. XXI, 361/62).

34) *Varlaam Cuza arhiereul Sardeon.* Tânărul Vasile N. Cuza s'a calugărit de timpuriu, căci la 1813 îl găsim arhidiacon al Mitropoliei de Iaşi, în vrîstă de cel mul 25 ani. El a rîdicat treptele călugăriei, ajungând egumen al Dobrovăţului prin 1816, apoi arhiereu şi egumen al Sf. Spiridon înainte de 1821. In afacerile băneşti dintre fraţi, Varlaam reprezenta interesele celor 2 surori maici şi ale fratelui său mai mic Grigore, care—se vede—a învăţat carte la Iaşi la Mitropolie, stând pe lângă fratele său şi în deaproape îngrijire a Mitropolitului Veniamin Costachi.

Intre anii 1817—1822 îl vedem pe Varlaam Cuza dus în Rusia la Petersburg, unde e însărcinat de Cneazul Galitzin să tipărească cărţi. Aşa în scrisoarea din 15 Noemb. 1818 trimeasă moşului său Arghire Cuza b. v. spatar la Chişinău el spune că e în Petersburg în casele maiorului Bunaropulon şi scrie: „eu după poronca strălucirii sale Cneazului Galitzin, care acum de

curând s'au dat la povățuitorii tipografiei de a-mi înlesni trebuințele, nădăjduesc că peste 5 luni voiu porni spre Chișinău așteptând cu venirea Impărăteștii sale măriri (carele se zice că la 20 Dec. va sosi de la Viiana) la Petersburg." (Acad. Rom. ms. No. 2762; Surete ms. XXV, 65).

Patru luni după aceia în 12 Mart 1818 el scrie tot din G. П. moșului său Arghire Cuza la Chișinău următoarele tot din casa maiorului Гȣнаронȣлωн: „și fiind că și eu acum din mila Domnului săvîrșesc Biblia și începînd la Tetravanghel nădăjduesc ca pe la sfârșitul lui Maiu negreșit voiu porni spre Chișinău și te voiu plirofor si de toate prin viu graiu" (Surete ms. XXV, 66). In această scrisoare trimete închinăciuni și blagoslovenie vărului Iordachi Cuza, cumnatului I. Miclescu și verișoarei Marghioala, moșului D. Râșcanu și mătușei Marghioala, moșului Mateiu Râșcanu și verișoarei Saftica.

In 1820 Iulie 4 Varlaam Arhimandrit e în Chișinău în gazdă în casele spatarului Matei Rășcanu; tot în Chișinău e și în Noembrie 24, când moșul său Arghire Cuza îi scrie din Costești că la Iași s'au caftănit boeri mari N. Răznovanu vel vist., C. Conachi vel vornic și D. Sturza vel log.

Varlaam stă în Chișinău tot timpul tulburărilor Eteriei. Asupra șederei vlădicăi Sardeon în Basarabia găsim o foarte hazlie scrisoare din 21 Dec. 1821 a Mitropolitului Ierapolei Grigorie „ὁ ἱεραπόλεως Μ. Γρηγόριος" către Veniamin Costachi: „Despote, eri viind dascalul Chiriaco în Chișinău au adus trei scrisori de la părintele Sardeon, una către Preasfinția sa arhiepiscopul, alta către generalul Catacaz, și al treilea către postelnicul Rizul. rugându-să ca să-l treacă și pe dînsul în izvodul milelor. Aceștia cum au deschis scrisorile au început a stupi și a ocărî de lăcomia sau pleonexia omului; poți socoti Preosfinția ta ce n'au zis ei; cu toate acestea m'au poftit pe mine ca să scriu părintelui Sardeon și i-am scris mustrîndu-l pe dînsul și zicându-i pe lângă altele și aceasta: cum nu s'au temut de D-zeu să ceară milă ***când sfântul Spiridon are stare, mai ales de iasta parte*** să hrănească și pe dînsul și pe toți

oamenii mănăstirii, încă și pe alți străini: cu cât mai vârtos ca are a lui stare. Drept sa-ți spuiu, mare rușine ni-au făcut; pe toți oamenii mănăstirii i-au împrăștiat și mor de foame și el șede la Ciuciule, și-l hrănesc alții cu fasole și-l iau și în rîs; apoi socotește Presfinția ta ce minte are! (C. Erbiceanu, Ist. Mitr. Mold. 191).

Tocmai în 25 Iulie 1822 îl găsim la Seliște în Basarabia, de unde scrie moșului său Arghire Cuza următoarele: „ajungând cu sănătate la Seliște, am aflat scrisoare de la Preosfințitul Mitropolit Veniamin Costachi cu o scrisoare către Măria sa Doamna, poruncitoare mie ca să merg din partea Preosfinției sale spre heretesire Măriei sale. Deci te rog, moș Arghirachi, să mă înștiințezi cu amăruntul pentru Măria sa Doamna, unde se află și unde pot să o găsesc de a împlini poronca stăpânirei, căci eu îndată ce-mi voiu strînge rostila daradaicăi pornesc, și de vei mai putea aștepta sau pe Mercuri ași veni pe la dmta ca să mergem împreună pe la moșia Doamnei. Preosfințitul îmi trimete bune înștiințări din Moldova, că toate s'ar fi liniștit, și că însuși încurândă vreme voește să treacă. Deci toate câte am auzit că vin alți Turci și că-i rău în Moldova nu sînt altceva de cât niște vorbe răsuflate a turburătorilor" (Ac. Rom. ms. No. 2764 fila 241).

In 1826 vel vornic Iordachi Drăghici scriind Episcopului de Roman amintește de Vlădica Varlaam în datoria de 9000 lei a târgoveților de la Roman „iată și un alt pitac gospod către însuși Preasfinția Voastră: care Măria sa mi-a poroncit să-l scriu în ființa atît a păr. Mitropolit cât si a *Vlădicăi Varlaam*" ...„cum și hârtiia aceia ce v'au fost dat părintele Varlaam de 120 lei" (C. Erbiceanu Ist. Mitr. Mold. 271).

Tot în 1826 Aug. 4 Mitropolitul Veniamin scrie Episcopului de Roman că în pricina administrației Precistei din Roman închinată sf. Spiridon, n'are a asculta de Episcopia de Roman: toate arhiereștele săvârșiri după singhelii (prerogative), ce are mănăstirea de la al ei arhiereu au să le lucreze și să se urmeze, precum și în vremea noastră acolo, asemenea lucrare a sf. mănăstiri s'au urmat de preosfințitul frate, kir Nectarie Sar-

deon; asemenea şi acum are a să urma de *fratele Mitropolitul Sardeon kir Varlaam*“ (o. c. pg. 422).

Varlaam Sardeon ca Episcop ia parte ca membru în obşteasca adunare pentru revizuirea Reglementului organic, cum cetim în jurnalul No. 1 al primei adunări din 1831 Maiu 8 (Anal. parlam. I², pg. 3). Il mai vedem figurînd ca deputat bisericesc în aceiaşi adunare ca „egumen al mănăstirei sf. Spiridon Preosfinţia sa Episcop Varlaam Sardeon“ (o. c. p. 6).

In aceiași obștească adunare chemată a revizui Reglementul organic îl vedem figurând și pe aga Gh. Cuza care a lipsit de la ședințele din 19 Maiu și 23 Maiu „bolnăvindu-se din sala sesiei“ (An. parl. I², 77).

Varlaam moare în 1832 Iulie 26, căci în budgetul sf. Spiridon încheiat la 1835, făcându-se bilanţul rămăşiţilor din anii de pe urmă vedem aceste cifre:

„4666.80 lei leafa răposatului arhiereu Varlaam Sardeon. analoghie din 8000 lei hotărîţi pe an pentru 7 luni, de la Ghenar până la 1 August 1832, câte 666 lei 80 bani pe lună (Anal. parl. VII, 815).

Arhiereul Varlaam Sardeon, de și egumen al sfântului Spiridon căută pe sama lui moșia Borșa a Casei spitalelor încă din anii 1830. Din diferite împrejurări arhiereul nu putu prezenta sămi întregi și încă la 1835 iarna, bugetul Casei era încărcat cu 18696 lei rămași pe sama arhiereului. Moşia Borşa îmbla câte 10000 lei pe an; el n'apucase a plăti câştiul lui 1832, murind în Iulie; şi 8000 lei din câştiurile lui 1830, 1831. Dator mai rămâne casei sf. Spiridon și din căutarea pe sama sa a prisăcilor de pe moșia Dumeştii de la Vaslui, el luându-şi sărcina a procura bisericei sf. Spiridon și mitoacelor sale luminările de ceară, pentru care pricină primea din budgetul Epitropiei și 2000 lei pe an ajutor. Parte din rămășițe s'au plătit de sătenii de pe Borşa, cari au vărsat 6800 lei din grâul sechestrat; iar post. Ioan Cuza fratele răposatului arhiereu a plătit în *naht* 3300 lei; iar 2412 lei 110 bani „aceştia are a-i trage mănăstirea sf. Spiridon din averea răposatului arhiereu Varlaam Sardeon spre istovirea căutărilor moșiei Borșa pe sămile încheiete pe anii 1830/32.“

In lista rămășiților Casei sf. Spiridon răfuite de

comisia Adunării obşteşti din Dec. 1841 vedem trecuţi cei 2412 lei 110 bani rămăşiţuri de la răposatul arhiereu Varlaam Sardeon din căştiurile moşiei Borşa 1830 până la 1832, pentru care judecătoria ţin. Iaşi împărtăşeşte Epitropii să se despăgubească întrând în masa creditorilor în clasul al 2-a. Curator averii răposatului arhiereu era stol. T. Burada Verificîndu-se averea de creditori, Epitropia n'a avut de unde să se despăgubească (Anal. parl. XII. pg. 78). Comisia financiară a propus desfiinţarea datoriei, nefiind de unde să o scoată. Adunarea încuviinţază desfiinţarea datoriei din sămile Epitropiei (idem XII, 97).

Asupra arhiereului Varlaam avem în arh. sf. Spiridon dosarele No. 139, 177 şi 185 ce vorbesc de răfuelile urmate după moartea arhiereului Sardeon. Asemenea şi în arh. statului Iaşi sînt dosarele No. 5, 6, 437 şi 439 pe 1832 ce vorbesc de Sardeon arhiereu.

35) *Urmaşii lui Gh. N. Cuza spătarul.* Gh. Cuza spatarul a avut 2 copii: *Ioan Gh. Cuza* şi *Costantin Gh. Cuza.*

a) *Ioan Gh. Cuza* s'a născut în Bărlad, unde a şi trăit, el foarte des călătoria prin Turcia. El a ţinut în căsătorie pe Victoria, fata lui Iordachi Roset de la Orâşa, Bacău, şi a Zamfiriţei, născută Donici.

Din această căsatorie au eşit 4 copii : *Gh. Cuza* ofiţer avînd şcoala de la St. Cyr din Franţa. El a murit în Bărlad la 1881 Dec. 27, fară urmaşi. *Dumitru Cuza* mort la 1875 în Bărlad. *Ruxanda Cuza* măritată după Sturzescu şi apoi după Atanasiadi ; *Valentina Cuza* măritată după compositorul rus Bleihmann, şi a fost cântăreaţa la marea operă din Petersburg. Ea a murit în 1910 Maiu.

De la Ioan Gh Cuza avem un act de învoială cu fratele său mai mic Cost. Gh. Cuza în privinţa datoriilor rămase de la tatăl lor Gh. Cuza postelnic. Prin acel act de învoială din 6 April 1840 se arată că tatăl lor era mort cu 5 ani înainte de acea dată „Ioan Cuza fiu al răposatului postelnic Gh. Cuza;“ că datoriile tatălui lor erau de 50000 lei, la logofatul C. Conachi pentru care se amanetase moşia Fichiteştii de la Vaslui ; că Ioan Cuza luînd în căutare moşia se obligă a plăti datoria

către Conachi în cinci ani de zile. Vînzîndu-se moşia de creditor, Ioan Cuza o ia pe sama sa, obligându-se a plăti fratelui său Costantin suma de 2200 galbeni olandezi blanci; dar fiind că fratele său îmbla des în străinătate, mai ales prin Turcia, unde şi-a dat şi copii la carte la Smirna, Ioan Cuza se obligă „pe vreme ce se va găsi în afară de Moldova să-i mai dau pe fieştecare an câte 24 galbeni ori unde-i va cere şi la ori ce faţă mă va rîndui a-i răspunde."

Ceia ce ne miră însă în acest sinet dat de Ion Gh. Cuza fratelui său Cost. Gh. Cuza e că amândoi fraţii afirmă că mama lor era Anica Frunzeti „iar jalobele date de dmlui Enachi Frunzeti şi d-mneei Anica Frunzete maica dumilor sale fraţilor Cuzeşti fiind date după împlinirea termenului publicaţiilor nu au nici o tărie şi sînt ca cum n'ar fi date, şi ca şi cum n'ar mai fi învoiala acea săvîrşită între dmlor fraţii Cuzeşti, Ioan Cuza şi Costachi Cuza cu maica dumilorsale Anica la 1835 Mart 1."

Urmează din aceasta că soţia lui Gh. Cuza postelnicul după moartea soţului ei la 1835 iarna, s'a măritat cu Enachi Frunzeti, şi că dar Ion Cuza în răfuiala ce şi-a făcut în 1840 cu fratele său zice: „rămîind eu îndatorit a plăti toată datoria atât către dmlui logofătul C. Conachi cât şi resturile către mama noastră din suma ca au avut a lua după învoiala şi după osebit sinet către dmlui Enachi Frunzeti." (Surete ms. VI, pg. 519).

Cei doi fraţi, *Gheorghe* şi *Dumitru Cuza* au fost trimeşi de tatăl lor să înveţe carte grecească la Smirna. Erau acolo la şcoală, cînd votul a rădicat la domnie pe moşul lor de văr Alexandru Ion Cuza în 5 Ianuar 1859. Pentru a-şi arăta sentimentele lor de adîncă supunere şi devotament noului domn, moşul lor, baeţii trimet în 2 Maiu 1859 o frumoasă scrisoare în limba Franceză, care o dăm în întregime, după comunicarea ce ne-a făcut'o d. A. C. Cuza, care ne-a dat toate lămuririle asupra ramurii bunului şi părintelui său.

Prince,

En apprenant par les feuilles publiques que les voeux unanimes de la nation roumaine vous appellent au gouvernement du pays, nous nous empressons de vous en féliciter. L'adulation n'aura point de prise sur nos coeurs et tout en vous complimentant nous ne ferons que vous éxprimer les sentiments qui nous animent. Prince, il est vrai, nous avons été des derniers à venir vous féliciter sur l'heureux événement qui vous a rendu maître souverain des deux Principautés, mais nous le disons avec assurance, votre élévation n'a causé à aucune Roumain une joie plus vive et plus sincere qu'a vos jeunes neveux.

Qu'il nous soit donc permis, Prince, de venir après la nation toute entière déposer à vos pieds l'humble tribut de nos hommages. Daignez les récevoir comme un gaje de notre respectueux dévouement et des voeux ardents que nous formons pour votre prospérité. Vivez, Prince, vivez pour faire le bonheur du peuple, dont la divine Providence vous a confié les destinées. Plaise à Dieu que par notre application et notre conduite, nous réussissions à nous mettre en état de vous séconder un jour dans l'oeuvre de régéneration à laquelle vous vous êtes dévoué sans réserve.

Daignez agréer, Prince, l'hommage du profond respect et de l' inalterable dévouement avec lesquels.

Nous avons l'honneur de être vos neveux

Georges et Démétrius Couza

Smyrna le 2 Mais 1859

à Son altesse le Prince Couza hospodar des Principautés-Unies. de Moldo-Valachie etc. etc.

(Surete ms. XXV. 123)

b) *Costantin Gh. Cuza* s'a nascut în 1818. A ținut în căsătorie pe Smaranda, fata postelnicului Ioniță Coroi și Antiței Cazimir, nepoata lui Vasile Coroi pah. și a Elenii fata lui Tudurache Cerkez [1]). C. Cuza a fost

1) Arborele genealogic al familiei Coroi ne dă întâiu pe comisul *Coroi* din 7133 (1627). Acesta a avut 4 copii, pe Grigore, Iacomi, *Simion Coroi* și pe Abaza vornicul, amintiți în actele din 7214 (1706). Simion Coroi a avut 5 copii: Gavril, Ioniță, *Stefan Coroi* postelnic, Luca și Grozava. Stefan Coroi a avut 8 copii: Gheorghe, Sandul Simeon vel căpitan Darabani, *Antohi Coroi* spatar, Cristea Coroi pah., Manolachi, Sanda și Nastasia. Antohi Coroi a avut de fiu pe *Vasile Coroi* paharnic, care capătă diploma divanului din 1816 Noem 20, cu strămoșii săi. Vasile Coroi a avut 5 copii: Vasile, *Ioniță Coroi* b. v. vist., Gheorghe, Smaranda căs. Manole, Pulheria. Ioniță Coroi are 7 copil: Neculai, *Smaranda căs. C. Cuza,* Ioan, Mihai, Vasile, Costache și Gheorghe (Surete ms. XXI, 191; XIV, 199).

judecător. In 1837 Maiu 15 îl găsim člen la judecătoria de Fălciu înlocuind pe căminarul Lascarachi Mihalachi. In 1859 Maiu 19 e numit prefect la Ismail. In 1860 e rînduit candidat la Curtea de Apel din Iaşi în locul lui Damaschin Bojinca. Apoi fiind numit membru la aceiaşi Curte în 1861 Ianuari, e rînduit candidat în locul său T. Roseti, cumnatul Domnului. In 1863 i se îngadue a profesa avocătura pe lângă Curtea de Casaţie din Bucureşti. El moare în 1866 şi e îngropat la Talpalari.

C. Cuza a trăit la Fichiteşti, Vaslui, aşezare părinţască. El avea dese raporturi cu vărul său Alex. I. Cuza şi pentru interesul persoanei viitorului Voevod A. I. Cuza dăm o scrisoare a lui din 1846 Mart 5, scrisă din Galaţi către vărul său Costantin Cuza la Fichiteşti:

Galatz en 5 Mars 1847

Constantin mon cousin cheri

L'interprètation que tu faits du sens de ma lettre en l'appellant en *gallolatin* intimidive me force malgré moi à révenir sur un sujet que je voudrais éloigner pour toujours, si c'est possible, de mon souvenir et que je me rappelle comme d'un mauvais rêve dont on perd la suite et cela uniquement pour l'amitié que tu m' inspires. Comment as-tu ? jamais pu croire, mon cheri, que je pus un instant avoir l'idée de t'intimider. Loin de moi une idée aussi fausse que désagréable et qui me ferait te renier pour parent, car je n'admets pas pour me servir de ton terme l'intimidation dans les membres de ma famille. J'ai simplement appelé dans ma lettre à ta raison mon cher pour faire une distinction entre l'entetement *propriété asinine* et la fermeté que tu entendais mal dans l'affaire présente, entre un faux amour propre et une véritable dignité; ne croyant jamais que ta raison et tes principes pussent se taire devant aucune considération secondaire et dont je veux publier la source.

Pani Kostaki Georgeovitz, car d'après les circonstances présentes je ne puis plus te qualefier avec ménagement qu'en Moscovite, tu te rappelles sans doute qu'à notre première rencontre à Berlad après mon rétour de Jassy je repoussai tous les bruits quoi que me venant des personnes dignes de confiance, comme calomnie, et que même après l'assurance que j'acquis l'apprenant de ta bouche propre (n'interpretes pas le mot), je te considerai en état d'aliénation mentale, n'admettant pas de pareils procedés à mon cousin cheri mon bien aimé Kostaki et que je te proposais pour tenir l'affaire entre nous de la soumettre à la débatation de tes amis même—tu te re-

tranchas derrière un silence compromettant pour toi et l'expression de ta figure repentante après mon appel à ta raison et conscience me ferait espérer un retour de ta part. Aujourd'hui mon cher j'aime croire une fatalité cause de tout cette affaire dificile à nommer m'étant trop pénible de devoir changer ma bonne opinion pour toi dans laquelle je veux rester n'importe les faits que je ne peux pas croire réels, et que je traite comme apparences et te compter toujours dans le nombre de mes amis et elus. Assez parlé sur un sujet que je veux d'orenavant chasser de ma mémoire. Voyons, cheri mon petit choux que fais tu? de bon penses tu? quelque fois sur les vecissitudes humains. Vas tu? à la chasse souvent; dans peu certaines affaires m' appelleront de nouveau à Berlad j'e'spère t'y rencontrer et si je pourrais je viendrai même jusqu'a Fiquitesti te faire une surprise que je suppose agréable par ma présence. Ces jonrs ci on m'a proposé une campagne dans les environs de Galatz du prix 1500 ducats par an ayant 800 falches seigneuriales labourables et 300 habitants plus une quantité de razeches autour, si tu veux je me ferrai un plaisir de te la procurer pour ton comte seul bien entendu, nepouvant plus comme nous avions parlé la prendre en compagnie pour plusieurs raisons. Voulant effacer la mauvaise impression qu'un souvenir peut avoir laissé entre nous je t'envois une boite de rahat lokoums en signe de douce harmonie,

En aspirant après le moment agréable de te voire je suis ton devoué cousin et surtout ton ami.

A. I. Couza

Ma femme sensible à ton souvenir me charge de te prèsenter ses amitié.

adresa:

Domnului
Domn K. K. Costantin Cuza
la Fikitești
((ceara roșie)
(Surete ms. XXV, 125)

Costantin Gh. Cuza a avut 2 copii: *Petre* C. *Cuza* mort fără urmași, și... pe *Alex.* C. *Cuza*, profesorul universitar, Iași, care din căsătoria sa cu d-na *Maria Ganea* are acești copii: *Gheorghe Cuza* n 1896, *Alexandru Cuza* n. 1897, *Maria* n. 1898, *Grigore Cuza* n. 1904 și *Magdalina* n. 1910 Iulie 23.

36) *Ioan Nec. Cuza postelnicul* De și Ion Cuza nu era fiul cel mai mare al căminarului Nec. Cuza, am văzut însă că frații săi îi dau lui stăpânirea moșiei Bărboși, urmând a despăgubi pe frați bănește.

In 1807 Ioan Cuza n'avea încă nici un rang de boerie, cum cetim în cartea de judecată a divanului din 1807 Avg. 21, prin care se dă rămas Ioan Cuza fiul răposatului căminar Nec. Cuza, de și ceruse protimisis ca rudenie cu clucereasa Safta Bălșoae, care vânduse de istov prin licitație moșia sa Drăgoteștii la Fălciu clucerului Tudurachi Ciurea. Cartea de judecată mai arată că Ioan Cuza „ca unul ce se afla sub ascultarea mai marelui său frate Gheorghe Cuza, ce se află cu Măria sa la București la 24 Mart 1806“ nu poate da răspuns, pe care răspuns nu l'a mai dat nici după întoarcerea lui Gh. Cuza de la București și perdù procesul (Surete ms. XVII, 461; acta Iorgu Costantin, Târzii).

Ioan Cuza[1]) a ridicat treptele boeriei până la postelnicie. Intre 1814—1816 îl găsim paharnic, în 1818 comis; între 1819—1820 e spătar și e rînduit ispravnic al Fălciului, unde a stat mai mulți ani; îl găsim ispravnic în 1825; (Surete ms. XIV. 29). Se rîdică la treapta postelniciei după 1829 până către 1849, când moare.

Ioan Cuza a ținut în căsătorie pe Soltana Cozadini. Familia Cozadini erà de curând venită în țară. D. Bolintineanu în „Viața lui Cuza Vodă“ (Ediția Șaraga, Iași 1904, pg. 12) zice că „mama sa era din Constantinopol din familia genoveză Cozadini, familie grecită cu timpul.“ Iar d. A. D. Xenopol afirmă în „Domnia lui Cuza“ vol. I, pg. 18 „mama sa era greacă, născută și crescută la Constantinopol, femee ce după spusa contimporanilor era de o deosebită inteligență, dar nu știa românește.“ Soltana Cozadini a avut frați pe Dim. și Grigore Cozadini, oameni cunoscuți politici din divanul adhoc și unul ministru sub Cuza Vodă.

Soltana Cuza (Cozadini) a murit la 20 Maiu 1865,

---

1) In 1809 e numai cuconul Ion Cuza (pg. 219); în 1813 e paharnic (pg. 68, 222) biv vel pah. în 1814 (pg. 67, 71); în 1816 e tot pah. (p. 302; Surete XXV, 59); în 1818 e comis (Surete ms. XXV, 63); spatar în 1819 (Surete ms. XXV, 66); spatar și ispravnic de Fălciu în 1819 (Surete ms. XIII, 316): idem 1823 (pg. 228), idem 1825 (pg. 296, Surete ms. XVI, 506) Idem 1824 Dec. (Surete ms. XIII, 353) XIV, 29. XV, 129) idem 1826 April (Surete ms. XIII, 356); idem 1827 (Surete ms. XIV, 29); postelnic și ispravnic al Galaților în 1830, idem 1834, idem 1839 (pg. 262; Anal. parl. V, 328) idem (pg. 80); idem în 1846 (pg. 83), idem în 1848 (pg. 85). Deputat în adunarea obștească în 2 legislaturi între 1832—1843 (vezi Anal. parlamentare) etc.

în vrîstă de 80 ani (Oct. Gh. Leca „Familiile boereşt" 195).

Lungă sa isprăvnicie atât la Fălciu cât şi la Galaţi i-a creiat trecerea în ochii boerilor din judeţ, de aceia îl vedem că izbuteşte a fi ales deputat în adunarea obştească a Moldovei ca deputat ţinutal al Fălciului. Cum Reglementul organic îndrituia ca şi ispravnicii să fie aleşi deputaţi Ion Cuza s'a folosit de această prevedere legală, şi el care fusese prefect de Fălciu sub toată domnia lui Ioniţă Sandu Sturza, ca unul care era dintre sprijinitorii regimului nou al domnilor pământeni, i-a fost lesne postelnicului Ioan N. Cuza să capete voturile puţinilor alegători ai Fălciului. Mai adăogăm la aceasta şi autoritatea fratelui său Varlaam Sardeon, Vlădică şi egumenul sf. Spiridon. care în calitatea sa de egumen a luat parte în comisia rînduită pentru întocmirea Regulamentului.

Postelnicul Ioan Cuza fu ales deputat în adunarea obştească a Moldovei din partea judeţului Fălciu în ziua de 13 Noem. 1832. Dintre alegătorii orăşeni şi rurali ai jud. Fălciu n'au luat parte la alegere de cât aceştia : spat. Pan. Catargiul, căminar Gh. Vasiliu, căminar Vasile Tutov, căminar Gh. Ştefănescu, pah. C. Şendrea, serdar D. Iuga, serd. I. Hotineanu, stolnic. Gr. Butucea, med. Şerban Găndul, clucer C. Negură, sulger C. Ioan, sulger N. Cerchez, sluger I. Bosie şi sluger Gh' Docan. Din 14 alegători postelnicul I. Cuza a întrunit 12 glasuri. In adresa trimeasă Adunării din partea biuroului electoral se arată ca boerii ţinutaşi chemaţi la alegere pe ziua de 12 Nombrie nu s'au prezentat nici unul ; şi atunci s'au chemat pe a doua zi boerii din târgul Huşi, din care cu mare greutate s'au adunat 14, iar procesul verbal al alegeriii nu l'au iscălit de cât 8 din ei (An. parl. III, B. 122).

Din aceasta reiese natura politică a candidaturii lui Ioan Cuza. Pe lângă calitatea de ispravnic, Ioan Cuza era un adept fervent al duhului nou şi de regenerare în ţară şi boerimea Fălciană a făcut prin instinct gol în jurul ispravnicului candidat, care ducea cu sine nu vederile clasei, ci o înclinare vădită spre ideile nouă *cărvunăreşti* şi o natură mai docilă administrativă regimului care i-a înlesnit lui candidatura oficială.

In a doua sesiune a Adunării obşteşti post. Ioan Cuza a luat parte la toate şedinţele adunării, afară de 2 zile lipsă (An. parl. IV, 598); şi fiind în această sesiune discutată legea rotunzirei judeţelor, Ioan Cuza fu pentru păstrarea a 13 judeţe în Moldova, nu 12 cum s'a hotărît cu majoritate. Foarte arareori am găsit pe Ioan Cuza formînd părere deosebită de a majorităţii. Numele lui se găseşte foarte adesea ori apărînd pe deantregul proectele guvernului şi ale lui Vodă, ori iscălind acele amendamente, unde era majoritatea de părere să schimbe proectul guvernului. In sesiunea extraordinară a anului 1834 de la 9—14 August adunarea a lucrat cu noul domn M. Gr. Sturza Vodă.

In anul 1834 se ivi ciuma pe o corabie venită la Galaţi. Ioan Cuza postelnicul ca ispravnic (pârcalab) al Galaţilor luă aşa de severe măsuri, că molima fu imediat stînsă. Se ceru de comitetul sănătăţii publice să i se facă o mulţămire publică, ceia ce i se votă în şedinţa de la 2 Febr. 1835 (An. parl. V, 528, 545, 632).

In a patra sesiune din 1836 a Adunării obşteşti intervine o răzvrătire a o samă de boeri, cari s'au simţit atinşi de purtarea ministrului Neculai Canta şi în număr de 14 au ţinut o serie de consfătuiri adunându-se prin casele lui C. Sturza log. A. Mavrocordat şi Alecu Balş agă spre a protesta la domn şi la Impărăţia Rosiei. Din aceştia 6 erau deputaţi: Gr. Ghica log., C. Balş hatm., A. Mavrocordat post., Iord. Ghica post., Costin Catargiul post. şi Alecu Roset agă. Domnul voi a-i elimina din adunare după art. 53 din Regl. Adunarea intervine şi Vodă îi iartă în 28 April 1836. Ioan Cuza nu ia parte între răzvrătiţi, fiind şi ispravnic de ţinut la Galaţi (Anal. parl. VI, 785).

Postelnicul Ioan Cuza e ales deputat al Fălciului şi pentru a doua legislatură de 5 ani (1838—1843). Din ce motive însă nu ştim, căci *della* cu alegerea lui de la Huşi în loc de-a veni la adunare în prima şedinţa de la 21 Dec. 1837, a venit abia la 14 Ghenar cînd i se validează „s'au găsit în înbunătăţire“ şi s'a primit deputat în adunare (An. parl. VIII, 487, 532). In a treia legislatură cu începere de la 1843 deputat al Fălciului a fost ales Sc. Roset, iar în a patra legislatură a fost

ales Lascar Roset, a cărui alegere a fost casată pentru mituiri şi ingerinţe, şi s'a ales apoi N. Costachi (Anal. parl. XV pag....).

In evenimentele anului 1848 îl găsim amestecat şi pe bătrânul postelnic Ioan Cuza. El era în vrâstă de cel puţin 65 ani şi prin lunga lui carieră administrativă şi politică avea în ochii tineretului timpului acel ascendent datorit nu numai vrâstei, ci şi căldurei cu care atât el cât şi fratele său Grigore şi chiar fiul său Alexandru îmbrăţişase ideile nouă de regenerare a ţării. Şi părintele şi fiul erau crescuţi în acelaş gând şi dădeau mai mare încredere în izbânda luptei.

Povestitorul cronicar al întâmplărilor anului 1848, poetul Gh. Sion în ale sale *„Suveniri Contemporane"* arată că Cuzeştii au luat parte la toate scenele luptelor politice, iscălind dorinţele partidei naţionale în întrunirea din Martie în casele log. C. Sturza (pg. 178). Ei erau alăturea cu toţi capii mişcării, ca D. Rola, V. Alexandri, V. Ghica, fraţii Roseti, (idem pg. 181). Iar când Vodă ordonă arestarea boerilor adunaţi la Mavrocordat, boerii Cuzeşti au înfruntat exilul, hotărându-li-se ca punt de extradare Galaţii. Trecură peste Dunăre: Manolachi Costachi Epureanu, Alecu Roznovanu, cei 3 fraţi Roseteşti, Zah. Moldovanu, Nec. Catargi, D. Filipescul, A. Moruzi pictorul, Ioan Cuza postelnicul tatăl Alecu Cuza *fiul* (idem pg. 191; vezi C. Colescu-Vartic, „zile revoluţionare" 1848 pg. 115, 125).

In cursul anului 1848 Ioan Cuza postelnicul muri, căci în 5 Ghenar 1849 proprietarul Mălăeştilor, Iancu Costachi Negel, scrie postelnicesei Soltana Cuza în afaceri de moşii, Mălăeştii fiind în hotar vecin despre ameazăzi şi apus cu Bărboşii (pg. 85)

37) In lista boerilor din Moldova întocmită după cererea încă din 1830 a viţeprezidentului divanului general Mircovici găsim trecut în clasa I pe post. *Ioan Cuza* cu caftan de spatar, între 83 boeri de clasa întâia; pe aga *Iordachi Cuza* şi spatar *Gr. Cuza* între cei 200 de boeri de clasa II, pe stolnic M. Cuza între cei 584 boeri de clasa III; de clasa a 4-a erau numai 4 boeri.

In izvodul de scutelnici pe anul 1833, pentru care se cuvine a se slobozi din vistierie banii despăgubirei

hotărâte vedem că în numărul mare de boeri, cari alcătuiau statul politic întrau 1203 fețe, din care 6 Episcopi, 6 Beizadele, 4 domnițe, 378 cucoane văduve și 809 boeri ; dintre aceștia 477 erau fără moșii și aveau peste tot 25727 scutelnici pentru cari primeau de la visterie ca despăgubire 217308 lei pe triminie. In listele acele vedem figurînd următorii Cuzești :

Ion Cuza postelnic cu pitac gospod, cu 80 scutelnici primind de la vistierie 1920 lei pe an, a 6 lei de scutelnic pe triminie, avînd moșie.

Aga Iordachi Cuza cu 40 scutelnici primind de la vistierie 960 lei pe an.

Spatar Grigore Cuza cu 40 scutelnici primind de la vistierie tot 960 lei pe an.

Stolnic Mihai Cuza cu 12 scutelnici, primind de la vistierie 288 lei.

Hătmăneasa Ralu Cuza cu 40 scutelnici primind de la vistierie 960 lei pe an.

Casa postelnicului Gh. Cuza cu 40 scutelnici primind de le vistierie 960 lei. In 1834 Martie 18 se rânduește a se trece casa post. Gh. Cuza între cei fără moșie, urmând a primi câte 60 lei de scutelnic pe an în loc de 24, adică 2400 lei pe an (An. parl. IV, 343).

Căminăreasa Safta Cuza cu 10 scutelnici primind 240 lei.

Casa pitarului Ioan Cuza cu 3 scutelnici pentru care primia 180 lei pe an, a 15 lei de scutelnic pe an neavînd moșie (An. parl. III, 2, 235).

38) *Grigore N. Cuza vornic.* Pe cât de interesantă e figura lui Gr. Cuza, pe atâta ne lipsesc datele despre el, întru cât partea sa în mișcarea de regenerare a țărei a fost pe cât de covârșitoare pe atât de modestă.

Gr. Cuza fu cel mai mic copil a lui Neculai Cuza căminar. S'a născut cătră 1800, întru cât vedem că la răfuiala socotelilor dintre frați și surori, în 1814, Grigore Cuza era elev la școală la Iași, și sub privigherea fratelui său Varlaam Cuza, care a rădicat treptele bisericești până la arhiereu și egumen al Sf. Spiridon, cu titlul de Sardeon. Fratele său Varlaam Cuza reprezinta pe Grigore Cuza și pe surorile sale maici de la Varatec, ca vechil în daraverile bănești ale fraților, cedând

moşia Bărboşii fratelui lor Ioniţă Cuza, ei mulţumindu-se cu partea oferită în bani, câte 10000 lei de frate.

Grigore Cuza a trăit în tinereţă pe lângă fratele său Varlaam: probabil că a învăţat carte în şcoala de la Mitropolie, dar nu aşa multă, căci contemporanii ne spun că nu avea multă şcoală, dar era foarte cetit şi cu dor de a se ispiti din cărţi.

Rolul politic jucat de moşii lui, Arghire Cuza ban şi Gheorghe Cuza vornicul, în mişcarea lui 1821 şi punerea în scaun a lui Ioniţă Sturza; atenţia de cari s'au bucurat aceşti 2 Cuzeşti sub domnia lui Ioniţa Sturza a fost un fericit prilej pentru a se rîdica în vaza administrativă nepoţii lor de frate: Gh. N. Cuza ban, Ion N. Cuza postelnic şi Gr. N. Cuza vornic. Dacă la aceasta unim şi vaza bisericească a fratelui lor Varlaam Cuza Sardeon, ne vom explica de ce cu anul 1830 se trece vaza politică a Cuzeştilor de la ramura Vasluiană la cea Fălciană, întru cât căminarul Nec. Cuza a avut 4 ficiori, toţi în vază politică.

Şi Grigore Cuza a fost ispravnic de ţinut, când la Vaslui când la Fălciu, şi anul 1832 îl găseşte ca ispravnic, candidat la scaunul de deputat al Vasluiului.

Spatarul Grigoraş Cuza a fost ales deputat în adunarea obştească în legislatura întâia la 1832, cum cetim în actele biuroului electoral. Alegatori la Vaslui erau 23 boeri, dintre care găsim pe stolnic M. Cuza, aga Iordachi Cuza şi spatar Gr. Cuza, aceştia trei figurând între candidaţii din care avea a se alege deputatul. Alegerea s'a făcut la 12 Noembrie 1832, şi de şi Gr. Cuza spatar era la Iaşi, el a întrunit majoritatea glasurilor, cum reiese din adresa biuroului electoral „să se cheme pe dlui spatar Gr. Cuza de departament spre a i se da hartia alegerii", căci „deputatul ales se află la Iaşi, să se trimeată titlul dat deputatului cu iscăliturile întregimei sesiei şi a secretarilor ei ca să i se dea acolo" (Anal. parl. III, b. 120).

Grigore Cuza n'a avut copii de şi în socotelele bugetare ale anului 1835 se vede că el întreţinea în şcoală 2 copii, probabil pe cei 2 copii ai lui Iordachi Cuza, pentru cari videm că datoreşte 1400 lei casei Scoalelor până la 1 Iunie 1835, cari s'au încărcat ca rămăşiţă de

încasat în sama şcolilor pe 1837, samă pe care Gh. Cuza spatarul o iscăleşte ca deputat şi membru în comisia de luarea socotelilor statului: „1400 lei d-lui spatar Grigore Cuza pentru 2 copii pe 6 luni până la 1 Iunie 1835“ (Anal. parl. VIII, 790, 838). El a ţinut în căsătorie pe Maria Stavru. Aşa în 1837 Mai 28, Gr. Cuza era la Vaslui „cu prilejul venirei cc. Grigore Cuza la Vaslui în trecerea Măriei sale lui Vodă“ (N. Iorga Doc. VI, 121).

In a doua legislatură spatarul Grigore Cuza n'a mai fost ales deputat al Vasluiului, în locul lui alegându-se aga Grigore Racoviţă. Se pomeneşte însă de Grigore Cuza în Anexa litera K (Anal. parl. VIII, 545) că fiind ales membru în comisia obşteştei hotărâturi, în sesia lui 1836, n'a putut funcţiona, punându-se în locu-i log. C. Conachi, de oarece spatarul Grigore Cuza se află în slujbă afară la ţinuturi.

In a treia legislatură de la 1843—1848 Grigore Cuza spatarul e reales deputat al ţinutului Vasluiului, aşa că mişcarea de la 1848 îl găseşte deputat.

Activitatea lui ca deputat în 2 legislaturi ale adunărei obşteşti n'a putut fi cu nimic deosebită, căci fiind persoană administrativă ca şi fratele său Ioan Cuza postelnicul, ei iau parte cu votul lor la formarea majorităţilor apărînd proectele guvernului şi rare ori amendându-le.

In anul 1848 Grigore Cuza avu un rol precumpănitor. Ca reprezentant al generaţiei lui 1830 el era pentru tineretul lui 1848 bătrînul demn de încredere, care însufleţit de duhul timpurilor nouă, ştiu să îmbrace în forme vechi aspiraţiuni nouă.

La 1848 Grigore Cuza era trecut de 50 de ani, om cărunt, cu port vechiu boeresc, cu antereu, cu brîu şi cu şlic în cap la zile mari. Duhul nou de primenire politică schimbase sufletul lui Grigore Cuza, dar nu se grăbise a se bonjurarisi, ca tinerii timpului, ci cu cât arata că şi sub antereu şi işlic pot încolţi idei şi aspiraţiuni nouă, cu atâta putea el chizeşlui succesul noilor îndrumări ale ţărei.

Grigore Cuza prezidă întrunirea boerilor de protestare către domnul M. Sturza Vodă, întrunire ţinută la hotel de Petersburg în apropiere de palatul domnului,

hotel Victoria mai apoi, iar azi casele cumpărate pentru Seminariul Veniamin Costachi. De aceia pe lista de proscriși ai lui M. Sturza fu pus în primul loc Gr. Cuza. Povestitorul ocular al acestor evenimente, Gh. Sion poetul, ne spune că „curagiosul Ingè, arnăutul lui Beizade Grigore Sturza, călca și casa bătrînului Grigore Cuza, căruia îi luă o mulțime de arme, dar nu cuteză a-l aresta, căci bătrânul îl amenința cu un pistol, ce-l ținea gata de foc" (Suveniri Contemporane pg. 191). Probabil că pe acea vreme Gr. Cuza avea case în strada Săulescu în rând cu casa pah. Gh. Săulescu, azi proprietatea moștenitorilor săi Dimitriu și Leca, nepoți.

Domnia lui Gr. Alex. Ghica Vodă răsplăti pe Gr. Cuza, căci îl găsim ministru la departamentul bisericesc, în care calitate iscălește hrisovul domnului Ghica Vodă pentru întemeierea institutului Grigorian în 1852 (Man. adm. II, 562).

Gr. Cuza fu numit ministru în 1850 Sept. 4, cum cetim în ziarul Zimbrul. „După demisia dată de d-lui N. D. Ghica, Inălțimea sa principele domnitor a binevoit a chiema pe d-lui *Grigore Cuza* la ministerul averilor bisericești și al Instrucțiunii Publice" (Zimbrul No. 19 Sept. 4, an. 1850) N. D. Ghica demisionase de la 28 August.

La ministerul Cultelor Gr. Cuza găsi puse pe cale de aplicare mari reforme. Se rânduise de fostul ministru de Culte N. D. Ghica o comisiune școlară compusă din V. Alexandri spatar, Gh. Cuciureanu postelnic, Lascar Roseti agă, prințul N. Suțu, care era și ministru de justiție, N. Ghica agă, C. Hurmuzachi ca secretar și Petre Cazimir, directorul ministerului. Comisia lucră de la 11 April 1850—1 Iulie același an (Zimbrul 1850, No. 67).

Director al ministerului era P. Cazimir, doctor în filosofie și legi. După convenția de la Balta-Liman, organizându-se în locul adunării obștești divanul general, cea întâiu grijă fu de a da o nouă organizare învățămîntului. Sufletul comisiei rânduite pentru cercetarea stării învățămîntului cum și pentru organizarea lui fusese P. Cazimir. Moartea crudă îl răpi în 19 Septem. 1850, adică în luna întâia a ministerului lui Grig Cuza. La directorat fu numit Gr. Cerchez în 26 Oct. 1850

(Zimbrul No. 24 1850; Gazeta de Moldova 1850 Oct. 5). Noul ministru asistă în persoană la solemnitatea deschiderei şcolilor din Iaşi în ziua de 11 Sept. 1850. (Zimbrul No. 21). Aceiaşi atenţie o făcù şi în anii următori.

Prin noua lege se înfiinţară internatul şcoalei centrale de fete, cu bursiere şi solvente, pentru care lucru se cumpărară casele post. I. Ghica din str. Muzelor, unde a stat până la mutarea ei în noul local de astăzi. Primul director al internatului fu rînduit T. Stamati; iar pentru bunul mers al institutului de fete ministrul Gr. Cuza îl puse sub patronajul unei societăţi de doamne din înalta aristrocraţie, ca principesa Maria Suţu, Maria Cantacuzino şi Ruxanda Roznovanu (Zimbru 1851 No. 83).

Legiuirea lui Gr. Ghica Vodă cuprinde întreg învăţămîntul de toate gradele. Jos creia învăţămîntul primar rural; de o cam dată se înfiinţară 63 şcoli săteşti câte una de fie-care plasă, urmând a se înfiinţa apoi pe la sate şi pe moşiile mănăstireşti. Se fixară programele. Pentru a se înlesni suirea treptelor învăţămîntului la elevii silitori se hotărîră a se alege câte 2 elevi pe fiecare an prin concurs şi a se pune interni la şcolile din oraş—cele de la ţară aveau 3 ani; şi apoi vor fi bursieri la internatul din Iaşi[1]. Se înfiinţară şcoli primare urbane prin toate târgurile şi târguşoarele cu un program fixat.

Pentru întâia oară se legiferează chipul recrutarii corpului didactic primar; în acest scop pentru pregatirea corpului didactic se înfiinţează la şcoala pedagogică de fete, un curs de 2 ani de pedagogie. Asemenea şi pentru băeţi se dispune înfiinţarea unui internat în Iaşi punîndu-se bazele şcoalei Vasiliane pe lângă şcoala primară din Trei-Erarhi.

Şcolile secundare se înmulţesc; se creiază şcoli reale, gimnazii; se fixează programele. Se organizază cursul superior al învăţăturilor Universitare cu 4 fa-

1) Foştii bursieri în Academia Mihaileană pe vremea ministrului Gr. Cuza spătar ne spun că ministrul Cuza era aşa de interesat de bunul mers al internatului, că înlesnia masa elevilor, trimeţind de ale mâncării, vînaturi şi altele, iar pe elevii eminenţi îi lua Duminicile şi serbătorile la masa lui, de şi era ministru.

cultăți, aşa că legea de la 1851 a pus temelia de fapt a Universităţii de Iaşi, creiată de *drept* abia în 1860. (Man. adm. II, 304—339).

In acest timp el ocupa un apartament din casele din fața bisericei Trei-Erarhi, rândul al 2-lea unde era ministerul de Culte. In partea din a stânga turnului şi casele din interiorul ograzei erau aşezate şcoala primară şi internatul Vasilian. Actuala şcoală primară Trei-Erarhi e aşezată pe locul hanului Turcesc [1]).

Limba de predare fu l. română, aşa că tăiă din rădăcină răul căşunat învățămîntului de M. Sturza prin omul lui de şcoală, Malgouverné.

La toată această operă de primenire şcolară prezidă ministrul Grigore Cuza; aşa că el şi-a legat numele de cele mai frumoase fapte în învățămîntul public al Moldovei.

Pentru marele merite ale activității sale fu decorat în 1851 Fevr. cu ordinul Nişam Eftihar (Zimbrul No. 16, pe 1851).

Tot sub ministerul lui Gr. Cuza se regulează licitația averilor mănăstireşti şi în perioada din 1851 se urcă veniturile de la 92505 galbeni la 173,326 galbeni.

Gr. Cuza avea ca membri în consiliul şcolar pe Gh. Săulescu, I. Patriciu, I. Lazarini, D. Pop şi D. Stoica. In 1852 Ianuar 5 Săulescu dându-şi demisia, Gr. Cuza numi pe Aug. Treb. Laurian „fostul profesor de filosofie şi istorie în țara românească“ şi-l chemă de la Viena cu 12000 lei pe an salariu. Laurian veni în Iaşi, luă postul în primire; îsi alese de profesori pe Nec. Ionescu şi D. Chinezul şi puse învățămîntul pe cale de progres. In acest timp se începu publicarea Cronicei lui Şincai.

In 1854 April ministru de Culte era P. Mavrogheni. In divanul adhoc nu-l vedem pe Gr. Cuza figurând între deputați. In frământările pentru Unire îl vedem însă pe Grigore Cuza vornicul luând o parte activă împreună cu toți boerii unionişti; aşa iscăleşte la 28 Febr. 1856 pe-

1) Gr. Cuza fiind stăpân al moşiei Gherghelăului de la Vaslui era vecin cu Teleman, după a cărui moarte el deveni epitropul copiilor orfani, C. Teleman maior, Iorgu Teleman General şi sora lor Elisa Bosie. Ca epitrop Gr. Cuza îngriji de creşterea fraților Teleman şi d. Iorgu Teleman general mi-a povestit tot ce ştie de Gr. Cuza spătarul, căci fiind elev în Academie, în fie-care serbătoare era în casa lui Gr. Cuza la Trei-Erarhi.

tiția dată lui Gr. A. Ghica Vodă (D. A. Sturza „Divanurile adhoc II, pg. 5). Nu e ales în comitetul diriguitor al Unirei, compus din 17 persoane (idem II, 13). Gr. Cuza mai iscălește și el petiția adresală marilor puteri în 19 Febr. 1857, alăturea de toți boerii Unioniști, în număr de 86 inși (idem III, 15). La 1 Martie iscălește o altă petiție către consulii puterilor streine din Iași (idem III, 19). O altă petiție o semnează boerii Unioniști în 31 Mart 1857 (idem III, 63). In 4 Maiu Grigore Cuza vornic iscălește și el marea petiție adresată de Unioniștii din Moldova comisiunei Europene, ce lucra la București (idem III, 123).

Sub domnia nepotului său Alexandru I. Cuza, pe Gr. Cuza îl vedem figurând în diferite Camere, luând cuvîntul în diferite chestiuni. Așa în chestia împroprietărirei țaranilor Gr. Cuza împărtășia idei cu totul deosebite. El era partizan al majoratului, pentru a împiedeca pulverizarea proprietății, cum era obiceiul răzeșesc. Revenind asupra acestei idei, el se declară partizanul împroprietăririi nu individuale, ci trecerea pământului din mâna proprietarului în cea a comunei, tocmai cum azi s'a făcut cu izlazurile comunale. „Eu de și mă închin, dar tot ași fi de socotință a face o cercare și renunțînd la maiorat, mențin numai că pămîntul ce se va ceda, să fie proprietate a comunelor nealienabile, împărțitor după trebuinți numai între locuitorii fiecărei comune." Clăcașii n'au găsit apărător mai convins ca Gr. Cuza în parlamentul din 1862. Bătrânul parlamentar și fost ministru de Culte, cu portul lui bătrânesc, cu experiența lui de viață, cu cunoștința lui de oameni și lucruri, cu autoritatea ce-i dădea lunga lui carieră politică, aduse la tribuna parlamentului toată chestia clacașilor întreaga sub toate fețele sale istorice:

„Domnilor, nici cu condiția reglementară nici cu acea după proiectul de față, țara nu va avea cetățeni pe această numeroasă și puternică clasă a sătenilor clăcași, cari sînt brațul societății; prin urmare la ori ce întâmplare desastroasă ei nu se vor interesa de soarta patriei române, din contra la cea dintâiu ocazie vor cere a se emancipa ei înșii pe sine... Așa dar eu socotesc că chiar în interesul proprietarilor de pământ este a se împroprietări pe acești frați compatrioți pe întreg pământul ce se gasesc posedând, pentru care au lucrat și lucrează boe-

rescul. Improprietărirea să se facă însă prin îndemnizarea acelora ce vor ceda pământul după o conștiincioasă evaluare a muncii boerescului sau a clăcii, calculat pe zece ani, iar plata să se procure din darea capitației ce se adună de la sătenii clăcași și din impozitul fonciar, ce urmează a plăti și ei îndată ce se vor improprietări, destinându-se aceste dări pe un timp numai întru despăgubirea proprietarilor, care se va face pe rând prin tragerea la sorți după modul întrebuințat pentru eliberarea foștilor sclavi țigani. Prin astă măsură răscumpărându-se munca boerescului sau a clăcii pentru pământul asupra căruia sătenii clăcași au drit de posesie seculară și fără termen, drept care în partea de dincolo de Milcov, pare-mi-se ca și în aceasta de dincoace, se întinde până la $^{3}/_{5}$ din fiecare moșie, să se dea acel pământ în deplină și de veci proprietate acelora câți se găsesc astăzi lucrând boerescul...

Atunci numai și statul va avea numeroși, puternici și devotați apărători și în contra desordinelor în lăuntru și în contra încălcărilor din afară; iar proprietarii de pământ nu ar mai fi în bănuială ca asupritori din partea cultivatorilor, nici expuși la felurite critice din partea streinilor și încriminați că în privința sătenilor ar menține regimul feudal, condemnat pretutindeni de lume civilizată. Urmează dar speranța că nici statul nici proprietarii de pământ nu se vor refuza a face o compensație sătenilor clacași binemeritați, împroprietărindu-i pe pământul ce posedă, înduioșindu-se în privirea suferințelor lor și a păsurilor de tot felul, care datează de secule, căci în trecut numai dînșii plăteau birul și banii ziși dincolo de Milcov a răsurilor alocați pentru apuntamentele tuturor funcționarilor guvernului, când proprietarii de pământ, cari erau totdeauna și boeri, nu numai că nu contribuiau, dar încă aveau și scutelnici, breslași și poslușnici, după privilegiul ce căpătase de la domnii din Fanar.

Ei numai aprovizionau fără nici o plată *capanu* adică grănariul Impărăției otomane și tarsanaoa cu zaharele, oi de mumbaè și lemnării pentru construiri de nave pe care toate le transporta tot prin corvèe pe la schelele de pe malul Dunării...

Ei, sătenii clacași, făceau adeseori tot prin corvèe și reparațiile cerute pe la cetățile de pe malul Dunării și a Nistrului; cu care merhemeplii (grațioșii) padișahi otomani ne blocase ca să ne menție în supunere...

Tot *ei*, clăcașii, întrețineau și poștele și le aprovizionau cu fân și orz din care în mare parte se specula de către antreprenorii poștelor, care de mai multe ori era un curtezan fanariot. Asemenea aprovizionau și grajdiul domnesc, din care se chivernisiau mai mulți curtezani tot de la Fanar cu ranguri boerești de comis mare, comis al doilea, al treilea și comiși mai mici, speculând furagiul.

Ei au suferit la invasia turcească de la 1821, nutrind pe prădătorii Eniceri cu cărnuri de berbeci, unt, cașcaval și miere,

cari pe lângă alte barbarii le-au violat soţiile, fetele şi băeţii.

Ei au transportat la invasia de la 1828 prin corvă amuniţiile şi aproviziansele pe la staţii şi etapuri până la malurile Dunării, uneori încă şi peste Dunăre, ale armiei de invasie, cu dobitoacele lor, şi în lipsă iau înjunghiat ei însuşi pe alocuri, precum eu însumi am fost martur ocular. Drumul era jalonat cu cadavrele vitelor sătenilor clăcaşi, iar nu cu a proprietarilor.

Ei şi după introducerea regulamentului organic au contribuit cu darea capitaţiei a retribui pe toţi funcţionarii guvernului—cari pentru dânşii prea puţin funcţionează şi mai totdeauna în a lor pagubă—precum şi în a plăti haraciul către Inalta Poartă, iar boerii proprietari, nu numai că s'au ecseptat, dar încă pe lângă slujbaşi volnici sau zecelnici scutiţi de dare şi-au asigurat şi osu bvenţie viajeră, care se întinde în parte şi la văduvele dumnealor şi la fii sub denumire de indemnizaţie pentru dritul de scutelnici sau posluşnici—de care subvenţie nu voiu denega că mă împărtăşesc şi eu regulat în tot anul cu mare plăcere ca toţi boerii caftanlii.

In fine aceşti săteni clăcaşi au suferit zăduhul zilei şi răceala nopţii, muncind cu soţiile şi cu copiii lor pentru stat şi în câtva şi pentru proprietari, la a căror indulgenţă şi dreptate au căpătat titluri de recomandaţie necontestabile, cari se sprijină pe art. 46 din convenţie."

(D. Gh. Valentineanu. Interpelările deputatului Gr. Cuza, Buc, 1862 pg. 28 seq.).

In Camera de după statut, aleasă în toamna lui 1864 Gr. Cuza îl vedem reales deputat al oraşului Vaslui. Camera ca atenţie către Gr. Cuza, că era cel mai de samă din bătrînii parlamentari, îl alege vice-preşedinte cu 100 voturi, demnitate la care el dezistă din cauza bătrîneţelor şi a boalei. Gr. Cuza moare la 1869, şi e îngropat la Gherghelău, moşie după soţie, iar osemintele lui au fost apoi aduse la Ruginoasa alăturea cu ale nepotului său Alexandru I. Cuza Vodă.

39) *Urmaşii lui Ion Nec. Cuza postelnicul.* Din cei trei copii ai lui Ion Cuza, cel mai mare *Dumitru* a murit în mod năprasnic, în urma unei căderi de pe cal tocmai în faţa caselor de la Bărboşi; iar cu alegerea de domn a lui Alexandru Ioan Cuza Vodă istoria persoanei lui Cuza Vodă se confundă cu istoria neamului romănesc pe timpul de 7 anide zile cât a domnit şi a cărui povestire a scris'o ca martur contemporan D. Bolintineanu, iar ca istoric în mod desăvîrşit d. A. D. Xenopol.

40) *Incheere.* Mih. Cogălniceanu în frumoasa sa cuvântare de urare, ce a ţinut la alegerea de domn a

Colonelului Alex. Cuza în ziua de 5 Ianuarie 1859 a zis că la *legi nouă, oameni noi* trebuesc.

Cuzeştii nu sînt nume nouă în istoria politică a Moldovei. Ei apar în jumătatea a 2-a a secl. al XVII; dau doi mari spatari în secl. al XVIII, pe Dumitraşco Cuza şi pe Ioniţă Cuza cărora la amîndoi li se tae capul pentru vini politice, iar în învălmăşagul luptelor pentru domniile pământene vedem alţi 2 Cuzeşti, pe Gheorghe şi Arghire Cuza că luptă pentru izbânda ideilor nouă.

Sub regulamentul organic alţi 2 Cuzeşti apar în luptele politice: fraţii Ion şi Grigore Cuza, din care acest din urmă e o figură pe cât de originală pe atât de interesantă. Dacă contemporanul său mai bătrîn cu o generaţie, logofătul C. Conachi, ştiuse a închega în cuvinte vechi idei nouă, proslăvind frumuseţa limbii strămoşeşti, Gr. Cuza vornicul fu boerul deputat de 4 ori şi ministru odată, care ştiu să îmbrace în haine vechi supt işlic şi giubeà ideile nouă ale timpului pentru a sluji de cel mai tipic reprezentant al boerimei de ţară în lupta cu boerimea de slujbe pentru triumful ideilor nouă.

Cu aşa înaintaşi vrednici şi jertfiţi pentru ţară, cu aşa părinţi, moşi, veri şi alte rude dornice de luptă, tînărul Alex. Cuza supse de la toţi aceştia acea fire de lealitate şi neatârnare, că izbuti a-şi atrage asupra-i privirile ţării când cu demisia din părcălabia Galaţilor şi a strînge asupra-i unanimitatea voturilor la vicepreşedinţia Camerei elective, ca apoi aceiaşi unanimitate să-l aleagă şi de Domn al Moldovei, iar mai apoi şi al Munteniei.

E în cartea neamului acea taină, care învaluie viaţa cârmuitorilor ei, ca putem ceti în trecutul familei Cuza mâna lui D-zeu, care a sortit a scoate din această familie pe cel mai popular şi mai sfânt domn în ochii norodului, pe *Alexandru Ioan I Cuza Vodă.*

ADAOSE şi INDREPTĂRI

---

pg. XVII rândul 12 in loc de § 9 să se celească § 10.

pg. XXII, rândul 9, în loc de § 10 să se citească § 11.

pg. XXIV „ 31, „ § 11 „ „ § 12.

pg. XXVIII, să se adaoge la finele notei: „care se găseşte tradus în româneşte de Apostol Sgrof pentru susţinerea unui proces la Piatra, în Buciumul Român vol. III pg. 534 seq.

pg. XXXI, seq. în loc de § 12—33, să se citească § 13—34.

pg. XCVII *după rândul 26 să se adauge*: In statistica veche a moşiilor din Moldova din 1840 publicată în Buciumul Român vol. I pg. 187 cetim acestea de Bărboşi: *Bărboşii* la ţin. Fălciului, ocol Mijlocului, moşie a dsale post. Ioan Cuza; are sat cu o biserică, 3 preuţi, un diacon, 2 dascali, un privilegiat, 3 mazili, 9 evolnici, 8 văduve, 22 slujbaşi volnici, 2 vataji; pe lângă moşiile Mălăeşti, Oţeleni şi altele; cu un număr de 98 locuitori.

pg. CLXXI, *după rândul 18 să se adauge*: Cronicarul grec N. Chiparisa vorbind de evenimentele din 1716 cu căpitanul Frenţa aminteşte de uneltirile lui Miron şi Velişco Cuza.

„iar între Moldoveni, câţi erau cu nărav rău fugiau la ei, de asemenea şi unii dintre boeri precum Ceaur, Miron, Velişco, Conţescul şi alţii asemenea acestora, oameni răi şi netrebnici, cari dorind sfărmarea patriei lor, sperând a se scăpa cu aceasta de datoriile lor, arătau vrăjmaşului modul de a invada (C. Erbiceanu, Cronicarii greci, Buc. 1890 pg. 66).

„τῶν δέ μποϊδάνων ὅσοι κακότροποι ἔφυγον πρὸς αὐτοὺς, ὁμοίως, καὶ τίνες τῶν ἀρΧόντων, ἤγον ὁ τζαοῦρος, ὁ Μυρώνης, ὁ Βελίσκος, ὁ Κοντζεσκουλος, καὶ ἄλλοι...“

Iar mai departe scrie (o. c. p. 69) „La 13 Ianuarie a plecat pre Inalţatul Domn, luând şi pre Tatari împreună şi s'a dus la zisa cetate Neamţul, dar întâiul dintre talhari Velişcu „ὅμως ὁ πρῶτος τῶν κακούργων Βελίσκος“ cu ajutorul trădătorului Iuda scăpınd cu cîţiva, curind a alergat la cetate şi le-a referit cele întîmplate.“

pg. CLXXXV rândul 9 in loc de Zamfira Bastachi să se citească *Zamfira Costachi*
„ rândul 11 în loc de Paraschiva Grădinescu să se cetească *Ghidionescu*.

pg. CCVIII rândul 18 în loc de 1806 să se citească 1805.
„ la notă să se adaoge „şi jupâneasa dumisale Nastasiica"

pg. CCXXII, *după rândul 20 să se adauge:* Bârzeştii şi Dobroslăveştii la ţin. Vaslui, ocolul Stemnicului moşie a casei răposat C. Vârnav zestre de pe cucoana dsale Catinca născută Cuza. Are sat cu o biserică 2 preuţi, 2 dascali, 2 priviligiati, 6 mazili, 4 căpătieri, 5 nevolnici, 16 slujbaşi volnici, 1 vatav, 2 jidovi, pe lângă moşiile Mitocurile, Oşăşti şi Canţilăreşti şi cu un număr de 66 locuitori (Buc. Român I, 226).

pg. CCXXV, *după rândul 23 să se adauge* : „In jalnica tragodie scrisă de vornicul Alex. Beldiman ni se spune de rolul ce a jucat Iorgu Cuza post. în vremea căimăcămiei lui Stefan Vogoride, care chemă între alţi boeri şi pe post. Gh. Cuza şi la virît în divan „Postelnicul Iorgu Cuza el mai întăiu a trecut, şi după el câţiva alţii, mult zabavă n'au făcut (Let. III² 391, vers 2398); iar mai jos :

„Postelnicul Gheorghe Cuza al agiei epistat
Se orândueşte vornic, n'a vroit, mult s'a luptat»
Nu vrea să lese. agia, Brăescul a biruit (Let. III² 391 vers. 2451—2453).

pg. CCLV, rând 12. *Surete şi Izvoade*, colecţie manuscriptă în XXV volume. Fiind că în cursul lucrării atît asupra aşezărilor de pe valea Elanului, cât şi asupra familiei Cuza s'a pomenit foarte adesa de *Surete ms.* iată câteva lămuriri asupra acestei colecţii. Incepută la 1899, colecţia a ajuns azi la 25 volume, afară de volumul XI, care cuprinde 6 părţi, în care am copiat documentele aflătoare în arhiva sf. Spiridon, în ordine cronologică. Documentele culese sînt până azi adunate din peste 500 pachete de pe la particulari, din arhive publice şi private, boeri, răzeşi şi clacaşi. Iar în vol. XXII, care cuprinde materialul adunat pentru Iaşi, am consultat pe lângă arhiva Creditului Urban din Iaşi şi peste 200 pachete particulare, biserici şi institute publice din Iaşi.

Iată cuprinsul *Suretelor şi Izvoadelor :*

Vol.	Pagini,		Doc.,	Sel. XV,	XVI,	XVII,	XVIII,	XIX.
I.	734		522	3	3	46	170	300
II.	700		505	19	22	96	126	242
III.	700		500	8	6	50	112	324
IV.	538		472	3	8	42	143	276
V.	1180		967	6	13	81	190	677
VI.	876		569	2	8	110	140	309
VII.	818		716	7	10	153	148	398
VIII.	1058		639	13	28	308	226	64
IX.	768		480	6	9	31	118	316
X.	930		lista boerilor Moldovei şi Munteniei de la 1400—1866 (în complectare). Pentru 183 ani sînt divanurile date în amîndouă ţările: 302 ani divanurile date pentru Moldova şi 266 ani divanurile pentru Muntenia.					
XI. A	854	834	79	13	66	—	Toate aceste doc. sînt copiate din arh. sf. Spiridon şi s'au publicat în cele 6 vol. sub numele de „Ispis. şi Zapise" (restul în complectare)	
B	1028		139	—	—	139		
C	932		166	—	—	166		
D	874		152	—	—	152		
E	880		183	—	—	183		
F	542		155	—	—	155		
XII.	702		484	2	1	10	221	250
XIII.	800		442	1	20	154	153	114
XIV.	800		582	3	26	209	146	198
XV.	800		630	3	3	24	155	445
XVI.	800		502	—	2	26	42	432
XVII.	800		489	3	7	114	210	155
XVIII.	800		564	—	—	9	103	452
XIX.	830		460	3	3	11	42	401
XX.	800		470	5	8	131	122	204
XXI.	800		527	5	11	57	141	317
XXII.	1435		cuprinde material istoric pentru *Iaşi*; copii, regeste, note din cronicari, din secl. XIV-a până astăzi.					
XXIII.	în complectare							
XXIV.								
XXV.								

pg. 25, în josul paginei să se adaoge încheerea divanului gospod (Surete ms. XVIII, 237):

„Teorisindu-să de către noi cercetarea acestei pricini de clironomie între med. Zoiţa giupâneasă fiica paharnicului Vasile Adam şi între páh. Safta giupâneasa de al doilea a paharnicului Vasile Adam în care cercetare sânt arătate toate pricinile după răspunsurile amândorora părţilor precum am găsit cu cale şi cu dreptate după pravilele întracest chip 1) toate cele din izvodul de zestre a medelniceresei Zoiţei care izvod este iscălit de tatăl său să-i implinească. 2) Ori câte lucruri se vor dovedi că sunt rămase din averile mumei Zoiţei cum şi galbenii de la logodna cea dintâi a Zoiţei să i se dea. 3) Patru epe ce sânt

date med. Zoiței de tatăl său pentru care și Pah. Safta a mărturisit să nu i să poprească. Aceste toate de mai sus arătate dându-se med. Zoiței nu are să ceae nimic mai mult; iar nedândui-să aceste după hotărâre și fiindcă și diata răposatului Pah. Vasile Adam după pravilă nu poate să aibă tărie, de vreme că nu este încredințată și cu iscăliturile altora străini pe hotărârea pravilei mai vârtos că însuși gineri-său pitarul Neculai Cuze au mărturisit că diata sau făcut de răposatul aproape la darea sufletului *când era amețit de moarte* drept aceea iaste cu cale să se facă sinisfora, puindu-să la mijloc atât zestrele ce au luat medelnicereasa Zoița și sorăsa Nastasiica din trale tatălui lor cât și toate celelalte averi ale lui ce vor fi rămas și să se împărțească drept în 3 părți, din care 2 părți să ia numitele surori, și o parte păhărniceasa Safta giupâneasa de al doilea a răposatului Vasile Adam și așa să se închee și să ia sfârșit această pricină. 1779 Iunie 6.

Gavril Mitropolit Moldaviei

Vasile Razu vel logofăt

pg. 58, rândul 4 jos *să se adaoge*: Гєѡрґиє Ласкаровъ prezidentul divanului Cnejiei Moldovei, 13, No. 32.

pg. 72, rândul 5 în loc de *Grigore K(uza) ban*, să se cetească *Krupenski ban*.

pg. 180 după rîndul 19 *să se adaoge*: „Pah. C. Sion în Arhondologia Moldovei vorbind de familia Cuza zice următoarele despre C. Cuza, socrul Măcărescului: „Mai sînt Cuzești la Șofrănești, ținutul Vasluiului, mai săraci; mai sînt și prin alte sate răzeși, mai priveligiați, alții mazili; *din aceia* unul Constantin învățînd meșteșugul șlicăriei s'au așezat în Iași, în mahalaua Feredeelor și dugheana de lucrat șlice o avea în ulița sf. Gheorghe, poreclită a lui Lozonski, care au dat zestre fiicei sale Profira, ce o ține acum căminarul Măcărescul; . . . . . și toți aceștí sînt urmași din cîncerul Toderașco Cuza și sînt un neam cu Cuzeștii.

Ceia ce spune pah. C. Sion în Arhondologie se verifică prin acte. In hărtiile caselor Chirița din Iași, luate zestre de la socrul său căminarul I. Măcărescu, ginerele lui C Cuza se spune că în 1814 Febr. 12 Costantin fiul protopopului Enachì cere să i se vânză prin mezat casele sale ce vin pe „ulița ce merge în jos la feredee“ după hotarnica lui Vasile Bucur vornic de poartă; prețul cel mai bun l'a dat *neguțitorul Costantin Cuza*, 13550 lei. Iată descrierea acareturilor cumpărate de C. Cuza: „o crâșmă veche cu odaea ei de gios, cerdac din față, grădina, pivniță de piatră 3½ st. gârliciul 2 st. 3 palme argeaua, 1 st. 6 palme lărgime, 3 st. altă argea, 2 st. 7 palme o hrubă, 2 st. 5 palme altă hrubă; deasupra 4 dughene. Locul avea, fața la uliță 24 st. lungime, 24 st. 4 palme fundul, 6 st. 2 palme latul în jos spre sf. Gheorghe Lozonschi și 11 st. latul despre răsărit nord.

Unind aceste arătări ale unui contemporan cu spusele

din familie că acel C. Cuza a fost fiul luí Silion Cuza, care a avut 9 frați și surori, am schimbat cele zise mai sus la pag.... în Arborele genealogic. punînd pe Silion Cuza ca fiu a lui Costantin Cuza descedinte din Toderașco Cuza de la Șofrănești. el fiind singurul Cuza, care a avut 8 copii.

pg. 190, răndul 30 în loc de *Ioniță Hobit* să se cetească *Ioniță Nohit.*

pg. 197, la răndul 7 *să se adaoge*: „recte 7210 după cum reiese din doc. adus la pg. 215 răndul 25, „o danie din leat 7210 de la un Stratul Cărăușul."

pg. 225 la rândul 5 jos *să se adauge*: „Postelnicul Manolachi Drăghici în „Istoria Moldovei pe 500 ani" vol. II, p. 127, vorbind de divanul căimăcanului Stef. Vogoridi din 1821 luna Iunie zice: „după aceasta a numit pe veliții boeri în slujbe precum se obișnuia mai înainte, însă fără caftan, rânduind pe Ioniță Sturza log. mare, pe Alecu Beldiman cu Ioan Tautul *Iordache Râșcanul* și *Gheorghe Cuza* vornici la divan, pe C. Mavrocordat visternic, pe Gheorghe Brăescul hatman și pe C. Pomir agă de oraș."

Iar mai jos, pg. 136, vorbind de delegația trimeasă de căimăcan la seraschierul de Silistra arată că căimăcanul Stef. Vogoridi s'a purtat cu înșălăciune cătră T. Balș fiind „cu totul de nevoință ca să meargă vornicul Balș" au ales 4 membri din divanul său cu scop ca să-și facă drum la domnia Moldovei. Și așa ne explicăm de ce în delegația de 5 boeri 4 din ei erau boeri divaniști: Iordachi Rășcanu, Ioniță Sturza, Ion Tăutul și *Gh. Cuza.*

pg. 239, răndul 13 în loc de 7206 să se cetească 7026; răndul 16 în loc de *Groz şti* să se citească *Găgești.*

pg. 258, răndul 8 jos în loc de „7275 (1767) Iuni 29 să se ceteasă *„1778 Mart 13"*.

pg. 269. răndul 1 în loc de „(ante 7200)" să se cetească *„(după 7210)"*.

pg. 282, la răndul 23 și 26 în loc de hatm. Gh. Cuza să se cetească „vornic Gh. Cuza."

pg. 288. răndul 5 jos in loc de: „Man Cuza" să se cetească „Man. Razu".

pg. 301. la răndul 8 jos *să se adaoge* dupa „țăra [illegible]" cuvintele: „(1791 Febr. 18), după cum reese din actul publicat la pag. 260."

Adaos la *„Arborele genealogic."* Intru că nu [illegible] ce în tablou toate ramurile colaterale, pentru întregirea lui [illegible]m următoarele generațiuni:

a) Din *Anisia* lui C. Cuza, măritată cu G[illegible] Buz[illegible]gan jitnicer s'au născut 5 copii: Sanduta h[illegible]. Ale[illegible] Z[illegible], [illegible] și Catinca.

b) Din *Zoita* lui N[illegible]. Cuza măritată [illegible] d [illegible] P[illegible]

Docan s'au născut 3 copii : Neculai Docan, Ioan Docan şi Panaite Docan militar.

c) Din *Safta* Arghire Cuza, măritată cu medelnicerul Lupu Rus(et) s'a născut Neculai Rus(et), iar din N. Ruset s'a născut Mihail Ruset.

d) Din *Marghioala* Arghire Cuza măritată cu Ioan Miclescul s'au născut 3 copii : Xenia călugăriţă, Agafia şi Colonel D. Miclescu, care are şi el 2 copii: V. D. Miclescu şi Dr. C. Miclescu.

e) Din *Ecaterina* Gh. Cuza, măritată cu C. Vărnav spatar s'au născut 4 copii : *Maria*, căsătorită cu colonel Tararin: *Elena* căsătorită cu Sachelaride, din care s'a născut 5 copii : Olga, Ema, Adela, Pericle şi Costantin;—*Ioan Vârnav* şi Gheorghe Vârnav căsătorit cu Natalia.

f) Din Alexandru Râşcanu fiul lui Iordachi Răşcanu căminar s'au născut aceştia : Iordachi Răşcanu, Elena căs. Gorgos, Dumitru Răşcanu, Paraschiva căs. Ghidionescu, Nicu Răşcanu şi Sandu Raşcanu.

g) Din *Profira* C. Cuza căs. cu căminarul Ioan Măcărescu s'au născut 4 copii : Ioan Măcărescu judecător la Ismail, mort în 1889 fără urmaşi, Neculai Măcărescu căpitan mort la 30 Aug. 1877 la asaltul Griviţei în vrîstă de 36 ani, Ecaterina măritată cu C. Chiriţa fost revizor şi inspector şcolar, Elena măritată cu maior C. Panaitescu.

Din Ecaterina C. Chiriţa avem pe Titus C. Chiriţa căsăt. cu Alisa Teodoreanu, d-ra Ema Chiriţa institutoare la Galaţi, şi Alisa măritată cu căpit. Velescu; are 2 copii: Neculai şi Dumitru.

D-na Elena maior C. Panaitescu are o fiică.

h) Din Eufrosina Iordachi Cuza măritată cu colonel Gavril Pangrati s'au născut 2 copii: Emil Pangrati şi Gh. Pangrati.

i) Din Profira Iordachi Cuza măritată cu I. Ghica s'au născut 3 copii : Eufrosina, Ecaterina măritată cu Ciolac şi Maria.

j) Din Paraschiva Iordachi Cuza măritată cu Stărcea s'au născut 5 copii : Caterina, Alecu Stărcea, Lenţa măritată cu Vlăhuţă, Mih. Stărcea şi Mitică Stărcea.

k) Din Maria Iordachi Cuza măritată cu căpitan Ruşescu s'au născut 5 copii : Costantin, Ecaterina, Costică, Lucia şi Natalia.

Princesa Maria Alex. Cuza din căsătoria de a doua cu dl I. I. C. Brăteanu, şeful partidului liberal naţional, are un singur fiu pe d. *Gh. I. Brătianu*.

l) Din Elena Gh. Cuza, căsătorită cu Gh. Cuparencu s'au născut 5 copii : Gheorghe, Margareta, Maria, Ionel şi Adela.

m) Din Maria Gh. Cuza măritată cu Dr. Gh. Bălăceanu s'au născut 3 copii.

ARBORELE GENEALOGIC AL FAMILIEI „CUZA“

Intocmit după documente, acte publice şi private

DE

GH. GHIBANESCU

Profesor şi fost deputat, membru corespondent al Academiei Române

1) Cuze visternicelul (1638)

? ?

2) DUMITRAŞCO CUZA vel-spătar

Comis 1677; clucer 1691; vel spatar 1701; tăiat la 8 Ianuarie 1717; căsătorit cu *Safta* fata lui *Toderaşco Jora* sulger şi a Vasilcăi născută Vartic

3) Miron Cuzea — Vtori logofăt căs. *Ilinca* fata lui Ion Costin hatman, fiul lui Miron Costin vel logofăt

Toader Cuzea spătar — căs. *Simina* fata vatavului Gheuca

Velicco Cuzea — postelnic

4) Ioan Cuze — vel spatar, tăiat la 1778 Aug. 18 căs. *Todosiica* fata pitarului T. Raşcanu

Safta — † 1775, căs. Lupul Crupenski stolnic

Mihalachi Cuza — mort 1760

Maria — căs. pitar. Moise Cuceoranul

Catrina — căs. Toader Donici

Safta

Radu Cuza † 1767

Stefan Cuza vindut 1760

Vasile Cuza

Costantin Cuza

trăesc în Olăşăi la Vaslui

Ioan Cuze — log. căs. *Ancuţa*

5) N. Cuza cäminar 1755–1805 căs. Nastasia fata lui V. Adam paharnic

Arghire Cuza 1758 Mort 1826 Dec. postelnic cas. Ileana Costachi (1780)

Catrina 1759 1822; c. A. Luca sulger

Alecsandru Cuza 1760 1799, sterp

Gheorghe Cuza, 1762 Noem. 8, 1835 Febr. căs. a) Ana Gh. Savina b) Ralu

Costantin Cuza năs. 1763

Zoe năs. 1766

Ion Cuza pitar 1769-1811 Dec. căs. Maria I. Tuduri armaş

Catrina căs. Rusu

Iordachi Crupenski vornic

Scarlat Crupenski

Costantin Crupenski vornic

Vasile Crupenski spătar

Aniţa

Ioan Cuze

Mihail Cuze stolnic căs. Soltana M. Nacul ban

Ioniţă Cuza

Safta

Nastasia căs. Ilie Vărnav sulger

Zmaranda căs. V. Popa

Gheorghe Cuza sterp † 1816

Grigore Cuza sterp † 1813

Ioan Cuza jitnicer

Silion Cuza trăeste in Basarabia

Costantin Cuza

Ioana

Anisia căs. Gavril Buzdugan jitnicer

Maria căs. Matei Turcul jitnicer

Ileana căs. Iord. Milu ban

Gheorghe Cuza 1780-1835 căs. Anica Gh. Sorbau clucer

6) IOAN Cuza post. căs. Soltana Cozadini

Maria căs. D. Bondrea spat.

Xenia Cuza călugăriţă

Safta căs. Lupu Rus(et) medel.

Marghioala căs. I. Miclescu

Zoe călugărită sub numele Fevronia

a) Costachi Luca

b) Dumitrachi Luca

Zoe căs. Culbasin

Ecaterina căs. C. Vărnav spătar

Paraschiva căs. Iordachi Răşcanu căminar

Maria

Safta

Ioan

Gheorghe Cuza

Alecu Cuza

Neculai Cuza

Safta

Grigore Cuza

Ioan Cuza

Ioan

Ioan şi 2 fete

Ioan, Pavăl, Costachi şi o fată

Costantin Cuza şlicear, căs. Catinca Keşcu

Catinca Cuza maica

Varlaam Cuza Sardeon arhiereu sf. Spiridon † 1832 Iuli 26

Grigore Cuza spt. 1800-1869 f. ministru căs.... Stavru sterp

Zoiţa căs. Pan. Docan med.

Profira călugăriţa sub num. Elisaveta

Dumitru Cuza călugărit sub nume Calistru

Iordachi Cuza agă căs. Catinca Dibolu

Alecu Cuza sterp

Toader Cuza sterp

Ruxanda

Elena căs. Iuraşco

Parashiva căs. Stărcea

Neculai Cuza sterp

Alesandru Răşcanu

Zamfira căs. Costachi

Teodor Răşcanu

Costachi ştir

Gh. Cuza f. deputat Tecuci c. Teodora Abaza

Dumitru Cuza

Ioan Cuza căs. Victoria Roset

Costantin Cuza magistr. căs. Savastia Ioniţă Coroi

Dumitru Cuza

7) Al. I. Cuza Vodă 1820—1873 Mai 2, căs. 1844 ELENA Roset Solescu

Soltana

Iancu Bondrea

Teodor (Bondrea) Cuza

Eufrosina căs. colonel Gavril Pangrati

Profira căs. I. Ghica

Arghire Cuza sterp

Dumitru Cuza sterp

Maria căs. căpitan Ruşescu

Vasile Cuza sterp

Elena căs. Niculescu C.

Iosif Răşcanu arhiereu

Gheorghe Cuza

Catinca căs. Teodor sterpă

Iancu Cuza căs. Fifina Dupont

Profira căs. I. Măcărescu căminar

(adoptaţi)

8 Alesandru Cuza 1863-1890 căs. Maria Moruzi

Dumitru Cuza 1864-1888

Elena căs. Gh. Cuparencu

Maria căs. dr. Gh. Bălăceanu

Adela căs. Epureanu sterp

Pandele Cuza Piatra căs. a) Elena Gribincea b) Patraşcanu

Eugen Cuza sterp

Sofia

Alexandru Cuza sterp

Hipolit (Saşa) sterp

fată (mută)

Infiat Toader Cuza căs. Profira Decusară (Tecuci)

Gh. Cuza ofiter † 1881

Ruxanda cas. Sturzescu

Valentina † 1910 căs. Bleihman

Dumitru Cuza sterp

Petre Cuza

A. C. Cuza profesor căs. Maria Ganea

a) Elena căs. Gh. Badereu

b) Constanţa

Gheorghe 1896, Alexandru 1897, Maria 1898, Grigore 1904, Magdalina 1910

Hortansa, Dora, Laurenţia, Margareta, Aurica, Petru Cuza, Ioan Cuza, Toader Cuza, Gheorghe Cuza.

Compozitor, I. Alecsandrescu—Tip. „Dacia“

DOCUMENTE

a) *Bărboşii*

I. *7129 (1620) Dec. 18.* † Єv Мъгдълена Захарешн. скрисам запис. к8 | с8флетол мїv. шн ла моартѣ | мѣ. шам дат партѣ | мѣ де҆ р шчинъ. шн де҆ р пиш. шт Бърбош де то | тендерѣ. съмн факъ в. сърꙿъкосте. шн съмн плътѣскъ. че шю авѣ даторїн. шн сѣ мъ грижаскъ. | шн ко але мѣлн бокатн че ою авѣ. шн мам дат | ко тотvл непоатъмѣ. Настасїн. џопънѣса. | лон Дръган. ворниколон. шаꙋ фост шмене бонн. | Флꙋрѣ. и Петрѣ. капицеꙋ. шн мншv скрис до | ховнеко мнv Костантен. деч неме. сѣ нанбъ | аместека. саv а чѣре ла дъ.ршн. чека. че | нꙋман сѣ абъ а мъ греже. ко че сѣ воро дора. | ачаста ам скрис ла моартѣ мѣ. іаръ чене сѣ ва | местека. сѣ нанбъ а вени дꙋпъ менн.

кат ‡ зркѳ҃ дикикрїн нї днн.

Петръ пнсал.

II. *Fără veleat.* Adecă eu. Onaca Cheotoari. scriu şi mărturisăscu cu cestu zapis al miu. de nime nevoit. nici sălit. ce de bună voia mea. am zălogit o moşie. ce am în fundătura. Moisăei. la sat la Bărboşi. dumisal. ğupănului. Gorie din fântâna Nѧagră. păr în chilia călugăriţăi. şi în ğos păr în aluniş şi la vale până în gura izvorului. ce iaste nuѫ cumpărătură de moşii noştri. dici w am zălogit pentru un galbăn. şi nu iam putut însăma bani păr căndu miu fostu zua nece preste zi pentru că nam avut nici o puteare. ce o am lăsat săi fie dumisale ocină şi moşie lui şi fečorilor şi tuturor cene să va aleage dintru dănsu. denaintea a oameni buni anume Mărzacul de Ştiubeani. şi Nicăi de Bărboşi. şi Mihăilă de acolo şi a lui Iosăp şi Pitic de acolea. ma mare credinţă neam pus şi peceţile ca să ştie.

X X X az Marcul iscal.

III. *Fără veleat, Mai 9.* Adecă eu Toder Gori mărturisescu cu častă scrisore a me pentru moşiѧ čam cumparât de

la mătuşemѣ Tofana cam fostu dat eu pe ğum(ă)tate de cum au fostu cumpărătura sa ¦apoi miau întorsu Andrei Cujbă ğumătate de bani do↑zăči şi trei lei şi un *tiultu* să ţinem amăndoi ača ğum(ă)tate de cumpărătură de la mătuşi nostră Tofana şi pentru credinţa am şi iscălit să s ştie. Mai 9.

az Toderaşco Gori iscal, Gavril iscal.

IV. *7189 (1681) Febr. 18. Iaşi.* † Adecă eu Tofana fata lui Drăgan čau fost armaş şi cu fiiumeu Ion şi cu hăicăme Angheluşa. scriem şi mărturisim cu acestu adevărat zapis al nostru. cum de bună voia noastrâ de nime săliţi. nici asupriţi. ce de a noastră bună voe. am văndut a noastrѫ draptă ocin şi moşii din satu din Hultureşti. şi din Drăgăneşti şi din Măţăşti şi din Pirlueşti şi din Lungeni şi din tot hotarul Bărboşilor. am văndutu ğumătaate din cătă cumpărătur au avut tatămeu Drâgan. dumisale nepotumiu lui Gavril Lucăi căpitanului şi nepotumeu lui Toderaşco sinь Gorii. precum scrii şi uricul. dreptu o sută şi doâzăci de lei bătuţi şi neu făcut dumnlor platѫ. deplin în mâ-. nule noastre. însă fără un vad de moară. ce am dăruit nepoatămia Saftei. ce iaste lăngă sat mai jos aproape de sat. carile au fostu ezitu de noi. şi cu vecini încă iam văndutu. ca să le fie dumilorsale draptă ocin şi moşie cumpărătur şi cuconilor dumilorsale şi nepoţilor şi a tot împrăştiaţilor cu tot locul cu tot vinitul. şi la tocmala noastră sau prilejit dumnealui Ştefan aga şi Cărstiian armaşul al doile, şi Ionaşco căpitanul. şi Andrei Săpotianul şi Murguleţ vornicii de poartѫ. şi Varlan armaşul şi Ionaşco armaşul şi Gligorie aprodul diiacul de cămară şi mulţi oameni buni şi fičori de boiari, şi pentru credinţa toţi au iscălit şi şau pus peceţile ca s crază. şi să aibă aş face şi dresdomnescu. pre acestu adevărat zapis. al nostru şi eu Ion Mişcoriciul diacul de cămar am scris zapisul şi am şi îscălit ca să s ştie.

u Ias lt. 7189 Febr. 18 dni.

az Crăstiian ftori armaş iscal, Stefan aga (l. p.) Andrei vornicul (l. p. un om cu toiag), az Mişcorici iscal, az Murguleţ vornic glotnii iscal, az Ionaşco căpitan iscal, † Tofana snь Drѫgan armaş, az Ursul Totoj iscal, az Gligori iscaal, az Ionaşco armaşul iscaal, az Ion Racleş.

In dos este scris de Stefan Luca: „Carte Răcleşoae čau văndut den tot hotarul Bărboşilor".

V. *7198 (1689) Oct. 22, Iaşi.* Iѡ Costandin Voevod. bjiiu mlstiiu gspdrѫ zemli Moldavscoi. adec. sau părăt de faţă. înnain-

tea domnii miale sluga noastrѫ. Andrei Cujbă și cumnatăsa Safta fata lui Gurie. din sat din Bărboși de la ținutul Fălciiului depreun cu Chirilă. ficorul lui Gavril din sat den Tѫwști ces la ținutul Vasluiului. și cu Ion ficorul *îi Bălănias.* ottam. pentru sat pentru Hultureşti ce sînt la ținutul Fălciiului. pe valia ce să chiamă Moisiia. zicăndu Chirilă și Ion și Mihăil înnaintea domnii miale. precum au și ei moşie întracel satu. în Hultureşti. moșie driaptă de pre părinții lor. și loc de prisac și viind. ei întăi cu ačiastă jalobă. triimisam domnia mia. de au vinit de față. și Andreiu Cujbă. și cumnatăsa. Safta. și cu alți. cine sintu de a loru și viindu aceştiia de față. adusușau. și urice. carile au avut ei pre ačia moşie a Hultureştilor. cu cari urice țiind moșiia aciaia. ȋntru care urice scriu. întrun uricu. ce iaste de la Stefan Vodă Tomșa carile iaste pe ğum(ă)tate. de sat de Hultureşti din partia din ğos. și iarăș. din ciaia gium(ă)tate de sat. din partia din sus. ğum(ă)tate. dintrača. ğum(ă)tate de satu. ačiaste părți de ocin. carile să scriu. să răspundu. pricum sintu cumpărate. de Drăgan armașul de la Lupul și de la soacra Lupului de la Catrina, și de la Vas(i)lii ficorul Teclii. și de la Anghelina și de la fratesău Buzilѫ. şi de la Guriș ficorul lui Stefan și de la Bălan. și de la Gligore Florea. carii au fostu răziași fiind moșiia lor și iarăș arătatuniau altu uricu carile răspunde de la răpăusatul Vasilie. Vodă. scriind. pentru părțile de ocină de la Hultureşti чѧ џѵм(ѫ)тате de ğum(ă)tate. de satu. ce au fostu rămasă. nevândutѫ. să află cau vândut. Loghin. ficorul lui Pavăl nepot lui Ion diiacul partia tatălui lor. și unchiu lor Ilie. parte de ocin. ce se va aleage acestora. dintracia ğumtate de ğumtate de sat. ačasta iarăș să află cumpăratѫ de Drăgan armașul. de la acei oameni. ci scriu mai sus. de sluga noastră. 'Andrei Cujbă. depreun cu cumnatăsa Safta fata lui Gurie. arătând aciaste adevărate urice ce spun. pre sat pre Hultureşti. adusau la domniia mea și Chirilă ficorul lui Gavril și Ion și Mihăil. un uricu. carile de la Iliiaș Vodă iarăș. pentru locu. de prisacă. ce iaste din hotarul Hultureştilor. în parte din sus. la sfârșitul văii Moisiia, care loc de prisac. să află cumpărată de la Fătul de la Gruban și de la Țopa, și de la Sora ficorii Lupii. deci domniia mea depreun cu tot sfatul. nostru. aici am giudecat ca s aibă Andreiu Cujbă. și cumna(tăsa Safta) fata lui Gurie deprenn cu toată sămința lor, aşi ți(nea a lor) driaptă ocin și moșie părți de ocin. din Hultureşti. ce au. cu tot venitul. iar Chirilă ficorul lui Gavril. și Ion ficorul lui Liontie. și cu Mihil ficorul *îi Bălăniasă.* să hie volnici aș ți-

nea *locul acel de prisacă. și din prisacă în laturi* (латури) *locu căt aruncă cu toporul în toate parțile.* precum le spun uricile. ce au. și acastă pără să nu s mai părasci peste cartea domnii meale. тоє пишем. u Ias lt. 7198, Oct. 22.

Saam gspdnъ veleal. l. p. tuș roș ștearsă.

Tudosă Dubău vel logofăt.

VI. *7212 (1704) Avgust 29, Iași.* Нw Михаи Răcoviță Voevod. bjiiu milstiiu gspdrъ zemli Moldavscoi. datam carte domnii miali. boiarinului nostru lui Ștefan Luca ftori visternic. ca să fie volnic. cu carte domniei meale. să opriască. o parte de ωчинъ. din sat din Bărboși de la ținutul Fălciiului. partea lui Ion. fičorul lui Ilie. čau fost căpitan de Dărăbani din Bărboși pentru un cal. čau luat Ion a boiarinului nostru lui Stefan ftori visternic. și sau dus în цра leșască. și prețul calului au fost 35 lei. Așijderele și pentru iap(ă) ce lau mai plătit. de un furtișag. la Spănul de Lăpușna. pentru ačѣѧ să aibi a opri toată parte a lui păn îi va plăti prețul calului și iapa. și să aibă a lua și de a zečѣ, din toată parte aceia. și să o stăpăniască și nimѣ să nu cutezѣ a sta înprotiva cărții domnii meale. тоє пишем.

u Ias lt. 7212 Av. 29 dnl.

„iar dup ce va plăti calul și iapa atuncia iarăș săș fie volnic cu moșiia". vel logofăt uč.

l. p. gospod. † Нw Михаил Ръковиц. воєвод. бжїю. мастїю. гдрь. зє. Молдавки. съптєврїє 1703. Cap de bou, scut. coronă, stea.

In dos nota scrisă de însuși Stefan Luca vtori visternic: list gspd (carte domnească) ot Mihaiu Vod. de oprit parte de moșie ot Bărboși *a vărumieu* a lui Ion ficiorul lui Ilie Căpitan. pentru un cal ce miau luat. când s'au dus la țara leșască. cari lam cumpărat cu 32 lei. și lam plătit și de o iapă a Spănului ot Lăpușna ciau fost furato.

VII. *7229. (1721) April 26, Iași.* † Iw Mihai Răcoviț Vvoda. bj. mlst. gspdrъ zemli Moldavscoi. scriem domniia mea la slugile noastre. Ilie Gorie și la fratesău Antohie. vă facem știre că ne spusără boerii noștri dmnelui Stefan Luca biv vel vist. și Adam Luca biv vel sulger, cum au cu voi dumnelor moșie de pre părinți depreună nenpărțăte. satul Bărboșii și altele pe aiure și acmu dumnealor tămplăndulisă ședere. pe la alte moșii, iar voi. stăpăniți satul Bărboșii tot locul și părțăle dumilorsale și oamenii dumilorsale cari au la Bărboși nu pot să s hrăniască de răul vostru. că unde vor să are, sau să cosască. sau alt lucru voi îi popriți. șii scoateți nefiind locul împărțit, voi popriți peste tot. și pohtiră dmnelor ca să s împarță moșiele. vecinii ce ar hi. să s știe cine ce iar hi parte lor. ca să nu mai hie gâlčavă între

voi. deci iată cam socotit domnie me, șam trimis și hotarnici să vă hotărască cene pe căt i sar face parte sa. ce iată că vă scriem viindu-vă carte domniei miale. să stați și voi împreună cu dumnelor. să vă aflați acolo. să hotărăț și să vă alegeți cineș parte sa. să s știe osăbit. că mai viind jalobă apoi no fi bine. ačasta scriem. u Ias lt. 7229, ap. 26.

l. p. mici tnș roș.

u Bărboși vlto 7229 Mai 12

VIII. *7229 (1721) Mai 12, Bărboşi.* 462 (ѣѯв) pământuri sau aflat la măsurătoare peste toate hotarele Bărboșilor. pămăntul 24 pași. pasul 6 palme. alte 49 (мѳ) pământuri parte Danciului ce au dat samă dumlor boiari Stefan Luca vist. și Adam Luca sulger. că au avut și zapis pe bătrѫnul Danciului și au perit căndu Moscalii. cari au cumpărat acel bătrăn părintele lor Gavril Luca să s știe.

și cum li se vine la împărțală.

231 (слѧ) păm. face pe ğumtate de sat de Bărboși ce lѧ iaste de moșie. cari săi împarte pe patru fičori a lui Gorie. șetrariul. cum scrie anume mai ğos:

57 (нз) păm. pol. 6 (ѕ) pași. parte Saftii fata lui Gorie șetrar.

57 (нз) păm. pol. 6 (ѕ) pași parte Marii sor Saftii

57 (нз) păm. pol. 6 pași (ѕ) parte lui Toderașco Gorie fratele lor

57 (нз) pam. pol. 6 (ѕ) pași parte Sandii sora lor.

231 (слѧ) păm, tij ğumătate de sat de Bărboși parte Răclișoae ce le iaste de cumpărătură de la Tofana Răclișoae fata lui Drăgan armașul și de la fičori ei Ioniț Racleș și Anghelus și cum să împarte și ačastă parte. cine pre căți bani au dat căndu au cumpărat cum scrie mai jos.

115 (реі) păm. pol. care fac 2 părți parte Saftii fata lui Gorie șetrar care ia singură au dat bani pe aciaste părți.

57 (нз) păm. pol. 6 (ѕ) pași parte lui Toderașco Gorie brat Saftii. pe căți bani au dat și el. care iaste a patra parte din ğumătate de sat.

57 pam. (нз) pol 6 (ѕ) pași parte Sandii. fata lui Gorie sor lui tij pre căți bani au dat și ia. la cumpărătura care se face tij a patra parte de ğumătate de sat și să plinește păn aicia tot satul pe aciastă împărțală cari cuprinde peste tot 462 (ѣѯв) păm. cum sau scris mai sus,

(fața a 2-a :)

Să s știe cui ce sau venit pe parte dintraceste părți ce scriu mai sus pe căte păm(ănturi)

173 (ροг) păm. 6 (s) pași. face parte Saftii. fata lui Gorie șetrariul cu parte de moșie și de cumpărătură.

57 (нз) păm. pol 6 (s) pași. face parte Marii sor Saftii numai parte de moșie căci la cumparătur nau dat banii

115 (ρεї) păm. pol face parte Sandii sor lor. de moșie și de cumpărătură.

115 (ρεї) păm. pol face parte lui Toderașco Gorie frate lor cu parte de moșie și de cumpărătură.

462 (ѯѯв) păm. fac cum scrie mai sus. însă pentru parte Sandii Cujboae. fata lui Gorie șetrar arătѫ dumnlor Stefan Luca vist. zapis de la dânsă pre cum iau dat danie parte ei. iar Antohie Gorie zisă căi iaste datoarѧ Sanda Cujboae cu 66 vedre miare cari au plătit pentru dinsă dară nici o dovadă nau arătat. deci sau socotit. să ğurѧ Antiohie Gorie *să brat ego* (cu fratesău) Ilie la sfântă beserecă. cum au plătit acia datorie pen(tru) dânsă. și nemică nau luat din bucatѧle ei. sau dintraltă ceva. și ğurând săi plătească. dumealui Stefan Luca vist. acei bani că așa scrie și la zapisul cel de danie, săi plătească și datoriile.

— Iară pentru partea Marii fata lui Gorie. arătă Dumnlui Adam Luca sulg. zapis de la Ilinca fata Marii, cum să fie cumpărat ei și zisă că iau dat 8 ug. de aur. și un postav sup. și 15 lei bani iau rădicat Oprii barbatului ei. din bani domnești dintro slujbă, čau fost măncat Opria, iar cu rugăminte Ilincăi făr alți bani ce zise că au uitat cât iau mai dat, și *alte date.* Osebit de aciaste mai arătă și dumnlui Stefan Luca vist. doaѡ cărți gspd. de poprit pe moșiia dintraciastă parte a Marii. parte lui Ion brat Ilincăi. pentru un cal ce iau furat și sau dus în țara leșască. care cal lau fost cumpărat 35 lei șau mai plătit pentru dănsul 10 lei pentru o iap unui om. čau fost furato tot atunce. când sau dus în țara leșașcă, care sau socotit toate acestea, că fac 90 (ч) lei și necrezindu Ilie Gorie *să brat ego* Antohie, de o samă de aceaste dumnlor. au priimit carte de blăstăm asupra sa, care liau făcut Ilie cѫ Antiohie ce pentru ačasta cum a socoti ğudecata.

Pentru heleștѣѧ cari cuiu sau venit.

— Iazul cel din sus de toate ce lau ezit dumnealui Stefan Luca vist. sau socotit în parte Saftii și a Sandei fiatele lui Gorie,

— Iazul cel mai din ğos al doile. sau socotit în parte Marii fata lui Gorie.

— Iazul al treile ce au fostu *ai Racleşoae* sau aflat dat cu zapis danie dumisale lui Adam Luca sulgerul şi nu sau pus la mijloc de împărţală, căci îi dat danie măicăsa Saftii.

— Iazul al patrule mai din gios cel cu sălci sau socotit in parte lui Toderaşco Gorie, însă nu i să vinia iazul tot, ce numai pentru învoiala, despre toţi aşa au lăsat să fie acel iaz tot a lui Toderaşco Gorie.

— Iazul al cincile mai ğos de cât toate mai prost tij sau socotit în parte Saftii şi a Sandii fetele lui Gorie.

Toader Lambrino med., Axinte uricar hotarnic.

IX. *7229 (1721) Mai 15, Mălăeşti.* † Stefan Luca vist. datam scrisoarea mea la măna cumnatului Savin Cujbă ca să s ştie precum am luat un zapis a unchiu meu lui Toader Gorie care iau fost întorsu unchiu meu Andrei Cujbă doaжzăci trei de lei *4 pot.* pe a patra parte din ğumatate de sat de *Bărboşi* cari sau cumpărat de la moaşe noastră Tofana Răcleşoae. pentru credinţa iam dat acest zapis al mieu ca să s ştie pentru acest zapis căndu ai cere zapisul să il dau şi pentru credinţa am iscălit să s ştie. din Mălăeşti lt. 7229, Mai 15.

Stefan Luca, Adam Luca.

X. *7229 (1721) Mai 22, Iaşi.* Adecă noi Ilie Gorie şi Antiohie Gorie făcutam scrisoare noastră la măna dumilorsale verilor noştri Stefan Luca vist. şi Adam Luca sulgerul, pentru împărţala de moşii. ce am avut cu dumnialor depreun. de pre moşii noştri Drăgan armaş mare şi Gorie şătrar. stând la socotială cu dumnialor de niam împărţit vinitusau în parte noastră a patra parte de sat de Bărboşi cu hălăşteul cel cu sălci din gios ce lau fost izit Gorie, osăbi de bătrănul Dančiului, din prisaca unde au fostu păsat în sus dinspre răsărit, păn în poiana Zaharioai şi până în apa Moisăei, căci acel bătrănъ este osăbit cumpărătură lui Stefan Luca vist. şi lui Adam Luca sulg. de părintele lor de Gavril Luca, de la Nistor nepot Danciului. însă având eu Antiohie cas(ă) şi vie pe acest bătrăn niam învoit ca sămi ste mie casăle pe loc şi săşi ia dumnlor din parte noastră ce avem în Bărboşi şi ni sau mai venit satul Delenii la codrul Kigheciului şi satul Tricoleştii pe Elan şi niau dat şi uricul şi ni sau mai vinit şi un vad de moară iar în Elan la Beneşti şi niau

dat şi ispisocul şi ni sau mai vinit şi un loc de prisacă cu pomăt şi cu poeni de fânaţ şi cu fântâni la Coropceni la Vaslui; aceste ce scriu mai sus. ni sau vinit noaă şi a surorilor noastre iar la alte moşii să nu mai avem noi triabă nice surorile noastre, căci au rămas toate dumilorsale Ştefan Luca vist. şi Adam Luca sulgerul să se împartă cu alţi fraţi ai dumilorsalѧ, însă Negrileştii şi Briţcanii cu balta Gemenѧli, nu sau pus nice la o parte; căci sănt gălčavă cu Gavriliţeştii şi satul Piţcanii pe Prut. şi Zabulicenii şi Goeştii pe Bujor la Fălciiu şi Sămăileştij şi Mălicenii pe valea Chigheciului tij la Fălcii, iar nu sau pus nice la o parte, aceste căci au fost necăutate de multă vremѧ şi împresurate de unii şi de alţii, iar cinѧ din noi a căuta şi a dezbate iar să stăm cu toţii, şi iarăşi să împărţim cu toţii frăţeşte, iar pentru ţigani am luwat noi ispisoacele la noi şi ce am pute dezbate săi strângem şi săi împărţim frăţeşte, osăbi de ţiganii ce sor afla vânduţi de unchiu nostru Racleş, căci el au luat parte în ğumătatѣ cu noi, şi osebit şi de Savin ţiganul carile a fost a mătuşe noastră a Sandei Cujboae, şi lau dat dumisale Stefan Luca vist. pentru vecini ni sau venit în parte noastră numai trei vecini anume Stefan ficiorul lui Sacot şi Statie ficiorul Buligăi, şi Costantin ficiorul lui Hariton, iar cu alţi cine au rămas să nu mai avem triabă. ce aşa neam învoit şi niam aşezat şi niam împărţit denainte dumilorsale boerilor celor mari carii mai ğos sau iscălit şi pentru să fie de mare credinţa am iscălit şi noi mai ğos.

u Ias lt. 7229 Mai 22.

Ilie Catargiul vel logofăt martur, Ilie Gorie iscal, Antioh Gorie iscal, Darie Donici vel vornic martur, Sturza vornicul martur, Dumitraşco Racoviţă hatman, Sandul Sturza vel ban, Ion Palade spatar, Gavril Costachi vel stolnic, Lupul 3 logofăt, Vasile Stuza vtori logofăt, Toader Paladı vel comis.

XI. *7229 (1721) Iunie 15, Iaşi.* † Iw Mihai Răcoviţ Voevod. boj. mlstiiu. gspdrъ zemli Moldavscoi. adecă sau părăt de faţ înnaintea noastră. şi a tot sfatul nostru. boiari noştri. Stefan Luca biv vist. şi fratesău Adam Luca biv sulger. cu Arhirie Plăcintă. zicăndu Arhirie precum are şi el. očină. înnatreia parte de sat de Bărboşi de pe valea Moisiѧ. arătăndu un ispisocu vechiu de la Sămion Movilă Vod. din velet 7115 Iuni 1. scriindu. întracel ispisoc. cum sau părât. Dămian biv parcalab. cu Popăscul din Sălişte şi cu un Nechifor şi cu un frate a lui

Nechifor anume Răfeiu. din Cărstinici. pentru a treia parte de ωчнѫ den sat din Cărstănici şi din Bărboşi. cari părţi de ocnâ au fost a lui Nechifor snѣ Herman. cari acel Nechifor au fost furat. 8 boi a lui Dămiian. şi şau fost dat aciale părţi de ocnâ. pentru acei 8 boi lui Dămian. deci Arhirie zice că el să trage dintracel Dămiian. şi au mai arătat şi alt zapis vechiu făr veleat tij scriindu precum Mărica Simoae au vândut a ei driaptâ ocnâ. un loc de prisac. cu pomăt pe valea Moisii. tij la Bărboşi. iarăşi acelui Dămiian biv părcălab, şi aciaste părţi de ocnă săi fie împresurând. Stefan Luca vist. cu fratesău Adam Luca sulğ. iar boiari noştri Stefan Luca să brat ego Adam Luca sulğ. aşia au dat sam că de când au murit moşii şi părinţii lor. şi ei păr pre acmu ce au îmbătrânit, nau apucat pe Arhirie ca să fie ţinut cu aciale zapise vechi moşiѧ cu dânşii în Bărboşi, nici acel loc de prisacâ ce zice el nau ţinut. şi aratară şi dreasâ un uric de la Stefan Vodă Tomşia în care dacă sau luat sama sau aflat cumpărătura moşului dumilorsali lui Dragan ce au fost armaş mare. o parte din Bărboşi. şi din Crăstinici, de la Vărvara nepoata lui Crăstinici, şi altă parte de la Кнѳѳанїє şi de la fratesău Crăstiian, fečor lui Macoveiu, nepoţi Lungului din Bărboşi, şi din Crăstinici, *unde au fost casa Bărbosului.*

Aşijderia a patra parte tij din Bărboşi parte Petrii Ştirbul снѣ Nestrii, cu fratesău Cozma. tij din Bărboşi. Aşijderea şi parte lui Nestor fečor Nicăi, nepot Danciului, al patrule bătrân. tij din Bărboşi čau cumpărat mai pe urmă părintele 'dumilorsale Gavril Luca căpitan, cu cari părţi să incheѧ tot hotarul Bărboşilor din apa Moisăi sprѧ răsărit; şi niau mai arătat o carte şi de la răpăosatul Costantin Cantimir Vod. precum sau fost mai sculat nişte răzeşi dintraltâ sălişte de la Tăoşti de la ţinutul Vasluiului anume Chirilă снѣ Gavril şi Ion снѣ Liontie otţam, şi Mihăil снѣ *ii Bălănias* (.ѓи Бѫлѫнѧс) şi sau părăt cu Andrei Cujbâ, şi cu cumnatăsa Safta fata lui Gorie maica dumilorsale boerilor cari sau numit mai sus, pentru nişte părţi de ocin din sat din Hulтureşti. ce sănt la ţinutul Fălciiului, pre vale ce să chiamă Moisiѧ. care sănt tot întrun hotar cu Bărboşii, şi pentru un loc de prisacâ. zicănd acei oameni ce sau numit mai sus, cum au şi ei moşie întracel sat în Hultureşti şi arătânduş Andrei Cujbă vor. cumnatăsa cu Safta fata lui Gorie şetr. de la Ştefan Vod. Tomşia cumpărătur. moşului lor lui Drăgan armaşul de la răzăşi cei bătrâni. anum(e) de la Lupul şi de la soacra Lupului de la Catrina, şi de la Vasilie снѣ Teclii, şi de la Anghelina şi de la

fratesău Buzilă şi de la Guriş сиъ Stefan. şi de la Bălan şi de la Gligoraş Floaria. şi iarăşi dintralt uric čau arătat de la Vas(i)lie vod. iarăş cumpărătur de la Drăgan armaşul. nişte părţi de wчиѫ. tot din Hultureştı. de la Loghin сиъ Pavăl. nepot lui Ion diiacul. şi au rămas acei oameni din Tăoşti. toţi câţ sau fost sculat cu pѫrѫ din toată leage a ţărăi. denainte lui Cantemir Vod. ca să naibă triabѫ. în sat în Hulturiaşti. de pe valea Moisii. drept aceaia şi Arghirie Plăcintă carile sau numit mai sus. ne arătând el nici o dovadă. precum ar hi ţinut el moşie în Bărboşi sau părinţii lui cu aciale zapise vechi. am socotit împreun cu tot sfatul nostru. cum acel ispisoc de la Sămion Vod. Movila iaste un lucru vechiu şi răsuflat. cum şi zapisul acela, ce lau arătat pe acel loc de prisacă, şi sau dat rămas denaintea noastră. şi din toată leage a ţărăi şi sau luat din măna lui şi aciale cărţi de sau rupt. fiind o vreme de demult ca să naibă el a să mai răspunde că iaste răzăş în Bărboşi. şi de ačastă pără să nu s mai părască în veaci peste carte domnii mele. тоє пишем.

u Ias vlt 7229 Iuni 15.

Darie Donici vel vornic vă divan netânplânduse vel logofăt.

l. p. gospod: Иw Михаил Ръковиц. воєвѡд. бжїю. мастїю. гдрь. зє. Мwлдавıи. съптєврїє 1703, cap de bou.

XII. *7230 (1722) Mart 10 Iaşi.* Iw Mihai Răcoviţ. Voevod. bj. mlst. gsprdrъ zemli Mwldavscoi. datam cartea Domnii meale. boiariului nostru lui *Stefan Lucăi visternicului* să fie volnic cu cartea domnii meale. a popri pre toţi grădinarii boiarѧşti carii măргu la moşiia dumisale la Bărboşi de fac. grădini şi moşie nau. anume pre grădinarii dumisale hatmanului şi a dumisale lui Costantin Costache vel spatar şi a lui Iamandi. şi a toţi boiarii, pentru căci au jăluit dumnealui domnii miale că să hrănѧsc acolo. şi bani dau pe aiurilea, şi mărgând zlotaşii. acolo văd atâţa oameni şi pun bani şi sau sărăcit câte -un sărac de om ce au avut dumnealui vistiarnicul. care fiind şi dumnealui hatmanul făţă când au jăluit vist. au spus dreaptu că nare moşie. nici dmnlui nici alţii. deci văzând domniia me jaloba dumisale întracesta chip iam dat domnia mea ačastă cartѣ să aibă ai popri pe toţi. nici unul să nu facă grădini acolo čѧ să margă săşi facă grădin. unde dau şi bani şi nime să nu ste înpotriva cărţii domnii meale.

u Ias vlt 7230 Mart 10.

Io Mihai Răcoviţă Voevod· l. p. tuş roş mică (ştearsă).

Nota. Hatmanul e Dumitraşco Răcoviţă.

XIII. *7230 (1722) Aug. 17, Iaşi.* Iw Mihai Răcoviţ Voevod. bjiiu mlstiiu gspdrъ zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea, la slugile noastre Ilie Gorie şi Antiohie fratesău facem ştire pentru moşie ce aveţi la Bărboşi cu verii voştri dumnelui Ştefan Luca vist. şi Adam sulgerul cari mai întrecută vriame je_ luind dumnealor că nefiindule traiul acolo. şi avându dumnealor trii părti şi voi numai o parte care ne au fost arătatu şi mărturie ce aţi avut de împărţală, şi cu ača a patra parte stăpâniţi tot locul şi de *arę ave* dumnelor câte un om doi pe acel loc nu să poate hrăni de răul vostru. şi sau fost scris o carte la Toader Lambrino med. şi la Gligorie Bădros ca să vă hotărască locul şi mărgându acei hotarnici să socotiască locul şi să aliagă au socotit ača a patra parte să vo dia pe de o parte precum vine locul. parte despre soare răsarѧ şi dinsul până undѧ vi sa plini ača a patra parte a voastră o sută şi 15 pământuri precum vă scrie împărţala şi nepriimindu voi aşia vau dat şi drept hăleşteul vostru să vă hlizasca ača o sută şi 15 pământuri. iar din sălişte a patra parte. şi nice aşa naţi priimit şi cereţi să întraţi în mijlocul locului dreptu hălăşteul lui Adam Luca. sulgeriul. unde nu vi se vine peste hălăştaelea lor în mijlocul locului să întraţi cu a patra parte a voastră. precum văzum scriindu şi mărturie de la hotarnici. deci pentru ačasta lucru iată că vi se scrie să căutaţi una dintraceste doaw ori de o parte să vă aliagă parte voastră ača a patra parte în parte de sus ori drept hălăşteul vostru precum au socotit acei hotarnici boeri. că! ne priimindu să vă aşezaţi şi să vă hotărâţi locul. şi să vă stâlpiţi precum au socotit acei hotarnici. şi a mai veni jalobă iat că sa trimete un un boeriu mare acolo. să aliagă şi de va afla tot aşe. căi dreptu precum au socotit, şi aceia boeri carii au făcut mărturie întracesta chip bine să ştiţi că câtă cheltuială să va face toate de la casăle voastre să va plini şi veţi petrece şi înşine. ačasta scriem. u Ias vlt. 7230 Aug. 17.

l. p. tuş roş (ştearsă).

XIV. *7232 (1723) Dec. 22, Iaşi.* Adec eu. Ilie Gorie. scriu şi mărturisescu. cu acestu adevărat. zapis. al mieu. la mânuli. dumisali. vărului mieu. lui Stefan Lucăi. čau fostu vistiarnic mare. precum să s ştie că agiugându eu la mare nevoe. şi neputându eu întralt chip. sămi urnesc nevoia. mam sculat eu de bună voia mia. şi miam scos partea mea de moşie čam avut eu la sat la Bărboşi de la ţinutul Fălciiului din a patra parte de sat.

ğumătate care scoţindo eu časta parte *la maidan* să w vănzu. să aflas dumnealui hatmanul să o cumpere. deci dumnealui au eşit cu mine la Mărie sa Vod. să ne întrebăm. şi niau ğudecat Mărie sa Vod. čau dat dumnealui Hatmanul să dea şi dumnealui. şi miau dat dumnealui 65 lei bani noi (dres) că atâta îmi deadese un om al Mării sale să vază locul. şi de a socoti omul mării sale că mai face locul cât ar socoti că mai face. sămi mai dea dumnealui, iară acmu miau dat dumnealui aciaşti 65 de lei deplin întru mănule мѧлѣ. pentru aceaia iam făcut şi eu dumisale acesta zapis ca să fie dumisale şi fiilor dumisale driaptă očnă şi moşie despre toate părţile şi din tot locul cu tot venitul în veci. însă pentru fratemeu, Antohie căci nu sau tămplat faţă acmu la častă vânzarѣ să naibă dumnelui nici o nevoe. pentru căci fratemeu mai iaste iscălit şi întralt zapis căndu am fost mai scos ačastă parte la vânzare şi cest zapis sau făcut denainte dumilorsale boiarilor cialor mari carii sau tâmplat, şi pentru credinţă mam iscălit să fie de bună creadinţă şi eu Vasilie Popa uricariul am scris cu zisa lui Ilie Gorie să s ştie. iară pentru doaw surori ce avem noi liam dat lor întralt loc moşie iar aicea nau încăput cu noi. u Ias lt. 7232 Dec. 22.

Ilie Catargiul vel logofăt, Ilie Gorie iscal, Dumitraşco Răcoviţă hatman, Darie Donici vel vornic, Constantin vel spatar, Sandul Sturza vel ban, Costantin Rosăt vel pah., Gavril Costachi vel stolnic, Iordachi Catargiul vel vist.; — vornici glotnii: (l. p. porţii gospod în 1718 п. ч. п. р. ц.=p(e)c(etea) p(o)rţ(ii) o cruce). Toader Cujbă vornic de poartă (l. p.), Gligoraşco Cucoranul vornic de poartă (l. p.), Ghiorghe vornicul.

XV. *7232 (1724) Ghenar 22, Iaşi.* + Iw Mihai Răcoviţ Voevod bj. mlst. gspdrѫ zemli Mwldavscoi. facem ştire cu ačastă carte a noastră. tuturor cui să cade a şti pentru o parte de očnâ a lui Ilie Gorie din Bărboşi. de pe valea Moisăi din a patra parte de sat din toate hotarăle câte îmblă la un loc cu satul Bѫrboşii cu ğumtate care sintu şi pămănturi măsurate anume de Toader Lambrino čau fostu vel med. şi de Axintie uricarul cănd au fostu hotarnici acolo. din ača a patra parte de sat ğumtate fac 57 de pămănturi şi pol fără poiană de fânaţă ce sintu pintrѣ păduri, şi fără hălăşteul cel vechiu. cu sălci cari iaste izit de moşul lor Gorie čau fost şatrar. viindu Ilie la mare ŭrgie. din necuviincioasa fapta lui ce au fostu făcut în vreamia Moscalilor. omorănd pe Ali agă a čamaşirului. şi viindu čauşu

împărătesc pentru ača faptă a lui cerşind cu divan de la împărăţie Cilibi răscumpărarea sîngelui nepotusău Ali aga. neavăndu Ilie cu ce să plătească čubotele treapădul čauşului împărătescu, scosau partea lui de moşie din sat din Bărboşi vănzătoare. ca să să poată plăti de čubotele čauşului împărătesc ača parte a lui din a patra parte ğumtate cu loc de selişte unde a fost casa tătânisău şi cu ğumătate de hăleşteul lui Gorie şătrarul. čal cu poeni de fânaţă şi din câmpu şi din păduri pe cât so vini partea lui, neguţindu acea parte cu cinstit şi credinčos boiarinul nostru cu dumnealui Dumitraşco Răcoviţ hatmanul. drept 65 de lei, de ačasta nau îngăduit boiarinul nostru dumnealui Stefan Luca biv vel vist. ca să cumpere dumnelui hatmanul. fiind văr primar cu Ilie Gorie, nici noi nam putut să mai urnim întralt chip, čau întorsu dumnelui deplin acei bani 65 de lei denainte divanului domnii meale. în mănule lui Ilie Gorie, însă zisa dumnealui Luca visternicul cum că să vine lui Ilie 57 de pământuri şi pol, căci ei sint 4 fraţi pe 115 pământuri ce li să vine a' patra parte de Bărboşi ce să vine numai 28 de pamânturi şi pol. pe frate, ceia ce Ilie dede samă înaintea domnii miale, că cumnaţilor lor liau dat întralte moşii iară nu în Bărboşi. deci aşia am socotit şi domnia mea de vreame că mai au moşii întraltu loc. vor stăpâni cumnaţii alte moşii căci un cumnat al lui anume Hăugaş au fost şi el singur la moarte acelui Turc, osăbit mai zisă dumnealui Lúca visternicul. cum Ilie Gorie area frate pe Antiohie Gorie poate mâine sau poimâni să zică că ia întoarce banii, fiind lui frate şi dumnealui ia banii în camătă de la Turci. neguţitori de dă pentru capul lui Ilie. iară Ilie au răspunsu innainte domnii meale. cum au mai scos el o dată ača moşie la vânzare şi fratesău având prilej nau vrut să cumpere čau iscălit în zapis. deci pentru ačasta aşa au socotit şi domnia mea împreună cu tot sfatul nostru. cum din vreamea ca nu sau tâmplat Antiohie să dea banii la graba purcesului čauşului împărătesc şau luat banii cu dobândă dumnealui boiariul nostru Ştefan Luca vistearnicul. de au dat de lau mântuit din nevoe. de acum innainte să nu mai fie volnic Antiohie Gorie a mai zice ceva sau a mai întoarce ce să stăpâniască dumnealui Ştefan Luca visternicul pe cum au dat bani căci şi Antiohie bine au auzit de urgie ce trage fratesău de către ceauşul împărătescu. dară nau vrut să vie săl caute la nevoia lui, sau să dea bani săl plătească de ceauş. pentru aceaia am dat domnia mea ačastă cartе a domnii meale boiarinului nostru dumisale lui Stefan Luca visternicul ca săi fie

ačastă parte de ωчнж din tot locul cu tot vinitul neclătit și nerușiit nici odănăoară în veci. și altul nime să nu să mai amestece peste carte domnii meale. ačasta scriem.

u Ias vlt 7232, Ghenar 22.

Io Mihai Răcoviță Voevod (m. p.)

Pecetea mică tuș roș: † Іω. Мχ. Ркв. Кбд. б. мл. гсп. з. М. Cap de bou, soare, lună, stea, coarne, 1703.

XVI. *7232 (1724) Febr. 25, Iași.* Iω Mihai Răcovit. Voevodı. bj. mlst. gspdrъ zemli Mωldavscωi. la sluga noastră la Antohie Gorii îți facem știre. pentru fratetău Ilie Gorii. carile au fost venitu aicea un čauș împărătescu la dănsul pentru fapta lui čau fost ucis pe Ali aga čamașirului. şi căzând el la mare greu neavăndu cu ce să plătiască čiubotele čaușului împărătescu. șau scos parte lui de moşie din Bărboşi la vănzarѣ. și neguțândo dumnealui hatmanul drept 65 de lei să o cumpere. iară dumlui Stefan Luca visternicul mau îngăduit și cu divan au întorsu banii dumisale hatmanului şi făcândui fratetău Ilie Gorie zapis iau zis dumnealui visternicul lui Ilie pentru tine fiindută frate. iar dacă na să iscăliască în zapis. iară el au răspunsu că nu va avea nici o nevoe. că el au mai scoso odată la vânzare şi arѣ și zapis iscălit de la tine. precum nai pozvolit să o vânză, cui ar vrea să o cumpere. pe urmă viind și tu aicia în Ѧııı au trimis Ștefan Luca visternicul pe nepotusău dumisale Ion post. fiul dumisale lui Adam sulgerul la tine cu zapisul săl iscălești și tu nai vrut să iscălești și tu bine ai știut la ce greu și nevoe căzură fratetău. și vinde moșia pentru acea nevoe, și tu atunci nai vrut să vii să dai banii şi să scoţi pe fratetău de urgiia ce căzuse. iară dumlui au luat banii. cu dobăndă de la neguțitori de lau scos pe fratetău de la čubotele čaușului împărătescu ; deci iată că ți sau trimes zapisul ori săl iscălești ori să vii aicia la Iași. că neiscălindu sau neviindu ța veni un om domnescu. de te va aduce și vei da și čubote. ačasta scriem. u Ias lt 7232 Febr. 25.

Pecetea mică tuș roș : † Іω. Мχ. Ркр. Кк. б. мл. гсп. з. М. Cap de bou... 1703.

XVII. *7233 (1725) Aug. 12.* Adec eu Ştefan Luca visternicul. fac ştire cu acest adevărat zapis al mieu la măna dumisale frăținimieu lui Adam Luca sulgerul pentru satul Bărboșii, cari înpărțindune noi cu moșiile de pe părinții noștri čam avut sau vinit în parte frăținimeu lui Adam parte din Bărboşi gu-

mătate de sat. čau fost dreaptă moșie părințască, fiind așăzătura părinților noștri acolo. și fiind și fratemieu frate mai mic. deci avăndu și eu o parte de sat din Bărboși danie de la mătușa mea Sanda Cujboae, vorničasa și mai cumpărând și a opta parte de sat din tot satul de la văru nostru Ilie Gorie. și mai avăndu eu și altă parte a vărumieu a lui Ion fičorul lui Ilie căpitan luată pentru un cal și ѡ iap. osăbită de partea surorisa Ilincă care este iar vândută frățînimeu lui Adam, și avăndu eu și cas gata făcută în Bărboși și moară gata socótindune între noi frățește, mam tocmit cu dumnealui și miau întorsu fratemeu bani pe părțile mele căte scriu cu casă gata și cu moară. 250 lei bani vechi deplin. și iam dat și eu aceste părți toate frățînimeu lui Adam. și au rămas tot satul Bărboși deplin a lui cu toate cumpărăturile de prin prejur osăbi de a opta parte čau mai rămas nevăndută a văru nostru a lui Antohie Gorie, precum ne scrie și izvodul cel de împărțală de moșii între frați ce avem între noi. Deci de acmu înainte să fie driaptă moșie večnică a dumisale și pentru mai mare credință am iscălit să să știe.

lt. 7232 Aug. 12.

Stefan Luca iscal.

XVIII. *7255 (1746) Oct. 31.* Adecă eu Ioniț Ciapă și eu preutul Trohin fičorii Catrinii nepoți lui Antohi Gore de sor făcutam zapisul nostru la măna postelnicului Vasile Luca pentru a opta parte de moșie din Bărboși ce au avut unchiu nostru Antohi acmu ačastă opta parte sau făcut în trei părți o parte luąm noi fičorii Catrinii, o parte eu fičorii lui Ilie Gorie, o parte e Ion Hăugaș și noi am văndut parte nostră și parte fičorilor lui Ilie Gor dreptu patru zeci de lei și niau făcut dum. plata deplin, căci noi am dat moșie fičorilor lui Ilie Gore întralt loc și iscălitura lor am adus să fim volnici a o vinde și der fi vreun calabalâc despre alte rude al nostre. noi săl tragem. dumnelui să aibă pace. și la ačastă tocmală sau tănplat mulți oameni buni. cari mai ğos sau și iscălit.

lt. 7255 Oct. 31.

Erei Trohin, čapă Ioniț, Andrei diacon, Lupul vornic gloţnii martur, Costandin Guțul am scris zapisul.

XIX. *7256 (1747) Dec. 28,* Ioan Grigore Ghîca V.v. bjiu mlstiu gspdrѫ zemli Moldavscoi. datam cartea domnii meale slugii noastre cestui (loc gol) să fie volnic să margă la Vasile posŧelnicu sin lui Adam Luca slugerul, cari au avut aice judecată

cu Cujbuleștii pentru pricina. unei moșii și de la judecată au rămas ca să întoarcă Vasile; Adam postelnicul 33 lei 6 pot(ronici) Cujbuleștilor și neavând să le de banii aice sau apucat păr întro săptămână că a trimite toți banii și acmu au trecut sorocul îndoit și nici Vasile Adam nau mai trimis banii nici fratesău Gavril post. pe care lau lăsat vechil nau dat banii, drept aceia mergând omul gosp. să apuce pe Vasile Adam să plinească toți banii deplin de la dânsul săi aducă aici săi dee în mâna Kujbuleștilor și să e el peč de la dânșii cum li sau dat banii și nime să nu ste în potriva cărții domnii meale „și să plinească 10 lei cheltuiala Cujbuleștilor.

Leat 7256 Dec. 28.

Pecetea tuș roș, cap de bou și pasere; Іw. Гр. Г. Вв.

XX. *7256 (1748) Iuni 2.* Milostive și luminate doamne, să fie măria ta sănătos, jăluesc măriei tale, pe dmlui Vasile Adam vel căpitan de codru, că având noi cumpărătură de moșie din sat din Bărboși, de la un moș al nostru Andrei Cujbă, jumătate de sat, iar dmlui sulgerul Adam, părintele dumisale, zicând că are și el cumpărătură, jumătate de sat din Onțeni de la un Ion Cujbă răzeși cu noi și părinții noștri, schimbătură cu Adam sulgerul, dând părinții noștri zapisul Bărboșilor, în mâna lui Adam. iară Adam au făcut o scrisoare la frații lui Ion Cujbă, vânzătorului din Onțeni, ca să stăpânească părinții noștri, jumătate de sat din Onțeni și să dee zapisul Onțenilor la mâna părinților noștri, și zapisul nu lau mai dat, la care căutânduse și moșia pe scrisoarea lui, sau aflat moșiia mai puțin; și văzând așa au ieșit părinții noștri la divanul mării sale lui Gregorie Vodă în ceia domnie și lau rămas cu carte de giudecată săși stăpânească el Onțenii și noi să stăpânim Bărboșii, la care și până acmu zapisele noastre a Bărboșilor sântu, în mâna lor și ne iau tot venitul moșii, ne rugăm mării tale dă dreptate să ne dee zapisele Bărboșilor să stăpânim moșiia și să i dăm și noi scrisoarea lui, ne rugăm mării tale să avem dreptate de la mila mării tale.

Robii mării tale Angheluță și Iordache și Lupul, nepoții lui Andrei Cujbă ot ținutul Fălciului.

In dos:

Іw Costantin Neculai Voevod. bjiu mlstiu gspdrъ zemli Moldavscoi.

Dmtale vel căpitane Vasile Adam, după carte de giudecată

ce zici că este la mâna lor, or să le dai zapisile să te așezi cu dânșii, ori de ai a răspunde să trimiţi vechilul tău, să stea faţă la giudecată, înaintea noastră, aceasta poruncim.

Leat 7256 Iunie 2.

Hrisoscoleu Postelnic. procit vel jitnicer.

Trecut la condică, Lupu logofăt.

Pecete gospod tuș roș, cap de bou și pasere: Іѡ. К. Н. Бк.

XXI. *7256 (1748) Iunie 24.* Adecă noi nepoţii lui Andrei Cujbă și eu Lupa fata Bolotoai cu surorile mele Maria și Tofana și eu Lupul Cujbă sân Postolache și eu Lupul sân Măriuţei Cujbă și eu Lupul sin Nicăi, făcutam zapisul nostru la mâna dumisale Vasile Adam vel căpitan pentru o pricină de moșie din Bărboși ceam avut judecată cu dumnlui înaintea dmsale logofătului Sturzi și rămânând dmlui Vasile Adam de la giudecată să ne întoarcă 33 de lei și zece lei cheltuiala și na dat dmlui banii și iam dat și noi toate scrisorile și iam făcut și acest zapis la mâna dmsale ca să să știe ca nimene dintracest neam a Cujbeștilor să nu mai aibă treabă în Bărboși, de aici înainte și pentru mai mare credinţa niam și iscălit șam pus și degetul.

leat 7256 luna Iunie 24.

Lupul Cujbă sân Ioniţă Angheluţă, eu Lupu Cujbă sân Postolache, eu Lupul sân Măriuţa, eu Lupa Coroiasa, eu Tofana, eu Maria, Iordache Bădros nepot lui Cujbă.

XXII. ҂аψоѕ (*1776*) *Febr. 1.* Zăstre ce am dat, cu mila lui Dumnezeu fiicei mele Smaragda după cum arată:

460 pași o moșie din ğos de satul Ionășești.

330 stânjeni tij altă moșie din sus de Ionă(șe)ști în săliște Hulpeștilor.

5 pogoane vie lucrătoare la Nicorești făcută de mine.

2 salașe de ţigani.

1 așternut.

1 rând de strae din toate zilele.

Aceste moșii să află în ţinutul Tecuciuiui pe apa Săretiului cu vad de pod leam dat hotărăte stâlpite cu scrisroi hotarnice, de răposatul Ioniţă Mitre, post. bez 610 stânjeni ceau rămas în săliște Sclipoteștilor pentru schivirnisala fiiului meu Alexandru tij cu vad de pod la Giunculeasa.

Alexandru șătrar.

δημήτριος ἱερας ὁ μπαλανίδης καὶ οἰκονόμος μαρτυρῶ.

XXIII, *Fără veleat* (către 1779). Izvod de zestre de cele ce dăm fiicei noastre Nastasăi dup(ă) cum arat(ă) mai ğos anume:

— 1 icoană ferecată cu argintu.

— Moşie Bărboşii cu sat cu 2 mori ce îmblă pe Moisăe cu iazurile morilor şi cu pi.ᴧ de sucmani.

— Moşia čolăneşti ce să ţine şi să hotăraşte cu Bărboşii.

— Moşia Cărăuşul tij alăturea cu čolăneştii.

— Moşia Stefenii tij ce să hotărăşte cu Cărăuşul şi sănt stâlpite cu hotar tot la un loc cu Bărboşii.

— 5 pogoane vie în Bărboşi.

— 12 salaşe de ţigani însuraţi.

Odoare cei dau

— 4 inele

— mărgăritari 10 şiraguri

— 1 pereke cercei de izmarad cu pini de diamant

— 1 pereche paftale poleite cu aur

— 12 perechi cuţite de argint cu li(n)guriţele lor

— stropitor şi afum(ă)toare de argint

— străchinuţi cu linguri şi cu solniţi de argint

— 3 rânduri strae

— 1 rădvan cu 6 cai

— cal de mire

— 20 epi cu armăsarul lor

— 20 boi cu 10 tineri

— 20 vaci cu 4 bivoliţe

— 1 buhai bivol

— 200 stupi

— 100 oi

— 1 toc de blid

— 1 toc de talgire

— 1 tava de masă

— 5 tingiri

— 1 aşternut hansir.

Acest izvod am dat în mâna lui Neculai fiului dumisale spatarului Cuzăi şi după moarte noastră ce ar mai rămâne să fie moştenitor la toate şi am iscălit.

Vasile Adam pah.

XXIV. *Fără veleat* (cătră 7271). Cinstit şi al mieu ca un frate dum. jăcnicer. Vasile cu fraţască dragoste şi cu fericită sănătate mă închin dum. scrisoarea cătră dum. de alta nu iaste fără de cât înştiin-

ţăz pe dum. pentru locul de prisacă ce miau dat dum. stoln. Toma Luca de danie ce (чл) iaste în (Crasna şters) Lohan, care ştiî dta că ai iscălit şi dta. şi fiind că acel loc iaste foarte vek. şi în codru şi plin de pădurѣ şi de nevoe care până al curăţi şi a să destupa trebue nişte muncă multă, şi cheltuială marѣ şi fiind că mai ğos suptu polile codrului iaste un loc mai fără pădurѣ dă ar fi cu voe dum. pohtesc să fie dragoste dum. să fii acolo mai din ğos suptu polile codrului, ca s(ă) pui să îngrădiască acolo. să fie de prisacă. Ačasta. să fii dum. sănătos.

a dum. ca un frate

Const. Greč(anul) stolnic.

„Bade Vasile pohtim pentru ceva peşte din iazul dum. proaspăt să ne trimiţi.

XXV. *Fără veleat* (cătră 1779). Izvod de ţigani di zăstre anume să s ştie.

— Vasile ţigan cu fimee lui Irina cu trii copii
— Aniţa ţiganca cu trii fičori.
— Postolachi ţigan vezeteu cu femee lui şi cu 4 copii.
— bucătăriţa femee săracă cu 4 copii
— Vezeteiţa Marie fimee săracă cu 4 fičori
— Ion ţigan cu femee lui şi cun copil
— Luca ţigan cu fimee lui şi cun copil iar acistu ţigan lam luat de la fratimeu Gligoraş pentru altu ţigan.
— Ioana ţiganca cun ficior a ei
— Isac ţigan cu fimee lui şi 4 copii
— Simion bucatar cu fimee lui
— Ifrimu ţigan cu 2 fičiori a lui.
— Ghiorghi vezeteu cu fimee lui.

Vasile Adam pah., Gligoraş protop. ot Fălciu am fostu faţă.

XXVI. *1779 Mai 30.* Din porunca Preosfinţiei sale, Părintelui Mitropolitului şi a cinstitului dumnealui vel logofăt, fiind rânduit, am făcut cercetare între dumneei medelnicereasa Zoiţa fiica răpousatului paharnic Vasile Adam şi între dumneaei păhărniceasa Safta, jupâneasa cea de al doilea a paharnicului Vasile Adam, pentru a cleronomiei pricină, şi precum sau aflat din arătările şi răspunsurile amânduror părţilor, arătăm mai gios.

1779 Mai 30.

— Cele ce cere med(elnicerița) Zoița de la maştehăsa.

Intăiu. Cele ce după izvodul de zestre ce are iscălit de tatăl său, nu liau luat să i se împlinească.

Adică 50 stupi, un cal de mire, 12 talgere de cositor, 4 tingiri	Pentru aceste, singură păh. Safta au mărturisit că nu liau luat Zoița, însă răspunde să le fi cerut la tatăl său până au trăit căci acmu la mâna sa, nimic nu să află, că au luat tot ginerele său Cuze.

Al doilea 4 epe ce iau dăruit tatăl său pe urmă, afară de izvodul cel de zestre să i se dea.

Pentru ele au mărturisit păh. Safta că iau zis răposatul pah. Vasile Adam aproape de moartea sa să i le dea, şi nu i le opreşte.

Al treilea: 20 galbeni ce iau avut Zoiţa de la logodnicul său cel dintăiu carile iau luat tatăl său şi nu iau dat.

Pentru aceştia au mărturisit şi păh. Safta că cu adevărat au rămas în mâna pah. Vasile Adam şi nu iau dat. Iar pentru ca săi dea păhărniceasa Zoiţei, zice că nui datoare.

Al patrulea. Toate câte au fost drepte averi a mumei Zoiţei, pe cât se vor dovedi, cere să i se împlinească din cele rămase după moartea pah. Adam.

La aceasta păhărniceasa Safta au răspuns că nu ştie de au avut muma Zoiţei niscai averi, şi cât au avut şi iarăşi cum că la mâna sa nu are nimica; atâta numai a arătat că ştie că au fost a mumei Zoiţei, care zice că nu i le opreşte. Adică:

un raftu de argintu	o perină
un covor	o scatulcă
o harşa	

Cele ce arată păh. Safta că au rămas după moartea paharnicului Vasile Adam.

Moşia: Bărboşii la Fălciu cu alte silişte de prin prejur: adică Ciolăneştii şi Stefenii, cu casă, cu biserică, cu mori şi o piw de sucmane cu 4 pogoane vie.

6 sălaşe de ţigani însă 3 sălaşe întregi şi 3 ţigance văduve cu copii

6 vaci cu viţei	6 telegari
6 vacı sterpe	80 stupi
4 bivoliţe	50 oi
10 boi mari	1 sipet mare
4 boi tineri.	1 sipet mai mic
13 epe mari cu mânzii lor	1 ciasornci

7 epe tinere
1 armăsar

1 ladă de tiporos cu pănzuri şi cu alte măruntuşuri.

Aceste au arătat păh. Safta că au rămas după moartea boerului său şi au intrat toate la mâna ginerului său pitar Neculache feciorul Cuzei, măcar că la izvodul de zestre ce sau făcut la mâna Cuzei cu iscălitura pah. Vasile Adam sănt mai multe puse şi Cuze răspunde că nu liau luat toate după izvod.

— Datorii ciau arătat păh. Safta că sau plătit după moartea pah. Vasile Adam.

Lei

300 la vornicul Bogdan
100 la banul Greceanu
60 la un turcu
92 la pah. Iancu Grecean
28 la banul Beldiman
60 la Ranga
640 fac

Această datorie arată păhărniceasa că au fost dreaptă a răposatului, bez altă datorie ce arată că au făcut păhărniceasa la măritatul fiicei sale Nastasiia cea luato Cuze după moartea pah. Adam.

Adică

Lei

483 la dugheana Ganii
140 la un neguţitor din Fălciu bez grijele mortului.

Mai arată păh. Safta cum că o moşie anume Ciahnăuţii la Orhei, care au fost a sa de zestre, au vânduto pah. Vasile Adam răposatului paharnic Vasile Ruset.

δημήτριος ἱερὰς ὁ μπαλανίδης, κάι οἰκονόμος.

Iordachi vel clučer.

XXVII. *1779 Mai 31.* Din porunca prea sfinţiei sale Părintelui Mitropolitului şi a cinstitului dmlui Vasile Razul vel logofăt fiind rânduit am făcut cercetare între dumnei med. Zoiţa fiica paharnicului Vasile Adam şi între dumnei păhărniceasa Safta giupăneasa cea de al doilea a paharnicului Vasile Adam pentru pricină de clironomie şi în ce chip am aflat din răspunsurile amănduror părţilor arătăm mai ğos. 1779 Maiu 31.

— Cele ce arată medelniceroaea Zoiţa că nau luat din izvodul de zăstre ce iau dat părintele său când au măritato, care acum cere să i se dea.

50 stupi de la Barboşi bez 90 stupi ce iau luat.
1 cal de mire care în izvod iaste pus şi nu i lau dat.
12 talgere de cositor.
4 tingiri

Pentru aceste singură păhărniceasa Safta mărturiseşte că nu liau luat, dar răspunde să le fi cerut la tatăl său până au trăit căci acum nimic nau rămas.

— Cele, ce arată Zoiţa că au avut maicăsa în vreme când au măritato bez zestre ce iau dat care acea au fost iarăşi dintru ale maicii sale şi le cere acum să i le dea maştehăsa păhărniceasa Safta.

1 blană de samur;—pentru aceasta au încredinţat păhărniceasa Safta pe carte de blăstăm că nici au văzuto nici ştie nimic..

1 covor de ceale bune;—au arătat păh. Safta că este un covor vechiu purtat şi nul primeşte.

Pentru oi şi epe din care nimic nu iau dat şi câte ar fi fost nu ştie; aceste raspunde păh. Safta că ştie că a fost şi oi şi epe dar nu ştie de a fost anume a mumei Zoiţei sau a tatălui său şi acum la mâna sa nare nimic.

2 ţigance anume Ioana şi Tudora zice Zoiţa că aceste ţigance sar fi dat maică sa daru de la părinţii tatălui său: la vremea când sau măritat maicăsa a doua zi după nuntă şi cere acum să i le dea;—pentru aceasta păhărniceasa Safta răspunde că ţigancele sânt, dar nu ştie de iau fost dar mânesa nici nu au auzit până acum.

Zoiţa iarăşi răspunde că va dovedi cu paharnicul Sandu Miclescu că ţigancele acele au fost dăruite maicei sale de la socrul ei şi dovedind cere să le ia iar nedovedind să rămâe păgubaşă. Mai arată Zoiţa şi acasta : că nu numai aceste au fost drepte a maici sale câte sau arătat până aicea ce şi zestre čau avuto rânduită după izvod au fost toată din zestrurile maicei sale, iar tatăl său dintru ale sale nimic nu iau dat încă şi 30 galbeni de la logodna ei cu Constantin Vârnav, care fiindcă au stricat logodna au rămas galbenii la tatăl său şi nici nu iau mai dat. Pentru galbenii de la logodnă mărturiseşte păh. Safta că au fost numai 20 galbeni, precum sar fi dovedind şi dintro carte de judecată a părintelui Mitropolitului şi acei galbeni cu adevărat au rămas în mâna răposatului pah. Vasile Adam.

— Cele ce au arătat păh. Safta că au rămas din lucrurile maici Zoiţi ğoonesei care de Zoiţa au fost ştiute şi ne arătate la izvod:

Un raftu de argint care după moartea pah. Vasile Adam lau topit şi au eşit 30 dramuri şi au făcut o păreche de paftale şi le au dat la biserică. Iar o *harşă* şi o perină şi o *sca-*

tolcă în *4* şipuri. acestea sânt şi nu le opreşte. O moşie anume Tulburenii tij ot Botoşani, care pentru aceasta au răspuns păh. Safta că au fost clironomie unei surori mai mici a medeln. Zoiţa şi murind sora Zoiţei au dato pah. Vasile danie iarăş Zoiţei bez moşie Băicenii ce iau dato în izvodul de zăstre.

— Zestrea čau arătat păh. Safta că au avut de la părinţii săi când sa măritat.

2 moşii anume Ceahnăuţii la Orheiu şi Ivăşcanii la Fălciu.

6 pogoane de vie la Nicoreşti însă 3 lucrătoare şi 3 paragină.

3 sălaşe de ţigani;—2 boi, 2 vaci, 2 cai.

— Ce arată păh. Safta că lipseşte din zestre.

Moşia čahnăuţii ot Orheiu ce au vândluto pah. Vasile Adam răposatului hat Vasile Ruset.

— Datorii ce arată păh. Safta că sa plătit după moartea pah. Vasile Adam

300 lei la vornicul Bogdan	
100 lei la banul Greceanu	
60 lel la un turcu	
92 lei la pah. Iancu Greceanu	
28 lei 15 b. la banul Beldiman	
60 lei la Ranga	
640 lei	

Această datorie arată că au fost dreaptă a răposatului bez altă datori ce au făcut păh. Safta la măritatul fiicei sale ce au luato *Niculae Cuze* după moartea pah. Vasile Adam adică 483 lei la Gane neguţitorul. 140 lei la un neguţitor din Fălciu. bez grijile răpousatului, sărindare şi altele obişnuite.

— Cele ce arată păh. Safta ca au rămas după moartea boerului său;—Moşia Bărboşi şi cu alte silişte din prejur adică *Ciolăneştii* şi *Cărăuşul* şi *Ştefenei* cu 2 mori şi pioк de sucman cu 4 pogoane de vie cu casă cu biserică şi cu toată aşezarea.

6 salaşe de ţigani. însă 3 salaşe întregi şi 3 ţigance văduve cu copii.

6 vaci cu viţei	13 epe mari cu mânzii lor
6 vaci sterpe	7 epe tinere cu armăsar
4 bivoliţe	6 telegari
10 boi mari	80 stupi
4 boi tineri	50 oi

Acestea au arătat păh. Safta că au rămas după moartea boerului său şi au intrat la mâna ginerelui său pit. Niculake Cuze măcar că la izvodul de zestre ce sau dat Cuzei cu iscălitura pah. Vasile Adam sunt multe puse şi Cuze răspunde că nu le au luat toate după izvod.

— Zestre ce se arată că au dat pit. Neculai Cuze *după izvod iscălit de pah. Vasite Adam.*

1. una icoană ferecată cu argint
Moşia Bărboşi cu hlizele ei cu casă. cu biserică cu mori cu pio şi cu vii.
4 inele, zice că nu le au luat
6 pogoane vie în Bărboşi, zice că sânt patru.
10 şiruri de mărgăritare
una pereche cercei cu smaragd, zice că na luat
una pereche paftale poleite cu aur
12 părechi de cuţite, zice că au luat şese părechi
1 stropitoare
1 afumătoare, zice că nau luato
1 străchinuţă cu lingură de argint
1 solniţă de argint
1 tavă de cafe de argint, zice că nau luato
12 felegeane cu zarfurile lor
3 rânduri de strae, zice că au luat numai un rând
1 rădvan cu 6 cai, zice că au luat numai caii
1 cal de mire cu tot tacâmul, zice că nau luat
20 epe cu armăsarii lor
20 boi, zice că au luat numai zece
20 vaci cu patru bivoliţe
200 stupi, zice că au luat numai 80
100 oi, zice că a luat numai 50
1 toc de talgere
1 tavă de masă
6 tingiri
1 aşternut saia hir
1 scatolcă
2 sfeşnice de alamă
12 sălaşe de ţigani. zice că au luat numai 6

— Zestre ce arată că sau dat med. Zoiţei după *izvod iscălit de pah. Vasile Adam.*
1 moşie anume Băicenii la Botoşani
1 prisacă de stupi ce iaste acolo pre acea moşie cu noao zăci stupi.
50 peč (stupi) tij la Bărboşi—nu iau luat
10 boi
10 vaci
1 rădvan cu 6 telegari
1 sălaş de ţigani cu 4 copii

1 fată de ţigan tij în casă
9 şiruri de mărgăritare
2 inele unul de zamfir altul cu 5 diamanturi
1 pereche de serji
2 rânduri de strae adică un biniş, o giubea doao rochii, o pereche paftale cu colan
1 covor
1 aşternut
1 ţigan holteiu
1 cal,—nu lau luat
12 sfeşnice de alamă
12 blide
12 talgere, nu leau luat
4 tingiri, nu leau luat
1 ibric cu lighian
1 ladă de tiparos cu pânză, şervete şi altele.

Aceste toate arată med. Zoiţa că au fost din zestrurile maicii sale iar dintru ale tatălui său nimic nau luat, cum sau arătat şi mai sus şi cere de a da pravilă să e şi din clironomia tatălui ei ce sa cădea.

Altele ce nu sânt puse la izvod şi leau luat

1 sipet mare
1 sipet mic
1 ceasornic

Diiata răpousatului pah. Vasile Adam ce iaste la măna pit. Neculache Kuze ginerelui său din leat 1779 Mart 1 scrie aşa:

Arată că au făcut imoştenitoare pre fiica sa Nastasiia după săvârşirea lor pe toate ale lor cear rămânea. Adică moşia Bărboşi cu hlizele de prin prejur cu mori, cu vii şi ţigani, cari sânt cu copii lor. Vaci, boi, stupi, oi, epe şi să aibă purtare de grijă după moartea lor, săi grijască şi biserica să o păzască, iar pentru fiică sa Zoiţa care a măritato mai înnainte şi iau dat zestre din ceau avut Doao moşii, şi ţigani, vaci şi ce iau dat mâna ca unei fete de boer şi cu patru epe cei dă în diată mai la urmă sunt iscălituri cu însăşi scrisoarea sa, să le ia acum şi la cele ce ar mai rămâne să nu să amestece. Iar mestecânduse şi dând supărarea îi lasă blestem. Insă pentru acele patru epe sângură păh. Safta au mărturisit că sunt şi răposatul iau zis şi din gură la darea sufletului său săi dea epele acestea.

Iordachi vel clucer.

δημήτριος ιέρὰς ό μπαλανίδης και οίκονόμος.

XXVIII. *1779 Iunie 29.* Iw Constantin Dimitrie Muruzī Voevod. bjiiu mlstiiu gspdrz zemli Moldavscoi. Neodihnindusă Safta păhărniceasa poruncitam de sau scos și de față la divan înnaintea domniei mele, nu numai pe Cuza vechilul și ginerele numitei Safta păhărniceasa, ci și pe *Giovan* vechil fiind din partea femeei sale Zoița și făcîndusă cu amăruntul cercetarea pricinii aceștia așa sau aflat și de cătră însumi domnia mea, că, preosfinția sa părintele mitropolitul și dumnealui vel logofât cu dreptate au judecat. Pentru aceia domnia mea încă asemenea hotărăm să să urmeze și păhărniceasa Safta cu fiicăsa să aibă a răspunde și a plăti Zoiței din averile ce au rămas, a păharnicului Vasilie Adam toate câte îi lipse‹c din izvodul de zestre ce are iscălit de tatăl său, cum și acele patru epe ce iau dăruit tatăl său pe urmă cum *și galbenii de la logodnă*, așijdere și lucrurile, câte Zoița va dovedi că au fost drepte ale mumii sale, încă să i să dea deplin. Și mai mult să nu să supere păhărniceasa afară de cât aceste. Dar nemulțumindusă păhărniceasa cu fiicăsa întracest chip, atunci să să facă sinisforà la toată averea ce au rămas lui Vasile Adam paharnicul, mișcătoare și nemișcătoare, din care scoțindusă întâiu zestrea amândurora giupâneselor ceau ținut paharnicul Vasilie Adam cum și toate datoriile ce se vor dovedi drepte a paharnicului Vasile Adam; apoi cele ce vor rămâne să împartă amândoao surorile aceste. însă puind și Zoița la mijloc toată zestrea :ei ce va fi luat. Intărindusă anaforaoa aceasta și cu a noastră iscălitură și pecete.

1779 Iulie 14.

Iw Constantin Dimitrie Muruzi.

Voevod. Constantin treti logofât procit.

pecete gospod mică, tuș roș. Hw. Ks. Дм. Вв. 1774. Cap de bou.

Prea Inălțate Doamne,

Din luminată poruncă a Inălțimii tale am făcut cercetare la pricina ce iaste între Zoița fiica răpousatului paharnic Vasile Adam și între maștihăsa, Safta giupâneasa cea de al doilea a paharnicului Vasile Adam, pentru rămășițuri, care le cere Zoița de la maștihăsa din clironomia părinților săi, fiindcă după moartea paharnicului Vasile Adam, toată **periusiia** au rămas la mâna măștihăsa. Și după arătările și răspunsurile dea-

măndoao părţile, pricina întraceastaşi chip iaste: Zoiţa cere dela măştihăsa, întăi după izvodul de zestre ce are iscălit de tatăl său, câte lucruri na luat să i să împlinească; al doilea 4 epe care i leau dăruit tatăl său pe urmă afară din izvodul cel de zestre şi nu liau luat să i să dea; al treilea 20 galbeni *crimenţi* ce iau avut Zoiţa de la logodnicul ei cel dintăi şi au rămas la tatăl său şi aceştia să i să dea; al patrulea lucrurile căte au fost drepte a mumii Zoiţei să i să împlinească. Safta păhărniceasa maşteha Zoiţei au arătat cu izvcd cele ce au rămas după moartea paharnicului Vasile Adam lucruri mişcătoare şi nemişcătoare, dar la cererile Zoiţei pricinueşte să nu-i dee nimic zicănd cum că la măna ei nu are nimic, căci pe toate cele rămase, moşii, vii, dobitoace şi altele ar fi făcut zapis ginerele ei. Neculake feciorul Cuzii, care nu o îngădueşte să să amestece la nimic şi ginerele său încă fiind aice faţă, arată şi zice cum că şi lui nu i sar fi împlinit toată zestrea după izvod. Acestea sănt zisele şi răspunsurile de amăndoao părţile. Prea Inălţate Doamne după cercetarea ce sau făcut de catră noi cu cea mai mare luare aminte cunoştinţa noastră au dat cum că cererile Zoiţei nu sănt fără cale şi maştihăsa ca una ce a clironomisit toate cele rămase după moartea paharnicului Vasile Adam iaste datoare săi împlinească Zoiţei toate cele ce după pravilă şi după dreptate i se cuvin şi că arată că ar fi luat ginerele său,. Zoiţa la acele nare treabă, dreptate are săşi iae al său de la maştihăsa. Şi maştihăsa cea ce va avea cu ginerile său îşi va căuta. Iar Zoiţa fiind ceia măritată mai înainte pravila şi dreptatea nice cu un chip nu o lasă ca săşi piardă ceva din zestrele ce iau dat tatăl său cu izvod; şi clironomia mumii sale şi că răspunde şi ginerele păhărnicesei Saftei. cum că şi lui nu i sar fi împlinit toată zestrea după izvodul său; la aceasta Zoiţa nu iaste vinovată. Nice să poate opri a nuşi lua ea dreptul său, cu toate că Neculache Cuza au arătat şi o diată a răpousatului paharnic Vasile Adam prin care face moştenitoare pe toate alelui cear rămănea după săvărşirea lui pe fiicăsa Nastasia pe care o ţine Cuza; şi fiicei sale Zoiţei îi orindueşte numai 4 epe şi la altele să nu se amestece. Care o diată ca aceasta, după pravilă nu poate să aibă tăria ei. nemai fiind încredinţată şi cu iscăliturile altor străini pe hotărărea pravilei, şi deosăbit că însuşi Neculache Cuza, acmu la cercetarea ce sau făcut au mărturisit că diata sau făcut aproape de darea sufletului. când era paharnicul Vasile Adam ameţit de moarte mai vărtos că Zoiţa nu cere-

adaos de zestre. Iar din cele cei lipsea din izvolul tatălui ei din zestre cum şi cele ceau fost drepte averi a mumii sale, care ea are dreptate să le clironomisască iar nu alţii străini. Şi altele care i să cad le cere. Deci după a pravilei hotărăre, de cătră noi aşa sau găsit cu cale şi cu dreptate, ca din averile ceau rămas ale paharnicului Vasile Adam după moartea sa, ca să dea Zoiţei cele ce i să cuvin, adică toate căte îi lipsesc din izvodul de zestre cel are iscălit de tatăl său săi împlinească deplin. acele patru epe ce iau dăruit tatăl său pe urmă, pentru care nici păhărniceasa Safta nu tăgădueşte să nu i să poprească; galbenii de la logodnă pentru care iarăşi singură păhărniceasa mărturiseşte că au rămas la mâna boeriului său şi iau cheltuit să i să dea Zoiţei. Lucrurile cum va dovedi Zoiţa că au fost drepte a mumii sale săi plinească din cele ceau rămas după moartea paharnicului Vasilie Adam. Şi aceste toate de mai sus arătate dândusă Zoiţei, nu are să iae nimic mai mult cum şi păhărniceasa Safta maştiha Zoiţei la nimica dintru acestea arătate cereri a Zoiţei nu are dreptate să pricinuiască, fiindcă după izvodul ce au arătat de la paharnicul Vasile Adam a rămas în deplină clironomie. Şi asta după cum sau găsit cu cale şi cu dreptate înştiinţăm pe Măria ta, iar hotărărea cea desăvârşită rămâne la înalta înţelepciune a măriei tale.

1779 Iunie 29.

A înălţimii tale cătră dumnezău smerit rugător
Gavril Mitropolit Moldaviei.
Prea plecată slugă
Vasile Razu vel logofăt
Sau trecut la condica divanului de Ioniţă condicar.

XXIX. *1780 Iunie 20.* Iw Costantin Dimitrie Muruzi Voevoda, bjiiu mlstiu gspdrz zemli Moldavscoi. cercetânduse toate cele de mai sus arătate, aşa sau aflat şi de cătră Domnia mea că cu dreptate şi după sfânta pravilă, sa ales şi sa făcut sinisfora tuturor averilor răpousatului Vasile Adam paharnicul. Pentru aceia intărim Domnia mea ca asemenea să să urmeze pe deplin şi poruncim vătag za aprozi să facă împlinire la fieştecare parte întocmai după cum pre larg să arată mai gios prin anaforaoa aceasta ce sa întărit şi cu al domniei mele pecete.

‡αψπ. (1780) August 6.

pecete gospod cu tuş roş mică. Нw. Кѕ. Дм. Вв. 1777. Cap de bou.

Prea Inălţate Doamne,

Din luminată porunca înălţimei tale, prin ţidulă gospod fiind rânduiţi a ne aduna la sfânta mitropolie şi pentru pricina judecăţii ce au fost în anul trecut între Zoiţa fiica răposatului Vasile Adam. pentru acele ce nu i sau împlinit Zoiţei din zestrea ei, după izvod ce are iscălit de tatăl ei cum şi pentru clironomia maicei Zoiţei, giupăneasa cea dintâi a pah. Vasile Adam, care după moartea tatălui Zoiţei au rămas la mâna maştihăsei sale şi acum le a cerut şi prin anaforaoa de giudecată întărită de înălţimea ta, sau hotărît cele cu drept Zoiţa să ia din cele ce au rămas ale tatălui ei averi şi fiindcă păh. Safta cu fiicăsa Nastasia după hotărârea judecăţii nu sau mulţumit nici au dat nimică Zoiţei, trecând de la judecată un an la mijloc şi acum pentru jaloba ce au dat Inălţimei tale însăşi păh Safta, au cerut ca după cea mai de pe urmă hotărăre cu dreaptă giudecată a înălţimei tale ce sa dat prin anafora toată averea ce a rămas de la pah. Vasile Adam să să pue la mijloc şi să să împartă după pravilă cum a fi drept, osebit dând şi scrisoarea şi iscălitura ei la mâna Zoiţei, ca dintru această de pe urmă alegere a voinţei sale nici odată să nu întoarcă, drept aceia acum, de faţă fiind amândoao părţile prin cătă cercetare am făcut noi pentru toată averea ce a rămas de la pah. Vasile Adam, lucruri nemişcătoare şi mişcătoare după hotarărea judecăţei ce să arată prin anafora şi după porunca inălţimei tale ce ni sau dat acum prin ţidulă am făcut sinisfora, punând la mijloc atât averile ce au rămas după moartea pah. Vasile Adam şi leau luat păh. Safta, această de al doilea jupăneasă a pah. Vasile Adam şi leau dat fiicei sale Nastasia pe care o ţine Neculae feciorul Cuzii, cum şi lucrurile ce leau luat Zoiţa (ce iaste făcută cu cea dintăi jupăneasă), adică lucruri din ale tatălui ei încă puind şi preţul la fieşte care după cum sau socotit, dintre care sau scos zestrele amănduror jupăneselor ce au ţinut pah. Vasile Adam şi datoriile ce sau făcut de paharnicul Vasile Adam cum şi care sau făcut de păhărniceasa Safta, după moartea pah. Vasile Adam şi grijile cele obişnuite a mortului şi din ce a rămas sa socotit a să face trei părţi, adică o parte să ia Zoiţa fiica pah. Vasile Adam, care este făcută cu giupăneasa cea dintăi şi o parte să ia Nastasia sora ei de pe tată, care e făcută cu cea de al doilea giupăneasă şi o parte să ia păhărniceasa Safta, acea de al doilea giupăneasă a pah. Vasile Adam, cum pre rându şi anume să arată mai gios:

Intăi sau pus cele ce au arătat păhărniceasa Safta că au rămas de la pah. Vasile Adam şi le clironomiseşte fiicăsa Nastasia cum şi cele ce au luat Zoiţa, iarăşi din averile tatălui ei, a pah. Vasile Adam mai nainte pe când trăia tatăl său, care sunt acestea, anume cu preţul lor.

Moşia Bărboşii la ţinutul Fălciului, cu ale sale şi de prin pregur anume: *Ciolăneştii* şi *Cărăuşul* şi *Stefenii*, cu biserică şi cu case şi cu 2 mori şi o pioă de sucman şi cu patru pogoane de vie lucrătoare, care socotindusă aceste patru moşii ce este tot intrun hotar câte 1000 lei, una cu alta şi 1000 lei casele şi morile şi altele ce sănt pe aceste moşii şi 200 lei pe 4 pogoane de vie fac peste tot 5200

6 salaşe de ţigani, însă 2 salaşe şi 4 ţigance văduve cu copii anume:

Costache vezeteul cu ţiganca lui şi cu 5 copii 175 lei

Vasilie brat Postolache cu ţiganca lui şi cu 3 copii 115 lei

Aniţa ţigancă văduvă şi cu 3 copii 75 lei

Tudora ţigancă văduvă şi cu 5 copii 105 lei

Maria ţigancă văduvă şi cu 4 copii 90 lei

Ioana ţigancă văduvă şi cu 1 copil bez un copil al Ioanei, ce la luat Zoiţa care şi acela sau pus mai gios 45 lei

La aceşti ţigani puind preţ după hotărărea hrisovului, încă adăogândui 30 lei meşteşugul vizitiului fac peste tot 605 lei

1 ţigan holtei ce lau dat păh. Safta dumisale banului Constantin Greceanu pentru datoria pah. Adam 100 le

1 fată de ţigan, ce a dato păhărn. Safta lui Ioniţă Gane neguţitorul, pentru datorie, preţuită 70 lei

12 vaci, însă 6 cu viţei şi 6 sterpe, carele lăsândusă prăsila lor şi vacile socotindule câte 10 lei una cu alta fac peste tot 120 lei

4 bivoliţe, socotindusă câte 20 lei una fac 80 lei

10 boi mari, socotindusă preţul cel mai gios câte 15 lei boul fac 150 lei

4 boi tineri, câte 12 pol lei boul fac 50 lei

20 epe şi un armăsar, socotindusă una cu alta câte 20 lei, fără prăşila lor fac 420 lei

6 telegari socotindusă unul cu altul câte 40 lei fac 240 lei

80 stupi câte 2 lei stupul, cu preţul care se vând fac 160 lei

50 oi, câte 2 pol lei oaia fac peste tot 125 lei

1 ceasornic ce a arătat păh. Safta, că sa cumpărat cu 60 lei fiind purtat sa pus 40 lei

1 ladă de tiparos după arătarea păh. Safta sa pus 15 lei

Alte mărunţuşuri din casă, aşternuturi, arămuri şi altele sau socotit cel puţin 100 lei

Deci peste toate aceste arătate de păh. Safta, după preţul ce arată cuprind bani 7300 lei

5 sălaşe de ţigani ce au luat Zoiţa zestre din ţiganii tatălui său şi anume:

Ion Chimingher cu ţiganca lui şi cu 2 copii fără vârstă Vasile şi Ion 100 lei

Artemie ficior Chimingerului, vezeteu cu un copil şi cu meşterşugul vezeteului 85 lei

Grigoraş sin Chimingerului ce ţine ţigancă streină şi copil nare 40 lei

Tănasă bucătar cu 3 copii şi cu meşterşugul bucătăriei 115 lei

Vasile ţigan cu ţiganca lui şi cu 2 copii ai lor 100 lei

3 fete a Chimingherului, Andriana şi Cununa şi Loghina, fără copii 90 lei

La aceşti ţigani după ce sa pus preţ după hotărârea hrisovului, adăugândusă şi meşterşugul unui vezeteu şi unul bucătar câte 30 lei şi fac peste tot 530 lei

Iar toată suma de bani cuprinde 7830 lei adică şapte mii opt sute trei zeci lei.

Dintraceastă avere ce a rămas a pah. Vasile Adam (care se arată cu preţul ei) au să să scoată aceste ce se arată mai gios.

Intâiu cele ce lipsesc din zestrea mumei Zoiţei ce a mărturisit înaintea noastră cu sufletul ei în frica lui Dzeu pentru cele mai gios au luat sorusa Safta (mama Zoiţei) de la casa părintească zestre când sa măritat după pah. Vasile Adam adecă:

12 epe cu un armasar, care socotindusă una cu alta câte 20 lei fac 240 lei

150 oi, care socotindusă câte un leu 60 bani, cu preţul cel mai gios fac 225 lei

110 stupi din 200 ce au fost, care socotindusă iarăşi câte 1 leu 60 bani unul cu altul fac 165 lei

1 cal de mire, cu şaoa, cu raftu de argint şi tot tacâmul cel puţin 80 lei

12 talgere de cositor şi cu 4 tingiri, care sau socotit preţul lor 16 lei

20 galbeni ungureşti ce au avut Zoiţa dat de la logodnicul ei cel dintăi Constantin Vărnav medelnicerul care iau luat tatăl Zoiţei şi iau cheltuit şi nu ia mai dat *câte 3 lei 80 bani cum umbla pe atunci* fac 74 lei

Iar peste tot, pe toate câte are să ia Zoiţa rămăşiţă dintru ale mumei sale bani fac 800 lei

Iară pentru vite să aibă a lua Zoiţa, vite ori bani gata după preţul ce să arată mai sus, între acestea are să ia Zoiţa din averile ce au rămas de la tatăl ei, carele le clironomiseşte sorusa Nastasia, bez cele ce au luat mai înainte pentru care au mărturisit paharnicul Miclescu, tot cu sufletul său, cau fost drepte averi din clironomia mumei Zoiţei, din zèstrea de la părinţi adică:

2 moşii Băicenii şi Tulburenii la ţinutul Botoşanilor, 90 stupi, bez 110 ce nu ia luat şi are săi ia din rămăşiţurile tatălui său cum se arată mai sus. 10 boi, 10 vaci, un rădvan cu 6 telegari, 9 şiruri de mărgăritar, 2 inele, unul cu zafir altul cu diamanturi, o pereche sfeşnice.

1 biniş şi o giubea şi 2 rochii tot dintre ale mumei Zoiţei bez alte strae de ale mumei sale, ce au fost cu samur şi cu cacom şi cu sângeap, care nu sau pus la socoteală, un covor şi un aşternut şi 12 sfeşnice şi 12 blide şi un lighian cu ibric, care cu cele ce a luat şi cu cele ce are să ia de acum, cum sau arătat mai sus, se împlineşte zestrea mumei Zoiţei, şi nu are să ia nimica dintru ale mamei sale.

Al doilea cele ce arată, păh. Safta căi lipseşte din zestrurile ce au avut de la părinţi adică:

1 moşie anume čahnăuţii ot Orhei, ce zice că au vândut pah. Adam, răposatului hatman Vasilie Ruset drept bani gata 750 lei. Are să tragă păh(hărniceasa) iarăşi din cele rămase de la boerul său, în bani gata să ia, ori lucruri din cele de sus arătate cu preţul lor, iar altele din zestrea ei care nu iau lipsit şi le are la stăpânire şi până astăzi, care sunt aceste, anume:

1 moşie Ivăşcanii la Fălciu, 7 pogoane de vie la Nicoreşti, 3 sălaşe de ţigani, 2 boi, 2 vaci şi 2 cai, care cu acele ce are păhărniceasa la stăpânire şi cu moşia ce a vândut care are săşi tragă preţul ei din cele rămase a boerului său i să împlineşte zestrea sa.

Al treilea: datorii ce au arătat pah. Safta că au fost făcute de pah. Vasile Adam şi după moartea pah. le-a plătit cum şi altă datorie ce sa făcut de pah. Safta la măritatul fiicăisale Nastasia, care până acuma nu sa plătit, adecă: 300 lei la boerul Bogdan, 100 lei la banul Constantin Greceanu, 60 lei la un turc, 202 lei la pah. Iancu Greceanu, 28 lei la banul Beldiman, 60 lei la Tănasie Ranga, 433 lei la Ioniţă Ganea, care peste tot fac 1123 lei

Al patrule pentru grijile cele obișnuite și alte pomene după moartea pah. Vasile Adam s'au socotit să să scoată iarăși din averea păh. Adam 250 lei bez păne și vinul și ceara și altele pe care nau dat bani avândule toate din destul însă cu 140 lei ce sau ındatorit ? păh. Safta la un negutător din Fălciuj altele asupra grijelor la moartea paharnicului.

Care aceste toate scoţândusă atunci din suma arătată mai sus asupra averilor pah. Vasile Adam mai rămâne clironomie de prețul 5307 lei, adică cinci mii trei sute șapte lei, dintru care făcânduse trei părți se vine pe parte câte 1769 lei adică o parte s'o ia Zoița și o parte să ia Nastasia sorusa și o parte să ia păh. Safta. Și la această sinisfora ce sau făcut păh. Safta. ficăsa Anastasia nau zis că li sau făcut cât de puțină nedreptate; nu pot să mai găsească pricină căci după arătarea păhărnıcesei pe cât iau fost voia am pus că au rămas de la pah. Vasilie Adam averi pe atâta sau pus la mijloc și prețeluiala s'a făcut cu prețul cel mai gios, atât la moșie cât și altele care cu acel preț voește să primească și Zoița partea ei ori bani ori lucruri drept bani mai ales că păhărnicesei Saftei i sa scos și clironomiile pah. Vasile Adam a treia parte. De către noi Doamne așa sa găsit cu drept: iar cea desăvârșită hotărâre rămâne la înțelepciunea măriei tale. 1780 Iunie 20.

Al Inălțimei tale către D-zeu smerit rugător.

Gavril Mitropolit Moldaviei. Inochentie Episcop Hușului.

Prea plecată slugă, Costandin Greceanu.

Sau trecut asămene la condica divanului de Andrei biv izbaș ot divan.

XXX. *1781 Febr. 24.* Iω Constantin Dimitrie Muruzi Voevod. bojiiu milostiiu gospodarz zemli Moldavscoi. neodihinduse Safta jupăneasa răpousatului Vasile Adam paharnicul și ginerele său pitarul Cuze nici după această judecată ce se cuprinde mai gios prin anaforaoa aceasta și tot jeluinduse ca fi având strămbătate de către fiastrăsa Zoița poruncitam de au scos și de față la divan înaintea domniei mele și a tot sfatul nostru atât pe păhărniceasa și pe ginerele său Cuze cât și pe Giovan medelnicerul vichil fiind din partea Zoiței soției sale fiica lui Vasile Adam paharnicul și de iznoavă stând însă și domnia mea împreună cu tot sfatul nostru cercetatam cu amănuntu, nu numai pricinile de acmu, ci și toate cele de mai dinainte giudecăți câte au avut pentru acestea întratâți tre-

cuţi ani aşa că nici cât de puţin strâmbătate nu sau fost făcut nice mai înainte nice acum la această giudecată cari se cuprinde prin anaforaoa aceasta ce la toate giudecăţile câte au avut cu dreptate sau făcut hotărâre. Iar după toate aceste întrebânduse pe păhărniceasa ce are să mai răspundă şi la ce nu se odihneşte au scos de niau arătat o scrisoare în chip de diată iscălită de paharnicul Vasile Adam făcută din leat 1774 Noem. 1, prin care aşa scrie paharnicul Vasile Adam că după săvârşire să rămâe moştenitoare fiica sa Nastasia la toate ale sale ce ar rămâne, adică moşia Bărboşi cu hlizele moşiilor de prin prejur şi mori, ştiubei, ţigani câţi sunt cu copii lor, şi vite: vaci, boi, epe, stupi, iar fiicăsa Zoiţa pe care a măritato mai înainte, iau dat zestre din ce au avut: moşii două şi ţigani şi vaci, doi cai şi ce iau mai dat mâna ca unei fete de boiar şi la acestea ce au mai rămas nime să nu se amestece, iar apoi mai gios însuşi scrie că patru epe iau mai dat Zoiţii care după această scrisoare pâhărniceasa au cerut dreptatea ca să nu mai dea Zoiţei, fiastrăsa nimica. Deci pricina fiind dovedită că paharnicul Vasile Adam, nu numai că nau dat Zoiţei toată zestrea mumei ei după cum a fost dator să o dea ce au oprito la sine. dar incă şi dintru al său nu au fost cu dreptate să de fiicăsa Zoiţei ca unei drepte fiice a sale nu iau dat, ce făcând strâmbătate au lăsat averea numai soţiei clironomia numitei păhărnicese, giupâneasa de al doilea a sa, şi a fiicăsa Nastasii. Pentru aeeia după cercetare ce sau făcut cu divanul, această scrisoare a paharnicului Vasile Adam sau aflat nedreaptă şi făcută împotriva hotărârei sfintei pravile, pe care scrisoare după tăria pravilei şi a dreptei giudecăţi a divanului domniei mele luânduse de la mâna păhărnicesei sau trecut şi hotărăm domnia mea ca nici odinioară să nu se urmeze după acea scrisoare cu totul împotriva dreptăţii şi a pravilii. Iar după aceasta numita păhărniceasă au pricinuit pentru o moşie de zestre a sa ce ar fi vânduto răposatul soţul său Vasile Adam pah. sau arătat că nu se mulţumeşte cu preţul moşiei cum i sau scos la *sinisfora*, şi au cerut ca pentru moşia aceia să ia moşia din Bărboşi. Pentru care întrebând domnia mea pre păhărniceasă în ce chip au fost vânzarea acelei moşii, şi de au fost acea vânzare de atuncea cu voia sa şi de au intrat banii preţul moşiei în mâna sa, ori de nau intrat. Insuşi păhărniceasa neau spus de faţă, că moşia sau vândut cu voia sa şi banii preţul moşiei în mâna sa au intrat. Pentru aceia de la giudecată şi pentru această pricină cu dreptate sau hotărât că numita păhărniceasă preţul moşiei de pe si-

nisfora să şil ia din averea cea mişcătoare a pah. Vasile A-dam, iar nu din moşie, apoi luând sfârşit şi această pricină. scosau şi pitarul Cuze un izvod iscălit iar de pah. Vasile Adam din leat: 1776 Ghenar 24, prin care izvod osebit de această zestri şi afară din odoară şi aceaste argintării, ce sănt puse anume, rândueşte fiicăsa Nastasiei moşia Bărboşi cu case şi biserică; două mori ce îmblă pre moşie cu iazurile lor, o chiw de sucmane, moşia Ciolăneştii, moşia Cărăuşul, moşia Ştefăneşti, ce sunt stălpite cu pietre hotare tot la un loc cu Bărboşii, 6 pogoane vie în Bărboşi, rădvan cu 6 cai, cal de mire cu tacâmul său, 20 epe cu armăsar, 20 boi cu 10 tineri, 20 vaci cu 4 bivoliţe, 200 stupi, 100 oi; 12 sălaşe de ţigani însuraţi cu femeele şi cu copii lor şi mai gios scrie că după moartea sa ce ar mai rămânea de la paharnic să fie moştenitor la toate Nicolai Cuza după care izvod au cerut pitarul Cuze să i se plinească lui zestrea. Dece cercetânduse şi acest izvod asemine sau aflat nedrept şi mpotriva sfintei pravile, fiind că în modul acela cum şi în scrisoarea de sus arătată iaste cuprinsu nu numai preţul zestrelor mumei Zoiţei, ce şi partea ce i sau căzut Zoiţei să ia din avere tătânesău. Drept aceia şi acest izvod, ca un lucru rău, nedrept şi pricinuitor de strâmbătate sau luat de la mâna pitarului Cuzei şi sau rupt; şi hotărârea domnească iaste că nici odănăoară, pe orândueala acestui izvod să nu se urmeze şi fiind că aceste cereri de sus arătate a păhărnicesei şi a ginerului său Cuzii au fost fără dreptate. pentru aceia sau dat rămaşi şi hotărârea domnii mele e ca să se urmeze atât de către păhărniceasa Safta cât şi de către fiicile păharnicului Vasile Adam anume Zoiţa, i Nastasia, la toate pe deplin după anaforaoa care sau făcut pe sfânta pravilă, pe care sinisfora domnia mea, cum mai inainte aşa şi acum, o întăresc şi cu toată legea ţărei hotărăsc ca să se păzească întocmai nestrămutat în veci. Ce dar de vreme că Zoiţa fiica pah. Vasile Adam de la sinisfora afară de cele ce au luat preţuite i sau mai venit să ia încă din toată averea tatălui său, două mii cinci sute, şase zeci şi nouă lei peste clironomia acea rămasă de la paharnicul Vasile Adam, ai mai cere zestre şi cătă sau venit ei dinspre averea tatălui său Vasile Adam paharnicul, care pentru aceşti bani fiind că Zoiţa sau fost primit şi sau fost mulţumit cum mai gios se arată ca din patru silişte a răposatului pah. Vasile Adam. apoi satul Bărboşi, ot Fălciu cu a lui trei silişte de pren pregiur ce sunt hotărâte întrun hotar şi sau făcut o moşie cu toate acareturile ce sunt pe dânsa. să ia ea pe giumătate din toată mo-

șia, însă partea cea din gios de sat și cu o moară cu heleşteu care iaste mai gios de sat, dinspre partea moșiei cea din gios. Pentru aceia iată domnia mea încă asemenea hotărâm să ia Zoița și întărim ca să să hotărască cu boiari hotarnici și să și-o stăpânească Zoița și fii și neam de neamul său cu tot venitul în veci fără nici o supărare de către nime. Iar cealaltă giumătate de moșie partea cea din sus unde iaste satul și casile pah. Vasile Adam și biserica cu o moară și cu heleşteul morei și cu pioa și viile; acelea să rămână în stăpânirea păhărnicesei Saftei cu ginerele său pit. Cuze, care ține pe fiicăsa Nastasie. Dintratâta nici o parte nici alta mai mult să nu ceae nici să se întindă. Şi hotărăm dinainte că de acum înainte preste giudecata aceasta. altă dată să nu se mai caute aceste pricini în veci. Iar de sar scula cândva ori păhărniceasa Safta ori ginerele său, sau fiicăsa Nastasia, ca să mai strige la giudecată pe Zoița fiica paharnicului Vasile Adam, sau pe clironomii ei tot pentru aceste pricini, nevrând a cunoaște la dreptate, după cum din destul li sau arătat, atunci ca niște neînțelegători dreptăței și giudecăței. nu numai să fie scoși de la fața divanului, ce să aibă a plăti și toată cheltueala celor trași de dînșii împlininduse cu zapcii divanului Gospd; și sau întărit anaforaoa aceasta, și cu al noastră domnească iscălitură și pecete.

‡αψπζ Mart 5.

Io Constaudin Dimitrie Mruz Voevod.

procit 3 logofăt.

Pecetea gospod în tuș roș. Нω. Кs. Дм. Кв. 1777. Cap de bou.

Prea Inălțate Doamne,

Pentru cererea ce are Zoița fiica răposatului Vasile Adam pah. de la mașteha ei Safta giupâneasa cea de al doilea a paharnicului Vas lè Adam din luminata poroncă a înălțimei tale de iznoavă și acum am adunat la sfânta mitropolie fiind despre păhărniceasă pricinuiri și după giudecățile cele mai dinainte făcute şi de Inălţimea ta întărite nau fost trebuință a să mai face alte cercetări acum nice altă dată giudecata nu încape, fiind hotărâre făcută cu dreaptă giudecata Inălţimei tale cum anaforalele arată, fără numai acum noi unde și o parte și alta de față însăși fiind am cercetat pricina a ne împlinirei, după giudecată, şi după cum am aflat înștiințăm prea Inălțimei tale. Cererea numitei fiici, a lui Adam de la maştehăsa Safta au fost şi este, săi dea zestrea mumei sale și cât i se cade și dintru a tată-

lui ei clironomie, pre care după moartea paharnicului Vasile Adam iau moştenito această maştehă şi fiindcă însăşi cererea şi primirea păhărnicesei şi cu hotărâre de giudecată precum şi după dreptate dă toată averea pah. Vasile Adam nemişcătoare şi mişcătoare pe cât era şi însăşi păhărniceasa au arătat că au rămas, sau pus la mijloc, cum şi čau luat Zoiţa de la tatăl ei, dintru care întăi scoţânduse zestrele, amânduror giupăneselor ce au ţinuto Vasile Adam cum şi datorii şi griji. ceilaltă avere cât au rămas sau făcut trei părţi, adică o parte să ia singură Safta păhărnicească. această de al doilea giupănească a pah. Vasile Adam. o parte să ia Zoiţa, fiica lui Vasile Adam care iaste făcută cu cea dintăi, giupănească. o parte să ia Nastasia fiica lui Vasile Adam, care iaste făcută cu această de a doua giupănească. Deci după hotărârea giudecăţei Zoiţa are să ia hotărâtă partea ei. Adecă acea rămasă clironomie dintra mumei sale zestre şi cât i sau venit şi dintru ale tatălui averi. Peste tot 2569 lei, adică doao mii cinci sute şasă zăci şi noao lei; apoi fiindcă de la pah. Vasile Adam, osebit de alte mişcătoare lucruri au rămas moşie satului Bărboşi, de la Fălciu cu alte trei selişti de prin prejur, anume; Ştefănenii şi Ciolăneştii şi Cărăuşul, care fiind toate întrun hotar sau făcut una şi această moşie cu toate acareturile ce sunt pre dânsa la sinisfora sau preţeluit 5200 lei şi Zoiţa având să ia giumătate din preţul acesta, partea ei, ce sau scos, cererea ei este acum, că după suma banilor ce are să i se dea din moşie: pământul în giumătate şi din venitul acareturilor ce sânt pe moşie iarăşi în giumătate ca să i se împlinească suma care cu giudecată sa hotărât să ia. La care fiindcă păhărniceasa maşteha Zoiţei, împotriva giudecăţei şi a dreptăţei. cât pentru dreptul Zoiţei nu poate să mai aibă cuvânt de răspuns altul ci trebue negreşit partea Zoiţei so împlinească macar că de către noi i sau zis păhărnicesei. să ne arăte chipul carel găseşte să fie mai cu lesnire ei spre împlinirea părţei Zoiţei şi să să sfârşească pricina aceasta care de mulţi ani să trăgănează. Deci fiindcă păhărniceasa au răspuns cum că bani să dea nare, din ţigani şi din vite au zis că nu poate să dea fiind pentru slujba şi chiverniseala sa au rămas, dar să se împlinească partea Zoiţei cu moşie, însă păhărniceasa au pricinuit şi pentru moşie, zicând cum că e moşia sa, căci care au avuto de zestre, ar fi vănduto pah. Vasile Adam, şi cum că preţul moşiei cum i sau scos la *sinisfora* nu se mulţumeşte ea. ci cere şi ea acum să i se dea din Băr-

boși, moșie pentru moșie, șapoi din cei va mai rămâne să ia și Zoița moșie. Noi iarăși am întrebat să arăte adevărul de na luat bani, prețul moșiei la mâna sa, și de nau fost vânzarea moșiei cu mâna sa și deosebit de bani care au arătat cum că nau luat la mâna sa, dar apoi iar fi cheltuit pah. Vasile Adam soțul său, care la aceasta iaste numai a sa arătare din gură și nu cu vreo dovadă. Dar pentru vânzare moșii, dacă singură înainte noastră au mărturisit adevărul, cum că cu voea și primirea sa învoinduse amândoi au vândut moșia ei cea de zestre. După a noastră cunoștință păhărniceasa nare dreptate niciodată ca să ia ea moșie pentru moșie, ci să se mulțumească cu lucruri prețul în care sau vândut moșia, cari la sinisfora i sau scos a sa zestre, au avut din averile pah. Vasile Adam ceau rămas la mâna ei încă și deosebita parte care au arătat mai sus. Iar pentru partea Zoiței, măcar că dreptate are ea, luând giumătate de moșie să ia și din toate acareturile moșii, în giumătate adecă din heläștäele cu mori și din venitul din *piu* și din vii și din pomete și din sat și din casele părintești și din tot locul. fiindcă moșie cu toate acareturile aceste sau prețăluit soma de bani ce se arată mai sus, încă puinduse prețul cel mai de gios. Dar pentru ca să nu mai fie între dânșii pricini și gâlcevi cu împărțire veniturilor, sau spus de către noi Zoiței să să primească ea cu giumătate de toată moșie aceasta de sus numită, însă partea cea din gios. și cu heleșteul și cu moara care este mai gios de sat, dinspre partea morei ei din gios ce i se dă ei. Iar giumătate de moșie partea ei din sus unde este satul și casele părintești și biserica, cu un heleșteu și cu moară și cu piu și cu viile, aceia a ei să rămâe în stăpânire păhărnicesei Safta și a ginerelui său Neculai Cuze pah. care ține pre fiica ei Nastasia, învoinduse ei pentru ale sale părți, și măcar că Zoiței peste voe sau fost aceasta a se lipsi și a să păgubi ea de cele acareturi, la care dreptate avea să ia din toate în giumătate. Insă ea după această așezare, sau primit și sau mulțumit cu atâta. Am întrebat și pe păhărniceasa Safta de iaste primită și mulțumită întracestași chip, cum sau arătat mai sus, și singură cunoscând că este mai cu bun folosul ei de cât al Zoiței. așa sau primit și sau mulțumit păhărniceasa rămânând acum să ia pricina aceasta sfârșit și de acum înainte altă cerire să nu mai fie nici de pre o parte și înștiințăm pre înălțimea ta. 1781 Fevr. 24.

Al înălţimei tale către Dumnezeu smerit, rugător
Gavril Mitropolit Moldovei.
A înălţimei tale Prea plecate slugi
Vasile Roset logofăt, N. Roset vel vornic, Balasache vel vornic, Veisa vel vornic. Matei Canta vel spatar, Alexandru vornic, Neculai Balş vel ban.

Sau trecut la condica divanului de Andrei biv izbaş ot divan.

XXXI. *1781 Iunie 4.* Facem ştire prin această mărturie hotarnică că din luminată porunca prea înălţatului domnului nostru măria Sa Costantin Dimitrie Moruzi Voevoda, fiind rânduiţi prin luminata carte a prea Inălţimei sale ce nea aduso dlui Gioian medelnicerul, ginerele răposatului „Vasile Adam paharnicul, ce ţine pe Zoiţa fiica răposatului, făcută cu giupăneasa cea dintăi ; fiindcă după ce în multe rânduri judecăţi čau avut înaintea dumnealor veliţilor boeri la luminatul divan prea Inălţimii sale, cerând medelnicerita Zoiţa fiica răposatului Vasile Adam la maştihăsa Safta, giupăneasa lui Vasile Adam paharnicul, cea de al doilea zestre ce au rămas de la mumăsa cu clironomie ce i se cădea de la tatăl ei ca să ia; care după dreapta judecată a luminatului divan, a prea înălţimei sale, sau hotărât ca să ia dumneei Zoiţa în giumătate moşia Bărboşi de la ţinutul Fălciiului, a tatălui ei paharnicul Vasile Adam, şi doao mori şi *chioa* ce săntu în apa Moisăei în numita moşie Bărboşi însă cu partea moşiei din giosu să rămâe o moară la stăpânirea dmsale medelniceriţei Zoiţăi, însă moara din giosu, iar partea din susu a moşiei Bărboşilor cu moara cea den sus şi chioa să rămâe la stăpânirea păhărnicesei Safta şi a pităresei Nastasiei fiicei sale cu alte acareturi şi stăpânire cât va cuprinde partea din sus, după anaforaoa ce iaste întărită cu iscălitura şi pecetea prea înălţatului Domn, prin care pre larg se arată toată pricina dintru începutul judecăţii până au luat sfârşit, rămâind după cum s arată ma sus din moşia Bărboşi, giumătate din moşia din gios cu moara din gios să rămâie supt stăpânirea dmnei med. Zoiţa, iar partea din sus şi cu moara din sus cu chioa, cu casele şi cu satul şi cu biserica şi cu alte acareturi să rămâie supt stăpânirea păhărnicesei Safta şi a fiicei sale Anastasia; şi să mergem să alegem giumătate din parte din moşia Bărboşilor cu moara puind pietre hotară atăt din sus dinspre partea păhărnicesei Saftei şi a fiicei sale, cum şi dinspre părţile altor răzeşi, unde se va cădea şi să dăm şi marturie hotarnică iscălită de noi şi de alţi răzăşi

împregiurași; după luminata poronca prea înălțimei sale, mergând la numita moşie Bărboşi, unde fiind de față medelnicerul Gioian răzăş şi medelnicerița Zoița cum şi păhărniceasa Safta lui Vasile Adam şi cu ginerele său Neculai Cuze și alți răzăși împregiurași, de prin pregiur să scoată hotarnica moșiei Bărboşi, ca după poruncă să cercetăm de giur împregiur și să aflăm semnele și hotarăle numitei moșii a Bărboșilor și apoi după hotarnică vom adeveri semnele hotară ale numitei moșii a Bărboșilor și apoi după hotarnică vom adeveri semnele și hotarăle vechi dinspre alți răzăși împregiurași, să o și măsurăm toată și să facem doao părți după cum se arată mai sus. Păhărniceasa Safta și cu pitarul Cuze au răspuns cum că hotarnică pe moşia Bărboşi nu au, ci numai pe semnele și stăpânire veche stăpânite și în loc de hotarnică sau primit spre adeverire semnelor și au dat doi oameni anume Sandu Bejanariu din satul Vălenii din ținutul Fălciului pe care lau arătat că au fost 20 anĭ și mai bine la răpousatul Vasile Adam paharnicul şi au dijmuit și au strâns venitul pe numita moşie, om ca de 50 de ani și mai bine și Marcu sin Istrate morarul din satul Bărboși iar asemenea în vrâstă; şi măcar că după arătarea acestor doi oameni sau primit, dar iarăși și de al doilea li sau zis că de iaste hotarnică să o scoată ca să ne luminăm mai cu lesnire și să împetrim semnele şi hotarele numitei moșii, că de va fi hotarnica şi nu o vor scoate iaste de stricăciune că poate să nu se afle semnele toate și drepte pe unde den stăpânire veche sănt și au că cu greşală prin neștiința oamenilor rânduiți, se vor aluneca întrându în hotarele altor moșii au că unde să cădea să meargă drept pe hotarăle numitei moșii, cu greșală prin neștiință se vor aluneca și nenemerindu dreptu, să rămână din moșia Bărboși întralte moșii. Dmnei păhărniceasa și cu dmnluj Cuze și de al doile au arătat că hotarnică nu au, ce numai o împărțeală de părțile moșiei; care dipe acele împărțeli nu se înțelege nimic și nici acele nu leau arătat zicând că nu sănt nici de o trebuință. Și tot după arătarea de sus numiților oameni sau primit și de vor arăta acești oameni cu greșală și vor intra și întralte părți măcar cât de puțin să aibă a răspunde și prin acea greşală, să dea moşie din partea ce li sa veni, iar dumneaei medelnicereasa Zoița săși stăpâneasca cu pace partea sa după arătarea acelor oameni, au că din părțile moșiei Bărboșilor după arătarea acelor oameni, nu să vor cuprinde și va rămânea ce va lipsi dovedindusă pe urmă, iarăși păhărniceasa Safta și pitarul Cuze

să aibă ale îndrepta şi ale alătura lângă numita moşie şi acele să le împarță iarăşi în dowa frăţeşte. Deci dar priminduse aşa şi arătând că hotarnică nu iaste. unde fiindu faţă şi alţi răzăşi şi împregiuraşi, întăi pe aceşti doi oameni iam pus la giurământ ca să nu părtinească nici unei părţi ci după cum ştiu să arăte; ei au primit şi giurământ cum că nu vor părtini strâmbătăţii nici la o parte nici la alta; ce vor arăta adevărul după cum vor şti în frica lui Dumnezeu; şi aşa dimpreună cu răzăşii după arătarea numiţilor oameni, după aflarea semnelor arătării lor, am făcut stânjen de 8 palme gspod şi fune de 20 stânjeni, şi întăi am măsurat partea moşiei din semne în semne atât lungul cât şi curmezişul, apoi după măsurătoare sau împărţit moşia în dowa, cu toate săleştele ce să cuprind în Bărboşi, adică Bărboşii cu amândoao numitele mori şi cu chioa şi cu un vad ; felioara ce se numeşte vad cam rău măsurată, apoi partea lui ce vinea iarăşi cu moară ce să numeşte Cărăuşul şi cealaltă parte mai din gios anume *Vorovenii* iarăşi cu vad de moară, cum şi din partea *Stefenii* iarăşi ce sau venit în hotarul Bărboşilor. bezu partea Stefenilor ce au arătat Sandul Bejănariul că iaste a lui Juverdian i a altor răzăşi care şi faţă fiind din răzeşi asemene au arătat că Stefenii nu sunt cuprinşi toţi în hotarul Bărboşilor, care după arătarea lor sau găsit şi pietre hotară înpotriva locului însă de la apa Moisăei la apus în ceia parte, iară hotarnică au arătat că nu au nici ei ci numai după stăpânire ştiu şi acestea arătate de mai sus părţi sânt legate una cu moşia Bărboşi. Deci după poroncă sau împărţit moşia în doao, adică ğumătate de moşie din apa Moisăi la apus până în hotarul Mălăeştilor a dmlui clucerul Grigore Costaki, iar în sus şi în ğosu această parte a Bărboşilor cu moara din sus şi cu chioa şi cu heleşteile lor şi cu amândoao malurile heleşteilor cu casele cu biserica şi cu satul cu doao vii şi cu toate alte venituri ce să cuprind pe numita moşie din apa Moisăei la apus până în hotarul Mălăeştilor; însă cu o vie ce iaste în parte din apa Moisăi la răsărit, care această vie iaste prin viile arătate şi via asta, aceste toate să le stăpânească dmnei păhărniceasa Safta şi cu pităreasa Anastasia şi din vie din partea răsăritului să nu ia dijmă dmnei medelnicerița Zoiţa; iar de va mai adaoge a mai face vie mai multă de aceasta, în partea răsăritului să dee păhărnicesei Safta obişnuitul adetiu, iar partea de moşie din apa Moisăi la răsărit atât în sus cât şi în gios cât şi în curmeziş până în hotarul altor moşii ce sau arătat mai gios cu moara

din gios şi cu heleşteile morii cu amăndoao malurile au rămas la stăpânirea dmnei medelnicerița Zoița, i fiilor dmsale, și așa împărţind au rămas părăul Moisăi hotar prin mijloc şi asemenea să urmeze și la vadurile morilor ce să arată mai sus cuprinse în hotarele Bărboșilor volnici să fie amândoao părţile a face mori în vaduri, însă iarăși unul un vad și altul alt vad și malurile că vor trece unul în partea celuilalt, iarăşi şi malurile acele să rămâe amândoao supt stăpânirea heleșteului său; deci după ce sau împărțit așa după cum mai sus se arată apoi am măsurat o singură parte dmsale medelnicerița Zoița însă din capul din sus din vadul lui Frățilă unde se numește drumul lui Boghian, unde fiind de față și răzășii din Deleni când sau măsurat întăi anume: Simion Ghiban, i Vasile Macarie și alții văzând și cu Simion Bugeacu şi Ion Țiganașul, Neculai Corovancă și Costandin vornicel, aceşti răzăşi din Deleni și din părțile din sus, drept la vadul lui Frățilă în malul Moisăi despre răsărit, alăture lângă drum sau pus 2 pietre hotar fundu și sau făcut și buor întrun carpăn drept lângă hotară, măcar că din vadul Frățilă și până la un vad de moară mai la dial ca de 8 funie lungul iar curmezișul mai puţin unde se numește vadul lui Antohi, au arătat Sandul Bejănariul că în multe rânduri au fost pricină între răposatul paharnic Adam și între răzășii din Deleni; iar de au stăpânit răposatul sau dę nau stăpânit nu știe fiindcă iaste un loc de pădure, la aceasta răzășii au arătat că iaste drept a lor moșie și au să să judece cu păhărniceasa Safta i cu pitar Cuze, care fiindu acestu locu cu pricină măcar că iaste in partea răsăritului, dar au rămas afară nu sau cuprinsu în hotar medelnicerițăi Zoița și după giudecată va rămâne a păhărnicesei Safta să-l stăpânească neoprită de cătră Zoița medelnicerița, căci luând Zoița dreaptă parte ce i san venit și au luat după cum s arată și după cum numitul de mai sus arătatul hotar, din vadul Frățilă am mers tot pe drumul Boghian la deal, prin poiana rărișului, aproape de un stejar mare pe din gios și sau găsit buorul făcut în stejar de curând și apucând pe răzăşi au arătat că nu știe cine lau făcut; Iar pentru moșia Bărboșii până acolo au arătat că merge și Sandul asămine, și de acolo tot la dial prin poiana rărișului Săcii pe drumul lui Boghian până în zarea dialului la răsărit unde să hotărăsc moșia Bărboșii cu Delenii despre răsărit sau găsit 17 fune 4 stânj. și sau pus 2 pietre hotară fiindu fundu și sau făcut și buor întrun stejar lângă hotar și de acolo dreptu pe zare în giosu spre amiazăzi

prin pădure prin drumul ce merge prin zare, rămâind drumul din sus, drept în marginea drumului sau făcut alt buor întrun stejar, şi de acolo tot în gios prin pădure până ce am agiuns în poiana rărişului şi până la un stejar mare în marginea pădurei sau găsit 30 fune şi sau făcut şi buor în stejar tot despărţirea Delenilor de Bărboşi şi de acolo prin poiană până unde sau sfârşit poiana la un stejar mare şi sau găsit 6 funii şi sau făcut buor întrun stejar şi de acolo tot prin pădure în giosu peste hârtopul Cujbulesei până în poiana Cujbuleasa în marginea dumbrăvii la un stejar sau găsit 14 fune şi sau făcut buor în stejar şi de acolo din poeană fiind pricină arătând răzăşii din Deleni că iaste a lor moşie, au rămasu ca să să cerceteze şi apoi să pue sămne. zicândulise ca să vie a doao zi la starea locului care a doao zi mergând şi singur pitar Cuze, şi fiind faţă şi Bejănariul au mărturisit că din vechi au apucat stăpânindu pe răposatul Vasile Adam pe acolo pe unde Delenii zic că iaste moşia lor, iar pe Deleni nu iau văzut nici odată stăpânindu şi aşa după arătarea Bejănarului am mers măsurând din stejar cu buor în gios prin mijlocul unui lac săc fără apă pe din vale de drumul ce vine din sus de la Saca până ce neam suit în drum la un stejar în marginea drumului la apus sau găsit 13 fune şi sau făcut buor în stejar şi de acolo tot prin dumbravă, drumul în gios apoi am trecut piste drum rămâind la răsărit şi tot în giosu prin dumbravă până la un stejar cu ĉutură sau găsit 20 fune şi sau făcut buor în stejar, de acolo tot în giosu prin dumbravă după arătare Sandului până în marginea dumbrăvii la un stejar sau găsit 6 fune şi sau făcut şi buor în stejar, şi de acolo pe câmpu cam la vale în stânga până ce am ajunsu la doao pietre hotară la fundul Chiţivoeştilor a lui Iordache Bădrosu ce să desparte de Deleni şi de Bărboşi fiind Bădrosu faţă asemenea au mărturisit; iar pitarul Cuze au arătat că acele pietre hotară sunt puse fără de cale, fiind mai la vale de stejarul cu buorul; după arătarea Sandului sau găsit până în piatră 13 fune şi 3 jum. stânjeni şi de acolo tot câmpul în giosu alăture cu Chiţivoeştii pe dealul văii Săcii dinspre răsărit până la altă piatră a Chiţivoeştilor după arătarea lui Iordache Bădrosu prin capătul Chiţivoeştilor până la altă piatră hotar a Chiţivoeştilor sau găsit 11 fune şi 9 stânjeni şi de acolo tot în giosu pe câmpu după arătările lui Bădrosu până la o piatră hotar vechiu tot a Chiţivoeştilor sau găsit 11 fune şi 6 stânjeni şi de acolo în gios alăture cu moşie Zabulichi i Goeşti i *Bălăneşti ce să numesc*

acmu Giurcani tot pe câmp şi pe drum până la altă piatră hotar vechiu sau găsit 38 fune şi 7 pol stânjeni. şi de acolo tot în gios pe câmpu unde fiind şi Costandin Agapie de faţă şi tot în giosu alăture de o moşie Ceucanii a dmsale postelnicesei Maria Palade până în capul Viltoţilor lui Chetran la o piatră veche hotar sau găsit 19 fune şi noao stânjeni. şi de acolo spre meazăzi prin capul moşiei Guşăţăi a mănăstirei sfetei *Savei* până în valea Sacă sau găsit 6 fune, apoi de acolo drept piste valea Seacă la deal spre apus tot alăture cu Gavrilaş până la o piatră hotar sau găsit 9 fune, 12 stânjeni. şi de acolo tot la deal alăture cu Guşăţăii până în zarea dealului, dinspre valea Moisăei la o piatră hotar tocmai în zarea dealului s'au găsit 9 fune şi 7 stânjeni, şi de acolo iarăşi am purces în giosu pe zarea dealului lungul moşiei, pintre Saca şi pintre Moisei până la o piatră hotar alăture cu Guşăţăii sau găsit 19 fune şi 19 stânjeni şi de acolo tot în gios pe câmpu zarea dealului alăture cu alta moşie Ţăpenii dinspre răsărit a lui Gavril Adam până la o piatră hotar sau găsit zece fune şi trei pol stânjeni şi de acolo tot în giosu alăture cu Ţăpenii stolnicului Tomei Lucăi peste o movilă în dial pe zare şi tot în giosu până aproape de altă movilă tot Ţăpenii Tomei Lucăi, despărţire de Bărboşi unde se lovescu cu Stefenii lui Juverdeanu şi altor răzăşi sau găsit 17 fune şi sau pus doauw pietre hotar, fundu, o piatră caută drept la răsărit; şi alta la apus fundul despre Stefeni şi de acolo am mers drept la vale spre apus până aproape de apa Moisăi în mijloc unde să coteşte pârăul Moisăi curmezişul sau găsit cinci fune şi 10 stânjeni şi sau pus hotar unde sau socotit în protiva hotarelor din cea parte peste apa Moisăi la răsărit şi aice sau încheiat toată partea giumătate de moşie a Bărboşilor din apa Moisăi la răsărit a dumisale medelniceriţa Zoiţa, iar apa Moisăi au rămas hotar la amândouă părţile în sus şi în giosu din cap în cap şi sau găsit lungul fune partea medelniceriţei Zoiţa .240 fune şi 15 pol stânjeni; iar stânjeni fac 4815 pol; iar partea dumisale a păhărnicesei Safta, i Anastasiei fiicei sale, lungul, sau găsit 278 fune iar stânjeni fiind 5560 stânjeni şi scoţând 4815 stânjeni pol lungul cât cuprinde partea medelniceriţăi Zoiţa, trece mai multu stânjeni lungul în partea păhărnicesei Safta şi Anastasiei fiicei sale, 745 stânjeni pol; iar curmezişul acestui capăt sau găsit 22 fune şi 13 stânjeni, iar curmezişul moşiei din apa Moisăi la răsărit drept Bălăneşti până în hotarul Bălăneştilor sau găsit 34 fune, iar din apa Moisăi la apus din partea

păhărnicesei Safta sau găsit 21 fune 18 stânjeni, adică două zeci şi una fune şi optsprece stânjeni până în hotarul Mălăeştilor iar prin coada iazului morii din curmezişul din apa Moisăi la răsărit până în hotarul Delenilor sau găsit 35 fune, iar din apa Moisăi spre apus prin coada iazului până în hotarul Mălăeştilor sau găsit 27 fune şi sau măsurat din moara din sus di apa Moisăi la răsărit până în hotarul Delenilor sau găsit curmezîşul 33 fune, iar din apa Moisăi din moară la apusu până în hotarul Mălăeştilor sau găsit 24 fune, care după această măsurare scoţând curmezişul ce trece mai mult in partea dmnei medelnicerița Zoița 7 funii şi patrusprezece stănjeni 3 palme, care acest curmezişu merge în lungul 137 fune, de unde se lăţeşte moşia spre răsărit, adică din poiana Cujbulesăi şi în gios peste valea Săcii, până unde se loveşte cu moşia lui Chetran cu Guşăţăii *sfetei Savei* şi prin acesta loc ce trece mai multu în partea câmpului dumisale medelnicerița Zoița şi acesta loc au rămas medelniceriței Zoiţei împreună cu partea arătată şi dmnei păhărniceasa Safta şi fiicăsa Anastasia pentru locul ce i se cade să ia în giumătate au luat alt loc din pădure în capul de sus, cei trece mai mult după cum se arată mai sus in partea dumisale păhărnicesei bezu 5 fune 9 stânjeni curmezişul, iar lungul 50 fune ce trec mai multu iarăşi în pădure în partea păhărnicesei Safta din dreptul poenei răsăritului din capul din sus de unde se începe partea dumisale medelniceriței Zoița şi în giosu până în poiana Cujbulesăi, bezu 13 fune 9 stânjeni şi 4 palme, curmezişul din câmpu la capul din giosu a moşiei Bărboşi în partea dinspre apus a păhărnicesei Safta şi a fiicei sale Anastasia iar lungul acestui curmeziş merge până la 47 fune care acest de mai sus arătat loc, macar că trec mai mult din apa Moisăi la apus, dar sau învoit amândoao părţile şi sau primit ca săşi stăpânească însăşi partea, că după cum arătăm mai sus să nu treacă unul în partea altuia fiindcă în partea păhărnicesei Saftei, pentru locul ce trece medelnicerițăî Zoiţăi la câmpu pahar. Safta au primit şi prin giurământ au rămas hotar despărţirei moşiei Bărboşilor apa Moisăi şi peste apă să nu treacă nici unul nici altul fără de cât numai morile şi vadurile ce mai sânt cuprinse în hotarul moşiei Bărboşilor în apa Moisăi, să se urmeze după cum sau arătat mai sus şi după alegerea şi hotarele ce am făcut am dat această mărturie ho-

tarnică dumneaei medelnicerițăi Zoița fiica răpăosatului Vasile A-dam paharnic în care neam și iscălitu. 1781 Iunie 4.

Iancul Greceanu biv vel paharnic, Grigori Costachi paharnic, Adam clucer răzăș.

Sau scris hotarnica aceasta de mine după hotărârea dmlor hotarnicilor. Lupu diac ot Fălciu.

XXXII. *1782 Mart 25.* Cu mila lui D-zeu Io Costandin Dimitrie Muruz Vvd. domn țării Moldaviei.

Facem știre cu acest hrisov al domniei mele, că după multă pără și giudecată ce au avut Zoița fiica răposatului Vasile Adam paharnic cu mașteha ei *Safta* ce de al doile soție a lui Vasile Adam paharnic și cu ginerele Saftei Neculai Cuza pitaru, pentru clironomia care o cere Zoița, întăiu zestre maicei sale, apoi și câtă i se cuvinea ei dintru averile tatălui său Vasile Adam paharnic, în multe rânduri mai înainte căutândulise giudecata de către prea osfințitul mitropolit al țării Kir Gavril, și de către dmlor veliții boeri, ai divanului de doă ori și de față la divan înaintea domniei mele și a tot sfatul nostru, prin cea cu amăruntul cercetare care de către însumi domnie me sau făcut, pricina sau dovedit că numitul Vasile Adam paharnic nu numai că nau dat Zoiței toată zestrea mumei ei, după cum au fost datoriu să io de, ci au oprito la sine, dar încă și dintru al său, căci au fost cu dreptate și sau căzut să dea Zoiței ca unei drepte fiice a sale nu iau dat. au făcut strâmbătate au lăsat toată averea atât a soției sale cei dintăiu, cât și a sa numai supt clironomia numitei păhărnicese soția de al doilea a sa, și supt clironomia fiicăsa Nastasiei, ce este făcută cu această de al doilea soție a sa pe care o ține Cuza. Și Safta păhărniceasa cum și ginerele ei cu totul stând în potriva dreptăței, în cât și după sinisfora care după însăși cerere a Saftei păhărnicesei sau făcut, arătând iarăși ea pricinuiri. Pentru aceia dar de la al doilea giudecată a domnescului nostru divan, toate zisele și apărările Saftei păhărnicesei și a Cuzei ginerelui ei, cu care să sàlia ei să oprească dreptul Zoiței, cunoscându-să în deșărt și fără nici o dreptate nu li sau dat ascultare nici li sau ținut în samă, cum și o scrisoare ce au scos Safta păhărniceasa în chip de diiată cu iscălitura lui Vasile Adam paharnic făcut din leat 1784 (sic) Noemvrie 1[1]). Așijderea și un izvod de zăstre cé au mai scos pitar Cuza, iscălit iarăși de Vasilie Adam din leat 1786 (sic) Ghenar 24[2]).

1) In loc de 1774;
2) In loc de 1776.

Aceste încă ca nişte lucruri ce sau aflat nedrepte şi împotriva hotărârei pravilei, după tăria pravilei și a dreptei judecăţi a divanului domniei mele, luânduse de la mânule lor sau rupt și pe Safta păhărniceasa cum și pe Cuza ginerele ei din toată legea sau dat rămaşi. Hotărând domnia mea că nici odată să nu aibă vreo lucrare acele răsuflate scrisori, ce cu totul era împotriva dreptăţii şi a pravilei, ci la toate pre deplin (atât de către păhărniceasa Safta, cum și de către fiicele paharnicului Vasile Adam Zoița și Nastasia) să se urmeze după sinisfora ce pre sfânta pravilă sau făcut.

Pre care sinisfora domnia mea am întărito, și cu toată legea țării am hotărât ca să să păzască întocmai nestrămutată în veci. Ce dar de vreme că Zoiței fiicei lui Vasile Adam paharnicul de la sinisfora (afară de cele ce au luat în partea ei prețuite) i sau venit să ia încă din toată averea tatului ei, 2569 lei pentru clironomia acea rămasă la paharnicul Vasile Adam a maicii ei zăstre și câtă i sau venit şi dintru averea tatălui ei, care pentru acești bani fiindcă Zoița sau priimit și sau mulțumit ca din patru săliște a tatălui ei Vasile Adam paharnic, anume satul Bărboșii ot Fălciu, cu alte trei selişte de prin prejur, Ștefenii și Ciolăneștii și Cărăușul ce sânt hătărâte toate întrun hotar și sau făcut o moșie cu toate acareturile ce sânt pre dânsa, adică să ia Zoița pe jumătate din toată moșia, însă partea cea din gios de sat și cu o moară cu heleșteu care este mai gios de sat, despre partea moşiei cei din gios, nefiind 'cu ce cu alta să să împlinească partea Zoiței fiind cu cale, pentru aceia domnia mea încă asemenea am hotărât să ia Zoița pe giumăate den numita moşie aceasta să șo hotărască cu boeri hotarnici şi să șio stăpânească cu tot venitul în veci fără nici o supărare de către nime. Iară ceialaltă jumătate de moşie parte cea din sus, unde este satul cu casăle paharnicului Vasile Adam și biserica cu o moară și cu hăleșteul morii și cu o pioă și viile, aceia să rămâie în stăpânirea păhărnicesei Saftei cu ginere său pitar Cuza, care ține pe fiicăsa Nastasia, și dintratâta nici o parte nici alta mai mult să nu cee nici să să întinză; și de acmu înainte peste giumătatea aceasta altă dată să nu se mai caute aceste pricini în veci; iar de sar mai scula cândva ori păhărniceasa Safta și ginerele său sau fiicăsa Nastasia ca să mai tragă la giudecată pe Zoiţa fiica lui Vasile Adama paharnic sau ce clironomii ei tot pentru aceste pricini nevoind a cunoaște la dreptate după cum îndestul li sau arătat, atunci unii ca aceştia

neînţelegători dreptăţii şi giudecăţii nu numai cu înfruntare să fie scoşi de la faţa divanului ci să aibă a plăti şi toate cheltuelile celor traşi de dânşii împlinindusă cu zapcii divanului gospod, cum arată anaforaoa de giudecată acea din anul trecut 1781 Mart 5, care sau întărit cu a domniei mele iscălitură şi pecete. Deci atunci după hotărârea giudecăţii cu cartea domniei mele sau rânduit şi hotarnici pe ai noştri credincioşî boeri dmlor Grigoraş Costachi biv vel paharnic şi Iancul Greceanul biv vel paharnic ispravnici fiind la ţinutul Fălciului, ca să margă la faţa moşiei lor unde fiind faţă atât Safta păhărniceasa şi ginerele său Neculai Cuza pitariul, cum şi Zoiţa fiica lui Vasile Adam paharnic sau vechilul ei cu alţi răzeşi megieşi şi împregiuraşi întăiu (după hotarnice vechi şi după mărturii şi dovezi încredinţate) să cerceteze să afle marginile acestor patru selişte a paharnicului Vasile Adam: Bărboşii, i Ştefenii, i Ciolăneştii şi Cărăuşul de giur împregiur, apoi pe unde sa veni drept în giumătate să facă alegere şi despărţire prin mijloc părţii de moşie a Zoiţei cu acareturile ei, cum mai sus sau arătat după hotărârea judecăţii, pre care parte de moşie să o stâlpască. şi cu pietre hotară despre toate părţile, şi să de mărturie hotarnică ca şi după aceiaşi mărturie să să facă de la domnia me întăritură Zoiţei. De la care numiţi boeri hotarnici, arătatau acum Zoiţa fiica lui Adam paharnicul mărturie hotarnică din 1781 Iunie 4, care cercetândusă de către al nostru cinstit şi credincios boeriu dumnealui Ion Cantacuzino vel logofăt aşa sau aflat scriindu, că mergând la numita moşie Bărboşii unde din partea Zoiţei fiind vechil soţul ei medelniceriul *Zoan* şi fiind faţă Safta păhărniceasa şi ginerele său Neculai Cuza pitar şi alţi răzeşi şi împregiuraşi, au cerut întăiu la Safta păhărniceasa şi la gineresău să scoată hotarnica moşiei Bărboşilor dintru care să poată afla semnele hotarelor dispre alţi răzeşi şi împregiuraşi şi că au răspuns că hotarnică pe moşia Bărboşi nu au. şi spre adiverire sămnelor în loc de hotarnică sau priimit pe adiverinţă a doi oameni anume Sandul Bejănariul din satul Vutcanii de la ţinutul Fălciiului om ca de 50 ani şi mai bine, pre care lau arătat că ar fi fost 20 de ani şi mai bine lângă Vasile Adam paharnic, şi ar fi dijmuit şi ar fi strâns venitul acestei moşii, şi Marcu sin Istrate Morariu din satul Bărboşi iar asemenea de vrăstă. şi măcar că după arătarea acestor doi oameni sau priimit Safta păhărniceasa şi gineresău, dar iarăşi şi de al doilea li sau zis de către boerii hotarnici că de este hotarnică să o scoată să sâ

lămurească mai cu lesnire şi să să îndrepteze sămnele şi hotarăle numitei moşii, ca nu cumva cu greşală prin neştiinţa oamenilor rânduiţi să se alunece să între în hotarăle altor moşii, sau să rămâe loc din moşia Bărboşii întralte moşii, şi Safta păhărniceasa împreună cu ginerele său Cuza şi de al doilea au răspuns că hotarnică nu este, fără numai o împărţală de părţile moşiei, care de pre acea împărţală nu se înţelege nimic şi nici aceia nau arătato zicând că nu este nici de o trebuinţă, ci tot după arătarea numiţilor de sus oameni sau priimit, şi cum că de vor arăta aceşti oameni cu greşală şi vor întra întralte părţi de moşie măcar cât de puţin să aibă ei a răspunde adică Safta păhărniceasa şi Cuza ginerele ei, şi pentru ace greşală să dea moşie din parte ce li sa veni lor. Iar Zoiţa fiica lui Vasile Adam paharnicul săşi stăpânească cu pace partea sa după arătare acelora oameni sau că din părţile moşiei Bărboşilor după arătarea acelora nu sar cuprinde şi ar rămâne ceva lipsă, dovedindusă pe urmă, iarăşi Safta păhărniceasa şi Cuza gineresău să aibă a le îndrepta şi a le alătura lângă numita moşie, şi pe acelea iarăşi să le împartă în doă cu Zoiţa frăţeşte.

După care priimire a lor, întăiu pe aceşti doi oameni de sus numiţi iam încredinţat cu giurământ ca să nu părtinească nici unei părţi, ci să arăte adevărul după cum vor şti în frica lui Dumnezeu. Şi aşa după aflarea sămnelor pe arătarea numiţilor oameni dinpreună cu răzăşii au făcut stânjăn de opt palme gospod, şi fune de 20 stânjăni şi întăiu au măsurat toată moşia din sămne în sămne, atât lungul cât şi curmezişul ;—Apoi după măsurătoare sau împărţit moşia în doă cu toate săliştele ci să cu rind în Bărboşi, adică *Bărboşii* cu amândoă numitele mori, şi cu pioa, şi cu un vad de moară ce să numeşte *vadul Cărăuşoae* şi parte *Lungenii* iarăşi cu vad de moară ce să numeşte *Cărăuşul*, şi altă parte mai din gios şi anume *Vorovenii* iarăşi cu vad de moară, cum şi din partea *Ştefenii* iarăşi ce sau vinit în hotarul Bărboşilor, afară de partea Stefenilor ciau arătat iarăşi Sandul Bejănariul că este a lui Juverdian şi a altor răzeşi ; cari şi din răzeşi fiind faţă asemenea au arătat că Ştefenii nu sănt cuprinşi toţi în hotarul Bărboşilor, după a cărora arătare sau găsit şi pietre hotară împotriva locului, însă de la apa Moisăei la apus în ceia parte, iar hotarnică au arătat că nu au nici ei, ci numai după stăpânire ştiu, şi aceste arătate de mai sus părţi sănt legate una cu moşia Bărboşii. Deci după hotărâta poronca domniei mele numiţii boeri hotarnici au împărţit moşia în

două, adică giumătate de moşie din apa Moisăei la apus până în hotarul Mălăeştilor a clucerului Grigoraş Costache, iar în sus şi în gios, această parte a Bărboşilor, cu moara din sus, şi cu pioa şi cu heleşteele lor cu amândoă malurile heleşteelor, cu casăle, cu biserica şi cu satul şi cu doă vii şi cu toate alte venituri ci să cuprind pe numita moşie din apa Moisăei la apus în hotarul Mălăeştilor, însă cu o vie ce este în parte din apa Moisăei la răsărit care această vie este din viile arătate şi viia aceasta; Aceste toate au rămas în stăpânire Saftei păhărnicesii şi a fiicăsa Nastasia şi din via din partea răsăritului să nu ia dijmă Zoiţa; iar de va mai adăogi a mai face vie mai multă de aceasta în partea răsăritului să de Safta păhărniceasa običnuitul adetíu. Iar partea de moşie din apa Moisăei la răsărit atât lungul în sus şi în gios cât şi curmezişul până în hotarul altor moşii care se arată mai gios cu moara din gios şi cu heleşteul morii cu amândouă malurile au rămas în stăpânirea medelniceresăi Zoiţei fiica lui Vasile Adam paharnicul; Şi aşa împărţind au rămas pârăul Moisăei hotar prin mijloc şi asămine să să urmeze şi la vadurile morilor ci să arată mai sus, cuprinsă în hotarăle Bărboşilor, volnice să fie amândoă părţile a face mori în vaduri, însă iarăşi unul un vad şi altul alt vad; şi malurile cât vor trece unul în partea celuilalt iarăşi malurile acele să rămâe amândoă supt stăpânirea hăleşteului său. Şi după ce sau împărţit aşa după cum mai sus să arată, apoi au măsurat osăbit partea Zoiţei medelniceresăi întăiu din capul din sus din vadul lui Frăţilă unde să numeşte drumul lui Boghian, unde fiind faţă şi rezeşii de Deleni, când sau măsurat întăiu anume *Simion Ghiban şi Vasilie Macarie* şi alţi mazili şi cu Sămion Bugeac, i Ioan Ţiganaş, i Neculai Corovancă şi Costandin vornicul, toţi aceştia răzăşi de Deleni şi din părţile din sus, drept la vadul lui Frăţilă în malul Moisăei dispre răsărit, alăturea lângă drum sau pus doă pietre hotară fundul şi sau făcut şi buor întrun carpăn drept lângă hotară, măcar că din vadul lui Frăţilă şi păn la un vad de moară mai la deal ca de vreo 8 funii lungul iar curmezişul mai puţin unde să numeşte vadul lui Antohi; au arătat Sandul Bejănarul că în multe rânduri ar fi fost pricina între pah. Vasile Adam şi între răzeşii de Deleni, iar de au stăpânit Adam sau de nau stăpânit nu ştie, fiindcă este un loc de pădure, la care răzeşii au arătat cum că ar fi a lor loc şi moşia şi au să să giudece cu Safta păhărniceasa şi cu ginerele ei Cuza pitar, care fiind acest loc pricină măcar că este

în parte răsăritului, dar au rămas afară, nu sau cuprins în hotarul medelniceresei Zoiţăi. Şi după giudecată de va rămâne al Saftei păhărniceasa să şil stăpânească neoprită de către Zoiţa, căci Zoiţa dreaptă partea ei ce i sa vinit şau luato după cum se arată.

— Şi din numitul de mai sus arătatul hotar din vadul lui Frăţilă au mărs tot pe drumul lui Boghian la dial prin poiana Rărişului aproape de un stejar mare pe din gios şi sau găsit buor făcut în stejar de curând, şi apucând pe răzeşi au arătat că nu ştiu cine lau făcut, iar pentru moşia Bărboşii până acolo au arătat că merge asăminea şi Sandul şi de acolo tot la deal prin poiana rărişului Săcii pe drumul lui Boghian până în zarea dealului la răsărit, unde să hotărăşte moşia Bărboşii cu Delenii despre răsărit sau găsit 17 funii şi 4 stânjeni şi sau pus doă pietre hotară fiind fund şi sau făcut şi buor întrun stejar lângă hat. Şi de acolo drept pre zare în gios spre amiază zi prin pădure peste drumul ce merge pre zare rămâind drumul din sus drept în marginea drumului sau făcut alt buor întrun stejar i de acolo tot în gios prin pădure până ce au eşit la poiana rărişului Săcii până la un stejar mare în marginea pădurei sau găsit 30 de funii şi sau făcut şi buor în stejar tot despărţire Delenilor de Bărboşi. Şi de acolo prin poiană în gios până unde sau sfârşit poiana la un stejar mare şi sau găsit 6 funii şi peste Hărtopul Cujbulesăi până la poiana Cujbulesăi în margine dumbrăvii la un stejar sau găsit 14 funii şi sau făcut buor întrun stejar. Şi de acolo din poiană (fiind pricină arătând răzeşii di Deleni că este a lor moşia), au rămas ca să să cerceteze şi apoi să să pue semne zicândulisă ca să vie a doua zi la starea locului; care a doua zi mergând şi singur *Cuza pitariu* şi fiind faţă şi Bejănariul au mărturisit că din vechiu au apucat stăpânind pe Vasile Adam paharnicul. pe acolo pe unde Delenii zic că este moşia lor, iar pe Deleni nu iau văzut nici o dată stăpânind.

Şi aşa după arătarea Bejănarilor au mers măsurând din stejarul cu buor în gios prin mijlocul unui lac sec fără apă pe din vale de drumul ce vine din sus de la Saca până ce sau suit în drum la un stejar în margina drumului la apus sau găsit 13 funii şi sau găsit buor în stejar ;— şi de acolo tot prin dumbravă drumul în gios, apoi au trecut piste drum rămâind drumul la răsărit, şi tot în gios prin dumbravă până la un stejar cu ciutură sau găsit 20 de funii şi sau făcut buor în stejar. De acolo tot în gios prin dumbravă după arătarea Sandului până în

marginea dumbrăvii la un stejar sau găsit 6 funii şi sa făcut şi buor in stejar. şi de acolo pe câmp cam la vale în stânga, până ce au ajuns la 2 pietre hotară la fundul moşiei Chiţivoeştilor a lui Iordachi Bădros ce să desparte de Deleni şi de Bărboşi, fiind şi Bădros faţă asămine au mărturisit. Dar pitariul Cuza au arătat că acele pietre hotară ar fi pusă fără cale fiind mai la vale de stejarul cu buor; după arătarea Sandului. sau găsit până în piatră 18 funii şi 3 stânjeni şi jumătate. Şi de acolo tot câmpul în gios alăturea cu Chiţivoeştii pe dealul văii Săci[1] despre răsărit până la altă piiatră a Chiţivoeştilor după arătarea lui Iordachi Bădros prin capătul Chiţivoeştilor până la altă piatră hotar tot a Chiţivoeştilor sau găsit 11 funii, şi opt pol stânjăni şi de acolo tot în gios pe câmp după arătarea lui Bădros până la o piiatră hotar tot a Chiţivoeştilor sau găsit 11 funii şi şase pol stânjăni şi de acolo în gios alăturea cu moşia Zabulichi i Goeşti i *Bălăneştii, ce să numesc acum Giurcanii* tot pe câmp şi pe drum până la altă piatră hotar vechiu sau găsit 38 funii şi şapte pol stânjeni; şi de acolo tot în gios pe câmp unde fiind Costandin Agapie de faţă şi tot din gios alăturea cu moşia Ceucanii a postelnicesei Maria Paladi până în capătul Viltoţilor lui Chetreanu la o piatră veche hotar sau gâsit 19 funii şi noă stânjeni; şi de acolo spre amiazăzi prin capătul moşiei Guşiţăii a mănăstirei sfântului Savei până în valea Sacă sau găsit 6 funii. Apoi de acolo drept peste valea Sacă la deal spre apus tot alăturea cu Guşiţăii până la o piatră hotar sau găsit 9 funii 12 stânjeni; şi de acolo tot la deal alăture cu Guşiţăii până în zarea dealului despre valea Moisăei la o piatră hotar tocmai in zarea dealului sau găsit 9 funii şi 7 pol stânjeni; şi de acolo iarăşi au purces în gios pe zarea dealului în lungul moşiei pintre Saca şi pintre Moisăia până la o piatră hotar alăture cu Guşiţeii sau găsit 19 funii şi 19 stânjeni; şi de acolo în gios pe câmp zarea dealului alăture cu altă moşie Ţăpenii despre răsărit a lui Gavril Adam până la o piatră hotar sau găsit 10 funii şi 5 pol stânjeni. Şi de acolo tot în gios alăture cu Ţăpenii stolnicului Tomei Lucăi peste o movilă în zarea dealului; şi tot în gios până aproape de altă movilă tot Ţăpenii Tomei Lucăi despărţirea de Bărboşi unde se lovesc cu Ştefenii lui Juverdian şi a altor răzeşi, sau găsit 17 funii şi sau pus doă pietre hotară fundul, o piatră caută drept la răsărit şi la apus fundul despre Ştefeni, şi de acolo au mers drept la vale spre apus până aproape de apa Moisăei în şăsu la mijloc, unde să coteşte părăul Moisăei,

curmezişul sau găsit 5 funii şi 10 stănjeni şi sau pus hotar, unde sau socotit înpotriva hotarălor din ceia parte peste apa Moisăei la apus. Şi aşe sau închiet toată partea giumătate demoşie a Bărboşilor din apa Moisăei la răsărit a Zoiţăi medelnicceresei fiica lui Vasile Adam paharnic; iar apa Moisăei au rămas hotar la amândoă părţile în sus şi în gios din cap în cap, Şi sau găsit lungul părţii de moşie a Zoiţăi 240 funii şi 15 pol stânjăni; iar stânjeni fac 4815 şi jumătate. Iar partea Saftei păhărnicesei şi a Nastasiei fiicei sale lungul sau găsit 278 funii iar stânjăni fac 5560 şi trec mai mult în lung in partea Saftei păhărnicesi şi a fiicei sale Nastasiia 745 pol stânjăni, iar curmezişul acestui capăt sau găsit 22 funii şi 13 stânjeni; iar curmezişul moşiei din apa Moisăei la răsărit drept Bălăneşti pănă în hotaral Bălăneştilor sau găsit 34 funii, iar din apa Moisăei la apus în partea Saftei păhărnicesei sau găsit 21 funii şi 38 stânjăni pănâ în hotarul Mălăeştilor; iar prin coada iazului morii din gios curmezişul din apa Moisăei la răsărit pănă în hotarul Delenilor sau găsit 35 funii; iar din apa Moisăei spre apus prin coada iazului pănă în hotarul Mălăeştilor sau găsit 27 funii sau măsurat din moara din sus din apa Moisăei la răsărit pănă în hotarul Delenilor şi sau găsit curmezişul 33 funii; iar din apa Moisăei din moară la apus pănă în hotarul Mălăeştilor sau găsit 24 funii; care după această măsurare scoţind curmezişul ce trece mai mult în partea Zoiţei 7 funii şi 17 stânjeni şi trei palme, care acest curmeziş merge în lung 137 funii de unde se lăţeşte moşia spre răsărit, adică din poiana Cujbulesăi şi în gios piste valea Săcii pănă unde se loveşte cu moşiia lui Chetreanu şi cu Guşiţăii mânăstirii sfântului Savei; şi pentru acest loc ce trece mai mult în partea câmpului medelniceresăi Zoiţăi; şi acest loc au rămas supt stăpânirea Zoiţăi împreună cu partea arătată; şi Safta pâhărniceasa şi fiicăsa Nastasia pentru locul ce i să cade să ia în giumătate au luat alt loc din pădure în capul din sus cei trece mai mult, cum mai sus se arată în partea păhărnicesei, afară de 5 funii şi 9 stânjăni curmezişul iar lungul 8 opt funii ce trece mai mult iarăşi în pădure în partea Saftei păhărnicesei, din dreptul poenii Rărişului din capul din sus, de unde să începe partea Zoiţăi şi în gios pănă în poliana Cujbulesăi, afară de 13 funii şi 9 stânjăni şi 7 palme curmezişul din cămp la capul din gios a moşiei Bărboşilor în partea dinspre apus a Saftei păhărnicesei, şi a fiicăca Nastasiei. Iar lungul acestui curmeziş pănă la 47 funii; care acest de mai

sus arătat loc măcar că trece mai mult în partea din apa Moisăei la apus ; dar sau învoit amândoă părţile şi sau priimit ca să şi stăpânească insăşi cineşi partea sa după cum se arată mai sus ; să nu treacă unul în partea altuia, fiindcă în partea Saftei păhărnicesei pentru locul ce trece medelniceresei Zoiţăi la câmp, Safta păhărniceasa au priimit şi pădure. Şi aşa au rămas hotar despărţire moşiei Bărboşilor apa Moisăei, şi preste apă să nu treacă nici unul nici altul, fără numai morile şi vadurile ce mai sănt cuprinsă în hotarul moşiei Bărboşilor, în apa Moisăei să să urmeze după cum sau arătat mai sus. Şi aşa după alegere şi hotărâtură ce au făcut numiţii boeri hotarnici au dat această mărturie hotarnică medelniceresăi Zoiţăi fiica lui Vasile Adam paharnic, întru care insuşi au iscălit şi clucerul Gligoraş Costachi fiind răzăş.

Deci acum Zoiţa fiica lui Vasile Adam paharnic prin jaloba ce au dat domnii mele, rugândusă şi cerând să i să facă întăritură de Domnia me şi asupra hotărâturei părţii sale de moşie de sus numită ;—şi de vreme ce din mărturia hotarnică a numiţilor boeri hotarnici se adeverează cum că alegerea şi deosebirea moşiei între Zoiţa şi între maştihăsa ei Safta păhărniceasa sau făcut cú bună dreptate încă şi cu chip de învoială sau priimit aşa de către amândoă părţile cum pre larg la hotarnică se arată, unde la hotărâtură fiind faţă atât Safta păhărniceasa şi gineresău *Cuza pitariu* şi *Zoan* medelniceriu din partea Zoiţăi vichil, cum şi alţi răzăşi şi megieşi nici dispre o parte pricină nau mai rămas.—Pentru aceia domniia me am crezut, şi iată prin acest hrisov al domniei mele întărim Zoiţei fiicei lui Vasile Adam paharnic (soţia lui Zoan medelniceriu) pe parte ei de moşie din Bărboşi şi din celelalte sălişte ce sănt numite mai sus ot ţinutul Fălciiului, însă partea cea din gios şi cu o moară cu heleşteu care este mai gios de sat dispre partea moşiei cea din gios. săi fie de la Domnia me dreaptă ocină şi moşie şi să şo stăpânească Zoiţa şi fii şi neam de neamul său în toate măsurile în sămne şi hotară după mărturie hotarnică cu tot vinitul în veci fără nici o supărare de către nime, şi hrisov de întăritură neclintit şi nestrămutat nici odinioară, întru care sau pus a noastră domnească iscălitură şi pecete.

Sau scris hrisovul acesta la scaunul Domniei mele in oraEşi întru cea dintăi domnie a noastră la Moldavia, la al cincilea

an a domniei noastre, de boeriul nostru Ion uricariul al treilea logofăt. anul 1782 Martie 25.

(ss) Costandin Dimitrie Muruz Voevod.

Varnav vel clucer procitelnomu.

Sau trecut la condica divanului de mine Andrei biv izbaş condicar ot Divan. (l. p. domneşti).

Principatele unite Moldova şi Valahia
Giudecătoria ţinutului Fălciiului

Copia aceasta cercetândusă şi fiind întocmai cu originalul hrisov, se legalizază de giudecătorie pe formă cu iscăliturile cuvenite şi punerea peceţii, slobozindusă dsale vechilului dsale colonelului Alecu Cuza, potrivit cererii făcute prin petiţia înregistrată supt No. 3355, cu adăugire că pe faţa al 7-a deasupra rândului al 4-a este adăugit pe deasupra cuvîntul (sau găsit).

D. Ralet, A. Cârjă, C. Buzdugan.

pentru director, Bosie. şef V. Mălăescu.

No. 5028, 1858. Noembrie 27.

pecetea giudecătoriei, „принціпатѹл Молдавіеі џюдекѫторії цінѹт Фѫлчію“ 1849. Cap de bou, coronă, stea, 2 delfini.

Obs. Copia este scrisă pe 3 coale timbru a 20 parale, şi pecetluită cu pecetea în ceară a judecătoriei de Fălciiu.

XXXIII. *1785 Noembrie 30.* Ioan Alexandru Ion Mavrocordat Voevod. bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. de vreme că după multă pără şi judecată ce au avut Zoiţa medelnicereasa fiica răpcusatului Zoian medelniceriu cu maştiha ei Safta cea de al doilea soţie a lui Vasile Adam paharnicul şi cu ginerele Saftei Neculai Cuza pitarul pentru clironomia care o cere Zoiţa. întăi zestre maicei sale apoi şi cât se va veni să ia dintru averile tatălui ei Vasile Adam paharnicul după sinisfora ce sa făcut atunci Zoiţei medelniceresei afară de altele ce au luat în partea ei lucruri preţeluite i sau mai venit să ia încă din averea tatălui său 2569 lei pentru clironomia acea rămasă la paharnicul Vasile Adam a maicei ei zestre şi cât i sau mai venit şi dintru averea tatălui ei care pentru aceşti bani fiindcă Zoiţa sau priimit şi sau mulţămit ca din 4 siliştí a tatălui ei Vasile Adam paharnicul anume satul Bărboşi de la ţinutul Fălciului cu alte trei sălişti prin prejur *Ştefăneşti şi Ciolăneşti şi Cărăuşul* ce sănt hotărâte tot intru hotar şi sau făcut o moşie cu toate acaretele ce sănt pe dânsa;—sau priimit Zoiţa şi sau

mulţămit ca să ia ea jumătate din toată moşia Bărboşi adică partea cea din gios de sat şi cu o moară cu heleşteul care este mai gios de sat despre partea moşiei cei din gios nefiind cu alta cu ce să i să împlinească partea ei ce i sau venit să ia la sinisfora şi după ce cu a divanului giudecată sau hotărât dânduisă Zoiţei ace giumătate de sat de Bărboşi parte din gios sub stăpânire, sau şi ales atunce cu poruncă şi sau hotărât de cătră dumnealor paharnic Grigoraş Costache şi paharnicul Iancu Greceanul fiind ispravnici la ţinutul Fălciului despărţindusă prin mijloc, osăbit despre cealaltă giumătate de sat de Bărboşi partea de din sus care au rămas în partea păhărnicesei Saftei cu ginerele său pitarul Neculai Cuza care ţine pe Nastasia precum sau văzut la mâna Zoiţei medelnicereasa de cătră al nostru cinstit credincios boer dlui Neculai Rosăt vel logofăt şi acea de atunci anafora de giudecată cum şi hrisov de întăritură după hotarnică de la domnia sa Constantin Dimitrie Moruzi voevod ; anaforaoa fiind din anul 1781 Martie 5 şi hrisovul din 82 Martie 25 întru care pre larg să arată atât hotărârea giudecăţii cum şi semnele hotară şi suma stânjinilor precum au eşit partea Zoiţei acest pol sat de Bărboşi partea din gios la hotărât. drept aceia cerând Zoiţa ca după dovezi ce are săşi stăpânească acesta pol sat partea cea din gios luânduşi şi tot venitul, pentru aceia iată printraceastă domnească carte să dă volnicie Zoiţei medelnicereasa şi vechilului său pe care el va trimite ca după tăria scrisorilor de giudecată ce au atătat săşi stăpânească deplin această giumătate de sat de Bărboşi partea cea din gios în toate semnele şi măsurile după cuprindere hrisovului ce au arătat cu bună pace şi fără nici o supărare de cătră nime şi săşi ia şi venitul obicnuit de pe la toţi acei ce vor fi şezători şi se vor fi hrănind pe dreapta parte a moşiei sale din tot de a zece şi după hotărârea ponturilor gospod, pentru care scriem domnia mea şi dumnevoastră ispravnici ca de pe la acei ce vor fi pricinuitori, ce va fi cu drept să împliniţi şi săi supuneţi a urma pe toţi în tocmai pe obiceiu şi după hotărârea ponturilor gspd. ca să nu se păgubească medelnicereasa de venitul moşiei sale.

1785 Noembrie 30.

pecetea gospod în tuş roş.
Procit vel logofăt.
Sau trecut la condica divanului în cea de anaforalele gospod.
Andrei biv izbaş condicar.

XXXIV. *1789 Septembrie 28.* Cuvioșia sa *monahia Sofronia* proin stareț de Socola *ce au fost al doile giupăneasă răposatului paharnic Vasile Adam* după atâte multe pări și giudecăți ce au avut în trecuții ani cu fiastrăsa Zoița medelnicerului Gioian fiica numitului paharnic Vasile Adam, pentru clironomia ce avea Zoița din averea tatălui său, rămânând nemulțumită, părănduisă că i sar fi făcut nedreptate la hotărărea celor de atunci giudecăți, acum dar prin osăbită jalobă ce au dat la divan *numita monahie cu ginerisău, pitarul Neculai Cuza* au făcut cerere ca să urmeze după hotărârea acelor de mai înainte giudecăți și să nu să amestece fiastra ei Zoița la moșia Bărboșí întru nimica păn nu vor sta iarăș de isnoavă la giudecată, împotriva cărei cereri sau întrebat pe Iordache și Zaharie fii medelniceresei *Zoiței Gionesi* ce au să răspundă. ei au răspuns de față că muma lor Zoița întrecuții ani au tras la giudecata divanului pe numita´monahie (la măna căreia rămăsese toată averea păharnicului Vasile Adam) ca săi dea partea din clironomia tatălui ei cum și zăstrea mumăsăi, și după a divanului hotărâre făcăndusă *sinisfora* afară din altele ce au luat muma lor atunce lucrurile prețeluite, iau venit să mai ia din averea tatălui său pah. Vasile Adam, 2569 lei adică pentru zăstre maicăsa și cu cât i sau mai venit din averea tatălui său, și nefiind cu ce săi împlinească această sumă de bani, ce i sau venit *la sinisfora*, sau primit și sau mulțumit muma lor, că din 4 sălișți anume: *Bărboșii*, *Ștefăneștii*, *Ciolănești și Cărăușul ce sănt toate întrun hotar la ținutul Fălciului și să numesc o moșie Bărboșii* săi dea în giumătate din toată moșia asta și de la giudecata divanului de atunce sau hotărât și sau dat mumei lor supt stăpânire giumătate de sat de Bărboși, partea de gios cu moară și cu heleșteu care iaste mai gios de sat, care moșie după poronca gospod sau și hotărât de boeri ispravnici de Fâlciu și sau despărțit cu pietre, hotară pe mijloc de cătră ceialaltă parte de sat, ce au rămas în partea numitei monahii și ginerelui său. Pitarul Neculai Cuza; cum spre dovadă și încredințare acestor arătări, au scos de au arătat și au cetit la divan o anafora de giudecată din anul 1781 Mart 5 de când pără acum sănt trecuți 8 ani și 7 luni, iscălită de răposatul Mitropolit Gavriil de veliții boeri ai divanului vremii de atunce și întărită cu peceata și iscălitura răposatului Domn Costantin Dimitrie Muruzi Vvoda, cum și hotarnica și un hrisov de întăritură după hotarnică iarăș de la pomenitul domn, care iaste din an 1782 Mart 25 întru care scrisori pre larg se arată atât hotărărea și curgerea giudecăți-

lor cum şi sămnele hotară cu care sau ales şi sau stălpit partea Zoiţei; şi pre lângă scrisorile aceste au arătat fii medelniceruîui *Gionesi*, că numita monahie cu ginerele său, pitarul Cuza nu numai că nui lasă să strângă venitul de pe acea giumătate de sat ce giudecata leau dat în stăpânire, ce încă şi mori ce ave în părăul Moisăei, iar fi dat foc, pentru care acum au cerşut dreptate şi putere ca săşi poată stăpâni moşia arătând că pe lângă altele pitarul Cuza cu puşca îi goneşte de acolo şi nu se pot apropie de moşie şi cu acest chip pitarul Cuza ar fi luat tot venitul moşii aceştia încă şi pe anul acesta. Impotriva cărora scrisori şi întărituri domneşti sau întrebat pe pitarul Cuza de ce se arată cu atâta nesupunere la giudecăţile domnilor şi de au aprins moara Gionesii să .arăte. Şi pitarul Cuza întăiu pentru moară au răspuns, că nu ştie cine iau dat foc, ce fii Gionesi săşi caute cu cine iar fi dat foc, iar pentru nesupunere la hotărârea gfudecăţii au dat samă că li se pare câ au strâmbătate şi au osăbite dovezi şi răspunsuri şi au cerut vadea păn la sfeti Dimitrie şi atunce să vie la divan să stea la giudecată, iar păn atunce să nu se amestece medelnicereasa Gionesi la moşie, care această cerere a pitarului Cuzii de şi iaste din partea soacrăsa, de la divan sau socotit a fi cu totul fără de cale cunoscândusă că cearcă chipuri de prelungire, căci dacau avut alte osebite răspunsuri şi dovezi ce nu să cuprind la anaforalele de mai înainte cum de nu leau căutat până acum în curgere de opt ani şi mai bine la trei domni ce au fost în urmă giudecăţilor de sus arătate, când aceşti domni ave putere să strice hotărârea Domnului Muruz (de ar fi găsito greşită) şi să indrepteze cum ar fi găsit cu cale. Iar acum de ar şi găsi pit. Cuza alte osebite dovezi, divanul nu poate strica nici strămuta nimică câte se cuprind prin hotărârile şi întăriturile domneşti find această putere dată numai domnilor. Deci dar după dreptate de la divan sau hotărât că medelnicereasa Zoiţa Gioneasă, cu fii ei, să aibă a stăpâni în pace acea giumătate de sat de Bărboşi cu amândouă malurile părăului Moisăei ce se cuprind în hrisov gospod, cu bună pace după tăria giudecăţilor de mai înainte luând tot venitul ce va fi pe ace giumătate de sat din toate după ponturile visterii atât pe anul acesta cât şi de acum înainte.

1789 Septembrie 28 dni.

iscălitură rusască.... C. Greceanu vornic, I. Canta..., vornic, M. Ghica vornic, ... vornic, :... vornic.

Sau trecut la condică de Lupul diac za divan.

XXXV. *1790 August 21.* De la divanul Knejiei . Moldovei. către cinstit dlui vornicul za aprozi. Fiindcă Iordachi şi Zaharia, fii răposatului medelnicer Ioan Gioian prin jaloba-lor ce au dat divanului au făcut cerire ca săşi vândă la Soltan Mezat giumătate de sat din Bărboşi ce au la ţinutul Fălciului cu iaz şi cu moară, pentru acesta dar divanul scrie dumitale să pui telal ca să să strige la Soltan Mezat această giumătate de sat Bărboşi cu iaz şi cu moară atăt aici în divan, cât şi pe toate uliţile târgului 40 de zile şi preţul cel mai bun şi de pre urmă ce va eşi după strigarea ce se va face până la vadeaua arătată, Dta să înştiinţezi la divan că mulţămindusă vânzătorii aceia cu preţul acela să se dea sfârşit mezatului şi cumpărătorului ce va fi i să va da carte divanului de stăpânire asupra moşii.

1790 August 21.

Const. Ghica hatman, Mihai Jora vornic, Sturza vornic, Ioan Canta vornic, Depasta vornic, Const. Greceanu vornic, Procitoh logofăt za divan.

Din dos: Trecut la condică, Andrei 3 armaş.

XXXVI. *1790 Aug. 21.* De la vornicia de aprozi către Gheorghe telal başa, fiindcă Iordache şi Zaharia fii răposatului med. Ioan Gioian prin ţidula ce miau adus de la cinst. divan, mi se poronceşte ca pentru giumătate de sat de Bărboşi ce au la ţinutul Fălciului cu iaz şi cu moară. după cererea ce au făcut prin jaloba ce au dat să se vânză la soltan mezat. sâţi dau poroncă, ca să vinzi acea moşie la soltan mezat, pentru aceia dar iată îţi poroncesc luând ţidula aceasta să se strige la soltan mezat ace giumătate de sat de Bărboşi cu iaz şi cu moară, atât în divan cât şi pe tote uliţile oraşului 40 zile adică patru zeci zile, după poroncă şi asupra cui vor rămâne cu preţul cel mai bun de pe urmă să mă înştiinţezi ca mulţumindusă vânzătorii cu preţul acela să fac şi eu înştiinţare la divan pentru ca să se dea sfârşit mezatului şi cumpărătorului ce va fi, să i se dea carte de la divan de stăpânire. 1790 Aug. 21.

Ghica vornic.

1500 dau eu Nedelcu diac, 1600 dau eu Sept. 10 Carp Sardar, 1650 dau eu Sept. 24 Ştefan, 1700 dlui pah. Ioniţă Cananw 1790 Noembr. 22, Canano pah., 1250 adică una mie doaw sute cinci zeci lei Ion Cerchez căpitan, 1790 Neembr. 30, una mie opt sute lei dlui pah. Ioniţă Cănano, 1900 ἤτοι Χίλια ἐννεακόσια γρυσση Nicolai vist. 3-a, δεκεμ. ιδ, 2000 adică doao mii lei

Ionită Cerchez, 1790 Dec. 17, 2050 adică doao mii cinci zeci de lei Canano, Dec. 17, 2100 adică doao mii una sută de lei din partea dsale Necula biv treti vist. Dec. 18, 2150 asupra căp. Cerchez, 1790 Dec. 29, 2200 adică doao mii doao sute lei din partea dsal Necula biv treti vist. 1790 Dec. 31, 2225 adică doao mii doao zeci și cinci lei dau eu, Grigoraş Cujbă pitar Ghenar 24.

XXXVII. *1790 Avg 21.* Zaharia fečorul răpousatului med. ğoian, încredinţăz cu această scrisoare a me. la mâna dsale lui Gheorghe Telal Başa, precum să să ştie ca făcând eu cerere la divan ca să mi să vândă la Soltan mezat, giumătate de sat din Bărboşi, de la ţinut Fálciului, şi după cerere me rânduindul ca să o strige la Soltan mezat, am făcut tocmală cu dlui ca strigânduo la mezat 40 de zile după porunca divanului şi vânzânduo să aibu ai da câte doaă par. pe leu pe suma banilor ce va eşi, iară nevânzânduo să aibu ai da zece lei pentru osteneală dsale şi pentru credinţă am iscălit. 1790 Avg. 21.

Ζαχαρία Σοάνȣ.

XXXVIII. *1791 Fevr. 18.* Iordache ğoian biv vel sulger fiul răpousatului medelnicer ğoian făcutam adevărat şi încredinţat zapisul meu la mâna dsale mătuşimea Nastasiia pităreasa giupâneasa dsale pitarului Nicolai Cuza fiica răposatului moşului meu Vasile Adam precum să să ştie că după multe judecăţi ce au avut răposata maica me Zoiţa medelniceriţa cu maşteha dsale adică cu dmnneii păhărniciţa Safta giupâneasa ce de al doilea a răpousatului moşului meu paharnicul Vasile Adam aşijdere şi cu dumnealui pitarul Cuza i sau dat în stăpânirea maicămii jumătate din satul Bărboşi de la ţinutul Fălciului partea cea din gios de sat şi cu o moară cu heleşteu care iaste mai din gios de sat către partea moşiei cea din gios, care această giumătate de sat cu moară şi cu heleşteu ce sau zis i sau dat maicămii de la giudecăţi în suma de 2569 lei ci sau căzut maicămia să ia atât pentru zestre maicei dsale adică a giupânesei cei dintăi a paharnicului Vasile Adam cum şi pentru partea ce i sau căzut să ia maicămea din averea moşului meu a paharnicului Vasile Adam, afară di altele ce au luat maicămea în partea sa lucruri preţuite după sinisfora cari atunci din porunca domnească sau făcut. Deci aciastă giumătate de sat de Bărboşi împreună cu heleşteul şi cu moara ce se arată mai sus fiindumi peste mână, a o căuta aflândusă cu depărtare de la aşezarea

mea de la Botoşani de unde mă aflu trăitoare şi ne mai cunoscând nici un folos din veniturile ei cu ştirea divanului am scos la mezat ca să să vânză şi strâgândusă mai bine de 4 luni de zile şi adăugândusă muşterii după rânduială la mezat sau suit preţul ei până la 2225 lei şi când au fost ca numai să să dea cu preţul acesta la muşteriul ce au adaus. au eşit deci mătuşămea Nastasiia pităreasa împreună şi cu boerul dlui pitarul Necolai Cuza şi au început a mă ruga cu mare rugăminte punândumi mijlocitori şi boeri mari ca din preţul mezatului ce au eşit acest giumătate de sat de Bărboşi cu heleşteu şi cu moară la mezat să li mai lase dlorsale ceva mai gios şi să o vândă dlorsale. după care rugăminte ce au făcut cunoscând şi eu că de va rămâne să între alţii străini cumpărători la această giumătate de sat. apoi dlor mai nici un folos de cealaltă giumătate de sat ce iaste parte dlor nu pot avea fiind strâmtă, şi fiind şi rudenie aşa mă îndatora ca să o vând mai bine dlorsale de cât la străini, pentru aceia dar din toată suma ce au eşit la mezat acest pol sat partea maicămea cu moara şi cu heleşteul am ertat eu dle mătuşemea Nastasicăi 225 lei şi liam vânduto dlorsale cu preţul şi cu tocmală drept 2000 lei care bani toţi deplin miau dat dlor în mânule mele şi eu încă iam dat la mâna dlorsale toate scrisorile acele căte de la giudecăţile divanului sau fost dat maicămea spre stăpânire aceştii giumătăţi de sat adică anaforale şi sinisforale şi hotarnica moşiei cât şi hrisovul domnesc ci să făcuse de întăritură după giudicăţile divanului pe această giumătate de sat de Bărboşi toate liam dat la mâna dlorsale după cum miau dat dlor şi izvod anume de toate scrisorile aceste ce liam dat; deci de astăzi înainte această giumătate de sat de Bărboşi cu heleşteul şi cu moara ce sau arătat mai sus să le fie dlorsale şi fiilor dlorsale şi la niam din neamul lor dreaptă ocină ,şi moşie stătătoare în veci şi spre încredinţare leam dat zapisul acesta iscălit cu însuşi mâna mea iscălind şi alte obraze cinstite ce sau întâmplat şi măcar că fratemeu Zaharia. neîntâmplânduse acum aici nu sau iscălit însă în locul său am iscălit eu fiind vânzare moşii cu a lui bună primire după scrisoare de vechilime ce am luat iscălită de mâna lui, adeverită şi cu iscăliturile dlui vornic de Botoşăni dlui spătar Grigoraş Sturza şi a dlui caminar Dumitraş Ghica, care scrisoare împreună cu zapisul acesta am dat iarăşi la mâna dlui ca să o aibă spre încredinţare şi să stăpânească în pace şi făr de nici o supărare. 1791 Februar.

Iordachi ğoian sulger am vândut cu voia mea am iscălit şi pe fratele meu Zaharia după scrisoarea lui de vechilic.

De la divanul Knejiei Moldovei.

Viind înaintea noastră la divan amândoaă părţile au arătat cum că cu bună primire despre amândoaă parţile sau făcut învoiala aceasta şi vânzarea şi sau văzut de către noi şi ravaşul fratelui celui mai mic a sulgerului Iordache gioian a Zahariei fiind din leat 1791 Ghenar 15 adiverit şi de dlor vornicii de Botuşăni cu care face desăvărşit vechil pe fratele său Iordachi ca să vânză moşia şi spre aceasta sau incredinţat şi cu ale noastre iscălituri. Iaşi, 1791 Febr. 18.

Sturza vornic, Canta vornic, Const. Grecean vornic, Const. Roset vornic, Manolachi Ghica vornic.

XXXIX. *1791 Februar 18.* Eu Nastasiica pităreasa giupăneasa dsale pitar Neculai Cuza, fiica răpousatului pah. Vasile Adam, făcutam adevărat zapisul meu la mâna dsale giupânului Andrei Pavli neguţitorul din Eşi precum să să ştie că scoţând la mezat nepotul meu Iordache ğoian sluger împreună cu fratesău Zaharia, fiii suroremea Zoiţei medelnicereasa ca să să vânză giumătate de sat din moşia Bărboşi din ţănutul Fălciului, partea din gios de sat cu moară şi cu heleşteul care iaste mai din gios de sat, despre partea mea şi cea din gios, fiindule peste mână a o căuta aflândusă la loc depărtat, care moşie cu a divanului giudecată sau dat împarte surorimea Zoiţa Gioneasa medelnicereasa şi după ce peste 4 luni de zile mai bine sau strigat la mezat rămăsăsă acum numai să să dea la muştereul čau adaos la mezat şi văzând noi că de va rămânea să intre alţii străini la stăpânire acestei giumătăţi de sat, apoi noi mai nici un fofolos nu putem avea din venitul celeilante giumătăţi de sat ce iaste partea noastră fiind foarte strâmtă, nevoia neau silit a căuta chip ca să o cumpărăm noi mai bine de cât străinii şi aşa mai întăi am rugat pe nepotul meu Iordache şi din 2225 lei ce eşisă această giumătate de sat partea maicii dsale, la mezat cu moara şi cu heleşteul dmlui miau mai ertat aceasta şi miau rădicat 225 lei şi miau vânduto cu preţu drept 2000 lei. adică doaă mii lei tocmai cum pre larg ne arată zapisul de vânzare pre această giumătate de sat ce au dat dlui la mâna noastră; deci fiindcă eu bani gata nam avut, ci cu aceşti bani ce miau trebuit mie la cumpărat moşia, am rugat pe dlui Andrei Pavli de miau făcut bine şi mau imprumutat, cu care bani am cumpărat această giumătate de sat; pentru aceia dar eu încă pentru această facere de bine ce miau făcut dlui iam pus dlui giu-

pânului Andrei amanet pentru aceşti 2000 lei deplin tot satul nostru Bărboşii de la ţinutul Fălciului, adică această giumătate de sat cu moară şi cu heleşteul čam cumpărat de la nepoţii mei, cum să arată mai sus. cum şi cealaltă giumătate de sat ce au fost dreaptă partea noastră având la mâna dsale şi toate scrisorile ce au avut vechi [şi noaă pentru satul Bărboşi împreună şi cu toate scrisorile ce au avut de la nepoţii mei de sus numiţi după izvodul ce au făcut anume iscălit de mine care lam dat împreună cu scrisoare la mâna dsale giupânului Andrei. cu vadea până la un an de zile *şi cu dobândă câte cinci lei de pungă pe lună* ; deci la împlinirea vadelei aceştia negreşit să aibu eu a plăti dsale deplin toţi banii aceştia, doaă mii lei, împreună şi cu toată dobânda ce se va face, cu mulţumită. iar când .eu la vadea naşi avea purtare de grijă să plătesc banii. atunci dumnealui giupân Andrei, volnic să fie cu zapisul mieu acesta a scoate la mezat întreg tot satul Bărboşi să să vânză împreună cu morile i cu heleşteul şi cu toati celelanti acareturi ce sunt pe dânsul, ca să să vânză şi săşi implinească nu numai toţi banii aceştia, adică deplin 2000 lei şi cu toată dobânda lor ce se va face, ce încă să să împlinească dsale din preţul acela al moşiei şi toată cheltuiala ce va face până când îşi va lua banii. Aşijderea şi împlineala de va da banii, iarăşi noi să fim datori a răspunde şi a o plăti, dar dumnealui giupânul Andrei cu nemic să nu să supere nici să să păgubească căci dlui bine miau făcut la trebuinţa şi nevoia mia şi pentru aceia dlui cu nimic să nu păgubească ci noi să avem a răspunde şi a plăti păn la un ban cu mulţămită şi făr de nici un cuvânt de răspuns, şi pentru mai adevărată credinţă iam dat dsale zapisul meu acesta întărit cu iscălitura mea şi adeverit şi cu iscăliturile altor obraze de cinste ce sau întâmplat marturi.

1791 Februar 18.

Nastasiica Cuza pităreasa, Neculai Cuza pitar martur, Constantin Greceanu vornic.

De la Divanul Knejiei Moldaviei

Viind înaintea noastră dnei pităreasa Nastasiica au arătat cum că cu a sa bună voie au pus zălog la dlui Andrei Pavli neguţitorul satul Bărboşii cu toate acareturile ce sunt pe dânsul. şi cum că la vadea singură iaste îndatorită să plătească deplin aceşti 2000 lei ce sau împrumutat şi spre încredinţare sau adeverit zapisul şi cu ale noastre iscălituri.

1791 Febr. 18 Iaşi.

Sturza vornic, Depasta vornic, C. Greceanu vornic, C, Roset vornic, N. Roset vornic, Man. Ghica vornic.

Eu cea mai de gios iscălită mărturisăsc printraceastă scrisoare a mea că mai rămânând eu a mai plăti dsale Andrei Pavli din suma banilor ce mau împrumutat dlui ce mai sus să arată au mai rămas săi dau una mie cinci sute lei şi fiindcă vechilul dsale giupânului Andrei Pavli miau cerut banii după zapisul mieu, ne mai putând şi eu a urni trecând atâtea vadele pe urmă am poftit pe dlui sluger Ion Cristea şi mau împrumutat cu una mie cinci sute lei şi cu vade de un an de zile şi cu dobândă câte cinci lei de pungă pe lună pentru care bani am pus amanet dmsale toate scrisorile moşiei mele Bărboşi după cum pre larg să arată mai sus în zapisul dmsale Andrei Pavli, iar când naşi avea purtare de grijă a da banii la vade atunce volnic să fie dumnealui sluger a urma asemenea după cum să arată în zapisul giupânului Andrei în tocma, şi pentru credinţă mam iscălit eu însuşi Nastasiica Cuzăi med.

1794 Iunie 21 Iaşi.

Kiriac Ioan am scris cu zisa dsale cucoanei şi sănt martur.

Şi eu am scris zapisul acesta cu zisa dsale pităresei Nastasăica şi sănt martur, Duca logofăt.

XL. *1798 Aprilie 20.* Io Alexandru Ioan Calimah Voevod. cu mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldaviei. Scriem domnia mea la dumneaei medelniceriţa Anastasăe Cuzoae sănătate, pentru 1500 lei şi cu dobânda lor ce te afli datoare cu zapis dumisali stolnicului Ion Cristea sau fost mai scris osăbită carte de poruncă ca ori să cauţi să te aşezi şi să plăteşti banii după zapis, sau de ai ceva a răs unde asupra acestei pricini să vii să răspunzi sau să trimiţi vechil. şi dmneta nici teai aşezat cu stolnicul pentru banii datoraţi. nici ai venit să răspunzi, ci dar fiindcă stolnicul necontenit îşi cere dreptatea sa ca să i se plinească banii după regulare. acum era să trimată om domnescu care să plinească banii după zapis. dar cu toate aceste acum iarăşi sau oprit de nu sau trimis aprod.

Drept aceia iată să scrie dtale luând cartea aceasta a domniei mele. să cauţi ori să te aşezi cu stolnicul pentru bani şi săi plăteşti ca mai mult să nu ne jăluiască sau de ai ceva a răspunde îndată să vii dumneta să răspunzi sau să trimiţi ve-

chil, căci neurmând dumneta nici cu una nici cu alta, negreşit te vei supăra dumneta cu om domnescu.

1798 Aprilie 20.

Adresa: La dumneaei medelnicerița Nastasiica Cuzoae cu sănătate să să dea—procit. vel logofăt.—dumnealui stolnicul Ion Cristea.

Sau trecut Matei condicar.

XLI. *1805 Iuli 25.* Fiindcă pentru moşia Cucii, ce au rămas de la răposatul frate Alexandru Cuza medelniciariu, care sau dat zestre nepoatei Maria fiica răposatului frate căminarului Neculai Cuza, au fost danie fiului mieu Dimitrachi, botezat fiind de răposatul fratele Alexandru, dar văzându greutatea casei bădiţălui Neculaiu şi privindu şi isterisirea ce au avut din moşii părinteşti, mam învoit şi am dato cu priimire şi de către ceilalţi fraţi, iar pentru partea ce sau căzut a lui şi casa surorii Catrinei sau făcut teslim de către mine în mânule nepotului Costachi Luca unul din clironomi, şi casa răposatului frate bădiţa Neculai, nu are să mai de nimărui nimică din periusia arătată mai ales fiind această moşie îi dată zestre precum mai sus se arată şi spre încredinţare am dat această scrisoare la mâna nepoatei Mari, ca să să păzască nestrămutată.

1805 Iuli 25.

Arghire Cuza ban.

XLII. *1807 Iuli 24.* Să să ştie că moşia Bărboşii cu toate cele mişcătoare şi nemişcătoare cum şi viile de la Nărteşti ce am avut dat de către preosfinţia sa Episcop de Huşi epitrop casăi răposatului socrului meu căminarul Neculai Cuza, în curgere de cinci ani spre împlinire rămăşiţii din zăstre fiicii sale Mariei soţia me, la care am primit tovarăş şi pe unul din fraţi cumnatul Ioan Cuza, prin bună priimire me socotindumă mam învoit şi leam vândut toate cumnatului sulger Ioan Cuza cu 3000 lei pe an. ca să le stăpânească în curgere de 4 ani adică de la 1807 April 23 şi păr la anul 1811 iarăşi April 23. bez un an ce leam stăpânit amândoi ca nişte tovarăşi. întocma şi pre deplin după putere contractului, ce am eu de la epitropi neamestecândumă eu la nimică căt de puţin, atâta numai în casăle părinţăşti să fiu s'obod a şidea cu toată familia me în câtă vreme voi vrea neoprit fiind şi dlui a şidea şi cu tovarăş ce va avea, şi fiindcă moşiia şi toate celelante pe anul acesta liam dat cu

toate roadele și sămănăturile ce sau făcut de către mine dator să fie dlui ami da numai pe acest anu aceste zece chile grâu, cinsprezece chile orz, zăci chile păpușoi. una sută vedre vin de cel pelin și toate vitele ce am a mele să să erneze hrănindusă din fănu și paile ce vor fi împreună cu vitele dsale cum și una chilă perjă pentru casă și eu săi dau dumisale izvoadele ce am luat de la Epitropı. pentru toate vitele, i altele a casăi, ca să fie datoriu la împlinire anilor dmlui a le răspunde întocmai după putere contractului iar nu eu, precum eram legat, asămine și banii ci să fac să răspund din ceia ce avem să eu prisosind din prețul acestor 5 ani iarăși dlui are săi răspundă oprindui acum din socotială și dlui mie încă miau răspuns acum înainte toți banii, parte me ce să face din vănzare moșiei, pe acești 4 ani după socoteala ce am avut. pentru care am dat osăbit sănet.

Deci dar după cuprinderea contractului epitropului și acestuia să să urmeze întocma și nestrămutat de către amăndoao părțile nezmintindusă și ce socotele se vor priface, a vreunui din noi căt de puțin și fiindcă unile din vitele casăi sau văndut împărțindusă de amândoi să le aibă dlui ale cere ca să le împlinească, nici eu iarăși în prepus să nu pretenderisăscu nimică și spre mai mare încredințare sau iscălit de mine.

1807 Iuli 24.

Dumitrache Bondrea.

Fiind cu priimire me am iscălit și toate cele ce sau făcut în curgere de un an de zile cu cheltuiala amânduror să nu am a pretenderesi eu nimic, ce sămi dea înapoi dmlui, asemine și dlui hacurile ce am plătit eu din anul acesta să aibă a mi le răspunde.

Dumitrache Bondrea.

XLIII. *1813 Iuni 25.* Fiindcă de către dlui bădița *Arghiri Cuza* biv vel ban sau viclenit toți frații ca cel mai împrotivitoriu dușman. păgubindu și asuprindu pe fieștecare cu feluri de chipuri dintru al căruia pricini am căzut și la datorii grele, precum și cu răpuosatul fratele Ioan, neputăndusă săvărși pricinile de giudecăți și asuprele, și pănă acum la sfârșitul vieții sale, rămâindu și în gre datorie, și acum încă ne mai trage și pe noi prin vechil la giudecăți, cerșind ca toate ale răpousatului cele rămasă să li răsipască, de la mine și de la nepoții mei, fii răpousatului fratelui celui mai mare căminar Neculai, cu chipurile dsale cele asupritoare și căndu cu aceasta nu va putea apoi să intre

şi partaş în clironomie. Pentru care fiindu că pravila cu totul goneşte pe un aşa frate ci să arată cu acest fel de duşmănie şi vicleşug asupra altor fraţi, întămplăndusă şi sfârşitul vieţii răpousatului frate cu pizmuire mai vârtos fără cuvânt di dreptate cere să clironomisască.

Pentru aceasta dar unindumă şi învoindumă cu casa răpousatului frate Caminar Neculai, prin nepotul Ioan Cuza biv vel paharnic, vechil. fiind din partea tuturor fraţilor ca să pornim judecată asupra dsale numitului frate ban Arghire, ca după dreptate precum pravilele hotărăsc la acest fel de frate săl facem *acliros* păn la cel mai mic lucru din toată *periusia* răpăusatului frate Ion pitar, pentru care iarăşi din a dumisale îndărătnicie am întrat în cheltuială, de am tocmit vechil din partea noastră cu o sumă de bani (numai să putem scăpa de giudecăţile şi asuprelele dsale banului frate). pe dlui Costandin Cucul, atât pentru cele mişcătoare căt şi nemişcătoare ce au rămas aici, şi pentru cele de la Hotin partea răpăusatului să rămîe *acliros*, şi vroindu dluî a se isprăvi ori cu acest cuvânt al pravilei ori cu dania ce o am eu, prin mărturiile a trei şi 4 marturi ce au arătat înainte lor. şi la boală şi în viaţă că mă lasă clironom, răpăusatului frate cele mişcătoare şi cele nemişcătoare, mă îndatoresc pentru această învoială ca să le împart drept în doaă cu casa răpăusatului frate Căminar Neculai, atât aceste de aice cât şi cele de la Hotin după împărţala ce sau făcut astă toamnă 1812 Oct. 1, insă şi datoriile ce au rămas a răpousatului cum şi grijile toate pănă la al treilea an să fim îndatoriţi amăndoaă părţile a le face drept în doaă fără a face vreunul vreun vicleşug, atât la plata datoriilor căt şi la toate celelalte. Pentru care aşezare a noastră făcândusă de la amândoaă părţile o asămine scrisoare am dat şi eu aceasta la măna nepoţilor di la care am primit şi eu pe care învoiele le am iscălit. 1813 Iuni 25.

Gheorghe Cuza spatar.

το μακαριυ καμηναρ Νικολαυ Κυζα.

XLIV. *1813 Iunie 27.* Din parte a tuturor fraţilor sau însărcinat cu vechilime pre fratile nostru dlui pah. Ion Cuza ca să să judece şi să desfacă socotelile ce avem cu moşii noştri atât de clironomia periusii rămasă de la moşul nostru pitarul Ion Cuza şi a părţilor de la Hotin şi alte pricini ce să vor atinge de casa noastră precum va socoti şi va putea isprăvi, pentru care or cătă cheltuială ar face are să să răspundă de la mijlocu, cum

și dobânda ce să va putea găsi pe banii ce să va lua cu împrumutare, și asămine și toate lucrurile ce să vor putea scoate și câștiga au să intre la împărțire pre fieștecare. și pentru încredințare sau iscălit de cătră noi iștialanți frați.

1813 Iunie 27.

Zoița Cuza, Gligori Cuza.

Această vechilime la măn(a) dumisale cumnatului Ion Cuza pah. fiind prin bună priimire și rugăminte celorlanți frați, față fiind și eu am încredințat și cu a me iscălitură.

Dimitrie Codreanu vtori vist.

XLV. *1813 Decv. 25.* Insuși dumlui banul Arghirii mai ğos iscălitul prin viul graiu adeverindune că de bună voia dumisale au făcut această învoială neau poftit să întărim și cu a noastră iscălitură.

Veniamin Mitropolit Moldaviei.

Ştiut să fie printraceastă scrisoare a me ce dau la măna nepoților miei, fii răpousatului frate Necolae Cuza căminar, precum să să știe că din moșiile ce avem strămoșăști și părintești în ținutul Hotinului o moșie, anume Voloscovul sat întreg și cu toate hotarăle ei, după scrisori și dovezi o dau această moșie mai sus numită în partea nepoților ca și dumnelor sa o dei zestre surorii dumilorsale Zoiței, nepoatei mele, făcând eu și toate scrisorile aceștii moșii teslim în mâna dumisale nepotului Gheorghe Cuza ban. și nimine din frații mei sau din rudenii să nu fie volnici a lua sau a desface această moșie, ce o dau de bună voe. și priimire me. și rămâne ca cu fratemeu Ghiorghie Cuza spat. i cu alte rude de vor ave cuvânt să ne împărțim, din celelante moșii ce mai avem afară dintraceastă moșie Voloscovul. la ținut Hotinului și de li să va cădea nepoților vor mai trage parte și dintracele moșii, iar această moșie, Voloscovul, întreagă cu toate ale ei, va fi a nepoților și de nimene năsupărați și spre încredințare am iscălit însumi cu mâna me. 1813 Decv. 25.

Arghire Cuza ban.

De la divan

Viind dlui ban. și arătând că aciastă învoială și așezare ce au făcut cu nepoții dsale este cu bună priimire și voința dsale pentru aceia sau adiverit și de cătră divan. 1813 Decv. 26.

Const. Balș vel logofăt.

XLVI. *1814 Apr. 22.* De la logofeţia cea mare cătră cinstit dlui ban Gh. Cuza şi dlui pah. Ioan Cuza.

Fiindcă între dv. fraţii nici o împărţală nu aţi făcut averii părinteşti ce vau rămas, carele încă fără dv. mai sănt incă patru fraţi mai mici cu doaă surori călugăriţe la Varatic şi fiindcă din cele părinţeşti rămasă nu şau tras fieştecarele parte ce i să cuvine a luoa, *petrec cu o mare lipsă de toate cele trebuincioasă, nu numai pentru îmbrăcăminte. dar şi de hrana vieţii.* Drept aceia vă sfătuesc şi eu şi vă scriu că viind acolo fratele dvoastră Varlaam. arhidiiacon, adunânduvă la un loc fraţii fiind şi unul din moşii dv. sau şi din alţi străini o persoană şi doaă oameni cinstiţi, să vă împărţiţi între dv. cu linîştire toată averea părinţască, puind în mijloc şi arătând păn la cel mai puţin lucru părintesc ce vau rămas, atât acele de mai înainte cât şi cele ce vor fi de faţă, ca după cuviinţă şi urmarea sfintelor pravile să nu să înstrânbătăţască nici pe unul din fraţi, ce de o potrivă fieştecarele săşi e dreaptă parte din avere părinţască, făcând şi împărţală între dv. pe care iscălindule cu toţii să să aducă şi aice ca să să vază şi să să încredinţeze, atât de către preosfinţia sa părintele mitropolitul cât şi de catră divan, după care apoi după rânduială prin cinstita vornicie a obştii. părţile ce li să va veni copilului ce învaţă carte şi a surorilor călugăriţe să vor pune supt epitropie în păstrare şi în purtare de grijă a cui să va socoti, ca din folosul ce va eşi pe tot anul să să de să le fie pentru cele de trebuinţă, atâta numai dv. să puneţi în mijloc şi să arătaţi păn la cel mai puţin lucru rămas avere părinţască, spre a nu să înstrâmbătăţi nici unul din fraţi, mai ales fiind şi blăstămul părintelui mitropolitului ca să nu vă atingeţi şi să vă însărcinaţi şi sufletele cu păcat, şi al doilea precum şi mai sus sau zis să faceţi acum împărţala între dv. fraţii cu linîştire fară să vie pricina în judecată a vi să face împărţală, carele aceasta nu este pentru cinste dv. a aduce numai o hulă şi rău ipolipsis între obştii, precum unii urmează la o aşa pricină, fiind dv. oameni cu înţelegere, şi măcar că nu socotesc că veţi eşi din sfătuire me aceasta, ce vă veţi pune la cale acolo cu linîştire pentru împărţala aceasta între dv.

1814 April 22.

Constandin Balş vel logofăt.

Sau trecut la condica logofeţiei.

XLVII. *1814 April 24.* Cu Hs. au înviat. părinteasca blagoslovenie trimetem dv. De vreme ce pacea şi dragostea de obştie intru toţi cei întru Hs. fraţi iaste bună şi lăudată, şi cea mai temelnică întru toate celelalte fapte bune, dupre apostolicescul cuvînt ce zice că „toate de le aşi avea iară dragoste nu am nimică nu sănt“, cu cât mai vărtos aceiaşi dragoste ar fi lăudată şi potrivită avânduşi lăcaşul său în inimile celor ce şi după sînge sănt fraţi, fiind legătura între ei încă din pântecele maicii lor prin acelaşi sânge ce sau zămislit şi lapte ce au supt.

Dar fiindcă acolo unde iaste cea mai mare şi cea mai sfăntă legătură a neamului, acolo şi cea mai mică pricină iaste indestulă a priface lucrul totuşi din potrivă, şi pre cât iaste legătura şi dragostea atâta din potrivă se face ura şi vrăjmăşia, pentru aceasta cine ceşi are driaptă socotială îndreptătoriu faptelor sale, iaste lucru înţălept cu aceiaşi a iconomisi şi a purta grijă, a nu să întâmpla nici odată nimică din „potrivă, pricinuitoriu şi loruşi de sminteală, iar lucruri de categorie, şi de cea de istov defăimare. Intru asămene oarecare nemulţămire înţălegând şi pe fratele dv. arhidiiaconul nostru Kir Varlaan. pentru deosebire şi înpărţirea încă pără acum a rămas ei averi a părintelui dv. iată că spre aceasta să şi trimete înpreună cu dascalul Kir Costandin Hrisochefal. carele are nu puţină ştiinţa legilor şi pravilelor, deci iată că părinteşte sfătuinduvă vă îndemnăm ca adunânduvâ toţi la un loc în fiinţa şi a vreunui din moşii dmv. i a câteva din cinstitele ipochimene megieşite, drept şi în frica lui Dumnezeu fără vreo părtinire sau asuprire să faceţi împărţala între dv. a toată ramasa părinţască avere după hotărârea sfintelor pravile şi canoane, căci ori carele va voi asuprind a tăgădui sau din ţigani sau din orice măcar şi din cei ce mai înainte sar fi văndut fără ştirea şi voinţa a tuturor fraţilor, pe unul ca acela îl punem supt arhierescul nostru blăstăm şi dar făcând între dv. împărţala dreaptă, şi fără părtinire atât din moşii, vii, ţigani şi orice pără la cel mai mic lucru, veţi ave blagoslovenia lui Dumnezeu, şi a smereniei noastre, iar de la lume nu numai neclevetire. ce şi nu puţină laudă, arhidiiaconul va avea pretenţia şi din partea acestor trei fraţi, adică a lui Grigorie de aicea şi a maicei Xenii şi a surorii Ecaterinei, ce sănt la Văratec a cărora părţi hotărânduşă să vor şi orândui epitropi pre acei ce pe urmă socotinduşă, să vor găsi cu cale cerănd trebuinţa. acestea părinteşte după arhipăstorească datorie sfătuinduşă. aşteptăm şi cea

prin faptă a lor ispravă ca purure să fie cu dv. blagoslovenie marelui Dumnezeu, și a smereniei noastre.

1814 April 24.

al dvoastră părinte sufletesc
Veniamin Mitropolit Moldaviei

„nu avem îndoială că vă veţi filotimisi fiilor a odihni şi „pre ceştielalţi fraţi spre a nu urma jaloba și prigonire între „dvoastră."

adresa: Cinstiţi ai noştri iubiţi fii sufleteşti dlorsale banul Gheorghie Cuza și pah. Ioan Cuza cu arhiereasca blagoslovenie.

Obs. pecete in ceară V. M. M.=Veniamin Mitropolit Moldaviei.

XLVIII. *1814 April 24.* „Cinstit și al mieu mai mare frate dsale bădiţălui Ioan Cuza biv vel pah.

Cu plecăciune mă închin dtale bădiţă Ionică"

Fiindcă lucrurile părinţăşti de multă vreme au eșit de supt epitropie și până acum tot cu anul sau văndut de unde nu numai nici un folos nu avem ce nici cheltuiala ce din toate zilele nu putem a o întimpina, atât eu cât si surorile de la Varaticu, și fiindcă o moșie atâța fraţi nu o putem stăpâni *doar numai făcândune răzăşi ca ţăranii*, am socotit dinpreună cu părintele Varlaam fratele nostru, care crez că și de către dv. să va găsi cu cale ca să facem împărţala căt de îngrabă aceştii puţine părinţeşti periusii, ca să poată fieştecare frate dintre noi cei mai mici a trăi din partea sa. pentru că altu ajutor nu avem de la nime, am socotit zicu moşia şi viile din ğos să să scoată la mezat și vănzăndusă cu bani peşinu să să împărţască la fraţi, iar dacă din dv. vreunul va voi să o cumpere cu bani peşinu să va protimisi după dreptate. iar ţiganii atât acei de pe moșie, cât și acei ce sănt la Bărlad pe la meșteșuguri și la slujba cuconului Gheorghe şi a alte lucruri ce vor mai fi părinţăşti, atât acolo la Bărboși cât și la cuconul Gheorghe luate, să se pue la mijlocu, și să să împărţască după dreptate. la care împărţală fiindcă eu nu putui veni avândumi *treaba la şcoală,* facu din parte me vichil deplin pe părintele Varlaam, arhidiiacon Mitropoliei fratele nostru, rămâind al dtale frate mai micu și sluga.

1814 April 24.

Grigorie Cuza.

XLIX. *1814 Mai 1.* 10000 lei adec zece mii lei am rămas să dau fratelui meu *Grigori* după alcătuire ce sau făcut periusii părinţeşti ce au rămas asupra me afară din ţigani parte *dmsale*

ce sau venit pe care bani pe cătă vreme va voi a sta la mine să am a plăti şi dobânda *câte cinci lei la pungă pe lună* asămene şi capitele la bună cerere dsale şi spre încredinţare am iscălit.
1814 Mai 1.

Ioan Cuza paharnic, Grigori K(uza) ban martur, Costandin clucer martur.

L. *1814 Mai 1.* 10000 lei adic zece mii lei am rămas să dau fratelui meu arhidiiacon Kir Varlaam după alcătuire ce san făcut periusii părinţeşti ce au rămas asupra me afară din ţigani parte *dsale* ce sau venit pe care bani pe cătă vreme va voi a sta la mine să am a plăti şi dobănda *câte cinci lei lx pungă pe lună* asemene şi capitele la bună cerere dsale şi spre incredinţare am iscălit. 1814 Mai 1.

Ioan Cuza paharnic, Grigori K(uza) ban martur, Costandin clucer martur.

LI. *1814 Mai 1.* 10000 lei adic zece mii lei am rămas să dau fratelui meu dsale banului Gheorghe Cuza după alcătuire ce sau făcut periusii părinţeşti ce au rămas asupra me afară din ţigani parte *dsale* ce sau venit, pe care bani pe cătă vreme va voi a sta la mine să am a plăti şi dobânda *câte cinci lei la pungă pe lună* asămene şi capitele la bună cerere dsale şi spre incredinţare am iscălit. 1814 Mai 1.

Ioan Cuza paharnic, Grigori K(uza) ban martur, Costandin clucer martur.

LII. *1814 Mai 3.* Noi cei de mai ğos iscăliţi adiverim că avănd a ne împărţi din avere părinţască ce niau rămas vii. moşii şi ţigani şi altele mişcătoare ce să vor afla şi voind a nu rămânea între noi pricină de neînvoire am poftit pe unchiul nostru dlui ban Arghire Cuza, i pe dlui căminar Iordachie Zorge să binevoiască a primi ca după izvod ce vom arăta de cele rămasă socotindusă cu bună cumpănire stare lucrurilor să ne împartă pe trei fraţi mireni ce săntem, i unul parte besăricească diiacon. i doaă surori maici şi o sor fată mare, la care priimind dumnealor a lua această osteneală şi noi ne îndatorim ca precum dnmnelor vor cunoaşte, vor socoti şi vor face împărţala făr de părtinire să rămănem mulţămiţi făr a ne abate mai mult din ceia ce dumnelor ne vor hotără a căuta aiure deosăbită împărţală cu cuvănt de nemulţămire. Pentru care dăm această scri-

soare dumilorsale numiţilor boeri ca după a dumilorsale hotărâre vom fi următori. 1814 Mai 3.

Gh. Cuza ban, Ioan Cuza pah., Zoiţa Cuza, Varlaam arhidiiacon şi vechil din partea altor fraţi.

LIII. *1814 Mai 4.* Izvod precum sau împărţit optzăci suflete de ţigani pe şapte fraţi. 1814 Mai.

Partea fratelui celui mai mare banului *Gh. Cuza.*

sălaş	suflete	
1	7	Costantin croitor cu Dochiţa; însă Maria, Sanda, Safta, Sanda tij, Vasile.
	4	Nastasia văduvă; însă: Stefan, Gheorghe, Gligore.
1	2	Toma şi Rucsanda.
	2	Angheluşa şi un ficior Ghiorghi.
2	15	fac adică cincisprăzece suflete.

Partea fratelui *Ioan paharnic*

1	6	Vasile herar cu Măriuţa; însă: Iordachi, Ileana, Maria, Catrina.
1	3	Melinte cu Maria şi un ficior Neculaiu.
1	3	Costandin săhăidacar şi cu fiul lui Ifrim.
	3	Todosia văduvă cu fiicăsa Alexandra şi un copil făcut de Alexandra.
3	15	adică cinsprezece suflete fac.

Partea maicei *Xeniei* şi maicei *Catincăi* de la Varatec

1	2	Toader şi cu Safta soţia
1	2	Ioan a lui Bolocan şi cu soţia sa Elenca
	1	Irina văduvă.
2	5	adică cinci suflete fac.

Partea fratelui arhidiiaconului *Varlaam*

	1	Ioan chept tăet stărpu.
	1	Dorofteiu ot Huşi.
1	3	Grigori ciobotar cu Marica soţia şi un copil.
1	3	Dumitru herar cu soţia sa Dochia şi fiica lor Mariia.
	3	Maria văduvă cu 2 copii; însă: Mihalachi, Grigori.
1	2	Condrea, Ifrim, şi cu Paraschiva
	2	Anişoara şi Hurmuzachi din copii lui Vasile Heraru.
3	15	adică cincisprezece suflete fac.

sălaş	suflete	
		Partea fratelui meu Grigori.
1	4	Simion bucătar şi cu Ioana soţie şi cu 2 copii Costandin, Opre.
1	5	Costandin Otic scripcariu cu trei copii: Acsănte, Simion şi Aniţa.
	4	Aftinia văduvă cu 3 copii: Ioan, tij Ioan, Aniţa
1	2	Gavril vezeteu şi soţia şi Anisiia
3	15	adică cinsprezece sufiete fac.
		Partea surorii Zoiţăi.
	3	fii lui Iosif. însă: Gheorghe, Toader, Todosia;
	2	Ilinca Bolocăneasa, cu o fată Zmaragda
	6	Maria văduvă cu 5 copii, însă: Aniţa, Vasilca, Paraschiva, Ilinca, Vasăle.
1	3	Apostol bucatar cu Catrina soţie şi Ioniţă ficior lor.
	1	Maria de la Huşi.
1	15	adică cinsprezece suflete fac.

Gh. Cuza ban, Ioan Cuza pah., Varlam arh. şi vechil din partea fratelui Grigori şi Maicei Xeniei şi sororii Catrina.

Zoiţa Cuza.

După alcătuirea ce de către noi sau făcut fiind din parte dlorsale poftiţi şi fiind cu bună primire dumilorsale. am adeverit şi noi şi săntem marturi. 1814 Mai 4.

Arghire Cuza, Iordachi Jorj.

LIV. *1814 Mai 4.* Veniamin Mitropolit Moldaviei. Noi cei de faţă iscăliţi fii răpousatului căminar Neculai Cuza adiverim că avănd a ni împărţi de averea părinţască, moşii, vii, ţigani şi altele mişcătoare, am fost poftit pe unchiul nostru dumnealui banul Arghiri Cuza, i pe dmlui căminar Iordachi Zorji, că precum dumnelor vor socoti arătând noi izvod de cele rămasă după cuviinţă şi dreptate să ne împărţim să nu rămâe mai multu între noi în urmă pricini de neînvoiri, şi bine voind dlor a priimi această osteneală am dat dumilorsale scrisoare de îndatorire ca după a dumilorsale hotărăre vom fi următori; după care adunândusă dmnelor şi luând de la noi izvod de toate cele rămase, moşii, vii, ţigani şi bucate, au socotit şi preţul lucrurilor după stare lor, şi rânduiala împărţălii între noi, după iscălita de dmlor alcătuire. Dar fiindcă trebuinţa cerea a se scoate lucrurile la mezat neavând nici unul din noi chip ca să răspundă părţile

celorlalţi fraţi după suma socotită, niam luat sama şi neam socotit ca să nu să înstrăineze acarăturile părinţăşti la altă mână. fiind mai ales şi îndoiala că na putea eşi preţul socotit şi să treacă vreme supărându-ne cu cheltuială şi osteneală, cât pe ţigani iam împărţit pe fraţi şi neam tras fieştecare parte ce niau venit deplin după socotinţa dumilorsale, precum izvoadele iscălite ce am dat unul la măna altuia arată. Iar moşiia Bărboşi de la ţinutul Fălciiului cu toate părţile de pe împregiur, i viile şaptesprezece pogoane ce sănt în podgoria Nărteştii la ţinutul Tutovii şi bucatele cum şi alte sămănături, prin învoială cu bună priimirea noastră, au rămas asupra fratelui nostru dlui *paharnic Ioan Cuza* dreptu şasă zeci mii lei, şi primind dumnelui această sarcină de nesupărare noastră, cu îndestulă grăutată dumisale, au răspunsu toţi banii ci se arată deplin, iară împărţindusă pe şase fraţi, adică pe trei fraţi mireni şi pe Varlaam arhidiiacon şi pe o sor fată mare şi doaă surori maici, însă una sor o parte sau venit de parte căte 10000 lei, peste care bani surorilor maici fratele nostru le au mai dat încă una mie lei pentru statornicia aşezării lor. Iar moşiile de la Hotin nefiind lămurite nau intrat la împărţala aceasta, pentru care rămâne ca când să vor alege şi să vor curăţi asămine frăţeşte să să împartă. Deci de acum înainte moşia Bărboşii cu toate ci să află pe dânsa, şi cu toate părţile şi de pe împregiur i viile de la Nărteşti, cum şi vitele, i alte rămăşiţuri după izvodul iscălit de dumnelor boerii cerşuţi, să fie dumisale fratelui nostru dlui paharnicului Ioan acaret stătătoriu şi neclătit stăpânind atât dlui cum şi urmaşii dumisale în veci fără nici o supărare despre nime. şi dând această scrisoare de învoială şi de statornică aşezare am iscălit înşăne. încredinţăndusă scrisoare şi de dlor boeri cerşuţi. 1814 Mai 4 Bărlad.

Gh. Cuza ban, Varlaam arh. şi vechil din parte fratelui Grigorie şi a maicei Xenii şi surorii Catrinei.

Zoiţa Cuza.

Fiind şi noi cerşuţi de dlor prin *eretocrisie* spre săvârşirea frăţăştii împărţiri văzănd a dumilorsale alcătuire şi învoială cu bună socotinţă şi priimire se adiveriază şi de către noi de statornică şi săntem marturi 1814 Mai 4.

Arghire Cuza, Iordachi Zorj.

Această scrisoare de învoială fiind făcută cu voia şi primirea iscăliţilor mai sus fraţi Cuzeşti, în puterea *copromensului.* pentru împărţirea averei părinţeşti, după cum mai sus se adi-

verează. şi de către boeri copromensori, deci dar după rugăminte ce niau făcut cuvioşia sa Varlaam arhidiiaconul sfintei Mitropolii şi din partea fraţilor săi şi surorilor sale după osăbită înştiinţare ce au priimit divanul de la dlui banul Gheorghe Carp şi pah, Ioan Cuza rugătoare spre a să întări această scrisoare ca săşi aibă nestrămutată tăria sa, şi spre *izbrănirea* tuturor pricinilor numiţilor mai sus fraţi Cuzeşti. drept aceia sau încredinţat şi de catră noi.

Cost. Balş vel log.. L. Balş vel log. Th. Balş vel vornic.

LVII. *1814 Mai 5.* Fiindcă una mie doă sute lei ce sau cheltuit de către fratele nostru dlui pah. Ion Cuza în pricina dizbaterei moşiilor de la Hotin şi a clironomiei răpousatului unchiului nostru pitar Ioan Cuza, adică una mie lei ce sa dat la *advucat* şi doă sute cheltuieli ce au întrat. nici întro socoteală la împărţala *periusii* părinteşti ce sau făcut rămâne ca pe câţi vor rămâne neîmpliniţi de la unchiul nostru Gheorghe Cuza spatar care fără cuvânt ii iam dat de al doile la alt *advucat* să işi opriască la disfacere socotelelor de mai sus pomenite cu dobânda lor din vreme ce au dat şi spre încredinţare i sau dat această adiverinţă iscălită de către noi ceilalţi fraţi.

1814 Mai 5.

Cuza ban. Varlaam arh. şi vechil din parte fratelui Grigori şi surorilor de la mănăstire.

LVIII. *1814 Iunie 19.* 400 lei adică patru sute lei am luat de la bădiţa Ioan din dobânda banilor ce am la dlui pe anul acesta şi pentru încredinţare am dat această a me însămnare.

1814 Iunie 14.

G. K. (Gh. Cuza)

„am mai luat 235 adică doă sute treizeci şi cinci tot pe annl acesta.

„am mai luat 150 adică una sută cincizăci la 1814 Dekembrie 6.

LIX. *1815 Mart 27.* Casa săvârşitului căminar Neculai Cuza.

Lei Bani		Ce are să dea
22800 —		vânzarea moşiei Voloşcovul, însă
	20000	vânzare
	2800	dobânda pe 14 luni de la 1814 Ghenar 27 pără la 815 Mart 27.
	22800.	

Lei Bani

400 pentru o butcă ce au luat părintele Varlaam

299 a patra parte din 1196 lei ce sau plătit unui sudet pentru moșia Jăravița, care bani iau răspuns dlui spatar Arghiri Cuza. și au săi întoarcă toți frații cu analoghie.

23498. —

Ce are se ee

6100 parte den moșiile de la Hotin

3200 partea din clironomie săvârșitului pitar Ioan Cuza

8600 săi răspundă la svănta mitropolie parte ce are să ea

Perilipsis.

din ačastă clironomie, clironomii răpousatului sulger Alexandru Luca, bez ceia ce au luat den Vo(loșco)v și bez ceia ce au dat pentru Jăravița.

1243 ce la împărțală sau lăsat pentru grijile săvârșitulu pitar Ioan Cuza carile de către părintele Varlaam să să facă prin știre preosfințitului mitropolit.

90 ce au avut un căpitan Rusăt sărb de la săvârșitul pitar și îi trage dlui pah. Ioan Cuza supt cuvânt că iau dat bez 10 lei înplinelele.

19233 —

23499 au avut să dea Perilipsis

19233 au să ee

4266 rămâne să de adecă patru mii doă sute și șasă zăci și șăsă lei și să istovește

Cum sau dat

1600 la pitar Ispir cu soric săi răspundă

2000 dlui vornic Șarban

163 dal acum

1003 sau dat sănet la vornicie ca săi răspundă dsale pah. Const Tiriechiolu.

4266 adecă patru mii doă sute șasă zăci și șasă lei fac și să istovesc.

Hermeziu vel vornic.

LX. *1815 Mai 4.* Socoteala cu fratele meu pah. Ion Cuza. ce are a da.

Lei parale

4000 — ce au luat din banii vânzărei moșiei Voloșcov.

534 dobănda acestor bani din zăce unsprezăce pe 14 luni după socoteala vornicului obștiei.

Lei parale

250 ce au luat cucoana Zoe sora me de la cumnat Dumitrachi din banii ce sau fost dat la Mitropolie.

4784 — fac să de.

Ce are să ia.

1300 ce are să tragă dum. din periusia Hotinului. și a clironomiei moșului Ion ce au cheltuit întru aceste pricini, care nau intrat în împărțală.

90 ce au dat vornicii obștiei să tragă dlui pe care iau plătit căpitanului Sărbu. pentru răpousatul moș Ion Cuza spatar.

1000 ce are să ia parte dlui după împărțală.

2000 ce sau însărcinat cu părțile celorlalți din frați ca săi răspundă adica sora Zoiței și fratele Grigorie.

4390 — are să ia.

Perelipsis

4764 ce are să dea.

4390 să scade ce are să ia.

394 rămâne să mai de pe care iau și răspuns și sau istovit. 1815 Mai 4,

Varlaam arhimandrit sf. măn. Dobrovățului.

LXI. *1815 Mai 4.* Ce am să priimesc de la fratele Ioan.

10000 lei după sinet ce au rămas sămi dea după împărțala periusiei părințăști.

296 dobânda pe opt luni a trii mii șapte sute lei ce nu miau fost răspuns

304 lei rămășiță după socoteala din împărțala altor bani ce au fost între noi.

10690

Cum iau dat

300 lei Mai în zece 1814

3000 lei Iunie 19 1814.

4000 lei Aug. 12 1814.

7300

2500 ce miau dat acum cu un sinet a lui Mihălă Răchitosul ce este datoriu și chezăș platnic dumn. medelnicerul Panaite Docan, și sulg. Pavăl Duca din velet 1813 Ghenar 27; însă

lei 1000 capete

500 dobânda pe 2 ani și 3 luni din zăce unsprezece

lei 2500

9800	fac, din care scăzăndusă 1000 lei ce sau dat de cătră mine surorilor călugăriţelor de la Varatec mai rămâne 8800 lei
8800	suma de mai sus
890	tij sămi dee înainte acum Mai 4, 815.
9690	şi mai rămân una mie zece lei sămi de pentru care am luat sinet.

LXII. *1815 Mai 5.* 1000 lei adică una mie lei din toate socotelele ce au fost intre noi am mai rămas ca să dau sfinţiei sale părintelui arhidiiacon Varlaam pe care bani cu dobânda legiuită mă îndatoresc ai răspunde la bună cerere sfinţiei sale.

1815 Mai 5.

Ioan Cuza pah.

In dos: Pentru 1200 lei ce am priimit de la fratele mieu dumnelui paharnic Ioan Cuza. bez 160 lei dobânda maicilor de la Varatic am dat această adiverinţă.

Varlaam arhimandrit ot Mitropolie. 1817 Ianuarie 5.

LXIII. *1815 Mai 6.* 1000 lei adică una mie lei am priimit de la dlui paharnic Ioan Cuza pe carii iam (dat) surorilor mele de la Varatec la anul 1814 Iuni 24. şi spre încredinţare am dat a măna dumisale acest al nostru sinet şi am iscălit.

1815 Mai 6.

Varlaam arhimandrit şi egumen Dobrovăţului.

LXIV. *1815 Iulie 8.* 400 lei adică patru sute lei am primit de la fratele mieu bădiţa Ioan întru trebuinţele mele din dobânda banilor după vinitul ce am de pe anul acesta ce va începe din doă a Iunii Mai 1815 şi să sfârşăşte 1816 Mai în doă şi pentru credinţă am dat a me însămnare. 1815 Iuli 3.

Grigore Cuza.

LXV. *1816 Mai 29.* 750 lei adică şapte sute cinci zeci lei am priimit de la fratele meu dlui paharnic Ioan Cuza, însă doă sute cinci zeci lei spre exoflisire unui zapis a lui Mihail Răchitosu ce miau fost dat dumnlui şi cinci sute din dobânda banilor maicilor de la 1815 păr la 1816 Mai 2, şi spre credinţă am iscălit. 1816 Mai 29.

Varlaam arhimandrit D(obrovovăţului).

LXVI. *1818 Mai 2.*

Lei 10000 capite.

1200 dobânda pe un an păr la 818 Mai 2.

11200 adică unsprezece mii doă sute lei ce au cuprinsu banii maicilor cumnatelor mele de la Varatec, care are săi răspundă cumnatul Ioan Cuza, comis priimind eu după vichilimeaoa ce am avut a maicilor am dat acest sănet păra să va lua sănetul dsale ca să să rumpă şi spre încredinţare urmează a mea iscălitură. 1818 Mai 2.

Dimitrie Paladi stolnic.

LXVII. *1839 Iunie 5.*

Dsale postelnic Ioan Cuza.

Judecătoria ţănut. Fălciu împărtăşeşte Dv. ştiinţă că după punere la cale făcută, Domnul prezedentu are a merge la faţa ocului spre a statornici graniţa dintre moşia Bărboşii a Dv. şi moşia Mălăeşti a domnului spătar Iancu Negel cu punere de petre hotare pe zarea dialului linie dreaptă, di la care graniţă aveţi neînvoire şi aşa precum a fost lucrare urmează a să începe de la 10 a curgătoarei luni. De aceia să face dumnevoastră poftitoare cerere ca la însemnata zi să binevoiţi a vă afla la faţa locului sau însuşi sau prin formalnic vichil spre săvărşirea acestei lucrări ce să trăgănează de îndelungată vreme, iar de primire acestui adres va avea judecătoria răspuns.

1839 Iunie 5.

Lascarachi Mihalachi căminar.

Masa I-a Costache Cerchez

No. 3344. Director, Lupaşcu.

LXVIII. *1839 Iunie 12.* In temeiul jurnalului încheiat de giudecătoria ţinutului Fălciului la 5 a următoarei luni, am venit la faţa locului spre statornicirea paşnică a moşiei Mălăeştii a dsale jăluitorul spatar Iancu Negel despre moşia Bărboşi a postelnicului Ioan Cuza şi mai întăi am făcut luare aminte delei împărtăşită în a mea cercetare di pominita giudecătorie cu otnoşenie de subt No. 3348 din a căria cuprindere am venit în lămurire.

1-iu. Dlui spătarul Iancu Negel prin jalba către judecătoriia ţinutului din anul 1835 Neembrie 1 au cerut ca să se statornicească dispărţire moşiei Mălăeştilor dispre Bărboşi cu pietre hotară drept pe zarea dealului după liniia unei pietre vechi ce să

găseşte în zarea dealului despre Elan în capătul Bărboşilor şi pe care zare în temeiul docomenturilor îşi urmează din învechime stăpânire de cât numai din vreme în vreme vătajii dlui postelnicul întinzânduse cu stăpânire îmi pricinueşte oareşicare răşluire pe la locuri.

2-lea. Pominita jalbă cuminicarisinduse dsale post. în copie pe lângă adresa judecătoriei din 10 Noemvrie acelaşi an No. 4818 sau primit pe lângă otnoşenie judecătorii ţinutului Covurlui supt No. 4755 răspunsul dsale din 15 Noembrie acelaş an cuprinzătoare că şi dlui postelnicul îşi mărgineşte mulţămire întocmai cu cererea dsale spătariu Negel de a se despărţi moşia Bărboşii de Mălăeşti prin tregerea unei linii după cel adevărat şi neprihănit curs a zării dealului din piatra ce despre Elan capătul din gios a moşiei Bărboşii puindule şi pietre hotară pe linia ce se va trage.

3-lea. După priimirea acestor înscrisuri văzânduse din partea judecătoriei amânduror proprietarilor de a li să statornic despărţire cu o dreaptă linie ce să va trage pe zare dealu lu prin închiere de jurnal din 1 Iunii 1837 sau recomănduit pe fostul členu medelnicer Codreanu ca să aducă întru întocmai împlinire statornicire stăpînirii acestor moşii după conglăsuirea proprietarilor arătaţi, pomenitul člen prin raport din 14 Iuni acelaş an No. 69 împărtăşeşte ştiinţe că au îndeplinit lucrare ce i sau fost recomănduit în cinstea dlui spăt. prin de iznoavă reclamaţie din 27 Mai 839—sau arătat cu nemulţumire în a celei urmate la faţa locului de către člen supt propunere că nice pietre (hotară) nu sau statornicit (la faţa locului) dar şi linie nefiind trasă prin meşteşugul inginerului i sau făcut asuprire cererei ca din nou prin recomănduire a însuşi prezidentului judecătorii şi cu un înadins ingineriu să tragă linie pe zarea dealului şi să se statornicească stăpânire cu pietre hotară despre Bărboşi. Această presupunere luânduse de presustvia judecătoriei după luările aminte ce sau făcut cercetării fostului člen sau văzut cu adevărat neîndeplinind adresurile din 1 şi 15 Noembrie anul 1836 arătate mai sus împărtăşite judecătoriei de către dlor proprietarii şi pentru aceasta prin încheiere de la 5 a următoarii luni Iunie pe de o parte sau desfiinţat lucrarea členului iar pe de altă sau.recomănduit pe jos iscălitul către indeplinire a celor rostite la pominitile adresuri.

4-lea. Pe acest temei viind la faţa locului precum la începutul acestei hotărnicii se arată şi priivind cuprinderea prescri-

surilor mai sus adresuri că atât mulţămire jeluitorului 'spăt. Iancu Negel cât şi a dsale post. Ion Cuza este de a să trage linie dreaptă pe cursul zării dealului din piatra veche ce se găseşte la capătul din gios a moşiei Bărboşilor, am păşit către asemenea sfârşit prin dmlui inginer Anastasie Baiardi şi de la piatra linii cerută de amândoi proprietarii ce şi eu acum am găsito în capătul din gios a Bărboşilor unde se întâlneşte cu Voroveştii tot a spat. Iancu Negel care merge spre răsărit, unde nu urmează nici o gâlcevire şi cu Mălăeştii ce purcede alăture pe zare în susul dealului luând praveţul sau pus de către mine altă piatră nouă Nr. 1 de la care piatră trăgânduse linie drept pe zare dealului am stat la altă piatră ce am găsit tot veche pe zare unde am mai pus altă piatră No. 2. Apoi fiindcă între aceste două pietre sau găsit o multă întindere pentru ca să fie liniştire între dlor pe viitoriu şi pentru a să şti mai cu lămurire hotarăle am mai pus între aceste doao pietre tot pe întindere zării altă piatră No. 3 şi apoi de la piatra No. 3 sau tras iarăşi linie pe zare păn la moviliţă unde sau pus altă piatră No. 4, de acolo tot în susul zării la un dâmbuşor sau mai pus altă piatră No. 5; de acolo tot în sus pe zare lângă un nuc bătrân semn cerut de dlui spăt. Negel sau mai pus altă piatră No. 6. Şi cu această rânduială sau urmat despărţirea Mălăeştilor de Bărboşi pe cursul zării dealului prin statornicire pietrelor hotară, cu mulţămire atât a dsale spat. Negel cât şi a dsale post. Ion Cuza ce sau găsit faţă la această lucrare, iar de la locul unde sau pus piatra No. 6 şi înainte prin pădure până unde se întâlneşte cu alte moşii megieşite ne mai urmând nici o gâlcevire între dlor proprietarii au rămas ca fieştecare şi de acum înainte să urmeze învechită şi paşnică stăpânire ce au dovedito acum la faţa locului atât din arătările dsale cât şi a lăcuitorilor amânduror satelor că se păzeşte cu nestrămutare. Deci pentru a sluji de dovadă asupra dispărţirii pominitilor moşii sau alcătuit doaă hotarnice tot întru o cuprindere din cari una sa dat dsale spăt. iar cealaltă sau dat dsale post. şi copie întocmai sau împărtăşit giudecătoriei ţinutului odată cu înturnarea dellei spre a ei încredinţare de îndeplinirea jurnalului din 5 Iunie cu care am fost recomănduit la faţa locului.

Prezident giudecătorii ţinutului Fălciu :

Lascarache Mih. Căminar.

A fon. Baiardi inginer.

Judecătoria ţinutului Fălciu.

După luare aminte ce sau făcut acestii hotărnicii văzânduse a ei cuprindere potrivită atât cu jurnalul încheiat la 5 a următoarei luni şi în mulţămirea dsale jăluitorului spat. Iancu Negel proprietarul moşiei Mălăeştilor i a dsale post. Ion Cuza proprietarul moşiei Bărboşilor rostite prin înscrisurile aflate în dellă de la una şi 15 Noembre 1836 şi fiindcă localnica lucrare pi temeiul aceiaşi mulţămire sau înzestrat şi cu pietre hotară pe întinderea zării ce disparte Mălăeştii de Bârboşi de aceea se adevereşte şi de tribunal spre aşi avea a ei tării cu iscăliturile cuviincioase şi punerea peceţii cunoscută fiind în totul legiuită.

1839 Iunie 4.

Prezident: (ss) Lascarachi Mih. Căminar. K. Cerchez.
No. 3534. pecetea giudecăteriei ţinutului Fălciului.
Director, Slugerul Dim. Lupaşcu.

LXIX, *1846 August 20.* Gios iscălitul încredinţez prin aceastâ învoială care am săvârşit cu dumnealui Postelnicu Ion Cuza ca spre a lipsi dintre noi tot felul de pricină, care near putea vîri în judecată mam învoit că precum la câmp sau mărginit a se păzi hotarul între moşia mea Mălăeşti şi Bărboşii a dsale postelnicul Cuza drept pe zare cu mulţumirea noastră. âmbelor părţi după care sau stălpit şi cu pietre hotare de către fostul prezident al judecătoriei dlui spătar (atuncia căminar) Lascarache Mihalache potrivit hotărniciei din 1839 cu No. 3767 ce păstrează aseminea şi toată linia hotarălor dispărţitoare la pădure, înspre Mălăeşti şi Bărboşii în toată întinderea moşiei Bărboşii, să aibă a să păzi cu nestrămutare în veci, drept pe cursul zării dealului linie dreaptă, după cursul zării până în capătul despre miază-noapte a moşiei dsale Bărboşii, şi spre a fi temeinică aciasta, iscălindusă de cătră noi proprietarii fieştecare a sa .în deosăbi, ce am dat unul altuia, am rugat prin osăbită jalobă şi pe judecătoria ţănutului Fălciu de a o încredinţa pe forme.

Anul 1846 luna August 20 zile.

Postelnic Iancu Costache.

Giudecătoria ţinutului Fălciului.

Potrivit cu cererile dlorsale boerilor post. Ioan Cuza şi cavaler i a dumisale post. Iancu Costache atestate prin declaraţia dumilor sale de astăzi se încredinţază de giudecătorie această învoeală că este supt adevărată iscălitură a dumnealor boerilor

post. Iancu Costache precum şi bună primire îmbelor părţi învoitoare prin ele.

Prezident, Panu. Butucea

pecetea giudecătoriei ţinutului Fălciului. 1844

Registrator, Alexandri. Director, Popa.

No. 4011, 1846 August 28.

Giudecătoria ţinutului Fălciului.

In privire că termenul de şase luni a publicaţiei căt şi acel de 15 zile a respectului obştit prin Foaia sătească din 29 Septembrie a anului trecut 1846 No. 68 sau îndeplinit de la 14 April a anului trecut 1847 fără ca innăuntru acestui termin şi până acum să nască vreo protestaţie asupra acestei învoeli apoi pe un aşa temeiu se încredinţază statornic supt iscăliturile cuviincioasă şi puneria peceţii tribunalului.

Pangrati, Dumitru Lupaşcu paharnic.

Mesa I. Director, Zagură.

Stolnacialnic Buzdugan.

No. 11. 1849 Fevruarie 10.

Pecetea tribunalului cu inscripţia : **Принципатѹл Молдавїеи цюдикъторие цинѹт Фълчию.** 1844.

LXX. *1846 August 21.* Cu fiiască plecăciune inchinândumă sărut cinstita măna dumitale, Cucoane Ioane ! dumlui gheometrul sau rânduit, întru a rădica planul moşăi mele Mălăeştii. şi pe acest temeiu sau şi pus momăi. După urmarea paĉnicii, şi învechitei stăpâniri, care să păzăşte între noi, de somă de in pentru care, cu părere de rău, mau înştiinţat vătavul meu. cum că dumneta ai fi poroncit să mă arunce ĝos, şi prin aĉasta sau împiedecat *marşa* lucrării dumisale gheometrului. De aceia pentru ca dumneta, să eşi, din tot prepusul că sar face vreo greşală. te rog să foarte bine voeşti, a veni faţă şi dmnta măini, pe zarea dialului, care desparte Mălăeştii de Bărboşi, spre a să face lucrarea potrivit hotarnicii, care miau dat, la măna. me, şi dumitale, cu mulţămirea noastră amândurora fostul prezident şi giudecătoriu Fălciiului Lăscarachi Mihalachi. Te rog foarte, să mă norocesc cu răspunsul dmnilor voastre, căci lucrarea inginereaşcă nu poate a să împiedeca, şi dlui gheometrul *ştatului* măine. începe lucrarea despre Bărboşii dumilor voastre.

1846 April 21 sat Mălăeşti.

al dumitale ca un ficior şi plecată slugă

Iancu Costachi postelnic

LXXI. *1848 Mart 5.* „Intru cinstita măna dmn, cuconului Ioan Cuza marele postelnic cu cea mai adâncă plecăciune şi supunere“.

Cu multă plecăciune închinândumă sărut mâna dumitale Cucoane Ioane. am văznt rezoanele care propui dmta; pentru limitarea noastră vremelniceşte, păn vom pute aduce ingineriu, ca să statornicească drept zarea, potrivit formalnicii invoelii noastre; De aceia, fiindcă vătăvul Toader, în carele am tot încreditul, să găseşte dus, cu a me trebuinţă la Huşi. te rog, foarte, să fiu păsuit, până Duminică, iar Duminică triimite pe vătavul dumitale, să vie să ei, pe al meu şi împreună vom merge la câmpu şi la pădure şi, până la sosirea inginerului, vom închipui noi vremelniceşte, nişte plopi ca în chip de linie.

1848 Mart 5.

plecată slugă Iancu Costachi postelnic.

LXXII. *1849 Ghenar 5.* „Intru cinstita mâna dumisale cucoanei Soltana Cuza marei postelnicese cu multă plecăciuue şi supunere“.

Cu multă plecăciune mă închin dumitale cucoană Soltană. Eu, găsindumă bolnav, au trimes posesorul Radu, şi au tăiet fără ştirea me, lemn pentru trebuinţa lui, la locul de prisacă, în pădure, unde eu am poroncit să nu să atingă topor. De aceia eu rog foarte bunătatea dumitale, ca să nu te superi asupra me, căci nu este prin ştirea, fapta posesorului Radu pentru care eu, astăzi, în fiinţa omului trimis de dmneta la mine, am şi chemat, pe vătavul meu Toader, şi iam hotărăt, că îl voiu bate, cu biciul în mijlocul satului. dacă va îngădui pe cineva ca să mai tae pe locul carele dta il pretenderiseştı. fii încredinţat, că de astăzi, vor conteni asămine tăeri, căci, mai ales, eu, spre liniştea dumitale la luna April, voiu aduce ingineriu cu cheltuiala me, ca să statornicească între hotar, drept pe zarea dealului. după învoiala întărită de giudecătorie, care am săvârşit cu răposatul boeriu soţul dumitale.

„Eu aş veni singur, la dumneta, ca să mă tălmăcescu. în acastă pricină, dar nu îndrăznescu a veni, până căndu dmnta, nui scrie insă ca să vin, căci socotesc, că poate teai supărat pe nime, fără să fiu vinovat, căci martur iaste Dumnezău că fără ştirea me sau tăiat la locul de pricină de către oamenii trimeşi, de posesorul meu d. comis Radu.

1849 Ghenar 5, sat Mălăeşti.

al dumitals plecată slugă, Iancu Costachi postelnlc.

b) Oţelenii

LXXIII. *7208 Oct. 5.* Adică eu Simion şi cu sorumea Ioana fičori lui Andrei Bogzii din Oţăleni făcutam cinstit adevărat zapis al nostru de nimenea opriţi ce (de) bună voe noastră, am dăruit driaptă ocină şi moşie dumisale *comisului Adam Luca*, ce le avem de la părinţii noştri în sat în Oţeleni la ţinut Fălciului, din vatra satului din tot hotarul, din trei bătrăni ce sănt am dat dumisale dintrun bătrăn a cinča parte partea noastră ce avem de la părinţii noştri şi pe zapisele noastre să aibă dmnlui aş face şi dresă domneşti, iar altul nimene să naibă a să amesteca şi pentru credinţă am şi iscălit.

7208 Oct. 5.

† Simion Bărboşe, † Ioana fata Bogzii, Erei Bogze, Catrina fata Bogzii, Mărco sin Savin hotnog, Neculai sin Grec.

LXXIV. *7211 Aug. 2.* Adec eu Gligori sin Măcarie scriu şi mărturisăscu cu acest adevărat zapis al meu cum de bună voe me am văndut a me drept ocin şi moşie dumisale paharnicului *Adam Luca* a patra parte dintrun bătrăn din *Oţăleni* care am fost zălojito mai înainte la Tiron vătavul drept unspreč lei şi pe urmă cerşindumi Tironas banii săi zicăndu că nui trebue moşie şi neavând eu săi dau banii am întrebat pe toate rudeli meli şi nim(e) nau vrut să w cumpere zicăndu că nu le trebue. deč am mărsu împreun cu Tironas şi cu fičorul ei Chirilă şi am căzut cu rugăminte la dumnealui Adam Luca pah. să cumperi dmnlui ace moşie şi să m(ă) plătescu şi eu de ace datorie ci mai avăndu dmnlui şi de la alţi întrača sălişte în Oţăleni danie şi cumpărături şi de la alţi mam tocmit cu dumnlui şi au cumpăpărat şi parte me drept doazăci şi cinci lei şi au dat cii unsprece lei în mâna Tironese înainte me şi meu mai dat şi mie patruspreci lei. deč nime din rude sau din răzeşi să naibă a să amesteca căci la nevoe me nime nau vrut să o cumpere nici întăiu nici pe urmă şi am făcut dumisale acest zapis al mieu dinainte a mulţi wameni buni ca să aibă aş face şi dires domnescu pre zapisul meu şi pentru credinţă miam pus şi degetele şi eu *Stefan dascalul* ot Bărboşi am scris zapisul să să ştie.

lt. 7211 Aug. 2.

† Gligori sin Macarie, † Costantin Talgir, † Trohin Poroskii, † Marco sin Savin, † Lupul sin Cozma ot Deleni, † Darie biv hotnog † Opre Pleş ot Bărboşi, † Ion Buzinco ot Şişcani.

Insemnări în dosul actului:

coloana I.

Partea Coşăscului tij ot Oţăleni de la fetele lui Angheluş şi Saftei drept 20 lei.

Din bătrânul Macarii sintu optu părţi a sulgerului Adam pe cum îi scriu zapisăle anume şi a noa parte a lui Costantin Talgir cu care să închee tot acest bătrân întraceste noa părţi. Şi osăbit mai are dumnlui sulgeriul şi din bătrânul lui *Oţăl* partea Margăi fata lui Oţăl şi a Bogzii şi a surorisa Ionii şi alte părţi ce să vor alege din bătrânul lui Oţăl pe zapis cum scriu să s ştie. lt. 7221 Mai 20.

Adam Luca sulger, † Costantin Talger, † Marco sin Savin.

Coloana II.

Partea ce am de cumpărătur şi danii în sat în Oţăleni care îmblă tot satul în trei bătrâni, ѿsăb. de un loc de prisac cu livad de pomi ce să chiam a Gulienii care înainte scrie osăbit cumpărătur de la mătuşime Bolătoe.

— A patra parte dintrun bătrân de la Gligorie sin Macarii. drept 15 lei.

— Parte Margăi fata lui Oţăl pe cât sa veni fetei lui Oţăl

— Parte lui Simion Bogzii şa surorisa Ioanii a cincia parte dintrun bătrân şintracăstă a 5 parte eu am a tria parte a surorisa Catrinii cam lăsat să eu 2 părţi şi o parte dintracăstă a 5 parte.

— ğumătate de bâtrân din trei bătrâni de la fetele lui Gavril Ilie. Nastasia şi Gafia drept 25 lei.

LXXV. *7212 Dec. 10.* Adec eu Iftenie înpreun cu soţul meu Angheluş fata Coşescului scriem şi mărturisim cu cestu adevărat zapis al nostru cum de nime siliţi nici asupriţi, am vândut dumisale paharnicului *Adam Luca* a noastră driaptă ocin şi moşie din sat din Oţăleni cât sar alege parte noastră tot locul cu tot vinitul drept 10 lei bătuţi să fie dumisale driaptă ocin şi moşie să aibă dumnlui aşi face dres domnescu pe zapisul nostru, căci am *trebat* pe toţi fraţii şi răzăşii şi nim(e) nau vrut să cumpere şi au zis să vânzu cui oi găsi. deci am vândut dumisale mai sus pomenitul cum scrie zapisul şi la acasta tocmal sau tămplat mulţi oameni buni şi din răzeşi. şi pentru credinţa neam pus şi degetele să s(ă) ştie.

lt. 7212 Dec. 12.

† Iftenie, † Angheluş, † Marco sin Savin, † Trohin Poroskii, † Lupul Păliĕ, † Darie hotnog, Stefan dascalul ot Bărboş, Popa Ion ot Bărboşi neam tămplat.

„Aşijdere şi eu Safta fata Coşescului vănzând sorume Anghelușa am văndut şi eu parte me iarăşi dumisale paharnicului Adam tot întracela preţ drept 10 lei, mai pe urmă şi niam pus degetul şi alţii, cari sau tămplat.

† Safta, † Marco sin Savin, † Costandin Talger, † Trohin Poroskii.

LXXVI. *7212 April 10.* Adică eu Arhirie sin Cărăuşul scriu şi mărturisăscu cu cestu adevărat zapis al meu de nimi silitu nici asuprit ce de a me bun voe am văndut dumisale Adam Luca paharnicul a me driapt(ă) ocın(ă) şi moş(ie) ğum(ă)tate de bătrăn din sat din Oţăleni drept 25 lei bani gata. car(e) acest sat Oţăleni să împarte în trii bătrăni. care ačastă moşi(e) şi mie îm(i) este cumpărătur de la fetele lui Gavril Ilie, Nastasie şi Gafie *pentru un bou de negoţ* ce le am plătit de la Mih(a)il logofătul şi pentru 12 lei ce le am mai dat bani gata de şau scos fetele din fomete căzîndu la mine cu mare rugăminte ca să li scot capitele dintračastă moş(ie) neavănd nim(e) din răzeşii lor să o cumpere cum scrie şi zapisul lor şi la ačastă tocmală sau tămplat mulţi oameni buni şi din răzeşi şi pentru credinţă nem pus şi degetele şi eu Stefan dascalul ot Bărboşi am scris zapisul să s(ă) ştie. u Bărboşi let 7212 Ap. 10.

† Lupul zet Arhirie, † Andrei Bădros, † Trohin Poroskie, † Marco sin Savin, † Darie hotnog, Popa Ion ot Bărboşi mam tămplat, Ştefan dascal, Arhiri iscal.

LXXVII. *7232 Mai 18.* Milostive şi luminate Doamne să fii mărie ta sănătos, facem ştire mării tale ca Domnului milostiv că niau vinit luminată carte mării tale să mergem la *sălişte la Oţăleni* ce este la ţinutul Fălciului, şi să strângem oameni buni megiiaşi de prin prejur şi răzăşi şi să alegem şi să stălpim o parte de ocină ce are dumlui hatman Dumitraşco întrace sălişte. deci pe poronca mării tale am mersu, şi am chemat răzăşi căţi sau tâmplat şi megieşi de pen preğur, anume preut Mihăilă din Deleni, şi Andreiu diiacon din Bărboşi şi Gligorie Bădros din Deleni şi Sămion Agapii ottam şi Gligore Ţigănaşu ottam şi *Tofan Ghiban* ottam, şi *Timofti Obincu* din Oţăleni şi Andriiu Vintilă ottam, şi alţi cari sau mai tămplat şi am făcut funii de 30 stânjăni

şi stânjănu câte de 8 palme şi am măsurat tot hotar acei săliște pe trii locuri și sau măsurat din capul hotarului din ğos. unde să împreună cu hotar Şişcanilor am aflat o piatră hotar vechiu și sau măsurat în sus pe un drum alăture cu părăul satului. pe lângă hotar Delenilor dinspre apus și pin dial de mijloc. până supt margine, unde au fost un loc de prisacă a lui Oţăl *sau aflat 60 funii 25 stânjăni căte un rându de pământuri*, și fiind 3 bătrâni întrace săliște sau vinit pe un bătrăn căte 20 funii și 8 stânjăni și am măsurat pe dial de la o piatră. ce am aflat hotar vechiu în sus alăture cu hotar Şişcanilor, până supt dumbravă, am aflat 37 funi sau vinit căte 12 funie şi 10 stânjăni, pe un bătrăn şi sau măsurat şi săliște vatra satului. sau vinit câte 50 stânjăni pe un bătrăn, în săliște și de la săliște pe un pisc în sus până supt margine la un ţintirim despre apus și până întro vălce alăture cu hotarul Delenilor și până în părăul satului am aflat 18 funii, sau vinit câte 6 funii pe un bătrăn şi aşa sau încheiat hotarul satului şi sau aflat câmpu de ţarină.

Deci am ales şi parte dumisale hatmanului un bătrân întreg ce sau chemat bătrânul Horgii şi sau stâlpitu din capul dumbrăvii de sus sau măsurat 20 de funii, şi 8 stânjăni în ğos, alăture cu părăul satului, până la o fântână a Tălgiroaei. şi sau pus petre şi din sus şi din ğos, un rându de pământuri şi am mai stălpitu 12 funi și 10 stânjăni din margine dumbrăvii în ğos despre răsărit alăture cu hotarul Şişcanilor. şi sau pus piatră unde au ağunsu funia în ţarină şi sau pus piatră şi supt margine dumbrăvii şi la capul dumbrăvii în costişe întrun piscu lângă o *gropilă* alăture cu o *văiugă* ce vine din sus. cu pădure şi i sau ales şi 50 stânjeni în săliște şi din săliște în sus 6 funii sau pus petre şi săliştii şi unde sau încheet acele 6 funii aşa sau încheiat tot hotarul acelui bătrân, a dumisale hatmanului la câmpu loc de ţarină şi cu săliște. și sau pus pietre despre toate părţile, şi despre alte hotară.

Iar pentru loc de prisacă. şi livezi şi poeni cu fundături, de fânaţu am socotit şi sau lăsat săşi ţie cineşi locurile cele de prisăci şi livezile cum au ţinut şi sau lăsat şi din poeni in fundături, să ţie 2 părţi cei 2 bătrâni şi în codri, iar dsale hatmanului am ales un loc de prisacă ce au fost a Horgăi, şi cu livezi carile liau făcut Sămion şi cu fratisău Grigorie fičorii lui Agapie nepoţi Horjăi, şi până în pârău Burghelii, de la ţintirim în sus şi în sus matca pârăului până unde să împreună cu pâ-

răul Bujorului şi poiana Bujorului până în zare dialului, unde să împreună cu hotarul Delenilor şi pără în părăul Oţălenilor de la coada iazului Coşăscului ce lau ezit Adam sulger şi in sus pără unde să împreună cu hotarul Lohanului, iar pentru rămnicii săşi ţie cineşi rămnicul, iar penru un iaz mare ce dau samă că lau ezăt un bătrân anume Oţăl săngur, am socotit să ţie tustrei bătrâni fiind numai acel iaz mare întracest sat, iar măria ta vei ğudeca cum a fi mila mării tale.

Să fii măria ta sănătos. let 7232 Mai 18.

Robii mării tale:

Gavril biv vel vornic, Gligorii Cucoranul vornic glotnii, Eu Ierei Mihăilă, Grigorie Bădros biv vel vornic ot Bârlad, Sămion Agapie, Grigorie Ţiganaş, Tofan Ghiban, Timofte Obincul, Andreiu Vintilă.

LXXVIII. *7232 Mai 30.* Precum sau măsurat hotarul Oţălenilor ot Fălciu peste tot, şi câte funi sau venit pe un bătrân în ţarină, precum au dat samă răzaşii, că umblă acest hotar în trii bătrâni, anume *Horge* şi *Oţăl* şi *Coşăscul*, să să ştie.

7232 Mai 30.

60 fune câte 30 stânjeni şi 25 stânjeni stânjenul căte 8 palme sau aflat în capu hotarului din ğos, de unde să împreună cu hotarul Şişcanilor, di la o piiatră ci sau aflat hotar vechiu, în sus pe drum pe lângă părăul satului, şi pe un dial din mijloc, până supt margine câte un rând de pământuri.

37 funi sau aflat pe deal despre Şişcani până supt dumbravă despre răsărit, iar căte un rând de pământuri.

18 funi sau aflat din capul săliştii în sus pe piscul, despre apus păn supt margine la ţintirim, şi păn în părăul satului şi păn în vălce, unde să împreună cu hotarul Delenilor.

5 funi în săliște, în vatra satului, aşa sau încheet tot hotarul acei săliște pe ce sau vinit la cămp loc de ţarină, şi în săliște, iar locurile de prisăci şi livezi şi poeni de fânaţă sau dat hatmanului din tot locul, a treia parte ce sau vinit parte bătrânului Horgăi ce şau dat dsale hatm. să să ştie.

20 funi şi 8 stânjăni sau vinit pe măsura ača dintăju din cele 60 funi din coada iazului a lui Oţăl pe vale în ğos câte un rând de pământuri până la fântâna Tălgiroaei şi sau pus pietre din sus şi din ğos şi sau făcut buor întrun păr şi sau mai pus o piatră in costişă la obraţul pământurilor.

12 fune 10 stânjăni sau vinit în rândul pământurilor pe

dial dispre hotarul Şişcanilor pănă supt dumbravă şi sau pus pietre şi în ţarină, unde sau vinit funile şi supt dumbravă, lângă drumul hotarului unde întră în dumbravă, şi sau făcut bour întrun stejar, şi sau mai pus o piiatră la capul dumbrăvii întrun piscu lângă o groapă, unde vine o văgăună cu pădure din dial şi din sus. cari pietre caută la piiatra din coada iazului lui Oţăl.

6 funi sau vinit de la silişte in sus pănă întrun piscu împotrivă iar a pietrii din coada iazului lui Oţăl, şi păn în pârău satului şi pănă întro vălce, despre hotarul Delenilor şi sau pus piiatră, în piscu, care caută la piiatra din iazul lui Oţăl.

50 stânjăni sau vinit în silişte în vatra satului din sus, cari sau lipit lângă cele 6 funii din sus, dinspre apus şi sau pus piietre şi în silişte lângă drum un loc de prisacă čau fost a Horgăi în piscu despre apus. lângă ţintirim din dial şi cu pomeţii, cari iau pus Simion şi cu Grigorie fratesău, fičorii lui Agapie, şi codru în sus pănă în muche dialului, unde să împreună cu hotarul Delenilor şi poiana lui Bujor pănă în părăul lui Bujor, şi pârău în sus şi codru pănă să împreună cu hotarul Lohanului, iar de la ţinterim să pogoară pe margine păr în părăul Burghelii şi părăul în sus pănă unde să împreună cu pârăul Bujorului.

Gavril biv vel vornic, Grigore Cucoranu vornic glotnii. (l. p.)

LXXIX. *1819 August 20.* Din porunca cinstitei isprăvnicii ce miau adus *Grigoraş Pară* din satul Curtenii după luminata carte gospod poroncitoare ca săşi aliagă părţile de moşie de baştină ce le are în moşia *Oţălenii* la acest ţinut al Fălciului di pi strămoşul său *Coşăscul* şi di pi strămoaşăsa *Dafina* fata lui *Oţăl*, noi după poruncă mergând la numita moşie şi strângând pe toţi răzăşii numitei moşii dintru amândoi numiţii bătrâni după cercetare ce am făcut toţi răzăşii au arătat că este drept răzăş şi are moşie în bătrânul Coşăscul o a patra parte, partea neamului său lui Ioan Pară şi o a cincia parte di pe strămoaşăsa Dafina, fata lui Oţăl, ce au ţinuto Agarici, şi făcând funie de 10 stânjăni şi stânjănul de opt palme gospod am mers întăiu în capătul moşiei din ğos la cămp la o piatră hotar vechiu, ce disparte moşia Oţălenii de moşia Şişcanii faţă fiind şi răzăşii di Oţăleni: Neculai Oţăl, i Neculai Penişoară, Isar Hobincu, Enaki Oţăl, Vasile Păcurar, Mihalachi Dahori, Stefan nepot lui Dahori; aceştia sînt din bătrânul lui Oţăl; şi Pavăl i fratesău Iancu nepoţi lui Ion Pară, i Ion Putneanu, i Vasile Uleu, şi Neculai Proca, toţi nepoţi lui Ion Pară şi strănepoţi Coşăscului şi alţi

răzăşi tot din Oţăleni, împreună cu toţi am început a măsura dintru aĉa piatră în sus pe vale pe capetele unui rând de pământuri dispre apus şi am scos 77 stânjăni dintru acel rând de pământuri şi lungul 185 stânjeni, a patra parte din Coşăscul parte lui Ion Pară, şi am mai măsurat tot dintru acela rând de pământuri 10 stânjăni, 2 palme 3 părmace partea măsii strănepoată Dafinii şi sau alăturat şi aceştia cu cei 77 de stănjeni cari fac 87 stânjăni, 2 palme şi 3 părmace. şi am mai măsurat şi întralt rând de pământuri în capul acelui rând de pământuri pe dial despre răsărit sau scos dintracel rând 160 stânjăni 6 palme latul şi lungul 80 stânjăni, margina pământului pe din sus şi 60 stânjăni margina pământului pe din ĝos, şi sau pus pietre hotară la amăndoao rândurile de pământuri, şi pe deal şi pe vale, dispărţindusă de către cielalţi răzăşi, şi împreună iar cu toţii răzăşii, mergând şi la locul de codru am început a măsura din margina poenii din ĝos de la iazul Agăriceştilor în sus pe dialul lui Oţăl, pe drum pără în moşie Curtenilor în zaria dialului Lohanului şi scoţândusă în capul moşiei din sus partea Agăriceştilor ce o trag de pe strămoaşăsa Dafina fata lui Oţăl, şi alăture cu aĉa pe din ĝos sau scos toată partea lui Ion Pară 290 stânjăni latul, iar lungul este 600 margine pe din sus pe lângă partea Agăriceştilor, iară marginea pe din ĝos este 500 stânjăni ce să alăturează cu partea sfintei Episcopii Huşii, ci o are danie de la Ştefan Pară ce au fost frate lui Ion Pară, iară lungul să începe din părăul Rogoazelor, despre apus şi merge pără în moşia Şişcanilor despre răsărit, şi aĉastă somă de stânjăni de codru sau scos iarăşi o a patra parte din Coşăscul şi o a cincia parte di pe Dafina, toată partea lui Ion Pară, care sau încunjurat şi cu pietre hotară şi dispre partea Agăriceştilor şi dispre partea sfintei Episcopii, care aceste doaă părţi din câmp şi din codru, ce se arată diosebit şi stâlpite cu pietre hotară le trage numai Grigoraş şi cu fraţii săi, însă partea tatălui lor Vasilaki fiĉorul lui Ion Pară şi a moşului lor Ştefan ce au fost frate cu numitul Vasilache, după dovezi şi scrisori ce le are Grigoraş. Iar doi ficiori ai lui Ion Pară, Neculai şi Marga au rămas cu părţile lor în locurile neîmpărţite, din sat şi din alte locuri, adică din margina satului din ĝos, din hotarul sfintei Episcopii în sus pără în margina poenii de unde au început a să măsura codrul în sus şi din zare dialului despre apus din moşia Delenilor spre răsărit pără în zare dialului, unde să împreună cu moşia Şişcanilor, iar neajungând acelor 2 fiĉori ai lui Ioan, lui Ne-

culai și Mărgăi. moșie cât au luat Grigoraș cu frații săi să aibă ași împlini neagiunsul din părțile lui Grigoraș cu frații săi. Și sau dat acăstă mărturie hotarnică la mâna lui Grigoraș cu frații săi fičori lui Vasilaki Pară cum și un mal de iaz cu moară au rămas tot a lui Grigoraș Pară. 1819 August 20.

Iscăliți : Costandin Bugiac postelnicul, hotarnic, Gheorghe Juverdianu hotarnic, Iordachi Munteanu hotarnic, Erei Ioan răzăș, Iancu popa răzăș, Ioniță Iorga răzăș, Neculaiu Oțăl răzăș, Neculai Penișoară răzăș, Tudurachi Munteanu răzăș, Mihalachi Dahori răzăș, Pavăl Pop răzăș, Isar Hobincu răzăș, Stefan Penișoară răzăș, Manolachi Gociu răzăș, Sava Drăgunoiu răzăș, Stefan Condre răzăș, Enaki zăt Hobincu răzăș, Postu Bujâniță răzăș, Vasile Păcurariu răzăș, Năstasă Păcurariu răzăș, Ion Putneanu răzăș, Neculai sin Ioniță Penișoară răzăș, Marcu Dahori răzăș, Jancu sin Isar Hobincu răzăș, Gavril Penișoară răzăș, Matei Penișoară răzăș, Pavăl Iorga răzăș, Ion Drăgunoiu răzăș, Costandin Oțăl răzăș, Mihalachi Istrate răzăș, Iacomi Oțăl răzăș, Mitru Hobincu răzăș, Toma Oțăl răzăș, Chirica Bădărău răzăș și Gheorghe Agaki postelnicul am fost față.

c) Cășla

(Zabulichi i Goeștii)

LXXX. *7092 Iuni 2.* †Iѡ Петрꙿ воевода, бжїю милостїю господарꙿ земли Молдавскои. дали сес записꙿ господствами слꙋги нашемꙋ Костантин Лєꙋль ватавꙋ за апрози. братꙿ Василиꙋцы клꙋчерꙿ ѡт село Гоещїи котѵрои состоꙗта над прꙋтом. на тоа да ест моцен и силен и семꙿ листом нашим держати своих правих ѡчине и дѣднини ѡт село Гоести и Забꙋличани что есть ѵволост Фалчїю на долини Пожорꙋ ксемꙋ имение долинꙋ Пожор есть обеими двами берегами посторониим хотѣ кꙋда из вѣка живали. снѣхꙿ селовѣ. и никто да не смѣет держати и ѡпирати сим листом нашим. тое. ‡зчв юн в.

Гспднꙿ реч. Єтроич великїи логофет.

„Acest ispisoc de la răpăosatul Petru Voevod, sau văzut „de divan și fiind ispisocul foarte vechiu, sau prefăcut la can„țilarie cnezii Moldovei *de Emanuil Hărjău vahmistru* și pen„tru încredințare că iaste adevărat scos după ispisocul mai sus „numitului domn sau adiverit de noi. carii mai ǧos am iscălit.

1791 Avg. 9.

Iordachi vtori logofăt, Toma 3 logofăt.

Suret de la răposatul Petru Vodă.

Datam acest zapis dumisale slugii noastre *Costandin Leul* vatav de aprozi frate lui Vasiliuţă clučer, **ωт Gъvлещи** cari să află la Prut la ačasta i se dă cu mare tărie cu acest zapis al nostru săş ţie drepte ale sale moşii şi *oţeni* moşia Goeşti şi Zabulichi ce sănt la ţinutul Fălciiului pe vale Bujorului la cari esti şi vad de moară cu amândoă malurile, după hotarul vechiu carile este din vechiu şi alte sate şi nime să nu îndrăzniască a ωpri şi a stăpâni piste carte noastră.

let 7092.

Gspdnъ reč. Stroici vel logofăt a iscălit.

вахмистръ Манѹела Хєржъѹ Молдавансков писар.

„Tălmăcirea hrisovului răposatului Petru Voevod, iarăşi de Manuel Hărjău vahmistru care şi acesta sau adiverit de noi.

1791 Avg. 9.

Iordachi vtori logofăt, Θόμα 3 logofăt.

„Acest suret cu porunca dsale vel logofăt lam iscălit.

Ion Gândul logofăt.

Traducere: Iω Petru Voevod, cu mila lui D-zeu Domn ţării Moldovei, datam acest zapis al Domnii mele slugii noastre lui Costantin Leul, vătavul de aprozi, fratele lui Vasiliuţă clucer din satnl Goeştii, care se află la Prut, spre aceia ca să fie tare şi puternic cu această carte a noastră să stăpânească ale sale drepte ocine şi moşii din satul Goeştii şi Zabulichenii ce este în ţinutul Fălciiului pe apa Bujorului, pe care numita vale a Bujorului este pe amândouă ale sale maluri pe hotarăle pe unde din veac a îmblat. Şi nime să nu cuteze a stăpâni şi a epri (peste) această carte a noastră. Aceasta. Domnul a zis. 7092 Iuni 2.
Stroici vel logofăt.

LXXXI. *7249 Mai 30.* **Iω Грїгорїє Гїка ввд. бжїю млст. гсподръ землє Молдавской.** scriem domnie me la cinstitu rugătoriul nostru chir **Θтїωфилѵ** Episcopul de Huşi şi la boeriul nostru Toader med. vă facem ştire. că aice la domnie me. jelui boeriul nostru *Adam Luca* sulğeriul, precum că având dum. moşie în ţara de ğos la Fălcii, şi acmu de multă vreme tăplăndus(ă) traiul în ţara de sus. să acolisescu. unii şi alţii cu împresurări din moşiile dumisale, şi ales să jălui pe preutul *Mihăilă dъ Bărboşi.* cum iau popritu şi dijma de pe do.ȋ sălişte: anume Goeştii şi Zabuliceni. cari zăsă că are şi ispisoci. de la strămoşi. pe aceli săleşti. drepte moşii. deci viinduv(ă) carte domnii meli să chemaţi pe acel preut faţă şi să luaţi sama cu bună dreptate. pe scrisori ce or ave şi precum .фцъ afla dreptu. să alegi şi să faceţi şi mărturia la mâna cui sar cădea. şi cu alţi cari ar mai ave

pricini de moşie cu toţii să li luaţi sama. pentru satu pentru Lieşti ce săntu la ţinutul Vasluiului zicăndu sulgeriul că de căţi va ani şedu pe locul dumisale la Lieşti şi ce ar hi dijma moşii nu dau, Deč precum îţь afla dreptu pe scrisori ce or ave. părţile de moşie a sulgeriului să le alegeţi cu mărturie în semne şi de la cine iar hi poprit dejma. să căutaţi să pliniţi. iar ce naţi pute alege acolo şi sar tragi la divan, să le daţi ѡ ză cu o mărturie să vii faţă. ačasta scriem.

lt. 7249 Mai 30.

Pecete domească în tuş roş. Cap de bou şi pasere.

LXXXII. *7249 Iuli 2.* Milostive şi luminate Doamne să fii măria ta sănătos. Facem ştire măriei tali că vini dumnalui *sulğerul Adam* aice la noi cu luminată carte mării tale în care ne scrii măria ta cau jăluit fiind moşiile dumisale aice la Fălciu şi de cătăva vreme tănplânduisă dumisale traiul în ţara de sus să s scoale unii şalţii cu mpresurare ce i fac moşii şi ales un preut anume Mihăilă de Câşla iau poprit şi dijma de pe 2 sileşte anume *Zabulicenii* şi *Goeştii* de pe Bujor. pentru care ne scrii mărie ta să chemăm pe acel preut faţ şi pe alţi răzeş a lor ca s le luăm sama pe scrisori ce or hi având, ce viind cu toţii faţ sulgerul Adam au scos ispisoace vechi încă de la strămoşii dumisale scriind anume pe acele silişte Goeştii şi Zabulicenii, scriind şi hotarăle pănă unde ağunce; iar preutul şi cu răzeşii lui nu neu arătat nici o scrisoare ce numai cu gura să face moşan iar nu cu voroav încredinţat; iar sulgerul Adam au adus şi marturi oameni bătrâni anume Gligor Bădros şi pe alţi cari au zis popei faţă că ei nu ştiu popa moşan acolo ci tot moşie sulgerului au ştiut.; ce scriind carte şi la părintele Vlădica şi netâmplândusă părintele aice nu lam curmat ğudecata, iar marie ta ii ğudeca cum a fi mai dreptu. să fii mărie ta sănătos.

lt 7249 Iuli 2.

Robul mării tale Toader Lambrino med.

LXXXIII. *7250 Iuli 10.* Facem ştire cu ačastă mărturie a noastră cum au vinit dumnalui *Ştefan Luca vist.* cu cinst. carte mării sali lui Vod. la noi ca săi hotărâm nişte moşii a dum(isale) anume Goeşti şi Zabulicenii. pe Bujor în ţinutul Fălciiului fiindu de multă vreme necăutate înpres(u)rate de unii şi de alţii; deci pe poronca mării sali lui Vod. am mărsu împreună cu oameni buni megiaşi anume Trohin Poruski ot Deleni şi Andrii

din Chiţivoeşti şi Savin cel bătrân de Oţeleni şi Ioniţ Ursul din Deleni şi Lupul Polie ot Deleni şi Costantin Şotropa de acolo car(e) s(ă) face şi el moşan întracel(e) sălişti. deč luându1(e) sam(a) vrându să hotărâm am zis săş scoţ(ă) scrisor(i) dovez(i) cin(i) ce ar ave pe acel(e) sălişti, ce nim(e) nau avut scrisor(i) pe a-cel(e) moşii să scot(ă), sau alt(e) dovezi, făr(ă) cât atâta au mărturisit oamenii că fiind acel loc la câmpu slobod şi fiind hotăraş cu alte moşii a dumilorsal(e) şu (шѹ) cu altor moşeni au arat cin(e) unde iau fost voe, iar drepţi moşeni pe acele sălişte pe alţi nau ştiut făr cât tot pe vist. Stefan Luca sau răspuusu cari, dumnalui au scos şi 2 ispisoace unul de la Pătru Vodă şi unul de la Iancui Vodă a strămoşilor dumilorsale Costantin Lew vătav de aprozi scriindu anume pre acele 2 sălişte Goeştii şi Zabulicenii şi pe alte 2 sălişte *Sămăileştii* şi *Mălicenii* pe vale Kigheciului tot a dumisale. Deci văzind şi noi ispisocile dumisale şi neavând alţii scrisuri sau dovadă pe aceli moşii iam hotărât. pe poronca *gd.* începând hotarul din apa Bujorului spre apus precum scriu anume şi ispisoacele şi pi din sus alăture hotar Kiţivoeştilor, unde sau şi aflat hotar vechiu catre (катре) mărgându tot spre apus păn unde să tălneşte cu hotar Bărboşilor, iar pe din ğos alătur merge cu hotar Bălăheştilor (Бѫлѫхещилор) tot din semne în semne şi precum am adeverit din scrisorile strămoşilor dumisale şi din marturi čau fostu faţ car(e) scrim mai sus anum(e) şi am făcut şi de l(a) noi mărturie ca să şi fac dumnalui şi întăritur pe mărturie nostră. ačasta facem ştire. 7250 Iulı 10.

Radul pah., Arhire pivnicer, Mihailache Peuışor aprod.

LXXXIV. *1776 Mart 20.* Iw Grigorii Ghica Vvoda. bojiiu. mlst. gspdrъ zămli Mwldavscoi. cinstit părintele şi rugătoriul nostru. svinţiia sa kir *Inochenţie. Episcopul svintii Episcopii, Huşul,* i la credinčoşi boerii domnii mele Dumnialor *Vasile Adam biv vel pah.* i dmnelui *Neculce biv vel medelnicer.* ispravnicii de ţinutul Fălciiului; vă facem ştire că aice au avut ğudecată de faţă înainte dumilorsale veliţilor boeri *Zaharie* şi *Ion Ţigănaş* cu alţi fraţi şi niamuri a lor, care să răspund că sănt răzăş şi moşeni in hotarul *Zabuliceni* i *Goeşti* la acel ţinut a Fălciiului, cu Costandin Agakie, arătând numiţii mai sus jăluitori, cum că Costantin Agachie cu lăcomie au întrat stăpânitor întracele hotară zicând că sănt a lui moşii şi au luat şi tot vinitul de pe moşii, numai de acum din 3—4 ani, iar mai înainte

părinţii lui Costandin Agakie sau moşii lui nici o dată nar fi stăpânit, ce numai de la o vreme de când ar fi luat scrisorile moşii, tatăl lui Costandin Agakie, din mâna dumitale pah. Vasăle de atunci au început a să face stăpânitori, arătând niamul lui Ţigănaş şi o mărturie de la dumneta pah. Vasăle în care arăţi cum că însuşi dumneta ai dat scrisorile lui Agakie când au venit împreună cu Ţigănaş la casa dtale, aflândusă Tigănaş atuncea bolnav; dar iarăşi arată cum că ai avut poroncă de la părintele dumitale ca să dai scrisorile la niamul lui Ţigănaş, şi cu acest chip intrând scrisorile la mâna lui Agakie, acum să faci că este moşan. şi cum că sânt a lui moşiile. După a cărora jalobă întrebându ğudecata pe Costandin Agakie, cu ce stăpâneşte moşiile acestea, el au arătat cum că le are de pe mătuşăsa fata unui Costandin Leul, şi cum liar fi stăpânit moşii şi părinţii săi nelipsit, fără de supărare de cătră alţii, arătând şi nişte mărturii înscrise de pe la nişte ţărani împreğuraşi; iar dovadă cum că el se trage din Leul şi cum că au stăpânit moşii lui, sau părinţii lui dovadă nau arătat la ğudecată cum şi pentru scrisorile moşii ce le arată în mărturie dum. păh. Vasăle că liau dat de la dumnealui în mâna lui Agakie fiind faţă Ţigănaş au răspuusu Costandin Agakie ca la dânsul să află numai aceste scrisori, iar alte scrisori mai vechi nau arătat. Deci fiindcă dovezi adevărate nici la o parte nu este, iată că sau orânduit acolo la svinţia ta părinte Episcope, împreună şi la Dumnevoastră boiari, luând carte domnii mele, şi viind cu toţii acolo să staţi să faceţi cercetare cu amărunt, din megieşi şi din scrisorile megieşilor fiindcă moşiile aceste să răzăşesc cu o moşie a lui Bădros, împreună şi cu alte moşii şi să cercetaţi din scrisorile megieşilor, ca să aflaţi pe cine numeşte stăpânu asupra acestor moşii Zabulichi şi Goeştii, şi de câtă vreme sânt stăpânitori niamul lui Agakie şi a lui Ţigănaş, şi întru adevăr în frica lui Dumnezău să faceţi cercetare foarte cu amăruntu, fiindcă dumlui pah. Vasăle va fi ştiind pricina şi stăpânirea moşiei a cui a fost dintru început, şi preçum veţi dovedi adivărul să daţi mărturie pre largu la parte ce să va căde. că di nu să vor odihni vreo parte cu ğudecata şi cercetare ce veţi face să le puneţi şi *ză de soroc* şi să vii la divan să li să hotărască ğudecata cu divanul domnii meale, şi iată li sau pus soroc la sfeti Gheorghi să să afle cu toţii acolo la ğudecata aĉasta.

1776 Mart 20.

„Şi poroncim domnie me Dumv. ispravnici ai ţinutului cari

„dintru aceștie nu vor vini la soroc să ste la ğudecată să tri-
„miteţi săi aducă şi făr de voe lor, ca să ia sfârşit pricina a-
„časta. ⷶфоⷤ март к.

Pecetea în tuş roş. Cap de bou şi pasere.
procit vel logofăt.

LXXXV. *1777 Iuni 11.* Ιω Γригоріє Алеѯандрꙋ Гика. ввда. бжю. маст. гспдрь. земли. Молдавскои. datam carte domnii meale. lui Costandin Agapie. şi lui Mihalachi Agapie. mazili de la ţinut. Fălciului strănepoţii lui Costandin Leul, čau fost vătav de aprozi. şi cluč̆kriului Vasiliuţă čornki. să fie volnici cu carte domnii mele a ţinea şi a stăpâni a lor drepte ocine ce ziseră că au anume *Zabulichii* şi *Goeştii* ce sănt alăture pe apa Bujorului, şi *Săuleştii* pe apa Prutului, din ğos de *Vetrişoae*, ce să hotărăsc pe din ğos cu altă moşie *Popeştii* a lui Iordache Bădros şi Mălaeştii de peste Prut, pe Tigheaci, pe din sus alăture cu *Ioanii*, care toate aceste moşii să află la ţinut Fălciului, pe care şi scrisori au arătat, un ispisoc de la Pătru Vvoda din 7092 Iuni 2 şi o carte gspd. de la Iancul Vod. Deci să aibă a lua de a zecea din toate sămănăturile, şi din tot locul cu tot venitul, după obiceaiu şi după hotărârea ponturilor, cum şi običnuitele zile de lucru, lăcuitorii ce să vor afla pe acele moşii să aibă a lucra stăpănului moşiilor. iar carii nu sar supune, Dumnv. ispravnici ai ţinutului pe unii ca aceia săi supuneţi şi să împliniţi venitul moşiilor jăluitorilor păn la cel puţin. Iar avănd vreunii a răspunde asupra acestor moşii. cu scrisori şi dovezi ce vor avea să vie la divan. Ačasta poroncim

1777 Iuni 11.

l. p. g. Cap de bou şi pasere. procit vel logofăt.

In dos: Zabulichii şi Goeştii sau încunğurat fiind daţi cu ğudecată niamului Ţiganaşului. Veisa vel logofăt.

LXXXVI. *1783 Mai 15.* Din poronca dumisale stolnicului Ianachi ispravnic de ţinut Fălciului, fiindu noi rânduiţi prin răvaş dumisale ca să mergem la moşia *Goeştii* şi *Zabulichii* di la acestu ţinut. şi să strângim pe răzăşi şi pe împreğuraşi. oamini streini. şi săi cercetămx în frica lui Dumnezău, di cini sau stăpânit aceste moşii avăndu înpresurări namul Ţigăneştilor. de cătră dum. *pitar Neculăi Cuză* şi de un Costandin Agachi tot di la acest ţinut, şi mărgănd noi la stare locului am strănsu pi răzăşi cât şi pe împreğuraşi oameni bătrâni şi străini şi făcând

di ştiri şi dumisale pitarului *Neculai Cuza* cum şi lui Costandin Agaki ca să fie faţă şi o parte şi alta la cercetare ce sa faci pentru stăpânire acestor moşii di mai sus numite, dum. pitar Cuza au vinit iar Costandin Agaki nau vrut să vii, şi cetindule carte de blăstăm întru auzul tuturor, ca să mărturisască în frica lui Dumnezău di cini sau stăpânit aceste moşii au eşit un Mihălachii sinu Tofani şi un Simionu brat lui şi un Vasile Crăčunu şi un Gheorghi Sirbul, şi un Lupul Gărneţu şi un Costandin Tingirică şi au mărturisit cu sufletele lor înainte nostră cum că ei nau apucat stăpânitor pe aceste moşii nice pe Vasile Adamъ nici pe dlui pitar Cuza, nici pe Costandin Agaki ci numai pe namul Ţigăneştilor luându dijmă şi de pin grădini şi din vinu ce să vinde pe aceste moşii, cari oameni sau pus în mărturii mai ğos, iar dumnelui pitar Neculai Cuza au arătat că din pricina Turcilor nau stăpânit [răposatul] paharnic *Vasile Adam fiindcă era un om fricos şi să afla câşla turcească pe aceste moşii*, iar pentru scrisori ce sintu la mâna dumisale pitar pentru aceste moşii ni să porunceşte ca să cercetăm din ce pricină lau luat pah. Vasăle Adam. Au arătat răzăşii că moşul lor Grigorie Ţigănaş lau dat la moşul pah. Vasile Adamъ anumi Acsinti uricar să le prifacă, la cari au mărturisit şi alţi oameni streini că au auzit de ačastă pricină că lau luat si le prifacă. au mai mărturisit şi un Neculai Hobincu copil în casă cum şi el au auzit că ar fi zis tatul pah. lui Vasile Adam fiisău să de scrisorile la mâna Ţigănăşăştilor că sintu drepte ai lor cum şi la o vreme ar fi luat namul Agăkeştilor nişte dejmă de pe aceste moşii şi au mărs namul Ţigănăşăştilor şi lau luat dejmă şi iau şi bătut. au mai mărturisit şi un Sofroni Arhiri mazìl cum că este dreptu al doilea văr cu tatul lui Costandin Agaki şi au avutu vorba cu vărusău că era rudă tot de pe o parte şi de ar fi avut cu tatul lui Costandin Agaki moşie întru aceste moşii trebuia să aibă şi el şi au zis tatul lui Costandin către Sofroni că nare nici o moşie cu al de Ţigănaş au mai mărturisit şi un Neculai Corovancă şi un Simion Buğac, cum şi ei au apucat tot pe namul Ţigănăşăştilor stapânitori pe aceste moşii şi după cum au mărturisit aceşti oameni cari şau pus numele lor şi degetele în mărturie mai ğos am făcut şi noi ačastă mărturie la mâna lui Ion Ţigănaş cu namul lui şi spre încredinţare am iscălit.

let ҂ѕфпг Mai ві.

Eu Măhalachi sinu Tofani martur am pus † degetul, Eu Simion brat lui martur am pus † degetul, Eu Vasile Crăciunu

martur am pus † degetul, Eu Gheorghi Sirbul martur am pus † degetul, Eu Costandin Ţingirică martur am pus † degetul, Eu Lupul Gărneţu martur am pus † degetul, Eu Neculai Hobincu martur am pus † deget., Eu Sofroni Arhiri martur am pus † deget, Eu Simion Buğac martur am 'pus † deget., Eu Neculai Corovancă martur am pus † deget, Eu Gheorghi Cireş niam pus † deget., Alexandru Ghiban mazil, Simion Ghiban mazil.

Şi eu Iordachi Bădros auzindu carte de blăstăm şi după cuma m auzit din bătrâni cum că Ţigănceştii au stăpânit la Zabulichi şi la Goeşti. cu alti nimuri (sic) a lui, iar pe alţi nam auzit să stăpâniască şi am iscălit. Iordachi Bădros.

„Din luminata poronca pre Inalţatului stăpânului nostru, după luminata cartea gospod. ce niau adusu Ioniţ Ţi ănaşul şi cu alte niamuri a lor, pentru moşie Zabulichѣ şi Goeştii, den ţinutul acesta, al Fălciiului pentru pricina unor scrisori čau arătat jăluitorii că ar fi la dumnealui pitar Neculai Cuză, şi să cercetăm şi cum vom afla cu mărturie să înştiinţăm; după poroncă rânduindu pe *Alexandru Ghiban* şi pe *Simion Ghiban* mazili de la ţinut acesta a Fălciiului, şi după cercetarea čau făcut aducândusă şi dѣ faţ atât pe Alexandru Ghiban cât şi pe unii ce sânt iscăliţi în mărturie, şi asămene au mărturisit pe înnainte noastră precum mai sus în mărturie adiveriază; iar un Simion Buğac tot din sat Delenii de la acest ţinut, carѣ şi acesta iaste mai sus iscălit în mărturie ačasta, fiindu şi Costandin Agapie mazilul de faţă, prin cartea de blăstăm au mărturisit acestu Simion Buğac, că întro vremea cându era el copilu ca de 15 ani ar fi umblat la plug, cu un unchiu al lui, anumѣ Strătulat şi întrebându pe unchiul său pentru Costandin Agapie arѣ vreun amestec la moşie Zabulichi şi Goeştii, şi unchiul său Strătulat ar fi zisu că au auzit dintralţi zicându că arѣ şi Agapie triizăci paşi în moşie Zabulichi danie, şi după mărturie čau dat aceşti de mai sus numiţi cercetândusă am încredinţat şi cu iscăliturile noastre; dar fiindu de faţă aice şi dumneei păh. Safta a pah. Vasile Adam înpreună şi cu dumnealui pitar Neculaiu Cuză sau întrebat şi pe dumneei ce arѣ să răspundă, dumneei au arătat că in vremea cându trăe răpowsat. pah. Vasile Adam. sar fi întâmplat în multe rânduri şi mergându amândoi pe acolo iar fi arătat răpowsat pah. că arѣ moşie în Zabuliki şi în Goeşti şi nu poate ca să o stăpâniască din pricina Turcilor, fiindu cu câşlă pe numita moşie. Deosăbit niau arătat şi Ţigănaş o mărturie din 1770 Mart.

3 iscălită de răposat pah. Vasile Adam şi de dum. med. *Neculce*, care arată că atunci din poronca gspod, fiind rănduiţi ca să cerceteze tot pentru acestѣ moşii, cu Costandin Agapie mazălul, care după cercetarѣ ĉau făcut numiţii boeri pre largu să arată prin mărturie cum şi altă scrisoarѣ nian arătat Ioniţ Ţigănaş iscălită de dmn. pah. Vasile Adam fără de velet şi fără de lună, prin carѣ adiveriaz că la săvârşirea vieţii părintelui său, pentru nişte zapisă ĉau fost la dânsul, pentru moşie Zabulichi şi Goeştii iau zis să le de la măna lui Tanasie Ţigănaş şi a altor răzăşi şi viindu un Gavril Agapie liau luat din mâna pah. Vasile Adam. acestu Gavril Agapie fiind Ţigănaş bolnav şi neluându hotărârea de aici şau pus soroc la Iunie 15 zile să să aflѣ amândoao părţile la luminat divan mării sale să s ğudece.

1783 Mai 30.

Iacov. Episcop Huşului, Ioan stolnic.

LXXXVII. *1783 Mai 20.* Din poronca dumisale stolnicului Ianachi, ispravnicu de ţinutul Fălciului fiind noi rânduiţi prin răvaş dumisale ca să mergem la moşie Goeştii şi Zabulichi de la acestu ţinut. şi să străngem pe răzăşii cât şi pe împreğuraş wameni bătrâni şi streini şi strigândusă răzăşii am chematu şi pe Costandin Agaki di au fostu faţă la facere aceştii mărturii cum au mărturisit oamenii, şi chemăndu din poroncă şi un preutu am chemat pe preutul Neculai Romaşco de am fostu faţă, şi citindu carte de blăstămъ în auzul tuturora ca să mărturisască în frica lui Dumnezău di cini sau stăpânit aceste moşii anu(me) Goeştii şi Zabulichii de la acestu ţinut au mărturisit un Manule Kebacu ruptaş om ca de 50 ani cu sufletul lui că la o vremi cari di atunce ar fi 30 ani au vinit un Gavril Agaki unchiul lui Costandin Agaki zăcănd că are şi el moşii în Zabulichi şi au grăit la Turci din Câşla siş pui do(w) poloboace di vin să le vănzi pe ace hlizi, di moşii, iar de alţi streini nau auzit că ari moşii numai din gura acestui Gavril Agakii iar altă dejmă nau apucat si ia. Au mai mărturisit şi un *Sofroni Arhiri* om ca di 70 ani că din vechiu am apucat tot pe namul Ţăgănăştilor stăpânitori pe Goeşti şi cu Lupul Polei şi cu al de popa Mihăilă cum şi în Zabulichi numai pe al di Ţigănaş, iar pentru di al di Agaki am auzitu şi eu că au şi ei 30 paşi, iar stăpânire lor tot cu sfadă, iar altă dejmă nam apucat să împarţă cu al di Ţigănaş, au mai mărturisit un Andrei Ciolacul om ca di 75 ani cu sufletul lui cum că au fost faţă cându să ğudeca Ţigănaş cu Agaki la med.

Neculce, şi întrebând (ɺнкрѣкɣндꙋ). dumnelui med. pe pah. Vasile Adamu ce iau zis părintele dumisale iar pah. Vasile Adamu au zis că iau zis si de zapisile în mâna lui Tănas Ţigănaş că sint drepte ai lor şi viindu Tânas Ţigănaş şi cu Gavril Agaki şi fiindu bolnav *vătămat* au apucat zapisile Agaki şi iau zis pah. Vasile Adamu să le de la Ţigănaş că sint ai lor, iar stăpânitor tot pe namul Ţigănăşăştilor am apucat iar pi al de Agaki am auzit şi eu că au 30 paşi iar stăpânitori nu iam apucat, au mai mărturisit şi un Mihalachi sinu Tofani cu sufletul lui că tot pi namul Ţigănăşăştilor au apucat stăpânitor pe aceste moşii anume Zabulichi şi Goeştii. cum şi la o vreme ar fi strânsu al di Agaki *un stog de mălai în Cujbulas* şi au mărsu namul al di Ţigănaş şi au luat mălaiu şi lau dus la Deleni şi lau trierat. şi lau împărţit ei in de ei, iar pentru al di Agaki am auzitu şi eu din gura lui Grigori Ţigănaş cum că au şi ei 30 paşi iar pi un ginere a lui Agaki iau luat dejьmă zăcându că de or ara toate namurile lui Agaki or cuprinde toate Zabulichi. au mai mărturisit şi un *Gheorghi Cireş* om bătrân că pe aceste moşii sau învăţat a îmbla la plug şi tot pe namul Ţigănăşăştilor au apucat. stăpânitor. Iar pentru al di Agaki au auzit că au şi ei un pământ de 30 paşi. Au mai mărturisit şi un Vasile Crăciun cu sufletul lui că tot pe namul Ţigănăşăştilor au apucat stăpânitor, iar la o vremi ar fi venit şi un Gavril Agaki şi iar fi luat dijmă din nişte grădini de pe Goeşti şi au vinit al di Ţigănaş şi iau luat dejьma şi lau gonit în sus şi au zis să ştiţi că nari moşii Agaki, iar mai încoaci au luat şi Costandin Agaki 4 ocă di vinu di la un Istrati băndule şi nau plătit păr a nu să strica Căşla. Au mai mărturisit şi un Costandin Tingirică cu sufletul lui că şi pe dânsul lau dejmuit tot al di Ţigănaş şi după cum au mărturisit aceşti oameni înaintea noastră de mai sus numiţi cari şau pus numile şi degitile lor mai ğos am făcut şi noi aĉastă mărturie la mâna lui Ionu Ţigănaş şi spre încredinţare am iscălit, lt‡αφπr Mai κ.

† Eu Manole Chebacu martur am pus deget, † Eu Sofroni Arhiri martur am pus deget, † Eu Andrei ĉolacu martur am pus deget, † Eu Mihalachi sinu Tofani martur am pus deget, † Eu Ghiorghi Cireş martur am pus deget, † Eu Vasile Crăciun martur am pus deget, † Eu Costandin Tingirică martur am pus deget, Alexandru Ghiban mazil (m. p.), Simeon Ghiban mazil (m. p.)

„Aĉastă mărturie sau făcut înainte me şi eu încă mărturisescu că am auzit că ari şi Agaki 30 paşi şi au plătit şi o faţi

de hotar Gavril Agaki zicându că ari moşii în Zabulichi şi am iscălit însă ace peatră este între Chiţivoeşti şi între Zabulichii să s ştie.

Iordachi Bădros.

„Din luminata poronca pre înălţat stăpânului nostru aducândunѣ luminata cartea mării sale din let 1782 Decembrie 7. Neculai Cofetariul şi cu Ioniţă Ţigănaş i cu alte niamuri a lor asupra lui Costandin Agapie mazălul de la acest ţinut al Fălciiului, pentru moşie Zabulichi şi Goeştii de la acestu ţinut având pricină între dânşii, rânduindusă pe un *Alecsandru Ghiban* i pe un *Simion Ghiban* mazili de la acest ţinut, carѣ după cercetarea čau făcut arată prin mărturie mai sus şi cercetândusă mârturia şi de mine am încredinţat cu iscălitura me ačasta

Ioan stolnic. 1783 Mai 30.

LXXXVIII. *1786.* Cu multă plecăciune închinândune sărutăm cinstita mâna dumitale Arhon vel logofete.

Cu prea plecată scrisoare înştiinţăm pe dumneta că după luminata cartea mării sale lui Vod. din leat 1786 Iuni 17 ce ne au adus dumnealui pit. *Neculai Cuza*, prin care după înştiinţare ce ni să face că dumnelui Nicolae Cuza pitar sau jăluit mării sale arătând că moşie Zabulichenii şi Goeştii de la acest ţinut a Fălciului, ar fi a dumisale de zestre de la socrul dsale pah. Vasile Adam, şi cu nedreptate sar fi înpresurând de către un Costandin Agapie, Ion Ţigănaş şi Costandin sin preutul Mihalachi de la acest ţinut ni să porunceşte să aducem faţă pe Costandin Agapie şi pe cielanţi înpreună cu dânsul şi după ce cu amănuntul cercetare ce vom face pentru părţile ce au arătat dum. pit. că ari. afiăndusă că sunt drepti a dumisale şi nefiind nici o pricină între răzăşi, prin rânduitul vornic de poartă şi prin mazilii ce să vor rândui de noi să să hotărască şi să să stâlpească cu pietre hotară. după care poroncă aducânduse faţă înainte noastră pe Costandin Agapie, Ion Ţigănaş şi Costandin sin preutul Mihalachi Romaşcu şi după cercetare ce am început a face scrisorilor şi dovezilor ce vor ave amândoă părţile sau văzut că scrisorile dumisale pitarului Nicolae Cuza ce le au arătat ar fi bine, dar osăbindusă Costandin Agapie cu scrisorile sale de o parte fiind pricina cu dumlui deosăbită şi mai puţină, şi rămâind pricina cercetării mai mult asupra scrisorilor ce vor arăta Ion Ţigănaş şi Costandin Romaşcu, carii arătânduş scrisorile sale şi măcar că arăta oareşcare stăpânire de moşia Goe-

ştii dar nu cu atăta temeiu, şi fiind trebuinţă de aş da ei spiţa niamului sau spre ce mai cu lesnire aflare dreptăţii, ei nici de cum nau vrut să de, arătănd că ei spiţa niamului său o au, dar atât spiţa acca, cât şi scrisorile ce ar fi mai având mai bune sănt la Iaşi, şi cea mai vârtos că ei cu ğudecata de aicea nu să mulţămesc voind a ave giudecată la Iaş, cărora li sau şi pus *zi de soroc* ca la sfeti Dimitrie viitoriu să să afie cu toţii să li să hotărască giudecata la luminatul divanul mării sale, de care nam lipsit a înştiinţa pe dta fiind

a dumitale mai mici şi plecaţi

Vasile Costachi spatar, Polcovnic Enachi.

LXXXIX. *1787 Iuni 30.* La divan de faţ înainte noastră sau ğudecat Ion Ţigănaşul şi Zaharie Şotropa şi alte neamuri a lor răzeşi de moşie *Zabuliche şi Goeştii* | de la ţinutul Fălciiului şi cu (loc gol) vechil fiind din parte *pitar Necolai Cuza*, a cărora pricină întracesta chipx | sau aflat. Numitul vechil au arătat că aceste doă numite moşii *sănt a pitarului Cuza di pre socrul său Vasile Adam* | pah. şi numiţii răzeşi cu nedreptate le stăpănescu, pentru care au cerut dreptate. Deci i |sau zis cu ce scrisori | cere pitaru aceste moşii. şi el aceste scrisori au arătat. Intăiu o carte gospod din anul 7215 April 8. de la Domnul | Antioh Costandin Voevod scris către Radul pah. şi la alţi pentru moşie Zabulicenii şi Goeştii a vist. Stefan Luca ce | le ar fi avăndu de la Costandin Leoa sămânţenie sa cu ispisoc de la Iancul Vodă şi de la Pătru Vodă să margă să le hotărască. | Al doile hotarnică de la Radul pah. şi de la ceilanţi, prin care arată că vist. Stefan Luca au scos doi ispisoace | pe acele doi moşii unul de la Iancul Vodă şi unul de la Pătru Vodă, iar alţi nau scos nici o scrisoare; şi oamenii | ce au adus faţ au dat sam că aceste moşii tot a lui Stefan Luca vist. sau răspunsu. şi arată cum liau hotărăt. Al triile | o carte gospod de la domnul Grigore Ghica Vvod din anul 7249 Mai 30 scris cătră ipis copul de Huşi, şi la Toader | med. după jaloba lui Adam Luca sulgeriul, ce au fost dat asupra preutului Mihăilă, că iau poprit dejma de pe doi | sălişti Zabulicenii şi Goeştii, şi să scrie săl ğudece cu acel preut cum pre larg arată carte. Al patrăle | 7249 Iuli 2 mărturie de la Toader Lambrino medelnicer precum au adus pe popa faţ şi pe alţi şi sulgeriul | au scos ispisoace vechi de la strămoşi pe Goeşti şi Zabuliceni şi scriind întrânsele şi hotarăle. iar răzăşii nau arătat | nici o scrisoare, ce nu-

mai cu gura să făce moşeni, iar sulgeriul au adus şi marturi oameni bătrâni cari au | zis popii faţ că nul ştie moşan, ce tot moşie sulgeriului sau numit, şi fiindcă Vlădica nu sau intâmplat nau dat | hotărâre. Al cincile o carte gospod din anul 1766 de la domnul Grigore Alexandru Voevod scrisă la Episcopul | de Huşi şi la Ispravnici de Fălciu ca să hotărască moşie Goeştii şi Zabulicenii a lui Vasile Adam jicnicerul. în care sar fi | întinzând cu stăpânire un Gavril Agapie şi un popa Costandin şi alţi răzeşi. Al şăsăle mărturie din anul 86 de înştiinţare | de la isprăvnicia de Fălciu către dlui vel logofăt prin care le arată ce vade au pus răzăşilor ca să vie la divan să s ğudece | cu pitar. Cu aceste scrisori au cerut numitul vechil pe numitele moşii Goeştii şi Zabulichi. în stăpânire. pitar Cuza. |

Pentru care sau întrebat pe numiţii răzăşi ce au să răspundă înpotriva cererii şi a scrisorilor pitar. Cuza ce sau arătat | mai sus. şi ei îndată au început a zăce că nici tatul paharnicului Vasile Adam nici pah. Vasile Adam cum şi nici pitarul cu aceste | scrisori în numitele moşii nici odată nau stăpânit. ci tot di niamurile lor şi de dânşii sau stăpânit. pe lângă care | răspunsuri a lor au scos di au arătat şi aceste scrisori, întâiu o scrisoare fără leat iscălită pe paharnicul Vasile Adam socrul pitarului | prin carele adiverează că nişte zapise de Zabulichi şi Goeştii, ce au fost la părintele său şi la săvârşire vieţii lui | iau zis să le de în mâna lui Tănas Ţigănaşul şi altor răzăşi, şi mergând Gavril Agakii cu Ţigănaşul liau luat din mâna sa | fiind Ţiganaşul bolnav. Apoi au mai aratat şi o carte iscălită iarăşi de pah. Vasile Adam şi medeln. Neculce scrisă | către domnie, prin carile arată că după carte gospod ce au luat pentru jaloba ce au dat răzăşii de moşie Zabulichi i Goeştii că | Costandin Agapie ar fi intrat stăpânitor intracele hotară făcândusă că iaste rudenie cu jăluitorii, şi aducându faţ pe | Agapie alte scrisori nau arătat, făr numai o carte de la Domnul Grigore Calimah Vodă din 7276 prin care i sar fi | dându voe să ia de a zăcea venitul acelor moşii, şi ar fi zis că mai are scrisori la nişte niamuri a lui şi le pun | la zi de soroc să vie la divan. Şi după ce sau văzut de noi scrisorile ce au arătat vechilul pitarului Cuza | carele adiverează pe aceste doi moşii că ar fi fost de la început a niamului Luchеştilor, din care se trage dlui | pah. Vasile Adam, de altă parte văzând şi aceli doi scrisori iscălite de pah. Vasile Adam prin care | adiverează că moşiile aceste sint a numiţilor răzăşi, am fost la prepus că nar fi adivărate iscăli-

turile sale. | Dar după ce niau scos dlui vechilul pitarului o iscălitură adivărată a paharnicului Vasăle Adam, pe care alăturânduo cu acele | doi iscălituri şi potrivindusă cu acele sau cunoscut că sint adivărate, şi am eşit din tot prepusul. |

După aĕasta au mai arătat numiţii răzăşi şi o mărturie din anul 1783 Mai 15 de la doi mazili ĕau fost rânduiţi de | isprăvnicia ţinutului Fălciiului de au mersu la stare moşiei Zabuliche şi Goeştii, de au cercetat pe carte de blăstăm de sau stăpânit aceste moşii | de pitar Cuza sau de Àgapie şi arată că fiind faţă şi pitarul Cuza au eşit câţiva marturi pe care îi arată şi anume | şi sănt iscăliţi în mărturie şi au mărturisit pe carte de blăstăm că nici pah. Vasile Adam, nici pitar Cuza nici pe Agapie | nu iau apucat stăpânind, ce tot niamul Ţigăneştilor lau apucat stăpânindu şi la o vreme ar fi luat niamul | Agăkeştilor nişte dejmă de pe aceste moşii, şi au mersu niamul Ţigăneştilor şi liau luat dijma şi sau şi bătut. | Aĕastă mărturie iaste încredinţată şi de Episcopul de Huşi cum şi de stoln. Ianache şi arată că unii din marturi | au mersu şi înainte sfinţii sale şi tot asămine au mărturisit. Iar un |martur arată că au mărturisit că iau | spus un Strătulat când era el copil ca de 16 ani. că au auzit dintralţii că are şi Agapie 30 paşi în Zabulichi danie | cum pre largu arată mărturie. Au mai arătat şi altă mărturie tot de la aceiaşi mazili încredinţată şi de | ispravnicul judeţului stolnic Ianachi ce iaste făcută iarăşi la stare locului, după carte de blăstăm prin care mărturie | tot stăpânire Ţigăneştilor adiverează asupra acelor moşii. Unii din marturi zic că au auzit că au şi Agăkeştii | 30 paşi în Zabuliche cum mai pre largu arată mărturie ce este tot dintracelaş an cu 5 zile în urmă | mărturiei de sus pomenite. şi cu toate că la cercetare ce sau făcut, la faţa locului stăpânire nici a pitar | nici a socrului său nu sau adiverit că ar fi avut asupra acestor moşii. dar noi am lăsat pricina stăpânirei de o parte | şi niam întorsu a cerceta acele doi scrisori de sus pomenite iscălite de pah. Vasile Adam, şi de | vreme ce tatul paharnicului Vasile Adam la săvârşire sa au poroncit fiiului, paharnicului Vasile Adam, ca să de scrisorile | ĕau fost la dânsul pe acele doi moşii în mâna Ţiganaşului apoi curat sau cunoscut că au ştiut că moşiile nu sănt a sale, şi pentru | ca să nu rămâe însărcinat cu păcat, au poroncit să de scrisorile în mâna Ţigănaşului pe care să cunoaşte că lau ştiut | adivărat de răzăş şi stăpân. Apoi şi pah. Vasile Adam dacă ar fi ştiut că are şi el înpărtăşire la |aceste

moşii, când au ğudecat | pe răzeşi dinpreun cu *med. Neculce* şi cu Agapie şi au făcut înştiinţare cătră domnie pentru pricina acestor doĭ | moşii, întrace înştiinţare ar fi arătat şi pentru săne, ori că moşiile sănt a lui ori că are şi el parte | întrănsele; dar dacă pentru sine fač cu totul tăcere şi nimică nu pomeneşte, apoi acea tăcere mai lămurit | adiverează că nici o triab au ştiut că nu are cu moşiile aceste. Dintru aceste pricini îndestul niau | fost a cunoaşte că pitar Cuza fără dreptate cere numitele moşii, şi dacă socrul său au ğudecat pe alţii pentru | dânsele şi nau zis că sănt a lui. apoi ginerele său în zădar să osteneşte, căci lucrul pe care socrul său nu lau avut, | nici lau stăpânit, dar cu cât mai vârtos el. Drept aceia pe vechilul pitar Cuza din ğudecata divanului sau dat rămas | cunoscândus(ă) că nici o triab(ă) cu numitele moşii nu are. şi toate acele mai sus pomenite scrisori fiind | priçinuitoare de strâmbătate şi de supărare sau luat din mâna lui şi sau dat la mâna răzăşilor. |

După ačasta sau întrebat şi pe Costandin Agapie cu чѣ dovadă şi dreptate ceri şi el moşiile aceste, să scoată să ară | te, şi el aceste scrisori au arătat *întăiu* din anul 7092 Iuni 2 un suret' di pe cel sârbesc *suret de popa Mihaiu tălmăcit* | de la Pătru Vodă, ce întăreşte stăpanire asupra lui Costandin Leul vatav de aprozi pe satul Goeştii i Zabulichenii. Al doile | alt suret din 7098 de pe ispisocul Iancului Vodă *di Evloghie tălmăcit* ce întăreşte stăpânire asupra lui Costandin Leul | pi Goeşti i Zabulicenii şi pe altele. Al treile o carte gospod din anul 7276 Mai 3 de la domnul Grigori Ioan Calimah | Vod, dată lui Agakie nepotul lui Costandin Leul, ca să dijmuiască nişte părţi de moşie din Goeşti, i Zabuliceni, iar având | ciniva a răspunde să vie la divan, al 4-a o carte din 1772 Mai 30 di la boerii divanului cnejiei Moldaviei dată lui Apostol Agakie să dejmuiască moşie Zabuliche şi Goeştii iar având cineva a răspunde să vie la divan. | Al 5-a o mărturie de la un protopopul Grigori din anul 1776, prin carile adiveriază că au fost la Ion Agapie | adică tatul lui Costandin Agapie acestui, şi la darea sufletului au mărturisit cum că moşie Zabulichii şi | Goeştii le are de pe măsa Ştefănie fata lui Leu; Al 6-a o mărturie de la Iordachi Bădros şi də la alţi dată lui Agakie | precum ar fi răzăş de Zabuliche şi ar fi dat şi cheltuiala la o faţ de hotară ce sar fi pus despre Zabuliche. | Al 7-a carte gospod din anul 1777 Iuni 11 de la domnul Grigori Alexandru Ghica Vod. dată lui Costandin Agakie | şi lui Mihalache Agakie ca să dejmuiască moşia Zabuli-

chii şi Goeştii, iar având cineva a răspunde să vie | la divan. Al 8-a un răvaş de la pah. Iancul din anul 1777 Iuli dat lui Agakie să dejmuiască moşie Zabulichi | şi Goeştii iar avănd cineva a răspunde cu scrisori să margă de faţ. Fără leat al 9-a un răvaş de la pah. Vasăle Adam | fiind atuncea jicnicer şi de la pah. Iancul dat lui Agapii săş ia dejma de pe Zabulichi şi Goeştii, iar având cineva | ceva a răspunde să margă de faţă. Iarăş fără leat tot aceiaşi boeri dau volnicie lui Agapie şi unui preot | să margă la Ion Ţigănaşul şi să ia nişte dejmă čau strânso el de pe Zabulichi şi le pune zi de soroc, să să | afle la divan şi cine va rămâne moşan acolo va lua şi dejma. Sau mai văzut şi o carte gospod din anul 1780 Oct. 30 | de la Măria sa Costandin Dimitrie Moruz Vvd, dată lui Agapie şi răzăşilor lui după a lui arătare săşi iei venitul | de pe moşie Zabuliche şi Goeştii, iar avându cineva a răspunde să vie la divan. Au mai arătat şi un zapis de la păh(ărniceasa) | Safta soacra pitarului Cuza din anul 1781 Mart 24, prin care îşi pune zi de soroc pentru o hotarnică şi o carte | de stăpânit čau zis Agakie că ar fi a lui şi păh. au răspunsu că sînt şi pe moşiile ce le stăpâneşte ea. şi | să îndatoreşte să le aducă aice să s(e) cerceteze de dlui vel logofăt. Şi cu aceste scrisori a cerut numitul Costantin | Agapie ca să i s de mwşie Zabuliche şi Goeştii, supt a lui stăpânire. Pentru care întrebândusă | şi pe numiţii răzăşi ce au să răspundă înpotriva cererii numitului Agapie, şi ei au arătat că cu aceste | scrisori ce le are luate după jaloba lui asupra moşiilor lor, nici odată stăpânire nau avut, căci | şi când sau ispitit să ia ceva nu lau îngăduit, şi că el iaste cu totul acolisitor de acele moşii. | şi văzănd că scrisorile čau arătat nu pot nemica săl ağute fiind nişte scrisori date după a lui jalobă, | pe care ğudecata nici un temeiu nu poate pune, i sau zis să scoată dovadă încredinţată de au stăpânit | moşul sau tatul său acolw în numitele moşii. şi el nici o dovadă precum i sau cerut de la ğudecată | nau scos nici pentru că ar fi stăpânit moşul său nici tatul său .cum nici el. Iar pentru stăpânire numiţilor răzăşi fiind atăţi ; marturi carii pe carte de blăstăm au mărturisit că tot pe dânşii iau apucat stăpânind după cum adiverează acele | doî mărturii de sus pomenite, cari sănt făcute la faţa locului şi sănt încređinţate de ispravnicii ţinutului | una iaste încredinţată încă şi de Episcopul de Huşi, apoi numitul Agapie neavându dovadă stăpânirii | moşusău sau a tătânisău încă şi a lui lipsind, numai cu acele cărţi gospod luate după arătare lui nu poate

lua | moşie mai vârtos că acele doî *sureturi* de ispisoace. vechilul paharnicului au dat samă că au fost a paharnicului Vasile | Adam şi el cu înşălăciune liau apucat precum la ačasta şi de noi sau cunoscut că iaste, aşa | căci la scrisorile pah. Vasile Adam ce iau rămas de la tatul său sănt arătate acele doî ispisoace, şi el după ce au pus mâna pe dânsele au inceput a lua cărţi de jalobă asupra moşiilor. socotind că pe urmă îl vor | ajuta acele cărţi şi va pune măna şi pe moşie; cu toate aceste noi am zis răzăşilor | să arăte adivărul în frica lui Dumnezău de au vreo ştiinţă de la părinţii lor că ar ave şi Agapie înpărtăşire | la aceste moşii; şi unul au dat răspunsu că nici o ştiinţă nu are, dar Ion Ţigănaşul au dat samă că el | şi cu ğurămănt poate încredinţa că însuşi moşul său iau zis de va scoate Agapie danie čau auzit | că are pe 30 paşi din Zabuliche săi de, iar di na scoate danie să nul ingăduiască, la care numitul | Agakie au zis că de va priimi să facă ğurământ înainte preosfinţiei sale părintelui Mitropolitului, că nu | are ştiinţă de la moşul său sau de la tatul său că ar ave şi el parte întracele moşii, apoi va rămâne mulţemit | să nu čară nici o parte din numitele moşii, şi la ačasta socotindusă a fi cu cale cerire lui | sau rânduit om al divanului ca să ducă pe numitul Ţigănaş înainte preosfinţiei sale părintelui Mitropolitului | săi facă cuviincioasa cercetare, şi după čau eşit numitul Agapie de la ğudecată apoi au întorsu a zice că nu să mulţămeşte | după mărturisirea ce va face Ţigănaşul, şi nau vrut să margă la Mitropolie. Deci sau cunoscut că el | umblă ca să lungiască ca să nui de sfârşit pricinii acum, ca să mai adaogă a da şi altă dată supărare numiţilor oameni. | după cum iaste el obicinuit. Şi fiindcă după toată cercetare ce sau făcut de noi acum pricinii aceştia nici o | dreptate nu putem zice că ar ave să între el stăpănitor întraceste moşii, dacă nu are dovadă că ar fi | stăpânit moşul său sau tatul său, din ğudecata divanului sau dat şi pe dânsul rămas, iar numiţii răzeşi îşi vor stăpăni | moşiile cu pace despre dânsul. şi cându el va ave mai mult prepus asupra Ţigănaşului că are ştiinţă că iaste | şi el moşan întracele moşii săi facă carte de blăstăm şi de na primio apoi prin ğudecată îşi va căuta dreptate | şi acele scrisori ce să arată mai sus care liau scos numitul Agapie, fiind nişte scrisori netrebnice şi pricinuitoare | de pagubă şi de supărare numiţilor răzăş sau luat de la mâna lui şi sau dat răzăşilor de vreme ce el nici mai îna-

inte nici acum. nici acea danie nau scos căci sau cunoscut că nici nu are. ačasta. 1787 Iunie 30.

Veisa vel logofăt, Costandin Ghica vel vornic, Depasta vornic, Costandin Roset spatar.

Sau trecut la condica divanului de cărţile de ğudecată de *Gheorghe Costin* condicar,

XC. *1794 Mai 12.* Facem ştiri cu ačastă mărturie hotarlcă că fiind noi rănduiţi de dmnelor boeri ispravnici de ţinutul Fălciiului cun cinstit răvaş a dumilorsale a cuconului *Iordachi Miclescul medelniceriu* i a dumisale cuconului *Gheorghe Buzdugan medelnicer* întru carile ni să poruncește prin răvaş dumisale fiindcă lau adus *Dumitrachi sin Ion* luminata carte mării sale lui Vodă ca să orânduiască dumnelor oameni de cinsti de aice din ţinuul Fălciiului ca să meargă să le hotărască ne(şte) moşii a dumisale lui Dumitrache sin Ion de pe apa Bujorului din ţinutul Fălciiului întru carile ni să poronceşte prin răvaşul dumilorsale ca să mergem la numita moşie anume Zabuliche i Goeştii şi să strângem pe toţi răzăşii şi împregiuraşii acestor doă hlize de sus arătate cum şi alte moşii dinpregiurul acestor dou hlize, car(i) să hotărăscu cu dânsele, a Chiţivoeştilor di o parte, i a *Bălăneştilor pe di altă parte, ce să numescu Giurcani*; deci strângând pe aceşti pe toţi la stare locului am făcut stânjăn de opt palme gospod, şi am făcut şi fune cu stânjăn de 10 stănjăni fune şi am întrebat pe răzăşii Zabulichii i Goeştii ca să ne arăte scrisori ce au pe aceste moşii de sus arătate, şi alte scrisori nimica nau arătat fără de căt numai neu arătat nişte scrisori în care arată că au avut judecată Ţigănăşăştii şi Şotropeştii cu dmnealui *pitar Neculai Cuza ginerele răpăusatului dumisale păharnicului Vasile Adam* şi cu Costantin Agapie din Oţăleni în carele arată prin scrisorile acele că cu acolisiri sau legat Costandin Agapi şi dmnelui pitar Neculai Cuza de moşiile sus arătate şi iau dat rămaşi dintraceste moşii şi de stăpânire Ţigănăşăştilor şi Şotropeştilor după cum îi arată scrisorile, însă o mărturie de la trii mazili şi de la Episcopul Huşului, i de la stolnicul Enaki leat 1783 Mai 15, i o mărtnrie de la trei boernaş. let 7240 Iunie 10 o adiverinţă de la jicniceriul Vasile Adam, i o mărturie de la trei mazili. i de la dlui stolnicul Enaki leat 1783 Mai 20, un suret scos de pe dou ispisoace, în carele dă tărie acestor răzăşi ca săş stăpănească aceste moşii leat 7092 Iune 2, o carte de la doi ispravnici în care dă tărie acestor răzăşi ca săşi stăpânească moşia, let 1776 Mart 3. o carte de giudecată de la dlor veliţii boiari, a divanului în carile

arată că au avut Ţigănăşăştii şi Şotropeştii judecată, cu dmnealui pitar Neculaiu Cuza, şi cu Costandin Agapi, şi iau dat rămaşi pe pit. Neculai Cuza, i Costantin Agapi şi au dat totă stăpâniri tot jăluitorilor Ţigănăşăştilor şi Şotropeştilor leat 1787 Iunie 30, dar am întrebat pe Şotropeşti au scrisori în ce chip să împartu; ii nici o scrisoare nau arătat zicând că ei dintrunceput din neamul lor au apucat că să împartu în dou cu Ţigănăşăştii, atăta de Zabulichi cât şi de Goeştii; şi eşindu şi alţi oameni streini bătrani care nau trebuinţă de scrisorile de sus arătate şi iarăşi asămine nau arătat că în dou să împartu, atâta din Zabulichi căt şi din Goeşti; deč noi văzindu că împărţala lor au fostu tot în dou din ceste hlize de sus arătate, şi este cu primire lor să să împărţască tot în dou, şi acum, am prinsu a măsura dintro piatră vechi ce desparte Kiţivoeştii de Zabuliche capătul moşii despre rasărit pe apa Bujorului despre apus, şi am purces în ğos spre amez pe mal pârăului măsurând printro piatră ce desparte Zabulichi de Goeşti, şi sau găsit funi 14, 5 stănjăni, 1 palmă; şi de acole (аголе) nem întorsu iarăşi înapoi din sus dispre miază noapte pe mijlocul moşii la al doile măsurătoare, şi am pus funie dintro piatră veche, ce desparte Chiţivoeştii de Zabulichi, pănă în margine Goeştilor, undi esti piatră şi sau găsit funi 17, 2 stânjăni, cari pietre disparte Zabulichi de Goeşti, şi de acole iarăşi nem întorsu înapoi la margine moşiei din sus despre mezi noapte la capu moşiei despre apus, unde se întâlneşte cu moşia Bărboşii şi măsurând iarăşi în ğos inspre amezizi pănă întro piatră ce desparte Zabulichi de Goeşti şi sau găsit funii 17, 1 stânjăn. şi aşa sau încheiat cu aceste 3 măsuri; şi de acole iarăşi nem intorsu înapoi la capul moşii Goeştii despre răsărit pe apa Bujorului despre apus, şi am pus fune dintro piatră ce este în malul pârăului Bujorului, despre apus ce au dispărţit Zabulichi de Goeşti şi am prins a măsura în ğos înspre amiazizi pănă întro piatră ce desparte Goeştii de Bălăneşti. şi sau găsit funi 18 la măsura întăia, de acole nem întorsu, iarăşi înapoi la margine moşii din sus despre meazi noapte, la mijlocul moşii. şi am prins a măsura în ğos înspre amezizi, pănă în piatra ce disparte Bălăneştii ce să numesc ğurcanii, cari piiatră desparte Goeştii de Bălăneşti, şi sau găsit funi 16, 9 stănjăni; şi de acole nem întorsu iarăşi înapoi din sus, despre mezinoapte, la capătul moşii despre apus, unde este stâlpu de piiatră, ce desparte moşia Goeştii de moşia Bărboşii dumisale pitarului Neculai Cuza şi am prins a măsura în

ğos in spre amezizi pe capătul moșii despre apus până întro piiatră ce desparte Goeştii de Bălăneşti diiaconului Andrieş, Bălănescul şi cu nemu lui şi sau găsit funi 17, 1 stănjăn; şi aşa sau încheet Goeştii cu aceste trii măsuri, după cum mai sus să arată, şi de acole nem întorsu înapoi la capătul amânduror *zlizilor* (sic) de moşie de sus arătate despre soare apune şi am prins a trage cu fune lungu moşiilor în spre răsărit, şi sau găsit 73 funi până peste apa Bujorului despre răsărit, unde să întâlneşte cu moşia Bălăneştii, fiindcă scrisorile Zabulichi şi Goeştii, celi vechi cer malurile amăndou şi aşe sau încheet cu aceste măsuri amăndou hlizile de moşii de sus arătate; însă aceşti Bălăneşti cari sau întâlnit cu Goeştii şi *Zabulichi peste Bujor sănt osebiţi Bălăneşti. nu sănt cari se numesc şi ğurcani*, ce aceştia se numesc *Boşca*, dar sănt tot a diaconului Andrieş şi am dat sfârşit Zabulichi şi Goeştilor cu aceste măsuri de sus arătate din ğur împreğur. Şi am făcut întrebare Şotropeştilor, ce să uumescu Groseştii din cotro vor să de parte lui Dumitraki sin Ion i Simion *Cofetariu*, i a mătuşii lor Catrina ce au baştină întramândouă hlizele, atăta din Zabulichi căt şi din Goeşti; ei sau primit să de parte din sus despre mezinoapte, ce li să cade dintramândou hlizile şi li sau venit lui Dumitraki sin Ion, i Simeon Cofitariu, i mătuşii lor Catrina 36 stânjăni, 2 palme parte din Zabulichi, tij li sau vinit 45 stânjăni, din Goeşti la măsura întăia pe vale şi la măsura al doilea li sau vinit 43 stânjăni din Zabulichi tij sau mai vinit şi din Goeşti 42 stănjăni 2 palme di Goeşti, la măsură pe mijiocu, tij sau vinit 42 stănjăni 5 palme din Zabuliche; la măsura al triile şi asămine sau mai vinit şi din Goeşti 42 stânjăni 5 palme la măsura al triile, la capul moşii despre sore apune şi sau lipit şi din Goeşti stânjăni baştină lăngă cei a Zabulichei, la măsura pe vale, 81 stânjăni, 2 palme, iar la măsura al doile au venit 85 stânjăni, 2 palme, sau vinit şi la măsura al triile 85 stânjăni 7 palme la capul moşii despre apus şi aşa sau ales parte lui Dumitrachi sin Ion, i Simion Cofitar i a mătuşei lor Catrina; dintramăndou hlizile, baştin lor în parte de sus despre mezinoapte; şi aşa sau priimit şi o parte şi alta; cu baştina ce sau ales în parte den sus să stăpânească Dumitrachi sin Ioan, i Simion Cofitar, i mătuşa lor Catrina; iar în parte din ğos au rămas stăpânitori Şotropeştii ce să numesc Groseştii şi Ţigăneştii; cu nemul lor în parte de ğos dintramândou hlizile. Dar apoi deosebit au cerut Dumitrachi sin Ioan şi parte Ţigânăşăştilor ce o are răscumpă_

rată cu un zapis ce vândusă Ţigănăşăştii vatavului dumisale visfernicului Iordachi Balşu Axinte Lupan, şi fiindcă lau răscumpărat dumnelui săngur ce are zapis era făcut let 1791 Mart 18, în care adivereazâ prin zapıs că ei de a lor bună voe au vândut moşie lor ce sa alege dintramăndou hlizile parte lor, acum cerănd Dumitraehi şi cumpărătura aceia a Ţigănăşăştilor să o lipască iar lângă baştina lui, sau ales şi cumpărăturu Ţigănăşăştilor 162 stânjini 4 palme 2 parmace la capătul moşii despre răsărit şi sau lipit lângă baştina lor; tij sau mai vinit la măsura al doile 170 stânjăni 4 palme, tij sau vinit la capul moşii despre apus 171 stânjăni şi aşa sau încheet şi parte Ţigănăşăştilor cu aceste trii măsuri în somile stânjanilor şi sau lipit şi cumpărătura aĉasta, a Ţigănăşăştilor ce o ave răscumpărată Dumitrachi sin Ioan, de la Acsinte Lupan, vătavul dumisale visternicului Iordachi Balşu, iarăşi lângă baştina lor şi au rămas în parte din ĝos stăpânitori numai Şotropeştii ce să numesc Grosăştii şi cerând săşi pui petri între dânşii ca să nu să întindă cu stăpânire unul în spre altul atâta să nu să întindă Dumitrachi sin Ioan cu nemul lui, in parte de ĝos, ce au rămas la stăpânire Groseştilor cum şi Grosăştii să nu să întindă cu stăpânire în parte de sus a lui Dumitrachi şi am dat cu funii de 10 stânjani din piatra ce din sus de malu părăului în ĝos spre amezi până unde sau înplinit 24 funi 3 stânjăni 6 palme 2 parmace la capătul moşiei despre răsărit şi a pus pietre între Şotropeşti ce să numesc Groseştii şi între Dumitrache sin Ioan cu nemul lui ce trag de pe Şotropeşti, şi nem întorsu înapoi la mijlocul moşii la măsura al doile şi am prinsu a măsura iarăşi în ĝos spre amezi. până unde sau înplinit 25 funi 5 stânjăni, 6 palme, adică 255 de stânjăni, 6 palme şi iarăşi am pus pietre la mijlocul moşii şi iarăşi neam întorsu înapoi la al triile măsură la capu moşii despre apus şi despre mezinoapte, şi am prinsu a măsura in ĝos spre amezi până unde sau înplinit 25 funi 6 stânjăni 4 palme şi am pus piiatră între nemuri, adică 256 stânjăni 4 palme şi aşe sau încheet în parte de sus şi cumpărătura lui Dumitrachi sin Ion ce au cumpărato de la Ţıgănăşăşti şi văzınd şi noi aĉastă hotarnică că este cu priimire tuturor răzăşilor şi a nemurilor nem pus numele şi degetili cari nau ştiut carte, Mai 12 ‡ ѧѱчд.

† Eu Ioniţă Grosul, † Eu Ioniţă Grosul văr primare cu Ioniţă Grosul, † En Vasile sin Grosului, † Eu Zaharia zet Grosului, † Eu Năstasie Grosul, † Eu Dămiian Ţigănaş, † Eu Cos-

tandin Ţigănaş, † Eu Ioniţă Ţigănaş, † Eu Ghiorghi Cireş mam întîmplat la a‹ăstă învoială a răzăşilor de sus arătată, † Eu Glıgori Mihălache mam întămplat, † Eu Năstasă Ţirca nepot lui Dămiian, † Eu Vasile Negură mam întâmplat, † Eu Andrei Sărbul mam întămplat, Neculai Bădros am hotărât din porunca dumilorsale boerilor ispravnici, Acsinte Lupan ım hotărât din poronca dumilorsale boeri ispravnici, Ionıţă am fostu la acesta hotărâre din poronca boerilor.

De la isprăvnicia ţinutului Fălciiu

Din luminata poronca mării sale lui Vodă fiind rânduiţi numiţii mai sus ce sint iscăliţi, carii mergănd la stare numitelor moşii şi după cercetare ce au făcut alegănd şi hotărănd părţile de moşie a numitului Dumitrachi sın Ioan atât baştină căt şi cumpărătură din moşie ce să arată prin hotarnica aăasta şi fiind cu piiimire tuturor răzăşilor ce să află iscăliţi şic ercetăndusă şi de către noi am găsit că cu cale şi cu priimire răzăşilor este făcută şi am întărit şi cu a noastre iscălituri.

Iordachi Miclescu med.

„Şi eu dascal Pavăl Stiriian ot Câşla am scris aăastă hotarnică cu invoiala şi zisa a tuturor răzăşilor.

Pavăl Stirian.

Obs. Pe hotarnică e însemnată palma cu care s'a măsurat moşia. Ea are o lungime de 0m. 27.

XCI. *1794 Mai 14.* Izvod de câtă cheltuială sau făcut la disbătu(tu)l moşii Zabulichi şi Goeştii de când am prins a ne ğudeca cu Costandin Agapi şi cu pit. Neculai Cuza până am disbătuto din velet.... şi pănă la let 1794 Mai 14 pănă când şau ales ğupân Dumitrachi sin Ion şi cu Simion Cofetar i mătuşa lor Catrina părţile lor de baştină şi atunce am făcut socotială şi cheltuelile cine cât au dat la cheltueli pe la giudecăţi şi cine cât au luat din veniturile părţilor de moşii de sus arătate.

ЗАѰЧД Mai ДІ.

308 lei (ТИ) sau cheltuit la dizbătutul moşii de către toţi răzăşii însă părţile amănduror hlizelor.

Cine au dat aceşti bani de sus arătaţi la cheltuială. iau dat Dămiian Ţigănaş şi fratesău Ion Ţigănaş şi Zaharia Grosu şi Sămion Cofetariu şi cerănd ei la ceilanţi răzeşi ca să le întoarcă înapoi din cheltuială ei încă leu cerut să le arăte venitul moşiei ei leau arătat că au eşit numai 98 lei şi scăzăndusă din cele trei sute 8 lei de sus arătaţi, aceşti 98 lei, râmân răzăşii

ceilalţi să mai întoarcă unul la altul rămân 210 lei să să împartă pe doi bătrâni adică 105 lei rămân asupra lui Dămian Ţigănaş cu neamul lui, 105 lei rămăn asupra Şotropeştilor şi Grosăştilor. La aceşti 105 lei a Şotropeştilor au să prindă 52 lei pol Dumitrachi sin Ion, i Simeon Cofetar, 52 lei pol rămân asupra Grosăştilor ca să intoarcă înapoi din ce o hi cheltuit den nemul lor carile arată că eu cheltuit Zaharie zăt Grosu.

Şi împărţind şi aceşti 52 lei pol Dumitrachi sin Ion i Sămion Cofetar i mătuşa lor Catrina sau venit în parte Catrinii săşi tragă cheltuiala 26 lei 30 bani iar 26 lei 30 bani au rămas asupra lui Dumitrachii asupra lui Simion Cofetar şi cu neamul lor osăbit de a Catrinii şi aşa sau dat sfârşit şi cheltuelii aceştia şi pentru mai adevărată credinţă am iscălit întracesta izvodu unul la mâna altuia cari am ştiut carte, iar (cari) nam ştiut nem pus degitile.

† Eu Zaharie Grosul mam iscălit, † Eu Dămian Ţigănaş am pus degetul, Neculai Bădros căpitan.

XCII. *1794 Maiu 15.* Izvodu de câtă cheltuială am făcut la hotărâtul moşii Zabulichi i Goeştii cum mai ğos să arată.

94 Mai 15.

Lei	parale	
23	—	la ispravnici de au iscălit hotarnica.
14	—	măncaţi băuţi.
21	—	pe pusu chetrilor şi facerea hotarnicii şi osteneala hotarnicilor.

Neculai Bădros căpitan.

3 lei am dat la facere cărţii gospod când am mersu la alegire moşii.

XCIII. *1798 Iunie 20.* Iordachi Munt(ean) şi . . . îndată ce veţi lua răvaşul acesta să vă porniţi cu poblicaţia ačasta cetinduw după rănduială întru auzul tuturor răzăşilor acelei hlize de moşii care o veţi ceti nu numai pe la satele de pe înpreğur dar şi pe la zilele de iarmaroace o veţi ceti pe la târguri ca să audă şi să se înştiinţeze cu toţii, şi care vor cere protimisis vor veni să arăte aice la Is(prăvnicie) iar care nu să iscălească poblicaţia după rânduială, şi ačasta poblicaţie o veţi poblicui şasă luni de zile şi iscălinduse de toţi răzăşii înpregiuraşi o veţi aduce aice. 1798 Iunie 20.

Νικολάος σερδαρ, Γ. Ιαμανδί med.

XCIV. *1798 Iunie 20.* Poblicaţăi a doaѡ hliză de moşiĭ Zabulichi şi Goeştii.

Cătră toţi răzăşii şi înpreğuraşii a acestor hliză de moşi fiindcă Dumitraki săn Ioan după cumpărătura acestor hliză de moşie ce sănt la acesta ţănut al Fălciulul pe apa Bujorului au scos şi luminată carte de publicaţăe, pe arătata cumpărătură, pentru aĕasta după obiĕnuita rânduială iată vi să face de ştire tuturor niamurilor, rudeniilor ; megieşi şi împreğuraşi, care şi cine va ave a face cerire de răscumpărare a acelei cumpărături sau cu protimisăs de rudenie sau de răzăşie sau ori şi ce indreptare şi dovezi vor ave prin care să i să cadă a răscumpăra şi a anerisl aĕastă cumpărătură să vii aice la diregătorie ţinutului, să arăte şi prin cercetarea ce din poroncă o să să facă dovezilor şi îndreptărilor ce vor eşi pe urma acestei cumpărături, fără îndoială păzândusă le va lua în stăpânire, şi le va avea în veci rămâind aĕastă cumpărătură rău şi fără temeiu. Deci spre a să statornici şi a să anerisă aĕastă cumpărătură fieşte care din cei cu protimisăre au vadea şasă luni de zile să fie înştiinţaţi, căce care va face cerere pe urma aceştii mai sus arătate vadele de şasă luni de zile nu i să va ţine în samă orice dovezi şi cere(re) vor face ; iar care din rudenii megieşi împreğuraşi nu vor ave a pretenderisi nemică asupra acestei hliză să să iscălească mai ğos toţi răzaşii şi alţii ce vor fi pen preğur ca după aĕastă publicaţie săşi facă şi numitul cumpărător Dumitrachi săn Ioan dresuri spre veĕnică stăpânire. · 1798 Iunie 20.

Νικολαος σερδαρ, Gh. Iamandi med.

Tărgu Fălciu

Aice în tărgu Fălciu sau cetit aĕastă *poblegaţei* şi după poroncă am iscălit.

Eu Sava vornec, Eu Stefan *Bărbeni*, Eu Lupu Metrofan, Eu Lazăr, Eu Coste Grec, Eu Enaki Găscă.

In satul Hoceni sau citit aĕastă poblicaţie şi în spre crecredinţă am iscălit.

Glegoraş Ciulei, Eu Alistar Ciulei, Eu Gavril Bolat mazil.

Şi aice în sat Delenii sau cetit aĕastă poblecaţie în auzul tuturor şi după poroncă am iscălit.

Vasile Ghiban, Andrei Ghiban, Dumitrachi popa Vasilakie.

In sat Oţăleni sau cetit aĕasta poblecaţ.

Ion Neştian răzăş de moşie Chiţivoeşti alăture Cheţăvoeşti cu Zabulichi.

Eu Vasăle Dahori răzaş.

Eu Ioniţă Mărcotă am auzit că sau cetit *poplecaţie*. Aĉastă *poblegaţie* fiind eu rânduit ca să o cetescu pen sate de pen prejur, aceste hlizi di moşie şi după poroncă am portato şi am iscălito cari sănt mai sus arătaţi şi spre credinţă am iscălit. Febr. 9.

Iordachi Tiutun, Alexandru Gheban.

De la isprăvnicie Fălciului

Cetindusă aĉastă publicaţie de către nepoţii rănduiţi ce au fost de dlor ispravnicii, la ace vreme, prin toate satele după cum sănt arătate, pără la vadeoa hotărătă de şasă luni. di care nimene nu sau sculat cu vreo răscumpărare de protimisis că ar fi neam cu vânzători acestor părţi de moşie ca să vie să aräte ispravnicii. pentru acie dar văzănd şi noi că vadeoa hotărătă sau împlinit, şi nimine nau eşit nici cu o pricină sau răscumpărare, sau adiverit şi cu ale noastre iscălituri.

99 Fev. 13.

Dimitrie pah., Iordachi stolnic.

XCV. *1799 Febr. 10.* Adică. eu Ioniţă. Grosul dinpreună cu suţul meu Tudora şi cu fiĉorul nostru. Vasilie. datam adivărat şi încredinţat. zapisul. nostru. la măna. nepotului nostru. Dumitrachi. Ioan. nepot. Şotropii. strănepot. Leului. vătavului de aprozi. precum să să ştie că de nime. nesiliţi nici asupriţi. ci de a noastră bună voe. am văndut a noastră. dreaptă. ocină. şi moşii. în Zabulichi şi în Goeşti, ci o avem şi noi de pi strămoşul nostru. *Leul* cari moşie. după ci sau hotărât şi sau stâlpit din ğur împreğur cu petre şi alegândusă parte nepotului nostru. Dumitrachi. şi altor niamuri. de o parti apoi. după alegere şi împărţala ci sau făcut între noi. au prinsu dumnelui a cumpăra de la celanti. neamuri a noastre. după zapisele. ci le ari. nepotul nostru Dumitrachi. de cumpărătură de la celanti neamuri. apoi acele zapisă făcânduşi dumnelui şi *pobligaţie* după obiceiul, locului. şi fiindu că după ci sau umplut şi vadeaoa. *pobligaţilor* undi la cumpărăturile cele vechi a dumisali. eram siliţi şi noi ca după obiceiul *poblicaţii* ca să dăm banii pe parte unei surori a noastră. ori să iscălim în poblicaţii apoi pentru aĉasta am socotit fiindcă tot trupul moşii. amânduror hlizilor în ile cuprinsese dumnelui cu drepte cumpărături şi cu baştină dumisale. şi fiindcă mai rămăsese aĉaste părţi a noastre adică 22 stânjăni, pi cari somă de stânjăni din urmă pomeniţi şi cu casă i piv-

niţă, şi cu toate a casii, însă cu părţile, cu grădina, şi cu parte cătă ni sar fi vinit, din parte vadului. de moară cu amândoao malurile. am dat dumisale aceste toate întro 140 lei, adică una sută patru zăci de lei şi văzând noi plata deplin, în mânuli noastri, am dat şi noi acest adivărăt zapisul nostru la măna dumisali şi a soţului dumisale şi a copiilor dumisale să fii neclătit în veci şi pentru mai adivărată credinţă neam pus degetele şi numele. let ‡афчѳ Febr. 19.

† Ioniţă Grosul, † Eu Tudora soţia lui, † Eu Vasile săn Grosul, şi la facerea acestui zapis mam întâmplat faţă şi mam iscălit, Ion Marcotă, şi eu la facerea acestui zapis mam întâmplat Eu Enaki.

XCVI. *1799 Mart 7.* Iw Alexandru Iwan Calimah Vvod cu mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldaviei.

Facem ştire cu ačastă carte a domnii mele, că Dimitrachi fičorul lui Ion, nepotul Şotropii. strănepotul lui Costandin Leul ce au fost vătav de aprozi, pe lângă parte de baştină ce are în moşie *Zabuliche* şi *Goeştii*, cari este pe apa Bujorului, cu vad de moară şi cu amândoă malurile la ţinut Fălciiului, precum adeverează hotarnica ce ari cari este din anul ‡афчд (1794) Mai 12 iscălită fiind atăt de mazilii ce au fost rănduiţi de au ales parte sa, cât şi de toţi răzăşii, încredinţată şi de dlui *Iordachi biv vel medelnicer şi Gheorghe Buzdugan* medelnicer ispravnici aflândusă atunci la acel ţinut, cu părţile ce prin zapis au mai cumpărat în urmă de la ceialanţi răzăşi, au cuprins întru a sa stăpănire toată moşia ačasta ce este cu doaă nume Zabulichi şi Goeştii, însă 166 de stânjăni 5 palme au cumpărat de la un Dămiian Ţigănaş i Gavril brat lui i Costandin sin lui Ioan Ţigănaş i Ioniţă brat lui şi de la un Nästasă Ţirca nepot de sor lui Dămiian Ţigănaş cu zapis tot din anul ‡афчд (1794) Mai 12 şi cu preţu câte 50 parale stânjănul, i 10 stânjăni căte 2 lei şi 10 parale stănjănul de la o Crâstina fiică Tudoscăi nepoată de fată Savinii Şotropoaei cu zapis tot dintracelaş an Iunie 11, prin care zapis 3 palme le face danie numitului cumpərător i 41 pol stânjăni iarăşi cu preţul de 2 lei şi 10 parale stânjănul de la o Catrina fiica Paraschivei nepoată de fată lui Costandin Şotropa şi de la fiul ei Nastasie cu zapis tot dintracelaş an Iuni 11, 20 de stânjăni de la o Vasălca fata lui Stefan Gavril strănepoata lui Costandin Şotropa drept 61 de lei 45 de bani cu zapis din ‡аψчѕ̃ (1796) Febr. 18 ; şi 40 stânjăni 5 palme câte 2

lei şi 30 parale stânjănul de la un Ioniţă sin Savin. i Anastasă brat lui, şi Tofana strănepoţi lui Costandin Şotropa cu zapis din anul trecut ‡ аψчи Iuni 6. şi toate aceste mai sus arătate zapise răspund că vănd fieşte care părţile lor cu parte din vadul de moară. ce iaste în apa Bujorului care curge pe acastă moşie Zăbulichi şi Goeştii şi cu amândoaă malurile, cum pre largu arată zapisăle, cu care împreună iau dat numiţii vânzători şi toate scrisorile câte au avut asupra aceştii moşii dintre care au arătat acum de faţă şi o carte de ğudecată iscălită de veliţii boeri din anul 1787 Iuni 30 asupra cărora după jaloba ce au dat către domnie me cu cerire ca să i să facă publicaţie sau scris carte domnii mele din anul trecut аψчи. Iuni 17 poroncitoare către dregătorii ţinutului Fălciiul ca să facă publicaţie atât la stare locului cât şi pretutindene în tot ţinutul acela până în 6 luni de zile spre inştiinţare tuturor acelora ce dreptate le va da *protimisis* de răscumpărare. după care numitul cumpărător au adus mărturie iscălită de dlor *Dimitraki Neculescu pah. şi Iordachi Crupenski stolnic* prin care arată că după poronca domnii mele sau făcut legiuita publicaţie la stare locului şi pretutindene nu numai în hotărâta vade de 6 luni, ci încă şi mai bine şi nimene nu sau arătat nici cu un fel de protimisis cum pre largu arată aceiaşi mărturie, cari sau văzut de al nostru cinstit şi credincios boeriu dmnlui *Iordachi Cantacuzino* vel logofăt de ţara de ğos, fiind din anul acesta ‡аψчѳ (1799) Febr. 13 mai arătând acum şi alte doaă zapisă însă unul din anul 1794. Iuli 16 pe 20 de stănjăni şi 6 palme din numita moşie, ce vinde un Sămion şi fămeia lui Zoiţa, nepoata Şotropoaei, cu preţu 2 lei şi 10 parale stânjănul şi altul din 10 zile a trecutei luni Februar anul curgător 1799 pe 22 stânjăni cii vinde un Ioniţă Grosul cu soţia lui Tudora, şi fiiul lor Vasile împreună cu casă. i pivniţă şi altele, şi cu parte din vadul de moară cu amândoaă malurile. drept 140 de lei, cari zapise măcar că la publicaţie nau intrat dar fiindcă pe numitul cumpărător însuşi ei prin zapisăle lor îl arată că le este nepot şi are şi baştină în numita moşie, săbornicescul hrisov la unii ca asămine nu zice ca să să facă publicaţie. şi pentru acasta cumpărătoriul rămâne bun stăpânitor şi asupra acestor stânjăni după zapisile de cumpărătură. Drept aceia de vreme ce cumpărătorul şau împlinit datorie sa cu facere de publicaţie după hotărâre săbornicescului hrisov şi fiindcă nimene nici din rudeniile celi mai de aproape a vânzătorilor cum nici din alţi răzâşi sau megieşi răscumpărături

nu sau arătat precum neam încredinţat domnie me din mărturie dregătorilor ţinutului care este arătată mai sus. Iată dar prin ačastă a noastră domnească carte, dăm şi întărim stăpânire numitului Dimitrachi fičorul lui Ion, nepot Şotropii, strănepot luí Costandin Leul ce au fost vatav de aprozi, pe numita moşie Zabuliche şi Goeştii ce este pe apa Bujorului, ca să aibă a o stăpâni înpreună cu vadul de moară din apa Bujorului cu amândoaă malurile, precum arată scrisorile ca pe a sa dreaptă ocină şi moşie cei este baştină şi cumpărătură fără nici o supărare de către nime luănduşi de pe dânsa şi tot venitul din tot locul după obiceiu şi după hotărârea ponturilor ce sănt în visterie cu pecete domnii mele asupra cărie carte aceasta a domnii mele săi fie lui şi în urmă clironomilor săi de întăritură statornică neclătită şi neruşeită nici o dănăoară în veci. cari carte sau întărit şi cu a noastră domnească iscălitură şi pecete.

1799 Mart 7.

Io Alexandru Calimah Voevod, procit vel logofăt.

Pecetea tuş roş. Іѡ ал Іѡ ѐв кл. ҂аѱчѕ. Cap de bou.

XCVII. *1811 Sept. 24.* De la divanul Cnejiei Moldovei.

Inştiiuţare să face cu ačastă carte a Divanului că Safta soţia săvârşitului dín viaţă Dimitrachi Şlicariul di aice din oraşul Iaşi, prin jaloba ce au dat către divan au făcut arătare | că după săvărşire bărbatului său au rămas nu numai cu trei copii mici nevârsnici, în cât cu totul ii iaste piste putinţă, a le întimpina hrana ce din toate zilele, dar | încă şi cu o sumă de bani datorii ca să plătească pe la unii şi alţii şi neîncetat ar fi supărată de către creditori spre a le ráspunde cu plata, şi pentru ca să nu se mai însărcineze cu trecire vremii | din zi în zi ca să plătească dobânzi pe la creditori, şi să rămâe şi ea cum şi copiii după vreme în ce mai proastă şi ticăloasă stare, au făcut cerire | rugândusă ca o moşie ce are rămasă de la soţul său la ţinutul Fălciiului anume Caşla să să vânză cu mezat, şi din banii ce vor eşi mai întâiu să să plătească creditorilor | pentra ca să scape de sub ğugul datoriei, şi apoi ceia ce va mai rămâne săi fie pentru hrana ei, şi a copiilor chivernisire. al căreia cerire cercetândusă de către | divan şi socotindusă a fi cu cuviinţă că întăiu sau dovedit făra îndoială că ačastă moşie iaste a barbatului ei şi în scrisori să numesc părţi | adică Zabulichea i Goeştii şi altile, al doile că şi toate datoriile sănt făcute tot de dănsul, şi al treile că alt chip mai lesnitor spre

plata acestei datorii | nefiind, măcar că Dneei băniasa Marìa Sturza ce să megieşeşte acolo aproape cu osăbita moşie de ačasta, cum şi dlui stolnicul Dimitrachi Beldiman | sau arătat şi să arăta că ar ave ğudecată cu casa mortului dar pentru că nici jăluitoarii să i să facă mai multă stingherială şi trecire de vreme | ca să să mai însărcineze cu plata dobânzilor precum nici aceluia ce va fi muşteriu să cumpere să nui poată rămâne nici un cuvânt in urmă, sau găsit cu cale | şi prin ţidula divanului dintru acest curgător an 1811 Iuli 17 ci sau scris către vornicia de aprozi sau hotărât să rânduiască pe telal başa | ca să strige la mezat numita moşie Căşla ce din scrisori să numesc părţi precum sau zis mai sus, în curgere de 40 zile după rânduială cu toate | pricinile ei, şi muşteriul ce va fi ori de va câştiga ceva mai mult din cât să află acum, să nu fie supărat de către vânzătoari, sau de va păgubi | ceva iarăşi volnic să nu fie a face cât de puţină pretenţie de la casă, După care vornicia de aprozi făcând urmare întocma, prin osăbita ţidulă | din 18 zile a trecutei luni Iulie au orănduit pre Costandin Telal başa, carile după poruncă strigânduo la mezat de atunci şi până | acum neîncetat. pe toate uliţăli oraşului şi în |divan şi muşterii încă după rănduial adăogândusă unii pe alţii, preţul cel mai bun | şi mai folositoriu, adică doâsprezece mii lei nu lau dat altul nimine de cât cinstitul boer dlui vel vornic Neculai Hrisoverghie | cari fiind cu primire şi toată mulţumire vânzătoarii prin vechilul său sulgerul Toader Noor, sau săvârşit hareciul în divan înainte noastră | asupra dsale vornicului cum arată aceiaşi *ţidulă a vorniciei*, cari sau încredinţat şi de către noi la 19 zile ale acestei curgătoare luni Septembrie.

Drept aceia de vreme ce mezatul acesta sau urmat după toată cuviinţa şi sau săvârşit în divan cu mulţămire vânzătoarei şi cu însuşi priimire | dsale boeriului cumpărătoriu după noima ce sau zis mai sus, iată dar că prin carte ačasta după cuprindere scrisorilor vechi şi noaî, cum şi a zapisului de | istov vânzare ce au luat acum din 12 tot a acestii curgătoare luni Septembrie de la numita vânzătoare i să întăreşte stăpânirea dsale | vornicului pe moşia *Câşla* de la ţinutul Fălciiului, care din scrisori să dovedeşte părţi, adică Zabulichea şi Goeştii i Giurcanii i Bălăneştii şi altele | ca să le stăpânească fără nici o supărare despre nimene cu toate acareturile ce vor fi pe dânsele, adică casă, iazuri, mori şi orì ce altă ca | pe un drept lucru dsale, ce cu bună credinţă au cumpărat, de pe care săşi ia şi tot venitul

din tot locul după obiceiu, şi hotărârea ponturilor domneşti | şi cartea aceasta săi fie dsale şi în urmă clironomilor dumisale. de întăritură statornică neclintită şi neruşeită nici o dănăoară | în veci. 1811 Sept. 14.

D. Sturza vel logofăt, Balş vel logofăt, C. Balş vornic. indiscifrabil, Matei Roset 2-a log. procit.

Vechil fiind de parte dumisale Dumitrachi Beldiman biv vel stolnic ca săi cumpăr moşiile arătate mai sus de la sultan mezat şi savârşindusă hareciul asupra mea pentru dlui fiind luat adeverez. 1811 Sept. 14.

Nc. Hermeziu vornic.

XCVIII. *1811 Oct. 6.* Către cinstita isprăvnicie ţinutului Căpitan Pavlu Tulburi.

Din poronca cinstitei isprăvnicii fiind rânduit ca s mergu la satul *Câşla* să fac cercetare unui iaz din numitul sat *Câşla* ce lau cumpărat dinpreună cu moşia Câşla dum. stolnicul Dimitrachi Beldiman cu Soltan Mezat acum în trecuta lună Sept. 19, de la soţia mortului Dumitrachi Şlicaru din Eş, cu toate acareturile şi veniturile aciii moşii şi ar fi mărsu în urma vânzării un vechil a soţii mortulul Şlicaru şi cu nişte neguţitori păscari din Eş. anume Simeon Păscaru i *Ghiţ jădov* şi cu Chiriiac Ciubucciu şi ar fi tăiat iaz scurgând şi toată apa scoţând şi tot peştele în ţăria lor făcând multă păgubire.

După poroncă mergând la stare locului, faţ fiind vichilul dumisale stolnicului Dumitrachi cum şi vichil mortului Şlicar şi neguţătorii cumpărători iazului, şi intrând în cercetarea pricinii, sau aflat aşa, soţia mortului Şlicar vânzătoare moşii Căşla Sept. 1 a anului acestui, vindi acestor neguţitori mai sus pomeniţi numitul iaz săl păscuiască iar nu săl tae, şi cât peşti vor scoate săl plătească cu 28 lei suta de ocă. neguţitorii şi porneşti pi vichilu său numita şlicăriţă din Iaşi la iaz, şi la 17 Sept. chemăndu şi pe numiţii neguţitori păscari îi şi porneşte şi pe dânşii la iaz ca să vâneze peşte, şi vin la iaz în satul Căşla şi fac gătire şi la Sept. 23 tae iaz şi dau drumul apei. la 19 Sept. cumpără prin mezat moşia di istov cu iaz cu tot şi cu toate acareturile dlui stoln. Dumitrachi Beldiman şi îndată trimite poruncă vatavului dumisale ca să pui stăpânire pe moşie şi pi toate acareturile şi pi iaz, şi vătavul după poruncă merge îndată in sat Câşla după poronca ce priimisă şi găseşte iaz tăiet şi pe neguţitorii pescari acolo şii ia şii aduce la Hoceni. la dum-

neei cucoana soţia dumisale stolnicului Dimitrachi Beldiman şi le porunceşte ca s fie îngăduitori a nu scurge iaz nici a vâna peştele căci moşia sau cumpărat de boeru dumisale şi peste dao zile vine şi dlui şi va puni la cali. şi aşa au priimit şi numiţi neguţitori şi sau întors înapoi la iaz şi în urmă dmnei cucoana au trimes pe vătav cu oameni să astupe iaz că nu să scosese peşte până atunci nici ca cum. şi mergând vătav sau apucat di astupat şi au prinsu apa, iar Simion unu din neguţitori au zis năvoderilor să distupe iar un năvodar din aceea anume Rac au zis mergi dta inainte giupâne Simioane şi începe şi apoi noi om distupa şi aşa au intrat numit Simion şi au început a distupa întrând şi năvodarii cu dânsul au distupat, şi au dat drumul apei şi vătav văzând aşa înpotrivire sau dus acas neputândui opri, şi în urmă au adus neguţitoriu un poloboc di vin pi ezitură şi au dat di băutu năvodarilor şi altor oameni şi au scursu iaz păn în tălpi şi rămâind peştile pi uscat tot au pus neguţitoriu oameni şi lau prinsu tot peştile cu mânule întro zi Sept. 26. şi singuri neguţitorii au arătat că au scos 2430 ocă peşte cu parte nivodarilor cu tot şi lau încărcat, şi lau pornit la Eş iar cât au rămas pin glod au murit şi lau mâncat păsările nefiind apă nimică, Sau intrebat şi pe numiţii neguţitori cu ce cuvânt au tăet ei iaz, căci lor contractul nu le scrie săl tae ci săl păscuiască, şi le şi poroncise dmneei cucoana stolniciasa să nu *scură* apa. ii au arătat că aşa este că şlicăriţa încă liar fi zis să scoată peştele rânduri 400, 500 ocă odată dar nu mai multu, dar iau îndemnat un Costandin Grecu din Guşiţei, ca săl tae şi să dei drumul apii să nu caute ci zice vătavu că voi aţi dat bani. Li sau zis dar cu ce cuvânt naţi lăsat ceva apă ca s nu moară sămânţa peştelui, ei au arătat că năvodarii acei trei oameni din Căşla au dat drumul apei toată *beţi fiind* şi Joi sosind şi dlui stolnicul din Eş şi văzând această întâmplare, au lăsat pe neguţitori păr au pornit tot peştile la Eşi împreună cu tovarăşi lor Ghiţi jădov şi în urmă cu poronca isprăvniciei după carte cinst. logofeţii au oprit pe doi din neguţitori şi pe vechil Şlicăriţei pe carile îi trimete la cinstita isprăvnicie ce după cum să va socoti să s pue la cale trimiţând şi izvod de păgubire ci sau socotit a fi viind şi vichil dumisal stolnicului D. Beldiman şi nu lipsesc a înştiinţa. 1811 Oct. 1.

Pavăl Tulbure.

La ačast cercetare mam tănplat şi eu faţ.
Toader Vârgolici vornic de poartă.

De la isprăvnicie

Ačasta este mărturie orânduitului. 811 Oct. 6.
Carp serdar, Buhuş medelnicer.

d) *Iteşti* (Hurduji).

XCIX. *7146 (1638) Mart 16.* † Eu Ionaşco Jorѣ ce am fostu vornic, scriu şi mărturisescu cu cestu zapis al mieu. com. eu. de bună voia. nostră. de nim. nѣnevoitu. nič. înprѣsuratu. ce de bun voia nostră amu văndutu. satul anomѣ Itѣştii prѣ Elanu. ce s chiamă Hordogii. ğopănoloi. Strătolat. al doilea sulger. dereptu patruzeač şi cinci. de galbeni. bani buni. dinu dires. ce au. avutu. de compărător ce au. avotu. de la Costandinu Voda, şi la tocmal. nostră. au fost mwlţi | wmini. buni. şi boeri. anomѣ. Enakie pitar marѣ. şi armaşulu. celu marѣ. Ştefan. şi Neanol vornicul. şi Herăe. căpitanul. şi Petriceico jicničarol· şi Caracaş jicničarol. deč. noi. decaamu văzut. plat . . . to)cmal noi încă amu scrisu mărturie intru. est zapis. şi nam pus peceţili. întru. acestu zapis. ca s ştie.

pis u Ias vlt. 7146 Mart 16.

Ionaşco Jorea ce am fost vornicu amu scrisu acestu zapis (l. p)., az Petričaico vei jicničar (l. p.), Caracaş jit. (l. p.), az Ñeniul vornic iscaal, Herăe vel orăjnic iscal, az Săpoteanul cămăraş iscal ne am şi noi prilejit şi noi întračastă tocmal.

In dos nota: Uricul i suretul zapisului acestue săntu la Ştefan Hărnage.

Ispisocul lui Vasile Vodă din 7146 Iuni 27, care e tipărit cu textul slavon în Surete III 48, se găseşte în pachetul Hurdugilor în traducerea romînească făcută în 1802 Iuli 4 de *Alecu diac.*

C. *Fără dală.* Ето az *Strătulat biv aga* mărturisăscu eu cu gura me la danie | şi săvărşenie me cum am dat fetii meli Măricuţă. zeci boi de plug | şi trei tineri şi zăči vaci cu viţăi. şi trei. tineri. şi şapte iape | cu mânzi. şi zeci mascuri şi 150 de matce de stupi. şi 200 | oi şi viili în dric cu crame de la Manţul. şi satul Hurdugii | cu curţi, cu iazuri, cu' vecini cu tot vinitul. şi parte de | Dăneşti. din cât să va alege parte nostră şi prisaca de | la Hurdugi. [ştere : iar din ğumătaate de

sat Futelești în ğumtaate cu tot | vinitul]. și din Pojorăni de la Prut din cât să va alege parte nostră | în ğumtaate. cu tot vinitul, și din țigani în ğumtaate | și din povijie casei și din argintь, și o sabie și *o șarvana* | și un ilic aceste lem dat | fetii meli Măricuții cum scriem | mai sus denainte popii lui Tene, și Macarie căpitanul. și | Romașco, și Gligorie Colăcei, și Ionașco Godinac iar carile va strica cuvântul meu să fie treclet și proclet, și cu sluga agăi: *Beldiman* am scris.

„Și eu popa Fenea, am fostu de faț și mărturisăscu prѣcum scrie mai sus.

Az Strătulat agă. (l. p. стрѫтꙋлат ага).

4 peceți în fum: paseri și inițiale.

CI. *7150 (1642).* † Иω Басилїе (воевода бжїю мастїю) гспдрѫ земли Молдавскои. | datam. cartea (domnii meali slugii dom)nii meli. lui Enakie. | Penișor. c (a să fie tare și puter)nic cu cartea. domnii | meali. a c(erca . . . .) repți *vecini ai săi.* | ce au fugit din sat den Hurdugi. și *șau lăsat cisla.* în satu. în Hurdugi. anume Gavril Nemțanul. și Melde și Ghioni, și Stefan, și Fende și Vasilie . . reancu, și Țiripanda, și Mireuțe și Trifan, și Gavril Rus, și Ionașco Țaga, si Toma și fičor Tomei, Stefan și Irimie și Chirican Flore, și Dămiian și Marco și Petre și Purece și Balea și Ghiorghiță, și Mardari și Agaghie, și Zaharie și Bărnoskie și Mireuțe. Rusul. și Costantin și Costachie, și Hariton și Iftodie și Barcul, și Gligorie, și Vasilie, prisecar, și Cazanoskie și Istratie și Petre Rus, și altu Toma și Ilie și Ion și Lobodă și Puiul și Hantimagă și Osie, și Coilat, și altu Flore și Pavăl și Pricopie, și or hi ori în satu boerescu, ori în satu domnescu, ori satu călugărescu, ori în târgul domnii meli, în Slobozie, ori undei va afla în țara domnii meli ca s aibă a lua cu stra(n)gul de grumazi sei ducă la sat la Hur(du)gi la cislѣ. și nime să nu cutează a ține sau a opri înnaintea cărții domnii meli. u Ias 7150.

Saam gspdnѫ vel(eal). † Malaiu.

Pecetea tuș roš.

e) *Dăneşti*

CII. *7148 (1640) Febr. 28.* Suret de pe w mărturie sărbească a câţva boiari, din vleat 7148 Febr. 28.

Iată adecă noi Grama vel jitničar, şi Iani vel sulgiar, şi Enaki vel pitariu şi Vasilie Roşca vornic de poartă şi Neaniul vornic de poartă şi Costantin vornic de poartă şi Macarie căpitan şi alţi boiari şi slugi domneşti, scrim şi mărturisim precum au venit înaintea noastră, de nime silit nici asuprit, Simion Sprâncană fičorul lui Ionaşco Sprâncană nepotul lui Gavril Sprăncană păharnic, şi nepot Vasilcăi Sprâncenoae, şiau vândut dinnaintea noastră a lui driaptă ocină şi moşie, din partea de ocină partea moaşei sale Vasilcăi ce să va alege partea ei din satul Dăneştii ce este în ţinutul Fălciiului, a patra parte dintru acel sat, din a patra parte ğumătate, aceia a vândut o dumisale lui Străn lat aga drept cincisprece Unguregti bani, gata, deci noi văzind a lor debună vo tocmală şi plată deplin în mânule lui Simion am făcut ačastă scrisoare a noastră dumisale lui Strătulat aga ca să fie lui de credinţă; şi pentru mai mare credinţă am iscălit cu mânule noastre şi am pus şi peceţile către acest adevărat zapis şi Eu Enaki diiac am scris.

Grama vel jitniciar (l. p.), Ene vel sulger, Vasile Roşca vornic, Neaniul vornic iscal (l, p.), Costantin vornic, Enaki pitariu.

Eu Simion Sprânceană care am vândut încă am iscălit.

Sprânceană iscal.

„Sau tălmăcit de Ghiorghi Evloghie, 1784 Noem. 13.

CIII. *7190 (1682) April 8.* † Adecă eu Ştefana femeae. lui Toder, fičorul lui Dobândă. şi cu fičorii miei scriu şi mărturisăscu. cu čѣstu zapis al mieu precum. au luatu bărbatul mieu. o iapă de la Enachi şi Zearotă şi Meadelan şi Strânbălea. de neam plătit capetele de o nѣvoe. şi sau fost apucat între lună. *săi de. iapa sau şeasă lei bani.* şi au trecut 2 ai. şi nu iau mai datu nѣmică. şi sau vѣnitu partea barbatului mieu 6 orţi şi dacă sau săvârşit. barbatul mieu Toader. mau *trinsu.* pre minѣ. săi dau banii eu nam avut cei da čѣ iam datu partea. lui din Dănѣşti. ce să va alege. cu tot venitul. şi am zis fraţilor lui. săi de. bani şi săi ţie partea. ei nau vrut. săi de. şi am mai pus zi întru an. de să va afla cinѣva din fraţii lui sau din răzeşii lui să o plătească. iar de nu vor plătio. să hie Enakie cu moşii şi fičorii lui în veaci. şi acestu zapis sau făcut. denaintea. părcala-

bului Bulat. și călugăriul Andrei. și Tohilat. și Stefan. a Popei. și Vaslie. sin popei. lui Ionașco. și Hurdug. și Glıginco. pѣntru credință am pus noi deagetele. și am iscălit.

u Ias let 7190 April 8 dnь.

az Vasilie Bolat iscal, † Andrei călugărul, † Tohilat, † Stefan a Popei, † Ionașco Hurdug, az Gliginco iscal.

CIV. *7194 (1686) Iuni 5.* † Adecă eu. Vărvara fata Anisiei sor lui Simion Sprănčană. fičorul lui Ionașco Sprănčană. și Anisiei, și eu Vasilie și cu sorumea. Mărie, și Simina fičorii. a lui Andrei, călugărul. și a Аѳросиіи. sor. lui. Nikifor. Sprănčană. fičor lui Simion Sprănčană. scriem și mărturisim cu čѣstu adevărat zapis. al nostru, de nim nѣvoiți nič. siliț. de bună voe. am vândut. direaptă moșie. a noastră čѣ *avăn.* noi de la părinții. noșstri (ноштри) den sat den Dănѣști. dintra patra (parte) den Dănești· ğumătate lui. Enakie, Pѣnișoară. direptu. 5 lei. bătuți în mâna noastrѣ pѣ ačѣ ğumătate dentra patra (partѣ. de satu. den Dănѣști pѣ Аlan. în ținutul Fălciiului. cu vatră de sat. cu vadu. de moară, în Elan. cu țarină de amândoo părțilѣ. de Elan. ca săi fii dumisal. și fičorilor moșie, în veač. și uricul locului unde să va găsi la siminție. noastre. să aibă. al lua Enakii. la mâna lui. și să aibă. aș fač. și dires. domnѣscu. pѣ locu. și în tocmala. nostră. au fostu mulți omѣni. buni. Șanghiri Costantin vornicul. de Urlați. și Groze. ottam. Tohilat. Gliginco. Ioniț. ot Plopeni. Ifrim ot Izvoreani, Condre ot Gărlă. Vasilie sin Cojan. pѣntru credință. am pus pečѣțile.

u Ias lt. 7194 Iunie în 5 dnь.

† Varvara, † Vasilie sin Andrei, † Ionită sin Hurduc, † Ifrim (l. p.), † Todosie (l. p.), † Condre (l. p.), † Groze (l. p.), † Tohilat (l. p.), az Gliginco iscal.

„Și eu Tănasie. sin Frij, mam tămplat la tocmală și am pus pѣčѣtѣ. † Și eu Vasilie sin Froni (l. p.)."

Costantin vornicul de Urlați (l. p.).

CV. *7260 (1762) Aug. 1.* Adecă eu Mihălachi Cojan diiacon fičor Kilsii nepoat Drăgaii. făcutam zapisul mieu la mâna Postului Penișoar precum să s știe că iam vândut a me driaptă ocină și moșiѧ. di Danești. de pe apa Elanului de nim silit nič nevoit, ci de a me bun voe iam vândut din patru bătrâni iam vândut ğumătate de bătrăn. parte mamei. de pe moașăsa Drăgaia și dumlui Postul miau făcut plat deplin. dar căt niau fost tocmala

ca s fia dumsale driaptă ocină şi moşie în več. neclătită şi fiilor, dsale nepoţilor şi strănepoţilor şi la făcutul acestui zapis sau tămplat mulţi oameni carii mai ğos sau şi iscălit. şi eu încă pentru credinţă mam iscălit. lt. 7260 Aug. 1.

Mihăilă diiacon, † Stefan par., † Ion Agarici, † Manolachi, † Gligori Murgoci, † Gligorie Vintilă, † Toder Hariton.

Şi eu Carpu logofăt de divan mam tâmplat.

CVI. *1794 Sept. 5.* Den luminat poronca pre Inălţatului domnului nostru Ion Mihai Costantin Suţu, voivoda. fiindu noi orănduiţi cu cartea mării sale lui Vodă, ca să mergim să alegem şi să hotărâm moşia Dăneştii ce este a Penişoreştilor, de parte dumisa(le) post. Mariei Pălădoi, iarăşi den Dăneşti însă după cărţile de judecată ce săntu la Penişoreşti i la dumn. post. Marei Pălădoi, care cărţi de judecat. şi la o parte şi la alta şi dau să i Penişoreşti, 1 pol bătrân iar 2 pol. bătrâni îi dă dumisali postelnicesei Marie Pălădoe. Deci noi mergându la numita moşie Dăneşti ce este în ţinutul Fălciului pe apa Ilanului, am făcut fune şi fune am făcuto de 30 paşi şi pasul de 6 palme proaste şi am prensu a măsura capătul moşii despre sore apune pe Saca în sus dentru petră veche ce disparte Dăneştii de Hurdugi până unde neau arătat că săntu Plopeni la margine moşii Dăneştilor den sus şi sau aflat fune 26 pol, dar petre nam găsit şi acole stau pricine, Timircăneşti zicându că Plopeni lor sănt mai în ğos dar nici un hotar nu ne arată nici scrisori ci numai cu gura, dar zapisul strămoşului lor lui Gliginco îi dovedeşte că vinde a lui parte din moşie Plopeni ce i sau ales parte lui osăbit de a celorlalţi fraţi Mării sale lui Vodă din gura văei Grumăzoae în ğos 10 fune şi fune de 20 de paşi şi pasul de 6 palme proaste cu vad de moară şi cu sălişte de satu care noi am găsit din ğos de gura văii Grumazu şi vad de moară şi sălişte de sat după cum scrie în zapisul lui Gliginco, dar ii zicu că nici iazul nui acela, nici sălişte de sat ci facu sălişte Dăneştilor ce este a moşului lor care o vândutu, apoi noi am măsurat şi pe mijlocu moşiei den dreptu petrei ce veche den sus pomenită în sus până unde sau plinit 26 pol fune, care plinire a funilor de sus pomenite au căzut din ğos din izul cel din gura văii Grumezu, şi am făcut sămnu cruce, apoi am făcut cercare şi acelor 10 fune ce vinde Gligincu ca să vedem undi o agiungi din semnul acel de sus pomi(nitu), măsurând piste iezătura în sus până unde sau făcut 10 funi şi au căzut măsura mai din ğos de gura

văii cu 2 fune osebit de o fune de la iezătură în ğos; apoi de la mijlocu moşii despre rasărit în matca Porcinii la o petră vechi ci disparte Dăneştii de Hurdugi şi am prinsu a măsura pe Porcina în sus pănă unde am dat de margina Plopenilor, şi sau aflat funi 45, capătul despre răsărit, apoi am măsurat şi lungul moşii pe den sus pintre Plopeni şi pintre Dănești din Porcină în spre sore apune peste Ilan şi păn în Saca şi sau aflat funi 50 costa pe din sus, despre meză noapte apoi nem dat şi la margine, din ğos. despre Hurdugi din Saca înspre răsărit şi păn în Porcina pintre Dăneşti şi pintre Hurdugi sau aflat fune 62, margine din ğos despre amiazăzi, şi aşa sau încheiet moşia Dăneştii cu aceste măsuri de sus pomenite adecă pe trei locuri curmezişul cum şi lungu pe de amândoaă părţile. Apoi am vrut să alegem partea Penişoreştilor de parte dumisale post. Mariei Pălădoae ca săi dăm dumisale 2 pol bătrâni parte din sus şi despre Plopeni şi un bătrân şi ğumătate să rămână al de Penişoară pe din ğos şi despre Hurdugi; apoi vechili dumisale post. Mariei Pălădoaie nau primit zicăndu cà scrisorile îi scrie pământu ca să i să împlinească pământuri adică 70 de pământuri din moşie Dăneştii şi pământul să fie de 30 de paşi latul iar lungul nu arată în scrisori cât să fii şi vichilu dumisale post, le cere să fie după cum se găsesc arate acum. apoi noi lem făcut cercare în măsuri şi să află unele de 330 paşi şi altele de 600 paşi. apoi noi am făcut cercare pământurilor după măsurile ce sau găsit să înplinim din moşie Dăneştii 114 pământuri, adică 70 a dumisale post. Pălădoi şi a Penişoreştilor 44 cari se facu 114 şi nagiungu 20 de pământuri după curgere lungi(mii) pământurilor ce le cere vechilul dumisale post. Marii Pălădoae şi fiindcă nici vechilul dumisale Marii Pălădoi. nu se priimeşte cu lipsa pământurilor ci nagiungu nici Timircăneştii cu margine Plopenilor şi nau putut luoa sfârşit hotarul moşii fiindu cà noi ştiinţă de lungi(me) pământurilor în scrisori nu arată că nui după cu(m) şti(m) că îmblă pământurile nu sau primit şi după cum am găsit curgire moşiilor am dat şi noi aceste mărturii la mâna Penişoreştilor cu(m) şi hartă de stare locului şi pentru credinţă am iscălit. ҂афчд Sept. 6.

Gligorie vornic de poartă, Neculai Bădros am iscălit.

CVII. *1819.* Cu mila lui Dumnezeu Ioan Scarlat Àlexandru Calimah Voevod Domn ţării Moldaviei.

După darurile şi bunătăţile cele după putinţă, care pot a-

sămâna omenirea cu voinţa dumnezeiască, una şi ce mai întăiu iaste facire de bine, care de către toţi cu un glas să mărturisăşte, şi rămâne şi după trecere vieţii omeneşti neuitată în veci. Drept aceia dar din časul ce Dumnezeiasca pronie niau încoronat cu starea acestei bine credinčoasă şi de Dumnezău păzitei ţări, şi neam suit la părintescul şi domnescul nostru neam, cât niau fost prin putinţă am chibzuit folosul şi fericire tuturor ştirilor, şi cele mai dinainte danii şi faceri de bine a altor prea înălţaţi domni liam întărit, altile şi din nou liam făcut, ca să rămâea nestrămutat din pomenirile primitorilor facerii de bine. Acum dar luatam domnie me aminte şi pentru credinčos boeriul nostru dlui *Enache Stamate* biv vel stolnic, cari atât în vreme altor prea înalţaţi domni, cât şi în vremea domnii mealѣ sau aflat şi să află slujind divanului şi pământului cu toată osărdia, socotitam dar că să cade a fi împartăşit cu oareşicare domneşti mile spre răsplătirea slujbelor sale. şi câtă prin acestu al nostru domnescu hrisov iam dat danie şi miluire *cinci* sălaşi de ţigani din ţiganii domneşti streini veniţi de piste hotară anume: (loc gol) care după nestrămutatul obiceiu al pământului rămân în stăpânire domniască; pe toţi aceştia cu tot rodul ce sau născut şi se va naşte dintrânşii să fie drepţi robi, pe care să aibă ai stăpâni cu bună pace atât dumlui cât şi clironomii săi. din niam în niam şi neruşăit nici odinioară în veci. Scrisusau hrisovul acesta la scaunul domniei mele în oraşul Eşii. şi sau dat la anul de la mântuire lumei întral şeptelea an al domnii meli, ce de al doile la Moldova. 1819.

Ioan Scarlat Calimah Voevod, Const. Procitoh post.

Pecete mare: † Іωан Скарлат Алеѯандрѹ Калимах вв: кѹ мила лѹи Дѹмнезѣѹ домнѹ а тоати цѣрѫи Молдавїеи, 1806.

f) Viltoteşti

CVIII. *6998 (1490) Ghen. 9.* † Млстїю бжїею мы Стефан воевода. гспдръ земли Молдавскои. знаменито чиним исим листом нашим. вьсѣм. кто нанем оузрит или его чтѹчи ѹслышит. иже прїидоша. прѣд нами. и прѣд ѹсими нашими молдавскими. болѣре слѹга наш. | Оне и сестра его Крьстина. снве Жѹржѹ и Тъ(т)арю. по их доброи воли. никим непонѹжени. аниприсиловани. и продали свою правѹю отнинѹ едно село. на

ȣстїє Бȣжора· наимѣ Витолтецїи. по ѡбѣ. сторони. | Іаланѣ. слȣгам нашим Иванкȣ и Гавриլȣ. за ре злат татарских. и заплатили наши слȣгы. Иванко и Гаврил. ȣси тоти пинѣѕи. ре. ѕлат. ȣ рȣкы Ѡнє и сєстри єго Кръстини. прѫд нами и прѣд | нашими боꙗрє. ино мы видѣвшє их доброи воли и токмеж и полнȣю заплатȣ. а мы такѡж и ѡт нас єсми дали. и потврьдили. слȣгам нашим. | Иванкȣ и Гавриլȣ. тоє прѫд речєноє село на ȣ | стїє Бȣжора наимѣ витолтецїи. по ѡбѣ сторони Іалана. да єст им ѡт нас оурик. и съ въсєм доходом. им и дѣтем их. и ȣнȣчатом их. и прѣȣнȣчатѡм их. и прѣщȣрѣтом их. и въсємȣ родȣ их. кто сѣ им. || изберет наиближнїи. непорȣшено николиже на вѣкы. а хотар томȣ селȣ да єст постаромȣ хотарȣ ѿт ȣсих. сторѡн. кȣда из вѣка ѡживали. а на то єст вѣра нашего гсдва. вышеписаннагомы | Стефана воеводї. и вѣра прѣвъзлюблених снов гсдвми. Алеѯандра. и Богдана Влада. и вѣра боꙗр наших. вѣра пана Дȣмы. вѣра пана Гангȣра. вѣра пана Драгошє дворника. вѣра пана хръмана. вѣра | пана Іацка хȣдича. вѣра пана Дажбога. вѣра пана Шєфула паркалаба Хотинского. вѣра пана Микотъ и пана рѣцеша паркалаби Немецкїи. вѣра пана Андреика чорторѡвского. | вѣра пана Грозѣ Ѡрхеиского. вѣра пана Секаръ паркалаба Новоградского. вѣра пана Клънъȣ спатарѣ. вѣра пана Богдана вистѣрника. вѣра пана Єремїа постелника. вѣра пана Фрȣнтеша | столника. вѣра пана Шандра комиса. и вѣра ȣсих боꙗр наших. молдавских. великих и малих. а по нашем животѣ кто бȣдет гспдръ нашеи земли ѡт дѣтеи наших. или ѡт нашего родȣ. или | пак бȣд кого бъ изберет гспдръ бити нашеи земли Молдавскои. тот би им непорȣшил нашего даанїа. и потвръждєнїѧ. али ҹи им ȣтвръдил и ȣкрѣпил. занȣже єсми им дали и потвръдили. за их правȣю слȣжбȣ. и за що ѡни соби кȣпили. на свои правїи пинѣзи. а на Болшȣю крѣпѡст и потвръжденїє томȣ въсємȣ вышеписанномȣ. велѣли єсми нашемȣ вѣ ' рномȣ панȣ Тъȣтȣлȣ логофетȣ писати. и нашȣ печат. привѣсити ксємȣ листȣ нашемȣ. пис. Тоадер ȣ Сочави. влто. ҂ ѕцѕи ген. д.

Traducere

Cu mila lui Dzeu Noi Stefan Voevod Domn Țării Moldovei, înștiințare facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dânsa vor căta sau cetindu-i-se o vor auzi; adică au venit înaintea noastră și înaintea tuturor alor noștri moldovenești boiari sluga noastră Oanea și sora lui Crăstina fii lui Jurju și ai Tă(tarului) de a lor bună voe de nimeni siliți nici învăluiți și au vândut a lor dreaptă ocină un sat la gura Bujorului anume Vitolteștii pe îmbe laturile Ialanului slugilor nostre lui Ivanciu și lui Gavril drept 105 zloți tătărăști și au plătit ale noastre slugi Ivancu și Gavril toți acei bani 105 zloți în mânule lui One și surorii sale Crăstinei dinaintea noastră și denaintea a lor noștri boiari. Deci noi văzând a lor de bună voe și tocmală și deplină plată, iar noi așijdere și de la noi dat-am și am întărit slugilor noastre lui Ivancu și lui Gavril, cel de mai sus zis sat la gura Bujorului anume Vitolteștii pe îmbe laturile Ialanului, să le fie lor de la noi uric și cu toate veniturile lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și răstrănepoților lor și la tot neamul lor ce li se va aleage mai de aproape nerușăit nici o dănăoară în veci. Iar hotarul celui sat să fie pe vechiul hotar dinspre toate laturile pe unde din veac a îmblat. Iar la aceasta este credința noastrei domnii mai sus scrise noi Stefan Voevod. și credința prea iubiților fii ai domniei mele Alexandru și Bogdan Vlad și credința boiarilor noștri credința d-sale Dumei și credința d-sale lui Gangur, credința d-sale lui Dragoș. dvornicul, credința d-sale lui Hrăman, credința d-sale lui Iațco Hudici; credința d-sale lui Dajbog, credința d-sale lui Steful parcalab de Hotin, credința d-sale lui Micotă și d-sale Reateș parcalabii Neamțului, credința dsale Andreicăi Ciortorovschi, credința d-sale Grozea Orheianul, credința d-sale Secară parcalab de Novograd, credința d-sale Clănău spatar, credința d-sale Boldur visternic, credința d-sale Eremia postelnic, credința d-sale Frunteș stolnic, credința d-sale Șandru comis, și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovei a mari și a mici. iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre din copiii noștri sau din al nostru neam, sau pe ori care D-zeu va alege domn să fie țării noastre a Moldovei, acela să nu le strice a noastră danie și întărire. ci să le întărească și împuternicească, căci că înșine le-am dat și am întărit pentru a lor dreaptă slujbă și căci că ei singuri au cumpărat și ai lor drepți bani. Iar s re mai mare tărie și putere a

tot ce s'a scris mai sus poruncit-am noi la al nostru credincios boer Tăutului logofătului să puie şi a noastră pecete să lege la această carte a noastră. A scris Toader în Suceava la anul 6998 Ghenar 9.

Originalul pergament ; lăţimea 0m.45 ; lungimea 0.m60. Pecetea desprinsă.

CIX. *Cătră 7148 (1640). Iunie 13.* Єто az Răcoviţ al doile logofăt. scriem şi mărturisăscu cu častă scrisoare a noastră cum au venit cinstită cartea Mării sale domnului nostru Vasilie Voevodъ, pentru pără ce au avut *Arsănie* fečorul Băgei, şi Gligorie şi Negrea şi Tănasie fečorul Petriului. | şi cu Mihoč şi Areon şi Enachie Păruş pentru sat pentru | Viltoteşti din gura Bujorului unde dă în Elan, pre de îmbe părţile | de Elan, ca să socotim cu oameni buni şi să căutăm dereasăli. Deci noi | am căutat întăi dereasăle ce au avut, întrun uric bătrân ale de Mihoč cu fraţii săi dătătură de Iliaş Vodă şi de Stefan Vodă | dow sate peste Prut pe Salcea. al treilea spune aesta sat din gura | Bujorului anume Viltoteştii. iar Arsănie şi cu fraţii săi au arătat . un uric de la Ştefan Vodă de cumpărătur de la un moş ale de Mihoč din | tracel uric bătrân. după acea am întrebat şi de wameni bătrâni de pre înpreğur. şi au mărturisit înaintea noastră anume čoban din | Guşeţei, şi *Panul* de acolea. şi Precopie de acolea. şi Crăčun din *Ştefeani*, | şi Vărnă din Ţăpeani, şi Gavril din Goeşti, şi mulţi oameni buni denpren | preğur megeiaşi, şi au zis că ei au apucat mai de demult, şi ştiu ca au lăcuit întracel sat anume Vitolteştii în gura Bujorului pre Elan părinţii | şi moşii acestor cumpărători ce scriem mai sus, şi au arătat şi | alţi oameni un zapis de cumpărătură de la Aron Vodă descric cum au cumpărat | de la neşte fraţi. acestor cumpărători. şi au mai arătat şi (a)le de Mihoč un uric de împărţari pre dow sate ce sănt preste Prut pre Salčъ un | de le spune uricul cel bătrân, iar cesta sat Viltoteştii unde dă Bujorul. | în Elan, nul scrie. la înpărţare. pentra ceaia noi am socotit. că vine să ţie sat Vitolteştii cumpărătorii. ce scrie mai sus. | Arsănie şi Gligorie şi Tănasie fečorul Petrilui cum au ţinut şi părinţii şi moşii lor. iar al *de* Mihoč să ţie unde le spune | uricul cel de împărţare. ceale dow sute pre Salcea, şi căndu am strănsu | oameni buni şi am socotit şi am căutat uricele sau tămplat şi Găbăr | čau fost părcalab şi Herăe čau fost căpitan. şi Toader din Gărleşti. | ca să

hie de credinţă şi săş fac şi dereasă domneşti, căndu le va hi | voia lor. pis u Boboceani Iuni 13.

† Vărnă, † Crăčun, † čoban.

3 peceţi (o stea, un om, o cruce).

az Răcoviţ Cehan logofăt iscal.

3 puneri de deget.

pe *cuta* a 2-a feţei a 4-a cetim notiţa :

† 2 lei am dat lui Ioniţ sin Petrilui, pe partea lui.

Ap. 27, leat 7194.

CX. *7148 (1639) Sept. 11.* † **Іѡ Басилїе воевода. бжїю мастїю. гспдрь земли Молдавскѡи. ѡж прїиде пред нами. и пред вьсими нашими Мѡлдавскими болѣри | великими. и малими** Gligorie şi Marco, şi Arsenie şi Tănasie. fečorii Dokiei, nepoţii lui Gavril, şi lui | Ivanco. din satu din Vitolteşti, şi sau părăt de faţă innaintea domnii meale. cu Mihoč, şi cu fraţii lui, pentru un | sat ce să chiamă Vitolteştii, în gura Bujorului prѣ Elan. čѣ este în ţănutul Fălciiului zicăndu Mihoč cu fraţii săi în | naintea domniei meale. cum acel sat Vitolteştii, îi este moşie şi nu este văndut, čѣ să leagă de acel sat Gligorie şi Negrea. | şi cu fraţii lor, făr leage şi făr isprav. şi au arătat Mihoč innaintea domniei meale. şi un uric de la Petru Vodă. pre acel sat. pre | Viltoteştii. iar Gligorie şi Negrea şi cu fraţii lor čѣ mai sus scriem. au ѕкс innaintea domniei meale, că acel sat Vitolteştii. lii cumpărătură, čau cumpărat moşii lor Ivanco şi Gavril de la moşul lui Mihoč de la Onea şi de la sorusa Crăstina | cum au arătat Gligorie şi cu fraţii săi innaintea domniei meale. şi uric de cumpărăturѫ de la Ştefan Vodă. pre acel sat pre | Vitolteşti. Deci domniia mea şi cu |tot svatul domniei meale, iam ğudecat după obiceaiul ţărăi, şi leam socotit uričѣle | şi acel uric de la Pătru Vodă. čau arătat Mihoč. sau aflat minčunos şi aşa leam aflat leage. săş ţie Gligorie. | cu fraţii săi satul Vitolteştii, în gura Bujorului. prѣ Elan. întrămbe părţile Elanului. cum lѣ spune uricul cel | de cumpărătură de la Ştefan Vodă. iar Mihoč şi fraţii săi de căte au grăit de toate au rămas, şi tot au grăit în | deşertu. iar Gligorie şi cu fraţii săi, sau îndreptat denaintea domniei meale, şi şau pus *herăe* în visteariul domniei meale. | doisprezeace zloţi. deci de să vor ivi niscare direase. în vro vreamѣ pre sat pre Vitolteşti. ca să nu să crează | întru nemic. deci domniia mea şi cu tot svatul domniei meale. încă am dat şi am întărit şi de la domniia mea. lui Gli | gorie şi fraţilor lui

Marco şi Neagrii, şi lui Arsenie. şi lui Tănasie. şi altor fraţi a lor. pre acel sat pre | Vitolteşti. ca să lѣ hie şi de la domniia mea dreptă ωcınă şi moşie, şi cumpărătură, acel sat čѣ mai | sus scriem. satul Vitolteştii. in gura Bujorului prѣ Elan, întrămbe părţile, Elanului şi cu tot venitul | čѣ va hi prѣ hotarul Vitolteştilor, şi fičorilor, şi nepoţilor şi strănѣpoţilor | şi cine va aleğѣ dintru dănşii, şi întăritură şi uric cu tot venitul. cum mai sus scrie. ne | clătit in veci. nice să să mai părască, ačastă păr(ă). nice ωdănăωr în veci. и ин дас нѣ ѕмишает.

ѹ іас вато ҂зрми Ѳеп. аї мсца дин.

Ѳаам гспднъ кеаѧа

Gavril Măteiaşi vel logofăt, Ionaşco Andriiaa.

Pecetea ceară sfărămată.

CXI. *7194 (1686) Iunie 9.* Ѳъ ѹбо мы. Tudos Dubѫu vel logofăt, i Miron Costin biv logofăt, i Gavril Costaki vel vornic dolneai zemle, i Balşe biv vornic, i Ioan Rѫcoviţ [vel vornic vişneai zemle, i Alexandru Ramandi biv vornic, i Veličco Costin hatman i părcălab Sučavskii, i Zosim Başot biv hatman, i Alexandru vel postelnic, i Deadiul vel spѫtar, i ·Vasilie Costaki vel păharnic, i Ghiorghiţ vel vistiarnic, i Gavril Brâescul vel stolnic, i Ştefan Cerkez vel comis, i/Eni vel medelnicer, i Prăşcan vel clučѧr, i Pavâl čocѫrlan vel jicniciar, i Silıon vel şѫtrar, i Vasilii Baenskii sѫrdariul, i Ilie Drăguţѫscul biv sărdar, i Donici biv sărdar, i Ştefan vel armaş, i Vârlan biv logofăt, i Caplan vel uşiar, i Panaite biv uşiar, i/Ion Miclescul vtori logofat, i Vasilie Balşe vtori čaşnic, i Vasilie Dămiian trete logofăt. i Vasilie Miclescul vtori comis, i Andrei Săpotianul, i Bută, i Gheorghe Beblia, i Murguleţ, i Pahomii, i Măgurianul, i Dona dvornici de gloată.

Facem ştire cu ačastѫ adevѫratѫ mărturii a noastrѫ precum niau arѫtat Măriia sa Domnul nostru Iω Costantin Voevoda. — Un zapis de la Gavrilaş de Vitolteşti şi de la fratesău čuhul fičorii Savei nepoţii Gradei, scriindu şi mărturisindu cu acel adevѫrat zapis a lor. cum de bunѫ voia lor de nime siliţ nici asupriţ. au vѫndut a lor diriaptѫ ωcinѫ şi moşiѧ [din sat din Vitolteşti ce iaste pre apa Elanului la ţinutul Fălciiului din patru bătrâni ce sintu în tot satul *ğumѫtaate de bătrân carѧ face a ωpta partѧ*. din vatra satului. şi din câmpu şi din ţarin şi din fânѧţ şi cu vad de moar şi cu tot vinitul mării sali lui

Vod cändu au fost boiari dreptu ... lei bâtuț și plata au făcut deplin precum arată zapisul cu multe mârturii.

— Așijderia niau mai arătat un zapis cu multe mărturii de la Zavastii și de la nepoții lui de la Anisiia și de la Gheorghiț fičorii lui Eșan. scriindu și mărtusisindu precum de bun voia lor au vândut a lor diriaptѫ ѡcin și moșiѧ ce au avut de la pârinții lor. *a patra parte din tot satul* din Vitoltești, iarѫși Mării sali lui Vod dreptu treizăci de lei bătuți, din vatra satului și din dial cu țarini și cu fâniaț și cu vad de moar și din tot locul cu tot vinitul.

— Și iarăși niau mai arătat și alt zapis cu multe mărturii de la Gligorie fičorul lui Macarie căpitanul mѫrturisindu cum de a lor bun voie. au dat și au dăruit a lui diriaptă ocină și moșiѧ partѧ lui din vadul morii din Vitoltești. ce iaste pe apa Elanului din bătrânul Pietrului Mării sali lui Vod în boerie. iar din câmpu nau dat.

— Și iarăși niau mai arătat și altu zapis cu multe mărturii. de la Bejan și de la Ursul fičorul Pietrii de Deleani, mărturisindu cum de a lor bun voia au dat danii. a lor diriaptă ocină și moșiѧ ce au avut la sat la Vitoltești dintrun bătrân a opta partѫ din dial, din țarin cu fânaț cu vad de moar întrapa Elanului Mării sale lui Vod în boerii. cu tot vinitul ce va hi pe partia lor.

— Așijderia niau mai arătat și altu zapis cu multe mârturii. de la Aftenie fata Droncâi sora lui Vasălie Vânagă mărturisindu cum de a lor bun voia au dat danii a lor driaptă ocin și moșiѧ din sat din Vitoltești din dial din țarin din fâniaț cu vad de moar. Mării sale lui Vod în boerie, și din tot locul cu tot venitul, și iarâș niau mai arătat.

— Și alt zapis cu multѧ mărturii. de la Stahii fičorul lui Androae. nepotul lui Tânas de Ghițivoești, mărturisindu cum de a lui bună voѧ au dat danie a lui diriaptѫ ocin și moșiѧ. toată partia lui ce au avut în sat in Vitoltești. cu vad de moară in Elan. și cu tot locul cu tot vinitul. Mâriei sale lui Vodă în boerie.

— Așijderia niau mai arătat și altu zapis cu multe mărturii. de la Fronie și de la fămeia lui Irodiѧ fata lui Țigan. scriind și mărturisindu cum de a lor bună voia au dat danii toată partea lor de moșiѧ. căt să va aliagi din Vitoltești, cu vad de moară întrapa Elanului și cu tot locul și tot vinitul Măriia sale lui Vod în boerie. din dial și din țarin și cu fânaț și cu tot vinitul.

— Așijderia niau mai arătat și altu zapis cu multe mărturii de la Urac ginerele lui Ion Șișcan. și de la Măria fata lui Ion Șișcan. mărtusind precum de a lor bun voia au dat danie a lor diriaptă ocină și moșia toată partia lor ce să va aleage din Vitoltești din dial cu loc de țarin cu făniaț cu vad de moar întrapa Elanului. cu tot locul și cu tot vinitul Mării sale lui Vod în boerie.

— Și iarăși niau mai arătat și alt zapis cu multe mărturii de la Avrintie și de la nepoții lui Tudosii și Melintie ficiori Vasilii Vânagâi și de la Ursul și de la fratesău Bejan ficiorii Petrii Delian scriindu și mărturisindu cum de a lor bun voia au dat danie a lor diriaptă ocină și moșia toată partia lor ce li s va aliagi din saat din Vitoltești din dial și din țarin din făniaț cu vad de moar întrapa Elanului și cu tot locul și tot vinitul iarăși mării sale lui Vod în boerie.

— Așijderia niau mai aratat și altu zapis cu multe mărturii de la Ioniț fičorul Pietrului din Ghițăvoești, mărturisindu cum de a lor bună voie a vândut a lor diriaptă ocină și moșia toată partia lor cătă să va aleage din Vitoltești din dial și din țarină din fânaț cu vad de moar întrapa Elanului Mării sale lui Vod acmu în domnie dreptu (loc gol) lei bătuț cu tot locul și cu tot vinitul.

— Și iarăși niau mai arătat și altu zapis cu multe mărturii de la Tudosii fičorul Vânagăi nepotul Dronțăi, scriindu și mărturisindu cum de a lui bun voia au dat danie partia lui dintrun vad de moar dintrapa Elanului cât să va aleage din Vitoltești, iar din țarin nau dat, iar partia din vadul morii au dat mării sali lui Vod. Și dintru poronca Mării sali domnului nostru și cu tot svatul pentru încredințarea, triimisau pe svnția sa Mitrofan Episcopul de Huși și pre dumnelui Buta vornicul și dumnelui Ion Hoebanul ceu fostu pârcălab. de au strânsu oameni buni magiași de penpregiur și unii din cei ce au dat danii și vânzătorii au fostu de faț. și au ales toate aceste părți de ocin din Vitoltești precum au știut ei cu sufletele sale, și au pus siamne din sus de capul hotarului, să începe din gura Bujorului înspre apus până în zarea dialului sau pus stâlpu de piiatră și în gios păn în locul lui Pietrian în costișia despre apus. iarăși stâlpu de piatră și de acolo drept înspre răsărit in malul văii Elanului din ğos de iaz. 12 stânjăni la un stâlpu de piiatră, și în drept peste valea Elanului. stâlpu de piiatră, în dial și din vârvul dialului în ğos podișul in obârșia văii Boțascăi la altu

stălpu de piiatră. și dreptu peste drum înspre răsărit păn în marginia hotarului Guruneștilor iaste stălpu vechiu de piiatră. și în sus pe lângă hotarul Guruneștilor pe margine pre din sus. și iarăși să impreună la Bujor, de unde sau iuceput hotarul și toate aceste părți de loc càte mai sus scriu din saat din Vitoltești cuprind 46 de funii în frunte și funia câtѧ doisprezeci stânjăni pe socoteala svnției sale părintelui Mitrofan Episcopul de Huși și a dumilorsaale Bută vornicul. Ion Hoebanul parcalabul și a tuturor răziașilor și a megiiașilor pe mărturii ce au arătat.

— Așijderia niau mai arătat un zapis cu multe mărturii de la Tudor fičorul Foltei de Urlați. scriindu și mărturisindu cum de bună voѧ lor au vândut a lor diriaptă ocină și moșie ce au avut de cumpărătură de la Ilii și de la frații lui, a patra parte de sat de Furkișѧni. pe apa Elanului la ținutul Fălciului ačasta moșiѧ ѡ au vândut mării sali lui Vod în boerie drept doѫзѫci dѣ lei bătuți din vatra satului și din cămpu și din țarină și cu vad de moar întrapa Elanului, și cu tot locul și tot vinitul.

— Și iarăși niau mai arătat și altu zapis cu multe mărturii de la Gligenco și de la fratesău Tohilat scriindu și mărturisindu cum câzindu ei la o nevoi și făcăndule mărie sa Vod bini de iau scos dentrača nevoi. carele era de cap precum le scrie zapisul lor au dat și au dăruit mării sale lui Vod în boerie a patra parte de sat Furchișiani, ce scriu în zapis pentru frații lor să naibă triab acolo. să ție dintralte părți de ocin aiurile. iar aceia să o ție măriѧ sa Vod cu tot locul și cu tot vinitul.

— Și iarăși partea lui Toader Plutonescul, ce o au dat danie mării sale lui Vod. in boerie. și o au ales răziașii din Furchișiani înspre părțile de cumpărături și hotarul aceștia săliște să incepe din apa Elanului un rându de pământuri înspre apus păռâ să împreună cu locul Grumăzăștilor. și de acolia în sus pe drum пѫнѫ în hliza lui Frone sau pus stâlpu de piiatră și de acolia înspre răsăritul soarelui peste valia Elanului și iarăși înspre răsăritul soarelui până în drumul Berehoeștilor sau pus iarăși stâlpu pe piiatră. și dreptu în ğos drumul până unde sau ales din locul Furkișianilor altu stâlpu de piiatră aceștia părți de ocină cuprind doă sate și partu zâci de stânjăni în frunte. pentru aceaia *și noi toți boiarii țărâi* carii mai sus сиитѧм scriși dacă am văzut aceste adevărate zapise și cu multe mărturii. socotiala hotarnicilor. ce mai sus să zice svnțiia sa Mitro-

fan Episcopul de Huşi şi a dumilorsaale Bută vornicul şi Ion Hoebanul părcălabul şi a tuturor răzăşilor. şi a magiaşilor. pre mărturie ce niau arătat am crezut şi am iscălit cu toţii ca să fie de bun credinţă. la mâna Domnului nostru ce mai sus scrie Io Costandin Voevod. şi eu Gligorii am scris ca să s ştie.

u Ias vlt. 7194 msţa. Iuni 9 dnж.

Tudos Dubău vel logofăt iscal, Miron Costin bìv logofăt, Gavril Costachi vel vornic iscal, az Ion Răcoviţ vel vornic iscal, az Veličco Costin hatman iscal, az Alexandru Ramandi biv vornic, az Alexandru vel postelnic iscal, az Dediul spatar iscal, Gheorghi visternic, az Vasilie Costachi vel čaşnic, Vasilie Bainskii sărdar, Ştefan Cerkez vel comis (pecetea o pasere), Ioan medelniciaris. az Pătraşcan vel clucer, Ştefan vel armaş (pecete: ага Стефан), Vasile Damian 3 logofăt iscal, az Stefan Silion vel şetrar iscal, Bută vornicul (l. p. Бута ворникул), az Nicolai Donici biv sărdar iscal, Caplan uşar martiras, az Panaitachi biv uşiar iscal, az Murguleţ vornic iscal, Dona vornic (pečete: *o floare*), Măgurianul vornic (l. p. iniţiale), az Pahomi vornic iscal, Andrei Săpoteanul vornic (l. p. o femee cu băţ în mână), az Ghiorghiţ vornic iscal.

---

g) Grozeştii

CXII. *7188 (1680) Aug. 15.* † Adecă eu Ştefan сн8 Dumitru Panoskii, şi cu fămei me. Luchiana. şi cu fečorii mei. scriu şi mărturisăscu cu cestu adevărat zapis al nostru de nime nevoiţi nice asupriţi ce de a nostră bună voi ne am învoit şi am dat danie a nostră dreptă ocină şi moşii. un iaz întreg şi cu vad de mowr întramândoi ţărmurii ce este în sat în Grozeşti pre apa Elanului. în ţinutul Fălciiului. şi mam învoit cu fraţii mei cu fečorii Lohănăşiţăi. şi fečerii (sic) lui Ivan şi am dat şi părţile lor dintracel iaz, iar lor le am dat pe unde au avut părţile mel(e) pentralte iazuri. cu dânşii iar ačasta ocină care mai sus scriem am dato danie. nepotului meu Mihăilă fečorul lui Gligoriţe ca săi fie dreaptă ocină şi moşie în veci lui şi fičorilor lui, iară cine din fraţii mei sau din nepoţii mei sar ispiti a strica sau a smenti căt de puţin danie me aceli ca să fii treclet şi proclet şi afurisit de trei sute şi optspreč oteţi ce au fostъ la săborul dintăi în Nekii în cetate ce sfăntă şi săi fie petrecere cu Iuda. vânzătorul domnului nostru Isus Hs. şi căndu au făcut acesta zapis a fostu de faţ preutul Iana(ş)co de Guzari şi Costantin ot Micşi-

nești și Ariton ot Răzlogi și Simion ottam și Andrei сн҃ Ivan ot Grozăști și Gligorie сн҃ Macarie căpitan ot Frijeni și pentru mai mare credința eu mi-am pus degetul și aeste omene buni toți și au pus pecețile și iscăliturile și eu Timofte сн҃ Vreame căpitanul ot Guzari am scris zapisul ca să să știe.

veleat 7188 Aug. 15 dн҃.

az Ioniță iscal, † Stefan Pănoskie, † Luchiiana, † Anton de Răzlog, † Costantin Cojan, † Gligorie Macarie.

CXIII. *7190 (1681) Noem.* Adec eu Stefan sin Panoskie, scriu și mărturisăscu cu cestu adevărat zapis al nostru. de nime nevoit nič asuprit. ce de a me bun voe. am dat danie, a me dreptă ocină și moșie ce am la sat Grozăști pe apa Elanului. în ținutul Fălciiului dintrun bătrân. a cincia parte. ačasta ocin cu loc de țarină și cu loc de fânațu și din tot locul cu tot vinitul. am dat dani nepotumieu. lui Mihăil fičorul Siminii. ca s fie dumisali. dreptă ocină și moșie în veci. iar nepotu mieu Mihăil. după moarte mia. să aibă a mă griji. cum la îndura. Dumnezău. și săi fie milă de fămeia mia. și de cuconi. iar din frați miei nime ca s nu s amestece a strica. danie mia. iar cini. a strica. acela ca s fie treclet și proclet șafurisit de 318 oți. čau fostu la săborul dintăi în Nikeia. și 4 ivangheliști și de precinstita și curată maica svntii sali Marii și săi fie petrecere cu Iuda vânzătoriul domnului nostru Isus Hs. și cu Arie hulnicul. svntii troițe. și căndu am făcut eu ačesta zapis au fostu dumnlui Cantemir sărdarul și Timofti sin Vreme căpitan și Gligorie sin Macarie și Costantin sin Isac ot Igești. și Țigănaș ot Frijeui. și alți mulți oameni buni au iscălit și nem pus degetul săs știe.

lt. 7190 u Vitoltești Noemv.

† Stefan sin Panoski, † Costantin sin Isac, Gligorie sin Macarie (m. p.), az Timoftie iscal, az Cantimir sărdar iscal.

CXIV. *7195 (1687) Mai 9.* Adecă eu Vaslie fičorul lui Ion Lobodă scriu și mărturisăscu cu cestu adevărat zapis al meu. dѣ nimѧ silit nici asuprit ce dѣ bună voia mea am vândut partia mea a lui Lobodă fratelui Panoskii de la Grozăști și de la Gulieni ce i sa vini dintrun bătrân ğumătaatѣ de bătrân noi am vândutu dumisale Izbașii lui Darie. direptu cincisprăzeci lei pentru căci am căzut la o robie, dici noi am vinit la dumnealui la Izbași de am căzut cu rugăminte la dumnelui și neu făčut dumnelui bini cu acești bani de nem scos capetili de unde niau

fostu greau. dumnlui Izbaş neau strânsu. de bani săi dăm banii noi nam avut săi dăm banii iar noi nea avăndu banii. iam făcut zapis prѣ părţile noastre de la Grozeşti de la Gulieni cu tot locul şi cu tot vinitul. ce să va aleage prea aceste părţi. ca săi fie dumisale Izbaşii direaptă ocină şi moşie dumisale şi fičorilor dumisale şi sau făcut acesta zapis denainte Izbaşii lui Ştefan. din Chiţivoeşti şi Lupaşco ottam. şi Andreiu ottam. şi Hilotie cumnat lui Darii şi denainte a mulţi oameni buni împrѣğuraşi. şi pentru credinţa neam pus şi deagetele şi eu Cărstea diiacul am scris zapisul ca să s ştie.

lt. 7195 Mai 9 zile.

† Vasilie, † Ştefan brat, † Lupaşco, † Andreiu, † Hilotie, az Crăstian iscal, şi eu Clima am fostu la făcutul zapisului, şi eu Negre mam prilejit la făcutul zapisului.

CXV. *7195 (1687) Mai 9.* Adecă eu Porfira fata lui Lѡhănaş. femeaia lui Avrintiѧ. scriu şi mârturisăscu cu cestu zapis al mѧu. de nimea silită. nici asuprită. ce dea bună voia mea. miam văndut partea mia. de la Grozăşti dintru bătrân a treaia partѧ. şi partia de la Chiţivoeşti. aşijderѣ am văndut iarăş a treia partѧ şi de la Guliѧni ce i sa vini Porfirii. iarăş a treia partѧ dici prѣ ačѧstea părţi nѣu dat dumnelui izbaşia Dariѧ. unsprăzeačѧ lei şi doi potronici. *am vănduluh* dumisali Izbaşe. cu tot locul şi cu tot vinitul. ce să va aleagѣ prѣ aceastia părţi. aşijdearea şi partea Irinii. ce i sa vini de la Grozăşti. şi de la Chiţivoeşti. şi de la Gulieni. iarăşi a treaia partѣ o am dato dumisali Izbaşii diriaptă moşiѧ dumisali. pentru căci au furat fičorul Irinii. Neculaiu o gropă de orzu cu alţi furi deprѣună. dici alţii şau plătit capul. iară Neculaiu nѣavăndu cu ce plăti iam dat diriaptă moşie. ale noastrea. pentru cincisprăzece lei ce meau făcut partea mia dintracel orzu. dici eu Porfira şi Irina iam făcut zapis dѣnainte lui Stefan Izbaşei. şi denainte. Climii Кихи (Chihae) de Şăşcani. Lupaşco ot Chiţivoeşti, Andreiu ottam, şi Dumitraşco nepotul lui Băntăş şi denainte a mulţi oameni buni împrѣğuraşi. şi eu Crăstea diiacul am scris zapisul şi pentru credinţa nѣam pus şi deagetele ca să s ştie. lt 7195 Mai 9 zile.

† Porfira, † Ştefan brat, † Clima Chihae, † Lupaşco, † Andreiu, † Dumitraşco, az Cristea iscal, şi eu Negre mam prilejit la făcutul zapisului.

CXVI. *7196 (1688) Iuni 8.* Adică eu Ghinița fata lui Lohanaș. scriu și mărturisăscu cu cestu adevărat zapis al mieu la mâna dumisaale lui Darie hotnogul, precum am vândut dumisale driaptă ocină și moșie a mia. cât se vor aliage părțile meali din Grozăști, și din Guliiani ce sintu pre apa Elanului. la ținutul Fălciiului. de nime silită nici asuprită. ce de a mia bună voe. am vândut dumisaale cu tot vinitul. din câmp și din păduri și din țarină cu vad de moar, și iarăși cu tot vinitul și am vândutu dumisale lui Darie carele mai sus scrie. dreptu șeapti lei buni patru potronici, săi hie dumisaale draptă ocină și moșie în veaci. dumisaali și ğupânesei dumisali, și cuconilor dumisali și nepoților și pre acest zapis, ca să aibă dumnialui aș face și dires. domnescu. și în tocmala noastră sau tâmplat, Damaskin snk Mănăilă ot Vâtcaani, și Ghiorghiț și fraatesău Hariton fičor lui Burlaan. și Necula și fratele lui Isaac de Miclești și Hilohie cumnatul lui Darie și eu Timuș am scris zapis și pentru credințaa pusuniam și pecețile să s știe. lt 7196 Iuni 8.

† Ghinița, † Ghiorghiț, † Hariton, † Damaskin, † Necula, † Hilohie, Timuș iscal.

CXVII. *7199 (1690) Sept. 20.* Adecă. eu Macrina. fata lui Panoskii.. din Grozești. și cu fiica mea | Safta și cu ginerele mieu *Gorie*. și cu alți fičori. ai miei. scriem | și mărturisim noi cu acestu adevărat. zapis. al nostru, precum să s știe. că noi. de nime. siliți nici asupriți, ce de a noastră | bun voe. am vândut. a noastră, dreptă. ocin. și moșie. din ğumătate | de bătrân. a șѧsa parte. din bătrânul lui Panoskii. | den sat den Grozești. de pe apa Elanului. ce iaste la ținutul | Fălciiului. ѡ am vândut, dumisali. lui Mihail. logofătul. | al treile. dereptu șes lѧi biti. bani gata. din vatra satului | și din câmpu. și din țarin. și din fânați. și din vaduri de moară și | din tot locul. și venitul, ce sari alege. din ğumtate, de bătrân. | a шѧс parte. o am vândut dumisali. și neu făcut dumnealui plat deplin | la mânuli. noastre. ca săi. fie dumisale. driaptă ocin și moșie. | în veci. și ğupânesei dumisali și cuconilor și nepoților. și | a toat. sămința. dumisale. și acestu zapis lam făcut denainte. | dumilorsale, boiarilor. celor mari și mici. carii mai ğos vor iscăli. | și noi pentru credința mai ğos niam pus degetele. ca s fie de credință.

u Ias lt 7199 Săp. 20.

† Macrina, † Safta, † Gorie zet Macrina, Tudos Dubău vel logofăt iscal, az Veličco Costi vel vornic iscal, az Alexandru vel postelnic iscal, Stefan vel comis (l. p.), ...vel vist. (?), Costachi Gavril agă, az Patraşco Costin vel căm. iscal, Panaite vel sulgiar, az Ion sărdar, Ion Paladi vtori post. iscal.

CXVIII. *7199 (1690) Sept. 18.* Adec eu Savin čam fost hotnog, şi cu femeaia mia Urăta, şi cu surorile meale Prohira şi Avrămiia, şi cu toţi fičorii noştri, scriem şi mărturisim. cu acest adevărat zapis. al nostru. cum noi de nime siliţi nici asupriţi, ce de bună voia noastră, am văndut a noastră diriaptă ocină şi moşii, din saat din Grozăşti de pe Elan în ţinutul Fălciiului. din trei bătrâni, ce să împarte satul. dintrun bătrân. ğumătate de bătrân. din bătrânul lui Ioan. care iaste a noastră diriaptă moşie, ača parte toată am văndut noi dumisale lui Mihăilă logofătul al triile. dreptu trei zăci de lei cu câmpu şi cu ţarină şi fânaţe. cu loc de hăleşteu cu vad de moar, şi cu tot vinitul din tot locul, şi ne au făcut dumnealui plată deplin cu bani gata. deci ca săi fie dumisale diriaptă ocină şi cumpărătură şi moşie în viaci, şi ğupăneasăi dumisale şi cuconilor şi nepoţilor şi strănepoţilor şi a toată săminţiia dumilorsali, şi de pe acestu zapis al nostru să aibă dumnealui aş face şi direase şi înţărituri domneşti, şi acest zapis cu bună tocmală şi deplin plată sau făcut denaintia dumilorsale boerilor celor mari. cari mai ğos au iscălit, şi noi pentru mai mare credinţa ne am pus peceţile. şi eu Dumitraşco uricariul am scris zapisul să s ştie.

u Ias lt 7199 Sept. 18.

† Savin, † Urăta, † Porhira, † Avrămia, Tudos Dubău vel logofăt iscal, az Veličco Costin vel vornic iscal, az Alexandru vel post. iscal, Stefan Cerkez vel comis (l. p.), Costachi Gavril agă iscăl, az Costantin Pilat vtori comis iscal, Darie brat Savin martur, ... vel visternic.

CXIX. *7199 (1690) Noev. 25.* Adec eu Vaslie fičorul lui Tudosie Timotin, scriu şi mărturisăsc cu acest adevărat zapis al mieu. ca s fie de bună credinţa la mâna dumisale. lui Mihăil. logofătul al triile, cum eu de bun voia mia de nime nesilit nič asuprit. am dat, şam dăruit dumisale logofătului. din bătrânul lui Lohănaş din sat din Grozeşti, care sălişte iaste la ţinutul Fălciiului, a treia parte, care parte iaste cumpărătură. surorii miale Acsinii. şi cumnatului mieu lui Strătulat de la Lohănaş. aceeia parte de ocin am dăruit dumisali logofătului pentru mult bine

ce miau făcut şi dumnelui din vatra satului, şi din cămpu şi din ţarin. şi din tot venitul. acelaş loc. ca săi fie dumisale driaptă ocin şi moşie în viač. şi ğupăniasăi dumisale. şi cuconilor dumilorsale. şi acestu zapis sau făcut denaintia a boiari de curte. şi la altor oameni buni de frunte. carii mai ğos toţ sau iscălit. şi pentru mai mare credinţa eu miam pus degetul să hie de credinţă.

u Ias lt 7199 Noev. 25.

Stefan vel comis (l. p.), † Vasilii snъ Tudosie Timotin, Ştefan biv armaş (l. p.), Παναιοτης вел сѹлџер iscal, Toader Paladi vel sărdar iscal, az Andrei căminar iscal, az Stefan iscal mam prilejit ot visterie, az Toader iscal mam prilejit ot visterie, Νιστορ βορνικος, az Lupul iscal martur ot visterie.

CXX. *7199 (1691) Apr. 6.* Adecă eu Vrălan snъ Petrii. şi Ghiorghiţ snъ Vasilcăi nepotu Petrii. scriem şi mărturisim cu cestъ adevărat zapis al nostru precum am văndut a nostră direptă ocină şi moşie. din sat din Grozeşti partia de sus ce ni sa aliage fičorilor Petrii dumisale lui Arhirie şi femei dumisale şi cuconilor dumisale. dereptu optu lei bătuţi cu vad de moră şi cu loc de fănaţ şi cu loc de sat şi cu tot vinitul. din apa Elanului spre apus pănă în Saca. şi spre răsărit pănă în capul locului. aşijdere am văndut şi părţile nostre de la Curiѧci. ce sa aliage. dereptu patru lei bătuţi. cu vad de *mură* cu loc de ţarină şi de fănъţ şi cu tot vinitul şi plata făcutuneau deplin. şi la tocmala nostră sau prilejit mulţi omeni buni şi bătrâni: Andronii snъ Gonţul. şi Ioniţe snъ Urъsul. şi popa Ion Galbănul. ot Huşi. şi popa Mănăilă ot Şişcani şi Toder Safer ot Răciani. şi Andronachi sin Gligoriţe ot Guzari. şi mulţi omeni buni. şi pentru credinţă ne am pus şi degeţii ca săi hie de credinţă.

vlt. 7199 Ap. 6 dnъ.

† Varlam, † Ghiorghiţ, ierei Mănăil, az Andronachi sin Ghiorghiţ iscal, Eu Ion am scris zapisul.

CXXI. *7199 (1691) Mai 26.* Iѡ Costantin Voevod. bjii. mlstiiu gspdrъ. zemli Moldavscoi. adică au vinit înnaintea noastră. şi înnaintea a lor noştri moldoveneşti boiari. a mari şi a mici. credinčos boiarinul nostru. dumnialui Mihai logofătul al treile. şi niau arătat înnaintea noastră, încredinţate zapise. de danie şi de cumpărătură. ce el şie şau cumpărat pe ai săi drepţi bani. cu zapis de danie de la Ştefan fičorul lui Dumitru Panoskie. şi de la femeaia lui Luchiiana, şi de la fičorii lui. scriindu cum de

a lui bună voe de nime siliţi. nice asupriţi. sau învoit şi au dat danie nepotului său dumisale lui Mihai. logofătul al treile. a lui driaptă ocină şi moşie. un iaz întreg cu vad de moară întramândoi ţărmurii, ce iaste în sat în Grozăşti, pe apa Elanului în ţinutul Fălciiului, învoindusă cu fraţii săi cu fičorii Lohănăşăştii şi cu fičorii lui Ivan. de liau dat lor. ale sale părţi ce au avut depreună cu dânşii întralte iazuri. şi altu zapis iarăşi de la Stefan Panovskii. scriindu cum de a lor bună voe. au dat danie a sa diriaptă ocină şi moşie toată partea lui dintracelaş sat din Grozăşti iarăşi dumisale lui Mihai logofătul. dintrun hotar a cincia parte. cu loc de ţarină. şi de fânaţ. şi din tot locul cu tot vinitul. şi alt zapis de la Macrina fata lui Panovskii. şi de la hiicăsa Safta, şi de la gineresău Gligorie. şi de la alţi fičori. ai ei. scriindu cum de a lor bun voe au văndut a lor diriaptă ocină şi moşie din sat din Grozăşti. din ğumătate de bătrân. a şease parte din bătrânul Panovskie. dumisale lui Mihai logofătul. drept şeasă lei bătuţi bani gata. din vatra satului şi din cămpu şi din ţrină şi din fănaţ şi din vadu de moară şi din tot locul cu tot vinitul. căt se va aleage ača a şeasia parte. din ğumătate de bătrân. făcăndule plata deplin. şi altu zapis de la Savin. čau fost hotnog. şi de la femeaia lui Urâta. şi de la surorile lui Prohira şi Avrămiia. şi cu toţi fičorii lor. scriindu cum de a lor bună voe au vândut a lor driaptă ocină şi moşie. dintracel sat din Grozăşti. dumisale lui Mihail logofătul. den trei bătrâni ce să împarte satul. au văndut. ğumătate de bătrân dın bătrânul lui Ivan. drept treizăci de lei bătuţi. bani gata, din cămpu şi din ţarină, şi din fănaţ, şi din vaduri de moară, şi cu loc de hălăşteu, şi din tot locul cu tot vinitul. şi alt zapis de la Vasile fičorul lui Tudosie Timotin. scriindu cum de a lui bună voe. au dat danie dumisali lui Mihai logofătul. a lor driaptă ocină şi cumpărătură din hotarul lui Lohănaş a triia parte. iarăşi dintracelaş sat. din Grozăşti. din ţinutul Fălciiului. ce iaste pre apa Elanului. care parte. au fost cumpărătură surorii sale Axiniei. şi cumnatului său. lui Strătulat de la Lohânaş. pre zapis bătrân. ce niau arătat. ačѧe. parte. de ocină. sau dat danie dumisale logofătului pintru mult bine. ce niau făcut. dumnealui din vatra satului şi din cămpu şi din ţarin şi dintrapă. cu vad de moară. şi din tot locul. cu tot vinitul. deci noi.. dacă am văzut. aciale. adevarate. zapise. de bună credinţă. făcute denaintea. a boiari mari. de curte. şi altor oameni buni de frunte crezutam. şi am dat. şi de la domniia mea. şi am întărit. boia-

rinului nostru. ce mai sus scriem. dumisale lui Mihai logofătul. al treile. şi ğupănѣsii. dumisale Sandii. cu toate acialea ce mai sus săntu scrisă. părţi de ocină. din sat din Grozăşti. din ţinutul Fălciiului. pre apa Elanului. de danii. şi de cumpărături. ca să le hie. şi de la noi drepte ocine şi moşii în veaci. cu tot vinitul. şi cuconilor dumilorsaale. şi nepoţilor şi strănepoţilor. şi a toată săminţia dumisali. ce ne să va aleage. mai aproape. şi uric şi întăritură. neclătit. şi neruşeit nice dănăoar. în veaci. şi alt nime să naibă a să amesteca.

u Ias vliat 7199 Mai 26.

Tudos Dubău vel logofăt iscal.

Pecetea ceară căzută.

CXXII. *7215 (1707) April 10.* Adecă eu Arhirie Pivniciarul de Huşi. şi cu fămeaia mia Anghelina. şi cu fičorii noştri. scrim şi mărturisim. cu aciastu adevărat zapis al nostru. precum să s ştie că de nime siliţi ničѧ asupriţi. ce de a noastră bun voia am văndut a noastră driaptă ωчинѫ şi moşiѧ din sat din Grozăşti. ce sintu la ţinutul Fălciiului pe apa Elanului. în parte satului de sus. dumisali lui Beldiman cămăraşul. drept 10 lei bit. din vatra satului. şi cu vad de moar pe apa Elanului. şi cu loc de ţrin. şi cu fânaţi. din apa Elanului sprѣ apus. păn în Saca. şi sprѣ răsărit păn în capul locului care ačastă parte de moşiѧ. niau fostu şi noaă cumpărătură de la Vărlan. fičorul Petrii din Căpşăşti. şi de la Ghiorghiţ fečorul Vasilcăi nepot Petrii. Aşijedѧri. şi alte părţi de moşiѧ. ce avem la siliştea la Curѧci. tij la acial ţinut la a Fălciului. cât să va aleage parte noastră. cu vad de moar. pe vali Lărgii. şi cu loc de fânaţ şi din tot venitul. deci şi ačastă parte de moşiѧ am vânduto dumisali lui Beldiman cămăraşul drept 6 lei bătuţi carѣ şi noaѡ neau fost cumpărătură. tij de la Varlan fičorul Petrii şi de la nepotul său Ghiorghiţă fičorul Vasilcăi şi niau dat dumnelui banii deplin întru mănule noastrѣ. şi iau dat dumisale şi zapisul cѧl vechiu pe aciaste părţi. de moşie. pentru aceaia ca săi fie moşiia in viaci. şi ca să aibă dumnealui aş face şi ispisoc domnescu dintăritur de prea acest adevărat zapis al nostru şi la acestu zapis şi la tocmala noastră sau tănplat boiari mari şi mici. carii sau iscălit mai ğos. şi eu Arhirie vânzătorul am iscălit. ca să fie de credinţa. şi eu Axintie uricariul am scris acestu zapis. cu zisa lui Arhirie pivniciarul ot Huşi да знаѧтсѧ.

ѹ іас ватѡ ҂зсєї ап. ї днн.

az Arhirii iscal, Toader iscal martur, Andrei iscal martur, Ilie iscal martur, Vasilie iscal mam tănplat, az Andronic ot vist. iscal martur.

CXXIII. *1783 Maiu 10.* Facem ştire cu aĉastă mărturie, că din luminata poronca preînălţatului Domnului nostru, Mărie sa Alexandru Costandin Vvd, poroncindunisă prin luminată carte mării sale, să meargem la ţinut Fălciiului la nişte moşii anume Grozăştii de sus şi Grozăştii de ĝos, i Micşineştii şi Curiiacii, deci după poronca am mărsu la numitul ţinut, la starea moşiilor, unde şi răzeşii de aceste moşii au fostu faţă şi după jaloba ĉau dat o samă de răzeşi, cum şi dumealui banu Beldiman ni să porunceşti să alegem şi să hotărâm, atâta părţile numiţilor jăluitori cum şi a dmn. banului Gheorghi Beldiman, să le alegem şi să le hotărâm stâlpindule şi cu pietre hotară, de cătră alte părţi de moşii răzăşăşti, i pentru ca să să ştie cine din ce bătrânu trage şi cătu i să vine parte sa, la stăpânire înpreun cu măsurile sale; Deci noi am făcutu stânjăn de 8 palme proaste, şi funia de 9 stânjăni, după mărturie ce sau găsit la neamul Savii din vealet 7252 Ghenar 3 dni. cu cari arată că au fost rânduiţi de dumnalui clucerul Scarlaţaki, Grigori Bădros şi Pricopie Cereaş, şi Tonica Cereş, şi Iordachi Bădros nepoţi lui Grigorii Bădros, cari au scris ace mărturie de mai sus arătată cu veleatu iai, şi fiind faţă şi unii din răzaşi, anume Vasile Găsitul, răzăşu de Grozăşti, de sus, cum şi ĉolac răzaşu de Grozăştii de ĝos, şi au măsurat moşii Grozeştii de sus, ce sint pe apa Ialanului, şi au găsit la ace măsurătoare 25 de funѣ capu moşii despre apus la Saca, şi dândo în trei părţi pe trei bătrâni sau vinit de bătrân căte 8 fune şi fune de 9 stânj. cu stânj. cei arătat mai sus, şin mărturia aĉasta de mai sus arătată răspundi că Neculai Sava stăpâneşte 2 bătrâni, şi Ganţul un bătrân şi noi încă cu ace măsură am măsurat moşia Grozeştii de sus, după cum neu mărturisit şi Iordachi Bădros ĉau fost la ace hotărâtură că cu palma proastă de mai sus arătată sau făcut stănj. şi noi încă după mărturie asămine, am măsurat, şi după cercetarea ce am făcut la aĉasta alegere în măsuri după cum se arată în ĝos. velet ҂аѱпг Maiu 10.

Măsura întăiu a moşii Grozeştii de sus la cap locului despre apus pe Saca.

25 funii, însă funea de 9 stănj. şi stănj. de 8 palme, cu palma arătată, şi întăiu am mărs cu răzăşii împreună la un ho-

tar vechi ce iaste în vale Săcii, care hotar desparte parte Frijii ce iaste din Micşineşti de moşie Grozeşti pe lungu. şi dintracest numit hotar, am mărsu cu măsura în ğos pără unde sau plinit aceste funii, de mai sus arătate, adică 25.

Măsura al doile din costişa Muşăţii, dintrun hotar vechi ce disparte parte tij a Frijii din moşie Micşineştii di Grozeşti de sus tot pe lungu şi dintracestu hotar am mers cu măsurătoare curmeziş pănă la drum Sării vechiu şi sau găsit 25 funi această măsură la fundu Muşatii păn la drum curmeaziş.

Măsura al treile dintrun hotar vechiu iarăşi a Frijii ce este pe vârvul dealului spre vale Muşata. 24 fune 4 pol stănj. aĉastă măsură al treile de mai sus arătată a Grozeştilor de sus tot pe curmezăş fiind că de la aceste trei măsuri să îngustează moşia pe curmeziş după cum să arată în ğos.

Măsura al patrule din hotar Frijii, ce desparte iarăşi parte sa din moşia Micşineştii i de Grozăşti de sus iarăşi sau aflat 24 fune 3 stănj. aĉastă măsură al patrule spre valea Muşata.

Măsura al cincile la capu moşii Grozăştii de sus sau aflat 24 fune, iarăş dintrun petră hotar vechiu a Frijii ce desparte parte sa de Micşineşti de Grozeşti de sus şi aceste 5 măsuri sau tras moşii Grozeştii de sus pe curmeziş păr la vale Todireasăi, iar răspunzându unii din răzeşi că moşie Grozeştii calcă mai la vale spre răsărit de *iarnă* unde să loveşte cu cap în coastele moşii Răcămuşului de care au şi măsurat ace bucată de loc şi sau aflat 11 fune şi funie cu stănj. domnescu, şi sau făcut şi groapă la loc arătatu.

Şi întraceste 5 măsuri de curmeziş 2 măsuri vin asămine, iar 3 măsuri iau scăderi ce sănt arătate mai ğos.

Şi iarăşi sau împărţit moşie aĉasta pe trii bătrâni după mărturie ce sau găsit. însă 2 bătrâni a Savii cu nemul său şi un bătrân a Ganţului şi după măsurile arătate acestii moşii pe scrisori ce are dumnelui banu Gheorghe Beldiman iam ales părţile dumisale.

8 fune, un bătrân a lui Ştefan Bosna cun zapisu din veleat 1779 April 29, iscălit de Stefan Bosna cum şi de câţiva boeri arătândune şi zapis vechiu din vlet 7199 de la Varlan sin Petrii şi Gheorghiţ sin Vasilcăi nepot Petrii, precum au văndut parte lor din moşie Grozeştii de sus, şi acestu bătrân au fost de pe Bejan cari acestu bătrân ce lau văndut Stefan

Bosna cu nemurile sale la dmnlui banu Gheorghe Beldiman îl are banu la stăpânirea sa după scrisori ce sau văzut.

6 stânjăni parte Nacului ce sau văzut o carte de ğudecată de la Mărie sa Mihaiu Racoviţă Vod, din veleat 7216 Iunie 26, în care arată că sau pârât înainte domniei sale Gregorie Beldiman čau fost cămăraş, cu Trohin şi cu Ifrim fičorii lui Toader Poroskie, pentru neşte părţi de locuri in opt hotară ce i sar alege parte în Curiiaci, în Grozeştı, în Căpşăşti, în Vitolteşti, în Chiţivoeşti, în Deleni, în Lungeni, în Guliiani şi după ace numită carte de ğudecată de la Măriia sa Mihai Vod. am ales şi am dat parte de moşie Grozeştii de sus aceşti 6 stânjăni în parte Nacului şi aceste 8 funii şi 6 stânjăni sint cumpărăturile dumisale banului Ghiorghie Beldiman însă 8 funii bătrânul întreg este de la Stefan Bosna cu neamul său, cum şi 6 stânj. parte Nacului tot dintračastă moşie Grozeştii de sus.

Bătrânul Ursului fičor Lucăi Deleanului din care trage şi dumnelui banu Gheorghe Beldiman baştină cu răzăşii săi ce să tragu din Ursul.

8 funii, adică un bătrân a Ursului sau împărţit în 5 părţi însă 14 stânj. 3 palme parte Negrăi fata Ursului cu a neamului ci să trag din Nigrae.

14 stânj. 3 palme parte Băluţii fata Ursului cu a nemului iai ce să trag din Băluţa.

14 stânj. 3 palme parte lui Ioniţă sin Ursului cu a nemului său ce să trag din Ioniţă.

14 stânjăni 3 palme parte Oproi fičor Ursului cu a nemului său ci să trag din Opre.

14 stănjăni 3 palme partea Ghinii fata Ursului şi împărţindusă aceşti 14 stânjăni şi 3 palme în 5 părţi sau venit de parte câte 2 stânj. 7 palme însă,

2 stânj. 7 palme parte dumisale banului Gheorghi Beldiman baştină ce trage de pe părintele său Gligorie Beldiman čau fost cămăraş.

2 stânj, 7 palme parte lui Neculai Malaiu fičor Măriuţii cari ačastă Măriuţă au fost fata Savii cu neamurile ce să trag din Sava.

2 stânj. 7 funii parte Dunii Hohăi fičor Nastasii, care ačastă Nastasie au fost fata Ghinii, cu niamurile sale ce se trag din Nastasie.

2 stănj. 7 palme parte lui Nastasii Batcu nepot Tudurii čau fostu fata Ghinii cu nemurile lui ce să trag din Tudura şi sau închiiat şi bătrânul Ursului pe împărţala pe neamuri după cum sau arătat mai sus.

2 stănj. 7 palme parte lui Ion Cireş fičor Catrinii şi Catrina au fost fata Joanii cu nemurile lui ce să trag din Ioana.

Ce răzăşi mai sînt în moşie Grozeştii de sus şi câtă parte au, cum să arată în ğos. 8 funii pe un bătrân al Ganţului la capu locului despre apus pe Saca care să află acum stăpânitor acum Vasile Carare nepot lui Savinu Chirtocă, cu neamurile lui ci să trag din Stefan Ganţul, şi Vasile čau fost frate cu Ganţul, şi Vasile Ohenca cu nemurile lui ce să trag din Grigori Ganţul.

3 stânj. pe un zapis lui Vasile Carare din velet 7193 de la Prohira fata lui Tudosie Moschič în care arată că are cumpărătură. dar la cercetarea nemurilor ce sau făcut nu sau putut dovedi de ce neam este ačastă Porhiră, dar nici în mărturie ce sau găsit de au ales bătrânii, moşia Grozeştii de sus, nau întratu aceşti stănjăni arătaţi de sus, şi sau dat săi stăpânească Vasile Carare cu acel zapis şi aşa sau închiiatu moşie Grozeştii de sus, în măsuri şi în stânjăni, de a curmezişul moşii, iar lungul acestei moşii Grozeştii de sus purcede din Saca despre apus, peste apa Elanului păr în vale Todereasii şi dă cu capul în costele moşii Răcămuş despre răsărit de iarnă şi după alegerea şi cercetarea ce am facut acestii moşii Grozeştii de sus în măsuri după cum să arată mai sus am făcut ačastă mărturie de împărţala numitii moşii la cinstita mâna dumlui Gheorghie Beldiman. biv vel ban. fiind şi răzăşi de ačastă moşie de faţă am iscălit.

Vidraşcu Canţirescu vornic de poartă.

Şi din poronca dumilorsale ispravnicilor de ţinut Fălciului am fost şi noi orânduiţi din poronca domnescă, la ačastă alegi(re) de moşii a dumisale banului Gheorghii Beldiman şi am iscălit.

Lupul Timircan Mazil, Neculai Agarici mazil.

Obs. Palma care este însemnată pe mărturie hotarnică are 0m. 24 lungime.

— Şi după luminata poronca mării sale am măsurat şi moşie Grozeştilor de ğos, fiind faţă şi răzeşii de ačastă moşie, anume preutul Neculai Romaşco de aceasta moşie şi Andrei Darie cei zic acum čolac. răzăşu. şi Stefan Penişoară mazil răzăşu şi preutul Ioniţă de Oţeleni şi alte nemuri ale lor, şi după carta de blăstăm ce sau cetit întru auzul tutulor, au arătat aceşti de mai sus arătaţi că-i sănt drepţi răzeşi, de baştină, şi deosăbit

câtă parte trage şi are să ia dumnelui banu Gheorghe Beldiman le mai rămâne şi lor moşie, deci după măsuri ce sau tras moşie pe curmeziş a Grozăştilor de ğos sau ales ce i să vini să ia dlui ban şi ce rămăni răzăşilor cum să arată.

— 30 funi 12 stănj. şi fune de 20 stănj. şi stănj. de 8 palme cu palma gspd. cap locului despre apus la Saca, de unde au stătut moşia Grozăştii de sus cu măsurătoare de a curmezişul moşii Grozăştii de ğos pan la 2 petre hotară chiotoare, însă o *chiatră* a chiotorii disparte moşia Grozeştii pe lungu de moşia *Ghibenii* iarăşi pe lungu, sau împlinit aceste funii de mai sus arătate şi după scrisori şi mărturie răzeşiior de ačasta moşie au îmblat ačastă moşie Grozeştii din vechi pe trei bătrâni care sau împărţit pe bătrâni după cum să arată mai ğos. Insă

10 fune 4 st. un bătrân la Panoskii la cap locului dinspre apus. pe Saca.

10 fune 4 st. al doile bătrân a lui Ioan.

10 fune 4 st. al treile bătrân a lui Lohănaş, şi dintraceşti trei bătrâni tragi dumnlui Gheorghi Beldiman ban cu scrisori ce să arată mai în ğos. însă

2 funi 7 palme din bătrănul lui Panoski de la Stefan čau fost fičor lui Panoskii a cincia parte.

17 stânj. de la Macrina fata lui Panoskii din jumătata de bătrăn a şasa parte.

5 fune 2 stânjăni, de la Savin şi femeae lui şi de la surorile sale Prohira şi Avrămie ğumătate de bătrân din bătrânul lui Ivan.

3 funi 8 stânj. de la Vasile fičor lui Tudose Timotin a triia parte din bătrânul lui Lohanaş.

11 funi 7 stânj. 7 palme şi fune de 20 stânj. şi stânj. de 8 palme domneşti capul locului despre apus la Saca ce sau măsurat pe curmeziş aceste sănt părţile dumisale banului Gheorghe Beldiman din Grozeşti de ğos, după scrisori ce sau văzut fiind şi răzăşii faţă den cari nici răzeşii nau pricinuit şi sau dat aceste părţi de mai sus arătate la stăpânirea dumisale banului cu priimirea răzeşilor din moşie Grozeşti de ğos.

a doaw trăsură

13 funi 14 stânj. pe malul Elanului despre apus prin satul Grozeştii pe curmeziş, sau aflat aceste funii de mai sus arătate parte dumisale banului dându răzăşii de bun voe lor făr nici o pricină.

a trie trăsură

11 funii 7 stânj. 7 palme la fundul Muşaţii drept spre movilă ce este lângă drum Sării, sau aflat aceste funii de mai sus arătate iar la stăpânire dumisale banului şi păr unde sau plinit aceste funi i stânj. şi palme adică la drumul sării.

a patra trăsură

9 funi 6 stânj. la Hărtop spre Budăiu păr unde sau plinit aceste funii fiind răzeşii faţă şi leu dat de bun voe lor tot curmeziş.

a cincia trăsură

9 funii 3 stânj. la cap locului din ğos tot curmeziş din margine moşii Grozeştilor de sus păr unde sau plinit aceste funii asupra Muşaţii tot pe curmeziş moşii din Grozeşti de ğos, şi dintraceste 5 măsuri sau ales părţile dumisale banului după cum sănt arătate mai sus, fiind că măsurile despre apus sănt la Vale Saca cum şi al doile măsură pe costişa Elanului despre apus, să mai lăţeşte fiindcă aceste moşii din Saca mergu drept spre răsărit păn în apa Elanului, iar din apa Elanului se întorcu cu marginea spre răsărit de iarnă şi în ğos, şi lungul acestei părţi de moşii a dumisale banului ce sau măsurat pe curmeziş, fiind răzăşii faţă, merge lungul văi, de la Saca şi peste apa Elanului peste câmpu, păr la culme dealului unde să loveşte cu capu în costele moşii Răcămuşii, şi deosăbit am mai găsit un iazu cu zapis cel are drept la stăpânire sa dumnelui banu Gheorghe Beldiman, de la Stefan fičor lui Dumitru Panoskii, care acest iaz este vândut dumisale banului cu amândoao malurile, atăt malul despre răsărit cât şi malul despre apus, ce nau răzăşii nici o trebuinţă cu acest iaz, din apa Elanului, după cum au fost răzăşii faţă şi au arătat că cu acest iaz nu au nici un amestec. şi după alegere şi cercetare ce am făcut şi la ačastă moşie alegândusă părţile dumisale banului Gheorghe Beldiman pe scrisori ce are de moşie Grozăştii de ğos am iscălit.

Vidraşco Canţirescu vornic de poartă.

„Şi din poronca dumilorsale ispravnicilor de ţinut Fălciiului am fost noi orănduiţi din poronca domneasca la ačastă alegere de moşii a dumisale banului Gheorghie Beldiman şi am iscălit.

Lupul Timircan mazil, Neculai Agarici mazil.

Obs. Palma însemnată pe mărturia hotarnică are 0m. 26 lungime.

— Şi iarăşi din luminata poronca pre Inălţatului domnului nostru Măriia sa Alexandru Costantin Voevoda. iarăşi sau ales părţile de moşii a dumisale banului Gheorghie Beldiman pe scrisori ce are din moşie *Migşineştii* ce este pe Ialan, măsurăndusă cu funea şi stânj. ce să arată în ğos, fiindcă aĉastă moşie Migşineştii este hotărâtă, din anii trecuţi cari şi hotarnica sau văzut de noi, din veleat ҂аѱоз Avg. 1 întărită cu iscălitura răposatului Episcopului Enokentie, de Huşi, şi a boerilor ispravnici de ţinutul Fălciiului, ĉau fost la acie vreame, măsurândusă şi acum la aĉastă alegere cu răzăşii dinpreună faţă, anume Ioniţă Buzincu mazil răzeşu, Simion Buğag, şi Ioniţă Buğag, şi Costandin Buğag, i *Alexandru Ghiban* i Postul Bălan i Vasile Ohica, i Neculai Corovancă răzeşi de aĉastă moşie Migşineştii după cum să arată în măsură în ğos.

҂аѱпг Maiu 10.

29 fune 11 pol stânj. capul locului despre apus la Saca, cu fune de 20 stânj. şi stânj. de 8 palme. cu palma ce este arătată în hotarnica lui Ursachi, însă dintro petră hotar din care nu sau găsit hotar, dar toţi răzăşii neu arătat numitul loc a hotarului şi păr în hotar moşii Frijii, sau aflat aceste funii, de mai sus arătate.

măsura al doile

29 funii 11 pol stânj. iarăşi dintrun hotar vechiu ce desparte moşia Migşineştii de moşie Curiiacii tot pe lungu Migşineştilor şi la acestu hotar rămân Curiiacii cap lor despre răsărit şi Migşineştii mărgu alăture cu moşia Futileştilor.

Măsură al treile.

27 fune 1 stânj. şi 3 palme iar dintro petră hotar ce să desparte moşie Migşineştii de moşia Futileştii pe Ialan, păr din ğos de capu iazului, ce este pe moşia Migşineştii, unde este hotar vechiu ce desparte parte Frijii de moşie Migşineştii pe lungu.

a patra măsură

19 fune peste Ialan iar din hotar vechiu ce desparte Migşineştii de Futileştii pe lungu, păr la hotarul moşii Frijii. ce să disparte Migşineştii pe lungu de moşie Frijei.

a cincia măsură

14 fune 12 stânj. iar din hotar vechiu ce să disparte Migşineşti de moşia Futileştii, şi iar păr la hotar moşii Frijii, şi să dispartu tot pe lungu.

a șăsa măsură

16 funi 13 stânj. iarăși dintrun hotar vechiu ce să dispparte moșie Migșineștii de Futilești și de moșia Guzarii, iar păn la un hotar a moșii Frijii. ce este în vale Toderesii, și 6 măsuri sau tras moșie. Migșineștii pe curmeziș, și sau măsurat și lungul moșii Migșineștilor de la vala Toderesii și păr la drumul Sării vechi sau aflat 48 funii, și fune de 20 stânj. și stânj. de 8 palme domnești, și de acolo păr în apa Elanului sau plinit 57 fune și din apa Elanului și păr în Saca sau aflat 27 funi. de unde am purces intăiu cu măsurătoare curmezișurilor, iar pistetot sau cuprins 132 funi lungul iar stânjeni se cuprind ҂ВХМ (2640) stânj. ce trage dumnelui banu Gheorghie Beldiman din moșie Migșineștii din măsurile arătate pe curmeziș după scrisori ce are după cum să arată în ğos—, însă

5 fune 18 stânj. pe un zapis den pol bătrân din bătrânul lui Timotin de la Vasilie fičor lui Tudosie Timotin din veleat 7199 Noem. 25.

4 stânj. au scos răzășii cu sufletele lor parte lui Parfeni pe un zapis din velet 7200 pe curmeziș moșiei Saca bez parte moșii Frijei.

al doile măsură

4 funi 9 pol stânj. 1 palmă parte lui Timotin la mijlocul lui pe pol bătrân ;—3 stânjăni sau scos pe zapisul lui Parfenie.

al triile măsură

2 fuui 12 pol stânj. parte lui Timotin pe pol bătrân tot pe curmeziș ;—3 stânj. parte lui Parfenie tij.

a patra măsură

3 funi 3 stânj. pe pol bătrân a lui Timotin cap locului la răsărit.—3 pol stânj. parte lui Parfenie.

Aceste 4 măsuri pe curmeziș moșii Migșineștii bez parte Frijii scoase de dumnelui Agarici vornic de poartă din veleat 7269 Sept. 1 dni.

1 fune 6 stânj. 2 palme 1 lat de mână parte lui Bărlădean čau arătat răzășii că i să vin din moșia Migșineștii, și ačastă parte iarăși trage dumnelui banu cu 2 zapise ce sau văzut din veleat 1778 Ghenar 1 și altul din veleat 1775 de la nemurile lui Bărlădeanu și aceste sănt părțile de moșie a dumisale banului în moșie Migșineștii pe scrisori ce sau gă-

sit şi sau văzut fiind şi răzeşii faţă date pe curmeziş, iar lungul după cum sau arătat, iar parte de moşie din Migşineşti čau scos vornic Agarici lui Gligori şi lui Stahie, fičorii lui Gherasim neu arătat răzăşii o carte de ğudecată de la dumnelui banu Gheorghe Beldiman fiind dumnelui la ace vreme ispravnic ţinutului Fălciulni, în care hotărăşte că partea acestora čau fost dată cu zapis după cum au scos şi parte vornic Agarici, au rămas să să rupă acel zapis a lui Gligori şi Stahie, şi nici acum parte nau vrut săi dei parte răzeşii, şi după cercetare şi alegerea ce am făcut în măsuri cu răzăşii denpreună aceştii moşii Migşineştii am iscălit.

Vidraşcu Canţirescu vornic de poartă.

„Şi din poronca dumilorsale ispravnicilor de ţinut Falciului am fost şi noi orânduiţi din poronca domnească la ačastă alegere de moşie a dmsale banului Gheorghi Beldiman şi am iscălit.

Lupul Timircan mazil, Neculai Agarici mazil.

Obs. Palma însemnată pe mărturia hotarnică are 0m. 2.45 de lungime.

Din luminata poroncă pre înalţatului domnului nostru Măria sa Alexandru Costandin Vodă am măsurat şi moşie Curiacii ce să începe din părăul Văii Lărgii, despre apus şi merge lungul iar spre răsărit după cum să arată în ğos.

1783 Maiu 10.

măsura întăia a Curiiacilor

36 funi 12 stânjeni capul locului mergi în vale Lărgii despre apus pe curmeziş din petră hotar vechiu ce desparte moşia Curiiacii pe·lungu de moşie Hocenii pe lungu în ğos pe părăul văii Lărgii păr la altu hotar vechiu ce să desparte moşia Curiacii de moşia Talaba. pe lungu sau plinit aceste funi de mai sus arătate i stânjeni.

a dowa trăsură

36 funi 4 stânj. iar din petră hotar veche, dospre Hoceni păr iar la alt hotar vechiu a moşii Talaba, ce desparte Curiacii tot pe lungu sau aflat aceste funii a moşii Curiacii pe curmeziş şi fune de 20 stânjăni şi stânjănul de 8 palme domneşti.

a trie trăsură

34 fune 10 pol stânj. la capul moşii Curiiacii despre răsărit din 2 petre a moşii Curiiacii ce desparte de Hoceni şi păr la altu hotar vechiu ce este în margine moşii den ğos la capul moşii Curiiacii ce desparte moşie Migşineştii sau plinit aceste

funii, şi după cum au mărturisit răzăşii ca să împartă moşie, pe curmeziş după aceste 3 măsuri sau dat în doao părţi, însă

18 funii 6 stânj. la capul locului la pârău vâii Lărgii pe curmeziş moşii Curiiacii, şi aćastă ǧumătate de moşie, Curiiacii este a dumisale banului Gheorghi Beldiman pe zapis de cumpărătură ce are de la Vasile Adam şi de la alţii, după cum sau văzut şi de noi, iar lungul acestei părţi de moşie, iarăşi din pârău vâii Lărgii, păr la cap locului despre răsărit, şi să îngustase după măsurile arătate, pe unde să îngusta moşia.

18 funi 6 stânj. stăpânesc răzăşii iar la pârău văii Larga pe curmeziş iar lungul mergi iar păr la capul despre răsărit şi iar să îngustează după mărime arătată pe curmeziş şi după arătarea răzăşilor, şi după o mărturie a Savei ce sau găsit la neamul Savei, la Neculaiu Mălaiu, ce arată că aćastă ǧumătate de moşie Curiacii să dă cu stăpânirea în trei părţi după cum să arată în ǧos, însă

6 funii 2 stânj. un bătrân a Ganţului cel stăpânesc acum Cărăreştii şi Ohinca cu neamurile lui.

6 funi 2 stânj. un bătrân a lui Bejan ce au fost a lui Stefan Bosna, şi cu zapis lau vândut cu nemurile dumisali banului şi are drept la stăpânire.

6 funi 2 stânj. bătrân Ursului cari tragi şi dumnlui banul baştină întracel bătrăn, şi trag baştină şi Neculaiu Mălaiu cu nemurile lor, dintracel bătrân, după împărţala ćau luat în moşia Grozeştii pe Elan, şi funile aceste sint tot pe curmeziş, iar lungul sau măsurat pe amândoao marginile însă margine pe din sus sau aflat 28 funii iar margine pe din ǧos sau aflat 52 funi 16 stânj. şi sau găsit mai lungă margine Curiiacilor de ǧos cu 24 funi 16 stânj care aćastă măsură ćau eşit mai lungă de cât margine de sus la împărţala ce şor stâlpi fieştecare parte a sa atunci sa socoti şi lungime aćasta pe părţi, după părţile ce să arată mai sus, şi după alegerea şi cercetarea ce am făcut în măsuri moşii Curiiacii după cum se arată mai sus am iscălit.

Vidraşcu Canţirescu vornic de poartă, Lupul Timircan mazil, Neculai Agarici mazil.

Obs. Palma însemnată pe mărturia hotarnică are 0m. 25 lungime.

h) *Ghibenii*

CXXIV. *1777 Avg. 1.* Din poronca pre Inălţatului domnului nostru Io Grigorie Alixandru Ghica Voevod fiind orânduit sfinţia sa părintele Chirio Kir Inochente Episcop Huşului şi dumnealui Iancul Grečanul pah. şi dumnealui Iordachi sulger ispravnici Fălciiului, săi alegă nişte părţi de moşie a dumisale banului Ghiorghie Beldiman, şi să le şi hotărască ce le are dumnelui aici la ţinutnl Fălciiului, şi sfinţia sa părintele şi dumnialor ispravnici niau ales pre noi să mergem la moşiia *Grozeştii* şi mergănd la stare locului moşii, şi adunând răzeşii de Grozeşti şi răzeşii de *Ghibeni* la un loc, şi întrebândui unde este *hotarul Ghibenilor* ca măsoară moşia Grozeştii pără în moşia Ghibenii, ei niau arătat o piatră a dumisale stoln. Tomei Lucăi ce vine alăture cu Ghibenii până în apa Elanului, zicând că Ghibenii alt hotar. nau sau măsurat din hotarul Frijei în ğos pe Saca până în hotarul dmsale stolnicului Tomei Lucăi în apa Elanului, ce să loveşte în coaste cu moşia Ghibenii şi sau găsit 42 fune, capul moşii Grozăştii despre apus, şi sau pus stâlpu de piatră în malul Elanului despre soare apune şi de acole am purces spre rărăsărit peste Elan, şi deasupra în dial unde este o movilă alăture cu drumul Sării din sus, fiind răzeşii Ghibeni, şi răzeşii Grozeşti de faţă, zicând răzeşii de Ghibeni că hotarul este mai sus de movilă, răzeşii de Grozeşti zicând cum au stăpânit ei şi cu moşii lor până la movilă şi cu părinţii lor, dar noi nedândule credinţă nici o parte, nici alta, scoţând dumnelui ban *Gheorghe Bel(diman)* şi o carte de blăstăm de la părintele Vlădică de Huşi asupra a cui ar şti întru adevăr pe unde leu fost *pănărie* ori din răzeşi ori din streini care ar şti şi nor mărturisi să fie supt blăstăm, au eşit un Timofte Muste om bătran ca de 70 ani şi au mărturisit el fiindcă au fost şi vechil de au şi dejmuit aceste părţi de moşie, trăind şi la acel loc la satul Câşla čamaşirului, şi trăind şi tatul lui tot vechil fiind moşia lor a acestora, şi tot pără în movilă au dejmuit, aşijdere şi un Coman čuleiu şi un Costantin *Tanğără*, oameni streini, neavând răzăşii nici de o parte nici de alta fiind ei plugari unul la un plug altul la alt plug, şi arănd unii pe moşia Grozeştii, şi unii pe moşia Ghibenii, viind capetele pământurilor împreunândusă capetele amândow la movilă ar fi venit Lupul Hariton şi lear fi zis fiind răzeşi de Ghibeni, să nu treacă peste hotar fiind movila hotar ca ă strice hotarul moşiilor, pe urmă eşind şi preotul Neculaiu Re-

mașcu din Deleni răzăș de Grozești, auzind carte de blăstăm cetindusă, au mărturisit cum că iar fi spus Toader Hariton, tată Lupului răzeș de Ghibeni, așijdere și Lupul fičor lui Hariton iar fi spus că movila este hotar și Ghibenilor și Grozeștilor și după mărturisanie acestor omeni am purces a măsura în sus pe drumul Sării, păr în hotarul Micșineștilor în sărături, în coasta Mușeții din sus despre soare răsare, unde să află stâlpu de piatră vechiu, și de acole am mersu tot în spre soare răsare până în fundul moșii în fundul văi Toderesăi ce să lovește cu Guzarii și in coate cu Răcămușul să lovește nefiind răzeșii de Ghibeni de față, văzind că nu este voire între dânșii au fugit de la movilă, noi am purces măsurând din hotarul Micșineștilor, în ğos pe unde ni au arătat acel Timoftii Muste fiind vechil acelei moșii și până unde niau arătat acel Timoftie Muste am găsit 36 fune, pe urmă vazând că este neînvoială intre dânșii de iznoavă am trimes de sau adus pe răzeșii de Ghibeni, și am măsurat moșie Ghibenilor fiindcă acestă moșie hotar pe între dânsele nau avut, și am măsurat din hotarul Talabii unde să lovescu cu Grozeștii in ğos moșie Ghibenii până în hotarul moșii Căpșeștii ce hotărăște cu Ghibenii pe din ğos sau găsit 31 funii 10 stânjăni 3 palme pe matca Elanului și suindune la dial spre soare răsare pe drumul Rupturii în dial iarăși sau găsit hotarul Căpșeștilor în margine moșii Ghibenilor, din ğos și sau măsurat din hotar în sus păn la movilă în margine moșii Grozeștii, sau găsit 22 fune. de acole am mersu la fundul moșii despre soare răsare, și după stăpânire până unde au arătat răzeșii de Ghibeni, până unde au stăpânit ei, sau găsit 31 funi fundul despre răsărit și aceste rânduri de moșie vin toate mai înguste despre răsărit de cât despre apus, și negăsindu hotară pietre nici scrisori de îndreptări, nici la răzeșii de Grozeștii nici la răzeșii de Ghibeni făr de cât acele pietre de moșii în capul moșiilor pe apa Elanului despre apus, și socotind lipsă să ia toate aceste moșii despre răsărit sau găsit 15 funi întrate întrați răzășii Ghibenilor pe locul Grozeștilor, stăpânind fără nici o dreptate și așa sau găsit cu cale aceste moșii și e toată scădere capetile despre răsărit și sau dat 37 funi în moșie Grozeștii și 26 funi în moșie Ghibenii și am pus stâlpu de piatră in capul moșii despre răsărit peste Mușata în costa despre răsărit, în sărături, unde niau arătat Timoftie Muste și am purces spre soare apune până deasupra unui budăiu ce este în Mușata, și iar întrebând iarăși pe oameni streini după carte de blăstăm, pentru acel budăiu ce

este acole al cui sau numit şi pe ce moşie este, au eşit un Costantin Romaşcu ficior preutului Mihăilă din *Câşla Şamaşirului* om de 55 de ani, şi Ioniţă Buzincu mazil au mărturisit că de la părinţii lor au apucat că sau numit acel budăiu a lui Darie hotnog răzeş de Grozeşti şi din ğos de budăiu in dial am pus stâlpu de piatră, şi la movilă în dial lângă drumul Sării, iar am pus stâlpu de piatră şi iar sau [măsurat înpregiur moşia Grozeştii şi sau petrit cu pietre hotară, de către moşia Ghibenii, şi pentru mai mare credinţă am dat acăstă mărturie hotarnică la mâna dumisale banului Gheorghie Bel(diman) ca săş facă şi dumnelui dresă *gd.* şi pentru credinţă am iscălit.

‡афоз av. 1 dni.

Ursachi Porcescul mazil, Ion Buzincu mazil, Sofronie Arhire mazil neştiind carte lam iscălit eu Ioniţă Buzincu.

i) Hăndreşti zis Ciocani şi Guşiţei.

CXXV. *7054 (1546) Maiu 14.*† Мл҃стїю бж҃їею мы. Петръ воевода. гспдръ землі Молдавской. знаменито чиним иссим листом нашим. въсѧм кто на нем възрит или чтѹчи его. ѹслышит. ѡже прїидоша прѧд нами и прѣд нашими. Молдавскыми болѧре. наши || слоуги трифѹ Берескѹль и братїа его Іѡн Ѻнтѧ и Прокопь снове Берескоула. и племѣникове их Дръгѹшь и сестра его Дръгае оуси ѹнѹкове Никоаръ Манескѹла. по их доброи воли никым непонѹжени || аниприсиловани. и продали свою правою ѡтнинѹ. исправилїе кѹпежное що імаль дѧд их Никоаръ Ромънескѹль. ѡт родїтелѣ гсдвами Стефана воеводї. половина село ѡт Хъндрещи межи Бѹжор и ме || жи Сѣка та продали слѹгам нашим Станчѹлови. и жени его Мѹши и Игнатѹ и жени его Черни. и Кожокѹ и братѹ его Андреики. за двѧ стѧ златы татарскых. и ѹставшисѧ. Станчѹль. и же || на его Мѹша. и Игнатѹ и жена его Черна и Кожок и брат его Андреика. та заплатили ѹси исполна. тоты вышеписаннїи пинѣзи. с злат татарскых. ѹ рѹки слѹгам нашим Трифѹ Берескоулѹ и братїам его Іѡнѹ Ѻнти. || и Прокопѹ сновом Берескѹла. и племеником их Дръгѹшѹ. и сестри его Дръгае оунѹком Никоаръ Ромънескѹла. прѧд нами и прѧд нашими Молдав-

скили бомре. ино мы видѣвши их добро волною тъкмеж. и полною ‖ заплатȣ. а мы також и ѿт нас дали и потвръдили есмы Станчȣлови и жени его Мȣши и Игнатȣ и жени его Черни. и Кожокȣ. и братȣ его Андреики. тое прѧдреченное половина село ѿт Хъндрещи. межи ‖ Бȣжор и межи Сѣка. како да есть им ѿт нас оурикь съ въсем доходом. и привилїе що ѡни имали їѡщеи (sic) дали ȣ их рȣки. али да есть им тота половина село ѿт Хъндрещи межи Бȣжѡр и межи Сѣка. на три ‖ части. една част да есть Станчȣлови и жени его Мȣши. а пак дрȣгаа част ѿт тогож половина село да есть Игнатоу и жени его Черни. а [illegible] третаа част ѿт тоиж половина село да есть Кожокȣ. и [illegible]ȣ его Андреики. | им и дѣтем их и ȣнȣчатом их. и пр[illegible]нȣчатом их и пращȣрѣтом их. и въсемȣ родȣ их кто с[illegible] или изберет наиближнїи непорȣшенно николиже на вѣки. а хотар тои прѧдреченнои половина село. ѿт Хъндрещи. ‖ межи Бȣжор и межи Сѣка. да есть ѿт въсего хотара (по[illegible]на). а ѿт ниших сторони постаромȣ хотарȣ покȣда из[illegible] ѡживали. а на то есть вѣра нашего гсдва [illegible]наголы Петра воевода. ‖ и вѣра прѧвъзлюбленних [illegible] гсдвали. Iлїаща. и Стефана. и Константина. и [illegible] боꙗрь наших вѣра пана Ефрема Хȣрȣ. вѣра пана Борчѣ дворника. вѣра пана Петри Кръка. вѣра пана Стоурѕи. ‖ и пана Могили паркалабове Хотинскых. вѣра пана (Хȣрȣ) и пана Мирона паркалабове Немецскых. вѣра пана Шандра и пана Тъмпи. паркалабове Новградскых. вѣра пана Петра вартикови. ‖ ча портарѧ Сочавскаго. вѣра пана Iорїга спатарѣ. вѣра пана Дана вистїарника. вѣра пана Хръбора постелника. вѣра пана Хамза. вѣра пана Петраика чашника. вѣра пана Нѣгȣла сто ‖ аника. вѣра пана Плаѕа комиса. и вѣра ȣсих боꙗрь наших Молдавскых великих и малих. а по нашем животѣ кто боудет гспдръ нашеи земли. ѿт дѣтеи наших или ѿт нашего рода. или пакь бȣдкого. ‖ бъ изберет гспдрем бити нашеи земли Молдавскои. тот би. имь непорȣшиль нашего даанїа и потвръжденїа. али би имь оутвръдиль и ȣкрепиль. занȣже. есмы имь дали и потвръдили. за ‖ що ѡни

соби кꙋпили на свои правїи пинѣзи. а на болшее крѫпост и потврьждениїе томꙋ вьсемꙋ. вышеписанномꙋ. велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ паноу Матїашꙋ логофетꙋ писа || ти и нашꙋ печат привѣсити ксемꙋ листꙋ нашемꙋ. писал Михъилъ Борра ꙋ Хꙋсех.

влто #ЗНД мсца Май ДЇ.

Traducere

Din mila lui Dzeu Noi Petru Voevod, Domn ţării Moldaviei, înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dănsa vor căta sau citindu-i-se o vor auzi, adică au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri Moldoveneşti boiari ale noastre slugi Trif Berescul şi fraţii săi Ion Ontea şi Procop fiii Berescului şi verii lor Drăguş şi sora lui Drăgae (adaus Аношка) nepoţi lui Nicoară Mănescul, de a lor bună voe de nime siliţi nici învăluiţi şi au văndut a lor dreaptă ocină din direse de cumpărătură ce avut-a bunul lor Nicoară Romănescul de la părintele Domniei mele Stefan Voevod, jumătate sat din Hăndreştî între Bujor şi intre Saca, aceia au văndut slugilor noastre Stanciului şi femeii sale Muşei şi lui Ignat şi femii sale Cernei şi lui Cojoc şi fratelui său Andreicăi drept 200 zloţi tătărăşti şi s'au sculat Stanciul şi femeia sa Muşa şi Ignat şi femeia lui Cerna şi Cojoc şi fratele său Andreica de a plătit toţi deplin acei mai sus scrişi bani 200 zloţi tătărăşti în mànule slugilor noastre lui Trif Berescul şi fraţilor săi lui Ion Ontea şi lui Procop fiii Berescului şi verilor lor lui Drăguş şi surorii lui Drăgae nepoţii lui Nicoară Romănescul înaintea noastră şi înaintea a lor noştri Moldoveneşti boiari. Deci noi văzînd a lor de bună voe tocmală şi deplină plată, iar noi aşijderea şi de la noi dat-am şi am întărit noi Stanciului şi femeii sale Muşăi şi lui Ignat şi femeii sale Cernei şi lui Cojoc şi frate său Andreicăi cea de mai sus zisă jumătate sat din Hăndreşti intre Bujor şi între Saca, ca să fie lor de la noi uric cu toate veniturile şi diresele ce ei au avut încă le-a dat în a lor mănu; Iar să fie lor cea jumătate de sat din Hăndreşti intre Bujor şi între Saca pe trei părţi, o parte să fie Stanciului şi femeii sale Muşăi; iar altă parte din aceiaşi jumătate sat să fie lui Ignat şi femeii sale Cernii, iar altă a treia parte din aceeaşi jumătate de sat să fie lui Cojoc şi fratelui său Andreicăi lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi la tot

neamul lor ce li să va alege mai de aproape neruşeit nici o dănăoară în veci. Iar hotarul celei de mai sus zise jumătăţi de sat din Hăndreşti între Bujor şi între Saca să fie tot hotarul jumătate, şi din alte pârţi pe vechiul hotar pe unde din veac a îmblat. Iar la aceasta este credinţa domniei noastre mai sus scrise. Noi Petru Voevod şi credinţa prea iubiţilor fii ai domniei noastre Iliaş şi Stefan şi Costantin şi credinţa boiarilor noştri credinţa dumisale Efrem Huru, credinţa dumisale Borcea dvornicul, credinţa dumisale Petru Crăca, credinţa dsale Sturza şi dumnealui Moghilă parcalabi de Hotin, credinţa dsale Hurul şi dumnialui Miron parcalabi de Neamţ i credinţa dumisale Şandru şi dumnialui Tămpa parcalabi de Novograd, credinţa dumisale Petru Vartic portarul Sucevii, credinţa dsale Iurie spatar, credinţa dsale Dan vistiarnic, credinţa dsale Hrăbor postelnic, credinţa dsale Hamza, credinţa dumisale Pătraşco paharnic, credinţa dsale Neagul stolnic, credinţa dsale Plaxa comis, şi credinţa tuturor boerilor noştri Moldoveneşti a mari şi mici. Iar după a noastră viaţă cine va fi domn ţării noastre, din copii noştri, sau din al nostru neam, sau pe oricare altul Dzeu va alege să fie domn ţării noastre a Moldovil acela să nu le strice a noastră danie şi întăritură, ci să le-o întărească şi împuternicească, căci că noi le-am dat şi le-am întărit ca unii ce singuri au cumpărat pe ai lor drepţi bani. Iar spre mai mare tărie şi înputernicire la tot ce s'a scris mai sus, poroncit-am înşine la al nostru boer Matiiaş logofătul să scrie şi a noastră pecete să o lege la această carte a noastră. A scris Mihăilă Bora în Huşi la anul 7054 luna Mai 14.

Originalul pergament, pecete căzută; şnurul de matasă *fraise*; lăţimea 0m.50, lungime 0m.66. Este o traducere a lui Gh. Evloghie dascal din 1780 Mart 24; pe plicul al 2-a stă scris: Hăndreştii ce să chiamă čocani zis şi Guşiţei.

CXXVI. *Fără veleat. (cătră 7190)* Milostive şi luminate. domne. să hii mila mării tal(e) săn(ă)tos. vinitau Margine čocan cu cinstit carte mării dumitale la noi. săi socotim ocina. de la Bujor *den sălişte čocăneştilor. care să răspunde la urece Hăndreştii.* deci au strănsu oameni buni răzeşi şi megiaşi împreguraşi şi iam rugat şi rugătorului mării tale egumenului de la Sălişteni de lem cătat şi diresele acolo la loc. deč pe cum au spus deresăle lem măsurat locul şam aflat parte lui Margine 30 pământuri şi pământu de 30 de paşi şam măsurat măria ta cu wameni buni cu Izbaşe Banul şi *Ion Ghibanul* şi Andreiu sin Costanti-

nescu frate lui Lupaşco şi Toader Poruskie şi Costantin Şotropa ot čočăneşti. ačăsta facem ştire mării tale ča hi mila mării tale.

† Banul, † Ion Ghibanul, † Lupaşco, † Andreiu, † Toder Poruschie, † Costantin Şotropa, robii mării tale Gliginco să Tohilat, az Ghedeon ermonah iscal.

CXXVII. *Iaşi 7199 (1691) Mart 5.* † Hw ˛Costantin Voevoda. bojiu mlsliiu gspdrz zemli Moldavscoi. facem ştre domniia mia. cu ačastă | carte a Domniei miali pentru ğumtaate de sat de Hăndreşti. ce li sau pus nume mai pe urmă *čocanii* | ce sint în ţinutul Fălciiului. între Bujor şi între Saca. fiind ;ača ğumtaate de sat driaptă | ocină lui Ion fičorul Portărescului şi surorii sale. Gahii. şi lui Ion ginerel(e) Zbârnei şi fămei sali Dochiţăi. | fata Zbărnei. nepoţi Portărescului. strenepoţi Stančului şi Muşei. şi a luì Margine fičor Florii. | čocan. nepotul lui Ignat şi a Cernei. şa lui Costantin Şotropa şa fraţilor săi nepoţi lui Cojoc. | împărţinduo ača ğumtaate de sat în trei părţi. pe trei bătrâni. anume Stančul. şi Ignat. | şi Cojoc cu fratesău Andreica. pre urice ce au avut ei de la Pătru Vodă de cumpărături ceau cumpărat | moşii lor. Stanciul şi Ignat şi Cojoc cu fratesău Andreică de la Trif Berescul. şi de la fraatesău Ion Onti | şi de la Precop fičor Berescului. şi de la săminţiia lor Drăguş. şi de la sora lor Drăguşa toţi nepoţi || lui Necoară Românescul. din uric ce au avut ei de la Stefan Vodă de întăritură. pe cumpărături čau cumpărat ača ğumtaate de satu de Hondreşti. ce s chiamă acmu čocanii. de la Ion Sacşa şi de la nepotul lui One || şi de la sora lor Cărstina. deci Ion fičorul Portărescului. şi sora lui Gahie. şi Ion ginerili Zbărnei. şi cu || fămeaia sa Dochiţa. fata Zbărnei. nepoţi Portărescului. strănepoţi Stanciului şi Muşei şi cu || Margine fičor Florei čocan. nepotul lui Ignat şi a Cernei. sau sculat ei de a lor bună voe. de || nime siliţi nici asupriţi. şi şau scos părţile lor. la vănzare cât li sau vinit dintrača ğumtaate | de sat de Hăndreşti ce s chiam acum čocanii. doaw părţi. iar a treia parte bătrânul lui Cojoc. au | rămas nevândut. şau întrebat ei pre toţi fraţii şi răzeaşii lor. şi nime nau vrut să dea bani pe aciali. | părţi de ocini. deci Domniia mia văzînd că nu vine nime din răzeaşii lor sau din fraţii lor să cnmpere aciali | părţi de ocini, făcutuliam domniia mia plata după voe lor deplin precum sau socotit preţul | aceli părţi de ocină şi niau datu ei şi uricul de la Petru Vodă. şi de la Stefan Vodă pre mănule | domniei miali. şi domniia mia încă am făcut a-

častă adevărată carte. a domniei miale. la mănule lui Costantin Șotropa, și fraților săi, nepoții lui Cojoc, ca săș ție ei acea a treia parte din ğumtaate | de sat din Hăndrești partea moșului lor lui Cojoc. să le hie driaptă ocin. și moșie în viaci și fičorilor | și nepoților. cu tot vinitul. și altu nime să naibă a să amesteca peste ačastă adevărată carte. | a domniei miale.

u Ias lt 7199 Mart 5.

Vasilie Niagul uricar.

Pecete mică în tuș roș : † Iw Константин воєвода. б. м. г. з. М. лт. ‡зрчє Cap de bou, stea, soare, lună.

CXXVIII. *Iași 7214 (1706) Iuni 20.* † Adecѫ noi Costantin Șotropa. nepot lui Cojoc. din sat din čocan. ce sau chemat mai înnainte Hăndreștii. și Catrina sora lui Costantin Șotropa. și Lupul fičorul Cozmei. nepot de frate lui Costantin Șotropei. și Costantin fičorul Aftiniei nepot de sor lui Costantin Șotropei. și Simina fata Prohirei, nepoată de sor lui Costantin Șotropei, scriem și mărturisim. cu acest zapis al nostru, cum noi de nime siliți nici asupriți. ce de a noastră bună voe. am văndut a noastrѫ driaptă ocinѫ și moșie, măriei sale domnului nostru Antioh Costantin Voevod din sat din čocani. ce sau chemat mai inainte Hăndreștii. ce săntu la ținutul Fălciiului. intre Bujor. și între Saca. din ğumătate de sat. din partea din sus a treia parte. care săntu treizăci și șiapte de pămănturi. un bătrân întreg ce să chiamă bătrânul lui Cojoc. și pămăntul căte de treizăci de pași. ačastă parte de ocină. ѡ am vândut mării sale drept treizăci și cinci lei bătuți. și niau dat măriia sa toți banii deplin întru mânule noastre. și ačastă parte de ocină iaste. cu săleşte. și cu loc de arat. și cu fănaț și dintrapă, din tot locul cu tot vinitul. cât să va aleage. pe acel bătrân. deci să fie măriilor sale și cuconilor. și nepoților și strănepoților. și a toată sămințiia măriilor sale, driaptă ocină și moșie. în veaci și am dat mării sale și o carte ce am avuto făcută de la cinstit răpousat părintele mării sale Costantin Vodѫ. carѣ niau fost dat la mănule noastre. căndu au cumpărat măriia sa. răpousatul Costantin Vodă aciale doaѫ părți tot dintračastă ğumătate de sat. căndu sau măsurat satul. carѣ scrie pre acestu bătrân. din ğumătate de sat a triia parte. și la ačastă tocmală și vênzare. fostau dumnealor boiarii cei mari. și alți boiari de curte. carii mai ğos au iscălit. și noi pentru credința. niam pus deagetele să s știe.

. . . u Ias vleat 7214 Iuni 20 dni.

† Costantin Şotropa, † Catrina, † Lupul sin Cozmei, † Costantin snъ Aftinie, † Simina fata Prohirei, Iordachi Ruset vel vornic, Ilie Cantacuzin vel vist., Ştefan Luca vtori vist., Iordachi Cantacuzin vel vornic iscal, az Vasilie Rugină vornic iscal, az Vasilie Burhi vornic, Bută vornic, Stroescul căpitan iscal, az Vasilie Perjul iscal, Costantin Silion, 3 spatar iscal, Apostolescul vel căp. iscal.

tâmplatumam eu Savin uricariul şi am scris zapisul Beldiman cămăraş din porunca lui *gspdnъ* cumnatumeu liam dat banii deplin 25 lei. Beldiman cămăraş.

j) Fedeşti

CXXIX. *Suceava 6997 (1489) Ghenar 16.* † Млстїю бжїею мы Стефан воевода. гспдрьземли Молдавскои. знаменито чиним исим листом нашим. вьсѧм кто нан оузрит. или его чтоучи. оуслышит. иже прїидоша прѧд нами. и прѧд оусими нашими Молдавскими. || бояре наши слоуги. Лазѧ и братъ его Михоул снве Ивана Чюмалѣ. и племеннци их Сима и брать его Иван. и сестра их Марїе. снве Тоадера Чюмалѣ. по их доброи воли неким непоноужени анипри || силовани. и продали свою правою отчиноу (и дѣдни)на. и исприкилїа. деда их. Ивана Дрочича. што имал он. от деда нашего. от Алеѯандра воеводи. половина село от Федещи. част от поле. та (продал) слоуги || нашемоу. Михоул Чокан. за и злат татарских. и оуставше слоуга наш Михоул Чокан. та заплатил оуси тоти пинѣзи и. злаѕт оу роуки Лазѧ. и братоу его. Михоул и племенником их Сими. и братоу || его Иваноу. и сестри их Мърїи. прѧд нами. и прѧд нашеши бояре. ино ми видѣвше их доброи воли. и токмеж и полною заплатоу. а ми и от нас есми дали и потврьдили слоуги на || шемоу. Михоул Чокан. тотоу половиноу от село Федещи. част от поле. да ест емоу от нас оурик. и съ вьсем доходом. емоу и дѣтим его и оунoучатом и прѣоунoучатом его. и прѣщоу || рѣтом его. и вьсемоу родоу его. кто сѣ емоу изберет наиближнїи непороушено, николиже на вѣкы. а хотар тои половини част (да ест по своими старими хотари). а на то ест вѣра || нашего. гсдва вышеписанаго ми Стефана

воеводи. и вѣра прѣвъзлюбленихъ сиѡв. гсдвами. Алеѯандра и Богдана Влада. и вѣра боꙗр нашихъ. вѣра пана (звꙗра?) вѣра пана Нѧг. вѣра пана || Дꙋма. вѣра пана Гангꙋра. вѣра пана Драгоша дворника. вѣра пана Хръмана. вѣра пана Іацка Хꙋдича. вѣра пана Дажбога. вѣра пана Щефꙋла паркалабá Хотинского. вѣра || пана Микотѣ. и пана Рѣцеша паркалби ѡт Нѣмца. вѣра пана Андреика Чорторовского. вѣра пана Грозѧ паркалаба Ѡрхеиского. вѣра пáна Грозѧ паркалаба Новоград || ского. вѣра пана Кльньꙋ спътарѣ. вѣра пана. Колдꙋрá вистѣрника. вѣра пана Еремїа постелника. вѣра пана Андреика чашника. вѣра пана Шандра комиса. и вѣра ꙋсихъ боꙗр || нашихъ молдавскихъ великихъ и малихъ. а по нашем животѣ. кто бꙋдет гспдръ нашеи земли ѡт дѣтеи нашихъ. или ѡт нашего. родꙋ. или пак бꙋдкого бъ изберет. гспдрем бити. нашеи земли || Молдавскои. тот би емꙋ непорꙋшил. нашего даанїа. и потвръжденїа áлиби емꙋ ꙋтвръдил. и ꙋкрѣпил. занꙋже есми. емꙋ ꙋкрѣпили и потвръдили. за его прáвꙋю слꙋжбꙋ. и за що ѡн соби. || кꙋпил на свои прáвїи пинѣзи. а на болшее крѣпѡст и потвръжденїе. томꙋ въсемꙋ вышеписаномꙋ. велѣли ѥесми. нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ Тъꙋтꙋлꙋ логофетꙋ. писати и нашꙋ || печат привѣсити ксемоу листоу нашемоу. писал Тоадер ꙋ Сѡчавѣ.

въ лѣто ҂ѕцчз мсца ген. ѕі.

Traducere

Din mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod Domn Ţării Moldaviei, înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dânsa vor căta, sau lui cetindu-i-se o va auzi, adică au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor a lor noştri Moldoveneşti boiari, ale noastre slugi Lazea şi fratele său Mihul fiii lui Ivan Ciumală şi verii lor Sima şi fratele său Ivan şi sora lor Măria, fiii lui Toader Ciumală, de a lor bună voe de nimeni siliţi nici asupriţi şi au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie şi din diresele moşului lor Ivan Drocici, ce le-a avut el de la bunul nostru de la Alexendru Voevod, jumătate de sat din Fedeşti, parte din câmp, aceia (au vândut) slugii noastre lui Mihul Ciocan drept 50 zloţi tătărăşti; şi s'a sculat sluga noastră Mihul Cio-

can, de-a plătit toţi acei bani 50 zloţi în mânule Lazei şi fratelui său Mihul şi verilor săi Simei şi fratelui sau Ivan şi surorei lor Mariei înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boiari. Deci noi văzând a lor de bună voe şi tocmală şi deplină plată iar noi şi de la noi înşine am dat şi am întărit slugii noastre 'ui Mihul Ciocan acea jumătate din satul Fedeşti partea din câmp să fie lui şi de la noi uric şi cu toate veniturile lui şi nepoţilor şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi la tot neamul lui ce i se va alege mai de aproape neruşeit nici o dănăoară în veci. Iar hotarul acelei jumătăţi de sat să fie pe ale sale vechi hotare. Iar la aceasta este credinţa a noastrei Domnii de mai sus scrisă Noi Stefan Voevod şi credinţa preaiubiţilor fii ai Domniei mele Alexandru şi Bogdan Vlad, şi credinţa boerilor noştri credinţa dumisale Zbiarea, credinţa dsale Neag, credinţa dsale Duma, credinţa dumisale Gangur, cr. dum. Dragoş vornic, cred. dum. Hraman, cr. dum. Iaţco Hudici, cr. dum. Dăjbog, cr. dum. Steful parcalab de Hotin, cr. dum. Micotă şi dumnialui Reateş parcalab de Neamţ, cr. dum. Andreica Ciortorovschi, cr. dum. Groza parcalab de Orhei, cr. dum. Secară parcalab de Novograd, cr. dum. Clănău spatar, cr. dum. Boldur visternic, cr. dum. Eremia postelnic, cr. dum. Andreica ceaşnic, cr. dum. Şandru comis, şi credinţa tuturor boerilor noştri Moldoveneşti a mari şi a mici. iar după a noastră viaţă cine va fi domn ţării noastre din copiii noştri sau din al nostru neam sau pe ori care Dzeu îl va alege să fie domn ţării noastre a Moldovei acela să nu le strice a noastră daanie şi întărire, ci să-i întărească şi împuternicească, căci că şi noi i-am întărit şi împuternicit pentru a lui dreaptă slujbă şi pentru aceia că el singur a cumpărat pe ai săi drepţi bani. Iar spre mai mare tărie şi împuternicire a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am la al nostru credincios pan Tăutul logofătul să scrie şi a noastră pecete să lege de această carte o noastră; a scris Toader în Suceava la anul 6997 luna Ghenar 16.

Notă. Originalul pergament, pecetea căzută. Se află în proprietatea răzeşului Obreja din satul Ţifu, Fălciu, de la care l'am copiat în vara anului 1909.

k) Vultureni

CXXX. *7110 (1601) Oct. 27.* † Ѧдєк. єꙋ. Логин. скриꙋ ши мъртꙋрисъскꙋ. ꙟнсꙋм пре мєнє. кꙋ честꙋ запис. ал мѣꙋ. | кꙋм ам вънꙋдꙋт. партѣ мѣ де ѡчин. дин сат дин Вълтꙋрѣни. кът съ ва алѣџє. де престє тот. | хотарꙋл. дин кълпꙋ. ши дин пъдꙋр. ши дин ватра сатꙋлȣи. ши ѡ вне фъкꙋтъ. гата. ши кꙋ сънътꙋри. ши кꙋ поми. ши кꙋ финєц. ши кꙋ вадь де мор. ши кꙋ тот венитꙋл. кът съ ва алѣџ. ши ѡм вънꙋдꙋт Фътꙋлꙋи. ꙟ доазъч ши д де | талєри. мар (ши мнаȣ да) тꙋ ши ѡ чергъ де фац. ши ѡ ам вънꙋдꙋтъ де бꙋн воє мѣ | де ним. силит. нич. невоит. нич ꙟпресꙋрат. кꙋм съ фиє дꙋмнїилꙋи. мошїє ꙟн вѣч. нє | к(л)ътит. ши фичорилор дꙋмниꙟлꙋи ши непоцилор. ши чин. съ ва алѣџи дин | дꙋмнїєлꙋи. ши ним. дин ѡмниїи. мїєи. съ нинбъ. а ꙟнтор(че). къч мє ам ꙟнтребат. тоц ѡменїє мєи. кънꙋдꙋ ѡм вънꙋдꙋт. ши пентрꙋ маи мар. крьдинцє. аꙋ фость ла ток | мѣла нострꙋ мъртꙋрїє. Кирвасиє дин сат дин Вълтꙋрєн. ши Калапод. ѡтам. | ши Ѧриѡн. ѡтам. ши Трифаи ѡтам. ши Ѧндроник. ѡтам. ши Михьил. | тиж ши Тъмпа ѡтам. ши пьнтрꙋ крєдинца. нє ам ши пꙋс дєџєтел(є) | ꙟн лок | де пєчєц. съ с щїє.

въл‌т ‡зрї ѡк. кз днє.

† † † † † † şeşe puneri de deget.

---

l) Skeia şi Dăneştii

CXXXI. *Fără veleat.* † Запис ши мъртꙋрїє. чеꙋ фъкꙋт. Мърїє | Бътица. фата. лꙋи. Браєцꙋ. Пєтрєи. де Шкѣи. коумаꙋ. вънꙋдꙋт партѣ са. де | ѡчинъ. де Шкѣи чѧꙋ авꙋт ꙟ сат | ꙟ Шкѣи. партѣ. тътънєсєꙋ. | Пєтрєи лꙋи Браєцꙋ де Шкѣи. че се ва | алѣѕє. алес фъръ партѣ лȣи Чꙋ... | ши а лꙋи Ѧврам. ачѣѧ аꙋ вънꙋдꙋт Мърїє | Бътиць лꙋи Ѧрват. лꙋи Тоадєр | де възъци. дерептꙋ два де сѧт и пєт тал. ѧръ. лꙋк де касъ. съ аибъ | ..ш...де гардꙋр аюри нъкъюри. съ нꙋ | аибъ ꙟ партѣ лꙋи. Браєцꙋ. | денаинтѣ лꙋи Бърновски. вътах | ши преꙋт.

поп Тоадер. и Модрог. и Некита. ши Прѣдич вътах. | ши Теберча ау скрис.

Originalul scris pe un petec de hârtie ruptă în trei părți.

Pre Inalțate Doamne

CXXXII. *1821 Mart 15.* Moșie Dănești de pe Elan din ținut Fălciiului este din curmeziș 450 stânjăni din care 225 stânjăni sănt a dumisale Bănesei Mariei Sturzoaei iar 225 stânjăni sănt a mei. moștenire de pe strămoșul mieu Aga Strătulat, așa au urmat totdeauna stăpânire între noi cu dumneei băneasa și tot așa sau și împărțit de către dlor boerii ce au fost hotarnici la fața locului, adecă la anul 1809 Iulie, dlui spatar Iancu Jora și la anul 812 Iuni dumnlui vornicul Andronachi Donici, acum dumnlui ban Stefan Catargiu ginerele dumisale bănesei intrând stăpânitor pe moșiile Urlații și acei 225 stânjăni din Dănești, în putere dumisale vra a pune stăpânire și pe parte me din Dănești acei 225 stânjăni, dând locul de țarină ce am avut pe acești stânjăni di lau arat lăcuitorii di pe moșie dumisale Urlații. Mă rog Inălțimei tale ca prin cercetare dumisale vel logofăt să mi să dea luminata carte către dmlor diregătorii ca să mă împuternicească ami stăpâni parte me din Dănești acei 225 stânjăni precum iam stăpănit și pănă acum vreme de 140 de ani puindusă și pietre despărțitoare părții mele despre parte dumisale banului și arăturilor făcute de către lăcuitorii de pe moșia dumisale Urlații in putere lor să fie poroncă a le lua eu și a le sămâna. de vreme ce au arat fără de invoială locul acela care era pentru trebuința me, și va fi spre pomenire.

Pre plecată slugă, Iordachi Darie sărdar.

In dos: Dta vel logofe să cercetezi și după cuviință să pui la cale. No. 1645. 1821 Mart. 15.

Suțu.

m) Oltenești, Popești și Bunești

CXXXIII. *7159 (1651) Iuli 4.* † Adecă eu. Avrămiѧ fămѣѧ. lui Gabăr. și cu fiiu meu, cu Iliiașa. scriem și mărturisim | cu cest zapis al nostru. cum noi de bună voia noastră. de nime nevoiț nice | asupriți am văndut. a noastră. drѧptă ѡcină. și cumpărăturѫ. | un lѡc. de prisacă. de la sat de la Oltenești. ce este pre Lohan. în ți | nutul Fѫlciiului. cari loc nѧu fost noaѡ cumpără-

turѫ. de la Dumitrașco și de la Golăi. acestu loc lam vѫndut noi, | dumisale. ğupănului Caracaș. ce au fost jitniciariu. dereptu. | doisprezeaci. galbeni bani buni. și niau plătit dumnialui toţ deplin. acei bani. ce mai sus scriem. întru mânule noastre. din | naintea dumilorsale vorniciloru de la poarta mării sale, | lui Vodѫ anume Bârșan. și Damaskin și Pilipovskii și Ilie Arap. | și Neculai și Dumitrașco și alţi boiari din curtia mării sale | lui Vodѫ. și pentru credinţă. șau pus toţ peceţile și au iscălit. | și eu Dumitrașco am scris să s știe.

u Ias vlt. 7159 Iuli 4.

pečat Bârsan (l. p. 2 oi), az Damaskin vornic iscal, az Ilie dvornic iscal, Dumitrașco vornic iscal, az Niculai vornic iscal, az Vasilașco dvornic iscal.

CXXXIV. *7254 (1746) Mai 1.* Fac știre cu ačastă scrisoarѣ că aducândumi dum. Vasili Costachi biv vel pah. w carte a mării sali lui Vodă ca săi alegu părţile dumisale, de pin niște sate de pe Crasna, care alegândule i sau datu dmsale și mărturii pi câtu i sau venitu părţile. dar tot întrace carte îm poroncește măriia sa, cum car fi jăluitu dum. pah. arătând și un zapis de la Avrămia femeia lui Gabăr cu fiul ei Iliaș car fi cumparat acel locu de prisacă strămoșul dum. Caracaș jăcnicerul din satu din Oltenești de pre Lohan, iar acelor vănzători încă le au fostu cumpărătur de la Dumitrașco și de la Golăiu și moșul dmsale pah. Vasile Costachi ce au fostu vornic mare. pe aceste zapise ce ară mai sus aflând acel loc de prisacă au pus și dmn. stupi și prisăcarii dumisale au hultuit câţiva pomi împregurul prisăcii, iar acmu răzeși de Oltenești anume Grigoraș Agărici vornic de poartă și Ion armașul fratesău și Stefan Căl(araș), văzând acel locu de prisacă că sau întemeet cu pomet, pune pricini că nu[i] locul acela cari lau cumparat jicnicerul Caracaș, încă arăta că de la acel loc de prisacă ar fi dejmuit pe Ghengioae, dar alţi răzeși de acolo anume Miron și Gligorie Oltenești. au dovedit înainte noastră pe Gligoraș Agarici și pe Ion fratesău și pe Ștefan căl. precum Ghenghioae întracel locu de prisacă nau ţinut stupi ce au ţinut mai la vale și de acolo iau luat dejmă, iar acel loc așa lau apucatu din părinţii lor precum este boerescu. deci și noi pre ačastă dovadă ce sau doveditu înnainte noastră iam dat și noi ačastă mărturie la mâna dum. pah.

let 7254 Mai 1.

Negrea Oatul biv vel jicnicer.

CXXXV. *7270 (1762) Ghen. 20.* Adic. eu Simion Turbat mazil datam adevărat scresor me întru cinstit mâna dum. stoln. *Gheorghe Beldiman*, precum să s ştie că pentru mult bin(e) ce miau făcut dum. la trebuinţel(e) mel(e) iam dăruit şi eu dum. un loc de prisac. în *Buneşti* pe Crasna la ţinut Fălciiului, care loc au fostu a lui Iamande Grecului şi cu ğudecat lam luat den mâna lui neavându moşie. acela loc lam dăruit dum. ca săi fii driaptă ocină şi moşie. în veci stătătore, şi cuconilor dum. aşăşjdere iam mai dăruit şi altu loc de prisac pe Lohan la Popeşti, şi acela incă săi fie draptă moşie stătătoare pentru binil(i) ce miau făcut neavându cu cei mulţămi dum. pentru benele ce miau făcut dumn. iam dăruit aceste locuri de prisăci. să aibă dumn. aş face şi ispisoc domnescu pe dânsel(e) şi căndu am făcut aciastă scrisore sau întâmplat şi alţi omeni car(i) mai ğos sau iscălit şi eu pentru credinţă am iscălit. let 7270 Ghen. 20.

Simion Turbatul.

Eu Costantin Arhir(i) mazil ot Fălciiu am fost faţ şi eu Gavrilaş Proca am scris cu zisa lui Simion Turbatu.

CXXXVI. *7271 (1763).* † Vasile Costachi biv vel ban. adiverez cu aĉastă scrisoarѣ a me, precum de bună voia me am dat daniя un loc de prisacă cu pomi cu locul ei cât cuprinde dum. Alexandru fiiul dum. stoln. Ghiorghie Beldiman, cari locu de prisacă este pe apa Lohanului în vale merilor, ot ţănutul Fălciiului, pe care locu de prisacă lau stapânit şi părintele mэu tot cu paci fiindu de cumpărătur precum răspund scrisorile vechi ce liam dat. şi acele, ce dară după scrisoarѣ me să aibă aş face şi întărituri gэpdu. şi de acum săi rămâя moşiя stătătoare în veci, să stăpâniască cu paci şi nime din fii sau niamul meu să nu să amestece. peste aĉastă daniя ce am afierositu, ce săi rămăя veĉnică ѡcină, şi pentru mai adevărată credinţă am iscălit şi alţi boeri sau pus marturi let 7271.

Vasile Costachi ban. Iordachi Costachi pah., Manolachi Costachi vel logofăt.

n) Hoceni, Sişcani

CXXXVII. *1824 Oct.* Prin luminată cartea prea înălţat Domnului nostru Ioan Sandu Sturza Voevod din curgător anul 1824 Septembrie 29, fiind rânduiţi şi porunciţi. ca să cercetăm împresurare ce ar'fi pătimind moşiia *Hocenii ce să zice şi Şişcanii* de la ţănutul Fălciiului, al dsale *postelnic Dumitrachi Beldiman.* de cătră megieşita moşie *Futileştii* de ğos sau Micşinşteii, Drept aceasta în cuprinderea jalobii dumisale postelnic i a cărţii de poruncă viind la faţa locului şi făcând ştire am adunat pe toţi răzeşii şi megieşii ce sănt în pricina acestui loc anume: Vasile Sava, Gheorghe Ambrino, Vasile Ambrino cu ai lor, răzăşii locului ce să numesc Futeleştii de ğos, Iordachi Munteanu, Matei Idričanul, Diiaconul Gheorghe Cheşchinul ot Crasna cu aı lor, răzăşii locului cel numesc Futeleştii de sus. Leon Bosie, Neculai Radu, Vasile Radu cu ai lor răzăşii de Futeleştii de sus şi de jos, faţă fiind şi Andrei Ifrosie, Costandin Ochincă, Vasile Cojan, Iordache Tăngirică cu ai lor rămaşii răzăşi în moşia Micşuneştii. Mai întăi după rânduială am cerut, de la jăluitorul boer, ca să ne arăte la ce loc să cunoaşte împresurat şi cu ce dovadă de scrisori. Infăţoşatau dlui un plan geometricesc râdicate toate moşiile dumisale încă din anii 1813 Mai 29 de ingineriul *Mihail Tenedie medelnicer* şi împreună cu amăndoao părţile umblând toată starea locului cu deamănuntul atât pe arătarea răzăşilor după urmarea stăpânirii cât şi după pretenţia întinsă. din partea dlui postelnic cu jalobele de mai înainte şi cu această de acum am luat sama cu pătrundere cursului întâlnirii şi despărţirii moşiilor una de câtre alta şi fiind întocmai precum în plan se arată lămurindune întru toate, pricina aşa să urmează : căci ğumătate de loc ce se numeşte Futileştii de sus să mărgigineşte cu capul cel despre apus în valea sau pârăul ce să numeşte Saca, Iar ğumătate de loc ce să zice Futileştii de ğos întru despărţire ce şi astăzi să păzeşte urmarea stăpânirii prin stâlpiri. Şi viind din peatră în peatră pără în gura pârăului Saca unde cade în vale. sămnu firescu care la hartă este însămnat cu No. 39. de acole Futileştii de sus, urmează cu stăpânirea mărginindusă în Saca. Iar Futileştii de ğos cârnind la deal să mai lungesc cu câtva loc. pănă ce lovesc întru o bucată de loc. din hotarul moşiei Hoceni a dsale postelnic, ce să zice *Curiecii.*

Pentru această întindere a Futileştilor de ğos au cerut îndreptare dlui a rămâne deopotrivă cu Futileştii de sus şi că

colţul Hocenilor este în gura văii Săcii, unde cade în vale la firescu sămn, şi apoi pe Saca în sus după stăpânirea ce să urmează de către Futileştii de sus şi de către toate celelante moşii cum spre dovadă scosau de au arătat aceste scrisori: 7005 Mart 15 suret de pe ispisoc vechi pe sărbie. de la Stefan Voivod tâlmăcit. de polcovnic Toader Debrič la anii 1806 Iulie 4. întăritor lui Mihăilă Cupcici. pre a sa dreaptă ocină şi împărţală un sat, pe Larga unde au fost Stan Coloban, care lau avut el împărţit, cu nepoţii lui de frate, cu Mihăilă şi cu Vlad aşa scriind că hotarul acestui numit sat Hocenii să începe din Larga din căraria ce vine din satul *Onchiteştii, ce să numeşte Grumezăştii.* de la un isvor de pe costişă, însemnat la hartă cu No. 15. apoi în ğos pe deamăndoao părţile Lărgii, până la fântâna Mogăi (No. 18.) apoi să întoarce spre răsărit tot pe drumul lui Cocârţală până la gura văii Săcii, unde cade în Elan (No. 29). apoi matca văii Săcii iproci. la No. 18, însămnat la hartă, zic răzăşii de Futileştii de ğos. că stau Hocenii, unde sar numi fântâna Mogăi, un budăi de cea parte de Larga şi că drumul lui Cocârţală sar numi acela, ce este însămnat de acole cu No. 21. că cei de acole în ğos este osăbit hotar de moşie Curiecii. Din impotrivă dlui postelnic au arătat, că mergi cu stăpânirea în ğos încă câtva loc, pe de cea parte de Larga cu nume de Şişcani, şi pe de ceastaş parte, de şi cu nume de Curieci precum să va vedea însămnat la hărtă, dar este loc din Hoceni, păr la drumul ce şi acum îşi are urmarea sa întru despărţire, de către hotarăle megieşite, care şacesta să va vedea însămnat la hartă de către inginer, tot cu No. 21. Şi pe acest drum ispisocul domnului Ştefan Voivod îl numeşte drumul lui Cocârţală, care cuprinde în sineşi locul din Hoceni, ce în urmă au luat numire de Curieci. di pi un Crăciun *Curiace* răzăş de Hoceni şi de Şişcani, *care Şişcani uu este altă, de cât o ğumătate din trupul Hocenilor, ce iarăşi după vreme sau poreclit de pe numele unuia din răzăşi, şi că ğumătăţirea eşită din Hoceni, în urmă au luat numire de Şişcani.* Au făcut dlui dovadă întăi că Hocenii sau despărţit în doao, după însuşi glăsuirea acestui ispisoc a domnului Ştefan Voivod, carele după ce înconjoară locul în sămne. şi vine de inchee prin sămne de unde au inceput dintăi zice aşa: sau despărţit şi la cărarea în ğos, iară matca Lărgii pe deamândoao părţile să fie lui Mihăilă Cupcici, cu tot venitul. iar de la cărare în sus să fie nepoţilor lui de fraţi, lui Mihăilă şi lui Vlad, pe de amândoao părţile mâtcei cu

tot venitul. iproci. Al doilea 7054 Maiu 8. suret di pi ispisoc sărbăscu, a domnului Pătru Voevod, tâlmâcit de Axentie uricarul. prin carele arată, că înaintea domniei sale viind Fătul Tătarul, şi cu surorile lui Anghelina şi Titiiana, feciorii lui Mihăilă Cupcič, şi au vândut a sa ocină şi moşie din dreasă de impărţală părinţilor de la tatăl domniei sale Stefan Voevod. un sat pe Larga anume Hocenii unde au fost Stan Coloban, acela au văndut lui Paşco Răzlog, şi lui Marco şi lui Petru Bereş. şi întârindusă stăpânirea. iarăşi zice cu această în ğos cuvântare:

«Insă să le fie acest sat de pre Larga, anume Hocenii, unde au fost Stan Coloban, în doao părţi. jumătate să fie a lui Paşco Răzlog săngur. iar celaltă jumătate, dintracela sat să fie a lui Marco şi lui Petru Bereş în vecii, Iar hotarul acelui sat Hocenii să fie despre toate părţile pe unde an umblat din vechi.“

Al 3-lea 7150 Iulie 10. Suret de pe ispisoc vechi pe sârbie de la Vasile Voevod tălmăcit de Axintie Uricarul la anii 7227 Septembrie 4, cum şi de polcovnic Pavel la anii 1806 April 16. cu această în jos cuprindere: „precum de faţă înaintea domniei sale sau tras la judecată, Ioan şi alţi răzăşi ai lui din satul Hoceni cu Sânpetru şi cu Sava şi cu Dumitru şi cu Năilă şi cu alţi oameni ai lor din Şişcani. pentru o bucată de loc din hotarul satului Hocenilor, precum au arătat şi ispisoc de baştină de la bătrânul Ştefan Voevod. Iar Sănpetru cu oamenii săi aşa au râspuns că acea bucată de loc este din hotarul satului lor Şişcani.“

Deci domnia sa judecândui pre dânşii şi cercetândule ispisoacele leau făcut carte la Dumitraşco Oţâl din Oţăleni ca cu oameni buni, să cerceteze şi să aleagă tot hotarul acelui sat a Hocenilor în sămne după acel uric ce lau arătat Ion de la bătrânul Stefan Voevod, după care arătânduse cercetarea rânduitului şi poftorindusă toată cuvântarea sămnelor de la ispisocul domnului Ştefan Voevod. i dă rămas pe SânPetru cu oamenii săi din Şişcani. Iar Ioan şi cu răzăşii săi să aibă a stăpâni satul Hocenii în sămnile arătate. Dintru aceste vechi ispisoace sau făcut vederată dovadă precum şi la judecăţile de mai înainte, ce au avut dlui postelnic, sau cunoscut, că *Hocenii şi Şişcanii, au fost un trup de moşie numindusă tot Hocenii*, şi după vreme locul dispărţit prin sămnele ispisocului domnului Stefan Voivod, păzăşte aceiaşi veche numire a Hocenilor, iar jumătăţarea rămasă den afara sămnelor acelui ispisoc. au dobândit numire de Şiş-

cani, care Şişcani fiindcă şi pără astăzi pe de cea parte de către apus să întinde în lungime cu neprihănită stăpânire până drept colţul Curiecilor acel din ğos. iar nu stau drept colţul Curiecilor acei din sus la No. 18. Adusau de faţă, şi din bătrânii locuitori pe Sandul Buzincul, Alexandrul Buzincul şi căpitanul Gheorghe Marta, mai vechi stăpânitori ai Şişcanilor fiindcă dlui postelnic acum de curând au întrupat întru a sa stăpânire tot locul Şişcanilor şi li sau făcut întrebare faţă fiind şi râzâşii Futileştilor de ğos păr unde merg Şişcani cu stăpânirea şi tot aşa niau arătat că pără drept colţul Curiecilor acel din ğos, la care şi însuşi răzăşii de Futileşti nau putut tăgădui că nau această ştiinţă. că tot până acolo să stăpâne şi mai înainte de răzăşii de Şişcani, şi acum să stăpâneşte de către dlni postelnic Beldiman, de când au întrat întru a dsale deplină stăpânire. Deci dacă jumătăţarea Hocenilor ace cu nume de Şişcani, au urmat şi stă cu neprihânită stăpânire până la acel loc. apoi îndoire nu rămâne, că şi cealaltă jumătăţire nu poate rămânea mai scurtă. Dar dlui postelnic spre a rădica tot prepusul cum că Curiecii nu este osăbit trup de moşie, ce Crăciun Curiac au fost răzăş părtaş în Hoceni şi în Şişcani de pe care au rămas numirea locului. înfăţoşatau aceste vechi dovezi.

7146 Ianuar 25. suret di pi ispisocul vechi pe sârbie a Domnului Vasilie Voivod tălmăcit de polcovnic Pavăl Debrič la anii 1806 Iulie 10. prin care intăreşte lui *Mierăuţă Coşăscul* şi fraţilor lui şi fiului lui Dumitrie i fetei lui Ioana, strănepot a Ilcăi şa Gâtii şi verilor primari a lor dreaptă ocină şi moşie din a treia parte de sat de Şişcanii cei pre Larga ğumătate din urmă de baştină de la Petru Vodă şi iarăşi dă şi intăreşte slugii sale lui Mierăuţă Coşăscul. altă ğumătate din a treia parte dintru acel sat Şişcanii ce au cumpărat el osăbit de alţi fraţi şi neamuri ai lui de la Meleştean feciorul Anghelinei Frijoae nepotul lui Crăciun Curiace. Cu această cuvântare se face dovadă că Curiace au fost răzăş părtaş în Şişcani.

Aşijderea 7194 Octombrie 30 ispisoc de la Costandin Voevod întăritor lui Grigoriţă din Guzari şi femei sali Sămini pe un zapis de la Avramia fata Tudosiei fimeia lui Toader nepoata popii lui Fenie din Sămineşti, care au văndut a lor ocină şi moşie ce este la ţănutul Fălciiului, din sat din Hoceni. — Aşijderea zapis de la Chirilă feciorul lui Tudosie nepot popii lui Fenie, şi de la femeia lui Aniţa precum au văndut dreaptă ocină şi moşie ce au avut iarăşi în sat Hocenii, a triia parte de sat din

partea Tudosiei. Aşijderea zapis de la Arsenie şi de la femeia lui Aftinia fata lui Fenie. precum au vândut dreaptă ocină şi moşie de la Hoceni; a treia parte de sat.—Aşijderea zapis de la Istratie, şi de la femeia lui Nastasie, precum au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie din sat din Hoceni partea lui Fenie a treia parte din tot locul.—Aşijderea zapis de la Urâta preuteasa popi lui Gavrilaş feciorul Todosiei precum au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie din sat din Hoceni, dintrun bătrân a treia parte. Acest Fenie sau popa Fenie. şi cu preuteasa lui Alexandra, cu toţi acei de mai sus arătaţi urmaşi ai lui. să vor vedea la spiţa ce să alcătueşte din scrisoare că sânt curgători din Anghelina Frijoae fata lui Crăciun Curiace. adecă să face dovadă, că acesteaşi neamuri răspunzândusă părtaşi şi în Hoceni să văd eşiţi în vânzări, şi că după porecla lui Curiaci au rămas cu numirea locului. Şi încă tot aceşti curgători din acesteaşi neamuri mai adaug a vinde şi cu nume de Curiaci, care trec iarăşi în cumpărături şi răscumpărături la răposatul boer vornic Gheorghe Beldiman părintele dsale postelnic, la care aducânduse toate scrisorile vânzătorilor *acum să văd dezvălite feliurime de chipuri şi vicleşuguri răzăşăşti*, vânduţi câte în doă şi trei locuri. Unile şi aceleaşi neamuri, unul şi acelaş loc cu numiri schimbate, precum şi aceşti curgători din Crăciun Curiac, vânduţi întro parte cu nume de Şişcani, întralta cu nume de Hoceni. şi în sfârşit poreclind locul, mai vând şi cu nume de Curiecii, care aducândusă la părintele dsale postelnic. acum să văd că şau cumpărat câte doao şi trei rânduri drept lucrul său.

Şi aşa eşind dintru toată îndoiala că acest loc numit Curiecii nu este osăbit hotar de moşie. arătăm că nici fântâna Mogăi uu poate fi acel budăi de la No. 18, nici drumul lui Cocârţală acel pe din sus de Curiecii, întăi, că fântâna după glăsuirea ispisocului domnului Stefan Voevod, să cere a fi de ceastăşi parte de pârău despre răsărit, nepomenind întru glăsuirea sa la întoarcerea că au trecut pârăul.

Al doilea pentru drumul acesta. nici poate a să numi drum. nici că au fost. nici că poate. neertând starea locului. ce aiasta este o carare ce abate din drumul Hocenilor acel de pe vale la deal, pe care anevoe este şi cu dişertul a să sui chiar. Iar acel pe din ğos drum ce cuprinde în sine locul numit Curiecii mergând lam aflat în dreapta sa fiinţă, ceş păzeşte şacum urmarea sa, şi de hotar despre megieşitele moşii, lângă care drum în malul pârăului de aiasta parte despre răsărit. sau

aflat şi acum faţă o fântână potrivită întru toată cuvântarea ispisocului cu fântana Mogâi şi cu drumul lui Cocârţală, în dreptul căreia fântâni lângă drum este faţă şi o peatră vechi hotar. La aiastă fântână şi drum de lângă aiastă piatră, au cerut dmelui postelnic. de a i să statornici colţul Hocenilor şi a Şişcanilor. dar aici iarăşi arătăm. că urmează nu puţină neînvoire, între dlui postelnic şi între dumneii *Safta Costache* soţia săvărşitului boer Toderaşco Costache stăpâna locului numit Talaba i o hliză din capul moşiei Bălăneştii ce să alăturează pin capul Hocenilor, care Bălăneştii sunt iarăşi a dsale postelnic afară de această hliză a numitei cucoane 'şi afară de o altă alăturată hliză. a *Bădroseştilor*. cum să vor vedea la hartă.

Pricina între dmelui postelnic şi între numita cucoană este întăi pentru un mal de iaz čau arătat dlui postelnic că sar fi luat de cătră stolnic Toma Luca cel mai dinnainte stăpăn al Talabii prin învoială cu răzăşii de Şişcani. care învoială dmelui nu o poate cunoaşte de bună fiindcă răzăşii de Şişcani cu ră credinţă stăpâne atunci locuri trecute în vânzări. şi nu putea da lucrul străin, la care faţă fiind. dintru acei ce purta numire de răzăşi. şi ei au arătat că au ştiinţă. de ace invoială. Al doilea. pentru un clin de loc ce să face între drumul acesta numit a lui Cocârţală. şi între un drumuşor ce să abate dintru acesta în drumul Hocenilor. adecă dumneii cu hliza. din Bălăneşti să întinde de la un loc şi cuprinde cu stăpânirea acel clin dintre drumuri, iară dmelui postelnic cere acest drum, care întru adevăr îşi are şi acum dreapta sa umblare pe deamândoao părţile de părău. şi ca un pravăţ despărţitor şi moşiilor acestor despre răsărit. pentru care făcândusă ştiut dmelui să vie sau să trimiţă vechil cu scrisorlle ca să se facă cercetare şi îndreptare. dumneii au răspuns că scrisorile îi sânt la *cumnatul dsale Ioan Costachi. carele fiindcă acum se află în starostia Putnii* au rămas ca mai pe urmă a să căuta această pricină. Iar noi am urmat a merge pe acest drum despărţitor hotarălor pără în capul moşiei Bălăneşti şi Micşuneştii, aici iarăşi am aflat piatră hotar vechi precum să va vedea la hartă. în marginea acestui drum. Pe lângă care au mai adaus şi altă dovadă dmlui postelnic. între cumpărăturile ce are din Micşuneştii au arătat un zapis vechi din anii 7199 Noembre 25. încredinţat şi în divanul gospod. de Tudosie Dubău vel logofăt, Lupu Bogdan hatman, şi toţi ceilalţi veliţi şi alţi boeri din vremea aceia marturi. prin care Vasilie fičor lui Tudosie Timotin a vândut a sa ocină şi moşie ğumătate

de bătrân din sat din Micşuneştii ce să hotărăşte cu locul Şişcanilor la ţănutul Fălciului. w au vândut lui Mihăilă logof. al treilea, după care cuvântare a zapisului să face vederată dovadă a drumului lui Cocârţală, cum şi întîlnirea şi despărţirea moşiilor, acestora una de către alta pe stâlpirile *ce să află. nefiind încă atuncea numit locul de Curiecii.* pentru care Curiecii pre larg sau arătat. că şi din scrisoare sau cunoscut locul de Hoceni şi că au fost în pricini de impresurări cu Hoceni, precum pre larg să arată la ispisocul domnului Vasilie Voevod. acel din leat, 7150 Iulie 10. aşa dar sau urmat a merge pe acest drum ceşi păzăşte urmarea stăpânirei de către Micşuneştii, până la altă piatră hotar ce sau găsit iarăşi în marginea acestui drum. colţul a numitului loc Curiecii la care astăzi să găsăscu suiţi cu stăpânirea Futeleştii de jos. împedecând glăsuirea scrisorilor. iar noi am urmat tot pe acest drum păr la gura văii Săcii unde cade în Elan (însămnat la harta cu No. 39). sămnu firescu de unde urmează neînvoire cu răzăşii Futileştilor de ğos precum sau arătat la început, căci ğumătăţirea locului Futileştii de sus să mărginescu în Saca. iar înğumătăţirea locului Futileştii de ğos din gura Săcii apucând pe Saca în sus vror anume gura Săcii cu 120 stânjăni mai înainte. apoi cârnesc la deal şi să mai întinde în lungime cu 670 stânjăni şi în lăţime cu 220 stânjăni cuprinzind un clin de loc şi din Micşuneşti şi din Hoceni. sau întrebat ce au a răspunde în protiva vechilor scrisori şi dovezi, ce au înfăţişat dmelui postelnic şi cu ce cuvânt să bagă pe gura Săcii şi apucă matca în sus numind gura Săcii în coastele pârăului Saca mai însus de împreunarea cu Elanul. în potriva lămuritei glăsuiri a ispisocului Hocenilor. care zice până în gura văi Săcii, unde cade în Elan, şi apoi pe Saca în sus, adecă îndată ce să atinge de Elan, să şi fereşte şi apucă pe matca Săcii în sus. şi iar ce pot trece în lungime mai mult de căt Futileştii de sus. Ei au răspunsu. că aşa au apucat de la părinţi, şi acest drum de acolo, ce să va vedea însămnat la hartă. sar numi drumul lui Cocârţală şi că încă să cuvine şi Futileştilor de sus a să sui de o potrivă cu Futileştii de ğos. precum ar fi şi stăpânit mai înainte. dar la alegerea părţilor răposatului boer vornic Beldiman din hotarul Hocenilor *un om ar fi luat brazdă în cap* arătând hotarul Hocenilor şi lear fi scurtat acel capăt. precum spre dovadă acestor zise, au adus de martor pe un Grigoraş Marcu om bătrân ca de optzeci ani. ducândusă pe acest drum să bagă în trupul Hocenilor cotit şi chezis păr la mo-

viliță ce sar numi movila lui Bărlădean, zicând că pără acolo lear fi urmat stăpânirea. dar acest bătrân vinind la moviliță și întrebat fiind de către noi, ca în frica lui Dumnezeu să arăte a sa știință, acesta din împotrivă au mărturisit că nici au apucat, nici știe acea stăpânire. de cât ca și el au auzit că răzășii de Futilești cerea să să întindă cu stăpânirea pără acolo. dar răzășii Futileștilor de sus față fiind au zis. că nici au stăpânit, nici cer. ne având dovadă de scrisori, cu care să poată trece piste Saca. Deci acestea fiind voroave din gură. li sau cerut scrisori dovezi. ei au răspunsu că pot fi și părtași de pi neamul Penișorescu în Futileștii de sus. și cu cumpărătură în Futileștll de ğos. cu ademeniri și chipuri le ar fi luat din scrisori, la carile cerândule și ei și noi. dmlui nau tăgăduit că nu leau luat din scrisori, însă a pricinuit că le are peste Prut. iar dlui postelnic după ce și la aiasta iau întâmpinat, înfățoșând perilipsile din anii 1820 Maiu 13. iscălit de dlui vornic Tăutul, fiind atuncea ban, arătător de scrisorile ce au înfățoșat atât dlui sărdar Isar, cât și răzășii Futileștilor de ğos tras fiind întraceastă judecată atuncea în vreme când le era toate scrisorile față Apoi văzândusă strâmtoriți au început peste câteva zile a scoate și ei rânduri. rânduri câte o copie. acestea în jos arătate.

7054 April 2. Ispisoc sârbescu de la Petru Voevod tălmăcit de polcovnic Pavăl întăritor moșiei Frijoaia. pe jumătatea de sat din ğos unde se numește la micu Futilă. care au cumpărat de la Mărica fata Țăntii. din ispisoc de cumpărătură ce au avut tatăl său Țăntea, de la părintele domniei sale Ștefan Voevod. iar hotarul acei jumătăți de sat jumătății cei din ğos ce se numește la micu Futilă. săi fie den tot hotarul jumătate. iar despre alte părți după vechile hotară pe unde au apucat din vechi.

7175 Iulie 6. Copie neadeverită scrisă și alcătuită între sineși răzășii vechi Frija, Gavril Bârlădeanul, Vasile Timotin, Sămion Blehan, Costandin zăt Toader Dobândă, Sandul Micul. „însămnarea Micșineștilor. pe unde bat sămnele locului, purcederea spre răsărit trecând Elanul alăturea cu Grozăștii. inroci. și apoi să întoarce în sus de mărg. alăturea cu Futileștii dânduș coaste cu Futileștli și trecând Elanul Futileștii rămân în drumul Hocenilor. iar Micșuneștii cu un rând de pământuri pin capul Curiecilor păn în Saca drept locul lui Bolat. și așa să închee hotarul“ în care însămnare. după ce să văd arătate numele acestor de mai sus, apoi mai ğos să adauge șaceasta. Insămnarea Futile-

ştilor „purcesul lor din drumul Hocenilor şi merge pe din ğos hotărândusă cu Micşuneştii, iar pe din sus purcede hotărândusă cu o bucată de loc din Curiecii. păr drept movila lui Bărladeanul. drept movila lui Bărlădeanul să hotărăşte cu Hocenii păn ce cade în Saca. iar din Saca purcede alăturea cu locul lui Beldiman. şi trecând Elanul spre răsărit peste coada Futileştilor despre răsărit să îndreaptă în ğos", iproci,

1766 Octombrie 10. Mărturie de la Apostol Penişoară şi alţii adeverită de stolnic Gheorghe Beldiman ispravnicul ţănutului arătătoare. cum au măsurat jumătate de Futileşti şi au împărţit pe răzăşi. şi că sau găsit în curmeziş 9 funii. iar în lungu 102 funii şi funia de 30 stânjăni.

1802 Iunie. Gheorghe Nistor căpitan, Sandu Buzăscu căpitan mărturie de cercetare ce au făcut la faţa locului între răzăşii de moşia Futileştii şi între răzăşii de moşia Hocenii, arătătoare. precum năvălesc răzăşii de Hoceni asupra hotarului răzăşilor de Futileşti şi răzăşii de Futileşti asupra răzăşilor de Hoceni şi pomenind de suretul ispisocului ce au arătat răzăşii de Hoceni de la domnul Stefan Voevod. nu-l iau la inţălegere, ci precât iau dus cunoştinţa. iau dat mărturia lor, arătând neinvoirea şi nemulţumirea răzăşilor de Hoceni.

Acestea sânt scrisorile răzeşilor Futileştilor de ğos: cât pentru ispisocul de la Petru Voevod. nu rămâne îndoială că Muşa Frijoaia au avut jumătate de sat, jumătate ce din jos unde se chiamă la Mic Futilă dar nefiind arătat în semne nimic nu se poate atinge de hotarele Hocenilor, în fireştele sămne mărturisate de mai vechiul ispisoc a dlui Stefan Voevod. iar pentru însămnarea locului acea de la bătrânii lor ce ar fi arătătoare în sămne cum şi pentru mărturia hotarnică pe care ei vor să să intemeeze. acestea fiind pe arătări din gură pe mărturii răzăşăşti în nefiinţă de scrisori. făcute. nici un loc nu prind când să ivăscu cele mai vechi scrisori. dar dlui postelnic şi la aiasta iau întâmpinat cu înscris. dovadă.

Iulie 4. Dumitraşco Oţel, dăm ştire măriei dtale că au venit cinstită carte mărie dtale la noi, să strângem oameni buni să arăte sămnile satului Hocenilor pe uricul de la Stefan Vodă. şi să le înoim sămnile şi neau arătat sămnile cum spune şi uricul. iproci poftorind cuvântarea ace de la ispisoc domnului Ştefan Voevod. până ce vine în gura văii Săcii. şi zice „de unde cade valea Săcii în Elan. şi acolea am găsit peatră hotar. de acolea spune uricul pe valea Sacă în sus, iar un călugăr anume Mede-

lean au fost întrat câtva loc intra Hocenilor hotar şi iam pus zi săşi aducă dresăle înaintea măriei dsale şi nu leau adus şi apoi iam pus zi săşi aducă uricul şi la oameni buni şi nu lau adus. iar noi am mărs pe vale în sus cum spune uricul Hocenilor. iproci, Această mărturie deşi fără velet. dar să înţălege a fi din zilele domnului Vasile Voevod căci acest Dumitraşco Oţăl să vede arătat şi la ispisocul domnului Vasile Voevod acel din leat 7150 Iulie 10. la pricina ce au avut Hocenii cu Şişcanii. şi acel Medelelean stă pomenit la mărturie fiind stăpănul Futileştilor, precum la scrisorile răzăşilor să adevereşte. iată vederată dovadă, cum fără putere de scrisori, năvălea piste fireştele sămne cuprinsă la ispisocul Hocenilor, adică la acestaş loc, şi această înpresurare. care iarăşi sau întinsu după vreme prin mărturii neadevărate. au mai adaus a pune înainte numiţii răzăşi. că la acele mărturii, de hotărâturi ale lor. fiind iscălit şi părintele dsale postelnic ca un megieş. lear fi cunoscut de bune. la care măcar că nişte hotarnici făcute pe arătări din gură şi mărturii răzăşăşti în lipsa de scrisori de la sine cad şi să surpă. dar dlui postelnic şi la această. iau întâmpinat cu cuvânt că întru acea *ipohi.* întru care ar fi iscălit părintele dsale intăi că nici ajunsăsă cu stăpânirea părţilor sale din Hoceni a să megieşi cu dânşii. Al doilea, că nici odinioară părintele dsale au căutat dizbatere a tot hotarul Hocenilor de Şişcani. căci încă nui avea cuprinşi în cumpărături. de cât numai alegere dispre răzăşii săi. precum spre dovadă au scos de neau arătat şi mărturii hotarnici. care din vreme în vreme. îşi alcătuia după cumpărăturile ce făcea. Şi al treilea că părintele dsale nu să vede iscălit ca un megieş ci ca un dregător a ţânutului ce să afla în vremea aceea. iar în sfârşit apoi au dat iarăşi în scris dovadă dsale că ei au prihănit şi hotarnicile Hocenilor. şi însuşi hotarnicile lor, scosau de sau văzut în perilipsul iscălit de dlui vornicul Táutul trecută la anii 1810 Septembrie 10. Cartea divanului cătră isprăvnicia de Fălcii în jaloba răzăşilor de Futileşti, cu arătarea că răzeşii de Hoceni până a nu sfârşi judecăţile ce au cu dânşii, ar fi vândut părţile lor la dlui stolnic Dum. Beldiman. să cerceteze şi de va fi precum arată să oprească acea vânzare. şi pârâţii răzăşi după vremea lucrului să vie la divan. După care apoi traşi fiind în judecată. iau înfăţişat dlui postelnic. şi sorocul cinstitii logofeţii cei mari din 1820 Februarie 3. cum şi mărturia rânduitului din partea isprăvniciei, capitan Dumitrul Strămtul. din 1820 Martie 6. prin care arată că au mers cu sorocul cinstitii logofeţii. şi apu-

când pe răzăşii de moşia Futileştii. anume Vasile Sava, Neculcea Radu şi alţii ai lor, ei au răspuns că acea parte de Futileştii este a dsale sardarului Iordache Isar. ei nici trebuinţă au, nici în judecată merg, aşijderea au arătat dlui postelnic şi un răvaş a dsale sărdarului Isar în original fiind 3 visternic, întru care după ce mai sus să roagă pentru oranda din Hoceni, apoi mai jos cu însuşi al său condei urmează a zice, aşa...

„Mă rog mulţumeştemă la această cerere despre răzăşii de „Hoceni, şi eu le făgăduescu a fi lor apărător despre pricina ce „au cu Futileştii de jos. eu vrând ii pot odihni. Lipon nu tre„bue nici ei să mă împotrivească."

Deci stând noi şi luând sama, atât stării şi fiinţii locului cât şi lămuritelor sămne cuprinse întru glăsuirea ispisoacelor dsale postelnic făr de părtin re în curat cuget *arătăm că capul Hocenilor este drumul lui Cocârţală,. şi drumul lui Cocârţală nu poate fi altul de cât acel ce cuprinde în sămne locul numit Curiecii.* care drum ca un pravăţu şi astăzi urmează hotar întru despărţire de către moşiile megieşite. Bălăneştii şi Micşuneştii. cum şi gura văi Săcii unde cade în Elan, este acea însămnată de către inginer la hartă cu No. 29. fiind sămnul firesc nestrămutat unde amândoaă pâraile, Saca şi Elanul, şi din vechiu şi astăzi să unescu spre înplinirea cuvântării ispisocului ce zice, tot pe drumul lui Cocârţală păr la gura văii Săcii unde cade în Elan, căci Saca viind de la locul mai înalt acolea cade în Elan şi face gură cu înalte maluri, şi tocmai drept acest loc, în ceea parte piste părău, stau faţă întâlnirea *drumurilor vechi. care şi astăzi au urmarea lor.* şi rău şi fără cale să întind Futileştii de jos. dispărţind întâlnirea Micşuneştilor cu Hocenii în protiva vechilor scrisori a dsale postelnic. arătate la rândul lor. şi măcar că cei mai. mulţi din răzăşi şi au venit întru dreapta cunoştinţă. noi însă petre hotare nam pus ci numai cât am însămnat locul cu gropi. căci dlui postelnicu fiind părtaş stăpânitor şi în moşia Micşuneştii, având şi osăbită pretenţie întinsă pentru locul numit Futileştii a fi tot din Micşuneşti. cerând alegere şi disbatere răzăşiei rămase. cum pre largu prin osăbită mărturie a noastră arătam. rămâne a să da hotărâre de către cinstitul divan şi de către inălţimea sa, iar noi întru cuprinderea poruncii am dat această a noastră mărturie. dsa.e postelnicului Dimitrie Beldiman. 1824 Octombrie.

Ioan Cuza spătar ispravnic hotarnic, Gheorghe Bou. sărdar hotarnic.

o) Leoşti

CXXXVIII. *Uricdin 7200 (1692) Iunie 15 Iaşi.* † Нѡ. Костантин. воевода. бжю. мастїю. гсдрь земли Мѡлдавскои. adecѫ au venit înnaintѧ domnii miali. şi în | naintѧ a lor noştri Moldoveneşti boiari mari şi mici. ceşti oameni anume ' Popa Ifrim şi Savin. şi | Ghervasie Gănscѫ. şi Margine čocan. şi Nemţanul, şi Strătulat fratele Nemţanului. cu ѡ mărturie | încredinţatѫ. de la rugătoriul nostru svinţiia sa Kir Varlaam. Episcopul de Huşi. şi de la Mălaiu | şi Tănasie vornicii de Huşi. şi de la Apostol pivnicieariul de Huşi. şi de la Zahariѧ de Huşi. şi de la alţi | megiiaşi de pen preğurul satului Leѡştilor ce sint la ţinutul Fălciiului. cum făcăndusѫ | gălčavѫ intre răzăşii de Leѡşti. mestecăndusѫ Pahomie ginerele Rănjei. şi Andrei ginerele Rănjei | şi alţii. să ţie în cumpărăturѫ ce au răscumpărat de la Prăjeşti nepoţii lui Ionaşco Gheanghia čau fost logft | mare. deci tremeţindui domniia mea acolo să li sѫ ѧ sama cu megiiaşii de penpreğur. sau aflat | cum numai aceşti răziaşi ce scriem mai sus au întorsu banii Prăjăştilor pe ača ocină čau fost cumpărat Gheanghia | logofătul în Leѡşti. pe tot satul Leoştii. din uric de la *Stefan Vodă cel bun.* ce scrie pe Leva şi | Pătru strămoşii răzăşilor acestora. şi au fost văndut moşii lor, nepoţii Levѫi şi lui Pătru. lui Ionaşco Gheanghii. logofătului. apoi pe urmă tămplăndusă vreamia de au scos la vănzare nepoţii Ghianghii | logofătul Prăjăştii. nau putut încăpia alţii ce numai iarăşi răzeaşii ce scriem mai sus. fiind a lor | moşie de demult şam întorsu doѡa sutѫ (o sută şi apoi scris doao sute) lei bani în mănule Prăjăştilor. iar Pahomie şi Andrei ginerile | Rănjăi. şi alţii. sau aflat. că nau niče o trjabă şi au lipsit din tot satul din Leoşti. făr căţ sau invoit singur în de sine | aceşti răzѧşi ce scriem mai sus. de sau dat Focşii un loc de besearică. la fundul Săraţii şi cu loc de grădini | şi de pomeţi pe lăngă besearică. şi preutul cine va fi la ača besearică. căt va face el păine în hotarul | Leoştilor. să nu i să ia de a zeace. iar altul nime mai mulţ să nu aibă treabă, pentru aceae | şi domnia me dacă am văzut adevarată şi încredinţată mărturie. crezutam. şi dăm | şi întărim. popii lui (Ifr)im şi lui Savin. şi lui Ghervasie Gănscă. şi lui Margine čocan, şi Nemţanului | şi lui Strătulat (fratele N)emţanului pe tot satul Leoştii. (din ţi)nutul Fălciului. pecum scriem | mai sus. ca să le fie lor direaptă ocină moşie. a lor şi fičorilor lor. şi nepoţilor. şi strănepoţilor | şi a toată sămînţiia. ce să va a-

leage· dintru dânşii. neclătită şi neruşiită, nici dănăoară în veaci.
и ин | Дā се не ѵмишает. ѵ іас лт̄ ‡зс юнї еї.

Tudosă Dubău vel logofăt iscal, Dumitraşco uşer.

Pecete ceară căzută.

p) Dodeşti

CXXXIX. *7003 (1495) Febr. 3 Iaşi.* † Млстію. бжїею. мы. Стефан. воевода. гспдрь земли Молдавскои. знаменито. чиним. иссим нашим листом. всѣм кто нанѣ взрит. или его чтоучи оуслышит. оже прїи || доша. прѧд нами. и прѣд нашими Молдавскыми бояре. великыми. и малыми. слоуга нашь. Іонь Боузь. и сестра его Дргълинь. оунѣкове попа Сколофендїе. || и дроугїи Іонь снь василїевь и племеникы его Пътрь Гълць. и сестра его Моуша оунѣкове попа Драгомира. по их доброи воли никымь непонѣжени ани || присиловани. и продали свою правою отниноу. от своего праваго. и питомаго оурика. едно село. на жигълїе. наимѣ Додещїи. где был Щефань. понижѣ Тъ || мъшела. та продали. слоугамь нашимь Пьтюлѣ. и братоу его Петри. и сестри их Дргълини. их племеникомь их Тоадероу. и Никоарь. и оуикови их Негрилъ || Меделѣчѣлѣ. за. р. злать татарскых. и оуставше. наши слоугы Питюль. и брат его Петръ. и сестра их Дргълинь. и племеникове их. Тоадерь. Некоарь || и оуико их Негриль меделѣноуль та заплатили оусе исполна. тоты вышеписанныи пинѣзи. р. злати. татарскых. оу рѣкы слѣзѣ нашемоу. Іоноу Боуз. || и сестри его Дргълини. оуноукowомь попа Сколофендїа. и дроугомоу Іоноу сноу василїевоу. и племеникомь. их. Пътроу Гьлцоу. и сестри его Моуши. оунѣ || ковомь попа Драгомира. прѧд нами. и прѧд нашими Молдавскыми бояре. ино мы видѣвше. меже ними. их. доброи. воли. и токмеж. и полноую заплатоу. а || мы. такождере. и от нась. есмы дали. и потврдили. слоугамь нашимь Пьтюлоу. и братоу его Петри. и сестри их Дргълини. и племеникомь. их. Тоадероу. || и Некоарь. и оуикови. их. Негриль Меделѣноулѣ. тое прѣдреченное село. що ест на Жи-

гълїи наилѣ Додешїи. где был Щефань. и що ест пониже Тъмъшела. како да || ест. им ѿт нас оурикь. и съ въсем до= ходѡм. али да ест им. тое село на четири част. една част ѿт того село. да ест слоугамь нашимь Пьтюль. и братоу его Петри и сестри || их Дръгьлини. а дроугаа част тогож села. да ест Тоадероу самомоу. а третаа част тогож села. да ест. Никоарь самомоу. а четвртаа. част тогож села да ест оуиковь их. Не || гриль Меделѣноулоу самомоу. им. и дѣтемь их. и оуноучатѡм их. и прѣоуноучатѡм их. и прѣщоурѣтѡм. их. и въсемоу родоу. их. кто сѣ. им изберет. наиближнїи. непо || роушенно. николиже. на вѣкы. а хотар томоу вышеписанномоу селоу. да ест. ѿт оусих сторѡни. по старомоу хотароу коуда из вѣка ѡживали. (а на то || ест вѣра нашего гспдва) вышеписаннаго мы Стефана воеводи. и вѣра прѣвъзлюбленых снвь гсдвамы. Алеѯанд(ра и Богдана Влада. и) вѣра боіарь наших. в(ѣра пана || Доума паркалаба. в)ѣра пана Болдоура дворника. вѣра пана Хрьмана. вѣра пана Щефоула. вѣра пана Моушата. (вѣра пана Тоадера пръкъла)ба Хоти(нского. вѣра пана Микотъ Немецкого. вѣра пана Чорторовского. в)ѣра пана Шандра (Новоградского. вѣра пана Клънъоу с)пътарѣ. вѣра пана (Исака вистер || ника. вѣра пана) Мохила чашника вѣра пана Фроунтеша (столника. вѣра пана Петрика комиса.) и вѣра въсѣх боіаре (наших || молдавскыхь великых и малих. а по нашим животѣ) кто боудет гсдрь нашеи земли ѿт дѣтеи наших или ѿт нашего родоу. или (пак боудкого бгъ изберет гспдрем быти на) || шеи земли. Мѡлдавскои тоть бы. емоу непороушиль нашиго даанїе. и потвръжденїе. алибы им (оутвръ= дил и оукрѣпил) заноуже. есмы. им дали и потвръдили. || за що ѡни соби коупили за свои правїи пинѣзи. а на болшоую крѣпост и потвръжденїе томоу въсемоу вышеписанномоу. велѣли есмы нашемоу || жоупаноу Тъоутоулови логофетоу. писати, и нашоу печать привѣсити. ксемоу листоу нашемоу. писал Шандроу Кръже. оу Исѡх влто. || ҂ѯзг. мсца феврар г.

Traducere

Din mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod Domn ţării Moldaviei; înştiinţare facem cu această carte a noastră, tuturor cui pe dânsa vor căta, sau cetindu-i-se o vor auzi, iată că au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri Moldovineşti boiari a mari şi a mici, sluga noastră *Ion Buz* şi sora lui *Drăgălina*, nepoţii popei Scolofendie, şi alt Ion fiul lui Vasilie şi verii lor Pătru Ghilţu şi sora lui Muşa, nepoţii popei Dragomir, de a lor bună voe de nimeni siliţi, nici învăluiţi şi au vândut a lor dreaptă ocină din al său drept şi adevărat zapis, un sat pe *Jigălie*, anume *Dodeştii*, unde a fost Ştefan, mai în jos de Tămăşel, acela l'a vândut slugilor noastre Pitiului şi frăţinisău Petrii şi surorii lor Drăgălinei, şi verilor lor lui Toader şi Nicoară şi unchiului lor Negrilă Medeleanul pentru 100 zloţi tătărăşti; şi s'au sculat ale noastre slugi Pitiul şi fratele său Pătru şi sora lor Drăgălina şi verii lor Toader şi Necoară şi unchiul lor Negrilă Medeleanul, de au plătit toţi deplin cei mai sus zişi bani 100 zloţi tărărăşti în mânule slugii noastre lui Ioan Buz, şi surorii lui Drăgălinei nepoţii popei Scolofendia, şi altui Ion fiul lui Vasile şi vărului lor Pătru Ghilţu şi surorii lui Muşa, nepoţii Popei lui Dragomir înaintea noastră şi înaintea a lor noştri Moldoveneşti boiari. Deci noi văzând între ei de bună voe şi tocmală şi deplină plată şi noi aşijderea şi de la noi am fost dat şi am intărit slugilor noastre Pitiului şi frăţini-său Petru şi surorii lor Drăgălinei şi verilor lor lui Toader şi Necoară şi unchiului lor Negrilă Medeleanul, cel de mai sus zis sat, ce este pe Jigălia, anume Dodeştii, unde a fost Stefan şi cari este mai jos de Tămăşel, ca să le fie lor de la noi uric şi cu toate veniturile; dar să fie lor cel sat pe patru părţi, o parte din acelaşi sat să fie slugilor noastre Pitiului şi fratelui său Pâtrul şi surorii lor Drăgălinei; iar altă parte din acelaşi sat să fie lui Toader însuşi; iar a treia parte din acelaşi sat, să fie lui Nicoară însuşi; iar a patra parte din acelaşi sat să fie unchiului lor Negrilă Medeleanul insuşi, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi la tot neamul lor ce li se va alege mai de aproape neruşeit nici o dănăoară în veci, Iar hotarul celui de mai sus scris sat să fie dinspre toate părţile pe vechiul hotar pe unde din vechi a îmblat. Iar la aceasta este credinţa domniei noastre mai sus scrisă. Noi Stefan Voevod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domnii mele Alexandru şi Bogdan Vlad, şi

credinţa boerilor noştri, credinţa dumisale Duma parcalab, credinţa dumisale Boldur dvornic, credinţa dumisale Hrăman, credinţa dumisale Stefful, credinţa dumisale Muşat, credinţa dumisale Toader parcalab de Hotin, credinţa dumisale Micotă de la Neamţ, credinţa dumisale Ciortorovschii, credinţa dumisale Şandru de Novograd, credinţa dumisale Clănău spatar, credinţa dumisale Isac visternic, credinţa dumisale Mohilă ceaşnic, credinţa dumisale Frunteş stolnic, credinţa dumisale Petrică comis, şi credinţa tuturor boerilor noştri Moldoveneşti a mari şi a mici. Iar după a noastră viaţă cine va fi domn ţării noastre din copiii noştri sau din al nostru neam, sau iar pe oricare altul Dzeu îl va alege să fie domn ţării noastre a Moldovei, acela să nu le strice dania şi întărirea, ci mai vărtos să le întărească şi să le împuternicească, căci că le-am dat şi întărit spre aceaia că ei singuri au cumpărat pe ai lor drepţi bani. Iar spre mai mare tărie şi putere a tot ce s'a scris mai sus poruncit-am la al nostru giupân Tăutului logofătului să scrie şi a noastră pecete s'o lege de această carte a noastră. A scris Şandru Crăjevici în Iaşi la anul 7003 luna Fevruar 3.

r) *Scripţăneşti* (*Ţiful*).

CXL. *1783 Febr. 2.* Facem ştire cu această mărturie. hotarnică. că din luminată poronca pre înălţat. domnului nostru Măria sa. Alexandru Costandin Voevod. poroncindunisă prin luminată. carte mării sale. să mergem la ţănutul Fălciiului. la o moşie anumită Scripţăneştii cei zăcu acmu Ţăful. să o alegem şi să o hotărâm. alegăndu şi părţile dumisale. Scarlatachi fiul răposatului. banului Scărlatachi Costachi. din hotarul moşiei Scripţăneşti. ce are cumpărături cu zapisă de la moşul său. Lupul Costachi vel spătar. după ğudecata ce au avut dumnealui Scărlatachi cu răzăşli. de moşie. Scripţăneştii. cu Dumitraşcu logofăt de taină, i Gavril Plăcintă, i Zaharie Piculiţă, i Stafie Căue, cu alţi răzăşi ai lor, răzăşi de Scripţăneşti, la luminat divanul mării sale înnainte dumilorsale veliţilor boeri sau hotărât ğudecata. pe scrisori ce are, să i să aleagă părţile din moşia Scripţăneşti, şi sau priimit şi răzăşii. de Scripţăneşti. Deci după poroncă am mărsu la numitul ţinut Fălcii, la stare moşii Scripţăneştii, şi am strănsu pe toţi răzăşii de moşie. Scripţăneştii anume Dumitraşcu logofăt de taină răzăş, i Gavril Plăcintă ră-

zăş, i Zaharii Piculiţ răzăş, i Statie Căue zăt lui Gavril Plăcintă răzăş, i Chiriiacu Cheşchinul zăt lui Alixandru Plăcintă răzăş, i Costantin Plăcintă răzăş brat lui Gavril Plăcintă, i preutul Toader zăt Chisar răzăş, i Ilie Dumbravă răzăş, i Gheorghe Dumbravă răzăş, i Ursache Porcescul răzăş, şi cu alte neamuri a lor răzăşii de moşie Scriptăneştii şi fiinkdu (sic) adunaţi. şi alţi oameni. împregurași. la acastă hotărâtură, anume Ioniţa Nohit om bătrân vrâsta lui 70 mai bine ani, i Toder Mălachie vârsta lui 50 ani i Toder Crudul vârsta lui 45 ani, i Gligoraş Crudul i diiaconul Vărlam Keşkinul, i Sandul Cote. vârsta lui 65 ani i Ghiorghi Gligoraş şi fiinudu (sic) aceşti de mai sus arătaţi cu numele lor la toţi de faţă, cum şi Scărlătachi fiiul răposatului banului Scarlatachi Costachi, i fratile său Măteiu, am întrebat pe Scărlatachi cu ce trage la stăpânire sa parte de moşie din Scripţăneşti, dumnelui intăi neu arătat un suret tălmăcit de Gheorghe Evloghi de pe un ispisoc sărbescu de la Gaşpar Vodă din leat 7128 Ghenar 27. care întăreşte stăpânire lui Păcurariu diiacu nepot Sărbului pe parte de ocină ce au cumpărat de la Mihăilă fičorul Borcii din satul Scripţăneştii, cât i să va alege din tot locul drept 20 taleri de argintu, şi am întrebat pe dumnelui Scărlatachi să ne arăte şi zapisul lui Mihăilă cel cuprinsu în ispisocu sau zapisul de la Păcurar diiacul ca să să cunoască căi vândut la niamul dumisale şi neu arătat că nu ştie de alte scrişori asupra acestui ispisoc, dar de or fi şi fost sor fi prăpădit de întâmplările vremurilor căci răzăşii de moşia Scripţăneşti pricinue zicăndu că nu ior da parte acestui ispisocu, că ei nau apucat de la moşii şi părinţii lor ca să fi stăpânit Mihăilă fičorul Borcii sau neamul. lui Mihăilă. în moşie Scripţăneşti. cum nici Păcurar diiacul, de care vrăndu răzăşii să să ğure. şi noi nu iam îngăduit să ğure, ce lem zis să să învoească cu dumnelui Scarlatache Costache. şau zăs răzăşii. că să vor învoi. dar nici ispisocu acesta nu lau arătat ca să tragă parte de moşie Scriptăneştii, cum nici părintele dumisale banul Scărlătachi nu lău arătat cât au trăitu. dar zicăndu noi. numitilor răzăşi. să ste la învoială. fiindu că este o vreme depărtată. şi ca să nu să facă vreo încărcare de sufiete. nici la o parte nici la alta ce mai bine să de parte ispisocului, şi numiţii răzăşi încă nau eşit din zăsăle noastre şi sau învoit cu dumnealui Scarlatachi puindusă şi o parte şi alta. dănduşi şi zapisă de învoială înnainte noastră atât numiţii răzăşi la mâna dumisale Scarlatachi cum şi dumnelui Scarlatachi. au dat zapis iaraşi de învoială la mâna

numiţilor răzăşi şi sau scos parte ispisocului, din moşie Scriptăneşti.

Al doile neu mai arătat dumnelui Scarlataki un zapis din let 7209 Mart în 19 de la Andreiu săn Christeoai, din Ţăful ce sănt din vechiu Scriptăneşti cât i să va alegi dumisale Lupului Costachi vel spatar.—Al treile neu mai arătat un zapis din leat 7212 Ghen. 27. de la Gligorie săn Condrii nepot Ţăfului din Ţâfu, ce să numesc din vechime Scripţăneştii, în care arată cau vândut parte sa din moşie din Ţifu cât i să va alegi tij dumisale vel spătar. de care nici numiţii răzăşi la aceste 2 zapise nau pricinuit, ce după învoiala ce au făcut cu dumnelui Scarlatachi di au dat parte ispisocului, asămine au dat parte şi acestor 2 zapise şi după cum să arată mai ğos, după cercetare ce sau făcut acestor trii scrisori a dumisale Scarlatachi fiiul răposatului banului Scarlatachi Costachi am ales părţile dumisale Scarlatachi din moşie din Scripţăneşti cu fune de 20 stânjăni şi stânjănul de 8 palme domneşti, am mărsu întăiu la petra hotar ce este în deal, despre mezăză ce disparte moşie Scripţăneştii de moşie Răşcanii dânduşi coste pe lungu. cum şi păn cap, despre răsărit pre curmeziş şi de la numitul hotar am mârsu cu măsura la vale pin spinişu, de curmeziş pără unde sau înplinit 5 fune, iar stânjăni facu 100, şi am pus 2 pietre hotară întro culmuşoară din deal, ce este între 2 râpi. şi în costa dealului chiotoare moşii Scriptăneştilor o piatră hotar, al chiotorii caută pe costişa delului la pădure şi în spre apus pe lungul moşii Scriptăneştii ce desparte moşie răzăşilor de părţile dumisale Scărlătachi. Al doile am mărsu cu măsura din talpa besăricei tot pe curmeziş păr la vie diiaconului Varlam Cheşchinul, sau împlinit 5 funii iar stânjâni fac 100.—Al triile am mărsu la margine pădurii, unde săntu doaî gure de drum sapate din delu de besărică dumisale Scarlatachi care drumurele vinu din pădure, şi de acole dintru acele 2 gure de drum, unde iaste margine moşii Răscanii, am mărsu cu măsura în sus pin vie Crudului pe curmezăş şi pe din vale de vie lui Solomon. pără unde sau împlinit 5 fune iar stânjăni fac 100. şi am pus petră hotar din vale de vie lui Solomon în costişa ei din deal de vie lui Solomon suptu margine pădurii am făcut buor întrun teiu şi petră hotar în numitul buor disparte moşie răzăşilor Scriptăneştii pe lungu de părţile dumisale Scărlatachi tot pe lungu, şi de acole nem dus la fundul moşii Scripţăneştii despre apus, unde iaste un drum vechiu săpatu şi buor întrun cărpenaş, ce este drept în-

malul drumului di la vale şi de la acestu numit buor am mărsu cu măsura pe curmeziş pără unde sau împlinit 5 fune, iar stânjăni fac 100. şi am făcut buor întru carpănu, care buor disparte moşia răzăşilor Scripţăneşti pe lungu de părţile dumisale Scărlatachi tot pe lungu şi cu aceste patru măsuri pe curmeziş sau ales părţile dumisale Scărlatachi sau cuprinsu fune 20, iar stânjăni fac 400, iar lungul au cuprinsu 1327 stânjăni şi aceste părţi sau ales din moşie Scripţăneştii şi sau dat la stăpâniri dumisale Scărlatachi alăture cu moşie Răşcanii tot a dumisale după învoiala ce au făcut cu numiţii răzăşi şi după alegere şi hotărâre ce am făcut am dat în măsuri şi în sămne cu pietre hotară la câmpu, şi cu buore la pădure şi am făcut această mărturie la cinstita mâna dumisale Scărlatachi fiului răposatului banului Scărlatachi Costachi, întru care am iscălit, iscălind şi toţi răzăşii şi împregiuraşii. 1783 Febr. 2.

Vidraşco Canţir vornic de poartă.

Noi fiindu rânduiţi din poronca dumisale boerilor ispravnici de dumnialui banul Darie Donici i Vasile Costachi vel cămănar hotarnici la moşie Scriptăneştii. Ioniţă Timircan hotarnic, Ion Docan hotarnic, Dumitru logofat de taină răzăş, Gavril Plăcintă răzăş, Stahie Căue zăt Gavril Plăcintă răzăş, Zaharie Piculeţ răzaş, Chiriiac Cheşkinul răzăş. Alexandru Placintă răzăş, Costantin Plăcintă răzăş, Ion Balaeş zăt lui Costantin Plăcintă răzăş, Preutul Toader zăt Chisar răzăş cei nepot lui Vasile Bănuţului, Ion Tigheci, Nastasă Tigheci răzăş, Savin Tigheci răzăş, Mane nepot Neculii răzăş. şi am iscălit şi cu mâna me, Erei Toderu. Ilie Dumbravă răzăş, Ursachi Porcescul răzăş, Vasilachi Tudurachi răzăş, Costandin Tudurachi răzăş, şi cu alte neamuri ale noastre răzăşii ce săntu la moşie Scripţăneştii, cum şi împreğuraşii ce au fostu la hotărâtura acestei moşii. Ioniţă Hobit am pus degetul †, Toader Mălachi au pus degetul †, Toader Crudul am pus degetul †, Gligoraş Crudul am pus degetul †, Diiaconul Varlam Keşkinul am pus degetul iscălindu, Sandul Cote am pus degetul †, Gheorghe Gligoraş ot Tămăşeni am pus degetul †.

Obs. Palma pusă în hotarnică are 0.27 m.

CXLI. *1783 Febr.* 2. Facem ştire cu acăstă mărturie hotarnică că din luminata poronca Prea înălţat Domnului nostru Măriia sa Alexandru Costantin Voevod, poroncindunisă prin luminata carte mării sale să mergem la ţinut Fălciiului la o moşie anume Scripţăneştii, cei zic acmu Ţăful, să o alegem şi să

o hotărâm prinpregiur de către alte moşii răzăşăşti şi să alegem şi părţile de cumpărături pe scrisorile ce are Scărlataki fiiul răposatului banului Scărlatachi Costachi din moşie Scripţăneşti, după giudecata ce au avut la luminat divanul mării sale înainte dumilorsale veliţilor boeri cu Dumitraşco logofătul de taină. i Gavril Plăcintă i Stahie Căue zăt Plăcinta şi Zaharie Chiculiţă înpreuuă cu alte neamuri a lor ce sânt răzăşi la moşie Scripţăneştii, deci după poroncă am mărsn la numitul sat la stare moşiei Scripţăneştii şi am strânsu răzăşi i împregiuraşi anume, Dumitraşco logofat de taină răzăş i Gavril Plăcintă răzăş, i Kiriiak Keşkinul zăt lui Alexandru Plăcintă răzăş, i Costandin Plăcintă brat Gavril Plăcintă răzăş, i preutul Toader zăt Kisariu răzăş, i Ilie Dumbravă răzăş, i Gheorghe Dumbravă răzăş, i Alexandru Plăcintă răzăş şi cu alte neamuri a lor răzăşi de moşie Scripţăneştii. Costandin Tudurachi cu fraţii săi răzăşi i Mane polcovnic sin Neculai cu neamul său răzăş, i cu Tighici i Nastasăe zăt Tighici răzăş de Dodeşti şi fiind adunaţi şi alţi oameni împregiuraşi anume Ioniţă Nohit om bătrân vrâsta lui 70 de ani, i Toader Mălahie vrâsta lui de 50 de ani, i Toader Crudul vrâsta lui 45 ani, i Gligoraş Crudul, i diaconul Varlan Keskinul i Sandul Cote vârsta lui 65 ani, i Ghiorghi Gligoraş şi fiind aceşti de mai sus arătaţi cu numile lor toţi faţă cum şi Scărlataki fiiul răposatului banului Scărlataki Costachi i fratele său Mateiu, am întrebat pe Scărlatachi cu ce trage la stăpânire sa parte de moşie de Scripţăneşti, dumnelui întâiu neau arătat un suret tălmăcit de Gheorghi Evloghie di pe un ispisoc sărbescu de la Gaşpar Vodă din let 7128 Ghenar în 27. care întăreşte stăpânire lui Păcurariu diiacu nepot Sărbului pe parte de ocină ce au cumpărat de la Mihăilă fičorul Borcii din satul Scripţăneştii, cât i să va alege din tot locul drept 20 taleri de argintu, şi am întrebat pe dumnelui Scărlatachi să ne arăte şi zapisul lui Mihăilă cel cuprinsu în ispisocu sau zapisul de la Păcurar diiacul ca să să cunoască căi vândut la niamul dumlsale şi neu arătat că nu ştie de alte scrisori asupra acestui ispisoc, dar de or fi şi fost sor fi prăpădit de întâmplările vremurilor căci răzăşii de moşie Scripţăneştii pricinue zicându că nu ior da parte acestui ispisocu, că ei nau apucat de la moşii şi părinţil lor ca să fi stăpânit Mihăilă fičorul Borcii sau neamul lui Mihăilă. în moşie Scripţăneştii. cum nici Păcurar diacul. de care vrându răzăşii să să ğure. şi noi nu iam ingăduit să ğure. ce lem zis să să învoească. cu dumnelui Scărlatache Costache. şau zăs ră-

zâșii că sor învoi. dar nici ispisocu acesta nu lau arătat ca să tragă parte din moșie Scripțăneștii, cum nici părintele dumisale banul Scărlatachi nu lau arătat cât au trăitu. dar zicându noi. numiților răzăși. să ste la învoială. fiindu că este o vreme depărtată. și ca să nu să facă vreo încărcare de suflete, nici la o parte nici la alta. ce mai bine să de parte. ispisocului, și numiții răzăși încă nau eșit din zăsăle noastre și sau învoit cu dumnealui Scarlatachi primindusă și o parte și alta. dânduși și zapisă de învoială înainte nostră. atât numiții răzăși la mâna dumisale Scărlatachi cum și dumnelui Scarlatachi au dat zapis iarăși de învoială la mâna numiților răzăși și sau scu scos parte ispisocului, din moșie Scripțăneștii.

Al doilea neau mai arătat dumnelui Scarlatachi un zapis din leat 7209 Mart în 19 de la Andrei Cristoaei. întru care arată că au vândut a lui dreaptă ocină și moșie parte Cristoae din Țiful ce sănt din vechi Scripțănești cât i să va alege dsale Lupului Costachi vel spatar.

Al treilea neau mai arătat un zapis din vleat 7212 Ghenar în 27 de la Gligorie săn Condrii nepot Țăfului din Țâfu, ce să numesc din vechime Scripțăneștii, în care arată cau vândut parte sa din moșie din Țifu cât i să va alegi tij dumisale vel spătar de care nici numiții răzăși la aceste 2 zapise nau pricinuit, ce după învoiala ce au făcut cu dumnelui Scărlatachi di au dat parte ispisocului. asămine au dat parte și acestor 2 zapise și după cum să arată mai ğos, după cercetare ce sau făcut acestor trii scrisori a dumisale Scărlataki fiiul răposatului banului Scărlatachi Costachi. am întrebat pe numiții răzeși de moșie Scripțăneștii să ne arăte scrisori. Ei nau răspuns întru adevăr că scrisori nau că sau prăpădit din pricinile robiilor și a răzmeriților, dar au arătat că au stăpânit din vechi de la moși și părinții lor fiind baștină de la strămoșii lor, cum și ei pără acmu, și după cercetare ce am făcut și numiților răzăși am făcut stânjăn de 8 palme gspd, și fune de 20 stânj. și întâiu am mărsu cu toți răzășii și împregiurașii la marginea moșiei Scripțăneștii pe lungu di moșie Dodeștii iarăși pe lungu. dar fiind un cracu a stejarului ars de foc în care crac au fostu bouru, sau văzut o margine de bour în truchina cracului de stejar, și de la acest numitu sămnu am mărsu cu măsura în ğos și pe costișă de curmeziș prin capul moșiei Scripțăneștii pe din deal de un loc de casă a unui om ce sar numi casa Beșleagăi, și tot în gios prin spiniș până la un hotar vechiu sau împlinit 18 funii, iar

stânjăni fac 360, și am pus piatră hotar nou lângă hotarul vechiu care hotar desparte moșia Scripţăneştii prin capăt dea curmezișul de moşie Micleştii, iar pe curmeziș și de la aceste două hotară am mărs cu măsura tot în gios pe costişă și peste culmea dialului şi pe podiş pără unde sau împlinit 7 funii iar stânjăni fac 140 și am pus piatră hotar din deal în loc de casă ce să numește din vechiu casa Dridiului ce disparte moşie Scripţăneștii prin cap deacurmeziş de moşie Micleştii tot pe curmeziş, și de la acest hotar am mărs cu măsura tot în gios și spre ameazăzi și la vale prin spinişi și peste vale ce să numește Ţăful şi la deal tot prin spinişi, pără în deal la margine moșiei Răşcanii ce este la stăpânire dumisale Scărlatachi unde niau arătat răzășii i împregiurașii cau fost piatră hotar vechiu ce despărţă moşia Scripţăneştii pin cap deacurmeziş, şi tot spre răsărit de moșia Miclești tot deacurmeziș, și tot acest hotar iarăși dispărţă moșia Scripţăneștii pe lung de moșia Râșcanii, iar pe lungu cari acești Răşcani sănt la stăpâniria dumisale Scărlataki și de acest hotar vechi nici dumnelui Scarlatachi nau pricinuit și de la locul arătat sau împlinit 14 funii, iar în stânjăni fac 280 şi am pus piatră hotar nou ce desparte moșia Scripţăneştii prin cap deacurmeziş despre răsărit de moșie Miclești tot pe curmeziş și tot acest hotar nou ; și la această hotărâtură iarăși desparte moșia Scripţăneştii pe lungu de moşia Râşcanii iar pe lungu, şi de la acest hotar am întors cu măsura la deal spre apus și pe lungul moşiei Scripţănești șalăture cu moșia Răşcanii dânduși coaste și până la biserica dsale Scărlatachi la capul tălpii din sus și despre răsărit sau împlinit 13 funii 7 stânjăui, iar stânjăni fac 267, unde niau arătat răzășii cum și împregiurașii că moșia Scripţăneştii margine pe din gios merge până in talpa bisăricii din sus dânduşi coaste cu moșia Râşcanii pe lungu și de acole am mărsu cu măsura alăture cu talpa bisericii ce din sus și la deal tot pe lungu moșii Scripţăneştii și tot la deal spre apus prin gura a doaă drumuri ce vin de la pădure și tot la deal prin pădure și tot înspre apus până în deal unde sau împlinit 11 fune iar stânjăni fac 220, şi am făcut bour întrun stejar, care bour desparte moşie Scripţăneştii pe lungu de moşie Râşcanii tot pe lungu, şi de la acest bour am mărs cu măsura tot prin pădure și la vale păn la un drum vechiu săpat la fundul moşiei Scripţăneştii şi am făcut bour intrun cărpănaş, care bour departe moşie Scripţăneştii prin lung de moşie Râşcanii tot pe lungu, și tot acest numit bour din

cărpănaş, iarăşi desparte moşia Scripţăneşti pin fund deacurmeziş de moşie Petrişorli prin capăt şi acole la acest bour din cărpănaş sau împlinit 42 funii, iar stânjăni fac 840 şi de acole am întorsu cu măsura fundul Scripţăneştii dinspre apus cam la deal şi în sus tot prin pădure păn la un stejar, unde niau arătat Ioniţă Nohit sau împlinit funii 7 şi 7 stănjăni, iar stânjăni fac 147 şi am făcut bour în numitul stejar, care bour desparte moşie Scripţăneştii prin fund de moşie Stoeşăştii tot pin fund, ce ce sănt la stăpănire dumisale Mateiu Costachi şi de la acest bour am mărs cu măsura tot prin fundul Scripţăneştii pe curmeziş şi pe la fundul Stoeşăşti, tot prin pădure şi la vale peste gura Ursoaii, cam la deal pe la groapa Gliganului şi tot prin pădure cam la deal pără unde sau împlinit 23 fune 13 stânjăni iar stânjăni fac 473; şi am făcut bour întrun ulm, care bour desparte Scripţăneştii prin fund dea curmeziş de Stoeşeşti tot pe curmeziş şi tot acest bour iarăşi disparte Scripţăneştii pe lung de moşie Dodeştii prin coaste şi de la acest bour am întors măsura spre răsărit pe lungul moşiei Scripţăneştii şi pe lungul moşiei Dodeştii pără unde sau împlinit funii 10 iar stânjăni fac 200 şi am făcut doâ boure întron carpân lângă un drumuşor în margine din sus întron colnic de deal ce să numeşte dealul Ursoaei, care boure despart Scripţăneştii pe lung de moşie Dodeştii tot pe lung; şi de la aceste doâ boure am mărs cu măsura tot pin pădure şi tot spre răsărit piste coada Ursoaei şi tot lungul moşiei Scripţăneştii prin pădure şi spre răsărit pără unde sau implinit funii 10 iar stânjăni fac 208 şi am făcut bour întrun stejar în culme dealului care disparte moşia Scripţăneştii pe lung de moşie Dodeştii, tot pe lung, şi de la acest bour am mărs cu măsura la vale şi tot prin pădure şi spre răsărit pără la un scoruş ce este întro poeniţă sau împlinit 3 funii pol stânjăni, iar stânjăni fac 60, şi 5 palme şi am pus piatră hotar lângă numitul scoruş ce disparte Scripţăneştii pe lung de moşie Dodeştii tot pe lungu, şi de la acest hotar ce este lângă numitul scoruş am mărsu cu măsura la vale prin pădure cam chizăş păr la bouru ce am purces întâiu cu măsura sau împlinit 13 pol fune 4 pol stânjăni, iar stânjăni fac 270, 4 palme şi am pus doâ pietre hotară chiotoare moşiei Scripţăneştii lângâ stejarul ce au fost cu bour o piatră hotar al chiotoari desparte moşia Scripţăneştii pe lung de moşia Dodeştii tot pe lung, şi al doile piatră hotar al chiotoarii caută prin capul moşiei Scripţăneştii despre răsărit pin curmeziş, şi am mă-

surat moşia Scripţăneştii şi mijlocul pe curmeziş, de la margine moşiei Dodeştii din sus păr la margine moşiei Scripţăneştii din gios despre moşie Râşcanii sau cuprins 40 pol funii iar stânjăni fac 810, şi după alegere şi hotărâre ce am făcut în măsuri şi sămni cu pietre hotară cu boure la pădurea moşiei Scripţăneştii pin pregiur după cum să arată mai sus, apoi am ales şi părţile dumisale Scărlătaki după zapise de cumpărături după cum arată mai sus ce le are de la moşul său Lupul Costachi, după cum arată mai sus, însă alegând părţile dumisale Scărlătaki din moşie Scripţăneştii cu fune de 20 stânjăni şi stânjăn de 8 palme domneşti am măsurat păr la piatra hotar ce este în dial dinspre amiazăzi ce desparte moşia Scripţăneştii de moşia Râşcanii dânduşi coaste pe lung cum şi prin capăt despre răsărit pe curmeziş şi de la numitul hotar am mărs cu măsura la vale prin spiniş deacurmeziş pără unde sau plinit 5 fune iar stânjăni fac 100 şi am pus 2 pietre hotar intro culmişoară de deal ce este între 2 răpi şi în coasta dialului chiotoare moşii Scripţăneştii răzăşăşti o piatră hotar a chiotoarii caută pe costişa dealului la pădure şi spre apus pe lungu moşiei Scripţăneştii ce desparte moşia răzăşilor de părţile dumisale Scarlatachi. Al doile piatră hotar al chiotoarii caută peste vale Ţiful şi în sus păr la altă piatră hotar ce este din deal de un loc de casă ce să numeşte a Dridiului, şi de acole am mărsu în margine pădurii undes doâ guri de drum săpat din deal de biserică dumisale Scarlatachi, cari drumuri vin din pădure, şi de acole din cele 2 guri de drum unde este margine moşii Răşcanii am mărs cu măsura în sus pin vie Crudului şi pe din vale de viia lui Solomon diacurmeziş pără unde sau înplinit 5 fune iar stânjăni fac 100 şi am pus piatră hotar din vale de vie lui Solomon în costişă şi din deal de vie lui Solomon supt margine pădurii am făcut bour întrun teiu şi piatra hotar cu numitul bour disparte moşia razăşilor Scripţăneştii pe lung de părţile dumisale Scărlataki tot pe lung şi de acole neam dus la fundul moşiei Scripţăneştii despre apus unde este un drum vechiu săpat şi bour întrun cărpănaş ce este drept în malul drumului de la vale şi de la acest numit bour am mărsu cu măsura pe curmeziş fundul Scripţăneştii păr unde sau înplinit 5 funi iar stânjăni fac 100 şi am făcut bour întrun carpăn care bour desparte moşia răzăşilor de Scripţăneşti pe lungu de părţile dumisale Scărlătaki tot pe lung, şi cu aceste trei măsuri pe curmeziş, părţil'e ce sau ales din moşie Scripţăneştii şi sau dat in stăpânire dumi-

sale Scărlataki sau cuprins funi 15 iar stânjăni fac 300 iar lungul au cuprins 1327 şi aceste părţi ce sau ales din moşie Scripţăneştii şi dumisale Scărlatachi sau dat despre moşie dumisale Râşcanii şi după alegere şi hotărâtura ce am făcut moşiei Scripţăneştii a dumisale Scarlatachi fiul răposatului banului Scarlatachi Costachi aşa sau închiet moşia Scripţăneştii răzăşască cum şi părţile dumisale Scărlătachi în măsuri şi în sămni cu pietre hotară cu bouri la pădure după cum arată mai sus şi după alegere şi hotărâre ce am făcut aceştii numitii moşii Scripţăneştii am dat această mărturie hotarnică la mâna răzăşilor de moşie Scripţăneştii întru care am iscălit, iscălind şi alţi răzeşi cum şi împregiuraşi ce au fost faţă la această hotărâtură.

1783 Febr. 2.

Vidraşcu Canţır vornic de poartă, Ioan Docan mazil hotarnic, Ioniţă Timircan mazil hotarnic, Scărlătachi Costachi fiul răposatului banului Scărlătachi Costachi, Ioniţă Nohit ot Răşcani, Toader Mălahi ot Râşcani martur şi am pus degetul, Toader Crudul ot Râşcani martur şi am pus degetul, Grigoraş Crudul ot Râşcani martur şi am pus degetul, diaconul Vârlan Cuşkinul ottam martur şi am iscălit, Sandul Coste ottam martur şi am pus degetul, Gheorghi Gligoraş ot Tămăşani martur şi am pus degetul.

Divanul ğudecătoresc al Cnejiei Moldovei.

Copia aceasta sau poslăduit cu originalul şi este întocmai.

1830 Febr. 6. N. Dimaki vornic.

s) Lungeni-Bărboşi

CXLII. *7120 (1612) fără loc.* † Adecă ѧu Stratul sn Cărăučul. scriem şi mărturisim cu cestă scrisori | a me cum ѧu de a me bun voi. de neme nevoitu nici silѣtu. am dat parte | me de moşie ce mi sa vini din moşiѧ de la Părvul. despre *sure aponi.* dintron bă(trân) cum | părătură hinăme Nastasiia fetei lui Păcurar. ot Ştefeni pentru sufletul meu şi a pă | rinţilor mei. săi fie ѧi moşii şi fičorilor ѧi, şi a tot sămenţiia lor | denainte şoltuzului de Fălčѣiu anume Neculѣţă. şi Toader Totovanul ottam şi Pavăl ottam şi Marin ottam şi Toader sn Necula ottam. şi Hilotie ot Mălăeşti. şi Gorce ottam şi Cărstea ottam. şi Vintilă ottam. ca să nu aibă a s amesteca pe urma me fraţii mei. nici surorile melѣ. să naibă treabă în parte me a cincia parte dintramândoaă cum-

părăturile din moşiia de la Pàrvul. despre soari apuni (scris deasupra: ar cine să va amesteca să fie trecleat). dece noi deacă am văzut tocmindusă lem făcut şi mărturi şi am pus şi pecete tragului şi pe cine să să ştie şi ѧu Gheorghie sn Necula ot Fălciiu am scris să să ştie, însă din tot venitul cu vad de mori şi din grădin săi fie hināme moşie să să ştie.

(scris de altă mână. let 7120).

Necula Şoltuz, (l. p.) † Toader, † Pavăl, † Marin, † Toder, † Hilotie, † Gorce, † Cârste, † Vintilă, Gheorghiţ iscal.

Hărtie turcească pe o bucată de coală.

CXLIII, *7130 (1622) Mart 4.* Иѡ Стефан Томшѧ воевода. бжїю мастїею. гспдрь земли Мѡлдавской. ѡж прїидошѣ прѣд нами || и прѣд нашими болѣри. Симисѡн снь Дръгич. внvк Каба. и Анасїа дъщра Тоадер Каба. и пле || меници. их. Иѡнашко. и сестра ег Мърнка и Ерина. сйве. Сори. въси внvци Кабеи. прѣѡнvци. || Лvнгvл питар. некими непонѹждени. анипрнсилованн. нѧ за их доброю волю. и продал своих || права ѡтнnv. и дѣдннv. ѡт село Лѹнцѣни. что ест на Моисїа. ѡт волост Фалчїю. въсѧ част их коли | ко сѣ изверит. и съ брvд за млен. на рѣцѧ Моисїа. ѡт ѹрик что имал дѣд их Лvнгvл питар || ѡт (foc gol) || воевода. таа продал болѣринv нашемv. Дръган вел армаш. радї четири десѣт талери. || сребних. ино ми. како видѣхом их доброю волѣ токмеж и полною запатv. а ми також || дири. и ѡт нас дали. и потврьдили есми. болѣринv нашемv вишписанномv. Дръган вел армаш. на тоа || вишписанная. част за ѡтннv ѡт село Лvнцѣн. како да ест емv. и ѡт нас ѡтннv. и права викvпле || нїе и потврьждєнїе. съ въсем доходом. непорvшенно неколиж на вѣки вѣчнїи. и ин да с не vмишает. ѹ іас влто ҂зрл Март д.

Гспднь реч.

Гингѣ вел логфет ѹч. и искаал, † Дѹмитрѹ.

Traducere

Io Stefan Tomşa Voevod, din mila lui Dumnezeu, Domn Ţării Moldaviei ; adică au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boiari, Simeon fiul lui Drăghici, nepot Cabei, şi Anisia

fata lui Toader Caba, şi verii lor Ionaşco şi sora lui Mărica, şi Irina fiii Sorei toţi nepoţi Cabei, strănepoţi Lungului pitar, de nimeni siliţi nici învăluiţi, ci de a lor bună voe şi au vândut a lor direaptă ocină şi moşie din satul Lungenii, ce este pe Moisiia, din ţinutul Fălciiului, toată partea lor câtă se va alege şi cu vad de moară în apa Moisiei, din uric ce l'a avut bunul lor Lungul pitar de la . . . Voevod; aceia au vândut boiarinului nostru lui Drăgan vel armaş pentru 40 taleri de argint; Deci noi cum am văzut a lor de bună voe tocmală şi deplină plată şi noi aşijderea şi de la noi am dat şi am întărit boiarinului nostru mai sus scris lui Drăgan vel armaş pe cea de mai sus parte de ocină din satul Lungeni, ca să-i fie lui şi de la noi ocină şi dreaptă cumpărătură şi întărire cu toate veniturile neruşăit nici odănăoară în vecii vecii vecilor; şi altul să nu se amestece. In Iaşi la anul 7130 Mart 4.

Domnul a zis.

Gheanghea vel logofăt a învăţat şi a iscălit, † Dumitru.

Obs. Este şi o traducere făcută în 1785 Iuni 14 de Pavăl logofătul Episcopiei Huşilor.

CXLIV. *7130 (1622) Aug. 4 Iaşi (suret).* Io Stefan Tomşa Vvod. cu mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldovii. Iată că au venit înainte noastră şi înainte tuturor boerilor noştri al Moldovii, mari şi mici, boeriul nostru *Drăgan* če au fost vel armaş cu un zapis de mărturie de la oameni buni şi boeri de curte şi ostaşi de frunte, anume *Ionaşco* ce au fost vornic şi Ion părcalab şi Neculai stol. în care zapis aşa scriia şi mărturise precum că au cumpărat o parte de ocină de la Stefan sin Anei nepoatu Tudorii, fetii lui Stănilă strănepoţi Negritei toată partea a unui bătrân cu tot venitul cât să va alege din satul *Lungeni*, ce iaste pe părăul Moisiei. cu vad de moară în apa Moisiei ce iaste în ţinut Fălciului. drept 30 de galbeni ungureşti şi au mai adus tij înainte noastră un zapis de mărturie de la oameni buni anume . . . şoltuz şi 12 pârgari din târgul Galaţii cu pecete oraşului întru carele iarăşi scria că şau cumpărat o parte de ocină tij un bătrân cât să va alege cu tot vinitul de la Ionaşco sin Maria fata lui Mihăiiă Pulbăruş din sat Lăţeştii, cei în ţinut Fălciului drept 50 taleri de argint, şau mai adus un zapis de mărturie tij de la oameni buni anume de la Ioan şi popa Patriciu şi Toader Focşa a Căpăţinei şi Vasilie Negru, întru carele aşa scria cum că au făcut tocmală cu Păşcanul şi cu Bosie şi cu alţi răzeşi ai săi ca s ţie

boeriul nostru de mai sus zis Drăgan armaşul, un vad de moară despre apus în pârăul Elanului pănă la satul Hăuşănii, iar Păşcanul şi cu oamenii săi săş ţie alt vad de moară tot întracel iaz la malul despre răsărit, iar de să va strâca vreun vad al vreunuia dintre dânşii să aibă al tocmi iarăşi ca şi dintăi. şi văzând domnia mea aceste drese de la boeri de curte şi oameni buni şi preoţi şi buna lor tocmală şi aşezare şi deplin plată. şi de la domnia mea am dat şi am întărit boerului nostru de mai sus scris Drăgan armaşul pe acele de mai sus scrise părţi de ocini, din sat Lungeni, şi cu vad de moară din sat Lăţeştii. ca săi fie lui driaptă ocină şi răscumpărare, şi uric cu tot venitul, aşijderea dăm şi întărim a lui drepţi robi ţigani, anume Costin cu femeia şi cu copii lor cei sănt lui răscumpărare de la Stratul sin Bole. drept un cal şi o iapă, drept aceia altul să nu să amestece. împotriva noastră. pis u Ias vlet 7130 Aug. 4.

Sam gspdnz veleal.

Ghenghea vel log. † iscal, Lucoci.

Obs. Suretul e tălmăcit în 1784 Iunie 14 de Pavăl logofătul Episcopiei Huşilor.

CXLV. *7145 (1637) Aprilie 6 Iaşi.* Cu mila lui Dumnezeu Noi Vasilie Vvod. domnu ţării Moldovii. înştinţare facem cu ačastă carte a noastră. tuturor celor ce vor căuta spre dânsa sau vor auzi citinduo, câ iată ačastă credinčoasă sluga noastră Gabăr părcalab au slujit mai înainte cu dreaptă şi cea cu credinţă slujbă la alţi fericiţi întru pomenire răposaţi domni. iar acum slujăşte şi domnii mele cu dreaptă şi cu cea cu credinţă slujbă. Drept aceia văzând şi noi a lui dreaptă şi cu credinţă slujbă spre noi am miluitul cu osăbită a noastră milă dândui şi întărindui lui dreaptă a lui ocină şi răscumpărare dintra lui drepte direse şi ispisoace de răscumpărare. de la Moisi Moghilă Vvod. şi de la Alexandru Ilieş Vvod. aşijderea şi de la însumi domnia mea ğumătate de sat *Drăguşeni* parte din sus, de la Fântâna ce să numeşte râce şi mai de la deal cu loc de vie pe părăul lui Moisiia, cei iaste lui cumpărătură de la Gavril sin Giurge Ţicşa, nepot lui Drăguş, şi o ğumătate de sat *Pânzătureştii* cu loc de prisacă pe Lohan unde dă Lohanul în Crasna, cei iaste lui iarăşi cumpărătură de la Andronic sin *Petrea Gug* nepot lui Şteful şi a Tudorii. şi o parte de ocină din sat *Cordeni* ce iaste pe Crasna cu hotară pe amândoao mărginile ce iaste lui cumpărătură de la Kiril sin Armancăi ottam. Aşijderea şi altă parte dintracelaş sat *Cordeni* căt să va alege dintrun bătrăn doă părţi cei iaste .

lui cumpărătură de la Vasilca și de la Antimia featele lui Păcurariu ottam, și o parte de ocină din sat *Ţepeni* ce iaste pe Elan, cu vad de moară și cu livezi lângă Moisii la ţinut Fălciiului cei iaste lui cumparătura de la Simion Ciujde fečorul Niacșului, strănepot lui Dobroslov Ţapanul, toată partea lui câtă i să va alege de moșie și de răscumpărare, și o parte de ocină din satul *Cordăreni* ce iaste pe Crasna. din parte lui Păcurariu doâ părţi. ce iaste din sus de Vâlcovicești, șii iaste lui cumpărătură de la Vasălca și de la Sava și Antimia fetele lui Păcurariu și altă parte din sat Hulturești de pe părăul Moisia parte din sus și mai din sus de șipot cu vad de moară și cu livezi de fânaţ din livada ce mare și cu loc de prisacă și cu pomi cei iaste lui cumpărătură de la Loghin sin Pavăl nepot lui Ion diiac, toată parte lor cât li să va alege. parte lui Ion diiac și a tătânesău lui Pavăl și a unchiului său Iliia, Așijderea dăm și întărim acestui de mai sus scris sluga noastră Gabăr părcalab a lui drepţi robi ţigani. din ispisoc de danie și de miluire de la Stefan Tomșa Vvod. și de întăritură de la Radul Vvod, și de la Moisi Vvod, și de la Alexandru Iliaș Vvod, așijdere și de la însumi domnie mea. pe care ţigani îi numim, Ionașco și Simion și sora lor Buna, și alţi fraţi ai lor mai mici fečori lui čogole ţigan. Drept aceia toate părţile acele de ocini câte sau scris mai sns cu vaduri de mori și cu tot venitul și acei de mai sus ziși ţigani să fie slugii domnii mele lui Gabăr părcalab drepte ocini și răscnmpărări și drepţi robi ţigani și uric de întăritură lui și fiilor lui și nepoţilor lui și strănepoţilor lui și *împrăștiaţilor* și la tot niamul lui cine i se va alege mai de aproapi. cu tot venitul nerășuit nici odinioară în vecii vecilor. Iar hotarăle acelor de mai sus zise părţi de ocini cu vaduri de mori și cu prisăci să fie după hotarăle sale cele vechi pe unde au stăpânit din veci. Și spre ačasta este credinţa a însumi domnii mele. de mai sus scris Noi Vasile Vvod, și credinţa boerilor noștri, credinţa dumisale Savin Prăjescul vel vornic de ţara de ğos, și credinţa dumisale Dumitrașco Șoldan vel vornic de ţara de sus, și credinţa dumisale Gavril hatmanul și parcalab de Sučava, și credinţa dumisale Toader Petriceaico și Ciogole Patrașco parcalabi de Hotin și credinţa parcalabilor de Neamţ și credinţa parcalabilor de Roman, și credinţa dumisale Gligore Ureache spatar și credinţa dumisale Iorgachi Cantacuzino visternic, și credinţa dumisale Apostol Catargiul post. și credinţa dumisale Grama stolnic și credinţa dumisale Dumitrașco comis

şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici. iar după a noastră viiaţă şi domnie cine sar alege a fi domn din fii noştrii, sau din niamul nostru sau pe cine ar alege Dumnezeu a fi domn în pământul nostru acesta al Moldovii, acela să nu strice a noastră *stroenie* şi întăritură ce mai vârtos să de şi să întărească pentru că sănt drepte ocini şi răscumpărări pe drepţi bani săi. şi pentru mai mare tărie şi întărire acestor de mai sus scrise am poroncit cinstit şi credincios boerului nostru dsale Gavrilaş vel logofăt ca să scrie şi spre ačastă adevărată carte a noastră pecetea să lege.

Au scris Şaidir în Eş. let 7145 April 6.

pe cel adevarat ispisoc este iscălit aşa : Io Vasilia Vvoda.

Obs. S'a tălmăcit în 1784 Iunie 14 de Pavăl logofăt Episcopiei Huşilor.

CXLVI. *7189 (1680) Sept. 20.* Adic eu Ioniţ Petrul sin Tănas Petrul. scriu şi mărturisѣscu cu acestu adevărat zapis al mieu. cum de bună voe mea am vândut a mea dreaptă ocină şi moşie dumisale lui *Gavril Luca* căpitanul dreptu patruzăci şi cinci lei bani gata şi un cal anumѣ čolăneştii. ce este pe vale Moisâi. în ţinutul Fălciiului. car(e) moşie îmi este mie dată de tatămieu. ce au avut el oseabъ de surorilѣ lui şi când am vânduto eu ačastă moşie am întrebat pe toate rudele meale şi pe văru meu pe Tiron ce estѣ nepot de sor tătânemieu, şi pe cumnatul meu Lefter ce ţine pe varămea sor lui Tiron şi nime nau voit să cumperѣ. deci nimѣ să naibă a să amѣsteca peste acestu zapis al mieu ori cine. din rudѣle mѣle şi să aibă dumnelui aş faci şi dires domnescu. pe zapisul mieu şi la ačastă tocmală sau tămplat boeri şi oameni buni. cari mai ğos sau iscălit şi şau pus peceţile şi eu Apostol Purcel am scris zapisul.

leat 7189 Sept. 20.

Ioniţ sin Tănas Petrul (l. p. o pasere), Stefan Frătiţ aga (l. p. ЯГ. К), Toader Gorie, Vasilie Bobičanul hotnog, † Grigoriţ ot Guzari, † Arhirie sin Cărăuşul ot Lungeni, † Gheuca ot Voroveni, † Ion Buzincu ot Şişcani † Ion Timofti ot Muşata.

In dos : Zapisul Petrului pentru čolăneşti pe Moisăi, den ğos de Bărboşi la Fălcii.

Note pe margine.

Ioniţ sin Tănasii Petrul au vândut čolăneştii. .ʄma Savii au fost sor lui Tiron. iar .ʄma lui Tiron au fost sor lui Tânasie Petrul şau ţinuto Hanskii ot Cudru. iar Tiron şi cu .ʄma Savii au fost veri primari cu Ioniţ Petrul. čolăneştii au fost cumpăraţı de Tănas Petrul şau tras fraţi Petrului la cumpărătur .ʄma lui Tiron şi a Costandii muere lui Lefter tatăl Savii.

CXLVII. *7195 (1687) Iuni 19 Şişcani.* Adică eu Avrintie cu fămei me. Prohira. scriem şi mărturisim cu cest adevărat zapis. al nostru. precum am văndut a nostră dreptă ocină şi moşie din sat din Lungeni de pe Moisie. din parte lui Lohănaş ce sa alege. parte Prohirii. şi acestă ocină care mai sus scrie. cu loc de ţarină cu fânaţ cu vad de mor. şi din tot locul. cu tot vinitul, şi o am vândut lui Arhirie şi fămei lui şi cuconilor lui. ca să le hie dereptă ocină şi moşie. în veci neclătită. şi mi au dat şi plat deplin făcut la mâna noastră. şi căndu am făcut acestu zapis. a fost Vasilie Săfer ot Rănceni. şi Istratie Vrabie ot čorăşti. şi Ion Buzincu ot Şişcani. şi Pricopi snъ Toma ot Căpşăşti. şi Andronachi snъ Gligoriţă ot Guzari şi pentru credinţă am şi iscălit ca să s ştie. şi am scris eu Timoftie.

u Şişcani vleat 7195 Iuni 19.

† Vasilie, † Arvintie, Prohira, az Andronic iscal, az Timofti iscal.

CXLVIII. *7209 (1701) Mart 10.* † Adică. eu Arhirie snъ Stratul. nepot lui Gheorghie. Cărăuşului. de Lungeni. scriu şi mărturisăscu. cu cestu. adevărat zapis. al meu. cum de bună voia me am văndut. dumisale a mia driaptă ocină, şъ moşăe den sat den Lungeni den trei bătrâni. ce săntu întracestu hotar, am văndut un bătrân. parte me. ce am de la părinţii miei. dumisali. Cămăraşului Adam Luca dreptu 25 lei. iar cine ar zăce. dintru, ruda me. că este moşan. cu mine. la acestu bătrăn, cu mine şa întreba şă cui sa alege vro parte dentracestu bătrăn. de la mine să cee. iar cu dumlui nime nice o trab. să naibă. nice cu acestu bătrân. ce iam vândut dumisale den tot hotarul cu tot vinitul. cum sa alege parte. acestui bătrân. dentraceşti 3 bătrâni şâ vad de moar, şi laačastă tocmală sau tămplat mulţi omini buni şi bătrâni. cari mai ğos săntu iscăliţi şâ pentru credinţă niam pus toţ peceţăli.

lt. 7209 Mart 10.

az Arhirie iscal, Andrii sin Bădrăsoae, Lupul zet Arhirie, Ioniţ Ursul ot Deleni, Savin sin Ivan, Mărcot snъ Savin.

CXLIX. *7209 (1701) Iuli 30.* Adec noi Ionaşco şi Iosip şi Gligorie şi Apostol fičorii lui Costantin Iki de Grubăneşti scriem cu cest zapis al nostru la mâna dumisale postelnicului Adam Luca cum de bună voia noastră. am vândut dumisale a noastră dreaptă ocin şi moşiѧ din Lungeni despre apa Moisii din tot locul cu

tot vinitul cu vad de moar cu ţarin cu fânaţ din tot locul am vândut a tree parte din trei bătrâni un bătrân care bătrân ne este noâ dreaptă moşie de pe părinţii noştri. deč şi noi am vândut dumisali ce sus scrie acesta drept treizăci lei bătuţi şi ne au făcut plata deplin în mânule nostre şi la tocmala noastră sau tâmplat mulţi şi din răzăşii noştri anume *Gorie* de Deleni şi Ioniţă sin Ursul de acole. şi Darie hotnog şi Savin fratesău şi alţii carii sau tâmplat de şau pus degitele pentru credinţă însă de vor zici cineva că mai are cu noi întracest bătrân ia noi să vie iar cu dumnelui amestecu. să naibă că noi am vândut bătrânul tot dumisale şi pentru credinţă am pus degetele.

u Bărboşi 7209 Iuli 30.

† Ionaşco sin Costantin, † Iosep sin Iki, † Gligori sin Iki, † Apostol sin Iki, † Darie hotnog, † Gorie de Deleni, † Ioniţă sin Ursul de Deleni, Savin brat Darie.

CL. *7212 (1704) Mart. 13.* Adică eu *Dracotă* (sic) cu femei me Alecsandra făcutam zapisul mieu la mâna dumisale cămăraşulu Adam precum am dăruit parte me de moşie ce mi sa vini din Lungeni ca s fie dumisali danie în veci. iar din rudele mele nime să naibă treabă, iar de sor ispiti cineva den rudele mele să fac vro gâlceavă să petrecă ruşine or cine sor ispiti din rudele meli şi cându am făcut zapisul acesta sau tâmplat mulţi omeni buni cari mai ğos săntu iscăliţi. let 7212 Mart 13.

† Dracotă, † Mărcotă, † Trohin Poroski, Ilie Gorie iscal.

CLI. *7212 (1704) Ap. 20.* Adec eu Arhirie sin Cărăuşul din Lungeni scriu şi mărturisăscu cu acestu adevărat zapis al meu precum am vândut dumisale paharnicului Adam Luca a mia driaptă ocină şi moşie din Lungeni toată parte me din Lungeni ce am despre apus osăbi de alţi răzăşi din tot locul cu tot vinitul drept 25 lei bătuţi. să fie dumisale driaptă ocin şi moşie şi pe zapisul meu să aibă dumlui aş face şi ispisoc domnescu insă dintracestu loc au fost dat unchiu meu o parte *unii fine* de botezu dar apoi nau trăit ace fin(ă) ce iau rămas moşie la noi ce de sar afla undeva acel zapis vro dată după moartea me să nu s ţie în samă căci eu in viaţa me de multe ori am cercat acel zapis la niamul acei fine să s strice. şi tot au zis că lau luat tatămeu dar eu nu lam găsit ce cum scriu mai sus de a vre să zică cineva ceva după moarte me să nu să ţie în sam căci să fie zis până am fostu eu viu şi am stăpânit tot eu ace moşie pân-

čam vândut dumisali Adam Luca păharnicul şi la ačastă tocmală sau tâmplat mulţi oamini buni şi bătrâni şi din răzăşi şi pentru credinţă nem pus şi degetele.

let 7212 Ap. 20.

Arhirie iscal, † Savin hotnog, † Darie hotnog, † Lupul zăt Arhirie, † Trohin Poroski, † Ioniţ Ursul ot Deleni, Dragot zeţ Vărnă, Mărcot sin Savin, Stefan dascal, † Gorie zet Panoskii.

CLII. *7212 (1704) Avg. 20.* Adică eu Ioniţă Ursul ot Deleni împreună cu fratemeu Opre şi cu surorile noastre făcutam zapisul nostru la mâna dumisale păharnicuiui Adam precum am vândut dumisali a noastră drѣptă ocină şi moşie ce am avut în Lungeni pe Moisei. toate părţile noastrѣ a tuturor fraţilor ce am avut de la părinţi noştri. dreptѫ doaѡ zăč şi cinci de lei ca să fie dreaptă moşie a dumisale în več şi la ačastă tocmală sau tâmplat mulţi oameni buni carii mai ğos şau pus *degile* (sic) şi pentru crѣdinţă nim pus şi noi degitile şi eu popa Vasile din sat Bărboşi am scris zapisul. let 7212 Av. 20.

† Ioniţă Ursul, † Negrae, † Oprea brat Ursul, † Andrei Bădros, † Mărcotă sin Savin, † Opre Pleş, † Trohin Poruski, † Lupul Timotin.

CLIII. *7218 (1710) Mai 20.* Adică eu Statie şi cu finumeu Toader făcutam zapisul nostru la mâna dumisale sulgerului Adam precum am vândutu dumisali parte nostră din Lungeni di pe Moisia în ţinutul Fălciiului cât să va alege drept 5 lei bătuţi innainte a mulţi omeni buni şi neu făcut dumnelui plata deplin şi pentru crѧdinţă nem pus şi degetili să fie dumisale moşie večnică. let 7218 Mai 20.

† Stahie ot Deleni, † Toader sin Stahie, Lupul † Polie, Mărcot † Darii † otnog, † Ioniţă sin Ursul. ot Deleni.

CLIV. *7218 (1710) Mai 20.* Adică eu Dari Hotnog făcutam zapisul meu la mâna dumisale sulgerului Adam precum am vândutu parte me din Lungeni di pe Moisia în ţinutul Fălciului cât să va alegi drept 5 lei bătuţi înnainte a mulţi omeni buni şi meu făcut dumnelui plata deplin să fie dumisali moşia večnică şi pentru credinţă nem pus şi degetile. let 7218 Mai 20.

† Darie hotnog sin Ioan, † Stahie ot Deleni, † Savin brat Darie, Mărcot sin Savin, † Lupul Polei, † Drăgotă, † Gorii Buzălă,

Notă. Zapisul lui Darie hot. pe parte lui ot Lungeni pe Ursul din partea lui Savin.

CXLV. *7233 (1725) Iuli 20 Iași.* Suretu di pe ispisocu dela Mihai Vodă din velet 7233 Iuli 20.

Adică au vinitu înnainte domnii meli și denainte a tuturor a lor noștri moldovenești boiari a mari și a mici. boiariul nostru Neculaiu Jora post. și cu mare jalobă au jăluit. zicându că după moartea părinților săi răposatului Antioh Jora logofătul, au rămas mare datorie asupra lor a ficorilor și sculândusă și frații au împărțitu pe frați și sau făcut pe frați câte ‡a lei să plătiască și s ție moșiile ce liau rămas de la părinții și el cau fostu partelui, șau plătit deplin în parte câtu iau fostu parte încă au mai plătit și alte datorii, din părțile altor frați, care pe izvod cau arătatu cu iscălitura soții sale Catrinii logofeteasa de datorii cau plătit cuprinde 1500 lei, iar pe altu izvod, de socotiala ce sau socotitu denainte dumisale stolnicului Gavril de câte datorii au plătit cuprinde 1590 lei. care parte câtu iau fostu parte lui Neculai, din datorii să plătiască acei dați mai mulți 590 lei și peste toate aceste datorii cau plătit încă viindu înainte domnii meale Mehmet aga *Sărdenghești* și jăluind pentru 316 lei ce are datorie Antioh Jora logofăt domniia mia am trimis și cu bucate cu ce sa găsăt au plinit și acastă datorie 316 lei iarăși de la Neculai Jora care peste tot fac bani dați di Neculai Jora post. 1906 lei în datoriile părintelui său Antiohie Jora logofăt. deci acum mai pe urmă viind înainte noastră, și boiariul nostru cinstit și credincios dumnelui Darie Donici vel vornicu au jăluitu cum acastă datorie de la Mehmet aga Sărdenghești sau plinit cu bucate din zestre cau datu dumnelui fiicii dumisali, iarăși sau plinit și alți 60 lei la egumenul de Mera, iarăși datorie răposatului Antiohie Jora zicându dumnelui că nar fi cu dreptate să să pliniască cu zestre cau datu dmnelui fiicii dumisali datoriile răposatului Antiohie Jora logft. pentru aceia și domnia mea am socotit împreună cu tot sfatul nostru, că adevărat nui dreptu să pliniască acele datorii cu zestre fiicii dumisale, numai apucândusă de sau datu acele bucate de istovu la Mehmet aga și la egumenul de Mera, iarăși am socotit Domnia mea împreună cu tot sfatul nostru, și iam datu lui Neculaiu post. și gupânesei dumisale Ilincăi, satul Șerbeștii de la ținutul Covurluiului, și cu viile ce săntu acolo, și cu tot vinitul ca săi fie dumisale și gupânesei dumisale driaptă ocină și moșie în veci; și când sor împărți ei frații cu moșiile ce liau rămas de la părinții acestu satu Șerbești la împărțala fraților să nu să pue pentru căci și deosebitu de acasta fiind 200 lei datorie la Toderașco Tudori,

de Gălaţi, iarăşi a răposatului Antiohie Jora, dumneiei logofetiasa au fostu făcutu zapis la mâna lui Toderaşco Tudori, şau fostu pus zălog satul Şerbeştii cu zi că de nar da banii, ca să rămâe acestu satu de istovu pentru acei bani, şi peste zi trecând multă vreme au vinit Toderaşco cu zapisul aice de au jăluit, şi iarăşi sau mai pus zi peste zi. şi tot nedândusă acei bani domnia mea am fost datu carte lui Toderaşco Tudori, ca să ţie acel satu de istovu pentru acei bani. iar Neculai Jora iarăşi au luat bani cu dobândă, sau făcutu cum au putut şau dat acei bani 200 lei în mâna lui Toderaşco Tuduri, şau răscumpăratu satul. precum *văzum* şi zapisul mânesa ce lau scos de la Toderaşco ruptu la mâna lui, dece precum am zis de acmu înainte să rămâe acestu satu în veci stăpânitoriu la mâna dumisale Neculai Jora post, şi a ğupânesei dumisale Ilincăi şi cuconilor dumilorsale şi să le fie uricu de la domnia mea, cu tot hotarul i cu tot vinitul neclătit, şi neruşeit, nici o dănăoară în veci. pentru care nu numai că au datu atâta somă de bani peste câtu iau fostu parte, ce şi cu bucatele din zestre ğupânesei dumisale au plătitu o somă de datorii, pentru aceia nime altul să nu să amestece прѣд листом господствами.

u Ias lt. 7240 Ghenar 16.

Costantin Costachi vel logofăt, Iordachi Cantacuzino biv vel pah., Şerban cl., Simion Keşcu (a scris).

CLVI. *7256 (1748) Mart 30.* † Iw Kostandin Nicolai Vvod bojiiu mlst. gspdrъ zemli Moldavscoi. scriem domnie me la capitani şi slujitori i la toţi lăcuitori de ţinutul *Fălcii.* facem ştire tuturor iată că domnia me am socotit şi am făcut căpitan mare pe boiariul nostru *Vasile Adam* la Codru Tighiaci, carile viind acolo să căutaţi pentru toate ce va da învăţătură din poronca noastră. pentru paza marginii şi pentru alte poronci să ascultaţi. iară cari nu sar supune poroncii. se va podepsi ca un neascultător. însă şi pentru vinitul căpităniéi. pe obiceiu. ačasta scriem.

lt. 7256 Mart 30.

procit vel logft., procit 3 log.

Pecetea mică tuş roş: Iѡ Н. К. Вв. Cap de bou, pasere. 1733.

CLVII. *1762 Mai 17.* Adiverim cu ačastă scrisoare a noastră la mâna dumisale badelui Vasile Adam jicnicer. i a dum. leliţei Saftii. fiica răpos. stoln. Neculai Jora şi a noastră sor, ca să s ştie că din zăstre čam luat moşii de la maica noastră Ilinca Jo-

roae în hotarul Sclipoteştii, de la del la mal, am dat dumisale loc stărpu patru zăci de pog. şi cu danii şi cu schimbu. că ori când le va da mân(a) săşi facă vii. şi pentru schimbul i dase dumilorsale fiindcă din vite săntem cam slabi, neau dat trei vaci cu viţei şi doi cai telegari, pentru aceste pog. deci dumelor bade Vasăle şi leliţa Safta soţul dumisale. şi cuconii dumisali să aibă a stăpâni cu pace în veci. şi aşi face vii. neavând nici o supărare de cătră fečorii şi neamurile noastre şi aşa ča vre să facă cu acest loc. volnic să fie şi nesupăraţi care pentru mai mare credinţă am iscălit cu mânule noastre, şi cu alţi boeri mari.

҂афа҃в Маї зі.

Alexandru şătrar am dat.

CLVIII. *Fără velet.* † Здє запис и сътворє Гаврил и книгинѣ єг Настасїа || како копил ѡчинъ ѡт село Мъцєщи. нами сєа || како продал єго. Късфании. и братїє єго. Кърстъıан || снь Маковїю ȣнȣкȣвє. Лȣнгȣлови. и продал. єго || акым непонєжнȣ. анєпресъванъ полѡвина ѡт част. || дѣд єи. Кростинич. ѡт сило Мъцъщїє. намȣ сєа || гдє бил Бърбосȣл. и мѣсто. за млин. на потоцѣ || Мосєıа. сторъ на сторъ прѣд людїє добрєю || єрєє поп Григорїє ѡт сило Мъцєщїє. имѣ поп || Прикопиє ѡт коровѣни. имѣ Лȣка Мълъищїє. имѣ. Ника Хъ(н)сар. тиж многи людїє дȣчръ | вижнє и нижнє. ѡкрѣст межєюши и млади || и стари.

Traducere

Adică zapis şi l'a făcut Gavril şi Cneaghina lui Nastasiia, precum au cumpărat ocină din satul Măţeştii, spre aceasta cum a vândut lui Câsfanie şi fratelui său Cărstiian fiul lui Macovei, nepot Lungului; şi l'a vândut lui de nimeni silit nici împresurat, giumătate din partea bunului ei Crăstinic din satul Măţeşti anume acesta *unde a fost Bărbosul*, şi loc de moară în apa Moisiei, din hotar în hotar înaintea a oameni buni, erei popa Grigore din satul Măţeştii, anume popa Pricopi din Voroveni, anume Luca Mălăeşti, anume Nica Hănsar, asemenea oameni mulţi buni din sus şi din jos acolaşi megieşi şi tineri şi bătrâni.

Trei peceţi în fum, cu o pasere.

CLIX. *1765 Iuli 22.* Adecă eu Costantin Bosna și eu Ion Bosna brat ego și eu Ștefan Bosna și eu Andrei Bosna și eu Nastasia sor lor fičori Bosnii nepoți lui Bejaan ce au fost frați Ursului din Deleni făcutam zapis nostru la mâna dum. jăcn. Vasile Adam precum să s știe că aducându dumlui. pe svinția sa părintele Episcop de Huși chir Inochentie cu carte gspd. săi hotărască moșiile de pe vale Moisiei cum și o moșie Lungenii ce am avut și noi niam ales parte noastră câtă mai rămăsese nevândută de moșul nostru Ursul din Deleni cinci stânjăni pol și iam vândutu și noi câte . . . stănjăni și niau dat toți banii deplin în mânule noastre înainte svinției sali părintelui Episcop și înainte altor obraze de cinste boeri și mazili cari sau întâmplat și sau și iscălit și noi pentru mai mare credință niam pus și degitile. leat 1765 Iuli 22.

† Eu Costantin Bosna, † Eu Ion Bosna, † Stefan Bosna, Andrei Bosna, † Eu Năstăsie sor lor.

CLX. *1765 Iuli 22.* Adică eu Apostol sin Vasile Ivan din Deleni împreună cu frații mei, Toma și Gavril și cu surorili meale Nastasia, Ioana, Maria, Iliana, și cu tot niamul meu din Gonțu nepoți lui Chirtoacă făcutam zapis nostru la mâna dumisale jicn. Vasile Adam precum să s știe că aducând dum. cu carte gospod pe svinția sa părintele Episcop de Huș chir Inochentie săi hotărască moșii ce are pe vale Moisăi și având și noi în Lungeni neu ales cinci stănjăni și ğumătate ce rămăsăsă nevândută de moșul nostru Ursul din Deleni dintrun bătrân și iam vândut și noi acei cinci stânjăni și ğumătate dumisale jic. Vasile Adam câte . . . stânjănul. și niau dat toți banii deplin și cu ačastă vânzare sau vândut tot bătrânul Ursului care bătrân rămăsese din trei bătrâni ce sint în Lungeni necumpărat tot de dmlui Adam sluger. și ačast vânzare au fost înainte svinții sale Episcop de Huși și altor boeri de cinste și mazili cari sau iscălit. și noi pentru mai mare credință niam pus și degitile.

let 1765 Iuli 22.

† Eu Apostol Ivan, † Ioana, † Maria, † Iliana, † Gavril, † Nastasia.

CLXI. *Fără velet.* 3 bătrâni ce sînt în Lungeni unde a fost casa Cărăușului să s știe de la cine ce au cumpărat sulgerul Adam.

— Un bătrăn de la Arhirie snъ Stratului nepot lui Ghiorghie Cărăuşului din Lungeni pe cum scrie zapisul bătrănul deplin.

— Al doilea bătrân au cumpărat de la Icheşti anume Ionaşco şi Iosip şi Gligori şi Apostul fičorii lor Costandin Ike de Gurbăneşti au cumpărat iarăşi bătrânul lor deplin.

— De la cine ce au cumpărat din al treilea bătrân.

— O parte de la Ioniţă Ursul ot Deleni şi de la fratesău Opre cu surorile lor toate părţile tuturor fraţilor lor precum scrie zapisul lor.

— O parte de la Gorie Buzilă cu femee lui Safta fata lui Panovski toată parte lui Panovski precum scrie zapisul.

— O parte de la Dragotă cu femee lui Alisandra fata lui Vărnă toată parte lui Vărnă precum scrie zapisul.

— O parte de la Darie hotnogul snъ Ivan toată parte lui precum scrie zapisul.

— O parte de la Stahi cu fičorul lui Toader toate părţile lor tij din parte lui Ivan tatăl lui Darie şi a lui Savin.

— O parte de la Arvinte parte femeii lui Porhirii toată parte lui Lohănaş ce au fost văndut mai înainte Arhirie.

— 2 părţi mai avem cumpărate din Lungeui de la nepoţii lui Gabăr pitarului cumpărat de Drăgan armaşul cu ispisoace vechi domneşti.

7 părţi sau aflat cest bătrân al treilea şi 5 părţi sau aflat cumpărate deplin iar din al şăsăle parte din partea lui Savin sin Ioan să află cumparate 2 părţi şi dete samă Gligore Mărcot cau fost 7 fraţi, iar din al şeptele parte din partea Ursului să află 4 părţi şi dede samă ca la această parte mai este parte Vărnei şi a Ganţului nevândută, deci dintraceşti 3 bătrâni ce sint în Lungeni 2 bătrăni sint cumpăraţi deplin iar din al treile bătrân din şepte părţi ce sintu întracestu bătrân sintu cumpărate cinci părţi deplin şi din cele doă părţi sintu cumpărate şepte părţi să să ştie şi aşa să împarte.

Adam Luca sulger.

„Uric de la Iancul Vod. pe Goeşti şi pe Zabuliceni dintăritur lui Costantin Leoa aprodul din casă domnească moşie de baştină cari sint de la părinţi şi de la moşii lui. cari acest Costantin au fost tată lui Gore şătrarul moşului nostru.

— Şi alt ispisoc de la Petru Vodă tij lui Costandin aprodul pe Goeşti şi Zabuliceni de întăritură.

CLXII. *1858 Iunie 17.* Anul una mie optu sute cinci zeci și optu luna Iunie în șăptesprezece zile mai giosu iscăliții paharnicii Teodosie Costinov hotarnicu de moșia Delenii, valea Moisăi și Ghibenii ; însărcinatu cu acreditația divanului apelativu din 6 Iunie 1857 No. 2184, Alexandru Cârjă hotarnicu moșiei Bârboșii a dumisale vornicului Alecu Joanu Cuza, asăminea însărcinată cu acreditația dinu 5 Septembrie 1855 No. 4897; și sărdaru Costandin Popovici geometru districtelor Vasluiu și Tutova ; în urma termenului însămnatu la 15 a curentei și publicatu prin foae oficială dinu 6 Martie acel an No. 19.

Adunândune în satul Delenii răzășăști, spre a disbate capul imprejurării moșiei Ghibenii a răzășilor de Deleni, de către răposatul acumu postelnicu Ioan Cuza părintele dsale vornic Cuza. reclamat la 834 de către cei întăi asupra cestui al doilea, mai întăiu am inkietu jurnalulu cuvenitu pentru sosirea la fața locului și începerea operației după care luăndu în considerație copia reclamației răzășilor de Deleni făcută la 834 și triimisă de divanul apelativu țării de giosu giudecătoriei de Fălciu cu oficia No. 3916 neamu opritu a mai înainti vreo lucrare în acestu cazu din următoarele cauze.

A) Că reclamația citată a răzășilor nu este in conformitate cu rostirea circulărei logofeției din 1834 Sept. 5 sub No. 17 din volumul întăi a colecției prevăzută la pagina 22 punctul al 3-a adică să fie anume lămurită moșia împresurată și moșia împresuratoare.

B) Ca atâtu din planulu acestei moșii Ghibenii înfățoșatu de răzăși câtu și chiar din însuși a lor arătare precum și din planul moșiei Bărboșii înfățoșatu de dlui comisu Iordachi Lambrino plenipotențiatul dmsale vorn. Cuza. sau văzutu că această moșie Ghibenii nu să megieșește nici intro plasă sau colțu cu moșia Bărboșii a dsale vorn. Cuza fiind de giuru în giuru megieșită cu alte moșii a mai multor proprietari. Și

V) Că după observațiile făcute acestui trup de moșie Ghibenii sau văzutu că în capătul dispre apus să stăpânește de dlui vornicul Alecu Cuza, însă driturile cu care dlui stăpânește acestu capătu nefiind competinte comisia ale critica, sau mărginitu și cunoscându că această stăpânire a dsale vornic în trupul Ghibenilor nu este împresurare din afară, ce și dacă ar fi este împresurare din lăuntru aceste împresurări dovedind lămuritu că moșia Ghibenii răzășăști nu să împresoară de moșia Bărboșii a dmsale vornicului.

De aceia comisia în temeiul citatei mai sus circulare pre-

prevăzute în volumul întăi a colecției pagina 22 punctul al 5 mărginindusă în competenția sa, sau oprit de la asămine operație. Pentru care încheindusă acestu jurnalu să va trimite giudecătoriei competente, slobozindusă și copie de pe aceasta fețelor procesante. adeverite de comun.

Iscăliți T. Costinov paharnic, A. Cârjă și C. Popovicl sărdariu Geometru.

Fiind întocmai cu originalul se adiverează.

(ss) T. Costinov paharnic, (ss) A. Cărjă, (ss) C. Popovici sărdar, geometru.

t) Vorovenii

CLXIII. *7211 (1702) Dec. 6.* Adec eu Gorie cu femeia me Safta fata lui Panoski făcutam zapisul nostru la măna dumisale Adam Luca păharnicul de nime siliți nici asupriți am vândut dumisale a noastră driaptă ocin și moșie din *Lungeni* și din *Voroveni* cât sar alege parte noastră. parte lui Panoski din tot locul cu tot vinitul dintraceste doâ locuri. am vândut dumisali drept 10 lei bătuți. căci nime din frați sau din răzăși mei nau vrut să cumpere și la aćastă tocmală sau tămplat mulți oameni buni și din răzăși și pentru credință nem pus și degeteli.

7211 Dec. 6.

† Gorie, † Safta, † Andrei Bădros, † Trohin Poruski, † Opre Ursul ot Deleni, † Mărcot sin Savin, † Lupul Poleiu.

CLXIV. *7212 (1703) Sept. 20.* Adică noi *Ion Ghibanul* împreun cu frate meu *Andrei Ghibanul* scriem și mărturisim cu cest adevărat zapis al nostru cum de a noastră bună voe am vândut dumisale păharnicului Adam Luca sulger a nostră drept ocin și moșie din Voroveni pe Moisie cât sar alege toată parte noastră cu tot venitul din tot locul și cu vad de mor. drept 26 lei bani gata să fie dumisale moșie în veci și pe zapisul nostru săș facă dumnelui și ispisoc domnescu. și la aćastă tocmală sau tămplat mulți oameni buni și răzeși și pentru credință nem pus și degeteli. lt. 7212 Sept. 20.

† Ion Ghibanul, † Andrei Ghiban, † Savin hotnog, † Lupul Polii, † Mărcot sin Savin, † Gavril Ghindar, † Ioniț Ursul ot Deleni.

CLXV. *7212 (1704) Iuni 20.* Adec eu Ifrim Poroski împreun cu fraţi mei scriem şi mărturisim cu cest adevărat zapis al nostru cum de a nostră bun voe am vândut dumisali păharnicului Adam Luca a nostră driaptă ocin şi moşie din Voroveni de pe Moisie căt sar alegi toat parte *îmei* noastre Sofii fata Ghibanului celui bătrân. aşijdere şi parte mătuşii noastre Gaftei iar de la Voroveni cine au fostx noâ danie de la dânsa aceste 2 părţi cu tot locul din tot vinitul şi cu vad de moră drept 24 lei să fie dumisali moşie în veci. şi pe zapisul nostru săş facă şi dires domnescu. şi la acasta sau tămplat mulţi oameni buni şi pentru credinţă neam pus şi degetili. let 7212 Iuni 20.

† Ifrim Poroski, † Trohin Poroski, † Vasile Poroski, † Mărcot sin Savin, † Andrei Bădros, † Lupul Timotin, † Lupul Polei, † Gorie zet Panoski, † Opre Pleş.

CLXVI. *7215 (1706) Dec. 5.* Adec eu Sămion Oţăl fičorul Stefănii fetei lui Pricop Buğanul făcutam adevărat zapisul meu la mănule dumisale Cămăraşului Adam precum eu de nime sălit nici asuprit. ce de a me bună voe am văndut a me drept ocină şi moşie din sat din Voroveni. den apa Moisăi. toată parte me cât să va alege care moşie îmi este mie de pe moşu meu de pe Pricop Buğanul. am vândut dumisale drept 5 lei cu tot locul din tot vinitul şi la častă tocmală. sau tâmplat mulţi oameni buni. cari mai ğos. sau iscălit. ca săi fie de bună credinţă şi eu miam pus degetul. lt. 7215 Dec. 5.

† Poroski Trohin, † Sămion Oţăl, Gligori părcalab iscal, martur, † Vărlan ot Deleni, az Lefter, † Ion Codreanul, Antioh Gore iscal.

CLXVII. *7215 (1706) Dec. 5.* Adec eu Sămion Bogzia fičorul Parascăi fata lui Hilip nepoat Vorovanului, şi eu Nastasie fata Chelsiei fetei lui Hilip nepoat Vorovanului scriem şi mărturisăm noi cu cest adevărat zapis al nostru precum noi de bună voe noastră. am vândut părţile părinţilor noştri a Parascăi şi a Chelsiei. din sat din Voroveni de pe Mosʌe drept 16 lei bătuţi dumisale *cămăraşului Adam* ca săi fie dumisale dreaptă ocină şi moşie. şi la častă tocmală sau tâmplat mulţi oameni buni cari sau iscălit şi noi pentru credinţă nem pus degitile.

let 7215 Dec. 5.

† Sămion Bogze, † Eu Nastasie, † Trohin Poroski, † Varlan ot Deleni, † Ifrim Poroski, † Gligori părcălabul iscal martur, Antioh Gorie iscal, Lefter, † Ion Codreanul.

CLXVIII. *7216 (1708) April 10.* Adică eu Grigoraşco Gheuca făcutam zapisul meu la mâna dumisale păharnicului Adam precum am vândut dumisale parte me din Voroveni di pe Moisăe, din ţinutul Fălciului cât să va alege drept 10 lei bătuţi innainte a mulţi omeni buni şi meu făcut dumnelui plat deplin să fie dumisale moşie veačnică şi pentru credinţa nem pus iscăliturile şi degetili. let 7216 April 10.

Erei Gligoraşco Gheuca, Trohin Poroski, † Ion Ghibanul, † Mărcot sin Savin, † Varlan ot Munteni, † Dragotă.

CLXIX. *7216 (1708) April 10.* Adică eu Simion Oţel cu sorume Marga şi eu Simion Bogze cu sorume Nastasie şi Catrina făcutam zapisul nostru la mâna dumisale paharnicului Adam precum am vândut părţile noastre di Voroveni a trie parte din bătrânul Bunğanului di pe Mosie din ţinutul Fălciului drept 20 lei bătuţi înnainte a mulţi omeni buni şi pentru credinţa am pus şi degitili. let 7216 April 10.

Simion Oţăl, Nastasie Gănguroae, † Marga sin Oţăl, † Simion Bogze, Trohin Poroski, † Catrina.

CLXX. *7217 (1708) Oct. 18 Bărboşi.* † Adec eu Ghiorghiţ snь Vasilca fata Petrii ot Deleni. scriem cu acest zapis al mieu la mâna dumisale păharnicului Adam, precum am vândut parte me din Deleni şi din Voroveni cătă mi sa veni parte me din Voroveni di pe tată meu *Gorie* şi din Deleni de pe *imăme* (.ғмѫмє) Vasilca am văndut dumisale păharnicului dreptu cinsprece lei ca să fie dumisale areptă ocin şi ğupănesei dumisale şi cuconilor dumisale în več. şi la cestu zapis sau prilejit Andrei Bădros şi Mărcot snь Savin şi eu Stefan dascalul am scris zapisul şi pentru credinţă nem pus şi degetile ca să fie de credinţă.

lt. 7217 u Bărboşi Oct. 18.

Şi eu preutul Vasilie mam tâmplat la acest zapis.

† Ghiorghiţ sin Vasilca şi lui Gorie, † Andrei Bădros, † Mărcot snь Savin, † Lupul snь Căşot.

CLXXI. *7217 (1709) Mai 10.* Adică eu Vârlan ot Vito(l)teşti făcutam zapisul meu la mâna dumisale păharnicului Adam precum am vândut paarte me din Voroveni di pe Moisăi din ţinutul Fălciiului cât să va alegi drept 6 lei bătuţi înnainte a mulţi omeni buni şi me făcut dumnelui plată deplin să fie dumisale

moșie večnică și pentru credință nem pus și degitile însă ačastă moșie îmi este di pe fâmei me.

let 7217 Mai 10.

† Vărlan ot Vitoltești, † Lupul Polei, † Trohin Poroski, † Ion Ghibanul, † Mărcot sin Savin.

CLXXII. *7229 (1721) Mai 12 Bărbosi.* Adec eu Irina fata Vasilcăi fata Petrii ot Deleni scriu acest zapis al meu la mâna dumisale sulgerului Adam precum am vândut parte me de ocină din Deleni și Voroveni dreptu cinspreci lei, ce s va alege cu tot vinitul însă din Voroveni de pe tatăl meu Gorie și din Deleni de pe жмѣмє Vasilca. și la ačastă tocmală sau aflat mulți oameni buni cari mai ğos sau iscălit. și eu pentru credință niam pus degitul ca să s știe. u Bărboși let 7229 Mai 12.

† Irina fata Vasilcăi, † Manole barbat Irinii, Toader Jora biv post, am scris zapisul cu zisa lui Manole barbat Irinei, Axintie uricarul mam tâmplat când sau făcut zapisul de Manole.

CLXXIII. *1764 Dec. 22.* Io Grigori Alexandru Ghica Voevod. boj. milost. gspdrѫ z. Moldavscoi. cinstit părinteli. și rugătoriul. nostru. sfinția sa Kir Inokente episcopul Hușilor. i dlui Neculi biv vel ușer. ispravnic de ținut Fălciiului. vă facem știri. că domnii meli. au dat jalobă credinčos boeriul domnii meli. dumn. *Vasile Adam biv vel jicn.* asupra unui Gheorghe Jiverdean zicând că are dum. jicn. 3 bătrâni în moșiia Voroveni la ținut Fălciiului și acel Jiverdian. sculândusă cu zapisă veclene iau luat un bătrân din numita moșie și mai pe urmă, arătând dum. jic. zapisă și alte scrisori sau dovedit că acel Je(ve)rdan iar iau fost cuprins acel bătrân supt stăpânire lui și acmu iarăși au rămas acel bătrân supt stăpânire dum. jic. dovedindusă din scrisori că este â dumisale. dar cât lau ținut *Jerdan* (sic) supt stăpânire sa el au luat dejmă de pe dânsul. și dum. jicnicerul au rămas păgubaș de venitul acelui bătrân. mai zisă dum. jicnicerul Adam că mai are un bătrân în moșia Stefenii ce să hotărăște cu Vorovenii pentru care vă scriem să mergeți acolo să alegeți părțile de moșie pe scrisori ce vor arăta și o parte și alta hotărândule și stâlpindule și cu petri hotară de către părțile lui Jerdan. dând și mărturie hotarnică în sămni. fiind iscălită de toți răzășii și împregiurașii, cât să vor întâmpla la hotărât la mâna dum. jicn. Adam, însă de nuți va da mâna dumitale ispravnice să mergi la hotărâtul acelor moșii, având trebuințele ținutului să rândue-

şti din parte dumitale ca să margă doi mazili Iordachi Bădros şi Ursaki zăt Timuş ca să margă dimpreună cu sfinţia sa părintele Episcopul la numitile moşii ca să le hotărască, iar neodihnindusă vreo parte cu hotărâre şi alegere ce să va face a-co'o cu zi de soroc. şi cu mărturii dumneta săi trimeţi la divan. ačasta scriem. ‡аф҃ад Dec. 22.

procit vel logofăt.

Pecete mică în tuş roş. Ѧл. Гг вв. 1764. Cap de bou.

CLXXIV. *1765 Iuli.* Facem ştire cu ačast mărturie a nostră că aducănd luminat carte mării sali preînălţat domnului nostru Ion Alexandru Ghica Voevod. dum. Vasile Adam biv vel jic. pentru o moşie ce are în gura văi Moisăii anume *Vorovenii* la acest ţinut a Fălciiului. jăluind dmnlui că ar fi avându împresurare de către Gheorghie Juverdianu mazil şi ni să poronceşte ca să mergem la numita moşie şi să le luăm sama prin scrisori şi marturi ce ne vor arăta şi după cum vom afla pricina să le hotărâm dând şi mărturie la mâna cui să va cădea. Deci noi după poronca mării sale am mărsu la ačastă moşie şi stând a le lua sama cu amăruntul fiind faţă şi Juverdian lam întrebat cu ce ceri să stăpânească Voroveni. el niau arătat că în Voroveni nari treabă ce el ari Ştѣfenii pe Moisăia şi niau arătat carti *gpd.* de hotărat şi dѣ stăpânit pe Ştѣfeni i pe Scorţѣni şi alte moşii. iar vro carte de giudecată sau hotarnică nu niau arătat numai ce mai cu temeiu dovadă niau arătat o danie din leat 7210 de la un Stratul Cărăuşul scriind pe parte lui de moşie ce i să vini din Moisăe de la Pârvul despre soare apune dintrămbi cumpărăturile cau dat finăsa Nastasii fetii lui Păcurar ot Ştѣfeni moaşii lui Gheorghie Juverdian şi întru ačast danie nu pomeneşte nimică de Stѣfeni nici de alte nume de sălişte ce numai pe Moisѣe. şi Moisѣe este o vale, pe care vale sănt multe moşii cu numele lor. iar nu că este Moisѩ vreo moşie. la ačasta au răspuns dum. jic. Vasile că Stѣfenii nu sănt pe vale Moisѣи ce sănt pe Elan şi trec peste gura Moisѣи pără în zare dealului Mălăeştilor şii stăpâneşte Juverdian cu niamul lui, la care nici Juverdian nau tăgăduit numai čau dat sam că acei Ştѣfeni di pe Elan îi are de baştină de pe moaşesa Nastasiia iar pe Moisѣa ari alţi Ştѣfeni ce iau avut moaşisa danie de la Cărăuşul, în care danie nu pomeneşte nimica de Stѣfeni după cum sau arătat pricina mai sus şi împotriva acestii danii niau arătat dmnlui jic. Vasile un zapis de vânzare de la Arhirie sin

Stratului nepot Cărăuşului din Lungѣni, în care scrii cau vândut dum. căm. Adam Luca a lui driaptă ocină un bătrân din sat din Lungeni şi sau cunoscut că ačastă danie are parte de moşie în Lungenii ce sănt pe Moisѧ de vreme că Arhirii fečor Stratului arată cau văndut din satul Lungeanii şi tatăsău Stratul au dat danie dintrânbe cumpărăturile moşii făr de nume şi sau mai dovidit şi dintro carte a răpăusatului Mihai Răcoviţ Vvod. din veleat 7217 ce scrie către Gheorghie Apostol biv vel vist. că ar fi jăluit popa Juverdian asupra lui Arhirie fečor Stratului Cărăuşului că au vândut tot acel hotar din Moisѧ dispre apus şi cu parte ce de danie a preutului. dmsale pah. Adam Luca care zise preotul că ace danii dintramândoaâ cumpărăturili să vini a cince parte şi sau cunoscut că ačastă danie este din Lungѣni iar nu din Voroveni şi cu ačastă pricină a danii sau întinsu Juverdian dѣ au stăpânit toţ Vorovenii dum. jicn. Vasile fără de nici o dreptate. ce noi iam dat cu danie lui să stăpânească dintrun batrân din Lungeni a cince parte după cum sau dovedit din scrisorile lui, măcar că în scrisori arată numai înspre apus iar nu şi despre răsărit undѣ au fost casa Cărăuşului şi neputând noi afla unde au fost acele cumpărături dispre apus am rânduit de sau măsurat tot satul Lungeanii parte despre răsărit şi despre apus şi sau găsit doaî zeci şi trii de funii şi fune de 20 stânjăni şi stânjănul de optu palme de mijloc, şi împărţindusă pe trei bătrâni sau vinit câte 7 fune 13 stânjeni 2 palme un lat de mână pe un bătrân; şi sau scos din bătrânul Cărăuşului a cince parte o fune zece stânjăni şase palme parte danii lui Jiverdian şi fiind Vorovenii dumisale jic. în gura Moisѣi hotărândusă capul moşiei Vorovenilor din ğos în costili moşii Stѣfenii lui Juverdian unde au stăpânit Juverdian cu ačastă danie pără acmu cum şi dum. jic. au stăpânit toţi Lungenii fiind un lucru întunecat şi cerşindu Juverdian să i să dea pentru Lungeani din capul Vorovenilor unde să întâlneşte cu Şteafenii lui şi au primit şi dmlui jic. şi măsurândusă Vorovenii sau găsit... funii şi împărţindusă în trei bătrâni sau vinit de bătrân câte... funii, şi scoţindusă a cincea parte dintrun bătrân ce sau dat lui Juverdian pentru parte din Lungeani şi pentru că să află Vorovenii în cărţile gpd. de dijmuit ce ari Juverdian şi pentru cau stăpânit iam mai scos trei parţi dintrun bătrân şi cu a cince parte dintrun bătrân din Lungeni sau făcut patru părţi şi i sau măsurat în capul Vorovenilor din ğos din hotarul Steafenilor în sus zare dialului despre răsărit 15 fune

6 stânjăni, trii palme și 12 funii, 4 stânjăni prin mijloc coasta Moisăi dispre apus și 10 fune zare dialului Mălăeștilor și sau stâlpit și cu petri hotară de cătră parte dum. jic. Așijdere și cu iazul din Voroveni să stăpâniască Juverdian patru părți dintrun bătrân și au rămas Lungeanii sat întreg săi stăpâniască dum. jic. și čolăneștii alăture pe din ğos, asămine cu Lungenii și din Voroveni doi bătrâni și din a trie bătrân a cince parte și așa să stăpâniască dum. jic. și cu iaz și după cum am aflat și am găsit cu cali și cu dreptate în frica lui Dumnezău făr de nici un hatăr am dat ačastă mărturie la mâna dumisale jic. Vasile. ačasta. leat ҂афѣі Iuli.

Inochentie Episcop Hușului, *Νικολι σπαταρι.*

CLXXV. *1803 Iuli 28.* Adică eu Vasile Popica mazil din satul Mânjăștii ținut Vasluiului datam adevarată și încredințată mărturie me la cinstita mâna dumisale, *cuconului Nicolai Cuza biv vel căminar* precum să să știe că având noi o parte de moșie anume Vorovenii ce am vânduto dumisale de istov și fiind arată de dumnealui cucon Șărban spatar și când au fost la vreme strânsului dejmii, și au mers dumnelui cucon ca săș e dejma și dumnelui spatar Șărban nu au vrut ca săi de dejmă și dumnelui cucon Nicolai mau chemat pe mine și eu mam dus dinpreună și cu un fičor a dumisale la dumnelui spatar Șărban și dumnelui cucon Șărban spatar miau arătat cum că au cumpărat dejma pe acest an ce au trecut de la un Gheorghe Juverdean ce este tot neam cu mine zicând dumnelui că nu au știut că am vânduto dumisale cuconului Nicolai de istov și apucândusă dumnelui cum că de acum inainte nu a mai ara pământurile de pe moșie mai sus arătată și dumnelui cam. Neculai Cuza să aibă aș stăpâni moșia dumisale in pace și așa știu și mărturisăscu cu frica lui Dumnezău și inainte judecății și necrezândusă mărturie ačasta voi merge și de față și la ce judecată sar întâmpla. și pentru mai adevarată credință mam iscălit.

1803 Iuli 28.

Eu Vasile Popica adeverez, și eu dascalul Costandin am scris mărturia cu zisa ğupânului Vasile Popicăi.

CLXXVI. *1804, Dec. 2.* Pre înălțate Doamne,

Jăluim mării tale fiindcă avem o moșie de baștină anume Vorovenii ot ținut Fălciiului, unii din răzășii noștri sau vândut părțile lor dintračastă moșie în anul trecut dumisale căminaru-

lui *Neculai Cuza* şi dând noi jalobă în vara trecută şi scoţând luminată carte gospod cătră dumnelor ıs. de ţinutul Fălciului ca să îndatoriască pe dum. cam. de aş priimi banii ce au dat pe părţile de moşie ce au cumpărat din moşia noastră, şi să ni să dei părţile de moşie în stăpânire noastra. cu care cercetare a dumilorsale ispravnicilor dmnlui căm. nu sau mulţumit, ca săş primască bani, cerând ca să să giudece la divan, cu noi, şi ni sau pus vade la amândoaă părţile ca să vinim la divan să ni judecăm, cum şi venitul acei părţi să ste oprit pără ne vom judeca. la care vade dum. căm. Cuza la divan nau vinit, ci încă cu tărie sau sculat acum şi toată ace dejmă au luato. pentru care ne rugăm mării tale milostiveştete asupra noastră ca ori să să triimită om domnescu ca să aducă pe dum. căminar Neculai Cuza la divan ca să ne judecăm şi să să scrie o luminată carte gospod, cătră insuşi dum. căm. ca săş primască banii ce au dat şi să ni să dea părţile în stăpânire noastră cum şi venitul ce au luat de pe acea parte în tărie, sau di ari ceva a răspunde să vii la divan.

şi mare pomană a fi mării tale; robii mării tale.

Iordachi Munteanu i Gheorghi Juverdean dinpreună cu toţi răzeşii de moşie Vorovenii di la ţinut Fălciului.

In dos: Dta vel log. de ţara de ğos. să să sorocească pârâtul că de are ceva a răspunde să vii la divan să să judece.

vtori logofăt. 1804 Noem. 21.

Ioan Alexandru Costandin Moruz Voevod. cu mila lui Dumnezău Domn ţării Moldovii.

Credincios boeriul domnii meli dum. Nec. Cuza biv vel cămănar sănătate. din jaloba aĉasta pe largu vei înţălege arătare ce fac jăluitorii. deci să scrie dum. că di este jaloba lor adevărată dumneta să cauţi şi săi odihneşti priiminduţi banii ce ai dat pe părţile de moşie ce ai cumpărat din moşia lor, ca să nu mai superi cu jalobe. iar fiind pricina întralt chipu, sau având ceva împotrivă a răspunde ori insuşi sau vechil deplin răspunzător săţi trimeţi la divan cu toate scrisorile şi dovezile ce vei fi având asupra acestei pricini ca să stai la giudecată cu jăluitorii, căci neviind sau vechil netrimeţând hotărât să ştii că voiu trimite zapciu de te va aduce. 1804 Dec. 1.

procit vel log. — sau trecut.

Pecete în tuş roş. Ѧл. кѕ. мз. вк. 1793. Cap de bou, — pasere, coronă, sabie, buzdugan.

In dos: Noi răzăşii de Voroveni la 20 zile a lui Ghenar ne aflăm la divanu.

CLXXVIr. *1809 Avg. 23.* Adică noi. eu Gheorghie Juverdean. şi eu Iordachi Muntean încredinţăm cu acestu zapis a nostru la cinst. mâna dumilorsale cuconului Gheorghe şi cuconului Ion Cuza precum să să ştie că răscumpărând noi aceste părţi de ocină din moşia Voroveni di pi apa Moisăi. ţinut Fălciului ce au fostu vândute de nişte nemure a noastre la dumlui acmu ne îndatorim pentracest zapis că şi când am voi să o vindem întăi pe dumlor săi înştiinţăm că vindem moşăi şi cu preţu ce ne vom pute tocmi să o ia dumlor, iar făr a nui înştiinţa pe dumlor să nu avem voi a o vinde la alţii.

1809 Avg. 23.

Eu Gheorghie Juverdean, Iordachi Munteanu.

u) Soholeţ

CLXXVIII. *7213 (1705) Avg. 1 Bărboşi.* † Adecă eu Sanda răposatului Andrei Cujbă čau fost vornic fata lui Gorie čau fost şetrar mare, însămi mărturisăscu cu ačastă adevărată scrisoare a me la mâna dumisale nepotului Ştefan Luca visternicului al doile ca săi fie de mare credinţă precum eu din a me bună voe de nime silit am dat şam dăruit dumisale totă parte me din sat din Bărboşi din tot satul şi din toate hotarăle a patra parte de sat însă şi cumpărături čam mai cumpărat pe urmă cu soţu mieu de la mătuşeme de la Tofana Răcleşoae, dinpreună şi cu alţi fraţi. ačasta o am vândut dumisal şi ğupănesei dumisale. şi cuconilor dumisale şi cu vecini ce nau rămas de la părinţi cât ni sar veni pe ace a patra parte de sat tot iam dat şi iam dăruit dumisale. Aşijderele şi din *Soholeţu* iarăşi ce mi sar vini parte me a patra parte din ğumătate de sat şi din *Ţăpenii* iarăşi ce mi sar vini şi aceste toate dumisale (Lucăi) lam dăruit. Aşijderele şi un sălaş de ţigani anume Savin cu fičorii lui iar pentru ţiganca lui Savin nefiind a noastră iam dat altă ţigancă ca să fii în locul ţigancii să fii sălaşul întreg. căci rămâind şi eu la neputinţă şi la slăbiciune şi în multe valuri şi datorii, am cunoscut toată neputinţa me că nu mai am putere a mă chivernisi şam plăti datoriile, şi văzând că nam nici o căutare şi nici o sprijinală şi ağutor de către nime, întraltu chip nam mai putut cum să fac să mă chivirnisăscu ce mam socotit sângură cu firea me şam ales pre nepotul meu Stefan Luca visternicul dintru alţi nepoţi şi mam lăsat asupra dumisale cu toate ale mele

câte am ca sămi poarte de grijă, și de nevoi pănă voi fi și eu vie. pre častă lume, și va pute și dumlui a mă căuta. văzind că și păn acum din cât au putut toţ mau căutat și iau fostu milă de mine. pentru ačasta iam dat și eu aceste moșii cu tot vinitul din câmpu din păduro din ţarin din fânaţ din vaduri de moară şi den pometi și din alte din toate câte ni sar vini pre aceste părţi de loc ca săi fii poman in veci. aşijderele şi alte moșii câte mai am de la părinţii mei și acele după a me moarte toate a dumisale să fie. iar dumnealui încă să aibă a mă griji pre mine după moarte me tocmai cum ar fi grijit pe maica dumisale. deci pentru acesta iam făcut această mărturie la mâna dumisale ca să fii volnic a ţine și a stăpâni toate moșiile cari iam dat, iar alţi nepoţi nime nici o triabă să naibă nici să să amestece la părţile mele, și ačastă mărturie când iam făcut sau tâmplat mulţi oameni buni și boeri câţi mai ğos săntu iscăliţi. şi pentru credinţă am pus şî eu pecete me ca să fie de mari credinţă și eu Ion Racleș am scris zapisul șam și iscălit.

u Bărboși lt. 7213 Avg. 1.

Sanda Cujboae (l. p o floare), az Ion Racleş iscal, Opriş iscal.

CLXXIX. *1796 Iuni 22.* Prea înălţate Doamne,

Jăluescu mării tale că în moşia Soholeţul de la ţinutul Fălciiului am şi eu ğumătate de sat di pe răposat socrumeu pah. Vasile Adam; pe care moşie cât au trăit răposatul au stăpânito în pace, iar după moarte răposatului și păr acmu sau întinsu cu stăpânire nişte mazili tot de la acel ţănut de stăpânescu făr de dreptate, anume Idricenii și cu niamurile lor, fiindcă eu nam ştiuto păr acum, pe unde să hotărăște ci miau arătato 2 oameni bătrâni cari au fost dejmari pe ace moșii în vreme când trăia socrumeu, carii au mărturisit cu sufletile lor în frica lui Dumnezeu, și giumătate de sat parte dispre apus o stăpâneşte dumlui căminar Ioniţă Sturza carile ţine pe fiica dmsale spătar Gheorghie Costandachi ce este nepoată de fată dmsale răposatului Iorgăi medelnicer čau fost ginere răposatului dmsale stolnicului Tomii Lucăi, dată de zăstre fiicăsa; și dmlui Toma Luca stolnic au fost văr primare eu răposatul socrumeu. și ačastă moşie au avuto cleronomie de la părinţii săi. Deci mă rog milostive Doamne ca să nu rămăiu înstrăinat de driapta moșia socrumeu, ci să să facă luminată carte gospod, către preosfinţia sa părintele Episcop de Huși și către dlor is. de ţănutul (șters: către dlui pah. Grigoraș Costachi), ca să cerceteze în frica lui

Dumnezeu și cu amănuntul puind, supt arhierescul blăstăm pe aceia ca să mărturisască adevărul și să arăte dovezi cu ce stăpânesc ace moșia. a socrumeu, și după cum să va dovedi cu drept să dea mărturie iscălită la parte ce sa cădea și voiu arăta și eu dovezile mele. și după vreme lucrului ni să va hotărî aice de către luminat divan înălțimii tale și dejma ce va fi de pe moșii să stea oprită cu izvod la sama căpitanului de mazăli păr se va hotără ğudecata și vecinică pomenirk va fi mării tale că Dumnezău știe greutate casăi mele și însărcinare datoriei și ticăloasa stare la care mă aflu și ča fi mila mării tale.

1796 Iuni 22.

Prea plecat la mila înălțimii tale slugă

Neculai Cuza med.

«Cere carte la Episcop și la. is de Fălciiu ca săl ğudece cu niște mazili de acolo, pentru o ğumătate de sat de Soholeț ce o stăpânesc cu nedreptate.

In dos: Mergi la dlui vel logofăt. Ursoianu logofăt.

Io Alexandru Ioan Calimah Vvod. cu mila lui Dumnezău Domn țării Moldaviei.

Iubitoriul de Dumnezău și rugătorul nostru sfinția ta Kir Gherasim Episcop al sfintei Episcopii de Huși, i Dumv. is. de ținut Fălciului sănătate. dintracastă jalobă ce au dat către domnie me, med. Nec. Cuza. cari vi sau trimes pre larg veți înțălege deci arătare că în moșie Soholețul de la acel ținut ğumătate ar fi a sa ce o trage de pe socrusău pah. Vasile Adam. pe care moșii în vreme cât au trăit socrul său ar fi stăpânito cu pace, numai de când au răposat pah. Vasile Adam. niște mazili tot de la acel ținut. ce să numesc niamul Idricenilor cu împresurare ar fi stăpânind o bucată dintrace moșie, pentru care cerșind ca după dovezile ce va ave săș afle dreptate, scriem sfinții tale și dumnv. să aduceți de față pe acei mazili unde fiind și jăluitorul să cercetați pricina cu amănunt. cum și stăpânire moșii pe unde să va afla că sau stăpânit de răposat pah. Vasile Adam. socrul jăluitorului și prin judecată la ceia ce veți cunoaște cu drept să hotărâți și să dați și mărturie la parte ci să va căde în ce chip ați dat sfârșit pricinii, ca pe urmă dacă vreo parte rămăind nemulțămită și sar trage la divan din mărturie aceia să să înțăleagă pricina.

1796 Iuni 14.

Adresa: Iubitorul de Dumnezău şi rugătoriul nostru sfinţiasa Kir Gherasim Episcop al sfintei Episcopii Huşii, i dmnv. is. de ţănut Fălciului cu sănătate să să de.

procit vel log. Med. Neculai Cuza, trecută, Matei condicar.

Pecete în ceară roşă.

CLXXX. *1813 Iuli 7.* Pre Inălţate Doamne

La ţinut Fălciiului am ğumătate de sat din moşia Suhuleţul di pe bunul nostru pah. Vasile Adam, care să stăpâneşte de cătră nişte mazili niamul Idricineştilor şi cu ce cuvânt şi dovezi nu pot să ştiu, pentru acasta mă rog înălţimei tale să mi se de poroncitoare carte cătră dmlor boerii ispravnici de ţinut Fălciului, ca după putere dovezilor ce vor fi să să cerceteze cu ce scrisori şi cuvânt o stăpânesc şi după dreptate să fiu pus la cale a mă împuternici să o stăpânesc.

1813 Iuli 6.

A înălţimei tale pre plecat slugă

Ioan Cuza pah. fiul răposatului căminar Neculai Cuza.

Mergi la dlui vel logofăt, Sturza vtori (al doilea) logofăt.

Io Scarlat Alexandru Calimah Voevod cu mila lui Dumnezău Domn ţării Moldaviei.

Credincioşi boeri domnii mele, dumv. ispravnici de ţănut Fălciului, sănătate. pre largu veţi înţălege din jaloba acasta a dsale pah. Ioan Cuza arătare şi cerere ce face. Deci poruncim domnie me dv. aducând de faţă pe pârâţii răzăşi niamul Idricineştilor cum şi pe alţi cei va mai cere trebuinţa, faţă fiind şi dlui pah. fieştecare cu toate dovezile ce vor fi având să cercetaţi cu amăruntul pricina cu ce cuvânt vor fi stăpânind ace ğumătate de sat de cătră pârâţi. şi după dreptate să puneţi la cale. dând şi mărturie de ğudecată la parte ce să va cădea, cu care cercetare şi punere a dmv. la cale cele ce veţi face, arătândusă vreo parte cu nemulţămire săi sorociţi după vreme lucrului ca să vie la divan spre a le da ce desăvârşită hotărâre.

1813 Iuli 7.

procit vel logofăt.

Pecete în tuş roş. Iw Ск Ал Ка кк. 1806.

v) *Alte selişte*

CLXXXI. *7215 (1708) Avg. 6.* Adec eu Ion Buzinco şi cu femeae mea Oprina fata Savei de Şişcani. scriem cu acest adevărat zapis al nostru cum de bună voe noastră. am dat şam dăruit de a noastră dreaptă ocină şi moşie. din sat din Găroneşti. ce simtu pe Ѧlan. din tot hotarul. a trie parte dintrun bătrân. o am dat dumisale păharnicului Adam Luca şi ğupnesâi dumisale ca săi fie dumisale danie în veci. şi ačastă parte ce am dat dumisale este parte Cazacului din Goruneşti deč nime din rudele mele să naibă treb a se amesteca. cu ačastă parte ce mai sus scrie, cam dat dumisale iar cine a ave a răspunde ceva cu mine. şa întreba. şi la ačastă danie sau tâmplat mulţi oameni buni cari mai ğos sintu iscăliţi. şi pentru credinţă nem pus peceţile şi iscăliturile, să s ştie. lt. 7215 Avg. 6.

† Ion Buzincu, † Oprina, † Ion Timotin, Lupul sin Cozma ot Căpşeşti.

Şi eu Ştefan dascal am scris zapis, † Mărcot sin Savin, † Istrate sin Andreiu, † Nikita sin Gangur, † Darie čau fost hot(nog).

CLXXXII. *7225 (1717) Ghenar 5.* Adică eu Groze făcutam zapisul meu la mâna dumisali sulgerului Adam pentru o moşie a me ce am fost zălogit la dumnelui şi trecând câţva ai neputând să o mai răscumpăr mam socotit şi am vândut dumisale şi cuconului dumisale în veki (вєкн) şi hotarul aceştii moşii să începe din matca Bujorului spre răsărit pănă întrapa Elanului şi pi din ğos pănă în locul Căpşăştilor păn în piscul dintre răpi, iar din sus păn în movila di podiş unde să intâlneşte cu locul lui Bătcă ce este în ţinutul Fălciului şi la acestă tocmal mulţi sau tâmplat carii mai ğos şau pus *numerele* şi pentru credinţa mam pus şi degetul şi eu Pascal am scris zapisul.

let 7225 Ghenar 8.

† Groze ot Urlaţi, Mărcot † sin Savin, Dănil † ot Crăsnăşeni, Timuş † vornic ot Cărligaţi, Vândălac † ot Stănileşti, Grigori † sin Savin.

CLXXXIII. *7226 (1718) Av. 21.* Adică eu Grozea ot Urlaţi făcutam zapisul meu la mâna dumisale sulgeriului Adam pentru şes lei ce mau plătit dumnelui la neşte orânduieli ciau strânsu dumnelui la mării sa Antioh Vod în domniia a doa. şi nѣ mai

putându eu a da dumisali acești bani iam pus z(ă)log moșie me de la Bujor din coada iazului Vitolteştilor. cari să hotăreaşte cu Căpşѣştii pe din sus. de a lor păr când aş pute eu să o răscumpăr. iar neputându eu să o răscumpăr ci ari mai faci mai mult de acei bani săm mai de dumnelui și să fie moșie a dumisali. însă dari vre cinѣva den săminţăe me să întoarcă dmsali bani cu dobândă cu tot săi întoarcă şi la acestu zapis sau tâmplat mulţi boiari şi oameni buni cari mai ğos sau iscălit şi pentru credinţă miam pus degetul. lt. 7226 Av. 21.

† Grozea ot Urlaţi, † Postolachi Burgheli martur, † Văndolat vornic ot Stănilești martur, Stefan Pârvul post. mam tâmplat, Gavril Luca iscal.

CLXXXIV. *7204 (1696) Iulii1.* ...deci din pârăul Procăi în sus pănă în fundul poenii lui Macoveiu și din apa Moisăi spre apus am poprit eu acest loc carile ne este noî moșie și cumpărătură de la strămoş nostru Drăgan ce au fost armaş mare iar din locul lui Macoveîu în sus sau aflat la drept loc a *Ghibanului* (nedezlegat fiind rupt) și cându am făcut acest mărturii sau tâmplat Gavril Agaki și Pentilii din Bărboși și Neculai de acolo. și Harpău și alţi oameni bătrâni. 7204 Iuli 11.

Ștefan Luca cămăraș.

CLXXXV. *1782 Dec. 27.* Adică eu Gavril Juverdean și eu Vasile Juverdean și cu Ioniță Juverdean datam adevărat zapisul nostru de neme siliți nici asupriți ce de a noastră bună voe am dat dumisale cuconului *Neculache Cuza biv vel pitar* iazul nostru în gura văii Moisăi pe apa Bărboșilor ce ne este și nouă danie de la Cărăușul de pe moașa noastră Nastasie fata lui Păcurar de Ştefeni, și noi încă am datu dsale cuconului Neculake Cuza danie pentru sufletile noastre și a moșilor noștri și a părinților noștri fiindu că și noă ne este danie de la Strătul Cărăușul și nime din niamurile nostre să nu se amestece la danie noastră, însă cene sar amesteca să nul erte domnul Hristos și maica precistă căci lam dat să ne pomenească și pe noi la sfânta beserică și dumnialui săș facѣ iaz și moara iar câmpul moșii nu lam dat ce au rămas la stăpânire nostră și pentru credința am iscălit.

·‡ахпв Dec. 27.

Acest zapis sau făcut înainte noastră şi văzându că este cu bună voe şi primire lor am iscălit şi noi.

Darie Donici ban.

Şi eu de bună voe me am scris cu mâna me lui Gavril Juverdean răzăş. Vasile Juverdean am pus degetul.

† Ioniţă Juverdean, az Tofan, Eu Erei Andreiu.

CLXXXV. *1790 Sept. 20.* Precum să să ştie că am luat şi eu zăci lei cu un răvaş al badelui Vasile Jăverdian a frăţinimeu de la dlui cuconu Neculai Cuza pitar. de pe moşia ce am dat danie arată în zapis la gura văii Bărboşilor pe apa Moisăi un mal de ezătură despre apus şi zapis vechiu mi sau dat până ami împlinî 70 lei adică şapte zăci lei şi un cal care bani sau istovit toţi cum şi cal. şi zapisul au rămas să să trimeată şi am dat ačastă scrisoare a me ca să fie de încredinţare ačasta.

1790 Sept. 20

Ioniţ Jiverdianu.

CLXXXVI. *1784 Sept. 18.* Adec eu Ion Chirilă om de opt zeci de ani şi mai bine adeverez cu ačastă încredinţat. mărturii a mea. čam datъ la mâna dum. cocon Neculaiu Cuza pit. pentru moşia Zabulicenii şi Goeşti. că fiind eu slugă la răposatul dum. păharnicul Vasile Adam. socrul dum. cuconului. Neculaiu Cuza pit. şi puindumă dum. de căutam moşiile dum. de luwm dejmă. am dăjmuit ıntru vreme. şi ačastă moşie. din ţarina ce să făcuse atunci, iar din satъ nam luat nimic *fiind câşlă turčască. ce să numia a Şimaşirului*, ci numai dın câmp care şi ace dejmă ce se lua iarăş cu voia *agăi Şamaşirului.* iară pe Costandin Agapi, nici pe tatăsău sau Ţiganaş nu ştiu pe ace vreme. să s fi răspunsъ că au moşie. acolo deč după cum ştiu mărturisescu. cu sufletul mieu înaintea lui Dumnezău şi a ğudecăţii. Aşijderea şi eu Niculai Chirilă fiul său om ca de 50 de ani mărturisăscu cu sufletul mieu şi a ğudecăţii că fiindu eu de mic slugă la răposatul dum. păh. Vasile Adam. de câte ori trečam pe la satul Câşla. îmi spunea că iaste moşia dum. şi nu poate stăpâni de răulъ Turcilor. cari au zis şi către dumneei păhărničasa ğupâneasa dumnelui. dar după cum ştiu şi eu mărturisăscu şi de nu să va crede mărturia vomъ veni şi faţă de vom mărturisi şi înaintea divanului. şi pentru mai adevărată credinţă neam pus şi degetele mai ğos. ҂афпд Sept. 13.

† Eu Ion Kirilă martur, † Eu Nicolai Kirilă martur, şi eu priot. Constantin am scris după arătare lor.

CLXXXVII. *1797 Ghenar 7.* Datam scrisoare nostră la cinstita mâna dumisale cuconului Neculaiu Cuza med. precum să s ştie că o parte din moşie ce ari dlui pe Bujor şi fiind pricină cu noi răzăşii di Ghibeni pentru ace parte de moşie că nam întinsu făr dreptate di am luat dejmă di pe dreptă moşie dumisale, iam dat ačastă scrisoari al nostră ca după scrisori şi hotarnică ce are dmlui să stăpânească în pace dispre noi pe cum ar cuprinde scrisorile dumisale şi pentru dijma ce sau luat de pe ace parte di moşie al dumisale mergându la dmlui nem rugat dumisale şi nau lăsat pe o chilă de grău, care ace chilă de grău este la unii oameni din Câşla şi avem noi a merge şi să o împlinim di la aceştia şi să o dăm dumisale iar cât na agiunge de la acei oameni să să împlinească o chilă sau milostivit dmlor să rămăe să nu mai fimu supăraţi numai în frica lui Dumnezău să arătăm şi făr zabavă să aducimu grâu la casile dumisale şi pentru credinţă mai ğos neam iscălit.

let 1795 (‡҂аψчє) Ghenar 7.

Vasile Ghibanu, Alexandru Ghiban, Andrei Ghibanu, Antohi Saliki, Şi eu Vasile Ochilă mam intâmplat când au dat zapis, † Eu Ioniţă Buğac mam tâmplat faţă când au dat zapis † Eu Ilie Sărbie mam tâmplat faţă.

In dos: Zapisul răzăşilor de Ghibeni čau dat pentru moşie pe Bujor anume Groza.

CLXXXVIII. *1796 April 3.* Prea înălţate Doamne,

Jăluesc Mării tale că în moşiia Delenii de la ţănut Fălciului am ğumătate de bătrân di pe răposatul socrumeu pah. Vasile Adam şi păr în častă vară îl stăpânea un Neculai Bădros de acolo cu vicleşug arătând că îi dat danii de răposatul socrumeu când lau botezat şi el schimbas(e) ace parte de moşia cu răzăşii de Deleni şi o luase în sat dispre viia lor, şi le didesă la câmpu răzâşilor ace parte a socrumeu care să hotărăşte tot cu moşia mea Bărboşii ce este de zăstre de la socrumeu şi fiind că sânguri bătrânii de Deleni au mărturisit cu sufletele lor înainte dmlor isprăvnicilor de Fălciu şi au dat şi mărturie în scris întru adevăr (care este întărită şi de dlor ispravuici ce era atunce) precum că tot pe socrumeu lau văzut stăpânind şi dijmuind acea moşie şi întrebândusă şi de dlor ispravnici de are vreun zapis de danie de la socrumeu, şi el nau arătat nimică, şi iar bătrânii de Deleni şi măşihăsa au mărturisit că iar fi dat socrumeu o vacă cu viţel dar când lau botezat iar nu moşie ·

Deci mă rog milostive Doamne să mi să facă o luminată carte gspod către dlor is. de Fălciu și către pit. Ioniță Gafenco ca sămi aleagă acel pol bătrân de moșie în sat unde au făcut schimbu Bădros cu răzășii și cu moșiile și câteva funii și la câmpu și în pădure și în sărături, și sănt hotarăle și alesă în stânjăni și să mi să mai aleagă 2 părți de moșie ce mai am iar în Deleni di pe socrumeu cumparătură cu zapisă de la doi frați cari au fost răzăși în Deleni și să se cerceteze niamurile lor cu ce stăpânesc aceste părți de moșie și să hotărască și cu pietre hotară dispre răzăși și mare pomană va fi mării tale. căci este știută ticăloasa stare de greutăți a casii mele și însărcinarea datoriilor care mă aflu și ča fi mila mării tale.

Pre plecată la mila inălțimei tale slugă,

Neculai Cuza med.

1796 Apr. 3.

Mergi la dlui vel log. vel paharnic

CLXXXIX. *1806 Sept. 2.* Din porunca cinst. isprăvnicii fiind noi rânduiți să mergem la moșia *Groza* ce este supt stăpânire clironomilor dumisale răposat căminar Neculai Cuza și este pricină cu răzășii de moșia *Ghibenii* mergând la stare locului și fiind și o parte și alta față după cercetare ce leam făcut pricina să află întru acesta chip că un rând de pământuri din stăpânire veche de la dumlui răposat pah. Vasile Adam sau stăpânit în pace și de fii dumisale de către răzășii de Ghibeni, iar mai pe urmă de la o mărturie a unui Neculai Corovancă ce au mărturisit răposatului Neculai Cuza căminar i răposata cucoana dumisale, după arătare acelui Corovancă mai întră cu nește capete în moșia Ghibenilor pentru care este pricină acum de sau luoat și dejmă de 4 snopi orzu de car clironomilor, pentru care au fost ğudecata înainte cinst. isprăvnicii poroncindunisă să cercetăm și de o stăpânire veche să stăpânească păr li sa hotărî ğudecata, pentru care acum clironomii cer de la mărturisirea lui Corovancă să stăpânească iar răzășii cer să stăpânească după cum au stăpânit din vechiu cu răposat Vasile Adam pah. și cu răposat Neculai Cuza căminar păr la cercetare lui Corovancă, și nu lăsăm a înștiința pe cinstita isprăvnicie.

1806 Sept. 2.

Iordachi, Neculai căpitan.

În dos : De la is. Fălciului

De pe loc acei ces arătaţi de pricină acei ce au luat dejmă an şi în anul trecut acela să ia şi în anul acesta până când să va hotărâ cu ğudecata. 1806 Sept. 6.
Negel spatar.

CXC. *1823 Oct. 15.* Fiind rânduit cu înminata carte gspod din 18 Avg. a anului curgător ca să aleg din moşia Delenii de la acest ţinut al Fălciului nişte părţi a dsale spatar Ioan Cuza. ce sânt cumpărate de răposatul pah. Vasăle Adam, bunul dsale spat. am priimit şi de la dlor boeri ispravnici ai ţinutului poftitoriu răvaş din 4 a lunii aceştia ca să mai cercetez şi osăbite pricini ce ar fi mai avănd dlui spat. cu unii din răzăşii moşiei Delenii, Căpşeştii şi Hurduzăi la o moşie a dumisale anume Bujorul ce o are iarăşi de la bunul dumisale impresurândui adică această moşie cu nume de Căpşăşti şi Hurduzăi, şi dovedind adevărata împresurare săi îndreptez stăpânire puindu şi pietre hotară pe la locurile ce va cere trebuinţă, după care apoi să dau şi mărturie hotarnică pe rânduială sau fiind vreo pricină care să opriască punere la cale de la faţa locului să dau numai mărturie cu arătare pricinii la parte ce să va cădea ca să meargă la dlor ispravnici spre a lua punere la cale. Drept aceia în sfârşit mergând şi la moşia Bujorul întâiu miau înfăţişat dlui spatar aceste zapisă, cu care bunul dsale au cumpărat această moşie de la un Groza de Urlaţi adică unul din leat 7226 Avg. 22 pentru 6 lei ce au fost datoriu numind moşia lui de la Bujor din coada iazului Vitolteştilor ce să hotărăşte cu a Căpşeştilor pe din sus de a lor cum mai pre largu arată acest zapis, şi unul din let 7255 Ghenar 8 pentru večnica vânzare în preţ de 20 lei, cu ce ia dat mai înainte, cum mai pre largu atată şi acest zapis şi că hotarul aceştia să începe din matca Bujorului spre răsărit până întrapa Elanului şi pe din ğos pin în locul Căpşăştilor până în piscul dintre râpi pe din sus de a Căpşăştilor iar pe din sus până în movila de podiş unde să tălneşte cu locul lui Gotcă ce este în ţinutul Fălciiului, şi după acest de pe urmă zapis făcândumi cunoscute şi semnele aceştii moşii, atât dlui pitar cât şi unii din răzeşi anume Pascal Ochiu i Toderaşco Ochiu, i *Toader Ghibauul* şi Ilie Sârbul zet Pavăl Sterian cu cari am fost la faţa locului, şi că acest zapis avăndul dumlui spatar strămutat din scrisorile casei părinţeşti la dlui Iordachi Bălşucă (de la care de patru cinci ani îl are luat) ră-

zăşii nar fi păzindu nici acum în arătarea zapisului deplină stăpânire în margina din ğos a moşii. că adică de la piscul dintre răpi şi păr în matca Bujorului, să nu să mai întindă cu nume de Căpşăşti şi Hurduzei, am cercetat dar ca să afiu şi pricina de împresurare. şi după ce miau arătat în zare dialului Bujorul, cari numai de 5—6 ani sar fi numind hotar moşii lor Căpşăştii mărturisind şi însuşi răzăşii, iar mai vârtos cel mai sus numit între dânşii Ilie Sărbnl, care a fost multă vreme vatav şi în vreme ce au trăit părintele dsale spat. că la acel loc mai înainte nau apucat piatră hotar. Luând sam *pravăţului* acestei pietre este pricină de mai împresurare moşii dsale spatar în parte despre apus şi nici nu are o asămănare de hotar. că adică ar da linie la aceasta piatra Căpşăştilor ce o am văzut peste Elan în malul despre răsărit dispărţitoare de Ghibeni, nice la piatra (care miau arătat răzeşii) de piste Bujor că ace de peste Ialan stă în dreptul piscului dintre răpi căutând piste piscu drept la apus şi ce de piste Bujor loveşte în ce de peste Elan, iar nu cu ce din zare dialului Bujor, căci stă horţişătă cam pe curmeziş, răşluindu mai pe giumătate moşie dsale spat. făcânduo ca un clin din matca Bujorului spre răsărit cu nume de Căpşăşti şi Hurduzăi. Şi fiind că nici hotarnică cu care să dovedească de adevărat hotar piatra ce din zare dealului Bujorul, şi că sau văzut zapisul cel în sămne arătător pentru moşia Bujorul ca să pot înţălege de au urmat hotarnic driaptă hotărâtură moşiilor Căpşăşti şi nu cumva de atunci poate să se fi făcut vreo impresurare răzeşii nu niau aratat nici nau voit a veni cei cu scrisorile lor în cercetare. Dumlui spatar păr la altă cercetare voită a să mai face îşi va stăpâni moşie cu drepte hotarăle ei, adică precum movila de podiş ţăne margine din sus din matca Bujorului şi până în apa Elanului după zapis. aşa după zapis şi piscul dintre răpi să fie margine din ğos iarăşi păr în matca Bujorului drept locul din coada iazului Viltoteştilor, care zapisul de zălogitură dă capăt şi marginilor din ğos, din dreptul acelui loc. unde să va dovedi că este coada iazului Viltoteştilor măcar că Pascal Ochiul au arătat către mine că ar fi iazul cel de lângă sat Guşiţei, a dsale bănesii Maria Sturza, şi de va fi aşa pentru că scrisorile dsale bănesii nu liam văzut. apoi Căpşăştii răzăşăşti sânt mai în ğos. în hotarul dsale Bănesei numită moşia Guräneştii şi de cercetare ce am făcut am dat acastă mărturie dsale spat. 1823 Oct. 15.

Gheorghe Bou sărdar.

CXCI. Иѡ Глигоріє Гика вводa. божїєю милост. гспдръ земли Мѡлдавскои. facem știri | cu ačastѫ carte a domnii mѧli precum sau pârât de faţ boiariul nostru *Alexandru Luca sulger* cu Sava căpitanul pentru ѡ moșiѧ anume *čolăneştii* pe vale Moisii în ţinutul Fălciului jăluind Sava căpitan cum că ačastă selişte ar fi fostu a unui om Petru strămoş Savii. și un Ioniţ fečor lui Tănas Petriu au vândut ace săliște lui *Gavril Luca căpitanul, părintele Lucăi Adam sulger* numai Sava așe au dat samă cum că acel Ioniţ nar fi vândut toată săliște. ce ar fi vândut numai partia lui. iară Adam Luca sulger au scos un zapis de la Ioniţ fičor lui Tanas Petriului cu iscălitura a boiari și omeni buni încredinţat. scriind cum că au vândut toată moşia čolăneștii. întrebând şi pe verii lui. pe Lifterie tatăl Savii căpitan čau ţinut pe o vară primar acelui Ioniţ. și pe vărusău Tiron vătav. și nici unii dintracele rude nau vrut să cumpere. care de la vânzare pără acmu sănt 52 ani. și tot părinţii lui Adam sulger și Adam sulger au stăpânit ace moşie pe zapis ce au avut. și nime nimica nau mai zis. ce numai acmu au eșit Sava cu pâri. Domniia mia am orânduit la cinstit și credincios boiariul nostru dumnialui Costandin Costachi vel logofăt ca să ia sama, și dinlui luѫnd sama. au aflat că este vândută toată moşiia și din vreme că întratâţia ani nime nimic nau răspunsu sau cunoscut că nau avut triabă alţii la ačastă moșie. ce tatăl Savii și cu cumnatusău Tiron verii lui Ioniţă Petriul. sau dovedit dintrun ispisoc acelui Petriu ce lau arătat ei, cau stăpânit alte moșii a Petriului, iar nu pe moşia ačasta. și lam dat rămas pe Sava din toată giudecata. ca s de pace. lui Adam Luca sulger. că au ѫblat cu strâmbătate. ca să ia moșiia iar Adam Luca sulger să stăpâniască moșiia cu pace cum îi scrie zapisul tot satul čolăneştii. ѫsă să se știe și ačasta ca mai înainte păn a nu s ğudeca. Sava capitan cu Adam Luca sulger. au luat Sava căpitan dijma dentrun an de pe ačasta moşiѧ. ѫcu o carte gspd. și sau dat platnic să întoarcă înapoi toată dijma ce ar fi luat. și de ačasta pâră să nu s mai pârască peste carte gspd. U Ias vlet 7241 Ghenar 15.

vel log. uč., Tănas uricar.

Pecete mare în tuş roş. † Іѡ Григоре Гика вводa, бжю. млостїю гпдръ. зм. Молдавскои, 1727. Cap de bou.

x) *Băseşti, Tămăşeni*

CXCII. *6996 (1488) Ianuarie 9.* Suret de pe un ispisoc sârbesc din leat 6996 Ghenarie 9

Io Stefan Voevod cu mila lui Dumnezəu domn ţării Moldovei, întârim cu acest ispisoc al nostru, tuturor celor ce vor auzi şi vor vedea adică au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri Moldoveneşti boeri a mari şi mici sluga noastră Bâlco Băsăscul, şi de a sa bună voe de nime silit nici asuprit, şi au vândut a sa dreaptă ocină dintru al său drept uric jumătate din satul lui din Băsăşti, partea din sus, slugii noastre Neagului şi fratelui său Stoicăi armaşul, drept 120 zloţi tătărăşti, şi au râmas a slugilor Neagului şi a fratelui său Stoicăi, făcând plată deplin aceşti mai sus numiţi bani 120 de zloţi în mânule slugii noastre Bălco Băsăscul şi înaintea boerilor noştri, şi noi văzând că de a lor bună voie au plătit acea jumătate de sat, şi noi aşijderea iam dat şi iam întărit slugii noastre Neagului şì frăţinisău Stoicăi armaşului pe acea mai înainte pomenită (jumătate) din sat din Băsăşti, partea din sus, şi am dat şi de la noi uric la mâna lor, ca să stăpânească cu tot venitul. să le fie lor şi copiilor, nepoţilor şi strănepoţilor lor, şi să nu fie de nimeni nici odată supăraţi în veci. Iar hotarul dintraceastă jumătate de sat să fie dintracest hotar jumătate pe unde au îmblat de veci. şi spre aceasta este credinţa noastră mai sus numitul domn Stefan Voevod, şi credinţa a prea iubiţi fiilor domnii mele Alexandru Voevod i Bogdan Voevod, şi credinţa boerilor noştri a mari şi mici (cum a fost pe acea vreme), şi după a noastră domnie pe cine va milui Dumnezeu a fi domn să întărească pentru a lor vecinică pomenire,

Sau tălmăcit la leat 1761 (7269) Februarie 12, de Ioan Pisariu·

„Se adeverează că copia aceasta este esact făcută după traducţiunea românească, aflată la Academia română sub 136 LII. în colecţia de documente, care traducţiune a fost dăruită Academiei Române de dl. inginer Iuliu Zane, în anul 1892."

CXCIII. *6996 (1488), Suceava.* † Млстїю бжїею мы. Стефан воевода. гспдрь земли молдавской. знаменито чиним всѣм листом нашим. вьсѣм кто нан вьзрит или его... | великими и малими. слуга наш Дашко снь Гостиль, по своею доброю

воли. никим непонѹжен. аниприсилован. и..... | ще. нанлѣ. Лъховѣнїи. слѹзѣ нашемѹ Тоадерѹ Германѹ. за ѯ. злати татарских. и ѹставше слѹга... | зи ѯ злат оу рѹки слѹзѣ нашемѹ Дашко снѹ Гостилъ. перед нами. и перед нашими боꙗри... | кождере и ѡт нас есми дали и потврьдили. слѹзѣ нашемѹ. Тоадерѹ Германѹ. тое прѣдреченое селище... | емѹ и дѣтемь его. и оунѹчатомь его и прѣѹнѹчатомь его. и вьсемѹ. родѹ его. кто сѧ емѹ. изберет. наиближнїи... | да ест постаромѹ хотарѹ. кѹда из вѣка ѡживали. а на то ест вѣра нашего гсдва. вишеписанагомы. Стеф... | дра и Богдана Влада. и вѣра воꙗр наших. вѣра пана Збїари. вѣра пана Нѣга. вѣра пана Дѹми. вѣра панаГаи... | пана Ицка Гѹдича. вѣра пана Дажбога. вѣра пана Щефѹла хотинского. вѣра пана Микотъ. и вѣра пана... | вѣра пана Грози Микотича. вѣра пана Секаръ прькалаба Новоградского. вѣра пана Клънъѡа спътарѣ... | ка. вѣра пана Андреика чашника. вѣра пана Шандра комиса. и вѣра оусих боꙗрь наших. молдавских... велик... | давскои ѡт дѣтеи наших. или ѡт нашего родѹ. или пак бѹдкого Бъ изберет гспдремь нашеи земли. тот... | оутврьдил. и оукрѣпил. занѹже есми емѹ дали. и потврьдили. за его правою слѹжбѹ и за... томѹ вьсемѹ вишеписанномѹ велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ. панѹ Тьѹтѹлѹ лог. нашемѹ. пис Иѡн оу Сочавѣ влто ҂ѕцчѕ.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod, Domn ţării Moldaviei, înştiinţare facem cu această carte a noastră, tuturor cui se cade a şti sau (cetindu-se pre dînsa o vor auzi; iată că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor a lor noştri moldoveneşti boiari) a mari şi a mici sluga noastră *Daşco*, fiul lui Gostilă, de a sa bună voe de nimeni silit nici impresurat. şi (a vîndut a sa dreaptă ocină şi moşie din al său drept şi părinţesc uric o seli)şte anume *Lăhovenii*, slugii noastre lui *Toader Gherman* drept 60 zloţi tătărăşti; şi s'a sculat sluga (noastră mai sus scrisă Toader Gherman şi a plătit deplin acei de mai sus scrişi) bani 60 zloţi în mănule slugii noastre lui Daşco fiul lui

Gostilă dinaintea noastră şi dinaintea a lor noştri boiari. (Deci noi văzînd a lor de bună voe tocmală şi plată deplin) aşişderea şi de la noi am dat şi am întărit slugii noastre lui Toader Gherman cea de mai sus zisă selişte (anume Lăhovenii să-i fie şi lui de la noi uric şi cu toate veniturile) lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi la tot neamul lui ce i se va alege mai de aproape (neruşeit nici odănăoară în veci. Iar hotarul celei de mai sus zise selişte) să fie pe vechiul hotar, pe unde din veac a imblat. Iar la aceasta este credinţa Domniei mele mai sus scrisă Stefan (Voevod şi credinţa a prea iubiţilor fii ai domniei mele Alexan)dru şi Bogdan Vlad şi credinţa boerilor noştri, credinţa dumisale Zbeare, credinţa dumisale Neagu, credinţa dumisale Duma, credinţa dumisale Gan(gur, credinţa dumisale Dragoş vornicul, credinţa dumisale Hărman, credinţa d)umisale Iaţco Hudici, credinţa dumisale Dajbog, credinţa dumisale Steful de la Hotin, credinţa dumisale Micotă şi credinţa dumisale (Reateş parcalabi de Neamţ, credinţa dumisale Andrei Ciortorovschi) credinţa dumisale Groze Micotici, credinţa dumisale Secară parcalab de Novograd, credinţa dumisale Clanău spatarul (credinţa dumisale Boldur vist., credinţa dumisale Eremia posteln. credinţa dumisale Andreica pahar)nic, credinţa dumisale Şandru comis, şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldovei a mari (şi mici. Iar după viaţa noastră cine va fi domn ţării noastre a) Moldavei din copii noştri sau din al nostru neam, sau chiar pe ori care altul D-zeu îl va alege să fie domn ţării noastre, acela (să nu strice a noastră danie şi întărire, ci mai vîrtos să o) întărească şi împuternicească, căci că înşine i-am dat şi i-am întărit pentru a lui dreaptă slujbă şi căci că (singur a cumpărat cu ai săi drepţi bani. Iar spre mai mare tărie) a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am la al nostru credincios boiar pan Tăutul logofăt (să scrie şi a noastră pecete să lege de această carte) a noastră. A scris Ion în Suceava la anul 6996 (luna . . .

Este şi o traducere: „Ispisocul acesta s'au tălmăcit de mine pre cât s'a putut înţelege fiind rupt in giumătate la anul 1828 Martie 14, în oraşul Iaşii. Toader Gaşpar sardar şi condicar.

CXCIV. „Copie după suretu scos după ispisoc sârbesc dela Alexandru Voevod din leatu 7068 (1560) Martie 18 S.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Vodă Domnul ţării Moldovei, facem ştire prin această carte a noastră tuturor cui vor căuta spre dânsa sau vor fi auzit cetind'o, cui se cade a

şti, că iată au venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştrii ai Moldovei, slugile noastre *Picioran* şi fratele său *Prăţăilă* fiiciorii *Danciului* şi de a lor bună voie de nimenea siliţi şi asupriţi au vîndut dreapta lor ocină şi moşie dintr'un ispisoc de danie ce a avut tatăl lor *Danciul de la fratele Domniei mele Ştefan Vodă cel tânăr, un loc de pustietate la Gura Sălciei la două troeni ca să-şi aşeze acolo sat* şi au vîndut slugii noastre *Vitolt* biv comis drept 160 zloţi tătărăşti şi sculându-se sluga noastră *Vitolt biv comis* şi au plătit deplin acei de mai sus scrişi bani 160 zloţi tătărăşti în mănule slugilor noastre lui Picioran şi fratelui său Prăţăilă, fiiciorii Danciului şi văzând şi noi a lor de bună voe tocmală şi deplină plată ce au plătit ei tot deplin în mânule lui Picioran şi fratelui său Prăţăilă feciorii Danciului.

După aceasta aşijderea au venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri ai Moldovei sluga noastră *Popşa* feciorul lui *Petrilă* de a lui bună voe de nimenea silit şi asuprit şi au vândut a sa dreaptă ocină şi moşie din uric de cumpărătură ce au avut de la Pătru Vodă a cincia parte din satu Buhuşeni ce este în ţinutul Tigheciului şi au văndut tij. slugii noastre lui Vitolt biv comis drept 60 zloţi tătărăşti. După aceasta aşijderea au venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri ai Moldovei *Dragoman de la Băseşti* şi de a lui bună voe de nimeni silit sau asuprit a vândut o vie şi *a patra parte din Băseşti tij. slugii noastre Vitolt* ce au fost comis drept 97 zloţi tătărăşti, care acea vie au făcuto singur Dragoman cu mănele sale. aşijderea şi altă vie alăturea cu acea vie ce au cumpărat de la Petre drept 90 zloţi tătărăşti; aşijderea şi un drept al său holop ţigan anume *Ghimon* ce l'au avut cumparat de la d-lui Iurie spataru drept 73 zloţi tătărăşti şi sculându-se sluga noastră Vitolt ce au fost staroste au plătit toţi deplin aceşti de mai sus scrişi bani patru sute şi opt zeci zloţi tătărăşti in mănule tuturor de mai sus scrişi şi văzănd şi noi de bună voia lor tocmală şi deplină plată, aşijderea şi noi am dat şi întărit acele de mai sus scrise moşii însă locul cel din pustietate ce este în gura Sălciei la două troeni şi a cincea parte din satul *Buhuşeni* ce este în ţinutul Tigheciului la maluri şi acele două vii şi acel rob ţigan (loc gol) slugii noastre de mai sus scrisă *Vitolt biv comis* ca să-i fie de la noi uric cu tot venitul lui şi fiilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor lui şi a tot neamului lui cine i se va alege mai de aproape neruşeit nici odinioară în veci. Iar

hotarul acestora de mai sus scrise moşii, însă locul cel de pustietate ce este în gura Sălcii la două troene şi aceia a cincea parte din satul Buhuşeni ce este în ţinutul Tigheciului la maluri şi a celor vii şi acelui de mai sus scris sat anume; Brăeştii să fie pe unde sau hrânit ş'au stăpâuit din vec şi spre aceasta este credinţa a însumi domniei Mele Alexandru Voevod şi credinţa a prea iubiţii fiilor Domniei mele Bogdan şi Pătru şi credinţa a tutulor boerilor noştri ai Moldovei a mari şi mici. Iar după viaţa noastră cine va fi Domn din fii noştri sau din neamul nostru sau pre cine va alege Dumnezeu a fi Domn pământului nostru a Moldovei să nu strice această danie şi întăritură noastră ci mai vărtos s'o întărească pentru că noi am tărit, pentru că el pe drepţi bani ai săi au cumparat şi spre mai mare întărire acestor de mai sus scrise am poroncit boerului nostru Moghilă logofăt ca să scrie şi spre această adevărată carte a noastră pecetea să lege.

Au scris Gavril Grigorescu la Huşi.

Şi sau tălmăcit de pe sărbie cât sau putut alege şi a se cunoaşte la leatul 1785 Ghenar 5 de Pavel logofăt Episcopii Huşilor. Poslăduinduse cu cel adevarat suret şi aflăndul adevarat lam încredinţat cu ale noastre iscălituri.

Veniamin Episcop Huşilor.

CXCV. *Fără veleat (ante 7259 Iuli 15)*. Milostive şi luminate Doamne să fiimăria ta sănătos.

Facem ştire mării tale că ne veni o luminată carte a mării tale care porunceşti măria ta ca să luăm sama răzăşilor de Tămăşani cu d-lui Scarlatachi Costachi biv vel clucer, jăluind răzăşii de Tămăşeni că avînd moşie de baştină de la moşii lor în *Tămăşeni* şin *Huriţi* şin *Ţefeşti* şin *Urdeşti* şin *Borşani* şin *Bmleşti* şi fiind şi d-lui Scarlatachi clucer cumpărător întraceste sălişte în toate arată cum aceşti oameni nar fi de baştină dintru aceste sălişte, ci să acolisăsc rău făcândusă moşiile în toate să'iştele aceste ce să număsc mai sus, dar aceste cumpărături a d sale Scarlatachi clucer nici de dlui nici de părintele dumisale de vornicul Neculai Lupul, ce leau fost cumpărat un tatar Iorga Gelepul şi cât au fost tatarul Iorga în ţară liau stăpînit iar mai în urmă lipsind tatarul Iorga din ţară, mergând la pământul său au dat toate zapisele acestor părţi dintraceste sate la o mănăstire şi la domnia dintăiu a mării sale lui Mihai Vodă viindu nişte călugări de la ace mănăstire cu zapisele aice în

ară și scoțind acele părți de moșie vânzătoare liau cumpărat vornicul Lupul de la acei călugări i zapise a vînzătorilor și căeva urice și ispisoace de la domnii cei vechi și ispisoace și mai nouă făcute de tatar Iorga pe cumpărăturile lui.

Măria ta ne poroncești ca să cercetăm cu marturi de credință de împrejurașii pricinilor acestor oameni. cu dreptate stăpănesc ei aceste săliște, și sînt răzăși de baștină după cum zicu ei, au sînt căzuți de la o vreme după cum arată dlui clucer Scarlatache, dar viind noi, după luminata poronca mării tale la satu la Támășeni unde lii șederea lor, și zicând mulți împrejurași oameni bătrâni am întrebat întăiu pe acești răzăși din cine să trag ei, au dat sama că să trag dintrun Ianache, care acel Ianache nu sâ află nici întrun chip vândut în zapisele clucerului Scarlatachi, iar întrun ispisoc de la Ion Vodă să află că ar fi cumpărat o parte din Țefești iar acele săliște nar fi avându. Pentru aceasta întrebând toți împrejurașii care era strânși cum au auzit și cum știu pentru acel fânaț și osăbit arătând răzășii acești și o carte de blăstăm asupra cui ar ști și nar mărturisi adevărul au dat samă Arhire Plăcintă om bătrân și Timofte Chiseliță și Gane Gafencu și Mărza și Stefan Trofin, și Gheorghie Bodescul și Bogos și Vlasie și Stefan Bonciu și Paladi și Vasile Negrul toț oameni bătrâni și așa au dat samă cu sufletele lor cum așa au auzit de părinții lor că acel Ianachi să fi fost șăzător în Támășani care niau arătat și locul unde au auzit că iau fost casa și viile lui Ianachi în Tămășani iar căzând Criste vornicul cu niște slujbe, au fost cuprins satul Tămășanii și acel Ianachi ne mai putând purta nevoia pământului având improtivnic pe Crăste vornicul au fugit și au murit în (loc gol) domnului, iar mai pe urmă trecând cătăva vreme cu scrisorile lui Ianachi au eșit un Corlat la divan cu Crăste vornicul și lau rămas pe Crăste vornicul, și lau scos din Támășani iar o bucată de loc în partea din ğos tot au rămas a Crăstii vornicului care o ține acum mănăstirea Floreștii, care am găsito aleasă și stâlpită, cercetatam și pentru pricina stăpănirei, stăpânitau ei pe când trăia vornicul Lupul împreună cu dlui și atâta sau putut adiveri că după ce au cumpărat vornicul Lupul acele părți dintracele sate au trimes in acel an și au zăciuit pe toți, iar dnpă aceea nici dlui nau mai zăciuit nici ei fiind toți oamenii a vornic Lupului și ei încă au fost a dumisale. iam întrebat și in vreme pe când trăia tatarul Iorga stăpâneau părinții lor, și iar au datu samă acești oameni cau stăpânit și au avut vie și pomi dln moși din

strămoşii lor o biserică foarte veche de la strămoşii lor şi osăbi mai mărturisi Baltag nepot lui Corlat uricariul cum el să ştie că au vândut şi nu să amesteca nici la o sălişte dintracestea, iar pe acest niam vândut nul ştie, ci ştie drepte moşineni din niamul lor, care tuturor acestora ceau mărturisit înainte noastră liam zis să facă şi ei osebită mărturie înainte a preuţi după cum au dat samă. cu sufletele lor, numai vrând noi a cerca ca să putem şti cât ar cuprinde zapisele dumisale clucer Scarlatachi întraceste moşii, mergând întâi la Tămăşeni au dat samă răzeşii că Tămăşeni se împart pe 2 bătrâni, şi trăgând locul pe muchea dealului alăture cu pădurea pe despre răsărit purcegând din hotarul Cărpeştilor în ğos până în piatra ceau găsit hotarul Floreştilor cei aleasă din Tămăşenl sau aflat stânjăni (lipsă fiind locul rupt) cu un zapis de la Bută, osăbit din zapisăle de la tataru Iorga, iar celelante sălişte mergând leam tras şi acelea, dar nici o alegere nu am putut face, că nici săliştele care unde să împreună nu au putut fi nici câte câţi bătrâni sint întro sălişte, căci aceste sălişte merg tot una de alta printre dânsele, iar hotar nui până unde să sfârşesc toate, că nici din scrisorile dsale clucerului Scărlatachi nici din răzăşi nimea nu am putut îndrepta, numai satul Tămăşenii nu îmblă cu acele hotară, căci cele sănt hotară de câmp. iar Tâmăşenii unde cu hotarăle ce merg la pădure, şi cu capetele despre apus, şi osăbit pe din ğos de Tămăşeni mai este o sălişte cei zic Dodeştii care nui în pricinile acestea, şi din colţul acei sălişte din ğosu şi despre răsărit purceg acele sălişte toate asupra răsăritului atâta am aflat în toate scrisorile acestor selişte, un uric de la Pătru Vodă pe hotarul Urdeştilor în giumătate din care sănt 5 bătrâni, osăbit de acele mai dă unui Plăcintă şi Beşleagă cari au fost slugi vornicului Lupului că după ce a cumpărat vornic. Lupul aceste părţi au trimăs vornicul Lupu de au adus pe un Ianachi Tălăbir ştiind căi răzăş dintraceste sălişte şi au mers de iau arătat locul şi din poronca vornic. Lupul întracel an ca să zăciuiască peste tot, ar fi zisu acel Tălăbir către vornic Lupul da — ia şi lui parte au nu ia da, ar fi zis vornic Lupul să şază şi ia da cu baniţa ce are, căci acel Tălăbir atunci era trăitor peste Prut arătândui şi aceasta că el aice nici caru nici boii nare, dar nici el nau mai şăzut să ia dijmă şi sau dus la casa lui, care acest Tălăbir dau samă toţi că aceştia sint neam cu dânsul, ce noi după cum adeveresc toate pricinile am datu această mărturie

iar măria ta vei ğudeca cum a fi mila mării tale, să fii măria ta sănătos.

robu mării tale
Negre biv vel căpitan

CXCVI. *7259 (1751) Iuli 15.* Adică noi, eu Andrei Calul şi eu Ţârul Calul ficiorii popii lui Ion Calul nepoţii Cărnianului şi a Olăcarului, datam zapisul nostru la mâna dumisale giupânului Scărlatachi biv vel clucer săs ştie cum am vândut noi a noastră dreaptă ocină şi moşie din sat din Băsăşti ciam avut noi cumpărată de al nostru strămoş Vıtolt ce au fost comis de la un Dragoman din Băsăşti din uric de la Alexandru Vod. din veleat şepte mii şase zeci şi opt Martie 18 dni şi având noi multe pări şi pricini cu Băseştii în câteva rânduri şi văzând ei cum că iau rănduit giudecata să giure, dar ei nau vrut să giure şi nıau scos noă patru zeci de pământuri pe ace cumpărătură a lui Vitolt comis şi pământul de 24 stânjăni şi stânjănul de 8 palme gspd, şi noi aceste 40 de pământuri le împarţim în 3 părţi pe trei bătrâni şi bătrânul nostru bătrănul lui Bălan să chiamă şi niau venit la bătrânul nostru a lui Bălan, treizăci pământuri şi optu stânjăni, şi aceste 13 pământuri şi 8 stânjăni noi încă le împărţim în patru părţi parte bătrânului nostru a patra parte, parte noastră a patra parte parte Cărnianului, a patra parte parte Olăcariului, a 4 parte parte lui Ţar, şi ni sau venit de parte câte 3 pământuri şi 8 stânjăni. patru părţi la pământul nostru partea lui Ţar sau vinit trei pământuri şi 8 stânjăni şi au rămas nevândută a patra parte din bătrânul parte lui Ţar, iar trei părţi partea noastră a patra parte din bătrân şi a patra parte din bătrân partea Cărneanului şi a patra parte din bătrân parte Olăcariului câte trei pământuri şi opt stânjăni din parte pe trei părţi sau vinit zăci pământuri. deci aceste zăci pământuri liau vândut iar dumisale dreptu zăci lei bani gata din Băseşti după hotărâtura Negrii Căpitanului, din hotarnica lor care este şi zapis pe acele patru zăci de pământuri de la mâna Băsăştilor la mâna noastră şi sau dat zapisul la mâna lui Ioniţă čolpan sin lui Strătulat şi mărturie de la boeri ciam avut giudecata noi cu Băseştii, deci amu vândutu noi aceste zăci pământuri dreptu zăci lei bani gata, trei părţi dintrun bătrân din bătrânul lui Balan, iar trei pământuri şi 8 stânjăni a patra parte de bătrân parte lui Ţar au rămas nevândută în zapisul care ni lau făcut Băseştii la mâna noastră şi zapisul sau

dat la Ciolpan deč am vândut noi dumisale şi giupănesei dsale din sat din Băseşti din câmpu, din sălişte, din tot locul cu tot vinitul ca săi hie dumisale driaptă ocin şi moșie dsale şi cuconilor dsale în veci neclătit şi cându sau făcut acestu zapis sau întâmptat mulţi omeni de sus şi de ĝos şi boeri cari mai ĝos sor iscăli şişi vor pune şi degetele.

lt 7259 Iuli 15.

† Ioniţă Ciulpan răzeş, Andrei Calul iscal, † Vasile brat ego, † Sandul Varlan martur sau tâmplat, Lupul Costachi vel paharnic iscal martur, Iordache Costache martur, Lupul Ghiwaca 2 spatar martur.

y) Găgeşti

CXCVII. *7206 (1518) Mart 27* (*regeste*). Stefan Vodă cel tânăr întărește lui Gaja şi surorii sale Parascăi, copii lui Ignat cum şi verelor lor, Teclăi, Varvarei şi Nastei, copii lui Ignat şi a lui Ivan, satul Grozeşti pe Elan, şi hotarele sale din balta lui Bancov, iar în ĝos pe uude li-a hotărât Cristea Ciornei şi cu Plotun. (Acad. Rom. pecetia 20).

CXCVIII. *7214 (1706) Mai 6*. Izvod de părţile ce sau cumpărat de la Găgeşti din partea din ĝos şi sau împărţit cu funi, fune de 12 stânj.

16 funi 5 stânj. Tudurachi schimb la Crăcineşti cumpărătură de la Istrati Ţiful, Strătulat brat şi Gh. Minun(e).

8 funi Gligori.

14 stânj. Baltag.

7 funi Costandin Arventie.

2 „ 5 stânj. Vătrai.

2 „ 6 stânj. Romila.

1 „ 6 stânj. nu să ştie.

1 „ 5 stânj. Mălahie.

9 „ Tudurachi.

Un bătrân şi giumătate sus partea Horjei. sau cumpărat 9 fughi Ilinca păhărniceasa.

Acest bătrân şi jum. nefiindu scrise părţile întracel izvod, şi aflândusă la Gavr. Lambrino izvod curat. sau scos de pe el. 7250 Mai 19, 48 fune şi jum. cuprinde acest bătr. şi jum. de 12 stânj.

Beşleagă.

z) *Brăiţenii* (*Şuletea*)

CXCIX. *1786 Mai 28.* La divan de faţă înaintea noastră. sau giudecat Stefan Cuoat mazil i Gheorghie Guzgan i Neculaĭ Tuchilă şi Stefan Druga şi cu alte niamuri a lor cu Vasile Groapă i Ilie Dumbravă, Vasile Sandul cu alţi ai lor toţi răzeşi de moşie *Brăiţenii ce să numeşte acum satul Şulete ot Fălciu* a căror pricini după a noastră cercetare întracestaş chip sau aflat.

Stefan Cuoat mazilul cu cei împreună cu dânsul prin jaloba lor au arătat la divan că această moşie să împarte în trei bătrâni anume Orbul i Tălceana sin Nistor i popa Triimis şi cât pentru bătrânul Orbul şi popa Triimis nici o pricină între dânşii nu iaste, dar pentru bătrânul Tălceana au pricini, căci dintracestu bătrân giumătate iaste a lor dat danie de Nistor tatăl Tălceanei, strămoşul acelor de sus numiţi strămoşului lor Ionaşco pentru 12 boi şi altele, ce prăpădise a strămoaşei lor şi cu acea danie după ce au întrat stăpânitori au stăpânit strămoşii, moşii şi părinţii lor cum şi ei tot cu pace şi ei de a purure fiind privitori de faţă şi stăpânitori dinpreună cu dânşii întraceste moşie şi nimica nau zis nici nu liau pus pricină, iar în anii trecuţi de când sănt 7 ani vrănd acie săi depărteze din stăpânire acei părţi cu toate că danie lor sau pierdut dar după giudecata ceau avut înainte pah. Grigoraş Costachi iau dat rămaşi arătând şi carte de giudecată de la pah. ce iaste din anul 1779 Fev. 9, de când se apropie la Fevruarie iarăşi 9—8 ani, intru carele adiverează că la giudecata ce au avut înaintea dumisale niamul lui Ionaşco, adică jăluitorii şi cu niamul Tălcenii pentru aceaste pricini au arătat jăluitorii o mărturie din anul 7242 de la un Chirica prin carele ar fi adiverind că Nistor la moartea sa au făcut zapis de danie fiastrului său lui Ionaşco pe moşie Brăiţenii ca să stăpânească dinpreună cu Tălceana pentru acele bucate şi când au făcut mărturie acel Kirica ar fi fost de 110 ani şi ar fi arătând că ar fi purtato şi în sin şi sau prădădit când răscoalele şi arată paharnicul că au socotit să fie buni stăpânitori şi niamul lui Ionaşco în moşie Brăiţenii pe cât li să va veni parte în giumătate cu niamul Tălcenii, şi mai arată pah. că ar fi arătat cum că pentru această pricină ar fi mai avut giudecată, dar carte de giudecată nici o parte nici alta nar fi arătat, iar stăpânire tot împreună neamul Tălcenii cu niamul lui Ionaşco până atunce, după aceasta sau mai văzut la neamul Tălcenii şi o hotarnică pe moşie aceasta din anul 1778 Oct. 28 cu un an înainte

cărței de giudecată încredințată și de pah. Grigoraș Costachi prin carele hotarnică pre bătrânul al treilea din numita moșie Brăițenii adecă pre bătrânul Tălcenii îl dau în doa.ↄ părți și o parte se vede dată în parte Tălcineștilor și o parte în partea lui Ionașco și întrebândusă pe niamul Tălcenii de au fost față la acea hotărâtură și de au priimit de au dat atunce parte jăluitorului din partea Tălcenii și însuși ei au mărturisit înaintea noastră că față la hotărât au fost și au primit de leau dat parte care sau și stâlpit, dar liau spus că pe urmă sor giudeca. Apoi sau arătat neamul Tălcenii o mărturie de giudecată din anul acesta Febr. 12 iscălită de sfinție sa Episcopul de Huși și de Bălăsachi ce iaste făcută după cercetare ce au făcuto sfinție sa acestei pricini prin care îndatoresc pe niamul Tălcenii să de jăluitorilor bucatele ce să arată mai sus și să răscumpere ace parte de moșie, după care mărturie nemulțumindusă jăluitorii sau întrebat de stăpânesc ei acum ace parte de moșie și ei au arătat că din vreme ce niamul lor au luato cu danie până la hotărâtură, cum și de la hotărâtură și până acum o stăpânesc făcânduși cele trebuincioase a hranii lor iar dejmă nici de la alții străini nau luat fiind că așa iaste acolo obiceiu, de nime pe cei străini îi dejmuescu, precum la aceasta nici neamul Tălcenii la cea de pe urmă, nau putut tăgădui, deci întrebândusă și pe niamul Tălcenii, ce mai mult au să răspundă și pentru ce nu ingăduesc pe niamul lui Ionașco ași stăpâni ace parte de moșie și de aice înainte precum și până acum și ei au dat samă că niamul lui Ionașco nar fi avut ace danie de la Nistor și că ei rău să acolisăscu de acea parte, i la aceasta au eșit dintre dânșii un Calistrul monahul și înainte noastră, au mărturisit cu cuget curat precum de la tatăsău au auzit precum Nistor au dat ğumătate parte sa, danie fiastrăsău Ionașco și cum au auzit niamul Tălcenii mărturisire numitului monah îndată cu toții sau priimit că de va priimi blăstămul preosfințitului Mitropolit și va mărturisi tot întracesta chip, apoi să fie buni stăpânitori pe pol bătrân a lui Nistor tatăl Tălcenii pe care martur cu Vasile Arapul diiacul de divan și dinpreună cu dânșii sau triimis la Mitropolie și scoțindul înainte preosfințitului mitropolit deci fiind față și niamul Tălcenii au priimit arhierescul blăstăm precum de la tatăl său și de la alți au auzit că Nistor au dat danie lui Ionașco fiastrului său de acolo den Brăițeni.

Drept aceia de vreame ce niamul Tălcenil la hotărâtul moșiei au priimit și au dat ğumătate den parte ei niamului lui

Ionașco și au stâlpito și cu pietre hotară precum însuși nau tăgăduit de când sănt 50 ani și osebit de mărturia ce să arată la carte de ğudecată a pah. Gligoraș Costachi, dar după a lor priimire numitul monah care să vede trecut cu vârsta bătrâneţelor, au mărturisit că au auzit și el de acea danie, apoi cunoscut lucru iaste că dania au fost și de către noi sau găsit a fi cu dreptate și sau hotărât ca numiții jăluitori niamul lui Ionașco de acum înainte și în veci săși stăpânească parte lui Ionașco din bătrânul Tălčana, cu pace și fără nici o supărare mai mult. ačasta. 1786 Mai 28.

Gheorghe Sturza vel log., Costandin Paladi vel vornic, Toader Balș vel vornic.

Obs. Arh. stat. Iași Condica K. No. 382.

Varia

CC. *1803 Februarie 17.* Pre Inălţate Doamne,

După a Inălţimei tale poroncă adunânduue la sfânta Mitropolie am cercetat pricina de giudecată între Toader Anastase postelnicul, fiul răposatului medelnicer Gheorghie Anastase și Arghire Cuza pentru doi bătrâni din giumătate satului ce din ğos a moșii Băloseștii de la ţinutul Vasluiului, a cărora pricină după ce cu amăruntul cercetare ce sau făcut de către noi, întracest chip sau dovedit, precum în gios arătâm.

Numitul Toader Anastase întâiu au arătat un ispisoc din anul 7153 Fevr. 8 de la domnul Vasile Voevod, cu cari întărește lui Iorga vel spatar pe două părţi din satul Băloseștii de la ţinutul Vasluiului, ce au cumpărat de la Simeon Băisan și de la fratesău Opre călugărul, feciorii Varvarei Băisănesei bez trei părţi dintracelași sat ce arată că au rămas nevândute. Dmluį banul Arghire asupra ispisocului au vrut să să împotrivească cu o scrisoare din anii 7165 April 30 adică cu 12 ani în urmă ispisocului de sus arătat, prin care se cuprinde întracestu chipu, scriind Toderașco Jora sulgeriul, feciorul Anghelinei, nepotu de soru lui Simeon Băisan, pentru rândul satului Băloseștilor, care sat liau fost de moșie, și au fostu vândut doaă părţi de sat unchiul său Simeon Băisan, lui Iorga postelnicul văr lui Vasile Vodă, și liau fost dat unchiul lor Simeon Báisan, giumătate de Șofrănești iarăși la ţinutul Vasluiului. După aceia prilejindusă săvârșirea Iorgăi postelnicul și fiind Mihai șatrar capikihae la

Ţarigrad, dacă au venit de acolo a dăruit Vasile Vodă acele doaă părţi din Băloseşti lui Mihai şatrar. După cum şi Mihai şătrar fără zăbavă întru primineala domnilor sau săvârşit aice în ţară, apoi Stefan Boul vornicul cel mare arătând zapis cum şiau avut la Ţarigrad la Dumitrachi visternicul nişte unelte şi bani încă de la socrusău Stefan Vodă Tomşa, şi au dat scrisoare pe mâna lui Mihaiu şătrarul când au fost capikihae săi scoată acele unelte şi bani şi Mihai şătrar scoţând 760 lei de la giupăneasa lui Dumitraki vist. iau mâncat şi nu iau [dat nimica] lui Stefan Bou vornic, şi domnul cu boerii de atunce au socotit să ţie Stefan Boul ocinile şi altă ce va mai afla de a lui Mihai şătrar pentru acei 760 lei, între care fiind şi moşie Băloseştii sau tocmit numitul Toderaşco Jora sulger cu Stefan Bou vornic şi au dat lui Stefan Bou giumătate de sat de Şofrăneşti şi Jora să ţie Băloseştii; răspunzănd acum dlui ban Arghire cum că scrisoare aceasta ar surpa pe ispisocul domnului Vasile Voevod, ce lau arătat Toader Anastase care este pomenit mai sus; înpotrivă cărei scrisori ce au arătat dlui ban au mai arătat şi dlui Toader Anastase aceste scrisori adică întâiu un ispisoc de la domnul Stefan Vasile Voevod din anul 7169 Dec. 5 cu patru ani în urma scrisori, ce au arătat dlui ban, prin care să cuprinde că au miluit pe Andronachi vel post. cu un sat anume Băloseştii ce iaste pe Stavnic în ţinut Vasluiului, cu vadu de moară în apa Stavnicului şi cu loc de fânaţ în Vladnic şi cu locuri de prisăci care sat a fost a răposatului Iorga postelnic cumpărătură de la ficiorii Băisanului însă pre cât va fi ţinut Iorga postelnic pe atâta parte să ţie şi Andronic postelnic; al doile o carte din 7170 Decv. 19 de la dmnul Evstratie Dabija Vvod dată lui Andronic postelnic ca săşi facă slobozie la sat la Băloseşti, al treile, scrisoare tot dintracelaş anu Mart 1 de la Alexandra sora lui Iorga postelnicul şi cu feciorii ei Andronie blănar şi ficăsa Maria i Toderaşco şi Mârza şi cu toată săminţia lui Iorga post. prin care arată pentru rândul a două părţi de sat din Băloseşti de la ţinutul Vasluiului, care părţi au fost de cumpărătură lui Iorga post. de la Sămion Băisan şi de la tratesău Opre călugărul. ficiorii Varvarii Băisănesei şi neavând Iorga ficiori după moarte lui, fiind Vasile Vodă rudă mai de aproape au fost luat toate satele lui Iorga pe sama domniei, şi au fost luat şi acele doaă părţi din Băloşeşti şi liau dat lui Mihai şătrarul, iar după moarte lui Mihai şătrar neavând şi acela ficiori au luat acele părţi Stefan Vasile Vvod. şi liau dat lui Andronic postelnic,

căruia iau întărit și Evstratie Dabija Vod. apoi fiind aceștia rudenii lui Iorga post, și căzând toate ocinile lui pre mâna lor după moarte acelor domni, sau socotit și ei și au dat acele doaă părți din Bălosești danie tot lui Andronic post. dândui și dresăle ce au avut pre acele părți, și al patrule un ispisoc tot dintracelaș an Mart 2 de la domnul Evstratie Dabija Vodă ce întărește lui Andronic post. întocmai după scrisoare de danie de sus arătată, adică din scrisorile acestea sau înțăles desăvârșit cum că domnul Vasile Vvod, înpotriva dreptăței luase moșiile lui Iorga postelnicul căci deși nau avut Iorga ficiori dar au avut *soru* și sorusa să căde al clironomisi, precum în urmă așa să și vede că sau urmat, și cu greșală se dedese acele două părți din Bălosești lui Mihai șătrar cum și după moarte lui Mihai șătrar iarăși cu greșală le dedese domnul Stefan Vasile Vodă lui Andronic post. în care danie a domnului Stefan Vasile Vodă nici Andronic post. nu sau răzămat ce au priimit danie de la cei adevărați clironomi a lui Iorga post. întărindusă și cu ispisoc domnesc precum sau arătat mai sus. Pe lângă care scrisori ce au arătat Toader Anastase scrisoare acea de schimbu între Toderașco Jora sluger și între Stefan Bou vornic ce au arătato dlui ban rămâne fără de nici o putere. Căci dacă danie domnului Vasile Vodă ce au fost către Mihai șătrar au rămas ră, dăndui lucru stăin ce nau avut apoi și lui Ștefan Bou i sau împlinit cu lucru ce nau avut Mihai șătrar; au vrut dumnelui ban Arghire să să împotrivească și acestor scrisori arătând un izvod de împărțală din 7178 Maiu 26, adică cu 8 ani în urma danii ce au făcut clironomii lui Iorga post. către Andronic post. în care izvod să cuprinde întracest chip. zicând izvod de frați cari au fost ficiori ai Ieremiei Băisanului și a giupănesei lui Varvara, anume Simion Băisan și sora lui Todosia și Antonica și Anghelina și fratele lor Costin cari sau împărțit cu a lor drepte moșii ei în de săne de a lor bună voe, ce au ei despre părinții lor și de să vor mai găsi nescai dresă la cineva de împărțală mai demult să nu să criază, și să vede în parte Antonicăi giumătate de sat din Bălosești; răspunzând acum dlui ban cum că după împărțala aceasta acel Simeon Băisan, și cu fratesău Opre călugărul (care din mirenie sau chemat Costin) și să văd părțile lor vândute la Iorga post., ei nar fi avut împărtășire la aciastă moșie Bălosești, ce giumătate ar fi fost a surorilor Antonicăi (care acum să află supt stăpânirea sfintei mănăstiri sfântului Nicolae din Botoșani) și giumătate altei surori Angelina nu

ar fi stăpânindo dlui; şi că aceia rău ar fi vândut lui Iorga post., însă căutândusă de către noi izvodul acesta să vede sus vorbind ca din parte acelor 5 fraţi feciorii lui Ieremia Băisan şi gios se văd iscăliţi ficiorii lor; apoi şi în potriva acestui izvod Toader Anastasie au mai arătat aceste scrisori; întâiu un ispisoc din 7184 Ghenar 12 de la domnul Antonie Rusăt Vvod, (adică cu şase ani în urma acelui izvod de împărţală) întărind Anii giupănesii lui Andronic post. pe acele doao părţi din Băloseşti întocmai după danie clironomilor lui Iorga post., şi după ispisocul domnului Evstratie Dabija Vvod; al doile o copie adeverită de dlui spatar Stefan Sturza de pe o mărturie hotarnică din 7200 Iuli 11 (adică cu 22 ani în urma acelui izvod de împărţală) făcută de un Mărdare vornic de poartă şi de alţii. în care este iscălit şi Irimia Jora ficiorul lui Toderaşco Jora sulger, nepot Anghelinei, cum şi Dumitraşco Cuza clucer, ginerile lui Toderaşco Jora sulger prin care se cuprinde că au ales giumătate de sat de Băloseşti, adică 2 bătrâni şi giumătate a lui Alexandru postelnic parte din sus ce au cumpărat de la Apost Răciu, şi de la cumnatusău Gheorghe ficior lui Ionaşco căpitan de Negreşti (care ace giumătate de sat parte de sus acum se află sub stăpânirea mănăstirei sf. Neculai din Botoşani) iar giumătate de sat parte din gios arată acei hotarnici că sau ales Mihăi neguţitorului şi Irimicăi Jorăi, însă 2 bătrâni să ţie Miha şi giumătate de bătrân Irimia Jora, şi tot întrace zi au făcut acei hotarnici şi osăbit izvod în ce chip au măsurat numita moşie; asupra cărie hotarnici este la numita mănăstire şi ispisoc de întăritură tot dintracelaşi anu Iulie 23 de la domnul Costandin Voevod, al treile o scrisoare din 7204 April 23 de la Gavril Băisan i Gavril Mogăldea şi cu nepoţii lor feciorii lui Tofan, precum sau învoit cu Neculaiu neguţitorul şi cu Apost Răciul şi Gheorghie Morariul să sape ei la *poduşcă*, cineşi pe partia sa, pe cât i sa veni în matca Bârladului, făcânduşi moară întro ţărmure Neculaiu neguţitorul, i Răcul şi cu Gheorghe Morariul, iar întro ţărmure săş facă ei şi cu nepoţii lor ficiorii lui Tofan, şi când a fi apă puţină să umble morile cu săptămâna pe rând; al patrulea o carte gospod din 7218 Iunie 26 de la Domnul Neculai Alexandru Voevod, dată lui Neculaiu neguţitoriul ca să ia de a zăce de pe moşie ce are la Băloseşti, iar cui i să va părea cu strâmbul să vie de faţă.

Adică din scrisorile aceste ce au mai arătat Toader Anastasi îndestul au fost judecăţii să înţăleagă că izvodul acel de

împărţală ce lau arătat dmlui ban rămâne răsuflatu, în vreme cându în urma lui cu şase ani, giupăneasa lui Andronie postelnic şau luat ispisoc de întăritură de la domnul Antonie Rusăt Vod. şi în vreme când cu 12 ani în urmă hotărândusă moşia Băloseştii să arată că doi bătrâni din giumătatea satului ce din gios era a lui Miha neguţitoriul. şi giumătate de bătrân a lui Ionaşco Jora cât şi cumnatul său Dumitraşco Cuza, nepoţii Anghelinei, care hotarnică sau întărit şi cu ispisoc domnescu; apoi dacă izvodul acel de impărţală era bun şi acea giumătate de sat era a moaşei lor Anghelina, cum de pricinue să fii doi bătrâni a lui Miha neguţitoriul, ce iată dar că acel izvod lau făcut între dânşii cum au voit, şi nu poate giudecata să de întro parte ispisoace domneşti şi să pue temeiu pe un izvod ca acela.

Apoi şi pe scrisorile acestea iarăşi au vrut dlui ban Arghire să le întâmpine, întâiu cu altă împărţală din 7229 Fevr. 15 cuprinzătoare în ce chip sau împărţit ocinile lui Toderaşco Jora sulger şi a giupănesei sale Vasilca între nepoţii lor şi în partea lui Solomon şatrar, între altele sâ vede şi pol sat Băloseştii la Vasluiu (răspunzând acmu dmlui ban că întrace ginmătate de sat sar fi cuprinzându şi acele părţi ce le 'trage Toader Anastasi). al doilea o scrisoare din 7259 Maiu 19; de la răposat logofăt Iordachi Canta, prin care să cuprinde că moşul său Stefan Bou vornic având la Ţarigrad la un Dumitrachi vist. nişte unelte şi bani au fost dat zapisul pe mâna unui Mihaiu şatrar, când au fost Capikihae ca săi scoată acele unelte şi bani, şi au scos 760 lei şi iau mâncat el (ψλ) şi grăbindul moarte aice în ţară până a nu plăti banii, au cerut Stefan Bou giudecată cu giupăneasa lui Mihai şatrar şi cu fraţii lui şi judecata au dat dreptate lui Stefan Bou, să ţie moşiile şi ori ce alta ar afla de a lui Mihai şatrar, şi găsind Stefan Boul de a lui Mihai şătrar doaă părţi de moşie din sat din Băloseşti, ot ţinut Vasluiului, liau luat în stăpânire sa pentru banii ce iau mâncat şi apoi Toader Jora sulger fecior Anghelinei nepot de sor lui Simion Băisan au stătut după Stefan Bou să facă schimbu săi de altă moşie. şi să rămâe Băloseştii la Jora, şi învoindul au lăsat Băloseştii la Jora, şi Jora au dat Boului giumătate de sat de Şofrăneşti; după cum arată zapisul lui Toader Jora din 7165 (care sau pomenit mai sus) şi acele scrisori fiind în mâna Marii mătuşei răpousatului logofăt Iordachi Canta giupăniasa unchiului său Ilie Canta vist. nu liau mai scos ca să cerci stăpânire acei giumătăţi de sat de Şofrăneşti până ce sau săvârşit, dar

după moarte mătuşisa rămâind toate ale sale pre mâna răposatului logofăt, după diiata ce iau făcut au găsit în scrisori şi dovezile acei giumătăţi de sat de Şofrăneşti şi cercând de rândul acei moşii au aflatu stăpânindusă de Toader Cuza postelnicul, nepot de fată lui Toader Jora sulger; şi întrebândul cu ce stăpâneşte de vreme ce zapisul moşului său este în măna răpousatului logofăt, el au arătat că acea giumătate de sat de Şofrăneşti au cumpărato de la fratele său Veličcu şi frăţinisău încă iau vânduto Ion Băisan nepot lui Băisan; dar cetindu zapisul de schimbu Jorăi sulger însuşi Toader Cuza ar fi cunoscut ca rău au cumpărat neavându treabă Băisan cu ace giumătate de sat *Şofrăneşti, însă find aşăzare Cuzii pe acea moşie,* au stătut după răpousatul logofăt, săi de altă moşie pentru moşie şi nepoftindui strămutare sau învoit şi au lăsat Cuzii ace giumătate de satu Şofrăneşti şi în locul ei au luat de la Cuza giumătate de sat de *Răzina* de la ţărmurile Nistrului din ţinutul Orheiului, ce au zis Cuza că au fost drept acelui Ion Băisan ce au vândut Şofrăneştii fără de ispravă, luând asupra sa că de va eşi vreo gâlceavă pentru Răzina el să de samă, răspunzând acum dlui ban că după aceste scrisori tot părintele dsale şi dlui ar fi stăpânit Băloseştii fără să să amestece clironomii lui Andronic post. sau în urmă Gheorghie Anastasie tatăl acestui Toader Anastasi, arătând şi un *tacrir* de mărturiile ce au dat cinci ţarani la anul 1799 Ghenar 29 înainte sulgerului Ioan Tăutu; In protiva şi acestor scrisori a dumisale banului iarăşi au mai arătat Toader Anastase şi alte scrisori: întâiu o copie de pe un ispisoc din 7260 Iunie 20 de la domnul Costandin Mihail Cehan Vvod, ce întăreşte lui Macarie protosinghelul a patriarhului Antiohiei după o mărturie hotarnică tot întracelaş an făcută de Toader Jora stolnicul, şi de Simeon Keşco uricar pe giumătate de sat de Băloseşti parte de sus, ce au dato danie Frangole feciorul lui Pandeli nepot lui Frangole, vameş, la patriarhie Antiohiei, care şi Frangole vameş au fost luato de la Alexandru postelnic pentru 298 lei ce iau rămas dătoriu şi arată cum acei hotarnici au încheiet hotarul satului pe din sus, iar pe din gios au mersu pe hotarul vechiu, ce desparte giumătate de sat de Băloseşti care o stăpâne parte din gios Solomon Botez şătrar şi cu Neculăiasă neguţitoriţă aflândusă ispisocul acesta la mănăstire sfântului Neculaiu din Botoşani, ce stăpâneşte giumătate de sat de Băloseşti parte de sus, adică din ispisocul acesta sau înţăles că fiind cu 31 ani în urmă acestei împărţale ce au arătat dlui ban, şi cu un an în

urma scrisorii răposatului logofăt Iordachi Canta, stăpânire clironomului lui Andronic postelnic din numita moşie nau lipsit, ce au mersu de şiru, şi dacă era bună împărţala şi giumătate de sat era deplin a lui Solomon Botez şatrar cum de îngăduia pe femeia lui Neculaiu neguţitoriul ca să stăpâniască; care dintracesta îndestul să cunoaşte că şi împărţala aceasta era răsuflată; căci unde socotia să zică pol bătrân au zis pol sat şi tot dintraceasta să 'devedeşte că şi mărturiile acelor cinci ţarani, asupra a toată giumătate de satu săntu neadivărate, iar boerii Cuzăşti au putut să aibă stăpânire în numita moşie, însă numai pe giumătate de bătrân, iar nu mai mult. Aşijdere şi cu scrisoare răpoosatului logofăt Iordachi Canta nu poate dmlui ban să să agiute, cum că Toader Cuza în locul Şofrăneştilor ar fi stăpânit Băloseştii şi că de nar fi stăpânit Băloseştii, şar fi luat înapoi Răzina, când răpăusatul logofăt. după schimbul Jorăi cu Boul vornic (care din dată să vedi că au rămas rău) trecând 94 ani au apucat pe Toader Cuza nepot Jorăi cu acele scrisori răsuflate ca săi răspundă schimbul, şi Cuza fără săşi cerce mai mult dreptate şi să' dovedească că acel schimbu au fostu rău, au dat ace giumătats de sat de Răzina, ce era a lui Ion Băisan ca celuia de la care Cuza în urma schimbului cu Bou cumpărase Şofrăneştii şi nau fost pricină a să întoarce Cuza ca să stăpânească Băloseşti, când el pentru Şofrăneşti au împlinit răpoosatului logofăt, cu lucrul de a vânzătorului şi nici sau împotrivit atunci Cuza cu aceste împărţăli ce le arată acum dlui ban. care şi dintraceasta iarăşi să înţălege că au fost nişte împărţăli răsuflate; apoi cu 11 ani în urma ispisocului domnului Costandin Mihaiu Racoviţă Vvod, ce este la mănăstire sfântului Neculaiu den Botoşani, în care să arată stăpânire Neculăesăi neguţitoriţăi în numita moşie la anii 7271 Maiu 25, Sanda pe care au ţinuto Ioniţă fičorul lui Neculaiu neguţitorul faci socoteală cu nepoţii bărbatului ei, anume Veniamin şi Ştefau fečorii lui Costandin Anastasă 2 vist. (adică unchiul acestui Toader Anastasă), pentru 2034 lei 60 bani ce avea să ia de la bărbatul ei şi înpotriva acelor bani, liau dat vii, dugheni. i moşie *Canţireştii* de la ţinut Vasluiului, şi părţile din Băloseşti, cum pre largu arată copie de pe scrisoare ei ce este la Toader Anastase, încredinţată de răpousatul Mitropolit Gavril; după aceia la anul 1767 April 2 de când sănt 34 ani fac înpărţală fraţii adică Veniamin, i Gheorghie şi Stefan ficiorii lui Costandin Anastasi vtori visternic şi în parte lui Gheorghi tatul lui Toader Anastase între altele sânt

și acele doaâ părţi din Băloseşti de la ţinut Vasluiului, ce liau luat de la femeia lui Ioniță a Niculăesii, după care apoi la anul 1784 April 29 Toader Anastasi au luat și carte de stăpânit de la Mărie Sa Alexandru Costandin Vvod pe lângă care mai în urmă sau mai sporit și aceste scrisori, adică o mărturie din 1794 August 9 de la Pavăl Sandagiul şi altu mazil adiverită ei de răposaţii căminar Ion Sturza și Dumitrachi Miclescul fiind ispravnici la Vaslui, prin care se cuprindé că după carte domnească ce au dus Toader Anastasie pentru părţile ce are în Băloseşti au făcut cercetare la faţa locului și au aflat că giumătate de satu este a mănăstirei sfântului Neculaiu din Botoșanı care o ţine în orândă *pitar Ioan Cuza fratele dsale banului Arghire*, iar doi bătrâni sănt a lui Toader Anastasie asupra cărora de şese ani au avut și vechil pe un diiacon Gheorghie Poiată din Glodeni, și întrebând pe pitar Ioan Cuza de are ceva a răspunde au dat răspunsu că nu ari mai mult de cât giumătate de hotar din parte de gios din cinci bătrâni ce îmblă tot satul, care ace giumătate de bătrân au văzuto stâlpită și cu petre. și un izvod din 1798 Iuli 10 iscălit de răpousat stolnic Dumitrachi Miclescul de măsura ce au făcut satului Băloseștii în care arată că doi bătrăni sănt a lui Toader Anastase, cum și un răvaş a pitar Ioan Cuza ce scrie către Toader Anastasie pentru parte ce are în Băloseşti ca ori cu bani ori cu schimbu să o de frăţinisău adică dsale banului Arghirie sau săi triimită un sănet că iau vândut venitul cu câţiva ani mai înainte.

Pre Inalţate Doamne, aceste fiind scrisorile și răspunsurile și de o parte și de alta precum arătăm mai sus asupra cărora stând cu toată luare aminte a socoti sau cunoscut desăvârșit că cumpărătura lui Iorga postelnic pe acei doi bătrâni din Băloseşti au fost driaptă și bună, iar danie ce au fost făcut domnul Vasile Vvod, lui Mihai şătrar, după moartea lui Iorga post. au rămas ră, fiindcă Iorga postelnicul au avut soru, care aceia să cădea a clironomisi pe fratesău și dacă danie către Mihai şătrar au fost ră, apoi și schimbul ce făcuse Stefan Bou vornic cu Toderaşco Jora sulger iarăşi au rămas rău, pentru că să împlinisă lui Stefan Bou cu lucrul ce nau avut Mihai şătrariul și că acel schimbu au rămas rău, însuși prin faptă și cu vrednici dovezi să adivereşte căci de o parte acele doaâ părţi din Băloseşti, cu cinci ani în urma acelui schimbu luândusă de către Alexandra sora lui Iorga postelnic, liau dat danie lui Andronic post. care apoi de șir fără curmare în curgere de 101 ani păn au întrat la

Anăstăkești sau stăpânit de Andronic post. și de clironomii săi precum arată ispisoace domnești și alte scrisori una după alta, fără a da pricină de împedecare; de altă parte și clironomii lui Toader Jora sulger, ace giumătate de sat de Șofrănești ce o dedese lui Stefan Bou vornic în urma schimbului au întrat iarăși la a lor stăpânire cumpărândo de la Băisănești, și au stăpânito cu pace despre Stefan Boul și despre clironomii săi în curgere de 94 ani. până la răpousatul logofăt Iordachi Canta, când atunce iau apucat cu schimbul acel răsuflat și ei fără săși cerce mai mult dreptate, au dat răpousatului logofăt ace giumătate de satu de Răzina. ce era a lui Băisan de la care cumpărase Șofrăneștii, nevăzândusă nimene răspunzătoriu din partea lui Băisan; i apoi și de când au întrat acele doaă părți din Băloseşti, la Anăstăkeşti, fiind trecuţi 38 ani, chiar de nu va fi stăpânit tatăl acestui Toader Anastasi (asupra căruia pont a nestăpânirii dlui ban Arghirie ar vrea să pună temeiu văzândusă întraltele intâmpinat) dar iarăși tăcere nu sau făcut căci 34 ani săntu de când sau împărțit frații, 17 ani săntu de când Toader Anastase au luat carte gspod de stăpânire, 7 ani sănt de când sau făcut cercetare la fața locului și iată dar că nau contenit ași cerca lucrul lor, nici au lăsat să triacă vreme peste 40 ani ca săi poată întâmpina pravila și înprotiva acestora nu poate să aibă temeiu zisul dsale banului cu pontul nestăpânirii, căci de va fi și stăpânit dlui precum zice, o stăpânire ca aceasta nu să socotește de bună ce cu ră credință, mai ales că acesta nau fost lucrul întreg ce părți, unde și dlui au avut răzășie cu ğumătate de bătrân.

Pentru aceia noi așa găsim cu cale și cu dreptate ca Toader Anastase să aibă ași stăpâni acele două părți din numita moșie Băloseștii după vrednicile dovezi ce are neîmpedecândul paragrafi a trecerii anilor, căci paragrafi îi socotește acolo unde nu să vede nici ca cum dovadă de cerçare în curgere de 40 ani prepuindu atunce giudecata, că acel lucru ori cu vânzare ori cu danie sau cu alt chip au eșit de la niamul acelor cel cer peste 40 ani, dar la pricina aceasta nu încape paragrafi după dovezile ce se văd, necurmate și potrivite una cu alta; și înștiințăm, iar hotărâre ce desăvârșită râmâne la Inălțime ta.

1803 Fevruarie 27.

A înălţimei tale către Dumnezeu smerit rugătoriu
Iacov Mitropolit Moldavei.
Pre plecate slugi
Const. Balş vel log., Th. Balş vel vorn., D. Ralet vel vorn.
Sau trecut în condică, Matei condicar.

Obs. Proprietatea d-lui Sandu Râşcanu, fost deputat. Surete şi Izvoade ms. XX, 289.

CCI. 7227 Mart 20 (1719). Zapis a lui Ioniţă Băisan ficiorul lui Gavrilaş Băisan, şi a soţii sale Catrinei prin care arată că de nimene siliţi nici asupriţi ci de a lor bună voe au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie un bătrân şi giumătate din sat din Şofrăneştii lui *Velişco Cuzei* drept 30 lei bătuţi. Aşijderea au dat danie ğumătate de bătrân tot dintracelaşi sat din Şofrăneşti iarăşi lui Velişco Cuzei pentru mult bine ce lea făcut la nevoia lor. pe care să le fie dreaptă ocină şi moşie în veci.

CCII. 7227 Mart 20 (1719). Zapis a lui Nistor Băisan ficior lui Tofan Băisan cuprinzător că de nimene silit nici asuprit, ci de a sa bună voe au văndut a lui dreaptă baştină moşie parte sa ce sau venit un bătrăn din sat din Şofrăneşti lui *Veličco Cuzei* drept 20 lei bătuţi, şi ca săi fie dreaptă ocină şi moşie în veci,

CCIII. 1806 April 16. Scrisoare din partea Nastasăi fata săvârşitului Vasile Cuza post. i soţul său Ilie Vàrnav şi a Smarandei iarăşi fata lui Vasile Cuza dinpreună şi cu soţul ei Vasile Popa adiverind prin acea scrisoare că având ei înpreună cu vărul lor Grigorie Cuza părţi în 2 moşii, o parte în Coroeşti la ţinut Tutovei, pe apa Bogdanei şi altă parte în Şofrăneşti, la ţinut Vasluiului pe apa Şacovăţului aleasă şi hotărâtă de către răzăşi din care parte trag ei cu alţi fraţi a lor giumătate parte tatului lor Vasile Cuza iar giumătate trage numitul vărul lor Grigore, iarăşi cu fraţii săi, parte tatălui său, şi unchiul lor Costandin Cuza, şi că socotindusă sau învoit întracestaşi chip adică ei au dat vărului lor Grigorie Cuza. părţile lor acelor 2 surori cari iaste giumătate din partea tatălui lor din Şofrăneşti, afară de părţile altor fraţi, iar numitul Grigorie liau dat parte sa din Coroeşti a şapte parte din partea părintelui său, afară iarăşi de 6 părţi a altor fraţi ai săi şi deosebit pe lângă parte sa ace din Coroeşti liau mai dat şi 2000 lei şi că aşa sau săvârşit acel schimbu, între dânşii cu învoiala şi mulţămirea despre amândoaă părţile, după care să aibă a stăpâni părţile acele cu bună pacecari scrisoari este intărită şi de către divan.

CCIV. 1814 Iuli 16. Zapis din partea a trei fraţi Cuzăşti, Costandin, Ioan şi Gheorghe din satul Şofrăneşti, prin care arată că rămâind datoriu săvârşitul fratele lor Grigorie cu 40 lei cămin. C. Carp şi apucândui atunce pe dânşii fraţii ca să dee banii sau rugat pomenitului boeriu. ca săi aştepte până la sf. Dnmitru răspunzândui banii cu dobânda lor câte 5 lei la pungă pe lună, iar nedând banii la vadea atunci să aibă a trage din amanetul pus de fratele lor Grigore Cuza 2 scrisori de Şofrăneşti cum arată acest zapis. în dosul căruia zapis este adiverinţa agăi C. Carp că au primit 452 lei de la postel. Ion Cuza. şi iau dat scrisorile ce au fost amanet.

CCV. 1826 April 5. Zapis a lui C. Cuza şi Ion Cuza cuprinzătoare că sau împrumutat cu 505 lei 20 parale de la Hriste Turculeţ, cu vade păn la sf. Gheorghe, anul 1827 April 23 cu dobânda de 7 pol lei pe lună, iar nevroind a da banii la vade săi dee partea fratelui lor Grigorie Cuza cum arată acest zapis.

CCVI. 1826 April 18. O adiverinţă a dsale sardarului Grigore că au primit de la Hriste Turculeţ 50 lei havaetul cărţii divanului de giudecată din 1821 Mart 10 pentru un schimbu de Şofrăneşti şi iau dat acea adiverinţă ca săş poată câuta dreptate cu neamurile sale.

CCVII. 1826 Mai 10. O copie de pe scrisoare din partea lui C. Cuza, Matei Turculeţ, Ion Cuza şi Gavril Buzdugan, post. cuprinzătoare că sau alcătuit unul cu altul ca nişte fraţi ca să scoată ingineriu şi hotarnic pentru moşia lor Şofrăneştii să o lămurească de împresurările ce pătimea; însă întru acea trebuinţă ori ce cheltueli sau urmat şi sar urma la măna stoln. Mihai Cuza, să răspunză banii cu dobânda lor.

CCVIII. 1827 April 23. Un contract a lui C. Cuza şi Ion Cuza prin care arată că parte fratelui lor Grigore Cuza au dato ginerelui Hriste Turculeţ pe un an câte 200 lei pe 5 ani începător de la 1827 şi să sfârşeşte la 1832 şi până la arătata vade să o stăpânească la care şi amanetarisire vor sta la numitul Turculeţ cum arată şi acest contract.

CCIX. 1828 Apr. 22. Contract a lui Hriste Turculeţ dat la măna stoln. Mihai Cuza cuprinzător că prin bună tocmală şi învoială iau vândut venitul părţii de moşie din moşia Şofrăneştii a răposat. post. Grigore Cuza de patru ani bez un an ce lau stăpânit el, cu tocmală pe 2 ani de zile câte 412 lei şi jum, pe care bani după tocmală 825 lei iau şi priimit înainte toţi deplin în mânule sale. iar pe 2 ani are săi răspundă stolnic Cuza câte

200 lei pe an, ciironomului săvârşitului Grigore Cuza. după glăsuirea contractului ce au cumpărat şi el pe 5 ani de la Costandin şi Ioan Cuza, cari condract înpreun şi cu alte părţi ce au fost amanet la aga Costin Carp după izvod ce au priimit de la stoln. Cuza că iau făcut teslim şi în cuprindere condratului să aibă a stăpâni moşia aratată şi aş luoa venitul din toate.

CCX. 1829 Mart 25. Zapis a lui Gheorghie Cuza sin postelnic Costandin Cuza, cuprinzătoriu că de nimene silit nici asuprit ce de a sa bună voe au vândut stolnic Mihăilă Cuza de veci 50 stânj. din moşia Şofrăneştii câte 30 lei stânjănul cari cuprind bani pe suma stânjănllor 1500 lei pe cari bani cu banii ce iau fost dator cu zapisă, şi cu ceia ce au fost datoriu şi cu bani peşin ce au priimit la sfârşitul socotelilor. şi la facerea zapisului de vânzare priimindusi săneturile şi ceialalţi bani ce cuprinde suma de sus sau priimit deplin în mănule sale, pe care stânjăni săi stăpănească în bună pace, nesupărat de către nimene, ca să fie dreaptă ocină şi moşie şi atât numitul stolnic, cum şi toţi urmaşii săi, care zapis este întărit şi de către isprăvnicie Vasluiului la acelaş an Noem. 19 pe cinci ani şi marturii ce au fost faţă.

CCXI. 1830 Ghenar 15. Cartea isprăvniciei Vasluiului către gramaticul Dumitrachi Riinolu ot Todireşti cuprinzătoare de dreptaţile dsale stolnicul şi de înpotrivire pârâţilor şi ca să margă la faţa locului şi luând de pravăţ condiţiile condractului mărturie de cercetare a pah. Gavril Cardaş să făcă lămurita catagrafie de toate pagubile jăluitorului stoln, şi către cine anume preţăluind şi pătimirile, cum arată mai pre larg această carte.

CCXII. 1830 April 25. Inştiinţare către isprăvnicie din parte rânduitului Dumitrachi Riinolu, ce după poroncă ce au dat stol. M. Cuza pentru împotrivire la stăpânirea unor părţi de moşie cu anu ce au vândut Cost. şi Ioniţă Cuzăşti, Hriste Turculeţ, care părţi şi Hriste leau vândut stoln. Cuza, după ce iau stăpânit un an. şi că au mers la faţa locului şi în fiinţa tuturor au intrat în cercetare, şi ficorul lui Costantin Cuza au dat răspuns că după iscălitura tatului său au urmat, a lăsa pe stolnic să stăpănească după condract, iar Ioan Cuza şi căm. Matei Turcu şi Gavrilaş Buzdugan ce au giudecată şi că vor merge la isprăvnicie spre înfăţişare cu stolnic.

CCXIII. 1830 Mai 30. Inştiinţare isprăv. Vasluiului către divan cuprinzătoare pricinei şi că de către isprăvnicie sau găsit decuviinţă că de vreme ce pârâţii vor a dipărta pe stolnic din stă-

pânire a doi ani. să răspundă acei 400 lei ce au dat fetei Hristei, căci deși dreptate lor mâna pe stolnic Mihăilă de la Hriste de ai cere, dar fiind că Hriste alta nu are de cât zestre femeii. de la care iarăşi ei trebue săi împotrivască de a nu împlini și că această pagubă i să pricinueşte jăluitorului stolnic numai din pricina lor, căci dintruntăiu de şi arăta nemulţumire lor, că nu vor a fi el posesor, nu cumpăra să dei acel folos Hristei, pe care săl păgubească, căci de și tocmala liau fost ca pe doi ani să plătească câte 400 lei și pe doi ani câte doă, dar folosul cumpărătorului Mihăilă iau fost in stăpânire a patru ani, iar nu numai în doi ani fiind tot un condract, iar nu pe doi ani un condract și pe doi ani ei altul și fiind că sau arătat nemulţămiţi cu socotinţa judecătorilor li sau pus vadea de 15 zile ca să să afle la divan cum mai pre larg arată această înștiințare.

Obs. „Din opisul Şofrăneştilor" Arh. statului Iași. Lit. III, 47. Surete şi Izvoade ms. XX, 303.

CCXIV. *1765 Iuli 11.* † Adică ѧu Racъleșъ dinpreună cu soţu meu Safta fata lui Tiron vorъnicul. făcutam adevărat zapisul nostru. la cinstit mâna dumisal. cuconului Ioniţă Cuza biv vel stolnicu. precum să s știѧ că iam vândut unъ locъ di prisacă. cu pometi di tot felul în ţinutul Vasluiului. și cu o delniţă de fânъ în preğurul prisăci acest loc iam vândut dum. cuconului Ioniţi Cuzi biv vel stolnicъ şi ğupănesi dum. și cuconilorъ dum. din hotarul Băneştilor ce iasti în zare Telejni. car(e) locu iaste făcutъ din pădure di socru meu Neculaiu Tiron vornicъ de poart. fičor lui Vasil(e) banul deč să o stăpânescă dum. cu bună paci și nimi din fičor noștri să naibă a s mesteca sau din nepoţi căč că am vândut de bună voia nostră și de nim(e) siliţ nič asupriţ. ce de a nostră voѧ dreapъtъ doazăci de lei. bani gata deč văzind plata deplin întru mănule nostre. iam dat și noi acestъ adivărat zapisъ al nostru ca săi hiѧ de mar(e) credinţă dinainte a mulţi boiari. și boernaș car(e) mai ğos arată și iscăliţi.

leat 7273 Iuli 11.

Az Andrei Racleș, † Safta fata vornicului Tiron vornicu de portă, și eu Ioniţă Iurașcu am scris zapisul cu zisa badilui Andreiu Racleș, Negoiţă, † Ĕu Vasilie Poruţkii, † Eu Tofan monah, † Eu Neculai Poruschî, † Eu Tuduru Poruschi.

(Acta A. C. Cuza, Surete ms. XX, 722).

CCXV. *1767 Mart 15.* Adecă eu Ursul Poponeţ ot Zăpodeni făcutam adevărat şi încredinţat zapisul mieu la cinstita mâna dumisale cuconului Ioniţă Cuza biv vel stolnic precum să să ştie că de nime nesălit nici asuprit ce de a mea bună voe am dat dumisale un loc de prisacă danie din *čofeni* de la casa ce vechi a părinţilor mei, mai din dial fiindu că mult bine la neputinţa me am avut de la dmlui şi să fii dumisale şi cucoanii dmsale şi cuconilor şi nepoţilor dsale drept loc de prisacă în veci. iar carii sar ispiti ca să străce acastă danie a me să fii blăstămat de domnul nostru Isus Hs. şi de precurata maica sfinţii sale şi de 318 părinţi, însă loc cel de prisacă lam dat cu fânaţ ce este penpregurul prisăcii. şi pentru credinţă am pus şi degetul şi cându am datu dlui acest loc de prisacă sau tâmplat mulţi oameni buni cari toţi au iscălit.

1767 Mart 15 dni.

† Eu Ursul Poponeţ ot čofeni, † Eu Ioana Coglnciasă (Cogălniceasă) nepoata me, Cost. Crupenski 2 spat. mam tâmplat, Eu Vas. Buzdugan mam tâmplat faţă, Şi eu Vasălachi logofăt am scris acest zapis cu zisa Ursului Poponeţ, Şi eu Maftei Parfeni ot Bărzăşti mam tâmplat faţă, † Şi eu Ioniţă Tile martur căci am fost faţă.

(Acta A. C. Cuza. Surete ms. XX, 723).

CCXVI. *1766 Aug. 1.* Adică eu Kirilă Poroski făcutam adivărat şi încredinţat zapisul mieu la mâna dumisale Ioniţe Cuze biv vel stolnic, precum să să ştie că de a me bună voe am dat şi am dăruit dumisale un loc de cas şi doao livezi unde au fost casăle mele tot din Bărzăşti şi livezile una este din dial de casă şi una din vale. cu meri domneşti, şi cu prăseci şi vişini şi alţi meri şi cereşi. şi în scurt tot feliul de poame. am dat dumisale ca săi fii dreaptă ocină şi moşie neclătit în veci dumisale şi cucoanei dumisale şi cuconilor şi strănepoţilor şi a tot rodul dumisale iar cine sar scula din fraţi sau din rudele mele să străce acastă danie a me. să fie blăstămaţi de domnul nostru Isus Hs. şi de precurata maica sfinţii sale şi de 318 sfinţi părinţi pentru că mult bine şi ajutor miau făcut dmlui la nevoe me şi la neputinţa me, şi eu încă după multă facere de bine ce miau făcut dmlui, neavând cu alta săl mulţămăscu am mulţămit cu acest loc de cas şi 2 livezi şi cu loc de prisacă şi pen-

tru mai mare credinţă am iscălit şi când am dat dumisale aciastă danie sau tâmplat mulţi oameni buni cari au şi iscălit.

1756 Avg. 1.

Chiril Poroski monah, Gheorghe Teplea.

(Acta A. C. Cuza. Surete ms. XX, 724).

CCXVII. *1774. Ghenar 16.* De la boerii divanului a Cnejiei Moldovii de la departamentul de ğudecată.

Carte de ğudecată

La divan la departamentul de ğudecată sau ğudecat Safta fata lui *Ion Zmăul čau fost vornic de poartă,* cu dmlui Ioan Cuzea spatar. arătându ačastă Saftă cum că Nicolai Tiron vornic de poartă, moşul acestei Saftei, după ce au murit el şi femeia lui, iar fi rămas o fiiastră anume Safta, şi toată moştenirea unchiului ei lui Tiron vornic, cât şi părţile lor de moşie au rămas la mâna acei fiestre a Saftei cum şi scrisorile ceale de moşie şi pe urmă acea Saftă sau sculat şi au vândut dsale spat. Cuzei şi părţile unchiului lor Nicalai Tiron cum şi părţile lor fâr de ştirea lor şi mergându ia la dlui spatar ca săi întoarcă cheltuiala şi bani ce ar fi dat, dmlui spatar nau primit arătândui căi iaste danie, iar cât pentru partea ei au arătat că iau zis ca s margă săş stăpânească şi iau dat şi însămnare de cât pământ are, şi că ştiindu că sintu vândute, iar nu săntu danie de la divan au cerut dreptate ca sâ le răscumpere acele părţi a unchiului său ce lea luat de la Safta. De faţă fiindu la divan şi dum. Ioniţă Cuzea spatar. au arătat o scrisoare de danie din văleat 1762 Ghenar 1, fiindu iscălită Safta fata lui Nicolai Tiron vornic de poartă şi cu fečorii ei Ioniţă, Mariia şi Aniţa, iscălită fiind şi de alţi răzeşi anume Chiril Poruskie monah, i Stefan Gălușcă, i Şărban Gândul şi alţi răzăşi, întru care scrie ačasta Safta şi cu fečorii ei că peutru multe faceri de bine şi mila ce au fâcut dmlui Ioniţă Cuzea spatar cu dânsa şi cu casa ei, dintru a ei bună voe sau socotit şi au dat danie toate părţile lor de moşie de la ţinut Vasluiului dumisale spatar Ioniţă Cuzei, care moşii iau rămas de la tatăl său Nicolai Tiron vornic de poartă, partea lor cătă sar alege, din satul Bărzâştii, pe care loc de tatăl său săntu făcute case şi biserică şi livezi; şi iarăşi toată partea lor cătă sar alege din sat din Liudeşti cu vad de moară în Bârlad, care vadu se numeşte a Stratului Bărzescul, şi toate părţiie din Băneşti şi din Tăcmăneşti, cum şi părţile din moşiea Podenii, care sănt peste Bărlad, despre răsărit, care părţi din Podeni

săntu stâlpite de cătră alţi răzeşi; aceste părţi de moşie, toate câte să vor alege, părţile tătânesău cu vad de moară în Bârlad cu locuri de priseci, cu livezi de pomi, cu locuri de fânaţe, cu baltă de peşte, în Liudeasca, tot locul cu tot venitul, lau dat danie mai sus numitului boeriu, ca săi fie moşie în veci neclătită arătându că la toate neputinţele ei, de la niamurile ei nici un ajutor sau căutare nau avut, fără numai de la dumlui spatar, deci dintracăstă scrisoare de danie cunoscândusă cum că dmn. spătar nu stăpâneşte părţile de moşie a Saftei fetei Zmăului, făr numai părţile Saftei, a fetei lui Neculai Tiron vornicul de poartă, de la divan am hotărât ce are dmn, spatarul Ioan Cuzea de la Safta fata lui Tiron şi de la ficiori ei să aibă a stăpâni toate acele părţi de moşie, cei săntu date danie cu bună pace despre Safta fata Zmăului ca pe a sale drepte ocine şi moşii după danie ce are. ҂аψѻд Ghen. 16.

L. Balş log., C. Paladi vorn., A. Rg. post., Balş stolnic, Iordachi Cantacuzino, procit 2 logofăt.

Sau trecut la condică.

(Acta A. C. Cuza. Surete ms. XX, 725).

CCXVIII. *1774. Fevruar 1.* Adecă eu Toma fečorul răpăosatului Vasălachi Cozma şetrar; adiverez cu acăstă scrisoare a me la măna dumisale Ioan Cuza biv vel spatar, precum să să ştie că având multă pricină cu dmlui pentru morile carile liau făcut tatăl mieu in apa Bărladului pe moşia *Liudeştii*, cari săntu la ţinut Vasluiului, pentru cari mori eşind noi şi la divan înainte veliţilor boeri şi zicându dlui spătar precum că Chiriiac Poroschi când au văndut moşie tătânimeu iau vânduto cu vadul morii cei de sus, care să numeşte vadul lui Furtună. în care vad au avut Porosckii mori. cari mori leau făcut învoindusă cu răzăşii ca să stăpânească Porosckii vadul lui Furtună, cel din sus, sângur, şi ceialalţi răzăşi toţi să stăpânească vadul cel din ğos, şi după tocmala čau avut au făcut Poroskii şi mori în vadul din sus şi liau stăpânit treizăci de ani, şi după ce sau răsipit morile Lupului Poroskii, au vândut Chiriiac Poroskii o parte de moşie cu vad de moară tătănimeu, şi tatăl meu nu şau făcut mori în vadul unde au avut Poroskii mori, ci a făcut mori în vadul cel din ğos ce se numeşte vadul Stratului, şi cari vad acum încăpând la stăpânire dumisale spatar dândui răzaşii danie au cerut la divau ca săm(i) ia morile, pentru care divanul au hotărât că nefiind scrisoare ača de învoială de faţă, să s vad la divan să a-

aducă dmlui spat. 2 marturi ca să rădice cu sufletele lor la divan precum că Poroski cu învoiala răzășilor au făcut mori în vadul cel din sus, și când au vândut Chiriiac Poroschi iarăși acel vad, unde au fost morile au vândut, și di vor mărturisi mărturii întracesta chip, atunci să vor lua morile de la mine Dar după ačastă hotărâre a divanului socotindune noi ca să nuș mai pue sufletele nici la o parte, am stătut la învoială și la așăzare cu dmn. și neam învoit întracesta chip ca să stăpânescu eu o roată de moară a dmlui spatar o roată, fiind doaă roate de moară, pără când vor fi morile și iazul, iar când să va întâmpla să să strice čevași la mori sau la iaz iarăș să fie cheltuiala în parte, adică ğumătate dispre mine și ğumătate dispre dm. iar când din vro întâmplare să vor răsăpi de tot morile și iazul, atunce să avem â ne face mori fieștecare în vadul său, adică eu săm fac mori în vadul din sus și dmn. în vadul din ğos și săși stăpâniască fieștecare vadul său cu pace și după ačastă învoială și așâzare ce am făcut din bună voia noastră, am dat scrisori unul la mâna altuia ca de acum înainte să nu mai avem ğudecată pentru pricina ačasta, ca nime să nu mai cee la dm. nemică, nici dm. la mine și pentru credință am iscălit împreună cu alți boiari cari au văzut bună învoiala noastră.

҂зѱ҃од Febr. 1.

Toma Cozma sin Vasilachi șătrar.

Denainte noastră sau făcut ačastă învoială.

L. Balș logofăt, Grigore Crupenski vornic, A. Bg. (Arghiri) post. martur, Costandin R. spatar.

Și eu mam tâmplat față când sau făcut ačastă așăzare,

Sandul stolnic, Costnntin spatar, Ștefan Costandin vel pah. martur, Alexandru Niculce pah., Ștefan Caracaș șetrar, eu Ion Ghindă logofăt am scris zapisul acesta cu zisa dsale și sânt martur, Stefan Găluşcă șătrar.

(Acta A. C. Cuza. Surete ms. XX, 727).

CCXIX. *7275 (1767) Iuni 20.* Pre Inălțate Doamne,

Din luminata poronca Inălțimei tale, am luat sama între dmlui Ioan Cuza biv vel spatar și între (loc gol) vechil sfinții sale Arhimandritului Atanasie, egumenul de la mănăstire Bărnoschi, din Iași, pentru un vad de moar, din apa Bârladului, di pe hotarul moșiei Ludeștii, ot ținut Vasluiului, pe care vadu sintu și mori gata și dmlui spat. îl trage la stapânire dumisale, după scrisori ce are, cum și egumenul de Barnoschi iarăși osăbit îl trage după o scri-

soare de danie ce are mănăstirea de la Toma Cozma şătrar, care pricină de giudecată după cercetare cu amăruntu ce sau făcut întracest chip sau aflat: sfinţiia sa arhimandritul prin jaloba sa čau dat la Inălţime ta, au arătatu cum că Toma Cozma şătrar fičorul lui Vasilachi Cozma şătrar, cu părţile sale de moşie čau dat cu scrisoare sa danie şi afierosire mănăstirei Barnoski, însă din hotarul Ludeştii, Bârzăştii şi Dobroslăveştii, cari sintu totu alăture una de alta, in ţinut Vasluiului, au dat împreună danie şi morile ce sintu gata în apa Bărladului, în vadul ce să numeşte al Stratului pe hotarul moşii Ludeştii, cari aceste părţi cu vadul morii împreună Toma Cozma liau avut di pi tatăl său, iar tatăl său Vasilachi Cozma şătrar liau avut cumpărătură de la un Chiriiac Poroschii čau fost vornic de poartă, şi aceste fiind hotărâle încâ de Poroschi. cât au trăit Vasilachi, Cozma au stăpânit părţile în pace făcând şi mori în vadul de sus arătat, cum şi după moartea lui au stăpânit Cozma iarăşi în pace. Iar apoi în anii trecuţi întrând şi dmlui spatar răzăş întracele hotară cu părţile ceau cumpărat dlui de la răzeşi de iznoavă sau sculat dlui spat. şi luând hotarnici săş aliagă părţile, nau căutat să urmeze hotărâturii cei vechi. ce au întrat şi în moşie čau vândut Poroschii lui Vasilachi Cozma şi acum fără dreptate au cuprinsu o roată de moară, din morile ce sint făcute de Cozma pe vadul Stratului, şi acum cere să ia la stăpânire dmsale şi vadul acesta, pentru care au cerut dreptate.

Deci fiind de faţă şi dmlui spatar Cuza au răspunsu cum şi întraceste hotară de moşie adică in Băneşti, în Ludeşti şi în Bărzeşti, ari şi dmlui părţi osăbit de către părţile ce trage mănăstire cu danie Cozmei, danii şi cumpărături cu zapise, întru care i se cuprinde să ia şi vadul acesta ce să numeşte a Stratului, cari pe hotarul acestor moşii sint 2 vaduri de moară, însă un vad în capul Ludeştilor de sus, cari să numeşte vadul lui Fortună, şi în capul Ludeştilor de ğos iaste vadul acesta, ce să numeşte a Stratului şi Poroski păr a nu vinde moşie sa lui Vasilachi Cozma au făcut aşezare cu răzăşii ca să stăpâniască el vadul cel din sus a lui Fortună şi răzeşii ceelanţi vadul cel din ğos a Stratului; după care aşezare a lor au făcut Poroschi şi mori în vadul cel din sus şi liau stăpânit 30 de ani; iar după ce sau răsipit morile şi după ce au vândut Poroschi moşie sa lui Vasilachi Cozma, iar Cozma nau urmatu asemene după stăpânire lui Poroski ca săş facă mori în vadul lui Furtună cel din sus, ci sau apucat de au făcut mori în vadul Stratului cel din

ĝos. și după ce au intrat dmlui răzeș cu părțile ce au luat dmlui dintraceste hotară, voind săși tragă vadul Stratului în stăpânire dumisale după scrisori ce are, au tras pe Toma Cozma la giudecată în anii trecuți, la veleat 1774 Fev. 1 la divan înainte boerilor ce să afla atunci și hotărând giudecata ca săș aducă și dmlui spatar 2 oameni marturi, cari să rădice cu sufletele lor precum că Poroschii cu învoiala răzeșilor au făcut mori în va du cel din sus și când au vândut Poroschii iarăși acel vad, undei au fost morile au vândut, și de vor mărturisi așe atunci dmlui spatar săși ia morile; dar Toma nelăsăndu săși aducă dmlui marturii, au stătut de au făcut învoială cu dmnlui spatar întracesta chip ca să stăpâniască dum. o roată de moară și Toma altă roată, însă ačasta să să urmeże numai pănă când vor sta morile și iazul, iar după ce să vor risipi morile, atunci săși facă morile fieștecarile în vadul său, precum sau arătat mai sus ; și cu acest chip au râspunsu dmlui spatar că stăpânește la mori (șiși cere vadul lui) iar la moșii mai mult nu să întinde cât ii cuprindu scrisorile; sau cerut la vechil egumenului să ne arăte scrisori pe părțile ce are mănăstirea și pe vadul Stratului, el niau arătat o anafora din let 1765 Iuni 4. dintru întăia domnie a răposatului Gligorie Vodă Ghica întărită cu pecete mării sale, și cu iscăliturile dm. Vasile Razul vel logofăt, fiind la ace vreme hatman, și răposații Stefan Roset logofăt și Ion Paladi vornic, și Enachi Costandachi vornic și Vasile Roset hatman, în care arată că sau giudecat fată Chirilă Poroschii monah, cu un Vasile Bărzescul, i Andrei Racleș, și cu alți răzeși pentru parte de moșie, ce avea Poroschi în Ludești, în Bârzăști și în Bănești și le vânduse Cozmei, și răzeșii cerea să să protimisască a le răscumpăra de la Cozma, al doile arăta că li să împresoară părțile dispre Cozma, și hotărăște și anaforaoa ačasta, cât pentru împresurare săși ia hotarnici iar pentru răscumpărare nu li sau dat voe ; au arătat vechil și scrisoare ace de danie a Cozmei, care iaste din let 1775 Noem. 19 încredințată cu iscălitura sa cum și cu iscălitura prea sfinției sale părintelui mitropolitului, în care arată că împreună cu moșie au dat mănăstirii danie și un vad de moară, cu mori gata, dar nu arată care vad și la ce loc, fără numai zice că din 2 roate ce au morile, hotărăște că o roată să o stăpâniască mănăstirea, iar o roată fiindcă au luato dum. spatarul cu ĝudecata, de vor vre părinții mănăstirii săși caute cu ĝiudecată pentru ace roată, bine, iar de nu, vor stăpâni numai acea roată precum au dato, din care să vede că Toma dintru

început au știut că tatăl său au făcut mori în vadul Stratului cu greșală, fiind al său vadul lui Furtună, au mai arătat o anafora din 1777 Iuni întărită cu pecete răpousatului Grigore Vodă Ghica și cu iscăliturile dmsale Ioan Canta biv vel logofăt, i dlui Ioan Sturzea vornic, i dlui Neculaiu Roset vornic, i dlui Alexandru Neculce vornic, în care hotărăște ca să să rânduiască hotarnic ca să aliagă părțile mănăstirii, cum și a spatarului după scrisori čor avea de o parte și pe a căruia parte va veni vadul acesta acela va stăpâni, iar pentru învoiala lui Poroski cu răzeșii nimică uu pomenește. Am cerut și de la dlui spatar să ne arăte cu ce dovedește că Poroskii au făcut învoială cu răzășii după cum sau zis; dlui au arătat o mărturie hotarnică din 1768 Noem. 20. de la Enaki Sava, i Stefan Gălușcă i Costandin Grecul și alții, în care arată că după čau ales părțile dumisale spat. dispre părțile șătrăresii Cozmuleas, însă din Bănești, i din Ludești și din Bărzești, au cercetat și pentru aceste 2 vaduri de moară și au adeverit că fiind împărțitoare acele vaduri pe 6 părți, la 6 ficiori a unui Necoară, când au făcut Poroschi acele mori în vadul cel din sus singur, și răzeșii ceilanți toți vadul cel din ğos, de au făcut mori supt numele cumpărăturilor ce au luat de la Poroschi, fiind a lui Poroschi vad cel din sus, au mai arătat dmlui spatar și scrisoare ace de învoială a lui Toma Cozma și cu iscăliturile a câțiva boeri mari dlui Lupul Balș biv vel log. i dlui Gligori Crupenski vornic, i dlui Arghiri post. i dlui Alexandru Neculce vornic, fiind atunce pah. din 1774 Fev. 1. în care arată Cozma cum că de vreme ce tatul său nau făcut mori în vadul său ce lau avut de la Poroschi, ce au făcut în vadul cel trage dum. spat. de la răzeși au făcut învoială cu dlui ca să ție dum. spat. o roată și Cozma altă roată, iar după ce să vor răsâpi morile apoi săș facă fieștecare în vadul său mori: în potriva scrisorii aceștia au pricinuit vechil egumenului zicând cum că Toma au făcut învoială cu greșală întăi că scrisorile sale atunce nau fost ca să răspundă, al doile că ar fi avut cu dmlui spatar tocmal, ca săi de câte 35 merțe pâne pe an, și nu sau dat, dar aceste nu sau cunoscut a fi cu vrun temeiu, nici ajuta nimică, de vreme că de la acea învoială nimica nu pomenește;

Prea Inalțate Doamne, cercetându noi cu amărunt pricina aceasta, și luând sama atât răspunsurilor cum și scrisorilor de la amândoao părțile să cunoaște că dmlui spatar are dreptate a trage vadul din ğos, a Stratului la stăpânire dumisale întâiu că din hotarnica čau scos dumlui să dovedește că Poroski cu în-

voială au luat vadul cel din sus, al doile că și însuși Cozma prin scrisoare lui čau dat la mâna dumisale spatarului de învoială arată că Poroski au avut mori în vadul cel din sus și liau stăpânit 30 de ani, și el însuși cunoscând că tatăl său fără dreptate au făcut pe urmă mori în vadul cel din ğos, cu care triabă nu avea, hotărăște ca să stăpânească el o roată și dlui spatar o roată, și după ce se vor risipi morile săși ia dlui și vadul în stăpânire dum. după dovezile aceste socotim că dlui spatar are dreptate ași lua vadul. Dar fiindcă au făcut învoială precum sau arătat mai sus, după învoiala čau făcut iarăși socotim că sint datori a urma amândoao părțile, adică dlui spatar să stăpâniască o roată de moară și mănăstire altă roată, și ačasta să să păzască păr vor sta morile, iar după ce să vor risipi. atunce săș facă fiește cine mori în vadul său. Adică dlui spat, în vadul Stratului și mănăstire în vadul lui Furtună, și la acesta vad mănăstire să nu să amestece, ci după danie săși stăpâniască mănăstire numai vadul lui Furtună, noi Doamne așa am socotit, iară ce desăvârșită hotărâre rămâne la Inălțimea tă.

1778 Mart 13.

Ai măriei tale plecate slugi

Vasile Razul vel logofăt. D. Sturza vel vornic, Alexandru Neculce vel vornic, G. Balș vel ban, Manolachi Bogdan vel vornic, Ion Roset vel vornic.

(Acta A. C. Cuza. Surete ms. XX, 730).

CCXX. *1830 Avg. 20.* In ğumătate de moșie Căzăčcanii și în a treia parte din pol sat Costeștii din a stânga Prutului la ținutul Hotinului având și unchiul meu vornic Gheorghe Cuza și vărul meu spatar Grigori Cuza cu alți frați și surori a dmsale frățască înpărtășire și aceste părți de moșie înstrăinândusă de către răposat părintele meu post. Arghire Cuza una prin schimbu și cealantă prin zestre către sora me dneaei Safta încă fiind în viață răposatul după îndestulă mijlocire pačnică ce au întrebuințat dmlor ca să să despăgubească pentru părțile dumisale, neplecândusă săliți au fost a trage pretenție prin jalobă către stăpânire și de atunci trăgănândusă pricina, în sfârșit acum cu asuprire oareșicare dmlor la înfățișare ce au avut vechilul dsale cu mine fiul și deplin clironomul răposatului post. Arghire Cuza sau dat hotărâre ca să puiu la mijlocu în împărțală frățască cinci zeci și șase mii șase sute șaizăci și șasă lei și 26 parale care dândusă pe patru frați, *Neculaiu, Arghire, Gheorghie și Ecaterina* să cuvine în partea a doi frați Neculai și Gheorghie,

care din Neculai să află curgători post. Ioan, Varlaam arhiereu, Grigore spatar, Zoiţa căminăreasa, Axinia şi Eupraxia monahi, şi nepoţii fratelui dsali celui mari Gheorghie şi a surorii dsale Maria, 28333 lei 13 parale, pe care bani după hotărâre giudecăţii să cuvine săi răspundă dlorsale. Stând însă a socoti dlor greutăţile casăi mele şi cheltuelile i ostenelile ce au urmat din partea părintelui meu răposat post. Arghire Cuza cu dezbatire acestor părţi neam tras de la faţa giudecăţii şi cu bună priimire niam învoit între noi întracestaşi chip ca să dau unchiului meu dsale vornic Gheorghe Cuza şi a vărului meu dsale spatar Grigore Cuza şi a fraţilor şi a surorilor dumisale curgători din Neculai Cuza 20000 lei la darea acestei hârtii pe care iau şi priimit ,toţi deplin acum în mânile dsale, întracest chip dar învoindune pentru parte a doi fraţi Neculai şi Gheorghie spre de istov dezbârnare am dat dsale această scrisoare de învoială din partea mea mai ğos iscălit, îndatoriţi fiind atât unchiul meu dlui vornic Gheorghie Cuza precum şi vărul meu Grigorie Cuza vechil fiind din partea celorlalţi fraţi şi suroriii dsale că mai mult atât din partea dumilorsale cum şi din a clironomilor să rămân nesupărat în veci, căci din întâmplare supărândumă asupra aceştii pricini cu vreo pretenţie mai mult să îndatorescu a sta dlor di a întimpina spre a nu fi eu supărat cât de puţin, şi rămâind de astăzi înainte toate lucrurile făcute şi pornite din partea d-sale asupra mea în pricina aceasta răsuflate întru toate lucrurile lor, căci întâmplândusă să mă ostenesc şi să cheltuesc, atunce acea cheltuială şi osteneală, sântu datori dlor să mi o răspundă fără vreun cuvânt de înpotrivire, şi răspundere, care făcândusă doaă asemenea aceasta din partea mea adeverită cu a mea iscălitură sau dat unchiului meu dlui vornic Gheorghe Cuza, şi vărului meu spatar Grigorie Cuza, priimind şi eu de la dlor asăminea poftind şi pe alte persoane de au încredinţat această scrisoare de învoială.

Iar pentru moşiile părinteşti ce mai sunt de a stânga Prutului nescoase rămâne ca când să vor scoate cu cheltuiala de la mijlocu după alcătuire ce vom face atunce să să împărţască frăţeşte. 1830 Avg. 20.

Iordachi Cuza:

„poftit fiind am scris această învoia cu zisa dsala agăi Iordachi Cuza, Spiridon.

(Acta A. C. Cuza. Surete ms. XX, 760).

CCXXI. *1813 Noem. 1.* Petiție în grecește a lui Șerban Negel spatar în dos: încheere;

Dta epistat vorniciei de aprozi să să împlinească fără mai multă întârziere, dreptul dmsale spatar din rămășițurile mortului după cuprindere sinetului. Sturza vtori logofăt. 1813 Oct. 13.

Io Scarlat Alexandru Voevod cu mila lui Dzeu Domn țării Moldaviei.

De vreme ce dlui spatar au pus stăpânire pe toată averea răpăusatului pitar Ioan Cuza fratele dsale nerămăindui alte clironomii în urmă, deci fiindcă răposatul să afla datoriu cu 1200 lei dmsale spatar Șerban Negel cu dobânda lor din 1809 Iuni 12. care dobândă socotindusă din 10—11 pe an, să cuprinde peste tot 1720 lei ce să fac să dei, pentru carele bani dlui spatar în multe rânduri au apucat pe datornici întro Marți fiind ca săi plătiască și după multe făgăduinți ce iau pus înainte dsale spatar Gheorghie Cuza, căi va răspunde bani acu sar fi apărând de a nu plăti, mai vârtos acum când să află și deplin clironom pe toată averea rămasă, și dlui spatar se află răspunzător de drepți bani săi.

Drept aceia să volnicește pe acest čohodar, carele să margă drept la dmlui spatar Gheorghie Cuza fratele și clironomul răposatului pitar Cuza numai de cât săl apuci și după puterea zapisului să împliniască banii arătați cu datoriele lor, ori din averea răposatului pitar sau de la însuși dlui spatar ca un deplin clironom ce iaste. și fără de bani sau fără de dlui spatar să nu să întoarcă zapciul rânduit] va lua și cu îndoite parale pe toată osteneala sa. 1813 Noem. 1.

(l. p. tuș roș) procit vel log.

(Acta A. C. Cuza, Surete ms. XX, 763).

CCXXII. *7196 (1688) Fev. 4 Iași,* Adecă eu Ghiorghiț fičorul. Anghelușii nepotul lui Hermeziu și eu Apostol cu femeia mia Iftinca fata Măricuții nepoata Hermeziului, scriem și mărturisăm, cu acestu adevărat zapis al nostru, de nime săliț nici asupriț. ce de a noastră bună voe am vândut noi dwaѫ părți din ǧumătaate. de sat din Tăutești. părtia din sus. ce săntu la ținutul Iașilor čari loc ne iaste noaѫ moșie de la moșul nostru de la Gligorie Hermeziul. ačastă parte de loc ѡ am vândut noi dumisali lui *Dumitrașco Cuzѫ* comis. dreptu ѡ sută de lei bătuț. din vatra satului și din *ţrnnă* și din fânaț și cu loc de hăleșteu și din tot locul cu tot vinitul, careli au ținut moșu nostru

Gligore Hermeziu. Așijderia și eu Vasilie fičorul lui Stoian cumnat lui Apostol. am vândut a triia parte din ğumătaate de sat din Tăutești din parte de sus. partea lui Apostolachi și a lui Gligori. fičori Iremii nepoți lui Gligore Hermeziul. partea a maicii lor twată a Erenii care parte au fwst la mene zălog drept 34 lei, cu zapis de la mănuli lor cari cu ačastă parte și cu celi dwaж ci scriu mai sus să plinești ğumătaate de sat de Tăutești. toată partia lui Gligori Hermeziul. ačastă ğumătaate de sat ce scriem mai sus w am vândut dumisali lui Dumitrașco Cuzia comisul și ğupănѧsii dumisali și cuconilor dumilorsali, ca sâ le fie dumilorsaale driaptă moșie și cumpărătură, și niau făcut dumnealui plata deplin întru mânule noastri w sută și trizăci și patru de lei. și pre acesta zapis al nostru. să aiba așı faci dumului și deresѧ domnești. pentru'căč că uricile satului leau luat Tatarы. și ačastă tocmal și vânzari sau făcut denaintia duı milorsali. boerilor celor mari și anume Tudose Dubău vel lwgft și dumnealui Vasile Costachi vel vornic de țra de ğos și dmnlui Iwnașco Balșe vel vornic de țra de sus. și dumnelui Gheorghiț vel vist. și dumlnui Ștefan Cerkezul vel comis. și Patrașco Iurașco vel jicničar și dumelui Vasile Dămian treti lwgft. și alți boeri de curte. și pentru credință miam pus degetile și am și iscălit ca săi fie dumisale de mari credință.

u Ias lt. 7196 Fev. 4.

† Apostol zăt Stoian, † Iftinca, † Vasile fičorul lui Stoian,

az Ghiorghiță Hermeziul iscal, Tudosă Dubău vel logofăt ıscal, Vasile Costachi vel vornic iscal, az Ionașco Balșe vel vornic iscal, Gheorghi vel vist., Ștefan vel comis (l. p.), az Panaite vel sulger, az Patrașco Iurașco vel jicnicer iscal, Lupul Bogdan hatman, Vasile Dămiian 3 logofăt iscal, Aslan câmaraș.

CCXXIII. *7216(1708) Iuli 7. Iași.* † Иw Михаи Ркковиц.кж.млю. гсдрх земли Молдавскои. datam cartѧ domnii miali dumisali lui Pandeli fičorul dumisale lui Frangole čau fost vameș mari. și pre cine, va pune omul său să hie volnici cu cartia domnii miale. a opri și a ține a patra parte de sat de Tăutești ce sint (снит) la ținutul Iașilor (Ѧашилор), cu heleșteu. și a patra parte de Crăciunești de la Vaslui. care parte de wcin au fost a Irimicăi Jorăi căpitanul și a fratelui său lui Lupașco, și căzind la o greșală au fost să dea să plătească. 200 lei și neavând banii să dea au vândut dumisale vamășului Frangole. ača a patra parte de sat de Tăutești cu heleșteu. și ačă a patra parte de Crăciunești drept

acei bani. deci să hie volnic pe zapis ce ari de cumpărătur. şi pe carte de păr(ă) de la răpoosatul Costantin Cantimir Vod. săş stăpâniască ačѧli părţi de ωcin şi săş ia de a ѕѣчѧ din pâni şi din fân şi din câmp, din inuri, din prisăč cu stupi după običѧi şi din tot venitul ce sar vini di pi partea лчѣѧ. de la toţi cini sar hi hrănind pe aciali părţi. nime să nu stea înpotriva cărţii domnii miali. aşijderile şi pentru a ѕѣчѧ de an ce zis că au oprit Irimiča Jora. să aibă a lua din partea lui estu timpu. ačasta scriem. u Ias lt. 7216 Iuli 7.

Pecete mică în tuş roş.

Ionaşco Balşe dvornic, Gheorghie vist. iscal, Ştefan vel comis, az Gheorghiţă Hermeziu iscal.

CCXXIV. *7226 (1717) Sept 25.* Adecă eu Safta Spătăroae a răpăusatului Cuzea čau fost spatar mari. şi cu fii miei. anume Miron čau fost al doile logofăt şi cu Toader. şi cu Vѣlişcu făcutam zapisul nostru la mâna dumisale lui Ghiorghiţ precum să s ştie pentru ğumtate de sat de Tăuteşti parte dѣ sus că fiindu mai nainte a dumisali niau fostu vândut noaѫ dreptu o sută dѣ lei. deci acum ağungândune şi prѣ noi nevoe am scoso la vânzari şi nѣîncăpându alţii să cumpără. înainte dumisale niau întorsu dumnialui banii înapoi čam dat iarăşi o sută dѣ lei bătuţi şi şau luat moşie însă pentru zapisăli. cele vѣchi čau avut dumnialui la noi nu sau tămplat acmu pѣndămână să i le dau ce am pus zi în dωaѫ săptămâni săi dăm şi zapisăli celѣ vѣchi dѣci ca săi fie dumisali driapt ωcin şi moşie în veci precum iau fost şi mai 'nainte şi acest zapis sau făcut dѣnainte a boeri mari şi mici, carii înpreună cu noi mai ğos sau iscălit.

let 7226 Sept. 25 dni.

Safta spat. Cuzii (l. p. Ѳаѳта), Miron Cuzea biv vtori logofăt, Veličco Cuze iscal, Toader Cuze post. iscal, Ghedeon mitropolit, Ilie Catargiul vel logofăt martur, Darie Donici vel vornic martur, Dumitraşco Racoviţ hatm. martur, I. Paladi vel spatar, Toader Jora biv vtori post., Ghiorghiţă Potlog ot visterie martur, Costandin Roset vel pah., Costandin vel armaş, Ion Nacul logofăt ot visterie iscal, Stefan Pârvul biv post. martur, Vasilie biv căminar mam tâmplat, Andrei ot visterie iscal, Andronic ot visterie scal martur.

CCXXV. *7228 (1720) Febr. 11 Iaşi.* Adec eu Aniţa. ğupâneasa. Irimicăi Jorăi. čau fost căpitan. mari. scriu şi mărturisăscu cu acest. adevărat zapis al mieu. la mâna dumisali. lui Ştefan Her-

meziul. și a ğupăn\u0467sii dumisali. (loc gol) precum eu de nime silită. nici asuprită. ce de a noastră bună voe. iam vândut. dumisali ğumtate den ğumtate. de sat. de Tăutești. car(e) iaste la ținutul Iașilor din partea soțului mieu. Jorăi iam vândut dumisale. lui Ștefan Hermeziu. drept cinzăč lei cât să va aleage, din drumul târgului. în ğos. cu hălășteu, cu loc de fânaț. și de țarin. cu tot locul, cu tot vinitul. și când am vrut. să vânzu. ačastă moșie am întrebat. pe toate rudele meli. și nim(e) nau vrut să ѡ cumpere. 'pentru лчѣл iam vândut dumisale. și miau făcut plata deplină. întru mânule meali. pentru лчѣл. ca săi fie dumisale driaptă ѡcină. și moșie. și ğupăn\u0467sii. dumisale. și cuconilor în veaci. și acest zapis. sau făcut denainte. dumilorsali a mulți boiari cari mai ğos sau iscălit, și eu pentru. credință am pus pecetea. ca să fie de bună credință.

u Ias lt. 7228 Fevr. 11.

Miron Cuza biv ftori logofăt, Velicico Cuza mam tânplat Toader căpitan, Anița (l. p.), Nicolai Șoldan post, mam tâmplat, Ion Nacul logof. ot vist. iscal, Ursul Mihalce ot vist., Nicolae Costin, Dumitrașco ѡt vist. martur, Neculai Postu martur, Coste Silion biv 2 logofăt martur, Gavril Leca iscal, Alexandru Părvul iscal, Gligorașco vornic de tărgu iscal, Anastasie martur, Costandin 2 med. martur, Toader ot visterie iscal, Ilie ot vist. martnr, Toader Strejescul.

CCXXVI. *7235 (1727) Mai 23, Iași.* †Adecă eu Pandile fičorul lui Frangoli čau fost vameș mare scriu și mărturisăscu. cu acest adevărat zapis al meu. prѣcum de nim silit nič asuprit ce de a me bună voe am vândut a me driaptă ѡcină și meșie a patra parte de sat de Tăutești cu hălășteu și cu tot vinitul locului ce sintu la ținutul Eșilor și a patra parte de sat de Crăciunești iar cu tot vinitul ce sint la ținutul Vasluiului, aceste părți de ocin liam vândut dumisali lui Stefan Hermeziu ot visterie dreptu 200 lei. carile sintu cumpărătura tătânimeu de la Irimica Jora și de la fratesău Lupașco fičorii lui Toderașco Jorăi precum arată și zapisul lor, și ispisocul de la mărie sa răpousatul Costantiu Cantimir Vod și miau dat dumnelui bani deplin în mănule mele 200 lei precum scrie mai sus, pentru aceea săi fie dumisale dreaptă ocină și moșie și ğupănesei și cuconilor și nepoților dumisale în veci, și la častă tocmală sau tânplat mulți boeri de curte cari înpreună cu mine sau iscălit mai ğos.

u Ias 7235 Mai 23.

ψραγγολις τυ παντελης ηποσλομε, παντελη φραγγολη ηποσλομε, Gavril Silion, Vasilie martur, Ursul ot visterie, Andrei Sălion post. iscal, Ilie logofăt ot visterie martur, Toader Rașcan vel căpitan martur, Toader ot visterie am scris cu zisa lui Pandeli, Dumitrașco căm. martur, Alexandru Pârvu martur, *αντιωλιε γληγορασκος μαρτηρος*, Gavril Cuze martur medelnicer.

CCXXVII. *7190 (1681) Sept. 9 Iași.* Adecă eu Curbet čam fostu armaș și cu fămeia mia cu Anița scriem și mărturisim cu acestu zapis al nostru... am vândut o falce și jumătate de vie la Șorogari cu fața lângă via dumisale logofătului Răcoviță din ğos care vie ne iaste noaă danie de la Alexandru Beizade ficiorul lui Antonie Rusăt Vodă și Alexandru Beizadea au fost cumpărato in domnie lui Anton Vodă de la Papuc ačastă vie o am vândut dumisale Cuzăi comisul drept treizăci și și trei de lei bătuți și 30 de merță de mălaiu... denaintea lui Miron Costin marelui logofăt și Contăș vel stolnic Gavril Neaniul vtori logofăt și Vasilie ftori comis și Ioniță Buhuș treti comis.

u Ias let 7190 msța Sep. 9.

(Acad. Rom. CV—97).

CCXXVIII. *7213 (1705) Ghen. 30.* Adec eu Trifan, și cu feamiaia mia Sohiica și cu fičorii miei Ion și Irimiia și cu toți fičorii miei scriem și mărturisim cu acesta adevărat zapis al nostru la mâna dumisale lui Miron Cuzii post. precum iam dat dumisale dea a noastră bună voe un loc de prisacă in Armenești, în ținutul Vasluiului săș facă din pădure din întreg acest loc de prisacă ce mai sus scriem iam dat dsale danie de a noastră bună voe ca săi fie dumisale pomană în viaci însă eu am dat dumisale din partea mia și pentru credință am iscălit.

lt 7213 Ghen. 30.

† Trifan iscal, † Sofiica iscal, Eromonah Antimie mam tânplat. Jora sin Trifan iscal.

(Acad. Rom. CV—121).

CCXXIX. *7216 (1710) Avg. 18.* Adică eu Dumitrașco Drăgușescul ce am fost comis și cu soțul meu cu Alexandra fata lui Toader Prăjăscului ce am fostu clucer și cu fii noștri cu Ion și Ilie scriem... am văndut o ţigancă dsale lui Miron Cuza postelnicului și ğupănesei și cuconilor dsale drept treizeci de vedre de miere.

(Acad. Rom. CV—125).

CCXXX. *Fără veleat* (ante 7200). Adecă eu Adam ficiorul lui Vasile postelnicul scriu... am făcut schimbu cu dmlui Dumitrașco Cuze ce au fostu spatar mare cu o țigancă a mea anume Anicuța care este de pe un țigan al dmsale anume Bacul... această țigancă îmi este de la maicămia... am dato dmsale Dumitrașco Cuzei ce au fostu spatar mare. și dmlui miau datu altu țigan al dmsale anume Gaea, care este după un țigan al meu anum Ion Sulă.

Adam iscal, Și eu Vasile sluga lui Adam martur, Popa Toader mam tămplat, Nicolai Șoldan post. mam tâmplat.

(Acad. Rom. CV—129).

CCXXXI. *7229 (1721) Febr. 15.* Izvod de ocinile carii sintu după răposatul Toderașco Jora biv vel sulger și de pe giupăneasa dmsale Vasilca toți nepoți răpousatului Jora sulgerul niam nevoit cu al noastră bună voe. niam împărțit cu toate satele noastre anume cu dmlui Ion Sturzea biv vel vornic și cu dmneaei Safta spătăroae a răpousatului Dumitrașco Cuzei biv vel spatar și cu dmneaei Anița a răpousatului Irimica Jora vel căpitan, cu Solomon Botkzu biv vel șetrar și cu Sandul Silion.

lt 7229 Febr. 15.

Partea dumisale vornicului Sturzea.

Sat întreg Șipiuții la Dorohoiu
sat întreg Badeuții la Dorohoiu
pol sat Nuvacăuții la Hărlău
pol sat Voicăuții la Dorohoi
pol sat de Băiseni la Dorohoi
a patra parte de sat de Budești la Eși
o parte de sat din Liveni
doao părți den sat din săliște lui Jora
sat întreg Șăndrenii la Hotin
sat întreg Culisăuca la Hotin
pol sat Dumăuții la Hotin
a patra parte de sat de Brănzani la Hotin
a patra parte de sat din Nilipăuți la Hotin
a șăsa parte de sat tij din Nilipăuți la Hotin.

Parte dmsale Saftei Spătăroaei.

sat întreg Miclești la Dorohoi
sat întreg Predoucenii la Soroca

pol sat Toderenii la Hârlău
a patra parte de sat de Cuzlău la Dorohoi
a patra parte de sat de Glodeni la Vaslui
a patra parte de sat de Răzina la Orheì
a patra parte de Trăbujeni la Eşi pe Prut
o parte de sat de Ihnăteni la Dorohoi
a patra parte de sat din Scănteeşti şi din Birceşti la Vaslui
sat întreg Căpotenii la Hotin
sat întreg Zealena la Hotin
pol sat Buticiul la Hotin
pol sat Rujivinţii la Hotin
a patra parte de sat din Băzdăgeni la Hotin
o parte tij din Băzdăgeni la Hotin.

Parte dmsale Aniţăi Joroaei

sat întreg Mliatăuţii la Cernăuţi
pol sat Nozacăuţii la Hârlău
pol sat Dăonuţii la Cernăuţi
pol sat de Horodiştea la Dorohoi
pol sat de Tăuteşti le Eşi
pol sat de Dracsini la Vaslui
a patra parte de sat de Crăciuneşti la Vaslui
o parte din a patra parte de sat din Borăle la Dorohoi
a patra parte din sat din Filimoneşti la Vaslui
sat întreg Nilipăuţî la Hotin
sat întreg Hăncăuţii la Hotin
pol sat Varaticul la Hotin
a patra parte de sat din Tuliteni la Hotin
a patra parte de sat din Stoeneşti la Vaslui.

Parte dmsale lui Solomon şătrar.

sat întreg Lişna la Dorohoi
sat întreg Sinişăuţii la Orheiu
pol sat Băluseştii la Vaslui
a patra parte de sat din Griori la Vaslui
pol sat de Gudineşti la Cernăuţi
a patra parte de sat de Răzina la Orheı
doao părţi de sat din Ciripcăuţi la Soroca
o parte de sat din Costiceni
sat întreg Saucăuţii la Hotin
sat întreg Miteştii la Hotin

— pol sat de Grumăzeni la Hotin
— pol sat de Negrinţi la Hotin
nişte părţi din sta din Trăisteni la Hotin.

Parte dmsale Sandului Silion.

— sat întreg Ioneştii la Suceava
— sat întreg Găvozdul la Soroca
— pol sat de Iachimeni la Dorohoi
— pol sat de Boteşti la Vaslui
— pol sat de Veapreuca la Soroca
— a patra parte de sat de Cursăci la Tutova
o parte de sat din Nimisăuţi la Soroca
a cince parte de sat din Văzdăuţi la Orhei
o pârte de sat din Ivăncăuţi la Dorohoi
sat întreg Voloşcovul la Hotin
— sat întreg Căzăčcanii la Hotin
— pol sat de Măndăuţi la Hotin
— pol sat de Grumăzeni la Hotin.

Sturzea vornic, Solomon iscal, Sandul Silion iscal, † Safta spat. Cuzei, Aniţa Juroae.

(Acad. Rom. CV—134).

CCXXXII. *7230 (1722) Iulie 30.*—Să se ştie că rămâind eu sà dau un copil de ţigan lui Veličco Cuze dintro împărţală ce am avut noi cu Toader ţiganul ficiorul lui Gligore Bacul care au ţiganca dmlorsale iam dat pe Apostol fičorul lui Ţuvrilă, deci de acmu nainte săş ţie acestu copil de ţigan cu pace. pentru credinţă am iscălit. lt 7230 Iuli 30.

Ruxanda spătăroae.

(Acad. Rom. CV—138).

CCXXXIII. *7244 (1736) April 6.* Precum sau împărţit Toader Cuze cu Ilie Portariul cu ficiorii lui Vasile Caşul şi a Stefaniei, Vasile Caşul a fost ţigan a Cuzii, iar Stefana ţiganca au fost a Portariului şi au făcut pe Lupul şi pe Paraschiva. Pe Paraschiva au ţinuto Ursul ţigan a mănăstirei Burdujenilor şi au făcut 6 feţi şi o fată pe Dumitraşco, Chiriac, Casian, Prohira, Ioniţă, Simion, Maria şi Lupu fratele Paraschivei, să pun la parte să să împartă Cuza cu Ilie Portariul cu 7 ficiori ceau făcut Ursul ţigan cu Paraschiva ţiganca, să să împartă Cuza întăiu cu călugării, să vine Cuzii trei ficiori şi jumătate şi să vine călugărilor trei feciori şi jumătate. In parte călugărilor sau venit Chiriac,

Prohira și Ioniță și jumătate din Simion și rămâne să împartă Cuza cu Ilie Portarul cu Lupul fratele Paraschivei și cu trei feciori giumătate a Ursului și a Paraschivei, sau venit în partia Cuzii, Dumitrașco, Maria și Paraschiva, iar în parte lui Ilie Portariul sau vinit Lupu fratele Paraschivei, și Casian și jumătate din Simion. însă pentru Lupul au giudecat dlui vel log. de să va afla să fie făcut Lupul țigan vrun copil păr la împărțire să să pue la mijloc să să împartă Cuza cu Ilie Purtarul și pentru Ursul țigan avându stăpân să fie pe parte ce sau făcut iar neavând stăpân parte lui să o impartă Cuze cu Ilie Portarul și sau făcut aceste izvoade de așăzare și am iscălit pentru credință și niau împărțit dmlui vel ĭogofăt. lt 7244 Ap. 6.

Toader C(u)z(e), Ilie Costachi iscal, Darie D(onici) vel log.

(Acad. Rom. CV 141).

CCXXXIV. *7250 (1742) Mart 30.* † Toader Cuzea făcutam zapisul meu la mâna nepotului Ioniţe Cuze post. fiul răpousatului Miron Cuzii logofătul fratele nostru cel mare de a mea bună voe am vândut a mea driaptă ocină și moșie satul întreg Șofrăneștii la ținutul Vasluiului pe Sacovăț margine hotarului din sus să hotărăște cu Grieștii, iar margine hotarului din ğos să hotărăște cu Drăgeștii și capul hotarului despre răsărit să hotărăște cu Borăștii în zare daalului pădurii. iar hotarul despre apus și peste Șacovăț iarăși în zare dealului pădurii să hotărăște cu Olășeii și cu doaă poeni de fânaț și cu tot locul precum îmbla hotarul cel vechiu. aceastui sat întreg Șofrăneștii lam vândut dmsale nepptului meu Ioniță Cuze post. drept opt zăci de lei bani noi ca săi fie dmsale moșie stătătoare în veci. însă acest satu întreg de mai sus numit a fost a frăținimeu Veličcu și fiindumi datoriu cu bani mi lau dat satul întreg drept 80 de lei bani noi, cu zapisul lui și dmlui nepotul Ioniță încă miau dat toți bani deplin și eu am datu dmsale și zapisul de la Veličco și să aibă dmlui ași face și întărituri gospod și cându sau făcut această tocmală sau tâmplat și alți boeri carii mai ğos sau iscălit.

u Ias vlt 7250 Mart 30.

Toader Cuza iscal, az Ion Băisan, Sandul Silion iscal.

(Acad. Rom. CV—153).

CCXXXV. *7250 (1742) Mai 15.* Adecă eu Ion Băisanul făcutam acestu adevărat zapis al meu la mâna dmsale nepotului Ion Cuze post. precum eu... de a me bună voe iam vândut ai miei drepți

ţigani doi feţi şi o fată fiindumi dmlui niam mai aproape, alţi, nau încăput înnaintea dmsale şi preţul ţiganilor niau dat (loc gol) lei bani gata...

(Acad. Rom. CV—155).

CCXXXVI. *7253 (1745) Mai 30.* Pecum sau împărţit Ion Băisanul cu dmlui Sandul Sturze şi cu Solomon Botez biv vel şătrar şi Toader sin Cuzea spat. şi cu Sandul Silion cu ţiganii de pe Irimiia Băisanul care ţigani au fost de baştină Irimiei Băisanul lui strămoş lui Ion Băisan precum arată cu izvodul mai ğos.

in total 12 nume de ţigani.

(Acad. Rom. CV—159).

CCCXXXVII. *7253 Iuli 7.* Ion Băisan făcutam zapisul mieu la mâna dmsale Ioniţă Cuze post. precum miau făcut dmialui bine cu 7 lei noi cu tocmală ca aceasta săi dau un ţigan şi dmlui čar mai face preţul ţiganului sămi mai dea şi pentru credinţă am iscălit. lt 7253 Iuli 7

az Ion Băisanul iscal, Toader Cuze mam tâmplat, Sandul Silion mam tămplat.

(Acad. Rom. CV—160)-

CCXXXVIII. *7253 Iuli 13.* Costachi Razul hatman i parcalab Sučavski facem ştiri cu această adevărată scrisoare a noastră la mâna dmsale verii Ilincăi logofetesăî Kuzoaei preacum avându dmneaei o ţigancă anume Ioana fata Lucăi şi a Floarei pe care ţigani au avut împărţală dmlui vărul Neculai Costin biv vel jicnicer fratele dmsale cu dmlui răposat socrul Ilie Catargiul vel logof. şi avându şi între dmnialui împărţală frăţască vărul Neculai Costin cu sora dmsale Ilinca. au rămas în parte verii Ilincăi această ţigancă ce sau pomenit mai sus anume Ioana şi sau măritat cu un ţigan al nostru anume Vasile Ţicul ficior lui Căraiman ţigan Dabijescu şi au făcut cu dănsul un copil...

(Acad. Rom. CV—161.

CCXXXIX. *7257 (1748) Noem. 25.* Proces pentru Alexeşti între Radul Cuza şi I. Feteş :.., hotărăm.

De vreme ce zapisul de cumpărătură a lui Ionaşco Balşe este de 62 ani şintratăţia ani nime din niamul lui Balş nau ţinut nici martur nau adus Cuze cau stăpânit vreo dată după rănduiala pravilei trecând 62 ani săşi stăpânească moşia Ion Feateş după cum au stăpânito şi până acum; însă Radul Cuze neţiinduşi judecata au eşit şi la divan înainte mării sale lui Vodă şi

măria sa tot aşa au hotărât şi au dat rămas pe Radul Cuze luândui zapisul de cumpărătură ceau cumpărat Ionaşco Balş de la Nastasia femeia lui Păntilei şi lau dat la mâna lui Ion Feteş.

Iordachi Catargiul hatman.

(Acad. Rom. CV—164).

CCXL. *7258 (1750) April 20.* Пинтрȣ Трифан циганȣ кȣ тоци фичории лȣи лам дат фиюмеȣ Ион че е фичорюл меȣ съ нȣ юибъ трабъ кȣ дънсȣ ничи кȣ фичории лȣи. че ȣнде ла гъси съл е ел ши ам пȣс ши печете ме.

Илинка. лт ҂зсни ап. к.

(l. p. жора, o pasere).

(Acad. Rom. VC—166),

CCXLI. *7260 (1752) Mart 13.* Pentru o sută de lei ce au fostu cumnata Irina datoare nepotului Ion pe o sută de oi ce au luat a nepotului Ion au datu banii Ioniţe Cuze pitar pentru o pàreche de sărgi şi o páreche de paftale. tij a nepotului Ion ce au fostu la Irina şi ligheanul cu ibric şi o tingire şi rădvanul cu lanţuhul şi un cal ce au fostu la Irina aceaste toate leau dat dmlui Ioniţă Cuze pitar la mâna noastră de acum înainte să nu aibă supărare de către noi să aibă paee şi dmlui săş e stupii ce are la Buscăteni şi pâne, grâu, săcară, orzu ce este la Buscăteni să e dmlui. lt 7260 Mart 13.

Sturza pah., Sturza sulger.

(Acad. Rom. CV—169).

CCXLII. *7263 (1764) Sept. 7.* Adecă eu Anghelachi Băisan făcutam scrisoare me la cinstita mâna dmsale cuconului Ioniţe Cuze biv vel pitar pentru 12 pământuri din Grauri care au rămas pricina cu Golăeşti mam tocmit cu dmlui ca să ste să dezbată acele pământuri despre Golăeşti şi câtă pământuri sar alege al nostru să fie a dmsale şi dmlui sămi de câte 6 potronici de pământ după cum au vândut şi tatămeu celelalte pământuri.

(Acad. Rom. CV—175).

CCXLIII. *7268 (1760) Ghenar 7.* Catrina stolniciasa răpousatului Costachi Lazul biv vel stolnic făcutam scrisoare me la mâna dumisale lui *Ioniţă Cuza* biv vel stolnic precum să să ştie că luând un ţigan al dmsale anume Toma pe o ţigancă a me anume Maria fata Sandului Degeratului ţigan mam învoit cu dmlui stolnic Ioniţă şi miau dat o copilă de ţigan anume Maria şi eu iam dat dmsale pe aceasta de mai sus numită Maria ţiganca fata Degeratului. care o ţine un ţigan al dmsale. drept aceia săi fie

dmsale roabă în veci. stăpânind cu pace, eu să naib triab cu ţiganca nici cu copii ei de vreme că am făcut schimbătură cu dmlui şi pentru credinţă mam iscălit şi am pus şi pecete me iscălind şi alţi boiari cari sau tămplat la această învoială.

let 7268 Ghen. 7.

Catrina stolniceasa (l. p.), C. Catargiu spatar, Costandin stolnic martur, Lupul Crupenski stolnic, Ion pitar, Andrei Donici post., L. Bogdan med.

„şi eu Cost. Crupenski 2 pah. am mersu cu zapis la dneei stolniceasă de au iscălit şi au pus pecete dmsale şi am scris cu slova mea.

(Acad. Rom. CV—186).

CCXLIV. *7272 (1763) Oct. 2.* Adecă eu Serafim Silion făcutam adevărată diiată la mâna dmsale nepotului meu Ioniţă Cuze biv vel stolnic precum eu de a me bun voe iam dăruit moşiile mele de la Hotin când sa întâmpla să iasă de supt stăpănirea Turcilor, dmlui să le stăpânească altu din niamul meu să naibă triabă.

sat întreg Caszăcani
sat întreg Rucşinul
sat întreg Soloneţul
jumătate sat Grumăzeni
jumătate sat Măndăcăuţi.

„aceste moşii îmi sunt mie de pe maicăme Măriuţa fata lui Toader Jorăi ce au fost sulger mare. 7272 Oct. 2.

(Acad. Rom. CV—191).

CCXLV. *1767 Iuni 15.* Adecă eu Costandin Cuza post. şi eu Vasile Cuza şi eu Safta ficiori răpăosatulul Toader Cuza biv vel spatar datam adevărat scrisoare noastră la mâna dmsale vărului nostru dmsale badelui Ioniţă Cuza biv vel stolnic precum să să ştie că ţiind un ţigan al dmsale Dumitrachi pe o ţigancă a noastră Luţa au făcut trei ficiori: Gheorghe, Stefan şi Iordachi care ţigani împărţindui cu dmlui bade Ioniţă au luat dmlui pe Stefan şi mi am luat pe Gheorghe iar Iordachi ţigan au rămas jumătate al dmsale badelui Ioniţă şi jumătate în parte noastră şi pentru ace jumătate de ţigan din parte lui Iordachi ce am să luăm am dăruito dmsale noi de a noastră bună voe de nime siliţi nici asupriţi şi să fie dmlui ţigan în veci şi pentru credinţă am iscălit, 1767 Iuni 15 dni.

Costachi Cuza postelnic, Vasile Cuza, † Safta fiica lui T. Cuza, Serafim mam tămplat.

(Acad. Rom, CV—207).

CCXLVI. 1785 Aug. 14. Din mărturia lui Şerban Sanduľ dată lui Gh. Cuza; post. în pricina unei danii ce ia făcut Safta Răcleşoaia fata lui Neculai Tiron, vornicul de poartă: „...luându eu sama cu amăruntnl fiind la această vârstă de bătrâneţă şi ca să nu greşescu sămi vatăm sufletul ştiindumă că eu sânt la vrâsta de 60 de ani şi mai bine şi până acum nici la mărtnrie minciunoasă nu mam aflat ci cât acum miam adus aminte în frica lui Dumnezeu cu sufletul meu arătăi printraceastă mărturie fiind că eu acmu mă aflu cu slujba desătinii şi neputând veni faţă după cum arăt mai gios şi eu, că vremea când era răposatul spatar părintele dmsale la Iaşi mam întâmplat şi eu şi întru una din zile am mărs la casa dmsale ce era despre Beilicu şi întru acel cias sta cu acea scrisoare în mână, învăţând pe un Vasile Buzduganul ci era vătajel a dmsale ca să margă la acea femee ce au făcut acea scrisoare de danie aflândusă la Eşi dinpreună cu fii ei şi săi întrebi de toate căte să arată printracea scrisoare şi di li este cu voe acea danie ce au dat dmsale, şi rugândumă şi pe mine că am venit la dmlui în locul unui străin neau poftit ca să mărgu şi eu şi la câţi neau învăţat să întrebăm pe acea femee şi pre fii ei, deci eu dinpreună cu vătajelul dmsali Vasile Buzduganul, luând acea scrisoare de danie fiind scrisă şi iscălită de la Glodeni, de câţi sar fi întâmplat la facerea acelei danii am mărsu la acea femee, în Iaşi la o casă dar nu ştiu a ei au fost casa au a gazdei şi acolo am aflat pe acea Saftă fata lui Tiron dinpreună cu o fată a ei mai mare ce auziam dintro pricină au fost despărţito de barbat şi era femee de vârstă şi mai era şi alţii mai mari câţi ar fi fost nu ţin minte, şi am inceput ale întreba pe rând de toate câte să arată printraceastă scrisoare de le este cu ştire şi de le este cu voe şi de sânt primite; la cari nau pricinuit pe urmă leam cetit şi zapisul întrauzul tuturor şi tot asemenea au zis că la toate să primesc şi de bună voea lor au dat acea danie de multă facere de bine ce au avut de la dumnealui spatar, şi pe rând au venit de iznoavă atât Safta cât şi fetele ei şi cu acea mai mare ce era vadană şi şau pus degetele fiştecarele pe la locurile unde le erau puse de la Glodeni, dar nu că am pune noi cu cerneală ce erau puse degetele de mai dinainte dar că au pus la Glodeni sau aiurea nu ştiu, nici pociu ţine minte ci atâta am văzut cu ochii mei şi aşa ştiu şi mărturisăscu cu sufiat nevătămat înaintea lui Dzeu şi a giudecăţii...

CCXLVII. **Regeste**: 1781 Oct. 20. Zapis de vânzare prin

care Cozma Călcăiu vinde cu 23 lei 5 părţi de vie la Vicoleni lui Gh. Cuza postelnic.

1792 Febr. 2. Dania ce face Paraschiva şi cu Ion Munteanu soţi, în partea lor din Tăcmăneşti către biserica cu hramul Sf. Dimitrie din Bărzeşti, făcută de sulgerul Gh. Cuza.

1792 August 20. Cercetarea ce a făcut C. Grecu căpitan în Bârzeşti în pricina dintre sluger Gh. Cuza şi Neculai Bulibaşa pentru casa ce baba Ghinia a dat danie bisericei lui Gh. Cuza din Bărzeşti.

1800 Mai 24. Zapis de vânzare prin care Safta, fata Paraschivei, nepoată Ursului Banu vinde lui Gh. Cuza biv vel serdar 5 pământuri din Băneşti cu 7 lei pământul; tot odată mai arată că tot pământul ce-l are Gh. Cuza în Băneşti e tot de la neamul său cumpărat cum arată zapisele din 1800 April 24 şi 28 prin care Gh. Cuza b. v. serdar cumpără cu 134 lei în Băneşti părţi de la Costandin şi Ion ficiorii lui T. Poroschi şi de la C. Bulibaşa fiul lui V. Bârzescul—Gh. Cuza vornicul era socrul lui C. Vârnav spatar; el capătă prin foae de zestre de la socrul său o moşie cu trei sălişte: Bărzeştii, Liudeştii şi Băneşti; a 8-a parte din Tăcmăneşti ce vin pe din jos de Bârzăşti şi părţi din Buhăeşti.

1801 Ghenar 14. Sardar Gh. Cuza capătă danie de la C. Lupan sulger, rudă cu mama lui Cuza, „ţinându-mă în casa dsale, ca pe un om vechiu al casei dsale şi fiind că sint şi rudenie răposatei maicei dmsale“ parte din Buhăeşti, ce el le-a avut cu fratele său Vasilachi acum răposat cumpărătură de la C. Pârvul ot visterie şi Iordachi Pârvul fraţi.

1804 April 27. C. Ghica vel logofăt scrie ispravnicilor de Vaslui să cerceteze pricina dintre sardar Gh. Cuza şi Nec. Bulibaşa pentru partea din Tăcmăneşti ce acesta a vândut-o mănăstirei Barnovski din Iaşi.

1804 Febr. 14. Jaloba sard. Gh. Cuza contra pitar Stefan Găluşcă pentru hotarul Buhăeştilor de la Vaslui.

1805 Ghenar 11. Serdar Gh. Cuza.

1806 Ghenar 31. Mărturiile a mai multor oameni: V. Poroschi mazil, I. Andreişanul vatav, Toader Croitorul vatav, C. Aprodul, dascalul Ioniţă Motăş, Miron Arvinte, care spun că Arghire Cuza stăpânea în Călugăreni partea din jos, iar Gheorghe Cuza

stăpânea în partea din sus „înaintea răzmeriţei aceştia şi până ce sau dus Muscalii“.

1806 Febr. 15. Cercetarea ce a făcut Iordachi Rusăt spatar pricinei de pământ între fraţii Gh. Cuza căminar şi Arghire Cuza ban pentru Călugărenii de la Vaslui.

1807 Ghenar 15. C. T. Poroschi mazil dă danie 3 stânjăni în Bârzeşti bisericei lui Gh. Cuza b. v. căminar cu hramul sf. Dumitru.

1807 April 3. Scrisoare de schimb prin care pr. Neculai Cehan dă căminarului Gh. Cuza părţile sale de moşie de la Dobrosloveşti şi Mărmureni de la Vaslui pentru un salaş de ţigani: T. Crăstea, Maria şi fetele lui Ileana şi Dumitra, mai dând 780 lei.

1805 Noembrie 25. Alegerea părţilor din Călugăreni a căminarului Gh. Cuza despre fratele său Arghire Cuza ban, după hotarnica lui I. Meleghie vornic de poartă din 1764 Sept. 15. Călugărenii cuprindeau 85 fune din Bălteni la Tăcmăneşti.

1807 August 4. Privighitorul ocolului Stavnicului Gheorghe postelnic, cercetează pricina pentru un bour stricat la stejarul de hotar între Bârzeştii Căminarului Gh. Cuza şi răzeşii de Munteneşti.

1808 Mai 22. Jaloba lui Gh. Cuza căminar, prin care cere judecată cu cluceroaia Safta a cluc. Nec. Racoviţă pentru Buhăeşti.

1808 Maiu 22. Căminar Gh. Cuza cere 2 boeri hotarnici să-i aleagă părţile sale părinţeşti din Tăcmăneşti despre măn. Bărnovski, a patra parte din Tăcmăneşti.

1810 Maiu 23. Cererea lui Gh. Cuza căminar ca să să facă împărţală şi *izbrănire* de avere între el şi fratele său ban Arghire Cuza, jăluind divanului Cnejiei Moldovei că „dmlui banul de bună voe nu vrea să dee depărtat fiind şi de frica lui Dumnezeu şi de ruşine oamenilor“.

1808 Juli 1. Jaloba lui Gh. Cuza căminar că cerându-i-se de divan hotarnica celor 3 selişte: Liudeşti, Bărzeşti şi Băneşti, nu o are la dânsul, ci să află la cluceroaea răposatului N. Racoviţă clucerul, ginerele lui St. Găluşcă pitar.

1812 Sept. 10. Mărturia hotarnică făcută de Iancu stolnic şi Toader jicnicer pentru Gh. Cuza în moşia sa Tăcmăneşti despre răzeşi, a opta parte.

1814 Oct. 14. Scrisoare de învoială între Ana Grigorovna Savina (титꙋларна Савєтница Анна Савина), şi fostul ei soţ Gheorghe Cuza spatar, prin care regulează partea fiicei lor Zoiţa Culbasunova, soţia lui Iacov Danilovici Culbasun «ca să trag eu de la dmlui spatarul de la fiica mea Zoiţa făcută încă în căsătoria mea cu dmlui 3750 lei» şi ia moşia Laurii „ce-i zic şi mănăstire ce este într'un hotar la ţinutul Codrului pe apa Largii după hotarnica din 1805 Noem. 19" în preţ de 6000 lei, mai ia 2 suflete de ţigani, cum şi dreptul de a scoate prin protimisis jumătate din moşia Bereşti de la Covurlui, vândută de Gh. Cuza cu 2000 lei.

CCXLVIII. 1815 Ghenar 20. Adunarea a toată averea săvârşitului postelnic Ioan Cuza care să împarte între fraţi.

Lei	Bani	Adunare
33000	—	Vânzarea moşiei Glodeni cu celelalte părţi după ţidula mezatului
4850	—	Vânzarea a 25 suflete ţigani câte 114 lei sufletul tij
2800	—	Venitul moşiei Glodeni pe 2 ani păn la vănzarea de iznoavă din care 1400 lei sunt asupra dumisale banului şi alţi atâţia asupra dumisale spatarului
715	—	Pentru 13 vite de cai şi epe ce le au vândut dumisale spătarului câte 55 lei vita
597	60	Pe 39 chile popuşoi câte 15 lei chila tij dumisale spătarului
317	—	Pe 3 perechi boi tij dumisale spatarului
112	—	Pe o pereche boi dumisale banului
10	—	O piele a unui buhai pierit la dumnialui spatarul
200	—	Pe 20 mascuri luaţi de dumnialui spataru
400	—	Pentru o butcă şi 4 hamuri la archidiaconul Varlam
6600	—	A patra parte din vânzarea moşiilor de la Hotin după împărţală
668	—	A patra parte din venitul moşiilor de la Hotin pe 4 ani după socoteala dumisale banului'
330	60	Pentru lucrurile mărunte şi rămăşiţa ce au rămas la domnia lui spataru care le-au luat asupra sa.
50600	20	rămas din urma adunării.

Ce să scade

35060	—	Inpliniala dumisale vel vornic al obştiei.
397	—	Telalâcul lui telal paşa pe moşie şi ţigani.

1100 — Datoriile, grijile de mai înainte după deosebit izvod iscălit de noi.
1243 — Grijile păn la al treilea an bez celelalte cheltueli mai înainte pentru sufletul răpousatului.
37800 — fac, care scăzândusă din 50600 lei ce cuprinde suma vănzărei rămâne de impărţală 12800 lei.

Lei	
3200	Dumisale banului Arghire
3200	Dumisale spătarului Gheorghe
3200	Casa căminarului Neculai
3200	Casa slugerului Alexandru
12800	fac. Adică 12800 lei.

Arghire, Gh. Cuza spatar, Varlaam arhidiacon,

De la vornicia obştiei

Această împărţală făcăndusă de cătră mine din porunca gospod după hotărârea conpromisului urmat între dumnialor care este întărit şi de cătră măria sa Vodă prin ţidulă au iscălit şi dumnialor cu a dumnialor bună primire fiind vichil din partea tuturor fraţilor a săvârşitului căminar Neculai Cuza sfinţia sa chir Varlaam arhidiaconul sfintei mitropolii după înscris vichilimè ce au arătat iscălită de toţi fraţii săi.

Hermeziu vel vornic. 1815 Februarie 2.

CCXLIX (regeste). 1816 Mart 12. Scrisoare de învoială prin care Gh. Cuza spatar dă lui Lefter Zmău, D. Roşca, Ilinca Roşca şi Sandul Costandin 1500 lei ca să lipsască ori ce vrajbă şi judecată între ei pentru părţile cumpărate şi danii ale lui Ion Cuza spatar, părintele său.

1816 Sept. 16. Cercetarea ce a făcut V. Ciureanu căpitan şi Casian căpitan în pricina dintre răzeşii Benkeşti şi spat. Gh. Cuza pentru moşia Făunoaea.

1817 Octombrie 4. Ispravnicul de Vaslui, Ion Miclescul ban, rândueşte pe Ion Gheuca post. să cerceteze dacă Gh. Cuza spatar a intrat în hotarul Făunoaea, trecând peste hotarăle Dobroslăveşti şi Mărmureni.

1817 Oct. 10. Hotarnica Mărmurenilor şi Dobroslăveştilor, proprietatea spat. Gh. Cuza, ce o rădică I. Gheuca, post. după hrisovul lui N. Racoviţă Vodă din 7217 Ghenar 31, după hotarnica lui Ion Gordul vornic de poartă din 1766 Oct. 19, a lui V. Miclescu spatar, Ion Crupenski sardar, ispravnici de Vaslui cu

Cozma Corbul vornic de poartă din 1805. S'a scos că moşia cuprindea 124 pământuri în 4 racle, şi pământul de 29 paşi şi pasul de 6 palme (2947 stânjăni=6571 m).

1817 Oct. 25. Cartea lui Scarlat Alex. Calimah Vodă cătră ispravnicii de Vaslui să cerceteze pricina de pământ între Gh. Cuza spatar şi răzăşii de Făunoaea, C. Coman şi Sandu Benke.

1819 Mart. 8. Sc. Alex. Calimah Vodă rândueşte pe Gh. Cuza biv vel spatar să cerceteze pricina între polc. Ioan Gheuca cu ai săi din Tăcmăneşti şi pah. Teriachiu.

1819 Maiu 30. Adresa vel log. L. Balş cătră sardar Iosipescu pentru hotarnica Mărmurenilor şi Dobrosloveştilor.

1820 Ghenar 21, Contractul de arendare a morilor de pe Bârlad pe moşia Băneşti cu 4 pietre încheiat între Gh. Cuza spatar şi Andrei Sicoski cu Pavăl Luponski.

1820 Ghenar 21. Scrisoarea lui N. Anastasiu prin care arată că a vândut cu 18000 lei partea sa de moşie din Dobroslăveşti, a patra parte, lui Gh. Cuza biv vel sardar. ca unul ce este răzeş în această moşie. Intre cei ce iscălesc zapisul este şi Iorga Cuza comis.

CCL. 1823 Maiu 13. Prea înălţate Doamne

Pricina din vremea când am fost la Ţarigrad ce acum am arătato înălţimei tale că având a lua din visterie 7800 lei adică

2400 lei leafa agii pe 4 luni câte 600 lei pe lună.
3600 „ leafa vornicii pe 6 luni până la Iuli din vremea căimăc.
1800 „ leafa mea pe 3 luni după ce sau făcut domniea Iuli, August, Septembrie.
7800 lei fac, den care am luat acestea adică:
515 „ ce sau dat la mumbaşirul turc banii tâlharului Gh. Ungureanu cu spatarul Pomir.
285 lei ce miau dat rănduială la Huşi.
2500 „ ce au luat satul meu fiind eu la Ţarigrad cu rânduiala la Huşi şi la Vaslui.
2500 lei ce am luat banii căldărăritului după ce am venit,
1100 „ ce am avut să dau spatarului Duca pe un an şi giumătate pe moşia Bârzeştii 300 lei pe jumătate an şi 800 lei pe un an după răvaşul banului Mălăescu.
727 lei ce mi se cer de cătră visterie, însă
420 lei banii ajutorului, cheltueli pe Iulie, August, Septembrie, după ce sau făcut domnia pentru scutelnicia din Codăeşti.

200 lei tij pentru Bârzăşti, pentru breslaşi.
32 „ banii sulgerului pentru breslaşi ot Bărzăşti.
75 „ pentru vieri ot Tecuci.
727
7627 fac şi cu toate acestea tot am să mai iau 173 lei

Deosebit pentru casa care îmi este dăruită de înălţimea ta, ce să şed întrânsa spătarul Pomir îmi cere chiria pe casă, eu chip ca să dau chirie nu am, ca să mă mut întrănsa nam unde, căci casele mele sănt toate stricate şi nu am chip de ale meremetisi precum îţi este cunoscut înălţimei tale la ţară să mă duc să şăd îmi este cu neputinţă în vremea aceasta pentru apărarea vieţei pentru care mă rog înălţimeî tale ca să fiu rânduit la dmlui vel visternic ca să fiu pus la cale. 1823 Maiu 13.

A înălţimei tale prea plecată slugă
Gheorghe Cuza vornic.

Dta vel visternic pune la cale cererea, vel log.

CCLI (regeste). 1823 Noem. 3. I. Sandu Sturza Vodă scrie ispravnicilor de Vaslui în pricina unei crâşme din Bârzăşti, ce fără drept a deschis în margina satului serdar C. Găluşcă fiul sulg. I. Găluşcâ, nepot pitar D. Găluşcă, şi-i strică alişverişul crâşmei vorn. Gh. Cuza vânzând vinul cu 6 parale ocaoa.

1824 Iunie 28. Jaloba pr. Sim. Costache Benke şi Sandu Benke contra hatm. Gh. Cuza în pricina pentru Făunoaea, împresurată cu moşiile dmsale Mărmureni şi Dobroslăveşti.

1826 Iulie 15. V. Roset vel logofăt rândueşte pe ban Chirica să cerceteze din nou pricina dintre hatm. Gh. Cuza şi răzăşii de Făunoaea în hotarăle moşiei Dobroslăveşti şi Mármureni.

1827 Iunie 22. Jaloba lui Gh. Cuza vornic, prin care arată că Bencheştii de pe Făunoaia iau luat în tărie, 2 stoguri de fân, şi ca nişte zurbagii iau bătut 2 oameni, un pădurar şi un Bejănariu de pe Dobrosloveşti.

1827 Dec. 20. Adresa ispravnicului de Vaslui Gr. Cuza spatar cătră logofeţia cea mare în pricina cercetării răzăşilor Benkeşti pentru acolisire în Făunoaea şi vornicul Gh. Cuza.

1829 Octombrie 14. Scrisoare de aşezare prin care Simion cu Iliana Benckeşti se tocmesc păzitori pe moşia dmsale Gh. Cuza biv vel vornic la livadă; în schimb li sa dă drept se şază în casa ce să afla pe moşie.

1830 Mart 22. Vornicul Gh. Cuza are pricină cu Ruxanda Cornoaea băneasa pentru mori în Bârlad.

1839 Iunie 30. Prezidentul divanului apelativ al ţării de sus, Cantacuzino scrie monahiei Elisaveta Cuza soţia răposatului post. Gh. Cuza, să trimeată actele de cumpărare ce a făcut Gh. Cuza de la Bibire pitar şi al pităresei Bibiroaea, pentru că agoaea Smaranda Donici, nascută Roset, cere despăgubire şi din Călugăreni, ce să află acum în stăpânirea călugăriţei Elisaveta Cuza şi a ginerelui său C. Vârnav spatar.

1840 April 6. Scrisoarea lui Ioan Cuza, fiul post. Gh. Cuza răposat prin care arată că a luat asupra sa moşia Frichiteşti de la Tutova, căci rămâind a răspunde el şi cu fratele său Costandin Cuza datoria către maica lor în sumă de 50000 lei, el a exploatat 5 ani de zile moara singur pentru sine, dar pentru a nu se vinde moara la mezat, se obligă a se recunoaşte dator către fratele său C. Cuza cu 2200 galbeni olandezi şi moara să rămână lui.

(Acta A. C. Cuza. Surete ms. XIX, 381 seq.).

CCLII. *1762 Ghenar 1.* Adecă eu Safta Râcleşoae fata lui Neculai Tiron čau fostu vornic de poartă dinpreună cu fiiul meu Ioniţa şi cu fiicele mele Marica şi Aniţa, datam adevărată şi incredinţată scrisoare a mea la mâna dumisale Ioniţe Cuze biv vel stolnic, precum să să ştie că pentru multă facere de bini şi mili ce au făcut cu casa noastră noi încă de a noastră bună voe niam socotit şi am dat danie dumisale toate părţile noastre de moşie de la ţinut Vasluiului, cari moşii miau rămas şi mie de la tatăl mieu Neculaiu Tiron vornic anume parte noastră cât ni sar alege din satul Bărzăştii pe care loc sănt făcute de tatăl meu casa şi biserica şi livezi. Aşijdere am dat şi toată parte câtă ni sar alege din Liudeşti cu vad de moară în Bârlad, care vad să numeşte a Stratului Bârzăscul şi toate părţile din Băneşti şi din Tăcmăneşti şi părţile de moşie Podenii , care sint peste Bârlad dispre răsărit care părţi din Podeni sănt stălpite de către alţi răzăşi şi aceste părţi de moşie toate câte să vor alege părţile tătânimeu cu vadu de moară în Bârlad, cu locuri de prisăci, cu livezi de pomi, cu locuri de fânaţă, cu baltă de peşte în Liudeani tot locul cu tot venitul lam dat danie mai sus numitului boer ca să fie dmsale moşie în veci neclătită, dmsale şi giupânesei dumisale, cuconilor, nepoţilor şi strănepoţilor dumisale, di vreme că la neputinţa me nime din niamurile mele nu niau ajutorat numai de dmlui am avut parte şi folos, puindune şi la pomelnicul bisericei dmsale, ca să ne pomenească în veci cu tot neamul nostru şi la această adevărată danie a me sau tâm-

plat şi alţi răzăşi cari mai ğos sau iscălit şi noi pentru mai adevărată credinţă niam pus şi degetele neştiind carte.

let 1762 Ghenar 1.

† Eu Safta Răcleşoae fata lui Tiron vornic, am dat danie, † Eu Ioniţă săn Saftii Răcleşoae, † Eu Maria fata Răcleşoae, † Eu Aniţa fata Răcleşoae, Kirilă Poroschi monah răzăş, Stefan Caracaş şi eu martur, Şerban Gândul martur, Negoiţă Flondor răzăş, Eu Savin Poroski martur, Ion postelnic.

(Acta A. C. Cuza. Surete ms. XX, 727).

CCLIII. *1781 Maiu 1.* Datorii ce săntu să să plătească din mijloc care sau dat asupra dmsali fratelui nostru Arghiri cu ačastă aşăzare ce sau arătat mai ğos.

Lei	Bani	
		unde iaste datorii să să plătească.
1000	—	să să plătească surorii noastre Catrinii čau rămas de la părintele nostru.
1897	21	čau rămas să să plătească la badea Vasălache cu o somă de bani čau rămas datorii iarăşi de la răposatu i cu banii čau dat la trebuinţăle casăi noastre, după cum arată anume un izvod iscălit ce lau dat în mâna fratelui nostru Arghire.
0090	(sic)	čau rămas să să de hacu preoţilor i dascalilor.
2987	21	fac, adică doî mii noa sute opt zăci şi şapte lei i doazăci şi unul bani.
		ce sau dat împotriva cestii datorii să să plătiască
500	—	ce iaste datorie de la răposatul Iordachi Ţurcanu ot Vaslui.
178	—	tij de la răposatu la Lupu Gorjan mazăl ot Tecuci.
245	—	ce sănt la ţiganii lingurari
140	—	ce sănt la Vasăle Terle
142	—	la oamenii din Glodeni
050	—	la diaconul Toader din Soholeţ
014	—	la Vasăle Poiană
1269	—	fac.
		Altele ce sau scos din mijloc şi sau dat cu preţu asupra fratelui nostru Arghire ca să răspunză datornicilor.
100	—	un rădvan
145	—	o leftică
032	—	o cămară
028	—	un car mocănesc

Lei	Bani	
070	—	doi telegari
030	—	doi boi mari
003	—	o vacă mânzată
110	—	doi armăsari mari
027	—	trei bivoli mânzaţi
006	—	doi berbeci mari
003	—	doă capre mari
004	—	doi ţapi mari
000	60	un ţap edu
002	—	doi ţapi mari
002	—	doi cârlani
001	—	o mioară
020	—	un cal tretin
110	—	un armăsar turcesc
008	—	trei părechi cuţite de argint cu lingurile lui
070	—	un časornic mare de masă
060	—	un časornic de sîn mic
035	—	un capot roş
408	—	locul casălor ot Eşi.
1264	90	iar peste tot fac doi mii cinci sute trei zăci şi cinci lei, noă zăci bani.

Doăzeci şi cinci lei sănt asupra fratelui nostru Arghire pentru o butcă čau luat şi fac de toate 2560 lei 90 bani şi mai trebuesc 427 lei ca să împlinească soma datorii la cari bani săntem noi datori câte patru fraţi săi plătim, care ne vine pe parte câte o sută şăsă lei 90 bani.

Şi pentru şăsă sută nouăzăci şi doi lei, însă 500 lei ot Iordachi Ţurcan şi 178 ot Lupu Corjan şi 014 lei ot Vasăle Poiană, ce sănt arătaţi că sánt daţi de răpousatu părintele nostru de nu să va putea scoate banii de fratele nostru Arghiri ca să plătească datoriile fiind încărcaţi atunce să avem câte patru fraţi să răspundem la plată.

Arghiri Cuza, Neculai Cuza, Gheorghe Cuza, Ioan Cuza.

Şi la ačasta după cum şi la învoiala de împărţală ce au făcut întâmplândumă am iscălit. A. R. pah.

Fiind eu faţă am iscălit, Evstratie ierei duhovnic.

Şi la aceasta mam tâmplat iarăşi faţă

Costandin Lupan sulger, Sandulachi post.

(Acta A. C. Cuza. Surete ms. XXI, 182).

CCLIV. *1793 Februar 14.* Adecă eu preotul Nicolae din satul Călugărenii ţinut Vasluiului feciorul lui Ioan Stegariul nepot lui Gavril Moga care au ţinut pe Ioana fata Nastasiei nepoată de fată lui Costandin Tărăceanul, datam adevărat şi încredinţat zapisul meu la precinstita mâna dumisale cuconului Arghire Cuza, biv vel sărdariu, precum să să ştie că de a me bună voe de nime silit nici asuprit ce de a mea bună voe am dat şi am dăruit dumisale cuconului Arghire un loc de crăčmă adecă din talpa crâşmei în toate părţile de 12 stânjeni gd. iar dintracest hotaru să nu să întinză mai mult, cari loc de crâşmă este pe apa Bârladului în hotarul moşiei Onceştii pe parte me ce să va alege de alţi răzăşi să fie dmlui volnic a face ori ce e fi voe şi eu să fiu îndatorit a merge şi a arăta dumisale unde să fie hotărând şi eu sămnu ca să să ştie anume de unde şi până unde, dândui dumisale acest adevărat zapis scris cu mâna mea şi pentru adevărată credinţă am iscălit.

leat 1793 Fevr. 14.

Ierei Neculai adiverez.

(Acta A. C. Cuza, Surete ms. XXI, 310).

CCLV (regeste). *1805 Mart 19.* Banul Arghire Cuza se jăluește domnului că mănăstirea Fâstâcii facânduşi iaz de 2 ani de zile mai în jos de moşia sa Călugărenii i-a înecat fânaţul şi vadul de moară al său.

Vodă rândueşte pe ispravnicii de Vaslui, în 1 Iulie 1805, să cerceteze pricina, să scoboare iezătura mai ğos. Cercetarea asupra iazului măn. Fâstâci se mai făcuse şi în 26 Ianuar de rânduita isprăvnicie de Vaslui.

1806 Ghenar 25. Cartea logofeţiei celei mari către spatar Iordachi Ruset şi stolnicul Alexandru Hrisoverghi să meargă să cerceteze pricina pentru Călugăreni între fraţii Arghire Cuza ban şi Gh. Cuza căminar, care pricină se tărăgănează de mai mulţi ani şi fiecare parte are carte de la isprâvnicia Vasluiului că are dreptate. Cercetarea se va face de sărg, ca vadeoa de la 25 Februarie 1806 să se poată judeca afacerea în divan.

CCLVI. *1810 Iunie 14.* De la divanul Cnejiei Moldovii către cinstit dmlui banu Arghire Cuza.

Ştiut îmi iaste că după erotocrisie ce era căutat asupra nemulţumirii fratelui dumitale, căminar Ghiorghie Cuza cu împărţala ce au fost urmat între dumv. sau dat sfârşit cu izbră-

nită hotărâre, ca dmlui căminar Gheorghie Cuza, să rămâe de veci stăpân pe toate părţile câte dmta leai avut în stăpânire din moşiile Călugărenii cam pe ğumătate den tot locul părinţăscu cât laţi avut aice în Eşi, pentru care loc după ţidula divanului sau însărcinat însuşi dmlor cinstiţii boeri ce iaţi avut aleşi de erotocriţi ca să margă şi după cuprindere scrisorilor hotărândul săl şi înğumătăţeze şi dmta nici însuşi nai stătut aice, cum nici vechil nu ţai lăsat cu scrisorile, ce dar iată divanul iţi scrie cu hotărâre neaşteptându alt răspunsu de la dmta de cât ori insuţi să vii sau cu vechil deplin răspunzătoriu să trimeţi îndată toate scrisorile locului ca să să hotărască, sau urmându deopotrivă însuţi te ğudecă nici un răspunsu nuţi mai rămâne ca să poţi clăti hotărâre erotocrisiei; şi dacă dmlui căminarul va fi silit a mai jălui pentru această bini să ştii că divannul va răportui curgere pricinii cătră exelenţia sa D. Senator după care nu numai că tot locul cât au mai rămas ne dat de cătră dmta se va face zapt în stăpânire dmsale căminarului, dar şi Călugărenii de nu le vei da, ţi să va care cu eczecuţie supărătoare pentru dmta. 1810 Iunie 14.

Teodor Balş vel logofăt, Paladi vornic, Alexandru Ianculeu vornic, Teodor Râşcan vornic.

«acăstă copie este asemenea şi în tocmai de pe cea adevărată carte a divanului care a rămas la mine pentru ca să o dau dmsale banului Arghire. Scântee sulger.

CCLVII. *1814 Oct. 6.* Iscălita mai ğos Zinovie fiică a boerului din Moldova dmlui Gheorghie Cuza biv vel spatar, şi a dumisale *Ana Egorovna*, adiverim prin scrisoare aceasta împreună cu soţul mieu colejschii sicritar Iacov Colbasin ca să să ştie că având eu la Moldova avere de clironomie de pe maicăme, moşii, vii, ţigani, vite şi în bani, ramasă în purtarea de grijă a părintelui meu boeriul Cuza, din vreme ce maicăme au rămas (мрнкида) în Rusia. Pentru care avere ce să cuvine lui după legiuirile pravililor fiind acum vreme să o iau în deplină stăpânire ca una ce sânt întru întregime vrâstei şi căsătorită şi neputând merge de aice la Moldova nici eu nici soţul mieu, aflândusă însărcinat cu trebuinţele slujbei, am rugat pe maica noastră dumneaei Ana Egorovna, de au mersu în Moldova spre cercetare acestei averi, pentru care niau înştiinţat că să află în păstrarea tatălui mieu dmlui boeriu Cuza, însă sau cerut în ocârmuire Moldovei de la maica noastră vechilime cum că este împuternicită de la noi ca să ia acea avere pe sama dmsale pentru noi.

Pentru care facem ştiut prin această scrisoare că am făcut pe maica noastră deplină vechilă şi este volnică cu deplină putere şi slobozănie a lua cele arătate cum să va găsi de cuviinţă, şi să va hotără în ocârmuire Moldovei, ca să o de dmlui spatar Cuza părintele meu, şi luând maica noastră acea avere precum ne va hotără are de la noi deplină voe şi putere să o schimbe sau să o vânză în bani, cum va socoti spre mai bun folosul nostru, dându contracturi de schimburi sau de vânzare cu iscălitura dmsale cu însuşi a noastră, lucrând şi făcând dmneei pentru această avere ca cum am fi însuşi noi în fiinţa noastră de faţă la Moldova, şi oricum va socoti dmneei maica noastră şi a face şi ori cum să va găsi cu cuviinţă şi să va hotără în ocârmuirea Moldovei a să da sfârşit pentru averea aceasta să rămânem şi noi desăvârşit priimiţi, şi mulţămiţi fără a mai pricinui noi ceva cât de puţin nici întrun chip sub nici un fel de cuvânt, nici asupra ocârmuirii Moldovei, cum că ar fi făcut noă vreo strâmbătate, nici asupra părintelui mieu dumnealui spat. Cuza cum că ar fi oprit ceva din dreptul nostru ce. au fostu a. maicii noastre, cum nici asupra celor ce vor lua de la maica noastră, moşii, vii, ţigani, sau altă ceva dintru ace avere a noastră să nu avem a mişca cât de puţină pretenţie nici întrun chip sub nici un cuvânt, cum va socoti maica noastră să o facă ca o deplină vechilă să fie bine făcut şi de noi în veci fără nici o strămutare, şi pentru ca să aibă scrisoare aceasta toată credinţa şi deplină putere în tot locul unde se va arăta sau iscălit de noi şi sau întărit şi de către cinstita giudecătorie de aici.

1814 Oct. 6.

Ana Savina Tiunomarca.

în ruseşte stă iscălit Iacov Colbasin colejskii secretari zena ego Iacovici Colbasan. Vichilimeaoa e srisă în ruseeşte şi româneşte, şi e inregistrată în cancelaria statului la No. 546. E vizată la Dubăsari 7 Oct. 1814 de Ioan Cananău comisar.

Copia e scoasă din consulatul rosienesc sub No. 770 şi iscălită la 2 Noem. 1814 de A. Pini, şi pecete in ceară roşie a consulatului; copia e încredinţată şi de departamentul pricinilor străine la 1815 Febr. 1. Man. Cuza vel vornic, A. Pini.

In dos nota : Copie de pe vechilimeaoa cea adevărată de la Zenovia Culbasini fata Ancuţii ot Dubăsari încredinţată de către consulat rosiene şi de către departamentul pricinilor străine la let 1615 Febr. 15.

CCLVIII. *1817 Ghenar 17* (regeste). Arghire Cuza spatar cere o nouă carte gospod în pricina părţilor din Todereşti, cumpărate de la Maria fata lui Ilie Patraşco încă din 1802 April 17 şi acum le ceruse să le răscumpere, oprindui fănul. Logofeţia cea mare (Balş vel log.) pune termen de judecată la sf. Teodor să vie la divan, ameninţând că de nu va veni la termen «va fi adusă cu zapciu şi va plăti şi čiobote».

(A. C. Cuza, Surete ms. XXI, 31).

CCLIX. *1823 Noem 6.* Vichliime. Fiindcă moşia Costeştii din oblastia Basarabii, ţinut Hotinului după toate dreptăţile şi documenturile este a noastră a neamului Cuzăscu, care moşii să împarti în patru bătrâni, adică pe trei fraţi şi o sor, anume răposatul fratele nostru cel mai mari căminar Neculai Cuza, dintru cari sănt clironomi fii săi si nepoţii noştri, dmlui spatar Arghiri Cuza, dmlui vornic Gheorghe Cuza, şi răposata sulgereasa Catrina Cuza a cării era şi sănt fii clironomi; această moşie din vreme comitetului Moldaviei ne sau dat după dreptăţile ce am avut întru a noastră pravelnică stăpânire, precum în faptă sau arătat, prin urmare stăpânirii unuie din fraţi dmlui spatar Arghire Cuza, carele fiind că prin oareşi care viclenite chipuri şi sălnicii a dumisale *medelnicerului Lupu Rusu* ginerelui dumisale, înşălânduse ar fi slobozit o scrisoare de danie fiicei şi acestui ginere a dumisale fără ştire noastră şi înpotriva tuturor bunilor orânduieli de nevoi şi sălă precum pre largu însuşi adiverează prin osăbită relaţie ce face asupra întâmplărilor urmate. Drept aceea noi cu toţi fraţii şi nepoţii unindune şi dmlui fratele nostru spatar Arghiri întru legătură prin rugăminte facem deplin vechil pe dmlui ofiţărul împărăteştii sale măriri a Rosiei Gheorghi Duca, carele descoperind dreptăţile noastre să fie întru a sa stăpânire moşia Costeştii întru deplinătate tuturor hotarălor şi cu tot vinitul de supt înşălătoarea stăpânire dmsale medelniceriul Lupu Rusu, în care iscălesc şi eu spătar Arghire Cuza adăugând a adiveri că acastă scrisoare de več fiind ce de bună voinţă a me după toate dreptătile şi cuprinderea pravilelor, şi că după dânsa ori ce scrisori a mele sau mai dinainte sau mai pre urmă să vor arăta împotrivitoare într'această pricină să nu să ţie în samă nici la o judecătorie. Pentru care împuternicindul pe dmlui Duca şi pentru parte me prin această obştească a noastră vichilime în care să cuprinde tot trupul moşiei Costeştii,

spre mai bună credință și statornicie am rugat și pre cinstitul departament a pricinilor străine, din Moldova de au adiverit.

1823 Noemvr. 6.

Arghire Cuza spatar, Gheorghe Cuza vornic, Ioan Cuza spatar, Arhimandrit Varlam, Grigore Cuza comis.

(A. C. Cuza Surete ms. XXI, 303).

CCLX. *1825 Ghenar 18.* (regeste). Frații Cuzăști: Gheorghe Cuza vornic, Gligore Cuza comis și vichil din partea celorlalți frați, și spatar Dumitrache Bondre se jăluesc domnului să ğudece pricina ce au cu fratele lor Arghire Cuza postelnic pentru 2 moșii din raiaoa Hotinului, Costeștii și Voloșcovul, care luate pe sama casei Cuzăștilor le au stăpânit în pace frățește până la protezmia din urmă, când post. Arghire Cuza vinde Voloscovul de veci, priimindu-și fiecare frate partea sa; iar Costeștii au vândut'o singur Arghire Cuza fără știrea fraților; apoi a stricat vânzarea și a dat'o cu anul câte 200 galbeni olandeji timp de 12 ani, iar în anul 1824 au dat'o zestre unei fiice măritate cu un supus rosienesc ce a luat moșia în stăpânire. Iar Alex. Hrisoverghi spatar vichilul lui Arghire Cuza post. vânzând și pol sat din Căzășcani cu alte părți ale sale a fost îndatorat de post. Arghire a-i da numai lui 26000 lei în acareturi din Iași, vii și țigani. Din aceste 2 moșii Costeștii și Căzășcanii ei cer partea lor frățască.

(A. C. Cuza, Surete ms. XXI, 301).

CCLXI. *1825 Mart 10.* (regeste). Frații Cuzăști, Arghire Cuza post., Gheorghe Cuza vornic, Ioan Cuza spatar, Grigore Cuza comis se jăluesc domnului pentru dreptul ce l au asupra moșiei Rucșinul de la Hotin, care încă de la 1771 Dec. 5 s'a cercetat de comitetul rânduit în vremea stăpânirei oștilor rusești, și s'a stăpânit de casa Cuzăștilor pe scrisori de stăpânire, cercetate și de log. Lupul Balș, tatăl boerilor Balșești, și de răposat. med. Iordachi, ce se afla atunce în slujba logofeției al doilea a divanului pământesc; iar în vremea ocupației oștilor rusești «acestor de pe urmă», prezidentul comitetului rânduit spre cercetarea moșiilor de la Hotin, răposat vornic T. Balș fără cuvânt de dreptate au luat pentru sine Rucșinul și l'au împărțit la copii săi și s'a venit în partea răposatului vist. Iordache Balș. Epitropul casei vist. Iordachi Balș Spatarul P. Cazimir folosește venitul Rucșinului în a face mile și pomene

fiind lăsate pentru partea sufletului răposatului vist. Iordachi Balș.

Boerii Cuzești cer pentru sine moșia Rucșinul, să se facă de divan o anafora «fiind că slăbăciunea stării noastre către puterea răposaților boeri Bălșești din vremea aceia, au fost pricina de nu neam putut afla atunce îndestulare dreptății».

Al doile logofăt Aslan îndreaptă cererea către logofătul cel mare să se facă anafora.

(A. C. Cuza, Surete ms. XXI, 300).

CCLXII. *1826 Avg. 30.* (regeste). Jaloba a mai multor țărani din Trohani, județul Tutova (Cozma Popăscul polcovnic, Chiriiac Popăscul polcovnic, Ioan Popa mazil, Toader Andoni și Stefan Vintilă) că post. Arghire Cuza cumpărând 100 stânjen pământ de 2 ani de zile de la Toader și Ioniță Andoni, le-au oprit vite și alte lucruri, cerând 800 lei venit pe 2 ani a celor 100 stânjeni de pământ. Logofeția cea mare (V. Roset vel logofăt) scrie isprăvniciei de Tutova să se dea oamenilor vitele înapoi, iar postelnicul Arghire Cuza să vină de sf. Dumitru la divan să se ğudece.

(A. C. Cuza, Surete ms. XXI. 31).

CCLXIII. *1829 Iuli 17.* Vornicia obștiei No. 75; Către cinstit divan ğudecătoresc a Cnejiei Moldaviei.

In cuprinderea rezoluției cinstitului divan din 829 Mart 16 și a adresului din 23 aceiaș lună supt No. 126 spre a se cerceta avere de clironomie rămasă și a să face împărțală între frații boeri Cuzăști.

In cât pentru veniturile și cheltuelile pe pol sat Costeștii de la ținutul Hotinului, fiind că dovadă lămurită nu este asupra cheltuelilor, de cât numai asupra venitului este oareșicare dovadă că sau vândut an cu an câte 1000 lei, sau socotit ca venitul să rămâe în potriva cheltuelilor ce sar fi cuvenit a răspunde dmlor boeri pretindători, după o driaptă și netăgăduită dovadă a pricinilor ce lau silit pe răposat postelnic Arghire de a întra în ğudecată și pentru a cui folos anume analoghisite pe părțile fieștecăruia precum să cuvine, pe vreme'ce zice că au stat de au dezbătut răposat postelnic Arghire Costeștii de supt împresurare și Căzăčcanii de supt stăpânire străinilor și rămân a să împărți frații Cuzăști, numai pe banii ce sau dovedit că sau vândut pol sat Costeștii și pol sat Căzăčcanii bez prețul moșiilor Voloscova și Grumezănii ce leau împărțit mai înainte încă la anul 1815 Ghenar 22, după socotiala iscălită de boerii Cuzăști și de

răposat vornic Hrisoverghi ((fiind atunci vornic al obştiei) însă.

10000 lei pol sat Costeştii, care este de împărţală între boerii Cuzăşti, clironomii lui Miron Cuzea, bez 10000 lei pe pol sat Costeştii ce au avuto răposatul Arghire danie de la unchiul dmsale răposat. Vasile Cuza după scrisoare din 1802 Apr. 2 precum sau văzut trecută în perilipsis a scrisorilor adiverit de ocărmuire Basarabiei la anul 1827 August 24.

10000 lei dobânda acestor bani de când sau vândut Eneştilor la 1813 după încredinţarea ce dă Dimitrache Ene din 1829 Iuni 20, că adică în vreme prothezmiei au fost cumpărat de la post. Arghiri sat întreg Costeştii şi pol sat Grumezănii priimind răposat post. Arghire şi din bani, iar pe urmă liau luat moşie din mână şi au dato zăstre ficii sale; fac peste tot.

20000 (adică două zăci mii), lei care împărţindusă pe trei ficiori a log. Miron Cuze adică spatar Ioan Cuza tatăl boerilor Cuzăşti de acmu, Safta ce au ţinuto Lupu Crupenski, din care să trag boerii Crupenskeşti. răposat vornic Iordachi Crupenski şi vornic Costandin Crupenski, Marie ce au ţinuto Moisei Cucoranul din care să trag boerii Lambrineşti, li să vine de frate câte 6666 lei 26 parale. Aceşti 6666 lei 26 parale impărţindusă pe 4 ficiori a spatarului Ioan Cuza nepoţii lui Miron Cuza logofătul li să vine de parte câte 1666 lei 26 parale;—însă

1666 lei 26 parte lui Arghire Cuza
1666 « 26 vornic Gheorghe Cuza
1666 « 26 clironomii lui Neculai Cuza
adică Vlădica Varlaam i fraţii săi
1666 « 26 clironomii sulgerului Alexandru Luca
6666 « 24

50000 pol sat Căzăşcanii, însă

30000 preţul caselor din Eşi i a crăcmei cu 2 dugheni ce sănt alăture cu locul casălor i 6 pogoane vie de la Copou şi a unii măsuri de apă, a unui ţigan cu ţiganca lui ce liau primit în schimb de la răposat spatar Alexandru Hrisoverghi pentru pol sat Căzăčcanii, precum adiverează zapisul schimbului din 822 Oct. 20 ce au avut post. Arghire i fraţii săi de baştină de la părintele dmlorsale spatar Ioan Cuza danie de la Serafim Sălion, monahu după scrisoare din 1774 Mai 31, şi precum sau vândut prin mezat de dmlui aga Iordachi Cuza, osăbit de ţiganii ce să însămniază mai sus, pentru care nu este ştiinţă de iau vândut, dmsale aga Cuza, sau nu şi cu ce preţ, precum să adiverează a-

ciasta şi din însuşi răspunsul dmsale vist. Manolache Conache din 12 a următoarii luni Iuli

20000 dobânda acestor bani de la 822 Oct. 20 când sau făcut schimbul până la 829 Iuni 20

50000, lei care împărţindusă pe 4 fraţi a spatarului Ioan Cuza se vine câte 12500 lei, însă

12500 răposat. post. Arghire Cuza,

12500 dmsale vornic Gheorghe Cuza

12500 clironomilor lui Neculai Cuza din care să trage Vladica Varlaam cu fraţii săi

12500 clironomii sulg. Alexandru Luca.

50000 fac

70000 însă şi cu acăstă socotinţă a vorniciei, rămâind nemulţemit atât dmlui aga Iordachi Cuza cât şi dmlui sărdar Dimitrachi Ioan vechilul boerilor Cuzeşti, dmlui aga subt cuvânt că nu i să ţin în samă cheltuelile urmate în câtă vreme sau ğudecat părintele dmsale de au scos aceste mai de pe urmă numite moşii din stăpânire şi înpresurare străinilor, şi că după toate aceste însfârşit de ce să să treacă în socotială şi dobânda pe suma capitalului. La aceasta să întimpină că din însuşi însâmnările de socoteală înfăţoşate cu însuşi slova răposatului părintele dmsale a venitului şi a cheltuelilor urmate în aceste ğudecăţi, să prepune că înadins au alcătuit răposatul asămene socoteli a cheltuelilor covârşitoare peste venit şi peste capitele moşiilor cu care sau vândut, în cât văzând ceialanţi părtaşi ai săi boeri Cuzăşti, ca să tragă din folosul cel adevărat a pretenţiilor sale.

Iar dmlui sărdarul sau arătat nemulţemit pentru ce să să scoata părţi a boerilor Crupenskeşti i Lambrineşti curgători din Safta şi din Marie, precum sau arătat mai sus după spiţă, supt cuvânt că în carte de ğudecată a boerilor, compromesari din 814 Mart 15, nimica nu se pomeneşte de aceste părţi a numiţilor clironomi a Saftii şi a Mariei, ce numai de fraţii Cuzăşti. şi că după obiceiul păzit la asămene pricini numitele fiice a lui Miron Cuza, ca nişte eşite cu zăstre lor mai înainte nu sar cădea a intra în de iznoavă împărtăşire din aceste moşii. Insă la aceasta să întimpină dumlui sărdar că în cât pentru cuprindere di hotărâre ğudecăţii de la 814 Mart 15 supt cuvânt că moşiile de la Hotin atât acele scoase cât şi acele ce să vor scoate, să să imparţă între fraţii Cuzăşti, să înţălege că şi curgătorii din Safta şi Maria au tot aceiaşi dreptate a să împărtăşi din asămene averi

ca și dmlor boerii Cuzăști de acmu διά τό δικαιον τοῦ ἐμπαρυπασμου. arătat la condica politicească § 716 pentru averile de la Miron Cuza și nu încape nici de cum cuvântul că ar fi eșit cu zăstrea lor mai înainte dacă nare nici o dovadă la mână, că sar fi dispăgubit numitele la înzăstrarea lor cu alte averi împotriva acestor de acum ce sănt de împărțală, dar nici poate fi o asămine dovadă, când este știut că pre acele vremi niște asămine averi nici cum nu să socotea că vro dată vor fi de împărțală iar mai ales că la scrisoare de împărțală ce fac dmlor boerii Cuzești la 815 Ghenar satului Voloșco și Grumăzenii,. să zice anume și pentru clironomii din Safta și Maria. apoi nu rămâne îndoială că însuși dmlor boerii Cuzăști cunosc dreptate împărtășirii și curgătorilor din Safta și Maria. și dar împotrivire dmsale sardariului urmează a fi fără cuvânt. Asămene și pentru că nu sau pus în socotială acum venitul Costeștilor iarăși să arătă nemulțămit. pentru care a dmsale sărdarului cuvinte mai pre largu să va pliroforisi cinstitul divan din înscris protestul său cătră aciastă vornicie.

Intru acest chip făcândusă lămurire acestor socotele pe câte hârtii sau văzut din parte amânduror părților, și pe cât mai ales au îngăduit dmlui aga Cuza a să vede de cătră vornicie, să face știut cinstitului divan spre a să da hotărâre și a să poronci dumisale agăi Iordachi Cuza de a veni numai de cât întru înfățișare ca unul ce au lipsit din Eș fără știre și poronca divanului.

Paladi vornic.

Insemnări : 18 bucăți hârtie 829 Iuli 17. No. 19.

829 Avg. 9. să se facă carte divanului catră dmlui aga Cuza în pricină că numai de cât să vie la divan, că prelungind se va aduce cu zapciu. No. 401.

sau făcut lucrare.

830 Mart 26. Fiind că dmlui aga Iordachi Cuza viind pricinuește a să înfățișa în divan făcând cerere a să depărta vechilul boerilor Cuzăști ce lipsește, de care neavând cuvânt ispravnicul de aprozi viind în 28 a acestei luni îl va aduce în ğudecată cu toate dovezile.

Mart 28. Sau înfățoșat în giudecată și intrând în pătrunzătoare cercetare am găsit împărțala vorniciei bună și următoare dreptății.

(A. C. Cuza, Surete ms. XXI, 294).

CCLXIV. 1785 Aug. 10.

Prea înălţate Doamne

Jăluescu mării tale de mare supărare şi bazocură (sic) ce trag eu şi neamurile mele despre dmlui postelnicul Gheorghe Cuza că nu ne lasă să ne odihnimu pe drepte părţile noastre de moşii şi pe la casele noastre umblând cu feluri de feluri de chipuri să ne izgonească de pe moşia părinţască că în doaă rânduri au trimes să mă râdice de la casa me să mă închidă şi să mă bată zăcând că ma bate la tălpi pănă mi-a pica unghiele pănă şi un câne turbat miau trimis de lau aruncat în temnicul meu unde avem toată hrana mea şi fimeia miau interito de unde duce vitele la văcar şi pe un cumnat al meu lau prinsu şi lau bătut păn la moarte fără picu de vină, numai pentru pizma ce o are asupra noastră ca să ne izgonea(scă) de pe moşiile strămoşeşti ce avem şi acum se laudă că au bătut pe cumnatul meu şi mai cumplit nea bate pe toţi; Milostive Doamne cu lacrimi mă rog măriei tale ca să avem direptate că de nu a fi mila măriei tale asupra noastră ca să avem dreptate cau rămas lucrul să ne lăsăm casăle şi moşiile cu tot ce avem pe dănsele şi să rămâe dumnealui să le stăpânească, mai mult nu putem să trăim de dânsul fiindcă dumnealui câtă parte are este tot cu apucătură şi o stăpâneşte fără nici o dreptate şi de la o vreme. iar noi sîntem baştină şi părţile noastre de moşie. le tragem de pe moşii şi strămoşii noştri;—milostive Doamne ca după dreptate ce om avea să ne hotărască judecata înainte măriei tale. că de a fi să eşim noi din baştină apoi săi dăm banii ce au dat pe acele părţi de moşii ce le are cu apucături şi înşelăciuni ca să nu fim lipsiţi şi înstrăinaţi de moşiile strămoşeşti şi să ne putem şi noi odihni şi mare pomană a fi măriei tale.

Robul mărie tale

Ion Munteanul căpitanul de mazili ot ţinutul Vasluiului.

(Surete ms. I, 91).

CCLXV. *Fără veleat* (după 1784).

Prea înălţate Doamne,

Cu lacrimi jăluesc măriei tale, pentru bătae cumplită până la moarte, ce mau bătut dumnealui Gheorghe Cuza făr de pic de vină ci numai pentru pizmă, că având eu mai înainte giudecată cu dumnealui la divan, pentru moşie şi alte strâmbătăţi, ce miau făcut şi acum fiind eu vichil pe o moşie a mănăstirei . .

..... ce am avut asupra mea şi pentru osteneala mea să nu plătesc egumenului dajdie de visterie, boerii Cuzăşti neavând păstor la herghelie, şi intrând herghelia pe moşia mănăstirii în fânaţ, eu mam dus să o scot, şi tâmplânduse a veni postelnicul Gheorghe Cuza cu giupâneasa dumisale din gios de unde sa măsurat, cum mau văzut, au trimes slugile de mau luat, şi ducândumă la dumnealui au zis că de mult doreşte săi cad în mână, şi au poroncit slugilor să mă bată şi neplăcândui cum mă bătea slugile, au sărit dumnealui gios din rădvan, şi zicând eu să nu mă omoare făr de giudecată . . . are stăpâni . . . . . . dumnealui va fi şi ispravaic şi domn şi ţinândumă slugile lui gios în drum ma bătut cu mânele dumisale cu biciul la cur, odihnindusă în şăsă rânduri de miau spart trupul şi au trecut sângele peste tot prin izmene, şi mia poroncit să lipsesc de acolo că mă omoară de tot şi de frică miam lăsat casa şi moşia şi miam luat femeia şi copiii şi am venit aici,. cu lacrămi mă rog, mării tale de dreptate, că din bătaia aceasta om nu mai sunt, nici mai pot trăi pe moşia mea, de nu oi afla dreptate de la măria ta.

rob mării tale, Neculai Bulucbaşa ot Vasluiu.

(Surete ms. I, 135).

CCLXVI. (regeste). 7263 Febr. 28. Io Matei Ghica Voevod scrie domnia mea la... Dumitrachi Hagi şi Ioniţă Cuze biv vel pitar, să judece pricina pentru Bărzeşti şi Liudeşti între N. Tiron vornic de poartă şi V. Bârzescul căpitan.

(Surete ms. I. 127).

1825 April 29. Ioan Cuza spatar, ispravnic de ţinutul Fălciului, împreună cu A. Roset agă.

(Surete ms. I, 701).

1825 Mai 13. Un suret de zapise (7185 (1677) Febr 20, 7236 (1728) Iulie şi 7264 (1756) April) a lui Abaza Bulubaş în procesul pentru Borăşti între poroşnicul Iordachi Cumpănă şi post. Arghire Cuza.

(Surete ms. I, 312).

1829 Iuni 6. Ion Frimu polcovnic şi răzăşii de Bărzeşti şi Liudeşti ot Vaslui; se jăluesc domnului contra lui C. Vârnav spatar pentru încălcare de hotară «în moşia Bărzeştii de la ţinutul Vasluiului, în care avem şi noi părţi, are date şi dmlui C. Vârnav părţi de pe socrul dmsale dmlui vornic Gh. Cuza».

(Surete ms. I, 108).

1838 Mai 13. Proces pentru Borăşti între Iordachi Cuza şi răzăşi; arbitri în proces aleşi Cost. Conache log. şi P. Roset vornic.

(Surete ms. I, 432).

1840 Dec. 1. „adică noi . . . dăm adevărat . , . zapisul nostru la mâna dmsale Gheorghe zet Grecul... că iam vândut dmsale o vie ce o avem făcută de mânile noastre din pădure pe parte de moşie a dmsale răposatului Mihăilă Cuza ot Şofrăneşti câte 36 parale tufa de vie... în număr de 400 tufe...

(Surete ms. III, 417).

CCLXVII. *1771 Noem. 1.* Adică eu Preutul Goian ficior preutului Neculai celui bătrân de la Scânteia datam adevărata scrisoarea mea la mâna dmsale Ioniţă Cuza b. vel paharnic precum să să ştie că pentru mult ajutor şi facere de bine ceam avut de la dmlui căzând şi în greşala arhiereului şi iarăşi prin mijlocire dmsale mam mântuit şi pentru aceste şi alte multe faceri de bine ce am cunoscut de la dmlui eu săngur. şi iam dăruit dmsale danie toate părţile mele de moşie ce am în satul Tatomireşti de sus ce sunt la ţinut Vasluiului... însă a 4-a parte de la Manolachi Hordilă ce au dato danie tatămeu cu zapise. aşijdere şi parte lui Enachi călugărul ginerele Costului, nepotul Stefului văr primare cu Gore ficiorul Titicăi nepotul Popinţoaei. aşijdere şi parte vărului său Gorie nepot Popinţoae care parte au avuto Enache dată danie de la vărumieu Gorie.

1771 Noem. 1.

(Acad. Rom. CV—218).

CCLXVIII. *1771 Dec. 5.* Moşii ce are la ţinut Hotinului dmlui pah. Ioniţă Cuza cu neamurile dmsale care moşii să trag de pe strămoşii dsale Toderasco Jora vel sulger după cum arată mai ğos:

sat întreg Căpotenii
« « Zalina
pol sat Buticiul
« « Rujavinţii
a patra parte sat Băzdăgeni. o parte tij de Băzdăgeni.
sat întreg Voloşcovul
« « Căzăşcanii
pol sat Mândăcăuţi
« « Grumăzeni
pol sat Cărsteşti

pol sat Doljocul
pol sat Concești
o parte din Vărtecăuți
a treia parte din Lucăceni
sat întreg Costești
pol sat Bărlelești
sat întreg Rucșinii
pol sat Solonețul
pol sat Tribăcăuții
a treia parte de pol sat din Șișcăuți

după împarțala din 7229 Febr. 15. (1721), iar cea de pe urmă din 7253 Maiu 29 (1745).

Lupul Balș log. o verifică în Iuli 12, 1771.

(Acad. Rom. CV—219).

CCLXIX *1771 Dec.* Moșiile ce sănt pah. Ioniță Cuza ce lecere dmlui la stăpânire și sănt vândute de la cănțălărie orânzile și mori cum și cu ce preț arată mai ğos. anume

— Satul întreg Rujavințu cu o moar sau vândut jidovului orândarului de acolo dreptu 130 ruble.

— Satul întreg Voloscovul însă și cu Ojovul tij jidov orândar. drept 45 ruble.

— Costeștii, Doljocul și Bircești sat întreg jidovului de pe acolo 90 ruble.

— Vartăcăuții și Vornoviță, lui Andrei Caraoman arnăut drept 60 ruble.

— Sat intreg Rucșinul, Prihorodoc și Nadăbăuții era vândut jidoviilor din Nădăbăuți di la canțilerie drept 150 ruble.

Sat întreg Pribicăuții era vândut cu sătuceanul Rucșinul din canțilerie drept 80 ruble.

(Acad. Rom. CV—221).

CCLXX. *Fără velcat* (către (1771).

Cu multă plecăciune sărut măna dumitale arhon. pah.

După poronca dumitale iată am făcut însămnările ce au trebuit și le trimesăi dumitale. dumn. comandantul se închină dmtale de sănătate și incredințază inimă bună .și prietenească către dmta, pe dmlui ofițărul sau trimis ca să umble împreună cu dmta pe la moșii, tocmală au dat voe să faci dmta cu cine sa întâmpla numai pentru oranzi în afară de alte venituri pentru čfertul viitor măcar că au făgăduit să rămâe al dmtale, dar la datul biletului să alege pentru Hațkal ot Măndăcăuți, atâta

ràmâne ca săl sorocești dmta mergând cu sănătate la Eși. cu toată priința me aș zăce să mai vii dmta la Hotin cu ofițerul pentru luare biletului după primblare pe la moșii iar mie sămi ajute Dzeu a împlini pururi în toată viața me năstavul cel curat după slujba dumitale după cum mam făgăduit.

Și sănt al dmtale prea plecată driaptă slugă

Andrei pitar
(Acad. Rom. CV—221).

CCLXXI. *1772 Iuni 9* Moșiile ot ținutul Hotinului ce sau dat la stăpânire dmlor boerilor de Moldova, cu mărturie al dmsale boerilor divanului al Cnejiei Moldaviei cari aceleși moșii le trage la stăpânire și dmlui pah. Ioniță Cuza iarăși cu mărturie divanului după cum mai ĝos se arată. 1772 Iuni 9.

— Satul întreg Coșovul care acum se numește Voloșcovul sau dat la stăpânire dmsale vel vist. Ioniță Canta.

— Satul întreg Burlăneștii sau dat la stăpânire dmsale vel log. Lupul Balș.

— Moșia Zilina sat întreg. sau dat la stăpânire mazilului Alex Davidel, care moșie este părăsită de lăcuința locuitorilor.

— Sat întreg Peribicăuții la stăpânire căpit. Mihalachi Talpă.

— Satul întreg Rucșicul cari il trage la stăpânire și dmlui pah. Ionița Cuza acest sat pără acum nu este scos din canțilerie, fără numai vatavul dmsale spat. Iordachi Canta cu numele de Solești Ianuvca ce arată că este întro scrisoare că să afla între hotarul Hotinuluî și a Nădăbăuților au dat în vânzare cu orândă și cu tot vinitul, unui neguțitor ot Hotin anume Mihai Popovici, și au luat și bani după tocmală 60 de ruble întrun an din luna lui Fevr.

Din poronca canțileriei am dat această scrisoare de mărturie după cercetare čam adeverit și pentru credință mam și iscălit.

Pisar perevodcesc (traducător) ot comandațască al Hotinului Canțilerie Andrei Rășcăvici.

(Acad. Rom. CV—223).

CCLXXII. (regeste) *1774 Maiu 31.* Serafim Silion monah văr primare cu tatăl lui Ion Cuza. după ce a dăruit moșiile din țară schitului de la Botești făcut de Ilinca păh. fiica lui Radu Racoviță vel log. căruia i-a dat și toate scrisorile tuturor moșiilor dă și nepotului său de văr Ioniță Cuza anume de la Hotin cu care a cheltuit 600 lei de la dezbătut 7 săptămâni.

„Încă mai înainte sau fost dat dmsale cu diiată toate moşlile mele de la Hotin, încă mai înainte până a nu veni Moscalii, de pe când stăpânia Turcii hotarul și pe urma vrând Dmzeu de au venit Moscalii şi au luat Hotinul de supt stăpânirea Turcului văzând că se dau alte moşii altor boeri fieștecare la stăpânire stăpânului său, am îndemnat și eu pe nepotul meu Ion ca să mă ia și pe miue și să mergem împreună la Hotin ca să dezbatem aceste moșii şi să le ia supt stăpânirea dmsale ca drepte moşiile sale. și așa ducândune la Hotin și luând și un ofiţer de la comandantul de Hotin am umblat 7 săptămâni căutând și dezbătând moșiile până ce liam dezbătut toate. și până a să dezbate aceste moşii cu făcutul orderilor de la mărie sa şi preînălţatul feldmarșal şi cu altă cheltuială în câtă vreme am umblat la Hotin au cheltuit nepotumeu Ion spatar 600 lei, și mergând de iznoava împreună cu ofiţerul la Hotin și spunând ofiţerul comandantului precum că sau găsit toate moşiile care la cer eu şi iam dovedit că sunt a mele și au zis comandantul ca săi arăt scrisorile pe aceste moșii, și să le iau la stăpânire me".

Scrisorile erau la Ilinca ţinute ca ea o scoate mai repede. de aceia lasă testament în anul 1774 Maiu 31 când il adiveresc boerii C. Greceanu biv vel ban faţă, Bosie biv logofăt faţă.

(Acad. Rom. CV—231 ultimul).

CCLXXIII. *1784 Iuni 1.* Adiverez cu acăstă scrisoare a mea la mâna dumisale cumnatului Neculai Cuzi biv vel pitar. precum să să ştie că am vândut dumisale moșiia Drăgoteștii de pe Lohan in trei ani cu tocmală câte 7 lei pe anu, adică şepte lei pe anu. şi să aibă dmlui acei bani am da pe tot anul. Deci dmnlui să stăpânească moşia cu tot venitul ei, după ponturile domnești și nime să naibă a sta înpotrivă și pentru credință am iscălit.

҂афпд Iuni 1.

„și miau dat dmlui și patrusprezeci lei inainte.

(Surete ms. XVII, 181).

CCLXXIV. *1803 Iuni 6.* Cu multă fiiască plecăciune mă închin dumitale tată cuconule.

Rugăm de a purure pentru sănătate dumn. săţi dăruiască milostivul Dumnezeu. scriindum tată cuconul pentru Zoiţica ca să o dai la mărie sa Doamna, dar copila pricină nu pune cum că nu merge dar acu căruţa nu au vrut să vie. dar mai pe urmă după ce vei veni dmn. și cu altă orânduială au zis că va

merge, și iată că țam trimes o cămeșă, un bărneț, și o prostire. că aș fi trimes căruța și mai de mult. dar au mai fost tată cuconule zăbava, păr ce sau gătit cămeșa șiți trimesăiu și 300 de pere, 4 ciricuri, 1 oliță cu unt 10 pui, și pentru noi tata cuconule vei ști dmta că ne aflăm sănătoasă. ačasta și rămân a dumitale fiică plecată. 803 Iuni 6.

Tată cuconule țam trimes răspunsul care au venit din ğos de la vieri. Mărioara.

In dos:

8 pentru toate părțile de moșii părințești ce au mai scos fratele Arghir și locurile de casă: 2 ce sănt părințăștl aice în Eș după cum le arată dmlui fratele Gheorghe sărdarul să fiu și eu împărtășit ca un frate ce sănt drepte dumisale cum și dintralte moșii ce să va mai scoate de acum, și țigani părințăști iar sămi de parte me. și analogon cheltuelii ce a fi să i le dau ča fi drept în frica lui Dumnezeu, măcar că va arăta dumlui că ar fi făcut învoială cu mine. dar eu de nevoe fiind sălit am făcut invoială ca să nu mă mai giudec. cu dumlui. și după învoiala aceia nau urmat nevrând sămi de din țiganii čau mai scos părințești di după învoială și păr acum de la Făstăci și de aiure păr ce nu niam giudecat înainte răposatului Mitropolitului Iacov în 1782.

Lei	Parale	
		čam luat din datoria răposatului să să știe.
85	—	De la Dănilă ğudele de lingurari din let 1797 Sept. 16 și dobânda au luato fratemeu Arghire.
30	—	tij dintralt zapis de la un Chirilă ğudele de lingurari din let 1797 Oct. 21.
115	—	fac.

adresa: Cinstit dmlui tatăl cuconului cu multă fiască plecăciune. să se de.

CCLXXV. *Fără veleat.* Петрꙋ ꙟвоіала чи амꙋ авꙋтꙋ кꙋ непотꙋлꙋ ме Іодраки. петрꙋ мошіи шаꙋ ръмасꙋ съ даꙋ доꙋ мии ди леи ши ди а ѳи съ съ де ꙟилинелъ ворникꙋлꙋ ди апрозъ єꙋ съ ръсподꙋ ши амь датꙋ искълитꙋра ме.

Настасъка Кꙋзꙋи.

CCLXXVI. *1816 Sept. 1.* Tovărășie ce am legat intre noi precum mai ğos se arată:

Lei	
5000	moșia Bărboșii cu scutelnici și cu toate cele ce să află pe dânsa venituri.

3200	trei zăci și doi boi ai plugurilor (a 100 lei boul).
200	plugurile și carăle și alte mărunțușuri a plugurilor.
.2250	cinci zăci chile grău arnăut pentru sământă.
250	zece chile popușoi pentru sământă.
700	șepte cai.
1400	una sută patru zăci oi îndoindusă cărlanele.

13000 adică trei spre zece mii lei au cuprinsu toate aceste cari au să să de în două răspunzând fieștecare parte sa. și are să fie pe trei ani, care să începe pár la zi întâiu Sept. 1816 rămâind toate acesle de tovărășie și ceia ce va mai milui domnul să să de in doă scoțândusă cheltuelile ce vor urma la moșie în prețul moșiei pe fieștecare an. 1816 Sept. 1.

Ioan Cuza pah., Gligore Cuza.

La ačastă tocmală mam tâmplat faţă, Cuza ban.

CCLXXVII. *1783 Iuli.* Impărțala ce am făcut cu fičorii răposatului spatar Ioniță Cuza pentru țigani cum să arată în gios.

Ion Zgonde Pârle țigan al meu au luat o țigancă a dmlorsale anume Anicuța fata Sandului Holban, și au făcut pe Neculai, Stati i Catrina copii lor Neculaiu sau socotit pentru mumăsa, iar State parte tatăsău Ion Zgonde Pârle, iar Catrina iar în parte dumilorsale Cuzăștilor, parte din copii, și fiind că nu sau putut depărta, am dat în locul lui Neculuiu, și a Catrinei pe acești doi copii Ion sin Ion Ghicăi și pe Timoftie sin Vasilcăi, și mie miau rămas sămi stăpânescu sălaș întreg adică pe țiganul meu Ion Zgonde Pârle și țiganca lui Anița fata lui Holban și cu copii lor Neculăi State, Catrina și dmlor săși stăpânească pe Ion sin Ghicăi și pe Timofte sin Vasilcăi ne mai find nici o pricină între noi, după așezare ce am făcut fără numai de ar eși ceva cumva stăpâni Aniței fetei lui Holban, atunce dmlor Cuzăștii să răspundă pentru dânsa, căci eu liam dat lucru fără gâlčavă și drepți țigani ai mei în locul Aniţăi și al copiilor ei.

Iordachi Canta spatar.

CCLXXVIII. *1796 April 1.* Pentru Maria fata Catrinei vădanei, țigancii, de zăstre a dmsale bădițelui Gheorghie Cuza biv vel sărdar, fiindu că am fostu măritato după un țigan al meu, din țiganii părintești ce am luat anume Mihălachi sin Bucătariului Ioan, făcându și un copil cu numita țigancă, acum stând noi la învoială am făcut schimbu cu dmlui, dândui dumisale pe

Maria, cu parte ei din copii şi eu iam dat pe Ion ţigan sin Toader şi al Saftii ţigancii; pentru aceasta dar de va eşi cu vreo pricină ori ţiganca ori ţiganul meu, să avem a răspunde, adică dmlui bădiţa pentru ţigancă ca să nu fiu supărat eu, şi să o stăpânesc ca pe o dreaptă roabă a me, cum şi eu pentru numitul ţigan asămene să am a răspunde de va eşi cu vreo pricină, ca să nu să supere dmlui, ca săl stăpânească ca pe un drept rob al dmsale, şi pentru mai mare credinţă şi întărire învoelii noastre am dat unul la mâna altue frate asămene scrisoare să să ştie şi am iscălit.

Ioan Cuza pitar. 1796 April 1.

CCLXXIX. *1797 Avg. 16.* Pentru o ţigancă anume Smaranda fata lui Stefan ţigan şi cu o copilă mică anume Ruxanda, adiveresc la mâna fratelui meu Gheorghe Cuza că am luato cu schimbu şi am dat în locul ei altă fată de ţigan anume Paraschiva fata lui Postolache care îmi este de zăstre de la socru meu cu o fată mică anume Nastasia, fata lui Stefan ţigan şi am iscălit. 1797 Avg. 16.

Neculaiu Cuza.

CCLXXX. *1797 April 28.* Io Alexandru Calimah Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldaviei.

Fiind că pe Ioan sin Pătraşco holteiu, bucatariu ţigan gospod, strein venit de peste hotar aice în Moldova, care după nestrămutat obiceiul pământului, sau luat întru a noastră domnească stăpânire, lam dat domnie me danie şi miluire credincios boerului nostru dmlui Gheorghie Cuza biv vel sărdariu, spre răsplătire slujbelor dmsale ce au slujit şi sluješte domnii mele şi ţării cu credinţă şi cu dreptate, iată dar i sau dat această a noastră domnească carte cu care să aibă al lua întru al dmsale stăpânire, ca să fie rob în veci cu tot rodul ce să va naşte dintrânsul, asupra cărora să fie carte domniei mele aceasta, desăvârşit danie şi miluire, statornică neclătită şi nestrămutată nici odinioară în veci. care sau întărit cu al noastră domnească iscălitură şi pecete. 1797 April 28.

Io Alexandru Ion Calimah Voevod.

l. p. procitoh vel căminar.

trecută la condică epistat ţiganilor gospod;—Neculai Iane şătrar.

CCLXXXI. *1799 Ghenar 14.* Pentru parte de moşie Cucii i Bozieni, i Săcăleni, i Mărmureni, i Ivăneşti ce sint la ţinutul Vasluiului, pe apa Bârladului la ocol Fundului cum şi un pogon şi o firtă vie şi cu altu locu ce sar mai face din viile ot När-

tești ot ținut Tecuciului care liau luat cu schimbu de la fratele meu Gheorghe Cuze sărdar, dăndui dmsale pe Toader Crăsteiu bucatariu cu ţiganca lui Marie, cu cinci copii ai lor, pe cari ţigani îi am rămaşi de la răposat fratele nostru Alexandru Cuze medelnicer cum şi pe Catrina fata lui Dumitru ţigan ce o am de la fratele Ioan pitar, pe care ţigani să aibă dmlui fratele Gheorghe ai stăpâni ca pe niște drepți robi ai dmsale, iar de va lipsi vreunul dintraceşti ţigani ce am dat dmsale eu să aibu a răspunde, cum și dmlui pentru cele ce miau dat asămenea să aibă a raspunde, și spre încredințare iam dat această scrisoare la mână în care am iscălit. 1799 Ghenar 14.

Neculai Cuza medelnicer.

CCLXXXII. *1802 Mart 31.* Impărţala ce am făcut între noi. trei frați Arghire Cuza ban, Gheorghe Cuza sărdar și cu Ion Cuza pitar de ţiganii părințești fără pricină, cum și de cei scoși de la Făstâci de fratele nostru Arghirie, după danie lui Anghelachi Băisan și din parte din clironomii de la răposatul fratele nostru Alexandru Cuza medelnicer, den care aceste două părți de ţigani una din clironomie de mai sus arătată, și una ce sau scos de la Fâstâci de pe Băisan, după cum mai sus arată, se împarte pe patru frați și o sor întrându și fratele nostru cel mai mare Neculaiu Cuza căminar și sora noastră Catinca sulgereasa Luca, precum să arată osăbiți mai înainte. Iar din ţiganii părinţești fiindu dumnialor eșiți cu zăstre mai înainte din casa părințască nu să împărtășascu din ţiganii parinţeşti cei împărţim noi acești trei frați, adică dmlui ban Arghire Cuza și dmlui sărdarul Gheorghie Cuza și dmlui pitar Ioan Cuza, după cum pre largu se arată mai ğos. 1802 Mart 31.

CCLXXXIII. *1802 April 1.* Adunândusă înaintea noastră, dmlui ban Arghire Cuza. și cu dmlui căminar Neculaiu Cuza, care sau făcut și vichil și deplin răspunzător și dmlui sărdar Gheorghe Cuza, neputândule aștepta păn să va isprăvi împărţala, fiind de față și dmlui sărdar Gheorghe Cuza atât din partea dumisale cât și din partea dumisale căminar Neculaiu Cuza, cum și din partea dumisale pitarului Ioan Cuza, fiind față și dmlui coconnul Costachi Luca atât din partea dumisale cât și din partea dumisale coconului Dumitrachi Luca, din partea maicii dmlorsale Catrinii și a surorii dumilorsale Marie și sau făcut cinci împărţeli de aceste întocmai dândusă fieștecăruia câte una încredințândusă și cu a noastră iscălitură.

Iacov Mitropolit Moldaviei. 1802 April 1.

(A. C. Cuza, caet legat, Surete ms. XX, 746—758).

INDICE ALFABETIC

TABLA DE MATERIE

Pag.

Pag.

Pag.

Pag.

DE ACELAŞI:

1). Originile Huşilor, Bârlad, 1888.
2). Grafia Cirilică la Români, Bârlad, 1889.
3). Bârladul, ziar politic şi literar. Bârlad, 1888.
4). Gramatica l. române, p. cursul primar urban şi rural. 3 ediţii, Iaşi 1894—1904.
5). Gramatica l. române, p. cursul secundar, 2 vol. Morfologia şi Sintaxa, Iaşi, 1894.
6). Gramatica l. slavone, traducere din ruseşte după Colosoff, Iaşi, 1900.
7). Scoala privită prin prisma socială, Bârlad, 1887.
8). Studiu critic anteproect. legii Instrucţiunei, Iaşi, 1898.
9). Ţinerea clasului, după A. Vessiot, Piatra-Neamţ, 1899.
10). Epilogul izvodului lui P. Clănău, Iaşi, 1893.
11). Uricar vol. XVIII, XXIII, XXIV, Iaşi 1892—1894.
12). Documentul, studiu istoric şi arheologic, Iaşi, 1894.
13). Originile Iaşilor, studiu istoric, Iaşi, 1904.
14). Stefan cel Mare, studiu şi doc. slavo-române, Iaşi, 1904.
15). Personalitatea religioasă a lui Stefan cel Mare, Iaşi, 1904
16). Centenarul Socolei, Iaşi, 1904.
17). Schiţă despre ţigani, după M. Cogălniceanu, Iaşi, 1900.
18). Opt urice slavone de la Stefan cel Mare, Iaşi, 1904.
19). Glosarul Psaltirei Scheiane, Iaşi. 1901.
20). Tradiţia liter. la Români. conferinţă, Bucureşti, 1890.
21). Baba Vodoaia şi Dascal. Dumitrachi nuvele, Iaşi, 1892.
22). Surete şi Izvoade, vol. I, (1410—1572) Iaşi 1906.
„ vol. II, (1433-1634) şi III, (1634-1653) Iaşi, 1907
„ vol. IV (1488-1672) şi V, (1423-1692) Iaşi. 1908
„ (vol. VI (1474-1715) Iaşi, 1909.
„ vol. VII (Cuzeştii) 1912. vol. VIII sub presă.
23). Ispis. şi Zapise, vol. I, partea I, (1400-1600) Iaşi, 1906.
„ vol. I, partea II, (1601-1631) Iaşi, 1907.
„ vol. II p. I (1631-1641) Iaşi 1908.
„ vol. II p. II (1641—1651) Iaşi 1909.
„ vol. III p. I (1651-1663) Iaşi, 1910.
„ vol. III, p. II (1663—1673) Iaşi, 1911.
24). Surete şi Izvoade, colecţie manuscriptă de documente, (aproape 14000 documente) în 25 mari volume.
25). Din traista cu vorbe, Iaşi, 1906.
26). Şcolile Normale din iniţiativă particulară, Iaşi, 1906.
27) Ponturile vămilor Munteniei din 1827, Iaşi, 1909.
28) Ideia Unirei, Conferinţă, Iaşi, 1909.
29) Breasla Armenilor din Roman (din *Arhiva)* Iaşi. **1910.**
30) Glosar Slavo-Român. Iaşi 1912.